

ЕЙТЪН АНДЪЛЪР

Дългото сбогуване

Високият прозорец

РЕЙМЪНД ЧАНДЛЪР ДЪЛГОТО СБОГУВАНЕ. ВИСОКИЯТ ПРОЗОРЕЦ

Превод: Жечка Георгиева, Радка Лавчиева

chitanka.info

Книгата включва две от най-известните произведения на американския писател Реймънд Чандлър, който заслужено се ползува със славата на съвременен класик в криминално-психологическия жанр. Частният детектив Филип Марлоу, главен герой и в двата романа, е едно от най-големите постижения на Чандлър. И в „Дългото сбогуване“, и във „Високият прозорец“ писателят остро критикува престъпността и корупцията, които са пуснали дълбоки корени в американското буржоазно общество.

ДЪЛГОТО СБОГУВАНЕ

1

Когато видях Тери Ленъкс за пръв път, той седеше пиян в един „Ролс Ройс“ пред терасата на „Ганцъорите“. Пазачът на паркинга беше докарал колата пред входа и все още държеше вратата отворена, защото левият крак на Тери продължаваше да виси отвън, сякаш той бе забравил за него. Имаше младолико лице, но косата му беше бяла като сняг. По очите му личеше, че е мъртво пиян, а иначе изглеждаше като всеки порядъчен млад мъж във вечерно облекло, изхарчил прекалено много пари в заведение, което съществува само за това и за нищо друго. До него седеше едно момиче. Косата ѝ беше с чудно красив тъмночервен оттенък, на устните ѝ блуждаеше лека усмивка, а върху раменете си бе наметнала визонено палто, което едва ли не правеше „Ролс Ройса“ да изглежда като всяка друга кола. Но не съвсем. Нищо не е в състояние да направи това.

Пазачът беше от обичайните типове с полугангстерски вид, с бяло сако, върху което с червен конец бе избродирано името на ресторанта. Явно тази история вече бе взела да му писва.

— Вижте какво, господине — каза той доста остро, — бихте ли си прибрали крака в колата, за да мога да затворя вратата, или предпочитате да я разтворя цялата, та да се изтърколите навън?

Момичето му хвърли поглед, който би трябвало да го убие на място. Но това ни най-малко не го смути. В „Ганцъорите“ са се нагледали на хора, които те карат да се разочароваш от влиянието на парите върху човешката личност.

В паркинга плавно се вмъкна открита спортна кола, чуждестранна марка; мъжът, който слезе от нея, запали дългата си цигара със запалката от таблото. Беше облечен в карирана риза, жълти бричове и ботуши за езда. Той се запъти към заведението, без да бърза, обвит в облаци от скъп одеколон, и не си направи труда дори да погледне „Ролс Ройса“. Вероятно му се видя старомоден. Спря на първото стъпало, за да постави монокъл на окото си.

Момичето се обади, пръскайки очарование около себе си:

— Имам чудесна идея, мили. Да отидем до вас с такси и да вземем спортната ти кола. Нощта е тъкмо за разходка край морето нагоре към Мон-тесито. Едни мои познати организират купон около плувния си басейн.

Беловласият младеж отвърна учтиво:

— Много съжалявам, но вече нямам спортна кола. Бях принуден да я продам.

Съдейки по гласа и членоразделната му реч, човек не би допуснал, че е пил нещо по-силно от портокалов сок.

— Продад си я, мили? Какво искаш да кажеш? Тя леко се отдръпна от него, но гласът ѝ се отдръпна далеч повече.

— Искам да кажа, че бях принуден — поясни той. — За да има какво да ям.

— А, ясно.

В сравнение с нея всеки айсберг би изглеждал като кипящ гейзер.

Пазачът най-после можа да квалифицира белокосия младеж — в категорията на ниските доходи.

— Виж какво, момко, трябва да се погрижа за онази кола. Ще се видим друг път... може би.

И той му остави вратата отворена. Пияният незабавно се изхлузи от седалката и се приземи на асфалта по задник. Аз се приближих до него и направих поредната си глупост. Знам, че никога не бива да се захващаш с пиян човек. Дори и да те познава и да си му симпатичен, от него винаги може да се очаква да скочи и да те цапардоса по зъбите. Хванах го под мишниците и го изправих на крака.

— Много съм ви признателен — учтиво ми благодари той.

Момичето седна зад кормилото.

— Като се напие, винаги става голям англичанин — поясни тя с глас на неръждаема стомана. — Благодаря ви, че му помогнахте.

— Ще го сложа на задната седалка — казах.

— Много съжалявам, но закъснявам за една среща. — Тя отпусна съединителя и „Ролсът“ плавно потегли. — Той е безстопанствено куче — добави тя с хладна усмивка. — Може би ще му намерите дом? Защото освен всичко друго е и бездомен — в известен смисъл.

И „Ролсът“ запърпори по алеята към изхода, излезе на Сънсет булевард, зави надясно и се изгубя от погледа ми. Когато пазачът се

върна, все още гледах подире му. И все още държах пияния в ръцете си, а той бе дълбоко заспал.

— Ето как трябва да се постъпва — казах аз на бялото сако.

— Как не — отвърна ми той цинично. — Само дето си пропиляхте времето с този пияница и изгървахте мацето.

— Познаваш ли го?

— Чух я да го нарича Тери. А иначе за пръв път го виждам. Но тук съм само от две седмици.

— Би ли докарал колата? — подадох му квитанцията.

Докато ми докара „Олдсмобила“, вече имах чувството, че държа сандък в олово. Бялото сако ми помогна да го сложим на предната седалка. Клиентът отвори едно око, благодари и отново потъна в сън.

— Това е най-учтивият пияница, когото съм виждал — казах аз на бялото сако.

— Всякакви ги има. И до един са непрокопсаници. На този май са му правили пластична операция.

— Има нещо такова.

Дадох му долар и той ми благодари. Прав беше за пластичната операция. Дясната половина от лицето на новия ми приятел беше скована, неестествено бяла и по нея си личаха тънки, фини шевчета. Кожата покрай зарасналите белези беше лъскава. Пластична операция, при това основна.

— Кво смяташ да правиш с него?

— Ще го закарам у дома и ще го почакам да изтрезнее, колкото да ми каже адреса си.

Бялото сако се ухили.

— Кат си будала. Аз на твоето място ще го изсипя в канавката и ще си продължа по пътя. Тия пияници само ти докарват главоболия, а аванта — никаква. Аз си имам философия по този въпрос. За да оцелее човек при сегашната жестока конкуренция, трябва да си пести силите.

— Ти, както виждам, много си прокопсал — забелязах.

В първия момент той се изненада, после започна да почервенява от яд, но аз вече бях подкарал колата.

Донякъде беше прав, разбира се. Тери Ленъкс ми създаде големи главоболия. Но в края на краищата нали това ми е работата.

Тогаво живеех на Юка Авеню, в района на Лоръл Каньон. Къщата беше малка, в задънена улица, на върха на един хълм, а до

входната врата се стигаше по безброй стъпала от секвоя. От другата страна на пътя имаше евкалиптова горичка. Квартирата беше мебелирана; собственичката беше заминала при овдовялата си дъщеря в Айдахо. Наемът беше нисък отчасти защото хазайката си запазваше правото да се върне, когато си пожелае, и отчасти заради стълбите. Беше прекалено възрастна, за да се катери по тях всеки ден.

Все някак си се изкачих с пияницата на ръце. Той имаше доброто желание да ми помага, но краката му се преплитаха като варени макарони и непрекъснато заспиваше по средата на някое извинение. Отключих вратата, довлякох го до канапето и го сложих да легне. После го наметнах с едно одеяло и го оставих да си отспи. Около един час ми хърка на главата. По едно време се събуди и пожела да посети тоалетната. Когато се върна, взе да ме разглежда втренчено, с присвити очи, след което попита къде, по дяволите, се намира. Осведомих го. Каза ми, че името му е Тери Ленъкс и живее в Уестууд, където никой не го очаква. Говореше ясно, членоразделно. Добави, че не би имал нищо против чашка силно кафе. Донесох му го и той го изсърба внимателно, като държеше чинийката непосредствено под чашата.

— Как попаднах тук? — попита той и се огледа.

— Заспахте пиян в един „Ролс“ на паркинга на „Ганцъорите“.

Приятелката ви ви заряза.

— Постъпката ѝ е напълно оправдана.

— Англичанин ли сте?

— Живял съм там, но не съм роден в Англия. Ако си намеря такси, ще ви освободя от присъствието си.

— Долу вече чака кола.

Слезе по стълбите без моя помощ. Мълча почти през целия нът. Само каза колко мило от моя страна и че много съжалява за главоболието, което ми причинил. Изглежда, толкова често бе повтарял същите думи на безброй хора, че прозвучаха съвсем механично.

Апартаментът му беше малък, задушен и безличен. Сякаш се беше нанесъл в него същия този ден. На малка масичка до твърда кушетка, тапицирана със зелено сукно, имаше полупразна бутилка шотландско уиски, купичка с разтопен лед, три празни шишета от газирана вода, две чаши и стъклен пепелник, препълнен с фасове, някои с червило, други без. Никъде не видях снимка или някакъв друг личен предмет. Със същия успех можеше да е хотелска стая, наета за

приятелска среща, за пийване и разговори, за малко любов. Нямахте вид на обитаемо място.

Предложи ми чашка. Отказах. Изобщо не седнах, а като си тръгнах, той пак ми благодари не като за огромна услуга, но не и като за дребна работа. Още не беше съвсем на себе си и леко се смущаваше, но затова пък беше учтив до немай-къде.

Стоя до отворената врата, докато дойде асансьорът и аз се качих. Ако нещо му липсваше, то не беше възпитание.

Нито дума за момичето. Нито за това, че бе без работа и без изгледи да си намери, че едва ли не последният му долар бе отишъл да плати сметката в „Танцъорите“ за хайлайфна мацка, която не бе благоволила да остане с него достатъчно дълго, та да не го прибере полицейска патрулна кола и да го тикнат в дранголника или някой таксиджия да го обере и изхвърли в канавката.

Докато слизах с асансьора, много ми се прииска да се върна и да му отнема бутилката уиски. Но това не ми влизаше в работата, пък и винаги е безсмислено. Такива намират начин да си набавят, стига да искат.

Карах колата към къщи и замислено си дъвчех долната устна. Всички ме имат за корав, но в този човек нещо ме трогна. Не знам какво — може би бялата кола, белезите по лицето, ясният глас и безупречната учтивост. А нима не стигаше? Едва ли щях да го видя отново. Той бе само едно безстопанствено куче, както каза момичето.

2

Една седмица след Деня на благодарността^[1] го видях отново. Магазините по булевард „Холивуд“ вече преливаха от скъпи и прескъпи коледни стоки и вестниците тръбяха колко ще е ужасно, ако не си напазаруваме за Коледа навреме. А то е ужасно от всяко положение.

Бях на три преки от сградата, където е кантората ми, когато видях неправилно спряла полицейска кола; двете ченгета в нея бяха се заяпали по нещо до една витрина. Нещото се оказа Тери Ленъкс — или по-скоро онова, което бе останало от него — и то не беше особено привлекателно.

Беше се подпрял на някаква витрина. Не можеше да не се подпре. Ризата му беше мръсна, разкопчана и се подаваше от сакото. Беше небръснат от четири-пет дена, измършавял и толкова блед, че дългите тънки белези по лицето му почти не личаха. Очите му бяха като дупки в снега. Ясно беше, че ченгетата се канеха да го приберат, затова избързах и го хванах подръка.

— Стегни се и ела с мен — строго му наредих аз. После му смигнах, — Ще можеш ли? Пиян ли си?

Той ми хвърли мътен поглед, но после се усмихна накриво.

— Бях. Сега просто съм... изпразнен.

— Добре, но се размърдай малко, защото с единия крак си вече в изтрезвителното.

Той направи усилие и аз го помъкнах през насъбралите се зяпачи към стоянката на таксита до тротоара. Отворих вратата на една от колите.

— Колегата е преди мен — каза шофьорът и махна с ръка към спрялото пред него такси. После се извърна назад, видя Тери и добави: — Ако изобщо го вземе.

— Случаят е спешен. Приятелят ми е зле.

— Да повръща другаде.

— Петарка. И да видя една усмивка.

— Хайде, качвайте се.

Той пхна списанието с марсианец на корицата зад огледалото. Пресегнах се отвътре и отворих вратата. Вкарах Тери криво-ляво, но върху задния прозорец легна сянката на патрулната кола. От нея слезе полицай с посребрена коса и дойде при нас.

— Един момент. Кой е този джентълмен с мръсното бельо? Наистина ли ви е близък приятел?

— Достатъчно близък, за да знам, че му трябва Приятел. Не е пиян.

— Несъмнено. Само поради финансови пречки. Полицаят протегна ръка и аз сложих в нея шофьорската си книжка. Той я прегледа и ми я върна.

— Охо, частен детектив, който си търси клиента. — Гласът му се промени, стана суров. — Сега вече знаем нещо за вас, мистър Марлоу. А този кой е?

— Името му е Тери Ленъкс. Работи в киното.

— Дотук добре. — Той надникна вътре в таксито и зараглежда Тери, сврян в ъгъла. — Бих казал, че напоследък не се е преработил много. Бих казал също, че напоследък е спал предимно на открито. Даже бих казал, че е скитал и би трябвало да го приберем.

— Не допускам да сте закъсали дотолкова с арестите. В Холивуд това е изключено.

Но той продължаваше да оглежда Тери.

— Как се казва приятелят ви?

— Филип Марлоу — бавно произнесе Тери. — Живее на Юка Авеню, Лоръл Каньон.

Полицаят си извади главата от прозореца. Обърна се към мен и махна с ръка.

— Може току-що да сте му се представили.

— Можех, но не съм.

Една-две секунди ме гледа, без да си откъсне погледа.

— Този път от мен да мине. Само го разкарайте от улицата.

Той влезе в колата и потегли.

Изминахме с таксито трите преки до моя паркинг и се прехвърлихме в колата ми. Подадох на шофьора петте долара, но той ме погледна сериозно и поклати глава.

— Само каквото показва броячът или най-много кръгъл долар, ако настоявате. И аз съм изпадал в такова положение във Фриско, но никой не ме е прибирал с такси. Много коравосърдечен град.

— Сан Франциско ли? — попитах механично.

— Аз му викам Фриско. Фрашкан е с какви ли не малцинства. Благодаря.

Той прибра долара и си тръгна.

Влязохме в една крайпътна закусвалня, където сервираха кюфтета, от които и куче би се извърнало. Поръчах две за Тери плюс една бира, а после го закарах у дома. Стълбите все така му се опираха, но той се усмихна и задъхан се изкатери. След един час беше избръснат, изкъпан и вече имаше човешки вид. Седнахме на чашка доста разрежено уиски.

— Добре, че си спомни името ми — казах.

— Специално го запомних. Освен това те търсих в указателя.

— Тогава защо не ми се обади? Аз съм или тук, или в кантората.

— Защо да те безпокоя?

— Все някого трябваше да обезпокоиш. Изглежда, нямаш много приятели.

— А, приятели се намират. — Той постави чашата на масата. — Но не е лесно да молиш за помощ, особено когато сам си виновен за всичко. — Вдигна поглед към мен и се усмихна уморено. — Най-после ще взема да оставя пиенето. Или всички така казват?

— Необходими са около три години.

— Три години?! — Беше шокиран.

— Толкова. Когато се отказваш, светът ти изглежда различен. Цветовете ги виждаш по-убити, звуците — по-тихи. Трите години включват и повторните запои. Близки хора ще ти се виждат малко чужди, много от тях ще ти бъдат даже противни, но и те ще ти връщат със същото.

— Значи разликата от сегашното положение няма да е кой знае колко голяма. — Той се обърна и погледна стенния часовник. — Дал съм на гардероб в Холивудската гара един куфар, който струва двеста долара. Ако мога да платя за гардероба, ще си купя по-евтин, а скъпия ще заложа за автобусен билет до Лас Вегас. Там мога да си намеря работа.

Нищо не казах, само кимнах с глава, продължих да си седя и бавно да отпивам от чашата си.

— Мислиш си защо не ми е дошла по-рано тази идея — тихо се обади той.

— Мисля си, че зад всичко това се крие нещо, което не ми влиза в работата. Сигурно ли е мястото, или само се надяваш?

— Сигурно е. Един приятел, с когото воювахме заедно, има нощен бар — клуб „Костенурката“. Той е почти гангстер, разбира се — там без това не може, — но иначе е чудесно момче.

— Мога да ти дам за билета и нещо отгоре, но искам да знам, че купеното с тези пари ще изтрае известно време. Я по-добре му се обади по телефона.

— Благодаря ти, но няма нужда. Ранди Стар няма да ме подведе, никога не ме е подвеждал. А за куфара в заложната къща ще ми дадат петдесет долара, знам го от опит.

— Виж какво, толкова мога да си позволя да ти дам. Не съм мекосърдечен лигльо, така че вземай, каквото ти давам, и да те няма. Искам да се отърва от теб, защото имам едно предчувствие.

— Тъй ли? — Той сведе поглед към чашата си. Едва отпиваше от нея. — Виждали сме се само два пъти, и двата пъти ти се държа повече от приятелски с мен. Какво е това предчувствие?

— Че като те срещна следващия път, ще си забъркал огромна каша, от която няма да мога да те измъкна. Не знам откъде идва, но го имам.

Той докосна едва-едва с върха на пръстите дясната страна на лицето си.

— Може би заради това. Придава ми леко зловец вид, но е рана, получена в честен бой, или по-скоро резултат от такава рана.

— Не е заради белега. Той не ме тревожи ни най-малко. Аз съм частен детектив, а ти си проблем, който не съм длъжен да решавам. Но все пак проблемът съществува. Наречи го предчувствие, ако щещ, или пък ако предпочиташ да бъдеш свръх-учтив, наречи го усет за човека. Може би момичето в „Танцъорите“ те остави не защото беше пиян, а защото и то е усетило същото.

Той се усмихна леко.

— Едно време бяхме женени. Казва се Силвия Ленъкс. Ожених се заради парите ѝ.

Станах и го погледнах ядосано.

— Ще ти изпържа яйца. Трябва да хапнеш нещо.

— Чакай малко, Марлоу, Сигурно се чудиш защо, когато съм без пукнат цент в джоба, не съм поискал от Силвия някой и друг долар, след като тя очевидно е тъпкана с пари. Чувал ли си думата гордост?

— Ще ме умориш, Ленъкс.

— Нима? Моята гордост е по-различна. Тя е гордостта на човека, на когото нищо друго не му е останало. Съжалявам, ако ти досаждам.

Отидох в кухнята, изпържих пушен бекон с яйца, сварих кафе и препекох няколко филийки хляб. Седнахме да ядем в кухненската ниша. Къщата е била строена по времето, когато всички кухни са имали такива ниши.

Казах му, че отивам в кантората, а на връщане ще освободя куфара от гардероба. Той ми подаде квитанцията. Лицето му вече имаше цвят, а очите му не бяха толкова хлътнали, че да ги търсиш, за да ги видиш.

Преди да изляза, поставих бутилката уиски на масичката пред кушетката.

— Ето повод да задействуваш гордостта си — казах. — И обади се, моля те, във Вегас, направи ми тази услуга.

Той само се усмихна и сви рамене. Още му бях ядосан, като слизах по стълбите. Не ми беше ясно защо, както не ми беше ясно защо е гладувал и спал по градинките, но не е заложил дрехите си. Правилата на неговата игра не ми бяха ясни, обаче той строго ги спазваше.

Куфарът се оказа невероятен. Кожата бе избеляла, но личеше, че като нова е била кремава на цвят. А металните части бяха от чисто злато. Беше английско производство и ако такъв изобщо можеше да се купи у нас, той щеше да струва не двеста, а поне осемстотин долара.

Тръснах го на пода пред него. Погледнах шишето на масичката — не го бе докоснал. Беше по-трезв и от мен. Пушеше, но без никакво удоволствие.

— Обадох се на Ранди. Ядоса се защо по-рано не съм го потърсил.

— Налага се непознати да ти помагат. — Посочих куфара. — Това от Силвия ли е подарък?

Той се загледа през прозореца.

— Не. Подариха ми го в Англия много преди да я срещна. Много преди това. Може ли да го оставя при теб, ако имаш да ми заемеш някой стар куфар?

Извадих от портфейла си пет банкноти по двадесет долара и ги сложих пред него.

— Не ти искам гаранция.

— Нямах това пред вид. Ти не си заложна къща. Просто, не ми се ще да го мъкна във Вегас. И не ми трябва толкова много пари.

— Добре, вземи парите, а куфарът нека остане тук. Само че в тази къща много лесно може да влезе крадец.

— Няма значение — каза Тери с безразличие. — Няма никакво значение.

Той си смени дрехите и към пет и половина излязохме да хапнем в близкия ресторант. Никакъв алкохол. После се качи в автобуса на Кауенга, а аз потеглих замислен към къщи. Празният му куфар лежеше върху леглото. Беше го разопаковал, а нещата прехвърли в едно мое леко куфарче. От едната ключалка стърчеше златно ключе. Заключих то, завързах ключето към дръжката и го вдигнах на горния рафт на дрешника. Имах чувството, че не е съвсем празен, но това не ми влизаше в работата.

Нощта беше тиха и къщата по-пуста отвсякога. Наредих шахматните фигури и изиграх френска защита срещу Щайниц. Той ме би на четиридесет и четвъртия ход, но и аз го поизпотих.

В девет и половина звънна телефонът. Гласът ми беше познат.

— Мистър Филип Марлоу?

— На телефона.

— Аз съм Силвия Ленъкс. Видяхме се много за малко миналия месец пред „Танцьорите“. После разбрах, че сте бил много мил и сте изпратили Тери.

— Така беше.

— Предполагам, знаете, че вече не сме женени, но аз все пак се безпокоя за него. Напуснал е апартамента си в Уестууд и никой нищо не знае.

— Забелязах онази нощ колко сте обезпокоена.

— Вижте, мистър Марлоу, аз бях омъжена за този човек. Не съм особено благосклонна към пияниците. Може да съм била коравосърдечна, но може и да съм имала важна работа. Вие сте частен

детектив и ако предпочитате, нека поставим отношенията си на професионална основа.

— Отношенията ни не се нуждаят от никаква основа, мисиз Ленъкс. Той е в един автобус на път за Лас Вегас. Един негов приятел ще го вземе на ра бота.

Тя изведнъж се оживи.

— О, Лас Вегас? Боже, колко е сантиментален. Ние там се оженихме.

— Предполагам, че е забравил. Иначе щеше да замине за другаде.

Вместо да ми затвори телефона, тя се засмя. Хубав, звънлив смях.

— Винаги ли сте толкова груб с клиентите си?

— Вие не сте ми клиент, мисиз Ленъкс.

— Може да стана някой ден. Кой знае? Тогава ще попитам така: „Винаги ли сте груб с дамите?“

— Отговорът си остава същият. Този човек беше изпаднал до крайност — гладен, мръсен, без пукнат цент в джоба. Ако си бяхте направили труда, щяхте лесно да го откриете. Но той нищо не поиска от вас, а предполагам, че и сега нищо не иска.

— Не бъдете толкова сигурен по този въпрос — хладно ме отрязва тя. — Дочуване.

И затвори.

Беше безкрайно права, разбира се, а аз — ни най-малко. Но все пак нямах чувството, че не бях прав. Бях просто ядосан. Ако се беше обадила половин час по-рано, щях да спукам Щайниц от бой — само дето той беше мъртъв от петдесет години, а партията я разигравах по книга.

---

[1] Официален празник в САЩ (последният четвъртък от м. ноември) в памет на първите колонизатори. Б. пр. ↑

3

Три дни преди Коледа получих от Лас Вегас чек за 100 долара заедно с бележка, написана върху хотелска бланка. Благодареше ми, желаше ми весела Коледа и много щастие и се надяваше скоро пак да се видим. Но послеписът беше най-интересен, „Ние със Силвия караме втори меден месец. Моли да не ѝ се сърдиш, че иска пак да опитаме.“

Останалата част от историята научих от съзливата рубрика за светски клюки. Рядко ги чета, само когато нямам за какво да се ядосвам.

„На вашата кореспондентка ѝ се разтупа сърчицето, когато научи, че сладурите Тери и Силвия Ленъкс отново са се събрали в Лас Вегас. Тя е по-малката дъщеря на мултимилionера Харлан Потър от Сан Франциско. Силвия е поканила Марсел и Жан Дюо да престолят къщата в Енсино от мазето до тавана по най-последния вик на модата. Ако си спомняте, милички, Кърт Уестърхайм, предпоследният съпруг на Силвия, ѝ подари за сватбата тази къщурка от осемнадесет стаи. Питате, какво става с Кърт ли? Търсете отговора в Сан Тропе, и то, както разбрах, завинаги. Попитайте също и една френска херцогиня с много, ама много синя кръв и две прелестни дечица. А може би питате също, какво е мнението на Харлан Потър за повторната сватба? Можем само да гадаем. Мистър Потър е човек, който никога не дава интервюта. Какво ще кажете за цялата тази история, скъпи мои?“

Захвърлих вестника в ъгъла и включих телевизора. След светския бълвоч дори и боксът се понасяше. Но основните факти сигурно бяха верни. Тези клюкари обикновено не грешат.

Представих си колибката с осемнадесетте стая, придружена от някой и друг потърски милион, да не говорим пък за цялостното обзавеждане от Дюо по последния вик на супермодата. Но не можех да си представя как Тери Ленъкс се мотае по бермуди около плувните басейни и поръчва по вътрешния телефон да му донесат ледено шампанско и препечена яребичка. Но защо пък трябва да си го представям? Ако му харесва да бъде нечия играчка, негова си работа.

Аз обаче не исках да го видя повече. А знаех, че е неизбежно — ако не за друго, то поне заради проклетия му кожен куфар, обкован със злато.

Беше пет часът в един дъждовен мартенски ден, когато той влезе в сиромашкия ми мозъчен тръст.

Беше доста променен. Поостарял, свършено трезв, строг и безкрайно спокоен. Имаше вид на много светски мъж. Безупречно бял шлифер, ръкавици, но без шапка. Всяко косъмче на бялата му коса беше на мястото си.

— Хайде да отидем в някой малък бар да пийнем нещо — предложи той, сякаш се бяхме видели преди десет минути. — Ако не си зает, разбира се.

Не се ръкувахме. Както винаги. Англичаните не се ръкуват непрекъснато като американците и макар че не беше англичанин, бе усвоил някои техни маниери.

— Да минем покрай къщи да си прибереш скъпия куфар. Много се притеснявам за него.

Той поклати глава.

— Ще ти бъда безкрайно признателен, ако го оставиш при теб.

— Защо?

— Така. Нали нямаш нищо против? Напомня ми за времето, когато не бях безполезен прахосник.

— Говориш глупости, но твоя работа.

— Ако се притесняваш да не го откраднат...

И това си е твоя грижа. Хайде да тръгваме за бара.

Отидохме „При Виктор“. Закара ме дотам в двуместен „Джупитър Джауът“ с ръждив цвят и брезентов гюрук. Едва се побрахме вътре. Тапицерията беше от бледа кожа, а металните части ми се видяха сребърни. Не съм маниак на тема коли, но от тази ми потекоха слюнки. Тери каза, че на втора вдигала до сто километра. Лостът за скоростите беше съвсем малък, едва му стигаше до коляното.

— Има четири скорости — осведоми ме той. — Още не са измислили автоматично предаване за такива хали. Обаче не ти и трябва. Тръгва от трета дори и по нанаторнице, но в това интензивно движение от трета повече не можеш да превключиш, така или иначе.

— Сватбен подарък ли е?

— Случайно я видяла в една витрина. Много ме глези.

— Не е лошо да те гледат. Особено ако не трябва да плащаш за това.

Той ми хвърли бърз поглед, но веднага се загледа пак в мокрия паваж. Двойните чистачки меко се плъзгаха по тясното предно стъкло.

— Винаги се плаща, приятелю. Или мислиш, че не съм щастлив?

— Извинявай за гафа.

— Нали съм богат, за какво ми е да съм щастлив, дявол да го вземе?

В гласа му долових горчивина, която по-рано липсваше.

— Как си с пиенето?

— Съвсем на ниво. Оказа се, че спокойно мога да се контролирам, колкото и да е странно. Човек никога не знае.

— Може пък да не си се алкохолизирал? Седнахме в един ъгъл на бара и си поръчахме по един коктейл „гимлет“.

— У нас не могат да го правят — забеляза Тери. — Обикновено смесват лимонов сок, малко джин, захар и хининова вода. А истинският „гимлет“ е наполовина джин и наполовина лимонов сок марка „Роуз“ — само това. Мартинито е нищо в сравнение с него.

— На мен ми е почти все едно какво пия. Как се справи с Ранди Стар? В нашия бранш е известен като истински гангстер.

Той се облегна назад и се замисли.

— Допускам, че си прав. Те всички са такива. Но на него не му личи. Познавам няколко момчета в Холивуд, които са в същия бизнес и това се вижда от два километра. А Ранди не е такъв. В Лас Вегас бизнесът му е напълно законен. Ако ходиш натам, обади му се, ще видиш какво момче е.

— Едва ли. Не си падам по съмнителните типове.

— Силно казано. Но какво да се прави — в такъв свят живеем. Двете войни ни го довякоха и няма отървяване. Преди време Ранди, аз и още един приятел преживяхме нещо страшно, което много ни сближи.

— Тогава защо не го помоли за помощ, когато имаше такава нужда?

Той пресуши чашата и кимна на келнера за още.

— Защото нямаше да ми откаже. Келнерът донесе по още едно.

— Приказки. Ако човекът наистина ти е длъжник, трябва да му влезеш и на него в положението — той с удоволствие би се

възползувал от всякакъв случай да ти се отплати.

Тери бавно поклати глава.

— Прав си, знам. Ето на — поисках му работа, И работих, докато можех. Но да моля за подаяние и милостиня — това няма да го направя.

— А от непознат човек прие, нали? Тери ме погледна право в очите.

— Когато просиш от непознат, той може да те отмине и да се направи, че не е чул.

Изпихме по три „гимлета“, макар и не двойни, а на него нищо му нямаше. На истинския алкохолик толкова му стига, за да се напие. Затова предположих, че наистина се е излекувал.

После ме закара до кантората.

— В осем и четвърт сме канили гости на вечеря. Само милионери могат да си го позволят. И само милионерски слуги могат да издържат днес такова нещо. Ще дойдат сума прекрасни хора.

От този ден му стана навик към пет часа да се отбива при мен. Не винаги ходехме в същия бар, но все пак най-често в „При Виктор“. Може би имаше спомени от това място, не знам. Никога не пиеше по много и това го учудваше.

— Алкохолизмът, изглежда, е като маларията — като те нападне, си много зле, а в останалото време нищо ти няма.

— Не мога да си обясня, защо човек с твоето положение си избира за компания частен детектив?

— Да не би да скромничиш?

— Не. Озадачен съм. По принцип съм дружелюбен, но ние живеем в различни светове. Аз дори не знам къде ти е къщата — някъде в Енсино, ала къде точно ... Предполагам, че и семейният ти живот е на ниво.

— Нямам семеен живот.

Пак бяхме на „гимлети“. Барът беше почти празен. Тук-таме по високите столчета се зареждаха за през нощта няколко пияници от онези, които не могат да се контролират. Те винаги много бавно посягат за първата чаша, като внимават да не съборят нещо с ръкава си.

— Не разбрах. Или може би от мен не се очаква да го разбере?

— Голяма продукция, но слаб сценарий, както казват в киното. Предполагам, че Силвия е щастлива по своему, но не непременно е мен. В наши те среди обаче не се държи на това. Винаги намираш какво да правиш, когато не си длъжен да работиш и да се притесняваш за парите: не е много забавно, но богатите не го знаят. Впрочем те никога не се забавляват истински, никога нищо не желаят истински освен може би нечия жена, което на право бледнее пред начина, по който жената на водопроводчика желае нови пердета за всекидневната.

Нищо не казах, оставих го той да води разговора.

— Главното ми занимание е да убивам времето, а то много трудно умира. Малко тенис, малко голф, малко плуване, малко езда и изтънченото удоволствие да наблюдавам как приятелите на Силвия се опитват да издържат до обяд, когато трябва да започнат да се борят с махмурлука си.

— Вечерта, когато ти замина за Вегас, тя ми се обади и каза, че не можела да понася пияници.

Той се усмихна накриво. Толкова бях свикнал с белезите по лицето му, че ги забелязвах само когато някаква промяна в израза подчертаваше сковаността на едната половина.

— Имала е пред вид бедни пияници. Защото богатите са просто пиячи. А ако повръщат в зимната градина, това засяга главно прислугата.

— Ти сам си избра този начин на живот.

Той си изпразни чашата на един дъх и стана.

— Трябва да изчезвам, Марлоу. Досаждам не само на тебе, но и на себе си.

— Не ми досаждаш. Аз съм опитен слушател. Рано или късно, се надявам да си изясня защо ти е приятно да бъдеш домашен пудел.

Той докосна леко белезите си. На устните му се появи някаква блуждаеща усмивка.

— По-скоро си задай въпроса, за какво съм й потрябвал на нея, а не защо се изтягам върху копринената си възглавничка в очакване да ме погалят по главата.

— Ти си падаш не само по копринени възглавнички — казах аз и станах да си ходим заедно. — Допадат ти и копринените чаршафи, звънците за прислугата, икономът с почтителната усмивка.

— Възможно е. Израснал съм в приют за сираци в Солт Лейк Сити.

Излязохме навън, в уморената вечер, и той каза, че ще се прибере пеша. Бяхме дошли с моята кола и като никога бях успял да го изпреваря в плащането на сметката. Гледах след него, докато го изгубих от очи. Бялата му коса блесна за миг в светлината на една витрина, после силуеът му се стопи в леката мъгла.

Повече ми харесваше пиян, изпаднал, гладен, бит и горд. Или се лъжех? Може би просто предпочитах аз да съм по-силният? Не можех да разбера обясненията му защо прави някои неща. В моята работа има време за всичко — и за задаване на въпроси, и за мълчаливо изслушване. Това го знае всеки добър полицай. В това отношение детективската работа много напомня шаха и бокса. Някои хора трябва да ги притиснеш и да не им даваш да се съвземат, а друга да ги удряш, удряш, докато накрая сами падат в нокдаун.

Ако го бях попитал, той сигурно щеше да ми разкаже целия си живот. Но аз така и не се заинтересувах къде са му смазали лицето. Ако бях попитал и ако ми беше разказал, по всяка вероятност щяха да бъдат спасени един-два човешки живота. Но това е само предположение.

4

За последен път бяхме на бар през май. Отидохме по-рано от друг път — четири едва минаваше. Тери имаше уморен вид, беше отслабнал, но се оглеждаше наоколо е радостна усмивка.

— Много обичам баровете веднага след като ги отворят. Тогава вътре е хладно и чисто, всичко блести, а барманът си хвърля последен поглед в огледалото, да провери дали е вчесан и дали връзката му не е накриво. Обичам подредените зад бара шишета, блестящите чаши и очакването. Обичам да гледам как прави първия коктейл за вечерта, как го слага върху чиста подложка и сгъва до него малка салфетка. И обичам бавно да отпия първата глътка. Първата спокойна чашка за вечерта в тих бар — какво по-хубаво от това?

Съгласих се с него.

— Алкохолът е като любовта — продължи той. — Първата целувка е вълшебна, втората — интимна, а третата — просто така. След което събличаш момичето.

— Че какво лошо?

— То е изживяване от голяма класа, но като естетическо усещане не е чисто. Не че презирам секса. Без него не може и не винаги е грозен. Но трябва да умееш да го правиш. Една цяла индустрия за милиарди долари се занимава само с това — да го направи привлекателен и, вярвай ми, парите им не отиват на вятъра.

Той се огледа и се прозя.

— Напоследък не спя добре. Но тук е хубаво. След малко ще нахлуят пияниците, ще започнат да приказват на висок глас, ще се хият, а жените ще ръкомахат, ще кривят лицата си, ще подрънкват с проклетите си гривни и ще пръскат евтин чар, който по-късно ще замирише леко, но осезаемо на пот.

— Я не се впрягай — посъветвах го аз. — Те са само хора в края на краищата — потят се, мърсят се, ходят до клозета. Ти какво искаш — да ти пърхат златисти пеперуди в розова мъгла?

Той си изпразни чашата, обърна я с дъното нагоре и се загледа в капката, която бавно се стече от ръба, потръпна и падна.

— Жал ми е за нея — бавно каза той. — Такава завършена мръсница е. Твърде е възможно да я обичам по някакъв свой, отвлечен начин. Един ден ще усети нужда от мен и аз единствен няма да държа брадва над главата ѝ. И сигурно точно тогава ще си отида.

Само го погледнах.

— Голяма реклама си правиш — обадох се след малко.

— Знам. Аз съм слаб човек, нерешителен и без амбиции. Бях изненадан, че кокошката, за която се вкопчих, снася не златни, а обикновени яйца. Човек като мен има един-единствен голям момент в живота си, едно-единствено безупречно залюляване на високия трапец. Оттам нататък се опитва само да запази равновесие и да не се търколи от тротоара в канавката.

— За какво ми го казваш всичко това? Извадих лулата си и започнах да я тъпча с тютюн.

— Тя се страхува. Направо е обезумяла от страх.

— От какво?

— Не знам. Ние вече не си говорим. Може би от стария. Харлан Потър е един коравосърдечен мръсник. На повърхността е самото старомодно величие, А отвътре е безпощаден като гестаповец. Силвия е уличница. Той знае това и ужасно го е яд, обаче нищо не може да направи. Но я дебне и само я чака да се забърка в някакъв голям скандал. Тогава ще я ликвидира и окото няма да му мигне.

— Ти си ѝ съпруг.

Той вдигна празната чаша и я стовари върху ръба на масата. Тя звънна остро и се строши. Барманът се опули, но нищо не каза.

— Ей така ще я смаже, казвам ти. Да, съпруг съм ѝ, поне така пише в документите. Аз знача толкова, колкото и трите бели стъпала, боядисаната в зелено входна врата и месинговото чукало, с което трябва да почукаш три пъти, за да те пусне прислужницата в скъпо платения бардак.

Станах и хвърлих няколко монети върху масата.

— Прекалено много говориш, дявол да те вземе. Прекалено много говориш и все за себе си. Хайде довиждане.

Излязох и го оставих да седи там, потресен и пребледнял, доколкото можех да видя в мътната светлина на бара. Той извика нещо

подире ми, но аз не се обърнах.

След десет минути вече съжалявах. Но след десет минути бях далеч. Той не дойде повече в кантората. Нито веднъж. Бях го засегнал на най-болното място.

Цял месец не се обади. А когато пак го видях, беше пет часът сутринта и едва се развиделяваше. Настойчивото звънене ме измъкна от леглото и аз се затътрах през коридора, после през всекидневната и отворих вратата. Имаше вид, сякаш една седмица не бе спал. Беше със съвсем тънко палто с вдигната яка и целият трепереше. Тъмната филцова шапка беше нахлупена до очите му. В ръката си държеше пистолет.

5

Пистолетът не бе насочен срещу мен, той просто го държеше. Автоматичен, среден калибър, чуждестранна марка, със сигурност не беше нито „Колт“, нито „Савидж“. Бледото уморено лице, белезите, вдигнатата яка, нахлупената шапка и пистолетът го правеха да изглежда като излязъл от някой едновременно гангстерски филм.

— Ще ме закараш до Тихуана^[1], за да хвана самолета в десет и четвърт — каза той. — Имам паспорт и виза и всичко ми е готово, но нямам с какво да отида дотам. Поради известни причини не мога да взема влак, автобус или самолет от Лос Анджелис. Смятам, че петстотин долара е добра цена.

Аз стоях на прага и не се отместих да го пусна вътре.

— Пет стотак плюс пищова — казах аз.

Той разсеяно наведе очи и го погледна. После го пусна в джоба си.

— Може да потрябва. На теб, не на мен.

— Влизай тогава.

Аз се отместих и той се втурна изтощен в стаята и се плюсна в едно кресло.

Във всекидневната беше все още тъмно поради гъстите храсти, засадени от собственичката точно пред прозорците, Запалих лампата и го изръсих за една цигара, Запалих я и го погледнах. Разроших си косата, която и без това беше рошава. Лепнах си на лицето една уморена усмивка.

— Защо, казваш, да проспя това прекрасно утро? Значи в десет и четвърт. Дотогава има много време. Ела в кухнята да направя по едно кафе.

— Ей, ченге, много загазих.

За пръв път ме наричаше ченге, но пасваше аз начина, по който се появи, на облеклото му и на пистолета.

— Денят ще бъде вълшебен. Излезе лек ветрец. Онези дърти евкалипти отсреща взеха да си шепнат нещо. Сигурно си опомнят за

едно време в Австралия, когато под тях са скачали кенгурута, а коалите са играели на „дий, конче“. Разбрах, че си загазил. Но ще говорим за това, след като изпия едно-две кафета. Главата ми е винаги празна, като стана от сън. Така че ела да чуем какво ще кажат производителите на кафе.

— Слушай, Марлоу, не е време за ...

— Горе главата, старче. Аз купувам само най-доброто кафе — от господата Хъгинс и Янг. Тяхното кафе се нарича „Хъгинс-Янг“. На него са посветили живота си и то им е едничката радост и гордост. Тези дни ще се погрижа да им отдадат заслуженото признание. Засега освен пари друго не са получили. Но нима това стига на човека?

С тези бодри приказки аз го оставих и влязох в кухнята. Пуснах топлата вода да тече и свалих кафеварката от лавицата. Докато отвия горната част и отмеря дозата кафе, потече вряла вода. Налях, колкото трябва, в долната част на машинката и я поставих на огъня. После завинтих горната част с кафето.

Той бе ме последвал в кухнята. Облегна се първо на вратата, но след това мина покрай мен, вмъкна се в нишата за хранене и седна на единия стол. Още трепереше. Свалих от горната лавица шише уиски и му налях в една голяма чаша. Бях сигурен, че чашата трябва да е голяма. Но дори при това положение трябваше да я хвана с две ръце, за да я доближи до устата си. Отпи една глътка, сложи чашата на масата, при което тя глухо издрънча, и рязко се облегна назад.

— За една бройка да изгубя съзнание — промърмори той. — Имам чувството, че от една седмица не съм си лягал. Снощи изобщо не мигнах.

Кафето всеки момент щеше да стане. Намалих пламъка и започнах да наблюдавам как водата се изкачва. Тя се задържа за миг на дъното на стъклената тръбичка. Усилих пламъка, колкото да й позволя да премине извитата част на тръбата, и веднага пак го намалих. Разбърках кафето и го захлупих. Сложих кухненския часовник на три минути. Ти си бил голям маниак бе, Марлоу! Нищо не може да ти попречи, като си вариш кафето. Нито дори пистолет в ръката на някой отчаян тип. Сипах му още една доза. — Седи и мълчи. Само седи.

С втората чаша се справи с една ръка. Измих се набързо в банята и докато се върна, часовникът вече звънеше. Изгасих печката и сложих кафеварката на масата върху плетена подложка. Защо описвам всичко

така подробно? Защото напрегнатата атмосфера превръщаше и най-малкото движение в някакво особено свещенодействие, придаваше му определено и огромно значение. Моментът бе наситен до крайност с електричество и всички автоматизирани действия, установени с годините и превърнали се в навик, изглеждаха като специални усилия на волята. В такива случаи приличаш на човек, който се учи да върви след прекаран детски паралич. Нищо не се разбира от само себе си — абсолютно нищо.

Кафето слезе надолу, изпусна въздух с обичайното свистене, течността забълбука и веднага след това се успокои. Махнах похлупака и го сложих да се изцеди върху умивалника.

Налях две чаши, а към неговата добавих и уиски.

— За тебе, Тери, черно.

А в мойто сложих две бучки захар и малко мляко. Обаче и аз излизах от строя — не бях усетил кога съм отворил хладилника и съм извадил шишето с млякото.

Седнах срещу него. Той не бе помръднал. Седеше подпрян в ъгъла, скован като дърво. После изведнъж облегна глава на масата и се разхълца.

Дори не забеляза кога се пресегнах и извадих пистолета от джоба му. Оказа се „Маузер“, калибър 7,65, прелестна вещ. Помирисах дулото, отворих магазина — пълен. С него не беше стреляно.

Той вдигна глава, видя кафето и бавно отпи една глътка, без да ме гледа.

— Не съм застрелял никого.

— Да, поне наскоро. Освен ако не си го чистил след това. Но все пак не мисля, че с този пистолет е стреляно.

— Всичко ще ти разкажа.

— Един момент. — Изгълтах си кафето, доколкото позволяваше температурата му, и отново си напълних чашата. — Работата е следната. Внимавай какво ще ми кажеш. Ако наистина държиш да те закарам до Тихуана, не бива да знам две неща. Първо... слушаш ли ме?

Той кимна едва-едва. Гледаше с празен поглед стената зад мен. Белезите му имаха нездрав цвят. Лицето му беше мъртвешки бледо, но въпреки това лъскавите белези ясно си личаха.

— Първо — бавно повторих аз, — ако си извършил престъпление или нещо, което законът смята за престъпление — имам

пред вид нещо сериозно, — не бива да ми казваш нито дума. Второ, ако знаеш определено, че такова престъпление е извършено, и за това не бива да ми казваш. Ако искаш да те закарам до Тихуана. Ясно ли е?

Той ме погледна право в очите. Очите му бяха фокусирани, но в тях нямаше живот. Беше изпил кафето. Все още беше блед, но вече не трепереше. Сипах му още и пак добавих уиски.

— Казах ти, че съм загазил.

— Чух. Но не желая да чуя къде и как. Аз трябва да си вадя хляба, затова внимавам за разрешителното си.

— Мога да те заплаша с пистолета.

Ухилих се и побутнах пиццова към него. Той го погледна, но не го докосна.

— Чак до Тихуана не можеш да ме заплашващ с пистолет, Тери. Нито през границата, нито по стъпалата към самолета. Аз съм човек, който от време на време си има работа с пистолети. Така че да забравим за него. Представяш ли си как ще ме изгледат в полицията, като им кажа, че съм си изкарал акъла и съм изпълнявал сляпо всичките ти заповеди? При положение, разбира се, че има какво да се разказва в полицията.

— Добре, слушай — подзе той. — До обяд, а може би и по-късно никой няма да почука на вратата й. Прислугата не я безпокои, докато не се наспи. Но по обяд камериерката ще почука и ще влезе. А тя няма да бъде в стаята си.

Пиех си кафето и мълчах.

— Камериерката ще види, че не е спала в леглото си. Тогава ще започне да се чуди къде може да бъде. Зад къщата имаме още една къща, за гости. С отделен път, гараж и всичко. Силвия спа там. Така че в крайна сметка камериерката ще я открие.

Намръщих се.

— Сега трябва да внимавам какви въпроси ще ти задавам, Тери. Възможно ли е да е прекарала нощта някъде другаде?

— Дрехите й са разхвърляни из цялата стая. Тя никога не ги закачва. Така че на камериерката ще й стане ясно, че е наметнала халат върху пижамата и така е излязла. Затова няма начин да бъде другаде освен в къщата за гости.

— Не е задължително.

— Само там. Дявол да го вземе, да не мислиш, че те не знаят какво става в онази къща? Слугите винаги са наясно.

— Карай нататък.

Той прекара пръст през здравата си буза и остави червена следа.

— А в къщата за гости камериерката ще намери ...

— Силвия мъртво пияна, нафиркана, натаралянкана, накъркана — рязко довърших аз.

— Хм. — Той се замисли. Дълго мисли. — Разбира се. — После добави: — Точно така ще бъде. Силвия не е алкохоличка, но като прекали, картината е доста плачевна.

— Тук свършва историята. Или почти. По-нататък ще импровизирам. Последния път, когато пихме заедно, бях доста груб с теб, дори, ако си спомняш, станах и си тръгнах. Ти тогава страшно ме раздразни. Но после размислих и се сетих, че с всичкото си перчене и самоирония просто си искал да избягаш от чувството за близка опасност. Казваш, че имаш паспорт и виза. Бая време се чака за мексиканска виза. Те хич не ги дават лесно. Значи от доста време си възнамерявал да се чупиш. Вече се питах докога ще издържиш.

— Изпитвах някакво смъртно чувство за дълг да бъда около нея, едно такова предчувствие, че може да съм ѝ нужен не само за параван пред стария, за да не се вре прекалено в работите ѝ. Между другото звъних ти през нощта, но никой не се обади.

— Спя като заклан, нищо не чувам.

— Тогава отидох на турска баня за няколко часа, първо на пара, после поплувах в басейна — силен душ, масаж и се обадох на няколко места. Колата оставих на паркинга на „Ла Бри и Фонтейн“. Дотук дойдох пеша. Никой не ме видя.

— Тези телефонни разговори имат ли някакво отношение към мен?

— Единият беше с Харлан Потър. Той вчера замина със самолета за Пасадина по работа. Не си беше в къщи и доста трудно се свързах. Но най-на края го хванах. Казах му, че много съжалявам, но си отивам.

Като ми разправяше това, гледаше настрани, към прозореца над чешмата, където декоративният храст се удряше в мрежата за комари.

— Той как прие новината?

— Каза, че съжалява. Че ми желае всичко най-хубаво. Попита дали ми трябват пари. — Тери се изсмя дрезгаво. — Пари! Това са

първите четири букви в неговата азбука. Казах му, че имам достатъчно. После се обадох на сестрата на Силвия и проведохме почти същия разговор. Това беше.

— Искам да те попитам нещо. Сварвал ли си я някога с мъж в онази къща за гости?

Той поклати глава.

— Не съм се и опитвал. Но нямаше никак да е трудно.

— Кафето ти изстива.

— Не ща повече.

— Значи много мъже? И въпреки това ти пак се ожени за нея. Аз разбирам, че е хубаво маце, но все пак ...

— Нали ти казах, че съм едно нищо. Господи, защо я оставих първия път! Защо после се напивах като свиня винаги щом я видех? Защо предпочитах да се търкалям в канавката, вместо да ѝ поискам пари? Тя се е омъжвала пет пъти, без да броя себе си. И всички до един биха се върнали при нея, само да си мръдне малкото пръстче, и то не заради парите ѝ.

— Да, хубаво маце. — Погледнах часовника си. — Но защо трябва да е именно самолетът в десет и четвърт от Тихуана?

— Защото за този полет винаги има празни места. Никой от Лос Аджелиз няма да се вдигне с „ДС-3“ през планините, когато може да се качи на „Констилейшън“ и след седем часа да е в Мексико Сити. Обаче „Констилейшън“-ите не спират там, където отивам.

Станах и се облегнах на мивката.

— А сега да направим една равносметка. Ти пристигна при мен рано сутринта силно възбуден и поиска да те закарам в Тихуана, за да хванеш ранен самолет. В джоба ти имаше пистолет, но не е задължително да съм го видял. Каза, че си търпял колкото си можел, но снощи ти дошло до гуша. Намерил си жена си мъртво пияна с мъж. Оттам си отишъл на турска баня, за да мине време то до сутринта, и си позвънил на най-близките роднини на жена си, да им съобщиш какво си решил да правиш. Къде отиваш, не е моя работа. Документите ти за Мексико са в ред. Как ще стигнеш дотам, също не ми влиза в работата. Ние сме приятели и аз правя, каквото ми кажеш, без много да се замислям. И защо не? Ти не ми плащаш нито цент. Имаш кола, но си прекалено разстроен, за да караш. Това също е лично твоя работа. Ти

си емоционален тип и си бил тежко ранен през войната. Мисля, че няма да е лошо да прибера колата ти и да я скътам в някой гараж.

Той бръкна в джоба си и ми подаде през масата кожен ключодържател.

— Как ти звучи всичко това?

— Зависи на кого ще го разправам. Но още не съм свършил. Излязъл си от къщи само с дрехите на гърба си и малко пари от тъста ти. Оставил си всички подаръци, получени от нея, включително и прекрасната кола, паркирана на „Ла Бри и Фон-тейн“. Искал си да тръгнеш чист като роса. Добре. Вярвам ти. А сега отивам да се обръсна и облека.

— Защо го правиш, Марлоу?

— Почерпи се една чашка, докато се избръсна. Излязох и го оставих там, сгъшен в ъгъла на нишата. Беше все още по палто и шапка, но вече живнал.

Влязох в банята и се избръснах. Завързвах си вратовръзката пред огледалото в спалнята, когато той се появи на вратата.

— Измих за всеки случай чашите. Но знаеш ли какво си помислих? Дали не е по-добре да се обадиш в полицията?

— Сам се обади. Аз нямам какво да им кажа.

— А ти искаш ли да се обадя?

Рязко се обърнах и го погледнах строго.

— Върви по дяволите! — почти изкрещях. — Защо не млъкнеш за малко!

— Съжалявам.

— Ще съжаляваш, разбира се. Такива като тебе винаги съжаляват и винаги — когато е вече късно.

Той се обърна и тръгна по коридора към всекидневната.

Облякох се и заключих задния вход. Като влязох в стаята, видях, че е заспал в едно кресло, с клюмнала настрани глава и смъртно бледо лице. Тялото му бе отпуснато като чувал от крайно изтощение. Имаше много жалък вид. Докоснах го по рамото и той бавно се разбуди, сякаш му трябваше доста време, за да се върне оттам, където беше. Като видях, че е окончателно буден, го попитах:

— А багаж? Какво ще кажеш за белия кожен куфар на горната лавица в дрешника?

Но той не прояви интерес.

— Празен е, пък и много бие на очи.

— Без багаж по ще правиш впечатление. — Върнах се в спалнята, качих се на стълбата в дрешника и свалих белия куфар от най-горния рафт. Точно над главата ми беше капакът за тавана. Повдигнах го, пресегнах се, колкото можех по-надалеч, и пуснах кожения ключодържател зад една от прашните напречни греди.

После се спуснах от стълбата с куфара в ръка, избърсах го от праха и набързо пяхнах вътре една чисто нова пижама, паста и четка за зъби, два евтини пешкира, пакет книжни кърпи, петнадесетцентовата тубичка крем за бръснене и една самобръсначка от онези, дето ги дават гратис, като си купиш ножчета. Нито една вещ не беше употребявана, нямаше инициали и по никакъв начин не биеше на очи, само дето ако си бяха негови, щяха да са много по-хубави. Добавих и шише уиски, както си беше увито в хартията от магазина. Заключих куфара, оставих ключето в една от ключалките и го отнесох в антрето. Той пак беше заспал. Не го събудих, а отворих външната врата, пренесох куфара в гаража и го сложих в колата зад предната седалка. После изкарах колата, заключих гаража и се върнах в къщата да го събудя. Заключих всичко и потеглихме.

Карах бързо, но не прекалено, за да не ме подгонят за превишена скорост. По пътя почти не разговаряхме. Никъде не спряхме да се храним — нямахме много време.

На границата нищо не ни казаха. Летището на Тихуана е разположено на високо плато, брулено от ветровете. Спях до самата сграда и чаках вътре в колата, докато Тери си показваше билета. Перките на „ДС-3“ вече бавно се въртяха, колкото да загреят. Висок и красив като филмова звезда летец в сива униформа си бърбеше настрана с още четири души. Единият беше около метър и деветдесет висок и държеше в ръка калъф за ловджийска пушка. До него стояха обуто в панталони момиче, дребен човечец на средна възраст и жена с прошарена коса — толкова висока, че човечецът изглеждаше като недорасъл. Около тях се навъртаха още трима-четирима, явно мексиканци. И това бяха всички пътници. Стълбата бе докарана, но никой не бързаше да се качи. После от самолета слезе една стюардеса мексиканка и застана в очакване. Никакви високоговорители. Мексиканците се качиха, но пилотът продължи да си бърбе с американците.

До моята кола беше паркиран един огромен „Пакард“. Слязох и хвърлих поглед върху номера. Кога ли ще се науча да си гледам само моята работа. Като се отдръпнах, видях, че високата жена ме гледаше.

Тери се запъти към мен по прашния чакъл.

— Готов съм. Хайде да си вземем сбогом.

Той ми подаде ръката си и аз я стиснах. Сега изглеждаше доста добре, само дето видът му беше уморен — уморен за сто души.

Извадих кожения куфар от „Олдсмобила“ и го поставих върху чакъла. Той го погледна ядосан и каза сприхаво:

— Нали ти казах, че не го искам!

— Пъхнал съм вътре половинка уиски, Тери. И една пижама плюс само най-необходимото, Всички вещи са без инициали. Ако не го искаш, дай го на гардероб. Или го изхвърли.

— Имам си причини да не го искам — студено ми отвърна той.

— Аз също.

Той се усмихна неочаквано. Вдигна куфара, а със свободната си ръка стисна моята.

— Добре, приятелю. Ти командуваш парада. И помни, че ако играта загрубее, правиш, каквото сметнеш за необходимо. Нищо не ми дължиш. Пили сме заедно веднъж-два пъти, сприятелили сме се и аз съм се раздрънкарал повече, отколкото е трябвало, В буркана за кафе пъхнах пет стотачки. Не ми се сърди.

— Предпочитам да не беше ги пъхал.

— Не мога да изхарча и половината от това, което нося.

— На добър час, Тери.

Двамата американци вече се качваха по стълбите към самолета. На вратата на сградата се показва нисък набит мъж с широко тъмно лице и започна да маха към Тери.

— Хайде, качвай се — подканих го. — Знам, че не си я убил. Затова съм тук.

Той се отдръпна и някак си се стегна. Цялото му тяло изведнъж се скова. Бавно се обърна, после погледна назад към мен.

— Съжалявам — каза тихо. — Но тук грешиш. Ще вървя много бавно към самолета. Имаш достатъчно време да ме спреш.

Той тръгна бавно. Аз гледах след него. Мъжът до вратата на сградата чакаше, но без особено нетърпение. Мексиканците рядко са нетърпеливи. Той се наведе, потупа кожения куфар и се усмихна на

Тери. После се отдръпна и му направи място да мине. След малко видях Тери да минава от другата страна, където беше митницата. Продължаваше да върви бавно по чакъла към стълбата на самолета. Спря до нея, обърна се и ме погледна. Не ми направи никакъв знак, не махна с ръка. Нито пък аз. После се качи в самолета и веднага отдръпнаха стълбата.

Влязох в „Олдсмобила“, дадох заден, завих, прекосих половината паркинг и опрях. Високата жена и дребният мъж бяха все още на поляната. Жената извади носна кърпичка и взе да я размахва. Самолетът потегли към другия край на поляната, забулен в прах. Там се обърна и моторите ревнаха на високи обороти. После започна бавно да набира скорост.

Оставяше зад себе си облаци прах. В следващия миг се откъсна от земята. Гледах го как се издига бавно срещу силния вятър, докато се загуби в голото синьо небе някъде на югоизток.

После си тръгнах. На границата никой не ме погледна, сякаш нямах лице, а циферблат.

---

[1] Град на мексикано-американската граница. Б. пр. ↑

6

Пътят от Тихуана до Лос Анджелиз е дълъг и освен това може би най-отегчителният в щата. Тихуана е едно нищо — там ги интересува само доларът. Хлапето, което се промъква към колата ви, гледа с големи, изпълнени с копнеж очи и проси десет цента, ще се опита още в следващото изречение да ви продаде сестра си. Тихуана не е Мексико. Всеки граничен град е просто един граничен град, както всяко пристанище е просто пристанище. Сан Диего? Едно от най-красивите пристанища в света, но в него няма друго освен военни кораби и рибарски лодки. Нощем е истинска феерия. Морето се вълнува леко като приспивна песен. Но Марлоу бърза да се прибере у дома и да си направи равносметката.

Пътят на север е монотонен като моряшка песен. Прекосяваш град, спускаш се по хълм, минаваш покрай плаж, прекосяваш град, спускаш се по хълм, минаваш покрай плаж...

Беше два часът, когато се прибрах. Те вече ме чакаха в тъмна лимузина без отличителни знаци, без червен буркан, само с една двойна антена, но не само полицейските коли имат двойни антени. Вече бях изкачил половината стъпала, когато излязоха и се развикаха подире ми — обичайната двойка, облечена в обичайните костюми, с обичайните каменно спокойни и забавени движения, като че светът ги чака, затаил дъх, да чуе какво ще му наредят да прави тези двамата.

— Марлоу ли се казвате? Трябва да поговорим с вас.

Позволи ми да зърна полицейската му значка. Но толкова мимолетно, че спокойно можеше да е от сан-епидстанцията. Косата му беше сивкаво руса и сплъстена. Партньорът му беше висок хубавец, спретнат и гаден по един особен начин — явно, образовано ченге. Очите им бяха наблюдателни и дебнещи, търпеливи и внимателни, студени и презрителни — полицейски очи. Раздават им ги на парада при завършване на полицейското училище.

— Сержант Грийн, от отдела за убийства. А това е инспектор Дейтън.

Аз се изкачих догоре и отключих вратата. Човек не се ръкува с големи полицаи. Чак такава близост е излишна.

Те се разположиха във всекидневната. Отворих прозореца и вътре нахлу свеж ветрец. Разговора поведе Грийн.

— Познавате ли някой си Тери Ленъкс?

— Прием по чашка от време на време. Живее в Енсино, женен е по сметка. Никога не съм бил в къщата му.

— От време на време ли? — продължи Грийн. — Колко често?

— Изразът е неопределен. Затова именно го използвах. Може да означава веднъж в седмицата или веднъж на два месеца.

— Виждали ли сте жена му?

— Един-единствен път, много бегло, още преди да се оженят.

— Къде и кога се срещнахте за последен път? Взех една лула от страничната масичка и я напълних с тютюн. Грийн се наклони към мен. Високият седеше по-настрана с химикалка в ръка, готов да води бележки в червено тефтерче.

— Тук трябва да попитам: „За какво в същност става дума?“, а вие да ми отговорите: „Въпросите ще задаваме ние“.

— Така че направо отговаряйте.

Запалих лулата. Тютюнът беше доста влажен и изгубих сума време и три клечки кибрит, докато я разпаля.

— Не че бързам — каза Грийн, — но вече доста ви чакахме. Така че давайте по-накъсо. Знаем кой сте. А и вие знаете, че не сме дошли да се будалкаме.

— Просто се мъча да си спомня. Често ходехме „При Виктор“, не толкова често в „Зеленият фенер“ и понякога в „Бикът и мечката“ — това е едно заведение в дъното на главната улица. Опитва се да изглежда като английска кръчма ...

— Стига го усуквахте!

— Кой е убит? — попитах аз.

Тогава се обади инспектор Дейтън. Твърд, плътен глас, който казваше „тия не ми минават“.

— Отговаряйте на въпросите, Марлоу. Това е само редовно разследване. Повече не е нужно да знаете.

Може би бях уморен и раздразнителен. Може да съм се чувствувал и малко гузен. Но такъв тип го намразвам и без да го

познавам. Стига ми да го зърна в другия край на някое заведение, за да изпитам острото желание да му разбия мутрата.

— Не на мен — рекох. — Тия приказки ги за пазете за малолетните престъпници. Но и те само ще ви се изсмеят.

Грийн се закиска. Лицето на Дейтън не трепна на пръв поглед, но той изведнъж стана с десет години по-стар и с двадесет години по-зъл. А като вдишваше през носа си, се дочуваше леко свистене.

— Дейтън е завършил право — намеси се Грийн. — Така че с него шега не бива.

Бавно се надигнах от креслото и се приближих до етажерката с книгите. Свалих подвързания екземпляр на калифорнийския наказателен кодекс и го подадох на Дейтън.

— Бихте ли ми посочили кой параграф твърди, че съм длъжен да отговарям на въпроси?

Той не помръдна. И на двамата ни беше ясно, че ще ме цапардоса. Но щеше да изчака най-подходящия момент. Тоест не беше сигурен, че Грийн ще го подкрепи, ако сбъркаше някъде.

— Всеки гражданин е длъжен всячески да помага на полицията, дори с физически действия и най-вече, като отговаря на въпроси, стига отговорите да не го излагат на опасност — издекламира той с ясен и равен глас.

— Точно така и става — обадох се аз. — Главно чрез заплахи — преки или косвени. Но в закона подобни задължения не съществуват. Никой не е длъжен да казва на полицията каквото и да било, когато и да било, където и да било.

— О, я стига си плямпал — нетърпеливо ме прекъсна Грийн. — Гледаш да извърташ — не мисли, че не ни е ясно. Седни. Убита е жената на Ленъкс. В къщата за гости, в имението им в Енсино. Ленъкс е офейкал. Във всеки случай не можем да го открием. Така че търсим един заподозрян в убийство. Това задоволява ли те?

Захвърлих книгата върху един стол и се върнах при кушетката, където седеше Грийн.

— Но какво ви води при мен? Аз никога не съм ходил у тях. Вече ви казах.

Грийн започна да се глади по бедрата — нагоре-надолу, нагоре-надолу. И мълчаливо ми се хилеше. А Дейтън седеше в стола, без да помръдне. И ме убиваше с поглед.

— Води ни телефонният ти номер, записан върху бележника в спалнята му, и то през последните двадесет и четири часа — отговори Грийн. — В бележника си е записвал насрочени срещи и листът с вчерашна дата е бил откъснат, само че на долния всичко се е отбелязало. Не знаем кога ти се е обадил. Не знаем къде е заминал, нито защо и кога. Но за да разберем, трябва да питаме, нали така?

— Защо в къщата за гости? — попитах, без да се надявам да ми отговори, но се излъгах. Той леко се изчерви.

— Доколкото разбрахме, често е ходела там. По нощите. Приемала е гости. Прислугата е виждала светлините през дърветата. Непрекъснато са пристигали коли, понякога много късно. Мисля, че това е достатъчно, нали? Така че не се заблуждавай, всичко сочи към Ленъкс. Бил е там някъде към един часа през нощта. Икономът случайно го е забелязал. Върнал се е сам след двадесетина минути. След това нищо. Лампите останали да светят. А на сутринта — няма Ленъкс! Икономът отишъл до къщата за гости. Дамата лежала в леглото гола като морска сирена и едно мога да ти кажа — по лицето не можеш я позна. Защото за лице не може да се говори. Смазано е с бронзова статуетка на маймуна.

— Тери Ленъкс не може да направи такова нещо — казах аз. — Тя, естествено, му е изневерявала. Позната история. Открай време го е правела. Веднъж даже са се развеждали и после пак се ожениха. Не казвам, че беше очарован, но защо тъкмо сега се е сетил, че е мамен?

— На този въпрос никой не може да отговори — търпеливо ми отвърна Грийн. — Случват се такива работи. И с мъже, и с жени. Човек търпи, търпи, пък му писва изведнъж. И той не знае защо именно в даден момент нещо му прищраква, но важното е, че в крайна сметка някой умира. А на нас това ни отваря работа. Затуй ти задаваме един елементарен въпрос. И стига си ни мотал, защото ще те приберем.

— Той няма да отговори, сержанте — жлъчно подметна Дейтън. — Чел е наказателния кодекс. И като много хора, дето са чели закона, смята, че си знае правата.

— Ти там записвай — сръза го Грийн. — Много-много не разсъждавай. А щом си толкова хитър, ще ти позволим да ни изпееш някоя ирландска песен в пушалнята в участъка.

— Върви по дяволите, сержанте — казвам го с всичкото уважение, което дължа на ранга ти.

— Вие се сбийте, пък аз ще го подема, като падне — подхвърлих на Грийн.

Дейтън внимателно остави настрана бележника и химикалката. Като ставаше, видях в очите му ярък блясък. Заобиколи масичката и се спря пред мен.

— Я стани, умнико. Това, че съм завършил колеж, не значи, че трябва да понасям нахалството на малоумник като тебе.

Понадигнах се. Още не се бях изправил съвсем, когато той ме удари. Ляво кроше. Чух някакъв звънец, но не ме викаше за вечеря. Приземих се по задник и разтърсих глава. Дейтън все така се извисяваше над мен. Само че сега се усмихваше.

— Да опитаме пак — предложи. — Ти още не беше готов — колко нечестно от моя страна.

Погледнах към Грийн. Той си изучаваше ноктите на ръката. Не помръднах и не се обадох — чаках го да вдигне поглед. Ако направех опит да стана, Дейтън пак щеше да ме удари. Нищо не му пречеше и седнал да ме цапардоса, но ако станех и ме удареше, щях да го разкъсам на парчета. Крошето показва, че е боксьор. Знаеше къде да удря, но доста крошета щяха да му потрябват, за да ме измори.

Грийн се обади разсеяно:

— Браво, момчето ми. Той си го заслужаваше. После вдигна поглед и кротко ми каза:

— Хайде пак да опитаме, колкото за протокола. Кога за последен път видях Ленъкс, къде, при какви обстоятелства, за какво си приказвахте и откъде пристигна току-що? Ще отговаряш ли, или не?

Дейтън стоеше отпуснат, в отлично равновесие. Очите му блестяха самодоволно.

— А другия? — попитах, без да му обръщам внимание.

— За кого говориш?

— Другия в леглото, гол-голеничък в къщата за гости. Предполагам, че не е отишла там да си реди пасианси?

— С него ще се заемем по-късно, след като хванем мъжа й.

— Ами, ще се заемете, за какво ви е — нали вече сте си набелязали жертвата.

— Ако не си развържеш езика, Марлоу, ще те приберем.

— Като свидетел ли?

— Баба ти е свидетел. Като заподозрян. Заподозрян в съучастие. Помогнал си на заподозрения да избяга. Предполагам, че си го закарал някъде.

Засега това предположение ми стига. Шефът ни напоследък пипа много здраво. Знае закона, но започва да става разсеян. А това за теб значи само неприятности. Ще ни кажеш, каквото знаеш — имаме начини да го изкопчим. И колкото повече се инатиш, толкова повече се убеждаваме, че знаеш нещо.

— Това са празни приказки за него — той познава законите — обади се Дейтън.

— То за всеки са празни приказки — спокойно отвърна Грийн. — Но вършат работа. Хайде, Марлоу, че ще задействувам машината.

— Добре, задействувайте я. Тери Ленъкс ми е приятел и аз съм вложил в него доста чувства. Затова няма да рискувам приятелството си само защото някакъв си полицай иска да говоря. Имате си скалъпено дело срещу него, може би далеч по-сигурно, отколкото ми казвате — мотив, възможност за извършване на убийството, фактът, че е офейкал. Мотивът е пълен въздух, дори може да се каже, че е влизал в брачния договор. Не съм привърженик на подобни сделки, но той си е такъв — слаб и кротък. А всичко останало нищо не значи, защото ако е разбрал, че е убита, веднага му е станало ясно, че първо него ще вземете на мушката. На следствието за причините на смъртта — ако има такава и ме призоват — съм длъжен да дам показания. Но не съм длъжен да отговарям на вашите въпроси. Виждам, Грийн, че си свестен човек. Също така виждам, че партньорът ти е от онези, дето само размахват полицейските си значки, при това с комплекс за всесилност. Ако държиш да ме вкараш в истинска бея — остави го пак да ме удари. Тогава вече ще го продупча със собствената му химикалка.

Грийн стана и тъжно ме изгледа. Дейтън не помръдна. Той беше от смелчаците, дето удрят само веднъж. Защото им трябва време да се потупат по гърба.

— Ще се обадя по телефона — каза Грийн. — Макар че знам какво ще ми кажат. Ех, Марлоу, жал ми е за теб. Много ми е жал. Я се разкарай оттук! — Последното се отнасяше за Дейтън. Той се обърна и отиде да си вземе бележника.

Грийн отиде до телефона и бавно вдигна слушалката, а грозноватото му лице бе набраздено от безкрайната, неблагодарна,

монотонна служба. Това им е лошото на полицаите. Тъкмо се настроиш да ги мразиш и вземеш, че срещнеш някой, свестен.

Шефът му заповяда да ме приберат, без много да се церемонят.

Сложиха ми белезници. Не претърсиха къщата, което беше много небрежно от тяхна страна. Вероятно си мислеха, че съм достатъчно врял и кипял, за да не държа у дома опасни улики. Но тук сгрешиха. Защото и при най-повърхностния обиск щяха да намерят ключовете от колата на Тери. А като откриеха колата, което щеше да стане рано или късно, щяха да пробват ключовете и да разберат, че сме били заедно.

В същност в последна сметка всичко това се оказа без значение. Полицията така и не намери колата, защото през нощта я откраднаха. Сигурно са я закарали в Ел Пасо, сменили са ѝ ключалката, подправили са документите и са я продали най-вероятно в Мексико Сити. Обикновено така се прави. Парите най-често се връщат у нас под формата на хероин. Така гангстерите разбират правителствената политика за добросъседски отношения.

Шефът на отдел „Убийства“ тогава беше капитан Григориъс. Той спадаше към онази порода, полицаи (която, макар и да оредява, в никакъв случай не измира), дето разкриват престъпленията с насочен в очите прожектор, ритник в бъбреците, коляно в слабините, юмрук в слънчевия сплит, удар с палка в основата на гръбначния стълб. Шест месеца след този случай го осъдиха за лъжливи показания и го изритаха от полицията, а малко по-късно един жребец в ранчото му в Уайоминг го стъпка с копитата си и му видя сметката.

Но сега бях в ръцете му. Той седеше зад бюрото, без сако, с навити почти до раменете ръкави. Беше плешив като яйце, натезжал около кръста като всички мускулести мъже на средна възраст. Очите му бяха с рибешки цвят, а носът му се червенееше от спукани капиляри. Пиеше кафе, при това далеч не безшумно. Силните му касапски ръце бяха гъсто обрасли с косми. От ушите му стърчаха сивкави кичури. Прелисти нещо върху бюрото си и вдигна поглед към Грийн.

— Единственото, което имаме срещу него, е, че нищо не ще да каже, капитане. Потърсихме го заради телефонния номер. Пристигна отнякъде, но не казва откъде. Добре познава Ленъкс, но не казва кога го е видял за последен път.

— Има се за много хитър — произнесе Григориъс с безразличие. — Ще променим мнението му. — Каза го, сякаш му беше все едно. И сигурно беше така. За него нямаше хитри. — Лошото е, че този път прокурорът е подушил каква голяма шумотевица ще се вдигне в пресата. Не му се сърдя, като знам кой е бащата на момичето. Така че дай да го пораздрусаме този.

Погледна ме, като че бях фас или празно място. Нещо в зрителното му поле, което не представлява интерес.

Дейтън се обади почтително:

— Цялото му поведение бе насочено към създаването на ситуация, която да му позволи да откаже да отговаря. Цитира ни

кодекса и ме предизвика да го ударя. Не можах да се сдържа, капитане.

Григорийс го погледна мрачно.

— Теб, изглежда, не е трудно да те предизвика човек, щом и този балама е успял. Кой му свали белезниците?

Грийн каза, че той ги свалил.

— Сложи му ги пак. Стегнато. Да се поободри малко.

Грийн ми сложи белезниците или, по-скоро, започна да ги слага.

— Зад гърба! — излая Григорийс. Грийн изпълни заповедта. Столът, на който седях, беше твърд.

— По-стегнато — нареди Григорийс. — Да се впият.

Грийн ги стегна. Ръцете ми започнаха да изтръпват.

Григорийс най-после благоволи да ме погледне. — Вече можеш да приказваш. Само че по-бързо. Нищо не му отговорих. Той се облегна назад и се ухили. Ръката му бавно се насочи към чашата с кафе и той я хвана изотзад. Леко се наклони напред. Чашата полетя, но аз бях по-бърз и се хвърлих странично на пода. Приземих се болезнено върху рамото си, преобърнах се и бавно се изправих. Ръцете ми съвсем изтръпнаха. Не ги усещах. Започнаха да ме болят над белезниците.

Грийн ми помогна да седна отново. Кафето остави мокри петна по облегалката и малко върху седалката, но повечето се разля на пода.

— Не обича кафе — каза Григорийс. — Много е чевръст. Добри рефлексии.

Другите мълчаха. Григорийс ме заглежда с рибешките си очи.

— Тук, при нас, разрешителното на частен детектив важи колкото визитна картичка. А сега да чуем показанията ти. Отначало устни. После ще ги запишем. Гледай нищо да не изпускаш. Разкажи ни значи подробно какво си правил от десет часа снощи. Ама най-подробно. Ние тук разследваме убийство, а заподозряното лице липсва. Ти си ни връзката с него. Хванал значи жена си в изневяра и направил главата ѝ на кайма. С добрата стара бронзова статуетка. Нищо оригинално, но затова пък ефикасно. И ако си въобразяваш, че ще оставя някакво си жалко частно ченге да ми цитира кодекса в такава една ситуация, много се лъжеш — още нищо не си видял. Няма полицейско отделение в тази страна, което да може да си върши работата с кодекса в ръка. Ти знаеш нещо, което ми трябва. Можеше да отречеш и аз можех да ти повярвам. Ама ти дори не си направи труда

да отричаш. Така че стига сме си играли на сляпа баба — на мен такива не ми минават. Ама хич! Хайде, почвай.

— А ще ми свалиш ли белезниците, капитане? Искам да кажа, в случай, че дам показания.

— Възможно е. Давай по-сбито.

— А ако ти кажа, че през последните двадесет и четири часа не съм се виждал с Ленъкс, не съм разговарял с него и нямам представа къде може да бъде — това ще те задоволи ли?

— Възможно е. Ако ти повярвам.

— А ако ти кажа, че съм го виждал еди-къде си и еди-кога си, но съм нямал представа, че е било извършено престъпление, а сега не знам къде се намира — това май никак няма да те задоволи?

— Ако си по-подробен, може и да те изслушам. Например къде, кога, как е изглеждал, за какво сте говорили, накъде тръгна. От това може да излезе нещо.

— Като гледам как се отнасяте с мен, най-много да излезе обвинение в съучастие.

Мускулите на челюстта му се стегнаха. Очите му заприличаха на мръсни парчета лед.

— Е, та?

— Не знам. Трябва да се посъветвам с адвокат. Имам желание да помогна на следствието. Какво ще кажете да извикаме някой от прокуратурата?

Той грубо се изсмя. Но много кратко. Бавно се надигна от стола и заобиколи писалището. Наведе се над мен, опря голямата си ръка на бюрото и се усмихна. После, без да промени израза си, ме удари отстрани по врата с юмрук като с желязна тесла.

Ударът бе нанесен от двадесет-двадесет и пет сантиметра разстояние, не повече. И едва не ми откъсна главата. Устата ми се напълни с жлъч. Усетих и вкус на кръв. Чух някакво бучене в главата си. Той продължаваше да стои надвесен над мен, усмихнат, с ръка, опряна на бюрото. Гласът му долиташе сякаш отдалеч.

— Едно време бях много зъл, но вече остарях. Само веднъж ще те цапардосам, както трябва, и по вече няма да си мърся ръцете. Имаме си едни момчета в градския затвор, дето мястото им е на пристанището. Може би не е редно да са при нас, защото не раздават нежни, напудрени шамарчета като нашия Дейтън. И нямат четири деца

и розова градина като Грийн. Развлеченията им са по-особени. Хора всякакви, а работна ръка трудно се намира. Да имаш още някакви забавни представи за това, какво би казал? Може да си се притеснил и да не си ги споделил с мен?

— Не говоря с белезници на ръце, капитане. Болеше ме дори да приказвам.

Той се надвеси още повече над мен и ме лъхна на пот и корупция. После се изправи, отиде зад бюрото си и разположи дебелите си бутове в удобния стол. Взе в ръце една линейка и започна да я глади с пръст по ръба, сякаш беше нож. Погледна към Грийн.

— А ти, сержанте, какво чакаш?

— Вашите заповеди.

Грийн отговори така, сякаш мразеше гласа си.

— Всичко ли трябва да ти се казва? Нали си опитен, поне така пише в досието ти. Искам да получа подробни показания за всяко движение на този човек през последните двадесет и четири часа. Може и за повече, но на първо време и толкова стига. Искам да знам какво е правил през всяка една минута. Показанията да се подпишат пред свидетел и да се сверят. След два часа да са на бюрото ми. След това ми го доведи тук чист, спретнат и без никакви белези. И още нещо, сержанте.

Той замълча и прониза Грийн с поглед, от който би се смразил и току-що изпечен картоф.

— Следващия път, когато се случи да задам на някой заподозрян един-два учтиви въпроса, не желая да стърчиш тук и да ме гледаш, сякаш съм му откъснал ухото.

— Разбрано, сър. Да тръгваме — обърна се Грийн към мен сърдито.

Григориъс се озъби насреща ми. Зъбите му отдавна не бяха мити.

— Я да чуем какво ще ни кажеш за довиждане.

— Да, сър — учтиво му отвърнах аз. — Вие, без да искате, ми направихте услуга. С малко помощ от инспектор Дейтън. Разрешихте ми един проблем. На никой не му е приятно да издаде приятеля си, но аз и врага си не бих ви издал. Вие сте не само горила, но и некадърник. Не знаете как се води и най-елементарен разпит. Аз се колебаех и не бях сигурен накъде ще натезжат везните, а вие можехте да ги наклоните във ваша полза. Но вместо това започнахте да ме обиждате, да ме

замеряте с кафе, да ме биете с юмруци, и то когато не съм в състояние да окажа каквато и да било съпротива. От този момент нататък няма да научите от мен и колко часа показва собственият ви часовник.

Неизвестно защо, той през цялото време не помръдна и ме остави да се изкажа докрай. После се ухили.

— Ти си просто от онези ченгета, дето мразят полицаите — нищо повече.

— Има места, където полицаите никой не ги мрази, капитане, но там вие няма да сте полицаи.

Той преглътна и това. Предполагам, защото можеше да си го позволи. Кой знае какво е чувал през живота си. Телефонът на бюрото му звънна. Той го погледна и махна с ръка. Дейтън чевръсто заобиколи бюрото и вдигна слушалката.

— Кабинетът на капитан Григориъс. На телефона инспектор Дейтън.

После се заслуша. Хубавите му вежди леко се намръщиха и той каза тихо:

— Един момент, сър.

Подаде слушалката на Григориъс.

— Съдията Олбрайт, сър. Григориъс се озъби:

— Какво иска това сополиво копеле?

Взе слушалката и я задържа за миг в ръка, за да се успокои.

— Григориъс на телефона. — После известно време слуша какво му говорят. — Да, тук е, в кабинета ми. Зададох му няколко въпроса. Не ще да ни помогне ... Какво казахте?

Изведнъж цялото му лице се изкриви в зловеща гримаса. Челото му потъмня от притока на кръв. Но гласът му остана абсолютно непроменен.

— Ако това е заповед, трябва да я получа от началника на нашето управление, съдия Олбрайт ... Добре, ще я изпълнявам, докато получа потвърждение ... Разбира се ... Какво говорите, никой с пръст не го е докоснал ... Да, сър, веднага.

Той постави слушалката върху вилката. Стори ми се, че ръката му леко потреперва. Очите му се вдигнаха към мен, после прехвърли погледа си върху Грийн.

— Свали му белезниците — нареди с безизразен глас.

Грийн ги отключи и аз започнах да си разтривам ръцете в очакване на игличките от възстановяващото се кръвообращение.

— Регистрирай го в местния затвор — бавно продължи Григориъс. — Заподозрян е в убийство. Прокурорът ни отнема делото от ръцете. Ама че система имаме ...

Никой не помръдна. Грийн беше толкова близо до мен, че чувах тежкото му дишане. Григориъс погледна към Дейтън.

— Ти пък какво чакаш? Да те почерпя сладолед ли?

Дейтън за една бройка да се задави.

— Нищо не сте ми наредили, шефе.

— За теб съм сър, дявол да те вземе! — Шеф съм за сержантите и по-горните чинове. Но не и за теб, малкия, добре го запомни. Хайде вълн!

— Да, сър.

Дейтън бързо се насочи към вратата и излезе. Григориъс се надигна тежко, отиде до прозореца и застана с гръб към стаята.

— Хайде да изчезваме — прошепна ми Грийн на ухото.

— Махай го оттук, докато не съм му избил зъбите — процеди Григориъс към прозореца.

Грийн се запъти към вратата и я отвори. Аз вече излизах, когато Григориъс внезапно излая:

— Спри! Затвори тая проклета врата! Грийн я затвори и се облегна на нея.

— Я ела тук! — излая ми Григориъс.

Аз не се помръднах. Стоях и го гледах. Грийн също не се помръдна. Настъпи тежко мълчание, после много бавно Григориъс прекоси стаята и застана срещу мен. Големите си тежки ръце напъха в джобовете. Започна да се клати от пети на пръсти.

— И с пръст не съм го докосвал — промърмори той сякаш на себе си. Очите му гледаха някъде надалеч, безизразно. Устата му се кривеше конвулсивно.

И се изплю в лицето ми.

После отстъпи назад.

— Това беше всичко, благодаря.

Обърна се и пак отиде до прозореца. Грийн още веднъж отвори вратата.

Излязох, като бърках в джоба си за носна кърпа.

8

Килия № 3 в углавното отделение имаше две легла едно над друго като в спален вагон, но отделението не беше много пълно, така че бях сам в килията. В углавното се отнасят направо чудно със затворниците. Дават ти две одеяла, нито много мръсни, нито много чисти, и дюшек на буци, пет сантиметра дебел, поставен върху метална пружина. Има клозет с казанче, умивалник, книжни кърпи и грапав сив сапун. Килията е чиста и не мирише на дезинфекционни средства. Чистят я затворниците, които се докарват за примерно поведение. А такива винаги има достатъчно.

Надзирателите те оглеждат от горе до долу с набито око. Ако не приличаш на пияница или психопат и ако не се правиш на такъв, разрешават ти да си задържиш кибрита и цигарите. Докато си в предварителния арест, носиш собствените си дрехи. После те обличат в дочената униформа на затвора, без връзка, без колан, без връзки на обувките. Седиш на леглото и чакаш. И без това няма какво друго да правиш.

В отделението за пияници е по-различно. Няма легла, няма столове, няма одеяла, няма нищо. Лягаш направо върху цимента. Или сядаш на клозетната чиния и повръщаш в скута си. Там е най-голялото падение. Виждал съм го.

Лампата светеше, макар да беше още ден. В стоманената врата, водеща към блока с килиите, имаше прозорче за следене, покрито с решетка. Лампите се контролираха отвън. Осветлението се изключваше в девет часа вечерта. Без да влязат да предупредят, без да кажат дума. Може да си по средата на някое изречение във вестник или списание. Дори щракането на ключа не се чува — изведнъж става тъмно. И стоиш така до пропукването на лятното утро, и няма какво да правиш, освен да спиш, ако можеш, да пушиш, ако има какво, и да мислиш, ако мислите не те карат да се чувствуваш по-зле.

В затвора човек напълно се обезличава. Превръща се в дребен проблем за решаване, няколко отметки в докладите. Никой не го

интересува дали е обичан, или мразен, как изглежда, как е живял. Никой няма отношение към него, освен ако не създаде грижи. Никой не го обижда. От него само се иска без много шум да си заеме мястото в определената килия и да кротува там. Няма срещу какво да риташ, нищо не те вбесява. Надзирателите се кротки хора, никаква враждебност, никакъв садизъм. Всички тия глупости, дето ги пишат — че затворниците викали и крещели, блъскали по решетките, тракали по тях с лъжиците си, а пазачите тичали да ги умиротворяват с палки — всичко това се случва само в големите затвори. Хубавият пандиз е едно от най-тихите места в света. Ако се разходиш покрай килиите среднощ и вземеш да надничаш през решетките, ще видиш я завита в кафяво одеяло купчина, я кичур коса или две очи, вперени в нищото. Може да чуеш хъркане. Понякога, но много рядко, може да присъствуваш на нечий кошмар. Животът в затвора е спрял без цел и без смисъл. А в друга килия ще видиш някой, който не може да спи и дори не се опитва да заспи. Седи на ръба на леглото и нищо не върши. Гледа те, а може и да не те гледа. Ти го гледаш. Нищо не казва, и ти нищо не казваш. Няма какво, да си кажете.

В дъното на блока с килиите има още една стоманена врата, която води към стаята за опознаване. Едната ѝ стена представлява мрежа, боядисана в черно. На отсрещната стена има линии за измерване на ръста. От тавана светят прожектори. Влизаш там обикновено сутрин, преди да изтече дежурството на нощния пазач. Заставаш под линията за измерване, прожекторът те заслепява, а зад мрежата е тъмно. Но там гъмжи от хора — ченгета, детективи, граждани, които са били окрадени, нападнати, измамени, изритани от колите си с насочен пистолет, ограбени. Ти нито ги виждаш, нито ги чуваш. Чуваш само гласа на нощния пазач. Висок и ясен. Диктува ти всяка стъпка, сякаш си дресирано куче. Той е изморен, циничен и си знае работата. Той е режисьорът на най-играната пиеса в историята на човечеството, към която обаче отдавна е изгубил интерес.

— Ей, ти, хайде! Изправи се хубаво! Глътни си стомаха! Прибери си брадичката! Раменете назад. Гледай право напред! Обърни се наляво! Сега надясно! Застани пак с лице към мен и си протегни ръцете напред! Дланите нагоре. Сега надолу. Запретни ръкавите! Няма видими белези, коса — тъмнокафява, тук-таме побеляла. Кестеняви очи. Ръст метър и осемдесет и един. Тегло — около 90 килограма. Име

— Филип Марлоу. Професия — частен детектив. Бре-бре — приятно ми е да се запозная с вас, Марлоу. Това е. Следващият.

Много съм ви задължен, капитане. Моите благодарности. Забравихте обаче да ми отворите устата. Имам златен мост и една много добре изработена порцеланова коронка. Забравихте да надникнете и в носа ми, капитане. Там щяхте да откриете доста белези. Операция на преградката, извършена от един истински касапин. Два часа продължи. Сега вече ги правели за двадесет минути. Пострадах при футболен мач. Опитах се да парирам едно воле, но не прецених добре разстоянието и вместо това парирах крака на другия — след като тъкмо бе ритнал топката. Петнадесетметров наказателен и горе-долу толкова метра кървави конци измъкнаха от носа ми сантиметър по сантиметър на другия ден след операцията. Не се хваля. Само ви казвам. Дребните неща са най-показателни.

На третия ден сутринта един заместник-шериф отключи вратата на килията ми.

— Адвокатът ти дойде. Гаси цигарата — но не на пода.

Хвърлих я в клозета и пуснах водата. Той ме заведе в стаята за посетители. Дълъг тъмнокож мъж с бледо лице стоеше и зяпаше през прозореца. Върху масата лежеше плоска кафява чанта. Той се обърна. Изчака да затворят вратата. После седна до чантата си на другия край на издрасканата дъбова маса, която явно бе скована от дъските на ковчега, купен от Ной на старо. Отвори старинна сребърна табакера, сложи я пред себе си и ме огледа от главата до петите.

— Седнете, Марлоу. Искате ли цигара? Казвам се Ендикът. Сюъл Ендикът. Имам указания да ви защитавам. На вас това няма да ви струва нищо. Предполагам, че искате да се измъкнете?

Седнах и взех една цигара. Той ми поднесе запалката си.

— Радвам се да ви срещна отново, мистър Ендикът. Виждали сме се, когато бяхте прокурор.

Той кимна.

— Не си спомням, но е твърде възможно. — Усмихна се почти незабележимо. — Този пост не беше за мен. Не притежавам необходимата настървеност и кръвожадност.

— Кой ви изпраща?

— Не съм упълномощен да ви го разкрия. Ако ме приемете за свой адвокат, има кой да се погрижи за хонорара ми.

— Това сигурно означава, че са го хванали.

Той се опули насреща ми. Аз си пуших цигарата. Беше с филтър и имаше вкус на гъста мъгла, прецедена през памук.

— Ако имате пред вид Ленъкс, а изглежда, че е точно така — не, не са го хванали.

— Защо тогава е цялата тази тайнственост, мистър Ендикът? Относно онзи, който ви изпраща.

— Той желае да остане анонимен. Това е негово право. Вие приемате ли ме?

— Не знам. Ако не са заловили Тери, тогава защо ме държат? Никой не ме е разпитвал, никой не ми е обърнал внимание.

Той се намръщи и сведе поглед към дългите си изящни пръсти.

— Делото е поверено лично на прокурора Спрингър. Може да е бил прекалено зает и да не е имал време да ви разпита. Но ще ви призоват в съда и ще има предварително следствие. Мога да ви измъкна под гаранция под предлог, че не сте задържан правилно. Сигурно познавате закона.

— Арестуван съм, защото съм заподозрян в убийство.

Той нетърпеливо повдигна рамене.

— Това е само фраза. Обвинението можеше да бъде всякакво. В същност имат пред вид съучастие в убийство. Нали сте закарали Ленъкс някъде с колата?

Не отговорих. Хвърлих безвкусната цигара на пода и я стъпках. Ендикът отново сви рамене и се намръщи.

— Да предположим, че е така. Но за да ви изкарат съучастник, първо трябва да докажат предумишлено действие. Във вашия случай трябва да докажат, че сте знаели за извършеното престъпление и за това, че Ленъкс се крие от закона. От всяко положение можете да излезете под гаранция. Вие сте само свидетел, а свидетел в затвора не се държи освен по специално нареждане на съда. Човек е свидетел само със заповед на съдията. Но полицията винаги намира начин да направи каквото ѝ се иска.

— Да — обадох се аз. — Някой си инспектор Дейтън ме удари. Шефът на отдела за убийства Григориъс ме замери с чаша кафе и така ме фрасна във врата, че за малко не ми спуска артерията — вижте, още е подут, — а когато едно обаждане на Олбрайт му попречи да ме предаде в ръцете на биячите, той се изплю в лицето ми. Така че сте

напълно прав, господин Ендикът — тия момчета правят каквото си поискат.

Той демонстративно погледна часовника си.

— Последно — искате ли да ви измъкна под гаранция?

— Благодаря, Мисля, че не искам. Пускането под гаранция е половин признание за вина в очите на обществото. Ако по-късно те оправдаят, казват, че си имал добър адвокат.

— Но това е глупаво — каза той нетърпеливо.

— Е, добре, глупаво е. Аз съм си глупав. Иначе нямаше да съм тук. Ако сте във връзка с Ленъкс, предайте му повече да не се безпокои за мен. Не съм затворен заради него. Тук съм заради самия себе си. Не се оплаквам. Това е част от работата ми. В моя бизнес хората идват при мен с грижите си. Големи или малки, но все са грижи и неприятности, които не могат да доверят на полицията. А ще идват ли, ако всеки бияч с полицейска значка може да прави с мен каквото си поиска?

— Разбирам ви — бавно продума той. — Но искам да изясня нещо — че не съм във връзка с Ленъкс. Почти не го познавам. Аз съм служител на съда като всеки адвокат. Ако знам къде е Ленъкс, не мога да скрия това от прокурора. Най-много, което бих могъл да направя, е да се съглася да го предам в определен час и на определено място, след като съм разговарял с него.

— Никой друг няма да си направи труда да ви изпраща тук, за да ме отървете.

— Лъжец ли ме наричате? — Той посегна да изгаси фаса си откъм опаката страна на масата.

— Доколкото си спомням, вие сте от Вирджиния, мистър Ендикът. А в нашата страна имаме определена историческа слабост към жителите на този щат. За нас те са образец на южняшката почтеност и честност.

Той се усмихна.

— Добре го казахте. Но де да беше истина. Впрочем само си губим времето. Ако бяхте имали поне капчица здрав разум, щяхте да кажете на полицията, че не сте виждали Ленъкс от една седмица. Няма нужда това да е самата истина. След като сте се заклели, вече друг въпрос, но законът не забранява да лъжеш полицията. Те друго и не очакват. И се чувствуват много по-спокойни, когато ги лъжете,

отколкото като отказвате да говорите. Така поставяте властта им под съмнение. Какво се надявате да спечелите по този начин?

Не отговорих. В същност нямах какво да кажа. Той стана, взе си шапката, щракна табакерата и я пусна в джоба си.

— Много ви трябваше да се правите на герой — студено продължи Ендикът. — Да си търсите правата, да цитирате кодекса... Може ли да сте толкова наивен, Марлоу? И то човек като вас, врял и кипял в тези работи. Законът не значи справедливост. Той е един много несъвършен механизъм. Ако натиснете копчетата както трябва и извадите късмет, възможно е в отговор да получите справедливост. Но законът не е измислен да бъде нещо повече от механизъм. Виждам обаче, че не сте настроен да ви помагат. Затова си отивам. Ако размислите, можете да ми се обадите.

— Ще изкарам така още ден-два. Хванат ли Тери, вече няма да ги интересува как се е измъкнал. Единствено ще ги занимава представлението, което ще могат да изнесат по време на процеса. Убийство то на дъщерята на Харлан Потър ще бъде сензацията на деня из цялата страна. Един такъв ефектен за тълпите прокурор като Спрингър може да се издигне направо за главен прокурор след подобно представление, а оттам в креслото на губернатора, а оттам...

Млъкнах и оставих недовършената мисъл да витае из въздуха. Ендикът се усмихна — бавно и иронично.

— Изглежда, че не познавате добре мистър Харлан Потър.

— А пък в случай, че не го хванат, за какво им е да знаят как се е измъкнал? Ще искат да потулят набързо цялата работа.

— Вие сте си направили май вече точната сметка?

— Имах достатъчно време. За мистър Харлан Потър знам само, че притежава сто милиона долара и десетина вестника. Как върви рекламата?

— Рекламата ли? — Гласът му беше ледено-студен.

— Ами да. Още не са ме интервюирали от пресата. Очаквах да вдигна голяма шумотевица около себе си. Да ме отрупат после с работа. „Частен детектив предпочита да влезе в затвора, отколкото да издаде приятеля си.“

Той се запъти към вратата, но спря и се обърна с ръка върху дръжката.

— Вие сте ми забавен, Марлоу. В някои отношения сте направо дете. Вярно е, че сто милиона долара могат да вдигнат голям шум в пресата. Но те могат също така, ако се използват разумно, да купят и голямо мълчание.

Отвори вратата и излезе. После дойде заместник-шерифът и ме върна обратно в килия № 3, в криминалното отделение.

— Предполагам, че щом Ендикът ще ви защитава, няма да останете дълго при нас — каза той любезно, като ме затваряше. Отговорих, че се надявам да е прав.

9

Заместник-шерифът, който застъпи на нощна смяна, беше едър рус мъжага с месести рамене и дружелюбна усмивка. Беше на средна възраст и отдавна бе надживял и жалост, и яд. Единствено искаше да изкара без проблеми полагаемите му се осем часа и от пръв поглед си личеше, че нищо не е в състояние да попречи на това му намерение.

— Имате гостенин — съобщи той, като отключи вратата. — От прокуратурата. Не, спите, а?

— Рано ми е. Колко е часът?

— Десет и четиринадесет.

Застана до вратата и огледа килията. Едното одеяло беше пострано върху долното легло, другото — сгънато вместо възглавница. В кофата за боклук имаше две използвани книжни кърпи, а върху ръба на умивалника — тънко руло тоалетна хартия. Той кимна одобрително.

— Лични неща има ли тук?

— Само аз.

Той остави вратата на килията отворена. Тръгнахме по тихия коридор към асансьора и се спуснахме до регистратурата. До писалището стоеше един дебелак и пушеше с лула. Ноктите му бяха мръсни и миришеше на лошо.

— Аз съм Спранклин от прокуратурата — заяви дебелакът с груб глас. — Мистър Гренц ви вика при себе си. — Посегна към задния си джоб и извади белезници. — Я да ги опитаме дали ще станат.

Заместник-шерифът и чиновникът от регистратурата се захиха — много им се видя забавно.

— Какво става, Спранк, страх те е да не те цапардоса в асансьора ли?

— Да ми е мирна главата — изръмжа той. — Един вече ми избяга. Направиха ме на нищо. Хайде да тръгваме.

Чиновникът му подаде някакъв формуляр и той се подписа с голям замах.

— Никога не рискувам излишно — продължи Спранклин. — Човек не знае на какво ще налети в този град.

Патрулен полицай доведе един пиян с разкъравено ухо. Запътихме се към асансьора.

— Загазил си го, момчето ми — обърна се към мен той, като се качвахме. — Здравата си го загазил. — Този факт, изглежда, му доставяше някакво неясно удоволствие. — В такъв град никак не е трудно да загази човек.

Момчето, което управляваше асансьора, се обърна и ми намигна. Аз се ухилих.

— И не се опитвай да вършиш глупости — сурово ме предупреди Спранклин. — Веднъж застрелях един. Искаше да ми избяга. После, ме направиха на нищо.

— Какво ли не се случва във вашата работа.

Той поразмисли.

— Така е. От всяко положение те правят на нищо. Ужасен град. Никакво уважение към човека.

Слязохме и минахме през двойната врата на прокуратурата. Телефонната централа беше изключена за през нощта — щифтовете стърчаха навън.

В чакалнята нямаше никой. В някои от кабинетите още светеше. Спранклин отвори вратата на малка осветена стая, в която имаше бюро, шкаф за папки, един-два стола с твърди облегалки и набит мъж с квадратно чене и глупав поглед. Лицето му бе зачервено и в момента, в който влязохме, пъкна нещо в чекмеджето на бюрото.

— Защо не почука? — изкрещя той на Спранклин.

— Извинявайте, мистър Гренц — изломоти онзи. — Мислех си за затворника.

И ме блъсна да вляза.

— Да му сваля ли белезниците, мистър Гренц?

— За какъв дявол си му ги сложил? — кисело попита Гренц и се загледа как Спранклин ги отключва. Ключът му беше закачен за ключодържател, голям колкото грейпфрут, и той доста се порови, докато го открие.

— Хайде, изчезвай — изръмжа Гренц. — Чакай навън, за да го върнеш.

— Дежурството ми свърши, мистър Гренц.

— Дежурството ти ще свърши, когато аз кажа.

Спранклин почервения и изнесе дебелия си задник от стаята. Гренц гледаше ядно подире му, а когато вратата се затвори, прехвърли същия поглед върху мен. Придърпах си един стол и седнах.

— Не съм ти казал да седнеш! — излая Гренц. Бръкнах в джоба си, извадих една цигара и я пяхнах в устата си.

— И не съм ти разрешил да пушиш! — ревна Гренц.

— В килията може да се пуши, защо не и тук?

— Защото това е моят кабинет. Тук аз определям какво може и какво не може.

От другата страна на бюрото остро ме лъхна на уиски.

— Спокойно си допийте. Тъкмо ще се поуспокоите. Май ви пресякохме глътката.

Той рязко се облегна назад. Лицето му стана мораво. Драснах клечка кибрит и запалих цигарата си.

След продължителна пауза Гренц се обади:

— Добре, умнико. Ти си бил голям инат значи? Да ти кажа ли нещо? Тук влизат всякакви по размер — и форма. Но излизат само с един размер — малки, и с една форма — превити на две.

— За какво ме извикахте, мистър Гренц? И не се смущавайте от мен, дръпнете си една глътка от бутилката. Аз също бих си пийнал, ако бях уморен, изнервен и капнал от работа.

— Изглежда, че положението, в което се намиращ, много-много не те смущава.

— Не смятам, че съм в някакво особено положение.

— Ще видим тази работа. Междувременно искам от теб много пълни показания. — Той щракна с пръсти към магнетофона, инсталиран на поставка до бюрото му. — Сега ще ги запишем, а утре ще ги снемат от лентата. Ако шефът е доволен от показанията, може и да те освободи, при положение, че не напускаш града. Хайде да започваме.

Той включи магнетофона. Гласът му беше студен, решителен и неприятен, доколкото можеше да го докара. Дясната му ръка обаче бавно се запромъква към чекмеджето. Беше още прекалено млад, за да има спукани капиляри на носа, но това не му пречеше да ги има, а и бялото на очите му имаше нездрав цвят.

— Взе да ми писва вече — рекох.

— Кое? — рязко попита той.

— Писна ми от разни нищожества в разни нищожни канцеларийки да ми говорят глупости, които нищо не значат. Престоях петдесет и шест часа в углавното отделение и никой не се опита да ме мал-третира или да ми докаже колко е силен. Просто нямаше защо. Пазят го за случай на нужда. А как попаднах там? Защото ме подозират. Кажете ми сега, какво е това правосъдие, което позволява да хвърлят човека в затвора само защото някой полицай не е получил отговор на въпроса си? Какви са му уликите? Телефонен номер! И какво се мъчи да докаже, като ме пъха в затвора? Нищо, освен че има властта да го направи. А сега и вие се включвате в играта — искате да ми покажете каква голяма власт упражнявате в тази цигарена кутийка, която наричате свой кабинет. Працате онзи нещастник да ме доведе посред нощ. Сигурно си мислите, че като съм бил насаме с мислите си петдесет и шест часа, мозъкът ми се е размекнал? Че ще заплача на рамото ви и ще ви помоля да ме погалите по главата, защото съм толкова самичък в големия лош затвор? Я недейте, Гренц. Пийнете си и станете човек. Готов съм да приема, че просто си вършите работата. Но свалете боксовите ръкавици, преди да започнем. Ако сте достатъчно силен, нямате нужда от тях, а ако ви трябват, значи не сте достатъчно силен да се справите с мен.

Той седеше, слушаше и ме гледаше. После се усмихна кисело.

— Хубава реч. А сега стига глупости и да пристъпим към показанията. Как предпочитате — да ви задавам конкретни въпроси или вие сам?

— Все едно, че приказвах на птичките. Или на вятъра. Показания няма да има. Вие сте юрист и знаете, че не съм длъжен да ги дам.

— Така е — хладно призна той. — Закона го знам. Знам и как работи полицията. Давам ти възможност да се отървеш. Ако не желаеш — твоя работа. Утре сутринта, в десет часа, ще те призова за предварителното разследване. Може да излезеш под гаранция, макар че ще се противопоставя, но дори и да стане, сумата ще бъде огромна. Това е един от начините, по който действуваме.

Погледна някакъв лист на бюрото, прочете го и го обърна наопаки.

— И какво ще е обвинението?

— Параграф 32. Съучастие. За него дават до пет години.

— Първо хванете Ленъкс — опитах аз почвата. Гренц ми готвеше нещо и аз долових това в маниера му. Не знаех какво, но явно ми готвеше нещо.

Той се облегна назад, взе една химикалка и започна да я върти в ръцете си. После се усмихна. Играта му доставяше удоволствие.

— За човек като Ленъкс е много трудно да се скрие, Марлоу. За повечето хора ни трябва снимка, при това хубава, ясна. Но не и за човек, на когото половината лице е в белези. Да не говорим за бялата коса, когато няма и тридесет и пет години. Имаме четирима очевидци, може би и повече.

— Очевидци на какво? — В устата ми загорча като жлъчта, която усетих след удара на капитан Григориъс. Това ми напомни, че врагът ми е още подут и ме боли. Леко го разтрих.

— Не ставай глупав, Марлоу. Един върховен съдия от Сан Диего и жена му случайно изпрацали сина и снаха си на същия самолет. И четиримата видели Ленъкс, а жената на съдията видяла и колата, която го докарала, и кой го докарал. Нямах никаква надежда.

— Колко приятно? Как ги открихте?

— Пуснахме специално съобщение по радиото и телевизията. Достатъчно беше само едно пълно описание на външния му вид. Съдията сам се обади.

— Добре звучи — рекох безразлично. — Но това още не е достатъчно, Гренц. Трябва да го хванете и да докажете, че е извършил убийството. А след това трябва да докажете, че аз съм знаел за убийството.

Той потропа с пръст по гърба на телеграмата.

— Май наистина ще си пийна. Много взех да работя по нощите.

Отвори чекмеджето, извади шишето заедно с малка чашка и ги сложи на бюрото. Напълни чашката догоре и я гаврътна на един дъх.

— Така е по-добре. Далеч по-добре. Извинявай, че не мога да ти предложа, докато си под арест.

Запуши шишето и го бутна настрана, но не много далеч.

— Ах, да, спомена, че първо трябва да докажем нещо. Ами ако вече разполагаме с признания, приятелче? Тогава става лошо, нали?

Малък, но много студен пръст бавно се разходи по целия ми гръбнак, сякаш пропълзя някакво ледено насекомо.

— Че тогава за какво са ви моите показания? Той се ухили.

— Обичаме всичко да ни е в ред. Ленъкс ще го докарат и ще го съдят. Затова ни трябва всякакви доказателства. Това, което искаме от теб, е нищо в сравнение с онова, от което ще ти разрешим да се измъкнеш — ако ни помогнеш, разбира се.

Изгледах го втренчено. Той започна да си подрежда книжата. После се размърда на стола си, погледна към шишето и трябваше да употреби всичката сила на волята си, за да не посегне към него.

— Може би искаш да чуеш цялото либрето — обади се внезапно Гренц и се изсмя фалшиво. — Моля, само за да ти докажа, че не се занасям.

Посегнах към бюрото му и той помисли, че посягам към шишето. Сграбчи го и го пъкна пак в чекмеджето. А аз само исках да изгася цигарата си в пепелника. Облегнах се назад и запалих още една. Той бързо заразказва.

— Ленъкс слязъл от самолета в Масатлан, град с около тридесет и пет хиляди жители и доста голямо летище. Изчезнал за два-три часа, след което един висок мъж с черна коса, мургава кожа и множество белези като от нож си купил билет за Тореон под името Силвано Родригес. Испанският му бил добър, но не достатъчно за човек с подобно име. Бил пре калено висок за мексиканец с такава тъмна кожа. Летецът съобщил данните му. Но полицията в Тореон реагирала много бавно. За мексиканските полицаи не може да се каже, че са бързи като светкавици. Най ги бива да застрелват на място. Докато се размърдат, нашият човек наел чартърен самолет и отлетял за едно малко планинско градче — Отатоклан. Летен курорт с езеро. Пилотът на чартърния самолет бил учил в Тексас за военен летец и говорел добре английски. Ленъкс се преструвал, че не разбира.

— Ако това е бил Ленъкс — вмъкнах аз.

— Почакай малко де. Ленъкс е бил, със сигурност. Та слязъл значи в Отатоклан и наел стая в хотела, този път като Марио де Серва. Носел пистолет „Маузер“, 7,65 — калибров, което за Мексико, разбира се, нищо не значи. Но пилотът нещо се усъмнил и подшушнал каквото трябва в местната полиция. И те взели да го следят. Свързали се с Мексико Сити и чак тогава се заели да действуват.

Гренц вдигна една линийка и започна да се взира в нея — безсмислено действие, целящо единствено да не ме погледне.

— Да — рекох аз. — Пилотът е излязъл голям умник. При това много почтен с клиентите си. Не я вярвам тази история.

Той ме погледна изведнъж.

— Искаме делото да мине бързо и да се пледира за непредумишлено убийство. Има някои аспекти, в които не искаме да задълбаваме. Семейството, както знаеш, е доста влиятелно.

— Имате пред вид Харлан Потър. Той кимна.

— Ако питаш мен, цялата тази работа хич не ми харесва. Спрингър можеше да изнесе страхотно представление. Тук има всичко: секс, скандал, пари, красива невярна жена, ранен през войната съпруг-герой — предполагам, че раните са му от това — абе какво да ти разправям, делото нямаше да слезе от първите страници седмици наред. Жълтата преса щеше да го изгълта като топъл хляб. А ние го потулихме. — Той сви рамене. — Но щом шефът нарежда — негова си работа. Е хайде, ще си получа ли показанията? — Гренц се обърна към магнетофона, който през цялото това време тихо бръмчеше до него със светнала лампичка.

— Изключете го — отвърнах.

Той се завъртя и ме изгледа злобно.

— Значи ти харесва в затвора?

— Не е лошо. Обществото не е отбрано, но и аз нямам претенции. Бъдете разумен, Гренц. Искате да стана издайник. Може да съм инат, може да съм сантиментален, но съм и практичен. Да предположим, че ви се наложи да наемете частен детектив — добре, добре, знам колко ви е неприятна подобна мисъл, — но да предположим, че изпаднете в ситуация, в която нямате друг изход. Ще наемете ли някой, който е издал приятеля си?

Той ме загледа с омраза.

— И още нещо. Не ви ли прави впечатление, че тактиката на Ленъкс при бягството му е някак си прекалено прозрачна? Ако е искал да го хванат, не е трябвало да си прави толкова труд. А ако не е искал, достатъчно е умен да не се прави на мексиканец в Мексико.

— Какво искаш да кажеш? — Сега вече определено ми се озъби.

— Искам да кажа, че твърде е възможно да ми разправяте в рели-некипели, че не е имало никакъв Родригес с боядисана коса, никакъв Марио де Серва в Отатоклан и че знаете къде е Ленъкс, колкото знаете къде пиратът Черната Брада е заровил съкровището си.

Той отново измъкна шишето. Сипа си в чашката и пак го изля в гърлото си наведнъж. После бавно се отпусна. Завъртя се на стола и изключи магнетофона.

— С удоволствие бих те осъдил — процеди Гренц. — Ти си от онези умници, дето умирам от кеф да ми паднат в ръчичките. Тази история много дълго време ще виси над главата ти като дамоклев меч, хитрецо. Ще се разхождаш с нея, ще се храниш с нея и ще спиш с нея. А следващия път, щом стъпиш накриво, ще я използваме и ще те разпердушиним. Сега трябва да направя нещо, от което ми се повдига.

Той опипа с пръсти бюрото си, взе листа, обърна го обратно и се разписа. Винаги се познава кога човек се подписва. Ръката му се движи по-особено. После стана, заобиколи бюрото, разтвори широко вратата на кибритената си кутийка и изрева на Спранклин да влезе. Дебелакът дотърча заедно с миризмата си на пот. Гренц му подаде листа.

— Подписах заповедта ти за освобождаване — обърна се той към мен. — Аз съм държавен служител и понякога задълженията ми са крайно противни. А желаш ли да разбереш защо я подписах?

Исправих се.

— Ако много държите да ми го кажете.

— Защото делото Ленъкс е закрито, господине. Няма такова дело. Написал днес следобед в хотелската си стая пълни признания и се застрелял. В Отатоклан, както вече ти казах.

Стоях, гледах и нищо не виждах. С крайчеца на окото си забелязах как Гренц направи крачка назад, сякаш го беше страх да не го ударя. Изглежда, че видът ми в този момент е бил страшен. В следващата секунда вече седеше зад бюрото си, а Спранклин ме бе сграбчил за ръката.

— Хайде, мърдай — каза той жално. — Човек трябва от време на време да се прибира при семейството си.

Излязох с него и затворих вратата. Затворих я тихо, сякаш някой току-що бе умрял вътре.

10

Извадих от джоба си второто копие на описа на личните ми вещи, подадох го и се разписах на първото. Напъхах си нещата обратно по джобовите. В дъното до бюрото на регистрацията седеше сгърбен някакъв човек. Когато се запътих към вратата, той се изправи и ме заговори. Беше дълъг около един и деветдесет и слаб като глист.

— Да ви закарам ли до вас?

Мътната светлина го правеше да изглежда като младолик старец, изморен и скептичен, но нямаше вид на мошеник.

— Колко ще ми струва?

— Гратис. Аз съм Лони Морган, репортер от „Джърнал“.

— А, отразявате значи новините от полицията?

— Само за тази седмица. Иначе съм прикрепен към кметството.

Излязохме и потърсихме колата му на паркинга. Погледнах към небето. Имаше звезди и светлината им ми се стори ослепителна. Нощта бе прохладна и приятна. Поех си дълбоко въздух. После се качих в колата и потеглихме.

— Живея чак на Лоръл Каньон. Затова можете да ме оставите някъде по пътя.

— Когато е да ви приберат, идват с кола, но как ще се върнете после, хич не ги интересува. Това дело ми е интересно, по един такъв нездрав начин.

— Оказа се, че няма да има дело. Тери Ленъкс се е застрелял днес следобед. Поне така разправят.

— Колко удобно — забеляза Лони Морган, загледан напред. Колата му тихо се носеше по утихналите улици. — Сега още по-лесно ще си построят стената.

— Каква стена?

— Някой издига стена около делото Ленъкс, Марлоу. Достатъчно сте умен, за да го забележите и вие. Изобщо не се вдигна шумът, който заслужаваше. Прокурорът замина тази вечер за Вашингтон. На някаква

сесия. Напусна града по средата на най-сладкото дело, което щеше да му направи реклама за години наред. Защо?

— Мен не ме питайте. Аз бях прибран на топло.

— Защото някой му е намазал достатъчно ръката. Нямам предвид най-просташкото — пачка банкноти, но са му обещали нещо голямо, а в това дело само един човек е в състояние да направи това. Бащата на момичето.

Облегнах си главата в ъгъла.

— Не ми звучи много правдоподобно. А пресата? Харлан Потър е собственик на няколко вестника, ами другите?

Той ми хвърли развеселен поглед и отново се съсредоточи в шофирането.

— Работил ли сте като репортер?

— Не.

— Вестниците се притежават и издават от богати хора. А те всички членуват в един и същ клуб. Конкуренция съществува, и то много остра, за тираж, пикантни заглавия, големи новини. Но само дотолкова, доколкото това не засяга авторитета и общественото положение на собствениците. В случай на нещо толкова веднага спускат похлупака. А делото Ленъкс, момчето ми, вече е под похлупак. Ако го бяха раздухали, както си му е редът, щеше страхотно да надуе тиражите. В него има всичко необходимо. Процесът щеше да привлече журналисти от цялата страна. А ето че процес няма да има. Защото Ленъкс взел, че излязъл от играта, преди тя да е започнала. Както ви споменах вече — по един много услужлив за Харлан Потър и семейството му начин.

Изправих се и го загледах.

— Нима намекувате, че самоубийството е скалъпено?

Той сви саркастично устни.

— Възможно е някой да му е помогнал да се самоубие. Например ако се е поопънал при арестуването. Мексиканските полицаи много ги сърбят пръстите на спусъка. Ако сте съгласен на малък облог, бас държа, че никой не е преброил дупките от куршумите.

— Мисля, че грешите. Познавах Тери Ленъкс доста добре. Той отдавна се бе отписал. Ако го бяха докарали жив, щеше с готовност да им играе по свирката. Адвокатът му можеше да пледира непредумишлено убийство.

Лони Морган поклати глава. Знаех какво щеше да каже и той го каза:

— Изключено. Ако я беше застрелял или й беше пръснал черепа, имаше някакви шансове. Но тя е убита по изключително жесток начин. Лицето й е на кайма. Най-много убийство в нетрезво състояние, но и това трудно щеше да мине.

— Може би сте прав. Той отново ме погледна.

— Казвате, че сте го познавали. Как ви се струва цялата тази история?

— Изморен съм. Просто не съм в състояние да мисля.

Дълго мълчахме. После Лони Морган тихо се обади:

— Ако бях някой умен човек, а не жалък драскач, щях да си помисля, че той изобщо не я е убил.

— Интересна мисъл.

Той забучи цигара в устата си, драсна клечка в таблото на колата и запуши мълчаливо, с намръщено лице. Стигнахме Лоръл Каньон и аз му посочих къде да свие от булеварда и къде да хване за моята улица. Колата се изкачи по хълма и спря точно пред моите стълби от секвоя. Слязох.

— Благодаря ви, Морган. Какво ще кажете за една чашка?

— Друг път ще се възползувам от поканата. Сега сигурно предпочитате да останете сам.

— Имам време да стоя сам. Даже прекалено.

— Трябва да се сбогувате с приятеля си. Явно ви е бил близък приятел, щом заради него сте се оставили да ви пъхнат в дранголника.

— Кой казва? — Той се усмихна едва-едва.

— Това, че не мога да го напиша във вестника, не значи, че не съм наясно. Хайде довиждане. Пак ще се видим.

Затворих вратата на колата. Той обърна и се спусна надолу по хълма. Изпратих го с поглед, докато светлините на стоповете му изчезнаха зад ъгъла, изкачих се по стъпалата, прибрах вестниците, отключих и влязох в празната къща. Светнах всички лампи и отворих прозорците. Беше доста задушно.

Направих си кафе, изпих го и извадих петте стотачки от буркана. Бяха навити на руло и пъхнати в самото кафе. Разходих се напред-назад с чашата в ръка, пуснах телевизора, изключих го, седнах, станах, пак седнах. Изчетох вестниците, насъбрали се през тези дни отпред, на

площадката. Случаят Ленъкс бе започнал с големи букви, но този ден вече бе отишъл на заден план. Имаше снимка на Силвия, но нито една на Тери. Имаше и моя моментална снимка, за която дори не знаех, че съществува. „Частен детектив от Лос Анджелиз задържан за разпит.“ Имаше и голяма снимка на къщата на семейство Ленъкс в Енсино. Беше в псевдоанглийски стил, с островърх покрив и само измиването на прозорците й едва ли струваше по-малко от сто долара. Построена беше на леко възвишение и заобиколена с десетина декара земя, което е много за района на Лос Анджелиз. Имаше снимка и на къщата за гости — миниатюрно копие на голямата къща, заобиколена от дървета. И двете снимки очевидно бяха правени от разстояние, а после увеличени и ретуширани. Нямах снимка на „стаята на смъртта“, както я бяха кръстили вестниците.

Всичко това вече го бях видял в затвора, но сега го четях и изучавах с други очи. Не научих нищо повече от факта, че е било убито богато красиво момиче и че пресата не е била допусната. Значи влиянието на бащата е било задействувано много отрано. Драскачите, специализирали се по убийствата, сигурно са скърцали със зъби, и то напразно. Всичко се връзваше. Ако Тери е разговарял с тъста си през нощта на убийството, около имението вече е имало десетина пазачи още преди да бъде известена полицията.

Но едно нещо никак не се връзваше: начинът, по който бе убита. Никой не можеше да ме убеди, че това бе работа на Тери.

Загасих лампите и седнах до отворения прозорец. Един присмехулик изчурулика няколко пъти в храста и възхитен от изпълнението си, се прибра да спи. Засърбя ме вратът, така че се избръснах, взех един душ, легнах по гръб и се заослушвах, сякаш очаквах някакъв глас от далечината — спокоен и разсъдлив, който да ми обясни всичко. Не го чух и знаех, че няма да го чуя. Никой не можеше да ми обясни случая Ленъкс. А и нямаше нужда от обяснение. Убиецът си бе признал и беше мъртъв. Нямах да има дори разследване на причините за смъртта.

Както бе отбелязал Лони Морган от „Джърнал“ — много услужлива работа. Тери Ленъкс убил жена си и туйто. За какво да го съдим — ще изплуват много неприятни подробности. А ако не я е убил — също няма какво да се прави. Мъртвият е най-добрата изкупителна жертва. Защото нищо не може да опровергае.

11

На другата сутрин пак се избърснах, облякох се, слязох както винаги с колата в града, паркирах на обичайното си място и ако пазачът на паркинга знаеше, че вече съм известна личност, с нищо не се издаде. Качих се горе, прекосих коридора и извадих ключа от джоба си. Някакъв тип с мазен вид се беше подпрял на стената и ме наблюдаваше.

— Ти ли си Марлоу?

— Е, та?

— Чакай тук. Един човек иска да говори с теб. Той отлепи гърба си от стената и бавно, лениво се повлече към изхода.

Влязох в кабинета си и вдигнах пощата от пода. Върху бюрото имаше още писма, сложени там от чистачката. Разтворих прозорците и започнах да отварям пликовете, като изхвърлях в кошчето ненужното, или с други думи, всичко. Включих звънеца към другата врата, натъпках си лулата, запалих я и седнах да чакам някой да изпищи за моята помощ.

Взех да си мисля за Тери Ленъкс, но някак си отвлечено. Той вече отстъпваше на заден план — с бялата си коса, нашареното от белези лице, със своята слабохарактерност, чар и особен вид гордост. Нито го осъждах, нито го анализирах, така както и никога не го попитах къде са го ранили или как изобщо се е оженил за момиче като Силвия. Като запознанство на параход по време на дълго плаване — приятелявате се с някого, но не го опознавате. И Тери си отиде също като такъв познат, с когото си казвате довиждане на пристанището, обещавате си да поддържате връзка, но знаете, че нито вие ще го потърсите, нито той вас. Най-вероятно е никога повече да не го срещнете, а ако това все пак стане — ще ви се види съвсем друг човек и срещата ще мине като между членове на един и същ клуб: Как вървят работите? Горе-долу. Добре изглеждате. Вие също. А не, аз много напълнях. Абе то всички взехме да пълнеем. Спомняте ли си колко

беше хубаво на „Фракония“ (или някой друг параход)? Ами да, чудно беше.

Глупости, чудно. Пукахте от скука. Заговорихте го само защото нямаше с кой друг да си размените дума. Дали и при нас с Тери не беше така? Не, не съвсем. Част от него ми принадлежеше. Бях вложил в него време, пари и три дни в дранголника, да не говорим за юмука в ченето и удара във врата, за който си спомнях при всяко преглъщане. А сега беше мъртъв и дори не можех да му върна петстотинте долара. Това ме дразнеше. Дребните неща винаги най-много дразнят.

Звънецът на вратата и телефонът иззвъняха едновременно. Първо отговорих на телефона, защото другият звънец само ме известяваше, че някой е влязъл в кибритената кутийка, която ми служеше за чакалня.

— Мистър Марлоу? С вас ще говори мистър Ендикът. Един момент, моля.

После се обади и самият той:

— На телефона Сюъл Ендикът — сякаш не знаеше, че секретарката му вече ме бе информирала.

— Добро утро, мистър Ендикът.

— Радвам се, че са ви освободили. Идеята ви да не оказвате съпротива май излезе доста добра.

— Не беше идея, а чисто и просто инат.

— Предполагам, че повече нищо няма да се чуе за това дело, но ако имате нужда от помощ, обадете ми се веднага.

— Едва ли ще ми се наложи. Нали е мъртъв. Бая зор ще видят, докато докажат, че изобщо някога съм го виждал. А после трябва да докажат, че съм знаел за извършеното. След което трябва да докажат, че е извършил престъплението или че е бягал от закона.

Ендикът се изкашля.

— Може би — започна той внимателно — не са ви казали, че е оставил пълни признания.

— Казаха ми, мистър Ендикът. Но вие сте адвокат и ги разбирате тези работи. Първо трябва да докажат, струва ми се, че признанията не са фалшиви и съдържат само истината, нали така?

— Страхувам се, че нямам време за правни дискусии — рязко ми отвърна той. — Трябва да летя за Мексико с една доста тъжна задача. Предполагам, че се досещате.

— Аха. Зависи кого представлявате. Не забравяйте, че не ми го казахте.

— Не съм забравил. Довиждане, Марлоу. Предложението ми за помощ още важи. Но искам да ви предложа един съвет. Не бъдете прекалено уверен, че опасността ви е отминала. Работата, с която се занимавате, ви поставя в доста уязвимо положение.

И затвори. Аз внимателно върнах слушалката на мястото ѝ. Останах за миг така, с ръка на телефона, намръщен. После заличих гримасата от лицето си и станах да отворя вратата към чакалнята.

До прозореца седеше някакъв мъж и разлистваше списание. Беше облечен в синкавосив костюм на почти незабележимо бледосиньо каре. Кръстосаните му един връз друг крака бяха обути с меки мокасини, удобни като гуменки. От джобчето му се подаваше сгънатата на четири бяла кърпичка, а зад нея бяха пъхнати слънчеви очила. Косата му бе гъста, черна и къдрава. Много тъмен загар. Вдигна към мен бляскави като на птичка очи и се усмихна под тънките си мустачки. Тъмнокафявата му връзка бе завързана на предизвикателна фльонга върху искрящо бяла риза.

Той захвърли списанието настрана.

— Тъкмо четях за Костело. Излиза, че знаели всичко за него. Колкото аз знам всичко за Хубавата Елена.

— Какво ви води при мен? Той ме огледа, без да бърза.

— Тарзан яхнал тротонетка.

— Кой?

— Ти, Марлоу. Тарзан на тротонетка. Много ли те млатиха?

— Не особено. А вас какво ви засяга?

— След като Олбрайт разговаря с Григориъс?

— Не, не беше след това. Той кимна.

— Ама и тебе си те бива — да накараш Олбрайт да пусне тежка артилерия срещу онзи лигльо.

— Попитах ви вече какво ви засяга. Между другото не познавам съдията Олбрайт и не съм го молил за нищо. А и защо ще си мръдне пръста за мен?

Той ме изгледа мрачно. Надигна се бавно, гъвкав като пантера. Прекоси стаята и хвърли поглед към кабинета ми. Кимна ми да го последвам и влезе. Беше от хората, които навсякъде са като у дома си. Застана до бюрото и заоглежда стаята. Беше му забавно.

— Дребна риба си ти. Много дребна. Минах зад бюрото си, седнах и зачаках.

— Колко печелиш на месец, Марлоу? Не му отговорих и запалих една лула.

— Както гледам, най-много петдесет и седем долара.

Хвърлих изгорялата клечка в пепелника и запуфках дима.

— Ти си един пъзъл, Марлоу. Играеш много на дребно. Толкова си нищожен, че се виждаш само през лула.

Нищо не казах.

— И чувствата ти едни никакви, всичко ти е никакво. Пишеш се приятел с някого, пиете веднъж-дваж, разправяте си вицове, бутваш му два долара, като закъса, и вече го зяпаш в устата. Като някой гимназист, дете е чел „Граф Монте Кристо“. Нито ти стиска, нито акъл имаш, нито връзки, нито ги умееш нещата. Само се пъчиш и си мислиш, че много ще уплашиш някого. Тарзан на тротонетка. — Усмихна се уморено. — За мен ти си едно голямо нищо.

Пресегна се през бюрото и ме забърса през лицето с опакото на ръката си небрежно и презрително, без намерението да ми причини болка, със същата снизходителна усмивчица на лицето си. Като видя, че дори не мигнах, бавно се отпусна в стола, облегна лакът на бюрото и подпря глава на мургавата си ръка. Птичите му очички ме гледаха ясно, безизразно.

— Знаеш ли кой съм, нищожество?

— Името ти е Менендес. Наричат те Менди. Подвизаваш се на главната улица.

— Брей! А как се издигнах, знаеш ли?

— Не, не знам. Предполагам, че си започнал като сводник в публичен дом за мексиканци.

Той извади от джоба си златна табакера и запали, кафява цигара със златна запалка. Издуха остър пушек и кимна. Остави табакерата върху бюрото и започна да я поглажда с върха на пръстите си.

— Лош човек съм аз, Марлоу. Много пари печеля. Трябва да печеля, за да бутам на онези, на които трябва да бутам, за да печеля много пари, за да бутам на онези, на които трябва да бутам. Имам в Бел-Еър къща за деветдесет хиляди и вече съм дал повече от това, за да я стегна. Имам прелестна русокоса жена и две деца в частни училища. Жена ми има бижута за сто и петдесет хиляди и дрехи и кожи за още

седемдесет и пет хиляди. Имам иконом, две камериерки, готвач, шофьор, без да броя горилите, които ме следват по петите. Където и да ида, посрещат ме с разтворени обятия. Дава ми се най-доброто — най-добрата храна, най-доброто питие, най-хубавите апартаменти в хотелите. Имам една „Бентли“, два „Кадилака“, един „Крайслер комби“ и спортна кола за сина ми. След година-две ще подаря и на дъщерята. А ти какво имаш?

— Не е много. Тази година имам на разположение цяла къща.

— А жена?

— Сам съм. Освен това имам всичко, което виждаш тук, плюс хиляда и двеста долара в банката и облигации за няколко хиляди. Този отговор задоволява ли те?

— Колко си спечелил най-много от едно дело?

— Петдесет и осем.

— Боже мой, колко ниско може да падне човек!

— Стига си плямпал, ами казвай за какво си дошъл.

Той изгаси недопушената цигара и веднага запали друга. Облегна се назад. Помръдна презрително устни.

— Седяхме трима в една дупка и папкахме — започна той. — Наоколо голям сняг, голям студ. Ядяхме направо от консервните кутии. Студена храна. Около нас се пръскаха снаряди, но повече падаха мини. Бяхме посинели от студ, ама буквално сини — Ранди Стар, аз и въпросният Тери Ленъкс. По едно време някакъв снаряд се цопна точна между нас и неизвестно защо, не избухна. Немците ги биваше по номерата. Чувството им за хумор беше много шантаво. Тъкмо решиш, че ти се е разминало, и той вземе, та избухне. Тери го сграбчи и изхвърча от дупката, преди още Ранди и аз да дойдем на себе си. Ама изхвърча, ти казвам — както си беше при нас и вече го нямаше. Хвърли се по очи, запрати снаряда далеч от себе си и той избухна още във въздуха. По-голямата част над главата му, а едно парче отнесе половината му лице. Веднага след това немците се вдигнаха в атака и настъпи голяма бъркотия. — Менендес млъкна и пак ми метна един от бляскавите си безизразни погледи.

— Благодаря за информацията — обадих се аз.

— Ти, Марлоу, носиш майтап. Бива си те. Ние двамата с Ранди си поговорихме след това и стигнахме до извода, че от всичко, през което мина Тери, човек направо може да откачи. Дълго време го

мислехме за умрял, но се оказа, че не е. Немците го пипнали. Около година и половина го обработвали. Здравата го обработили, и то много болезнено. Доста пари ни струваше да разберем това и още повече — да го открием. Но ние много добре припечелихме след войната от търговия на черно, така че можехме да си го позволим. А от това, че ни спаси живота, Тери спечели половин ново лице, бяла коса и разбити нерви. После взел да пие, от време на време го прибирали в пандиза, с една дума, почнал да затъва. Нещо го гнетяло, но така и не разбрахме какво. И изведнъж се ожени за богата дама и кой като него. После се развежда, отново изпада, пак се оженва за нея, тя умира. А ние с Ранди с нищо не можем да му помогнем. Той не търси помощ от нас, като изключим краткотрайната работа в Лас Вегас. И когато закъсва истински, не идва при нас, а отива при едно нищожество като теб — човек, с когото ченгетата могат да правят каквото си поискат. А после и той умира, без да ни каже сбогом и без да ни даде възможност да му се отплатим. Аз можех да го измъкна от страната по-бързо, отколкото професионален картоиграч разбърква картите. Но той дошъл при теб да ти плаче на рамото. А това ме нервира. Едно нищожество, с което ченгетата правят каквото си искат.

— Те могат с всеки да правят каквото си искат. А ти какво искаш сега от мен?

— Просто не се натягай — натърти Менендес.

— За какво?

— Да припечелиш от шумотевицата около делото Ленъкс. То е приключило, каквото било, било. Тери е мъртъв и не желаем повече да го безпокоят. Достатъчно се намъчи.

— Брей, колко чувствителен бандит! Това направо ме убива!

— Внимавай какво говориш, нищожество. Мери си думите. Менди Менендес не убеждава, а направо заповядва. Затова намери друг начин да припечелиш. Ясно ли е?

Той стана. Аудиенцията бе приключила. Взе ръкавиците си от белоснежна кожа. Сякаш никога не бяха носени. Голямо конте бил този Менендес. И голям мръсник.

— Нито съм жаден за слава — отвърнах, — нито някой ми е предлагал пари. Защо да ми ги предлагат и за какво?

— Я не ме будалкай, Марлоу. Не си стоял три дни в пандиза само защото си голям сладур. Платили са ти. Не казвам кой, но се досещам.

А онзи, когото имам пред вид, го бие парата. Делото Ленъкс е приключено и ще остане приключено дори ако... — той млъкна внезапно и плесна с ръкавиците по ръба на бюрото.

— Дори ако Тери не я е убил — довърших аз. Изненадата му беше едва доловима, като златото във венчална халка за фиктивен брак.

— Бих искал да ти повярвам, нищожество. Но няма начин да е така. А дори и да си прав, ако Тери е искал така да бъде — значи така ще остане.

Замълчах си. След миг той бавно се усмихна.

— Тарзан на тротонетка — изговори провлечено. — Пусна ме тук да го тъпча, както си ща. Наемат го за пет пари и правят с него каквото си поискат. Нито кинти, нито семейство, нито бъдеще, нито нищо. Е хайде, нищожество, много ти здраве.

Седях със стиснати зъби, загледан в блясъка на златната му табакера върху бюрото. Чувствувах се стар и уморен. Бавно се надигнах и посегнах към табакерата.

— Забрави си това — казах и заобиколих бюрото.

— Имам още пет-шест такива — отвърна той насмешливо.

Приблжих се до него и му я подадох. Ръката му небрежно посегна да я прибере.

— Какво ще кажеш за пет-шест от тия? — попитах аз и го ритнах с всички сили в корема.

Той изстена и се преви на две. Табакерата издрънча на пода. Политна към стената, а ръцете му конвулсивно се размахаха напред-назад. Въздухът свиреше в трахеята му, мъчеше се да стигне до белите дробове. Целият се окъпа в пот. Бавно и с нечовешко усилие се изправи, и ето че отново застанахме лице срещу лице. Протегнах ръка и го потупах по бузата. Той не помръдна. Най-после докара нещо като усмивка върху мургавото си лице.

— Не съм го очаквал това от тебе.

— Следващия път си носи пистолет... или не ме наричай нищожество.

— Аз си имам човек, който ми носи пистолета.

— Вземи го със себе си. Ще ти потрябва.

— Ти, Марлоу, много бавно се ядосваш. Подритнах златната табакера с крак, наведох се, вдигнах я и му я подадох. Той я пусна в джоба си.

— Не можах да те разбера отначало що за птица си — казах аз. — Защо си правиш труда да идваш тук и да издевателствуваш над мен. После ми стана скучно. Вие, гангстерите, по начало работите скучно. Все едно, че играете карти само с аса. Хем имате всичко, хем нищо. Стоите и се любувате на себе си. Нищо чудно, че Тери не ви е потърсил помощта. Сигурно е имал чувството, че ще заеме пари от проститутка.

Той притисна едва-едва стомаха си, само с два пръста.

— Не биваше да го казваш това, последното, нищожество. И внимавай друг път да не изтървеш нещо в повече.

Отиде до вратата и я отвори. Телохранителят му се отлепи от отсрещната стена и се обърна. Менендес му кимна с глава. Той влезе в кабинета и ме огледа от главата до петите напълно безизразно.

— Хубаво го огледай, Чик — рече Менендес. — Запомни го добре, за всеки случай. Един ден може и да се срещнете.

— Вече го видях, шефе — отвърна мазният тип, без да мърда устни, както е прието в неговите среди. — Няма да имам грижи с него.

— Само не му давай да те удря в корема — добави Менендес с кисела усмивка. — Дясното му кроше не е милувка.

Телохранителят му се изсмя презрително.

— Чак толкова наблизко няма да го допусна.

— Е хайде, довиждане, нищожество — каза Менендес и излезе.

— Пак ще се видим — хладно ми обеща телохранителят. — Името ми е Чик Агостино. Надявам се да ме познаеш.

— Колкото вчерашния вестник — отвърнах. — Напомни ми, да не те настъпя по физиономията.

Той стисна челюсти, рязко се обърна и последва шефа си.

Пневматичният механизъм бавно затвори вратата. Ослушах се, но не чух стъпките им по коридора. Ходеха тихо като котки. За всеки случай след минута открянах вратата, и надникнах навън. Коридорът беше празен.

Върнах се, седнах зад бюрото и известно време размишлявах защо един важен местен гангстер като Менендес е преценил, че си струва да дойде лично в кантората да ме предупреди да стоя настрана,

и то само минута след като получих същото, макар и изразено по друг начин, предупреждение от Сюзъл Ендикът.

Нищо ие измислих, затова реших да действам. Вдигнах телефона и дадох поръчка за клуб „Костенурката“ в Лас Вегас. Филип Марлоу желае да разговаря лично с мистър Ранди Стар. Нищо не стана.

Мистър Стар не бил в града, желая ли да говоря с някой друг? Не желая. Пък и със Стар кой знае колко не ми се приказваше. Идеята ми беше мимолетна прищявка. Стар бе прекалено далече, за да представлява опасност.

После три дни — нищо. Никой не ме удари, не ме застреля, не ме предупреди по телефона да не се меся. Никой не нае услугите ми да открия забягнала дъщеря, прегрешила съпруга, изгубена огърлица, липсващо завещание. Седях и зяпах стената отсреща. Делото Ленъкс умря също така внезапно, както се роди. Имаше кратко допитване, на което не ме призоваха. Проведе се в много неудобно време, без предварително съобщение и без съдебни заседатели. Следователят сам произнесъл решението на съда, което гласеше, че смъртта на Силвия Потър Уестърхайм ди Джорджо Ленъкс настъпила в резултат на предумишлено убийство от страна на съпруга ѝ Терънс Уилям Ленъкс, който след това починал извън областта под юрисдикцията на следователя. Предполага се, че самопризнанието е било прочетено, за да се документира. Предполага се също така, че е било достатъчно достоверно, за да задоволи следователя.

Разрешиха тялото да се погребее. Откараха го със самолет на север и го положиха в семейната гробница. Пресата не бе поканена. Никой не даде интервю, най-малко мистър Харлан Потър, който никога не даваше интервюта. Да се срещне човек с него — беше също тъй трудно, както и с Далай Лама. Животът на притежаващите сто милиона долара е по-особен, скрит зад параван от слуги, телохранители, секретари, адвокати, послушни служители. Предполага се, че ядат, спят, подстригват се, обличат се. Но никой не знае със сигурност. Всичко, което четем или слушаме за тях, е минало през филтъра на тайфата от служители, осъществяващи връзката с печата, на които се плащат огромни пари, за да създадат исканата от тях приемлива личност — нещо просто, чисто и остро като стерилизирана спринцовка. Не е задължително образът да отговаря на истината.

Трябва само да не влиза в противоречие с фактите, които се знаят, а те се броят на пръсти.

Късно следобед на третия ден звънна телефонът и ето че се обади някой си Хауард Спенсър, който бил представител на нюйоркското издателство, командирован за кратко време в Калифорния. Имал малък проблем и би искал да го обсъди с мен, затова, ако обичам, да се срещна с него в бара на хотел „Риц-Бевърли“ в единадесет часа сутринта на другия ден.

Попитах го по какъв проблем.

— Доста деликатен — отговори, — но напълно в рамките на приличието. Ако не се разберем, ще ви платя, естествено, за изгубеното време.

— Благодаря, мистър Спенсър, но това е излишно. Кой ме препоръча на вниманието ви?

— Един човек, който знае за вас, включително и за неотдавнашното ви спречкване със закона, мистър Марлоу. Бих казал, че именно то привлече вниманието ми. Моят проблем впрочем няма нищо общо с тази трагична история. Работата е там, че... но века обсъдим всичко на чашка, не по телефона.

— Сигурен ли сте, че желаете да се доверите на човек, който е бил в пандиза?

Той се засмя. И смехът, и гласът му бяха приятни. Говореше като нюйоркчанин, но без предвземки.

— В моите очи, мистър Марлоу, това е препоръка. Но нека добавя — не фактът, че сте бил в пандиза, както се изразихте, а фактът, че сте изключително сдържан в приказките си, дори при упражнен натиск.

Беше от хората, които говорят с много вмъкнати изречения, като роман от миналия век. Или поне по телефона.

— Добре, мистър Спенсър. Ще дойда сутринта. Благодарни и затвори. Попитах се кой ли може да ме е рекламирал. Реших, че по всяка вероятност Ендикът, и му звъннах да проверя. Но вече цяла седмица не е бил в града. Впрочем какво значение има. Дори в моята работа се случва някой клиент да остане доволен. А от работа имах нужда, защото бях останал без пари — или поне така си мислех, докато не се прибрах у дома и не намерих писмото с портрета на Мадисън^[1].

---

[1] Мадисън — президент на САЩ от 1801 до 1817 г. Б. пр. ↑

12

Намерих го в червено-бялата пощенска кутия с формата на къщичка за птици, която се намираше в долната част на стълбището. Кълвачът върху подвижния капак на кутията беше повдигнат — знак, че вътре има нещо, но аз въпреки това едва ли щях да проверя, защото никога не получавах писма на домашния си адрес. Но кълвачът бе изгубил върха на човката си — дървото бе прясно отчупено. Пак някое хлапе бе стреляло с въздушна пушка.

Писмото имаше щемпъл Согео Аерго^[1] и цял куп мексикански марки и надписи, които не бих разпознал, ако напоследък не бях мислил толкова много за Мексико. Не можах да разчета печата с датата. Беше ударен на ръка, а мастиленият тампон явно е бил засъхнал. Писмото беше дебело. Изкачих стъпалата и седнах в хола да го чета. Беше много тиха вечер. Възможно е писмото от мъртвец да пристига със собствената си тишина. Нямахте дата, нито обръщение.

„Седя до прозореца на втория етаж на не особено чист хотел в Отатоклан — малко планинско градче с езеро. Точно под прозореца ми има пощенска кутия, така че като пристигне мосото^[2] с поръчаното от мен кафе, ще пусне това писмо, а преди да го пхне в отвора, ще го вдигне високо, за да ми го покаже. След като направи това, ще получи от мен сто песос, което за него са страшно много пари.

Защо увъртам? Отвън стои един мургав тип с остри обувки и мръсна риза и не откъсва поглед от вратата на стаята ми. Нещо чака, не знам какво, но не ме пуска да изляза. Това обаче няма голямо значение, стига писмото ми да отпътува. Искам да получиш тези пари, защото не ми трябват, а местната жандармерия ще ги задигне. Не ти плащам за нищо с тях. Приеми ги като извинение за

причинените главоболия и израз на уважение към един свестен човек. Както винаги, всичко оплесках, но пистолетът поне е в мен. Имам предчувствието, че по един въпрос вече си си съставил определено мнение. Можех да я убия и сигурно съм го направил, но никога по този начин. Такава свирепа жестокост не е в моя стил. Тъй че нещо тук не е в ред. Но това в същност няма никакво значение. Важното сега е да се избегне излишният и безполезен скандал. Баща ѝ и сестра ѝ нищо лошо не са ми направили. Те трябва да си живеят живота, докато моят ми е дошъл до гуша. Силвия не ме е правила на глупак, защото аз вече си бях такъв. Не мога да ти отговоря със сигурност на въпроса, защо се е оженила за мен. Сигурно прищявка. Но тя поне умря млада и красива. Казват, че похотта състарявала мъжа, а жената подмладявала. Какви ли не глупости разправят. Казват също, че богатите винаги се грижат добре за себе си и че в техния свят цари вечно лято. Живях сред тях и видях, че са отегчени самотни хора.

Написах пълни признания. Малко ми е противно и доста ме е страх. За такива ситуации пише в книгите, но нищо от написаното не е вярно. Когато се случи с теб, когато ти остава единствено пистолетът в джоба и си притиснат в ъгъла на малък мръсен хотел в чужда страна и имаш един-единствен изход — вярвай ми, приятелю, в това няма нищо възвишено и драматично. Просто е гадно и гнусно и сиво и мрачно.

Както и да е, забрави за мен. Но преди това изпий за мое здраве един «гимлет» в «При Виктор». И като си направиш следващия път кафе, налей ми чашка, сипи вътре малко уиски, запали ми една цигара и я сложи до чашката, А след това забрави всичко. Имаше Тери Ленъкс, вече го няма. Така че сбогом.

На вратата се чука. Предполагам, че е мосото с кафето. Ако не е той, ще има малко стрелба. По принцип обичам мексиканците, но не и затворите им. Сбогом.

Тери“

Това бе всичко. Сгънах пак писмото и го пъхнах обратно в плика. Все пак е бил мосото. Иначе никога не бих получил писмото. Не и с портрета на Мадисън. Портретът на Мадисън е върху банкнота от 5000 долара.

Тя лежеше пред мен на масата — зелена и нова-новеничка. За пръв път виждах такава. И много банкови служители не са виждали. Може би само хора като Ранди Стар и Менендес държат в себе си такива банкноти. Ако отидете в банката и поискате да ви дадат, няма да имат. Трябва да я поръчат от държавния резерв, а за това са необходими няколко дни. В цялата страна я има хиляда такива банкноти в обръщение, я няма. Моята имаше особено излъчване. Своя собствена слънчева светлина.

Дълго седях и я гледах. Най-накрая я прибрах в папката с хартията за писма и отидох в кухнята да си сваря кафе. Направих всичко, както той искаше, а дали съм сантиментален, това си е моя работа. Налях две чаши, прибавих към неговата уиски и я сложих срещу мен, където седеше онази заран, последната. Запалих му и цигара и я поставих в пепелника до чашата. Гледах парата, която се издигаше над кафето, и тънката струйка дим от цигарата. Навън в храста се суетеше някаква птичка, цвърчете сама на себе си и от време на време припърхваше с криле.

После кафето спря да вдига пара, цигарата престана да пуши и се превърна във фас на ръба на пепелника. Пуснах я в кофата за боклук под мивката. Излях кафето, измих чашата и я прибрах.

И толкова. Не беше много за пет хиляди долара.

После отидох на кино, на късна прожекция. Нищо не разбрах. Почти не виждах какво става на екрана. Само шум и лица в едър план. Като се прибрах, наредих на дъската за шах една безкрайно скучна партия по Рай Лопес, но и от нея нищо не разбрах. Затова си легнах.

Ала не заспах. В три часа станах, взех да се разхождам напред-назад и си пуснах концерт за цигулка от Хачатурян, който ми звучеше като фабричен шум. Изругах на глас и спрях плочата.

Безсънна нощ за мен е също такава рядкост, както и дебел раздавач. Ако не беше мистър Хауард Спенсър в „Риц-Бевърли“, щях да отворя едно шише и да се накъркам до безсъзнание Следващия път, като видя някой учтив пияница в „Ролс Ройс“, ще хукна да бягам в

няколко посоки едновременно. Няма по-смъртоносен капан от собственоръчно поставения.

---

[1] Correo Aereo (исп) — Въздушна поща. Б. пр. ↑

[2] Mozo (исп) — келнер, прислужник. Б. пр. ↑

В единадесет часа вече седях в третото сепаре отдясно, като се влезе от ресторанта. Бях с гръб към стената и виждах кой влиза и излиза. Утрото беше ясно, без мъгла, даже без мараня и слънцето блестеше ослепително върху повърхността на плувния басейн, който започваше непосредствено зад стъклената стена на бара и стигаше чак до другия край на ресторанта. Едно момиче в бял бански от лъскава коприна и с умопомрачителна фигура се изкачваше по стълбата към трамплина. Бях вперил похотлив поглед в ивицата бяло между загорелите бедра и банския. После я изгубих от погледа си — скри я голямата козирка на покрива. Само миг след това тя се стрелна надолу — салто и половина. Пръските вода се издигнаха достатъчно високо, за да отразят слънцето и да образуват дъга, красива почти колкото момичето. След това то изкачи стълбичките, разкопча каишката на гумената шапка и тръсна изрусени коси. Приблужи се, като въртеше задник, до малка бяла масичка и седна до един дърварин с бели памучни панталони, тъмни очила и толкова равен тен, че можеше да бъде единствено платеният от хотела спасител. Той се пресегна и я потупа по бедрото. Тя отвори уста колкото кофа и се засмя. С това интересът ми към нея приключи. Смеха ѝ не чух, но дупката в лицето, когато разтвори уста, ми стигаше.

Барът бе почти безлюден. През три сепарета от мен двама тарикати от Холивуд си пробутваха един на друг сценарии, а вместо пари размахваха и двете си ръце. Помежду им имаше телефон и през минута-две ту единият, ту другият се обаждаше да провери дали някому не е хрумнала страхотна идея. Бяха млади, мургави, енергични и жизнени. Физическите усилия, които влагаха в един телефонен разговор, биха ми стигнали да изкача на гръб дебел мъж по стълбите до четвъртия етаж. На едно от столчетата пред бара седеше тъжен мъж и приказваше нещо на бармана, а той бършеше чаша и го слушаше е онази изкуствена усмивка, която хората лепват на физиономията см, когато им иде да крещят. Клиентът бе на средна възраст, елегантен и

пиян. Явно му се приказваше и нищо не би могло да му попречи дори и ако в същност не му се говореше. Беше учтив и дружелюбен и като го слушах, ми беше ясно, че въпреки сравнително членоразделната му реч още със ставането сутрин се хваща за шишето и го изпуска от ръце само когато заспи нощем. Щеше да си остане такъв до края на живота си, пък и това бе в същност животът му. Никога няма да разбереш как е изпаднал дотук, защото дори и да ти го разправи, то няма да е истината. В най-добрия случай ще чуеш изопачен спомен за истината така, както той вижда нещата. Във всеки тих бар на света има по един такъв тъжен мъж.

Погледнах часовника си — могъщият книгоиздател закъсняваше вече с двадесет минути. Реших да чакам до половин час и тогава да си тръгна. Никога не бива да оставяш клиентът да ти диктува правилата. Ако може да прави с теб каквото си поиска, ще предположи, че и другите могат същото, а той не те наема за това. Пък и за момента не бях толкова зле с парите, че да позволя на някой тъпанар от източните щати да ме кара да чакам — някакъв си ръководен кадър с кабинет в ламперии на осемдесет и петия етаж, с безброй копчета, вътрешна телефонна централа и секретарка, облечена по последна мода, с големи, красиви, обещаващи очи. Такъв ти нарежда да се явиш точно в девет и ако не седиш тихо, с кротка усмивка, когато пристигне с два часа закъснение, ще припадне от възмущение и ще се наложи да почива пет седмици в Акапулко, докато се оправи.

Старият келнер се плъзна покрай мен и хвърли дискретен поглед към разреденото ми уиски. Аз поклатих глава и той кимна с бялата си коса, но точно в този момент влезе жената мечта. За секунда ми се стори, че заведението затаи дъх, че тарикатите опряха да ръкомахат, а пияният на бара престана да ломоти — все едно, че диригентът чуква с палка по пулта, вдига ръце и ги задържа във въздуха.

Беше стройна, доста висока, с бял ленен костюм и бяло шалче на черни точки около шията. Косата ѝ бе златисторуса като на приказна фея. На главата си имаше малка шапчица и златистата ѝ коса се гушеше в нея като птичка в гнездото си. Очите ѝ бяха с цвят на метличина, много необикновен оттенък, а миглите ѝ бяха дълги и малко прекалено светли. Тя отиде до отсрещната масичка, като си сваляше дългите бели ръкавици, а старият келнер вече бе издърпал масичката, както никой келнер никога няма да я издърпа за мен. Тя

седна, пъхна ръкавиците си под каишката на чантичката и му благодари с такава мила, изумително чиста усмивка, че той едва не се парализира. После много тихо му каза нещо. Той забърза към бара, леко приведен напред, като човек, който има важна мисия в живота си.

Аз я гледах като втрещен. Тя видя, че я зяпам. Едва-едва повдигна поглед и мен вече ме нямаше. Но където и да се намирах, дъхът ми бе спрял.

Има блондинки и блондинки, пък и думата вече много се изтърка. Те всички си имат своите хубави страни освен може би изрусените до бяло, които са толкова блондинки, колкото и населението на Централна Африка, а пък по отношение на характера са меки като павета. Има дребни, миловидни блондинки, които гукат и чуруликат, и други — едри като статуи, които набързо те поставят на мястото ти с леденосиния си поглед. Или да вземем блондинката, дето те поглежда морно изпод мигли, мирише на хубаво, увисва ти се на ръката, а като я заведеш у дома, винаги е много, много уморена. Тя вдига, длан към челото си с такъв един безпомощен жест, ах, това ужасно главоболие, и на теб ти идва да я фраснеш, но все пак си доволен, че научаваш за главоболието, преди да си вложил в нея излишно много време, пари и надежди. А и номерът с главоболието е класически — оръжие, което никога не се изхабява и е не по-малко смъртоносно от камата на наемен убиец или отровата на Лукреция Борджия.

Или сърдечната, винаги навита и пиеща като смок блондинка, на която не й пука как е облечена, стига да е визон, и къде ще я заведеш, стига да е в първокласно заведение с реки от сухо шампанско. Има освен това дребни наперени блондинки, които са ти добро другарче, много държат да платят своята част от сметката, винаги са лъчезарни и разумни, тренират джудо от деца и могат да метнат през рамо някой шофьор на камион, без това да попречи на основното им занимание в момента. Има и едни бледи, бледи блондинки, болни от анемия — не смъртоносна, но все пак неизлечима. Те са много отпуснати, движат се като сенки, едва-едва отварят уста и не можеш ги разбра какво представляват, първо, защото не изпитваш никакво желание, и, второ, защото все четат я „Опустошената земя“^[1], я Данте, Кафка или Киркегард в оригинал. Такава една блондинка обожава музиката и като отидете на концерт на Нюйоркската филхармония, тя ви информира

коя от шестте виоли изостава с четвърт такт. Тосканини също познавал, така че с нея стават двама.

И най-накрая има разкошни парчета като за изложба, които надживяват трима главатари на гангстерски шайки, женят се за двама-трима милионери, прибират при разводите по милион на глава и накрая притежават бледорозова вила на Антилските острови, „Алфа-Ромео“ за градско ползуване с двама шофьори и цяла свита от поизвехтели аристократи, с които се държат мило и разсеяно, както застарял херцог пожелава лека нощ на иконома си.

Мечтата на отсрещната маса не спадаше към нито един от изброените типове. Беше ми невъзможно да я класифицирам — неземна и чиста като планински поток, неуловима като цвета на водата му. Все още се блещех, когато чух до ухото си:

— Извинявайте за закъснението. Ей това е виновно. Името ми е Хауард Спенсър, а вие, разбира се, сте Марлоу.

Обърнах се и го погледнах. Беше на средна възраст, възпълен, облечен доста небрежно, но гладко избръснат, с грижливо сресана на тила рядка коса. Сакото му беше ярко, двуредно, каквито в Калифорния носят само дошлите от Бостън. Очилата му бяха без рамки и в момента потупваше една изтъркана чанта, която очевидно беше „това“.

— Три чисто нови ръкописа за книги. Художествена литература. Неудобно е да ги изгубя, преди да съм имал възможността да ги отхвърля. — Той махна на стария келнер, който тъкмо бе сложил пред моята мечта висока чаша с нещо зелено. — Имам слабост към джин с портокалов сок. Глупаво питие, но какво да се прави. Да ви поръчам ли и на вас? Добре.

Аз кимнах и старият келнер се понесе към бара. Посочих към чантата и попитах:

— Откъде знаете, че ще ги отхвърлите?

— Ако струваха нещо, нямаше да ми бъдат оставени в хотела лично от авторите. Някой нюйоркски агент щеше вече да ги е отмъкнал.

— Тогава защо изобщо ги вземате?

— Отчасти, за да не засегна хората, отчасти заради нищожната надежда да попадна на нещо, на което разчита всеки издател. Но най-вече — защото по коктейлите се запознавам с разни хора, някои от

които се оказва, че са написали романи, и когато съм си пийнал порядъчно, ставам великодушен и любвеобилен и изявявам желание да прегледам нещо готово. Тогава романът се донася в хотела с такава главоломна бързина, че, щеш не щеш, трябва да го изчетеш. Но да не ви додявам с издателски проблеми.

Келнерът донесе чашите. Спенсър сграбчи своята и отпи една огромна глътка. Не беше забелязал златното момиче на отсрещната маса. Цялото му внимание бе погълнато от мен.

— Защо, това е част от работата ми — възразих аз. — От време на време и аз прочитам по някоя книга.

— Един от най-големите ни автори живее тук — небрежно додаде той. — Може да сте чели нещо от него. Роджър Уейд.

— Аха.

— Явно не се интересувате от исторически романи — тъжно се усмихна той. — Но се продават като топъл хляб.

— Не ме разбрахте, мистър Спенсър. Веднъж ми попадна негова книга. Голям боклук. Или не биваше да го казвам?

Той се усмихна.

— Не, защото, това е не само вашето мнение. Но важното е, че щом се появи в книжарниците, се разпродава. А на всеки издател му трябва поне двама такива, като имате пред вид колко скъп стана животът.

Хвърлих поглед към златното момиче. Беше си изпила лимонадата и сега поглеждаше към миниатюрното си часовниче. Барът се бе позапълнил, но все още не беше шумно. Двамата тарикати още ръкомахаха, а самотният пияница вече си имаше двама другари. Погледнах отново към Хауард Спенсър.

— Има ли нещо общо с проблема ви? — попитах. — Имам пред вид този Уейд.

Той кимна. После много внимателно ме огледа.

— Разкажете ми нещо за себе си, мистър Марлоу. Ако нямате нищо против, разбира се.

— Какво да ви разкажа? Вече от доста време съм частен детектив. Сам съм, без семейство, приближавам средна възраст, не съм богат. Неведнъж съм бил в затвора и не се занимавам с бракоразводни дела. Обичам алкохола, шаха, жените и още едно-две неща. Полицията много-много не си пада по мен, но с един-двама от тях се разбирам

добре. Тукашен съм, роден съм в Санта Роза, и двамата ми родители са починали, братя и сестри нямам и ако един ден ме претрепят в някоя тъмна уличка, а това може да се случи на всеки от моя бранш и на много хора с друга професия или изобщо без никаква професия, никой няма да заплаче за мен.

— Разбирам, но това не беше съвсем отговор на въпроса ми.

Допих джина с портокаловия сок. Не ми хареса.

— Пропуснах нещо, мистър Спенсър. В джоба си имам портрет на Мадисън.

— Портрет на Мадисън ли? Боя се, че не ви...

— Банкнота от пет хиляди долара. Винаги я нося, за късмет.

— Боже господи — прошепна той. — Но това е ужасно опасно.

— Кой беше казал, че от определен момент нататък всички опасности са еднакви?

— Мисля, че Уолтър Бейджхот. Но той имаше пред вид алпинистите. — Спенсър се усмихна. — Извинете, но книгоиздателят си е книгоиздател. Вие сте прав, Марлоу. Ще рискувам и ще ви се доверя. Ако не го направя, ще ме пратите по дяволите, нали?

Аз също му се усмихнах. Той повика келнера и поръча още по едно.

— Ето каква е работата — започна Спенсър, ка то внимателно подбираше думите си. — Имаме големи неприятности с Роджър Уейд. Напоследък взе да пише зле и зад това се крие нещо. Типична депресия. Безумни пиянства и нервни кризи. От време на време изчезва по за няколко дни. Наскоро блъсна жена си по стълбите и я вкара в болницата с пет счупени ребра. В обикновения смисъл на думата отношенията им не куцат ни най-малко. Но като се напие, направо откача. — Спенсър се облегна назад и ме загледа мрачно. — Ние трябва да получим книгата му завършена. Много ни трябва. Донякъде от това зависи работата ми. Обаче искаме и нещо повече. Искаме да спасим един много способен автор, който обещава да напише похубави неща от досегашните. Но нещо не е наред. Сега, откакто съм тук, дори не пожела да се видим. Знаем, че трябва да се обърна по-скоро към някой психиатър. Но мисиз Уейд не е съгласна. Тя е убедена, че той е напълно с всичкия си, но нещо го гнети. Например някой изнудвач. Те са женени от пет години. Може да има нещо в миналото му, от което да се бои. Може — това, разбира се, е само

предположение, — може да е ударил човек с колата и да е избягал и някой случаен свидетел сега да го изнудва. Нямаме представа какво може да е. Но искаме да разберем. Готови сме да платим, за да оправим нещата. Ако работата се окаже медицински случай, няма какво да се прави. Ако не, тогава трябва да има някакъв отговор. А междувременно е необходимо да се погрижим за безопасността на мисиз Уейд. Той може да я убие следващия път. Всичко се случва.

Поръчката пристигна. Не се докоснах до моята чаша и го наблюдавах как преполовява своята на един дъх. Запалих цигара и го загледах.

— На вас не ви трябва детектив, а магьосник. Какво мога да направя? Как си ги представяте тези работи? Ако съм там, когато пак го прихване, и ако успея да се справя с него, има вероятност да го надвия и да го сложа да си легне. Но трябва да съм там. Шансът е едно на сто. Много добре знаете.

— На ръст сте горе-долу еднакви, но вие сте в по-добра форма. Освен това можете да сте около него по всяко време.

— Едва ли. Освен това пияниците са много коварни. Той ще изчака, когато ме няма, и тогава ще се развихри. А аз не мога да се цаня за медицинска сестра.

— Медицинска сестра не може да ни свърши работа. Роджър Уейд няма никога да се съгласи. Той е просто едно талантливо момче, излязло от релсите. Прекалено много пари направи от глупостите, които написа. Но писането е единственото спасение за писателя. Тогава изплува всичко хубаво в него.

— Добре, направо е чудесен и аз много го харесвам — уморено казах аз. — Но той е и много опасен. Явно си има някаква тайна и се опитва да я удави в алкохол. Това не е по моята част, мистър Спенсър.

— Разбирам. — Той погледна часовника си, лицето му се сбръчка от тревога, което го състари и някак си смали. — Е, поне се помъчих да ви убедя.

Спенсър посегна към натъпканата си чанта. Аз хвърлих поглед към златното момиче. Готвеше се да става. Беловласият келнер пърхаше около нея със сметката в ръка. Тя му даде някакви пари с една чудна усмивка и той засия, сякаш се бе ръкувал с дядо господ. Момичето начерви устните си, сложи белите ръкавици, а келнерът

издърпа масичката едва ли не до средата на залата, да ѝ направи място да мине.

Погледнах към Спенсър. Той гледаше намръщено към празната чаша до ръба на масата. Чантата лежеше на коленете му.

— Вижте какво — рекох. — Ще се срещна с този човек и ще го преценя, щом настоявате. Ще говоря и с жена му. Предполагам обаче, че ще ме изхвърли от къщата си.

Един глас, но не на Спенсър се намеси:

— Не, мистър Марлоу, няма да ви изхвърли. Напротив, мисля, че ще му харесате.

Вдигнах поглед към две виолетови очи. Беше застанала до нашата маса. Станах и се подпрях на стената в онази неудобна полунаклонена поза, от която не можеш нито да се изправиш, нито да се измъкнеш от мястото си.

— Моля ви, не ставайте — продължи тя с глас като лятно облаче. — Знам, че трябва да ви се извиня, но за мен беше много важно да ви видя, преди да се представя. Аз съм Айлнйн Уейд.

Спенсър се обади нацупено:

— Нашата работа не го интересува, Айлийи. Тя се усмихна мило.

— Не съм съгласна.

Посъвзех се. Не можех да стоя повече на един крак със зяпнала уста като гимназистка. Тя беше страхотна. Отблизо ефектът беше почти парализиращ.

— Не съм казал, че не ме интересува, мисиз Уейд. Казах, или по-скоро исках да кажа, че едва ли ще мога да направя нещо, а ако опитам, боя се да не стане по-лошо.

Тя вече не се усмихваше.

— Много прибързано решавате. Не съдете за хората по постъпките им. Ако изобщо ще ги съдите, нека бъде според характера им.

Кимнах неопределено. Именно така си мислех и за Тери Ленъкс. Ако се съди по фактите, не беше кой знае какво с изключение на краткотрайното геройство в дупката — стига човек да вярва на Менендес. В случая обаче фактите не изчерпваха всичко. Той беше човек, когото не можеш да не харесаш. А колко такива хора срещаме в живота си?

— Но за това трябва да ги опознаете — добави мисиз Уейд тихо. — Довиждане, мистър Марлоу. Ако промените решението си... — Тя отвори бързо чантичката си и извади една визитна картичка. — И благодаря ви, че дойдохте.

Кимна на Спенсър и бързо се отдалечи. Наблюдавах я как излиза от бара, минава през остъкления коридор и прекосява ресторанта. Каква походка! После я проследих как минава под арката към фойето. Бялата ѝ пола се мярна за последен път при завоя. Чак тогава се отпуснах на стола и грабнах чашата с джина и портокаловия сок.

А Спенсър наблюдаваше мен. Очите му бяха много сурови.

— Добре го изработихте — забелязах, — но трябваше все пак от време на време да поглеждате към нея. Не е възможно да седиш половин час срещу такава жена и изобщо да не я забележиш.

— Глупаво беше, нали? — Той се опитваше да се усмихне, но малко насила. Начинът, по който я гледах, не му бе харесал. — Все пак хората имат по-особено мнение за частните детективи. Само при мисълта, че може да остане известно време в къщата им...

— Аз обаче няма да остана в къщата им. Но както и да е, измислете набързо някаква друга история. Можехте да се постараете малко, а не да ми разправяте, че някой си, бил той трезв или пиян, ще блъсне толкова фантастично маце по стълбите и ще му счупи пет ребра.

Той почервения. Ръцете му стискаха здраво чантата.

— Мислите, че лъжа?

— Какво значение има? Изиграхте си ролята. Вие самият май сте ѝ мераклия.

Той скочи.

— Не ми харесва тонът ви. Не съм убеден, че вие ми харесвате. Направете ми тази услуга и забравете за нашия разговор. Смятам, че толкова стига за изгубеното ви време.

Той хвърли една двайсетачка на масата и добави още за келнера. После се изправи и ме загледа. Очите му мятаха мълнии, а лицето му беше все така червено.

— Аз съм женен човек с четири деца — възмутено добави той.

— Поздравявам ви.

В гърлото му нещо изклокочи, той се обърна и си тръгна. Много забързано. Гледах подире му известно време, после си допих питието,

извадих пакетчето с цигарите, изтръсках една, забучих я в устата си и я запалих. Старият келнер се приближи и погледна парите.

— Желаете ли още нещо, сър?

— Не. Парите са ваши.

Той бавно ги вдигна от масата.

— Но това е банкнота от двайсет долара, сър. Господинът е сгрешил.

— Грамотен е. Парите са ваши, нали ви казах.

— Много съм ви благодарен. Ако сте сигурен, сър ...

— Сигурен съм.

Той наклони глава и си тръгна, но видът му беше все така обезпокоен. Барът се пълнеше с народ. Две стройни полудевственици изчуруликаха покрай мен, каго размахваха ръце. Познаваха двамата тарикати в по-долното сепаре. Въздухът се изпълни с алени нокти и нежни обръщения.

Допуших си цигарата до половината и станах да си ходя. Когато се обърнах да прибера пакета с цигарите, усетих силен удар в гърба. Само това ми липсваше. Рязко се извърнах и в следващия миг съзерцавах профила на широкоплещест красавец в широки панталони. Беше вдигнал ръка за поздрав и се хилеше с широката усмивка на човек, който навсякъде се чувства като у дома си.

Сграбчих вдигнатата ръка и го извъртях към себе си.

— Какво става бе, мой човек? Пътеките са неща тесни за богатата ти душевност?

Той грубо изтръгна ръката си.

— Я по-кратко, да не ти разхлабя ченето.

— Ха-ха! Та ти не можеш да вкараш гол от пет метра в празна врата.

Красавецът стисна месест юмрук.

— Недей, скъпи, ще си повредиш маникюра — добавих.

Той се овладя.

— Я се разкарай, друг път ще се заема с теб, че сега нямам време.

— Леле, че сме заети.

— Хайде, мърдай. Остроумието може да ти струва нов златен мост.

Ухилих му се.

— Обади ми се някой път. Но оправи диалога. Изразът му се смени. Той се засмя.

— Ти май си също от киното?

— Моите филми се прожектират само пред отбрана публика.

— Е, значи пак ще се видим. — И си тръгна, все така захилен.

Всичко това беше ужасно глупаво, но ме разтовари. Тръгнах към изхода на хотела. Навън спрях, за да си сложа слънчевите очила. И чак в колата се сетих да погледна картичката на Айлийн Уейд. Беше луксозна, с адреса и телефонния номер. Мисиз Роджър Стърнз Уейд, Айдъл Вали Роуд № 1247, телефон Айдъл Вали 5–6324.

Айдъл Вали ми беше добре известна, но знаех, че се е изменила много от времето на големия портал и частната полиция, казиното на брега на езерото и момичетата по за петдесет долара. След затварянето на казиното в играта влязоха анонимни пари. А те направиха чудеса. Сега езерото бе собственост на един клуб и само членовете му можеха да се къпят в него. Клубът беше с ограничен достъп в онзи единствен смисъл на думата, който не означава просто много скъп.

И аз толкова се връзвах с Айдъл Вали, колкото чесън с мелба.

Следобеда се обади Хауард Спенсър. Беше му минал ядът и искаше да се извини, да каже, че объркал нещата, без да иска, и да ме попита дали ие съм размислил.

— Ако той пожелае, ще отида да го видя. Иначе — не.

— Разбирам. Допълнителното възнаграждение ще бъде значително.

— Вижте, мистър Спенсър — нетърпеливо го прекъснах аз. — На съдбата не можете да платите никакво възнаграждение. Ако мисиз Уейд се страхува от него, тя може да отиде другаде. То си е лично нейна работа. Никой не е в състояние да я охранява денонощно от собствения ѝ съпруг. Такава охрана не съществува. А и не това искате. Искате да разберете защо, кога и как Роджър Уейд е излязъл от релсите, а после да направите така, че втори път подобно нещо да не му се случи — поне докато допише книгата. Кое то вече си е негова работа. Ако много държи да напише книгата, ще остави шишето, докато я свърши. Много искате от мен.

— Всички тези неща са взаимно свързани. Проблемът е един. Но струва ми се, че разбирам какво искате, да кажете. Прекалено е тънко

за начините, по които обикновено действувате. Довиждане тогава. Довечера се връщам в Ню Йорк.

— Приятно пътуване.

Той ми благодари и затвори. Забравих да му кажа, че двайсетачката я дадох на келнера. Поколебах се дали да не му се обадя, но после реших, че и без това сигурно достатъчно го е яд.

Заклучих бюрото и тръгнах към „Виктор“ за един „гимлет“, както ме молеше Тери в писмото си. Но размислих. Не бях настроен достатъчно сантиментално. Затова отидох „При Лаури“ и си поръчах мартини, пържола и пудинг.

Прибрах се у дома, включих телевизора и погледах малко бокс. Хич не ги биваше — балетмайстори. Мястото им бе в трупата на Артър Мъри. Само подскачаха нагоре-надолу и размахваха ръкавици. Нито един от тях нямаше да събуди с удар задрямалата си стара баба. Тълпата ги освиркваше, а съдията постоянно пляскаше с ръце и ги подканяше към активна игра, но те продължаваха да подскачат и едва-едва да посягат. Превключих на друг канал и попаднах на някакъв криминален филм. Действието се развиваше в дрешник, актьорите бяха прекалено познати, уморени и грозни, а диалогът толкова скован, че ме хвана срам. Полицаят имаше прислужник негър за внасяне на комична нотка, но и това бе излишно — той самият беше достатъчно комичен. А от рекламите направо ми се доповръща.

Спрях телевизора и изпуших една дълга, натъпкана цигара. Пушекът приятно погъделичка гърлото ми. Тютюнът беше великолепен. Забравих да погледна марката. И тъкмо щях вече да си лягам, когато се обади сержант Грийн от отдел „Убийства“.

— Предположих, че ще ви интересува — преди два дни погребяха приятеля ви Ленъкс в мексиканския град, дето умря. Един адвокат представляваше семейството и се погрижи за всичко. Този път ви провървя, Марлоу, но следващия път като решите да помогнете на някой приятел да избяга от страната — недейте.

— Колко куршума имаше в тялото му?

— Това пък какво е? — изляя той. После помълча. И най-накрая каза, като грижливо подбираше думите си: — Един-единствен стига, когато е в главата. Адвокатът ще донесе отпечатъците от пръсти и всичко, намерено в джобовете. Още нещо да ви интересува?

— Да, но вие не можете да ми отговорите. Интересува ме кой е убил жената на Ленъкс.

— Боже мой, Гренц не ви ли каза, че той написа пълно признание? Дори вестниците го публикуваха. Вие не четете ли пресата?

— Благодаря ви, че се обадохте, сержанте. Много мило от ваша страна.

— Вижте какво, Марлоу — изскърца той. — Ако имате оригинални хрумвания във връзка с това дело, може да си навлечете големи неприятности, като ги споделяте наляво-надясно. Делото е приключило и е посипано с нафталин. За голям ваш късмет. За съучастие в нашия щат дават пет години. И още нещо. Доста време съм вече полицаи и знам със сигурност, че няма особено значение какво си направил, за да легнеш в дранголника. Достатъчно е какво ще скалъпят за пред съда. Лека нощ.

И ми тресна телефона. Аз също затворих и си помислих, че честният полицаи с гузна съвест винаги се държи грубо. Като всеки човек, включително и аз.

---

[1] Поема от Т. С. Елиът (1888–1965). Б. пр. ↑

На другата сутрин тъкмо си слагах стипца на едното ухо, и на вратата се звънна. Отворих ѝ видях насреща си две виолетови очи. Този път костюмът ѝ беше от кафяв лен с керемидено шалче около врата. Малко ми се видя бледа, но не защото са я хвърляли надолу по стълбите. Усмихна ми се колебливо.

— Знам, че не биваше да идвам и да ви безпокоя, мистър Марлоу. Сигурно още не сте закусили. Но не ми се искаше да ходя в кантората ви, а по телефона мразя да говоря за лични работи.

— Да, разбира се. Заповядайте, мисиз Уейд. Чашка кафе?

Тя влезе във всекидневната и седна на дивана, без да огледа обстановката. Седна с плътно прибрани крака и подпря чантичката на коленете си. Държеше се като предвзета стара мома. Отворих прозореца, дръпнах щорите и вдигнах пълния пепелник от масичката пред мен.

— Да, благодаря, без захар.

Отидох в кухнята и постлах една книжна салфетка върху зеления металически поднос. Тя стърчеше като едновременна колосана яка. Смачках я и извадих друга, платнена, от онези, дето ги продават по шест, за американско сервиране. Бяха от инвентара на къщата, както и цялото обзавеждане. Сложих две чашки от хубавия сервиз, напълних ги и отнесох подноса.

Тя отпи от чашата си.

— Много е хубаво. Умеете да правите кафе.

— За последен път черпих кафе точно преди да ме вкарат в затвора. Предполагам ви е известно, че бях в затвора, мисиз Уейд?

Тя кимна.

— Разбира се. Подозираха, че сте му помогнали да избяга, нали?

— Така и не казаха в какво ме подозират. Намерили телефонния ми номер в едно негово тефтерче. Задавах ми въпроси, на които аз не отговарях — главно заради начина, по който ги задавах. Но предполагам, че всичко това не ви е интересно.

Тя постави внимателно чашата върху масата, облегна се назад и се усмихна. Предложих ѝ цигара.

— Благодаря, не пуша. Разбира се, че ми е интересно. Един наш съсед познава Ленъксови. Сигурно е бил откачил. По думите им той изобщо не бил такъв човек.

Натъпках голямата си лула и я запалих.

— Да, сигурно е така. Бил е тежко ранен във войната. Но вече е мъртъв и всичко е приключено. А и не мисля, че дойдохте да си побъбрем за това.

Тя бавно поклати глава.

— Той беше ваш приятел, мистър Марлоу. Вие, изглежда, си съставяте непоклатими мнения. Струва ми се, че и като човек сте непоклатим.

Аз натъпках по-добре тютюна в лулата и пак я запалих. Не бързах да кажа нещо и докато вършех това, я наблюдавах внимателно.

— Вижте, мисиз Уейд — започнах най-накрая. — Моето мнение няма никакво значение. Такива неща се случват всеки ден. Най-невероятните хора извършват най-невероятни престъпления. Мили старици отравят по цели семейства. Деца от най-добри семейства грабят и стрелят. Изведнъж се оказва, че банкови служители с двайсетгодишен безупречен стаж са злоупотребявали от дълго време. А известни, привидно щастливи писатели с голям успех започват да пият и да хвърлят жените си по стълбите. Така че не можем да гарантираме и за най-добрите си приятели.

Очаквах да избухне, но тя само стисна устни и присви очи.

— Не е трябвало Хауард Спенсър да ви го казва. Вината беше изцяло моя. Трябваше да стоя по-надалеч от него. Но оттогава знам, че единственото нещо, което не можеш да искаш от един пиян мъж, е да спре навреме. Вие сигурно сте по-опитен от мен в тези работи.

— Положително не е възможно да го спрете с думи. Ако имате късмет или достатъчно сила, възможно е да му попречите да се нарани или да нарани някой друг. Но и за това трябва късмет.

Тя посегна към чашата и чинийката. Ръцете ѝ бяха прекрасни, както всичко останало. Ноктите ѝ бяха красиво оформени, лакирани и само леко оцветени.

— Хауард спомена ли, че този път не можа да се срещне с мъжа ми?

— Да.

Тя допи кафето си и внимателно върна чашата върху подноса. Една-две секунди въртя лъжичката из ръцете си. После заговори, без да вдигне очи към мен.

— Но не ви е казал защо, тъй като самият той не знае. Много обичам Хауард, но мисля, че е прекалено властен, иска веднага да вземе нещата в ръце. Смята, че с всичко може да се справи.

Аз чаках и не се обаждах. Настъпи мълчание. Тя ми хвърли един поглед и веднага извърна очи. После продължи много тихо:

— Съпругът ми изчезна преди три дни. Не знам къде е. Дойдох да ви помоля да го откриете и да го върнете у дома. Това не се случва за пръв път. Веднъж отиде с кола до Портланд и там така се напил, че в хотела му станало лошо и викали лекар. Цяло чудо е, че все пак е стигнал дотам здрав и читав. Три дни не беше ял. После пак изчезна и се оказа, че бил в някаква сауна в Лонг Бийч, а последния път беше в някакъв частен и, изглежда, с не особено добро име санаториум. Оттогава няма и три седмици. Не ми каза името, нито къде се намира, а само че се лекувал там и се чувствувал добре. Но беше много блед и отслабнал. Едва успях да мярна човека, който го докара. Високо младо момче, облечено в свръхелегантен ковбойски костюм като за театър или цветен музикален филм. Остави Роджър на алеята, даде заден ход и веднага изчезна.

— Може да е бил в една от модерните ферми за граждани. Там се обличат като ковбои и яздят коне. Някои си дават всичките пари, за да се издокарат като онова момче. Жените много си падат по такива. Затова и ходят там.

Мисиз Уейд отвори чантата си и извади сгънат лист хартия.

— Ето ви чек за петстотин долара, мистър Марлоу. Ще го приемете ли като предварителен хонорар?

Тя постави сгънатия чек върху масичката. Погледнах го, но не го докоснах.

— Защо? Нали казахте, че от три дни го няма? Нужни са три-четири дни, за да изтрезнее човек и да може да поеме някаква храна. Защо мислите, че няма да се върне? Или имате някакви основания да се съмнявате?

— Той не може да продължава така, мистър Марлоу. Няма да издържи. Интервалите стават все по-кратки. Много съм обезпокоена. И

дори нещо повече — страх ме е. Не е нормално. Женени сме от пет години. Роджър винаги си е пийвал, но никога не е бил алкохолик. Нещо се крие зад всичко това. Искам да разбера какво. Снощи не можах да мигна.

— Имате ли представа защо пие?

Виолетовите очи ме гледаха, без да трепнат. Изглеждаше малко крехка тази сутрин, но не и безпомощна. Прехапа долната си устна и поклати глава.

— Освен ако причината не съм аз — каза почти шепнешком. — Случва се мъжете да разлюбват жените си.

— Като психолог съм само любител, мисиз Уейд, но в моята професия и това е необходимо. По-скоро допускам, че е разлюбил книгите, които пише.

— Напълно е възможно — тихо се съгласи тя. — Предполагам, че може да се случи с всеки писател. Вярно е, че нещо все не може да завърши книгата, която започна. Но той не пише за пари. Затова не мисля, че това е достатъчно основание.

— Що за човек е в трезво състояние? Тя се усмихна.

— Е, аз трудно мога да съм безпристрастна. Според мен е много свестен човек.

— А пийнал?

— Ужасен. Заядлив, мъчен и невъздържан. Мисли се за остроумен, а в същност е само зъл.

— Пропуснахте да кажете „буен“. Тя повдигна светлите си вежди.

— Един-единствен път, мистър Марлоу. И се вдигна излишен шум. Аз никога не бих казала на Хауард Спенсър, но Роджър сам му разправил.

Станах и взех да се разхождам из стаята. Денят обещавахе да бъде горещ. Вече беше горещо. Пуснах щорите, за да не влиза слънце в стаята. После направо ѝ казах всичко:

— Още вчера следобед проверих какво пише за него в справочника за знаменитости „Кой какъв е“. Четиридесет и две годишен, единствен брак, деца нямате. Родът му е от Нова Англия, учил е в Андоумър и Принстън. През войната се е проявил добре. Написал е дванадесет тлъсти полуисторически-полупорнографски романа и всички до един са били бестселъри. Явно е направил големи

пари от тиража. Ако е разлюбил жена си, по всичко личи, че би ѝ го казал в очите и би поискал развод. Ако има замесена друга жена, сигурно щяхте да научите, пък и не е необходимо да се напива, за да докаже сам на себе си колко е гузен. Щом сте женени от пет години, значи тогава е бил на тридесет и седем. Достатъчно си е походил и доста добре е опознал жените. Казвам доста, защото никой не знае всичко за тях.

Млъкнах, погледнах я, а тя ми се усмихна. Явно не засягах чувствата ѝ. Така че продължих:

— Хауард Спенсър изказа предположение, макар да не знам кое му дава основание за това, че при чината може да е някаква случка от миналото на Уейд, отпреди да се ожените, и че сега е изплувала по някакъв начин и го е цапардосала като мокър парцал. Спенсър подозира изнудване, какво мисли те за това?

Тя бавно поклати глава.

— Ако питате дали Роджър е давал на някого големи суми — отговорът е: не зная. Не му се меся в сметките. Може да даде на някого много пари и аз изобщо да не разбера.

— Добре тогава. Без да познавам мистър Уейд, не мога да предположа как би реагирал, когато някой вземе да го изнудва. Ако е буен по характер, вероятно би строшил нечия глава. А ако тайната, каквато и да е тя, може да навреди на общественото му или професионално положение или, да допуснем най-лошото, заинтригува блюстителите на реда, възможно е да се съгласи да плаща — поне за известно време. Но всичко това нищо не обяснява. Искате да го открия и сте разтревожена, дори много повече от разтревожена. Но откъде да започна да го търся? Парите ви не ми трябват, мисиз Уейд, поне засега.

Тя бръкна отново в чантата си и извади два листа жълтеникава хартия. Имаха вид на втори копия, единият беше сгънат, а другият — смачкан. Тя ги разглади и ми ги подаде.

— Първия намерих на бюрото му. Беше късно през нощта, или по-скоро рано сутринта. Знаех, че се беше запил и че не се бе качил в спалнята си. Към два часа слязох да видя дали е добре, или поне относително — например да е заспал на пода или на кушетката. Но го нямаше. Вторият лист беше в кошчето за боклук, по-точно, беше се закачил на ръба му.

Погледнах първия лист, дето не беше смачкан. Върху него имаше написан на машина малък параграф и повече нищо.

„Нямам сили да обичам себе си и вече нямам кого да обичам. Подпис: Роджър (Ф. Скот Фицджералд) Уейд.

ПП. Ето защо така и не довърших «Последният магнат»^[1].“

— Това говори ли ви нещо, мисиз Уейд?

— Просто позира. Винаги е бил голям почитател на Скот Фицджералд. Казва, че той е най-големият писател пияница след Коулридж, който е вземал наркотици. Но забележете как е написано, мистър Марлоу. Чисто, равно, без грешки.

— Забелязах. Повечето хора, като се накъркат, не могат да си напишат и името без грешка.

Разтворих смачкания лист. Пак на машина, равно и без грешки: „Не ми харесвате, доктор В. Но само вие ще ми помогнете сега.“

Тя заговори още докато четях:

— Нямам представа кой е този доктор. Не познавам нито един, чието име да започва с В. Предполагам, че е от онова място, където Роджър беше последния път.

— Когато го доведе ковбоят ли? Съпругът ви не спомена ли някакво име, дори на местност?

Тя поклати глава.

— Не. Прегледах целия телефонен указател. Има десетки доктори на В, но инициалът може да не е на фамилно име.

— А може и дори и да не е доктор — добавих. — И тук изниква въпросът за парите. Един истински лекар ще приеме чек, но шарлатанинът ще иска в брой. Това може да се окаже следа. Нещо повече — един такъв мошеник взема скъпо. Пълен пансион в къщата му ще струва много, да не говорим за иглата.

Тя се озадачи.

— Каква игла?

— Всички тези мошеници бият наркотици на пациентите си. Така най-лесно се оправят с тях. Съборят ги в леглото за десет-дванадесет часа, а като дойдат на себе си, са кротки като агънца. Но

използуването на наркотици без разрешително може да им спечели пълен пансион на държавна сметка при Чичо Сам, което още повече покачва цената.

— Разбирам. Роджър винаги държи в бюрото си няколкостотин долара. Не знам защо. А сега чекмеджето е празно.

— Добре. Ще се опитам да открия доктор В. Не знам как, но ще направя всичко, което е по силите ми. Вземете си чека, мисиз Уейд.

— Но защо? Нали ...

— Като го намеря — тогава. И предпочитам да го получа от мистър Уейд. От всяко положение онова, което ще направя, няма да е по вкуса му.

— Да, но ако е болен и безпомощен...

— Можеше да се обади на своя лекар или да помоли вас за това. Което показва, че не е искал.

Тя прибра чека в чантата си и стана. Имаше много отчаян вид.

— Нашият лекар отказа да го лекува — каза е горчивина.

— Освен него има стотици други, мисиз Уейд. И всеки незабавно би го приел, а повечето от тях ще стоят до него неотлъчно. Конкуренцията в медицината нарасна неимоверно.

— Разбирам. Прав сте, естествено.

Тя бавно се запъти към изхода. Последвах я и услужливо ѝ отворих вратата.

— Можете да повикате лекар, без да искате съгласието му. Защо не го направихте?

Тя се обърна към мен. Очите и горяха. Може би заради влагата, която долових. Страшно маце, без грешка.

— Защото обичам мъжа си, мистър Марлоу. Бих направила всичко, за да му помогна. Но освен това го и познавам много добре. Ако всеки път, когато се напие, започна да викам лекари, няма да имам съдруг още дълго време. Не можеш да се отнасяш към възрастен мъж като към малко дете с ангина.

— Можете, ако е алкохолик. А често сте и задължена.

Беше съвсем близо до мен. Усетих парфюма ѝ. Или поне така ми се стори. Защото не беше изсипан отгоре ѝ с шишето. А може да е било и от летния ден.

— Да предположим, че в миналото му наистина има някаква срамна тайна — започна тя, като едва-едва изговаряше думите, сякаш ѝ

горчаха в устата. — Дори някакво престъпление. За мен е без значение. Не желая обаче аз да съм тази, която ще го разкрие.

— Но ако Хауард Спенсър ме наеме да го разкрия, тогава всичко е наред, така ли?

Тя бавно се усмихна.

— Допускате ли, че съм очаквала да дадете на Хауард различен отговор от онзи, който му дадохте? От човек, който е предпочел да влезе в затвора, отколкото да издаде приятел?

— Благодаря за комплимента, но не това бе причината за затварянето ми.

Тя помълча една минута, после кимна с глава, каза ми довиждане и заслиза по секвоените стълби. Проследих я с поглед как влиза в колата си — елегантен сив „Ягуар“, чисто новичък. Подкара го към края на улицата и там обърна. Махна ми с ръкавицата си, когато започна да се спуска по хълма. Малката кола се мярна на завоя и изчезна.

Пред къщата растеше голям червен зокум. Като минавах покрай него, нещо изшумоля и отвътре записука новоизлюпен присмехульник. Открих го с поглед, вкопчан в едно от горните клончета. Пърхаше с крилца, сякаш му беше трудно да пази равновесие. От кипарисите до стената се дочу предупредително остро изсвирване. Писукането веднага секна и малкото тлъсто птиче се закова на място.

Влязох в къщата и затворих вратата. Нека си учи урока по летене. И птиците трябва да се учат.

---

[1] „Последният магнат“ — недовършен роман на Скот Фицджералд. Б. Пр. ↑

Колкото и да се имаш за умен, все за нещо трябва да се захванеш — име, адрес, квартал, произход, атмосфера, някакво конкретно сведение. А аз имах само смачкан жълт лист, на който бе написано на машина: „Не ми харесвате, доктор В. Но само вие ще ми помогнете сега.“ Все едно да търся игла в копа сено. Можех цял месец да прелиствам списъците на лекарските асоциации на поне десет окръга и в резултат — една кръгла нула. В нашия край шарлатаните се плодят като зайци. В радиус сто километра от кметството на Лос Анджелиз има осем окръга и във всяко градче има хиляди лекари, повечето истински медици, но има и разни знахари и фелдшери с разрешителни да изрязват мазоли или да скачат нагоре-надолу по гръбнака ти. Измежду истинските лекари има преуспяващи и бедни, има етични и такива, които не могат да си позволят подобен лукс. Заможен пациент с начало на делириум тременс означава златна мина за мнозина от онези, които са позакъснели с продажбата на витамини и антибиотици. Без следа нямаше откъде да почна. А следата я няхах, и Айлийн Уейд също я нямаше или пък не знаеше, че я има. Но дори и да намерех някой, който да се връзва със случая и името му да започва с В, можеше да се окаже, че в крайна сметка няма нищо общо с Роджър Уейд. Защото твърде беше възможно той да е направил само някаква далечна асоциация с въпросния лекар, докато си е седял накъркан пред пишещата машина. Както и споменаването на Скот Фицджералд можеше да се окаже оригинален начин на сбогуване.

В подобни ситуации малкият човек иска съвет от големия. Затова се обадих на един познат в „Организация Карн“ — една лъскава детективска агенция на Бевърли Хилз, специализирана в закрилата на паралиите, а под закрила в случая се има пред вид оправяне на всичко, дето с единия крак е извън закона. Познатият ми се казваше Джордж Питърз и ми отговори, че ако тръгна веднага, ще ми отдели десет минути.

Агенцията заемаше половината от втория етаж на една четириетажна сграда с бонбонен цвят, от онези, дето асансьорът им се отваря от само себе си, чрез фотореле, коридорите са прохладни и тихи, в паркинга всяко място е означено с име, а аптекарят на партера си е изкълчил ръката от пълнене на шишенца с приспивателно.

Вратата беше металносива, с релефни метални букви, чисти и остри като нож: ОРГАНИЗАЦИЯ КАРН, ПРЕЗИДЕНТ ДЖЕРАЛД КАРН. Отдолу с по-дребни букви: Вход. Сякаш бе тръст за инвестиции.

Зад вратата имаше малка грозна приемна, но грозотата бе преднамерена и скъпа. Мебелите бяха в червено и тъмнозелено, стените зелени, а рамките на картините, окачени по тях — с три гама по-тъмни. Самите картини изобразяваха мъже в червени сака върху едри коне, на които само им дай да прескачат високи огради. Имаше и две огледала без рамки, с лек, но отвратителен розов оттенък. Списанията върху полираните масички бяха най-нови броеве и всяко едно бе в прозрачна найлонова подвързия. Проектантът на интериора явно не се церемонеше много-много с цветовете. Вероятно се обличаше в керемидена риза, лилави панталони и раирани обувки, а бельото му бе алено с оранжеви инициали.

Но, така или иначе, приемната бе чист камуфлаж. Клиентите на организацията Карн плащаха най-малко стотарка на ден, срещу което очакваха да ги обслужат в домовете им. Самият Карн беше запасен полковник от военната полиция, едър бялорозов мъж, твърд като желязо. На времето ми предложи да работя за него, но никога не изпаднах чак дотам, че да приема. Има около сто и деветдесет начина да бъдеш мръсник и Карн ги владееше до един.

Стъклената преградка на гишето се отвори и оттам се показа секретарката. Усмивката ѝ беше от стомана, а очите ѝ брояха парите и във вътрешния ви джоб.

— Добро утро. Какво желаете?

— Дошъл съм при Джордж Питърз. Името ми е Марлоу.

Тя извади един зелен кожен, тефтер.

— Той очаква ли ви, мистър Марлоу? Защото не виждам името ви сред назначените срещи.

— Идвам по личен въпрос. Току-що говорих с него по телефона.

— Ясно. Как се пише името ви, мистър Марлоу? И бихте ли ми казали собственото си име?

Казах ѝ го. Тя записа всичко на дълъг тесен формуляр и пъкна края му в отвора на перфорирания часовник.

— Кого очаквате да смаете с всичко това?

— Ние тук много държим на подробностите — студено ми отвърна тя. — Полковник Карн смята, че и най-незначителният факт може да се окаже от жизнено важно значение.

— Или обратното — добавих, но тя не ме разбра. След като привърши с бюрокрацията, вдигна очи и каза:

— Ще съобщя за вас на мистър Питърз. Отвърнах ѝ, че това ме прави щастлив. Минута по-късно в ламперията се отвори врата и Питърз ми махна от металносивия коридор, обзаведен от двете страни с канцеларийки, които приличаха повече на килии. Собственият му кабинет беше със звуконепроницаем таван, сиво метално писалище с два сиви метални стола, сив диктофон на сива поставка, телефон и писалищен комплект със същия цвят като стените и пода. На стените бяха окачени две снимки в рамки: една на Карн в униформа, с каска и друга на Карн в цивилни дрехи, седнал зад едно бюро, с непроницаемо изражение. Също в рамка висеше окачен малък вдъхновяващ надпис с метално-сиви букви върху сив фон. Той гласеше:

ВСЕКИ СЛУЖИТЕЛ НА КАРН СЕ ОБЛИЧА, ГОВОРИ И СЕ ДЪРЖИ КАТО ДЖЕНТЪЛМЕН ПО ВСЯКО ВРЕМЕ И НАВСЯКЪДЕ. ИЗКЛЮЧЕНИЯ ОТ ТОВА ПРАВИЛО НЯМА.

Питърз прекоси с две крачки стаята и свали единия портрет. Зад него в сивата стена беше монтиран магнетофон. Той го извади, изключи нещо, пъкна го на мястото му и пак закачи портрета.

— Кучият син отиде да оправя един артист — тикнали го в пандиза за шофиране в пиано състояние. Всички микрофони се контролират от неговия кабинет. Цялата агенция се подслушва. Онази сутрин му предложих да монтира зад някое фалшиво огледало в приемната микрокамера с инфрачервена светлина. Но не ми одобри идеята. Сигурно защото е хрумнала и на някой друг.

Той се отпусна в единия от двата твърди сиви стола. Огледах го внимателно. Беше непохватен дългокрак мъж с костеливо лице и оредяла коса. Кожата му беше загрубяла като на човек, прекарващ голяма част от времето си на открито. Очите му бяха дълбоко

хлътнали, а горната му устна беше дълга почти колкото носа му. Когато се усмихваше, долната част на лицето му изчезваше в две огромни бразди, които го прорязваха от ноздрите до ъгълчетата на широката му уста.

— Как понасяш всичко това?

— Седни, приятелче. Дишай дълбоко, не повишавай глас и помни, че в сравнение с едно евтино ченге като теб всеки служител на Карн е както Тосканини спрямо латернаджия. — Той се усмихна. — Понасям го, защото не ми пука. Плаща добре и ако започне да се държи, сякаш съм осъден да лежа в затвора с подсилена охрана, на който е бил директор в Англия по време на войната, направо ще си вдигна чуковете. Какви неприятности имаш? Чух, че нещо си пострадал наскоро.

— Не става дума за онова. Искам да хвърля едно око на вашия списък на частни санаториуми, от които не може да се офейка. Знам, че имате такъв. Еди Дауст ми каза, след като напусна тук.

— Той кимна.

— Еди се оказа прекалено чувствителен за организацията Карн. Списъкът, за който говориш, е строго секретен. Поверителната информация в него не може да бъде съобщавана на външни хора при никакви обстоятелства. Ей сега ще го донеса.

Той излезе, а аз се загледах в сивото кошче за отпадъци, сивия линолеум и сивите кожени ъгълчета на попивателната върху бюрото. Питърз се върна със сива картонена папка. Сложи я на бюрото и я отвори.

— За бога, нямате ли тук нещо, което да не е сиво?

— Цветът на неговия колежа, момчето ми. Напълно в духа на организацията. Да, имам нещо, което не е сиво.

Той отвори чекмеджето на бюрото и извади една пура, дълга около двадесет сантиметра.

— Истинска „Ъпман Търти“ — поясни. — Подарък от един възрастен англичанин, който вече четиридесет години живее в Калифорния и все още казва „радиоприемник“. В трезво състояние е приятно старче с повърхностен чар, което ми допада, защото повечето хора нямат никакъв, дори повърхностен, включително и Карн. Той има чар колкото разлигавен булдог. А когато не е трезв, клиентът има странния навик да пише чекове за изплащане в банки, които не са

чували за него. След това винаги се разплаща честно и почтено и благодарение на моята предана помощ още не е влязъл в пандиза. Та той ми я даде. Ако искаш, да я изпушим двамата като индиански главатарии, замислящи голямо клане.

— Не мога да пуша пури.

Питърз тъжно погледна огромната пура.

— И аз не мога. По едно време мислех да я подаря на Карн, но това не е пура за сам човек, бил той и самият Карн. — Питърз се намръщи. — Знаеш ли в какво се улавям? Че прекалено много говоря за Карн. Явно не съм добре с нервите. — Той върна пурата обратно в чекмеджето и погледна към отворената папка. — Кого да търсим тук?

— Търся един алкохолик, паралия, с вкус към скъпи удоволствия и достатъчно пари да ги задоволява. Засега не се е забъркал с фалшиви чекове. Поне не съм чул такова нещо. Склонен е към буйства и жена му е разтревожена. Мисли, че е в някое изтрезвително заведение, но не е сигурна. Единствената следа е едно листче, в което споменава някой си доктор В. Само инициала. От три дни е изчезнал.

Питърз ме загледа замислено.

— Не е много време. Какво толкова?

— Ако го намеря бързо, ще взема сума пари. Той продължи да ме гледа и поклати глава.

— Не ми е съвсем ясно, но както и да е. Дай да видим. — После започна да прелиства папката. — Не е много лесно. Тия хора постоянно се менят. Една-единствена буква не е кой знае каква следа. — Той измъкна някакъв лист, прелисти пак, измъкна друг и накрая трети. — Имаме трима такива. Доктор Еймъс Варли, специалист по гръбначния стълб и костната система. Голяма клиника в Олтадина. Прави или по-скоро е правел нощни визити срещу петдесет долара. Две медицински сестри. Имал е неприятности с отдела за наркотици преди една-две години и се е наложило да върне кочана с рецептите. Но тази информация е доста стара.

Записах си името и адреса в Олтадина.

— После имаме доктор Лестър Вуканич. Уши, нос и гърло, Стокуел Билдинг на булевард „Холивуд“. Този е голям сладур. Практикува само в кабинета си и се е специализирал по хроничните синусити. Действува много хитро. Отиваш значи при него, оплакваш се от хроничен синусит и той ти прави пункции. Но преди това,

естествено, трябва да те упои с новокаин. Ако обаче много му се харесаш, няма защо да е новокаин. Ясно ли е?

— Ясно — записах и този.

— Така. — Питърз продължи да чете. — Разбира се, доставките не са лесна работа. Затова доктор Вуканич често ходи да лови риба в Енсенада в Мексико и за целта лети със собствения си самолет.

— Мисля, че няма да прокопса много, щом сам си пренася наркотиците.

Питърз се замисли и поклати глава.

— Не, не съм съгласен. Ако не се лакоми прекалено, ще изкара безкрайно дълго. Единствената истинска опасност за него е недоволен клиент — извинявай, исках да кажа пациент, — но предполагам, че и с такава ситуация лесно се справя. Вече от петнайсет години е в един и същ кабинет.

— Откъде, дявол да те вземе, научаваш всичко това?

— Ние, момчето ми, сме организация. А не вълци единаци като теб. Някои неща научаваме от самите клиенти, а други от вътрешни източници. Карн не се свени да пръска пари за целта. Много е общителен, стига да поиска.

— Този разговор много би му допаднал.

— Да върви по дяволите. Последният е някой си Веринджър. Нашият служител, който е попълнил сведенията за него, отдавна вече не работи тук. Преди време някаква поетеса се самоубила в ранчото на Веринджър в Селъвида Каньон. Той държи там нещо като творчески дом за писатели и тям подобни, които търсят уединение и дружеска атмосфера. Умерени цени. Изглежда, че всичко е в рамките на закона. Нарича себе си доктор, но не практикува медицина. Може да е доктор на философските науки. В същност не знам защо фигурира тук при нас. Освен може би във връзка с онова самоубийство. — Той взе изрезка от вестник, прикрепена към празен лист. — А, да — свръхдоза морфин. Но не се намеква, че Веринджър е знаел за това.

— Веринджър ми харесва, дори много — рекох. Питърз затвори папката и я плесна с ръка.

— Изобщо не си я виждал — напомни ми той. После стана и излезе от стаята. Когато се върна, аз станах да си ходя. Понечих да му благодаря, но той не ми разреши.

— Да знаеш, че твоят човек може да бъде поне на сто места.

Отговорих, че знам.

— А между другото чух нещо за твоя приятел Ленъкс, което може да те заинтересува. Едно от нашите момчета е срещнало преди пет-шест години в Ню Йорк човек, който напълно отговаря на описанието. Само че името му било Марстън, а не Ленъкс. Може да греши, разбира се. Онзи бил пиян през цялото време, така че кой знае.

— Съмнявам се, че е бил той — отвърнах. — Защо да си сменя името? Участвувал е във войната и винаги може да се направи справка във военното министерство.

— Виж, това не знаех. Нашият човек сега е в Сиатъл. Ако желаеш, можеш да поговориш с него, като се върне. Казва се Аштърфелт.

— Благодаря ти, Джордж, за всичко. Десетте минути излязоха бая дължки.

— И аз може да потърся помощта ти един ден.

— Организацията Карн — казах аз — никога не търси помощ от никого.

Той направи неприличен жест с палеца си. Оставих го в сивата килия и излязох през чакалнята. Сега вече ми се видя в друга светлина. Крещящите цветове придобиха някакъв смисъл след сивотата на канцелариите.

Встрани от пътя, в дъното на Сепълвида Каньон, имаше два квадратни жълти портала. Желязната решетеста порта на единия беше разтворена, а над нея имаше окачен надпис: „ЧАСТЕН ПЪТ. ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО“. Денят беше топъл и спокоен, ухаеше чувствено на евкалиптови дървета.

Минах с колата през портала и поех по чакълестия път, който се виеше спираловидно по хълма, стигаше до върха и се спускаше към една плитка долина. Въздухът в долината беше нажежен, с десет или петнадесет градуса потопъл, отколкото на пътя. Пътят свършваше, като заобикаляше около тревна площ, очертана с варосани камъни. Вляво имаше празен басейн, а няма нищо по-празно от празен басейн. От три страни го опасваха останките от тревна площ, по която още имаше шезлонги от червено дърво със силно избелели възглавници. Възглавниците са били многоцветни — в синьо, зелено, жълто, оранжево и ръждиво-червено. Шевовете се бяха поразпрали, копчетата бяха изхвъркнали и възглавниците се бяха изтумбили. От четвъртата страна басейнът бе ограден от високата мрежа на тенис-корт. Трамплинът над празния басейн имаше разкривен, уморен вид. Железните му части бяха ръждясали.

Стигнах до мястото за обръщане и спрях пред дървена постройка с козирка над входа и широка веранда. Вратата беше защитена с двойна мрежа. По мрежата дремеха големи черни мухи. Измежду вечнозелените и винаги прашни калифорнийски дъбове се виеха пътечки, а сред дъбовете, по склона на хълма небрежно бяха накацали бунгала, някои почти напълно скрити от погледа. Онези, които се виждаха, имаха изоставен, извънсезонен вид. Вратите им бяха затворени, прозорците закрити с тъмни пердета. Почти усетих дебелия слой прах по первазите.

Изгасих мотора и останах да седя заслушан, с ръце на волана. Нито звук. Мястото беше мъртво като египетски фараон, ако не се смяташе отворената врата зад двойната мрежа и че нещо шавна в

полумрака зад нея. После чух тихо, но ясно изсвирване и зад мрежата се откри фигурата на мъж, който бутна вратата и бавно слезе по стълбите. Гледката, която представляваше, заслужава да се опише.

На главата си имаше черно мексиканско сомбреро, завързано под брадата. Ризата му беше бяла, копринена, безупречно чиста, разгърдена, със стегнати маншети и буфан-ръкави. Около врата си беше вързал черно шалче с ресни — единият му край беше къс, а другият се спускаше почти до кръста. Имаше черен пояс и черни панталони, плътно прилепнали по бедрата му. Отстрани панталоните му бяха обточени със златен ширит, от коляното надолу бяха цепнати и клоширани, а по дължината на цепката и от двете страни имаше златни капси. Краката му бяха обути в лачени танцови обувки.

Той слезе по стълбата, спря и ме загледа, като непрекъснато си подсвиркуваше. Беше гъвкав като змия. Имаше най-големите и най-празните сивкави очи, които бях виждал през живота си, обрамчени с дълги копринени мигли. Чертите на лицето му бяха фини и безупречни, без да издават слабост. Носът — прав, почти тесен, устните — красиво пълни, на брадичката си имаше трапчинка, а малките му уши бяха елегантно прилепнали към главата. Кожата му беше бледа, сякаш недокосната от слънцето.

Той зае поза — лявата ръка на хълбока, а с дясната очерта във въздуха красива дъга.

— Здравейте. Хубав ден, нали?

— Тук ми се вижда прекалено горещо.

— Аз обичам да ми е горещо. Последното бе изречено категорично, с което дискусията приключи. Той седна на последното стъпало, извади отнякъде дълга пила и започна да си пили ноктите.

— Вие от банката ли сте? — попита, без да вдигне поглед.

— Търся доктор Веринджър.

Той спря да движи пилата и се загледа в топлата далечина.

— Кой? — Въпросът бе зададен без особен интерес.

— Собственикът на това място. Много сте лаконичен. Сякаш не знаете.

Той отново прехвърли вниманието си върху пилата и ноктите.

— Грешно са те осведомили, миличък. Това тук е собственост на банката. Затворено е заради някакви юридически неуредици, които не са ми много ясни. Подробности не знам.

При тези думи вдигна поглед към мен, а изразът му беше на човек, за когото подробностите нищо не значат. Излязох от „Олдсмобила“ и се облегнах на нагорещената врата, но бързо се отдръпнах на по-проветриво място.

— За коя банка става дума?

— Щом не знаеш, значи не идваш оттам. А щом не идваш оттам, значи нямаш работа тук. Хайде, мърдай. Изчезвай, и то веднага.

— Трябва да намеря доктор Веринджър.

— Заведението не работи. И както пише на входа, пътят е частен. Някой тъпанар е забравил да заключи.

— Ти ли си пазачът?

— Нещо такова. Но не ми задавай повече въпроси, миличък. Почваш да ми играеш по нервите.

— И като се разсърдиш, какво правиш — танцуваш танго с някоя катеричка?

Той се изправи рязко и грациозно. После се усмихна безизразно:

— Май ще трябва да те хвърля обратно в бричката ти.

— По-късно. Та къде, каза, ще намеря доктор Веризджър?

Момъкът прибра пилата в ризата си и вместо нея в дясната му ръка се появи нещо друго. Само едно мълниеносно движение и на юмрука му блесна лъскав пиринчен бокс. Кожата на скулите му се изпъна и някъде в дъното на големите сивкави очи се мярна пламъче.

Сетне бавно запристъпя към мен. Отстъпих назад, за да имам повече място за действие. Той пак взе да си подсвирква, но този път високо и пронизително.

— Не е нужно да се бием — обадох се. — Няма за какво. Пък и може да си сцелиш прекрасни те бричове.

Той беше по-бърз и от стрела. Хвърли се с един елегантен скок и лявата му ръка се стрелна светкавично. Очаквах нападението и доста бързо отметнах глава, но той целеше да хване дясната ми ръка и сполучи. А хватката му си я биваше. Дръпна ме рязко, за да изгубя равновесие, и ръката с бокса замахва широко. Ако ме цапардосаше по тила с това нещо, готов бях за болницата. Дръпнех ли го, щеше да успее да ме удари по лицето или по ръката точно под рамото. Което означаваше осакатена ръка или обезобразено лице. В такава ситуация изходът е само един.

Дръпнах го силно към себе си, като при падането блокирах изотзад левия му крак, сграбчих ризата му и я чух как се раздира. Нещо ме удари по тила, но не беше боксът. Извъртях се наляво, а той се преобърна настрана като котка и миг след това бе отново на крака, преди аз да възвърна равновесието си. Хилеше се. Явно цялата работа много му харесваше. Любуваше се на собствената си ловкост. И незабавно се хвърли пак в атака.

Отнякъде изрева силен, плътен глас:

— Ърл! Престани веднага! Чуваш ли, веднага! Той замръзна. На лицето му се появи болезнена усмивка. С бързо движение скри бокса в широкия си пояс.

Обърнах се и видях едър, набит мъж с пъстра хавайска риза да тича забързан към нас по една от пътеките, размахал ръце. Пристигна запъхтян.

— Да не си полудял, Ърл!?

— Това друг път да не го казвате, докторе — тихо отвърна Ърл. После се усмихна, обърна се и отиде да седне на стълбите. Свали сомбрерото, извади гребенче, започна разсеяно да реше гъстата си черна коса. След малко чух отново тихото му под свиркване.

Набитият мъж с ярката риза стобше и ме гледаше. И аз стоях и го гледах.

— Какво става тук? — изръмжа той. — Кой сте вие?

— Името ми е Марлоу. Попитах за доктор Веринджър, а момчето, което нарекохте Ърл, поиска да си поиграем. Сигурно от жегата.

— Аз съм доктор Веринджър — заяви той с достойнство. После извърна глава към другия: — Влез в къщата, Ърл.

Ърл бавно се надигна. Той изгледа доктора замислено и въпросително с големите си и безизразни сивкави очи. После се изкачи по стъпалата и дръпна покритата с мрежа врата. Облак мухи забръмча сърдито и щом вратата се затвори, отново се настани върху мрежата.

— Марлоу ли? — Доктор Веринджър отново се обърна към мен: — С какво мога да ви помогна, мистър Марлоу?

— Ърл ми каза, че вече сте приключили с бизнеса.

— Точно така. Изчаквам само някои юридически формалности и се изнасям. Тук сме само двамата с Ърл.

— Жалко — отвърнах разочаровано. — Защото се надявах да намеря тук един човек на име Уейд.

Той вдигна вежди, които биха заинтересували някой производител на четки.

— Уейд ли? Може и да познавам лице с такова име, то се среща доста често. Но защо именно тук?

— На лечение.

Той се намръщи. С такива вежди гледката бе наистина внушителна.

— Аз съм лекар, сър, но вече не практикувам. За какво лечение става дума?

— Уейд е алкохолик. От време на време го прихващат и тогава изчезва. Понякога сам се прибира у дома, друг път го довеждат, а този път се налага да го търсим.

Извадих визитната си картичка и му я подадох. Той я прочете без особено удоволствие.

— Какво му е на Ърл? — попитах. — За Рудолф Валентино ли се мисли?

Докторът отново ми демонстрира номера с веждите. Не можех да си откъсна очите от тях. Някои от косъмчетата стърчаха самостоятелно — къдрави, дълги по два сантиметра. Той едва помръдна рамене.

— Ърл е напълно безвреден, мистър Марлоу. Само понякога леко се отнася. В някакъв свой измислен свят, малко като на игра, ако мога така да се изразя.

— Така си мислите вие, докторе. Защото от моя гледна точка играта му е доста груба.

— О, мистър Марлоу, преувеличавате. Ърл просто обича да се издокарва. В това отношение е като малко дете.

— С други думи, е откачен. Това тук е нещо като санаториум, нали? Или по-скоро беше?

— Ни най-малко. Беше нещо като колония за хора на изкуството. Осигурявах им храна, квартира, всичко необходимо за спорт и развлечения и преди всичко уединение. При това на умерени цени. Хората на изкуството, както знаете, рядко са богати. Под хора на изкуството разбирам писатели, музиканти и прочие. Много ми беше приятно да се занимавам с това — докато го имах.

Последните думи го натъжиха. Веждите му се отпуснаха под същия ъгъл, както и устата. Да бяха малко по-дълги, щяха дори да влязат в устата му.

— Знам — пише го в папката. Както и за самоубийството преди няколко години. Свръхдоза нарко тици, нали така?

Той престана да мърда вежди и настръхна.

— Каква папка?

— Имаме си една папка със списъка на всички частни санаториуми, в които лекуват алкохолици, наркомани и леки форми на всякакви мании. И които, доста добре се охраняват.

— Тези санаториуми са разрешени от закона — рязко отсече доктор Веринджър.

— Да, поне на теория. Но понякога собствениците им забравят да ги легализират просто от разсеяност.

Той се стегна. На всичкото отгоре този човек имаше и нещо като достойнство.

— Намекът ви е оскърбителен, мистър Марлоу, Не виждам причини името ми да фигурира в подобен списък. Ще ви помоля да си вървите.

— Да се върнем на въпроса за Уейд. Да не би да е тук под друго име?

— Тук сме само двамата с Ърл. Съвсем сами. А сега ще ме извините, но...

— Бих искал да се поразходя, да поразгледам... Понякога е възможно да докарат някого до такова състояние, че да изтърве нещо, което не би искал да каже. Но не и доктор Веринджър. Той запази позата си на достойнство. Веждите му също. Хвърлих поглед към къщата. Отвътре се чуваше музика — танцова. И тихо пощракване с пръсти.

— Обзалагам се, че танцува — забелязах. — Това е танго. Обзалагам се, че танцува сам. Явно му хлопа дъската.

— Ще си вървите ли, мистър Марлоу? Или да повикам Ърл и заедно да ви изхвърлим от имението ми?

— Добре, добре, тръгвам си. Не се сърдете, докторе. В списъка имаше само три имена на В и вие ми се сторихте най-подходящият. Това е единствената ни следа — преди да изчезне, надраскал на един лист „доктор В“.

— Много имена започват с В — отвърна докторът безизразно.

— Така е. Но не и в нашия списък. Извинете за отнетото време. Ърл малко ме притеснява.

Аз се обърнах, запътих се към колата и влязох в нея. Но като затварях вратата, докторът вече ме бе настигнал. Той подаде глава през прозорчето, любезно усмихнат.

— Прав сте, че няма за какво да се караме, мистър Марлоу. Напълно ми е ясно, че във вашата професия на човек му се налага да бъде по-нахален от обикновено. Но какво именно ви притеснява във връзка с Ърл?

— Очевидно не е много наред. А като усетиш нещо не наред, винаги очакваш още. Има маниакална депресия, нали? И сега е в период на внезапен подем.

Той ме загледа мълчаливо. Изразът му беше сериозен и учтив.

— Мистър Марлоу, тук, при мен, са отсядали много интересни, талантиливи хора. И не всички са били уравновесени като вас. Талантливите често са невротичи. Но при мен няма условия за алкохолици или луди, дори и да ми допаднаше този вид работа. Ърл е единственият ми служител, а той не става за гледане на болни хора.

— А за какво става според вас, докторе? Като изключим танците и маскарада?

Той се надвеси през прозорчето. Гласът му стана тих и доверителен.

— Родителите му бяха много близки мои приятели, мистър Марлоу. Някой трябва да се грижи за него, а тях вече ги няма. Ърл има нужда от спокойствие, да е далеч от шума и изкушенията на големия град. Той е с лабилна нервна система, но иначе е напълно безвреден. Както видяхте, изцяло е под моя контрол.

— Много сте смел.

Той въздъхна. Веждите му леко се размърдаха като мустачките на разтревожено насекомо.

— Саможертвата от моя страна е голяма — съгласи се докторът. — Надявах се, че Ърл ще може да ми помага в работата. Прекрасно играе тенис, плува, гмурка се като истински шампион и е в състояние да танцува по цели нощи. И почти винаги е в чудесно настроение. Но понякога имахме и... инциденти. — Той махна с голямата си ръка, сякаш за да пропъди лошите спомени. — И накрая трябваше да се

откажа или от Ърл, или от работата си тук. Той вдигна двете си ръце с дланите нагоре, разтвори ги и тежко ги отпусна. Очите му се навлажниха.

— Наложих се да продам всичко — продължи доктор Веринджър. — Тази мирна долина ще се превърне в жилищен комплекс. Ще има тротоари, улични лампи, деца на тротонетки, ще гърмят транзистори. Ще има дори — с тежка въздишка — и телевизия. — После махна с ръка. — Надявам се поне да запазят дърветата, но боя се, че и това няма да стане. Горе, на хълма, вместо тях ще се извисяват телевизионни антени. Слава богу, че двамата с Ърл ще сме вече далеч оттук.

— Довиждане, докторе, сърцето ми се къса за вас.

Той протегна ръка. Беше влажна, но твърда.

— Ценя съчувствието и разбирането ви, мистър Марлоу. И съжалявам, че не мога да ви помогна да намерите мистър Слейд.

— Уейд — поправих го аз.

— Прощавайте. Разбира се, че беше Уейд. Довиждане и желая ви успех.

Потеглих обратно по пътя, по който дойдох. Бях натъжен, но не колкото му се искаше на доктор Веринджър.

Излязох през портата и изминах достатъчно разстояние след завоя на шосето, че да паркирам на скришно място, което да не се забелязва от входа. Слязох и се върнах по бордюра назад, колкото да виждам портата през телената ограда. Застанах под един евкалипт и зачаках.

Минаха около пет минути. По частния път на имението се зададе кола, като пръскаше настрани чакъл. Спря, но откъдето бях застанал, не я виждах. За всеки случай се дръпнах по-навътре в храстите. Чух някакво изскърцване, щракването на тежка ключалка и издрънчаването на верига. После моторът изрева и колата потегли обратно.

Щом шумът от мотора заглъхна, аз се върнах при „Олдсмобила“, направих пълен завой и обърнах към града. Като минах покрай входа за частния път на доктор Веринджър, видях, че портата е заключена с верига и катинар. Край на гостите за този ден.

Изминах двадесетина мили до града и отидох да обядвам. Докато се хранех, постепенно взех да си давам сметка колко глупаво бях действувал през цялото време. Не можеш да откриеш когото и да било по начина, по който бях опитал. Може да попаднеш на типове като Ърл и доктор Веринджър, но не и на човека, когото търсиш. Само си хабиш на вятъра гумите, бензина, приказките и нервите. Да открия моя човек чрез трите имена, започващи с В, беше все едно да се опитам да бия на зарове професионален комарджия.

Във всеки случай от първия път е изключено да улучиш. Но и той не биваше да казва Слейд вместо Уейд. Беше интелигентен човек, а интелигентен човек не забравя толкова бързо едно име, или ако го забрави, няма изобщо нищо да си спомни.

Може би бях прав, а може и да грешах. Познанството ни беше кратко. Докато си пиех кафето, се замислих за доктор Вуканич и доктор Варли. Да или не? С тях можех да убия почти целия си следобед. Но, от друга страна, можех да се обадя в къщата на Уейдови в Айдъл Вали и да чуя, че главата на семейството се е завърнал у дома и всичко е цветя и рози.

Доктор Вуканич беше лесен — само на пет-шест преки отгук. Но затова пък доктор Варли се беше забил чак на Олтадинските възвишения и пътят дотам беше безкрайно дълъг, горещ и скучен. Да или не?

Накрая реших — да. По три причини. Първо, винаги е полезно да научиш нещо повече за тайния бизнес и за хората, които го въртят. Второ, искаше ми се от благодарност към Питърз да прибавя нещо към папката, която той така услужливо ми даде да ползувам. И трето, няха какво друго да правя.

Платих си сметката, оставих колата на паркинга и тръгнах по сенчестата страна на улицата към Стокуел Билдинг. Сградата беше много старомодна, с павилионче за цигари до входа и стар, ръчно управляван асансьор, който се люлееше и доста неохотно се отдели от

земята. Коридорът на шестия етаж беше тесен, а вратите имаха прозорчета от опушено стъкло. Постройката бе по-занемарена от онази, в която се намираше собствената ми кантора. Гъмжеше от лекари, зъболекари, не особено благоденстващи адвокати — от тези, дето се надяваш, че са наети от противниковата страна. Лекарите и зъболекарите явно едва свързваха двата края: нито кой знае колко опитни, нито кой знае колко чисти, нито кой знае колко добросъвестни — три долара, моля, ако обичате, да платите на сестрата. Уморени, обезверени хора, без всякакви илюзии, които знаят какви клиенти ще потърсят помощта им и колко пари ще могат да изкопчат от тях. Моля, не искайте на кредит. Кътникът ви е доста разклатен, мисиз Казински. Ако желаете от новите пластмасови пломби — също като златни са, — ще ви я направя за 14 долара, ако желаете упойка, ще платите допълнително два долара. Докторът е тук, доктора го няма. Три долара, моля — платете на сестрата, ако обичате.

В такава сграда винаги има един-двама, които наистина печелят добри пари, но по нищо не им личи. Те се сливат с мърлявия фон, който им служи като защитна окраска. Адвокат, въвличен в хитро скроено мошеничество, гинеколог, който се представя за какъв ли не, стига това да оправдава присъствието на някои инструменти в кабинета му. Продавач на наркотици, който се прави на уролог, дерматолог или специалист в някой друг клон на медицината, изискващ чести посещения при лекаря и редовно прилагане на местна упойка.

Доктор Лестър Вуканич имаше малка, зле мебелирана чакалня, в която бяха насядали десетина души и всички до един се чувствуваха неудобно. Изглеждаха най-обикновено, просто нищо особено. Впрочем контролирания от лекаря наркоман трудно можеш да различиш от счетоводител-вегетарианец. Наложил се да чакам тридесет и пет минути. Пациентите минаваха през две врати. Един чевръст специалист по уши, нос и гърло може да обслужва наведнъж до четирима пациенти, стига да има достатъчно място.

Най-после влязох. Посочиха ми да седна в кафяв кожен стол до масичка, покрита с бяла кърпа, върху която се виждаха множество инструменти. До стената къкреше стерилизатор. Доктор Вуканич влезе пъргаво, в бял халат и закрепено на челото кръгло огледало. Седна пред мен на кръгло столче.

— Сигурно синузитно главоболие? Много ли е силно?

Сестрата му подаде някаква папка и той я запрелства.

Казах, че е ужасно. И че почти две не виждам от него. Особено сутрин, като стана от сън. Доктор Вуканич кимна мъдро.

— Типичен признак — забеляза и сложи върху нещо като писалка една стъклена капачка.

После ми я пъкна в устата.

— Затворете си устата, но не и зъбите, моля ви.

Докато казваше това, се пресегна и изгаси лампата. В стаята нямаше прозорец. Някъде бръмчеше вентилатор.

После извади стъклената тръбичка и отново светна. След което внимателно ме огледа.

— Няма и следа от конжестия, мистър Марлоу. Главоболието ви не е причинено от синузит. Дори бих казал, че никога не сте имали неприятности със синусите. Виждам, че са ви правили операция на преградката на носа.

— Да, докторе. Ритнаха ме по време на футболен мач.

Той кимна.

— Има една малка кост, която трябва да се изреже. Но едва ли пречи на дишането ви. — Облегна се назад и прегърна коляното си. — По какъв начин очаквахте да ви помогна? — попита след това. Имаше слабо лице с интересен блед тен. Заприлича ми на туберкуозна бяла мишка.

— Исках да поговорим за един мой приятел. Много е зле. Писател е, тъпкан с пари, но нервите му са в ужасно състояние. Трябва да му се помогне. Живее само от наркотици, а неговият лекар вече отказва да му помага.

— Какво точно разбирате под „помощ“?

— Една инжекция от време на време, за успокояване. Помислих, че ще можем да се разберем. Плаща добре.

— Съжалявам, мистър Марлоу, но не се занимавам с такива работи. — Той стана. — Малко грубо пипате, ако ви интересува мнението ми. Приятелят ви, ако иска, може да се консултира с мен. Но е желателно все пак да е болен от нещо, да има нужда от лечение. От вас десет долара, мистър Марлоу.

— Хайде, хайде, докторе, не се правете на толкова важен. Има ви в списъка.

Доктор Вуканич се облегна на стената и запали цигара. Явно се поразмисли. Взе да изпуска кълбета дим и да ги разглежда. Затова му връчих една от визитните си картички, та да я разгледа и нея. Той я прочете.

— За какъв списък става дума?

— Списък на хора, които се занимават с частно лекуване на наркомани и алкохолици. Предполагам, че познавате моя приятел. Името му е Уейд. Сигурно сте го скътали в някоя бяла стаичка. Защото е изчезнал от дома си.

— Вие сте магаре — осведоми ме доктор Вуканич. — Аз не се занимавам с долнопробни далавери като четиридневно лечение на алкохолици. Такива лечения между другото нищо не лекуват. Нямам бели стаички и не познавам вашия приятел — дори ако наистина съществува. Дължите ми десет долара — в брой, — и то веднага. Или предпочитате да се обадя в полицията и да се оплача, че сте ме молили за наркотик?

— Виж, това ще е бомба — отвърнах. — Хайде да опитаме.

— Я да се махаш, мошеник с мошеник! Станах от стола.

— Може и да съм сбъркал, докторе. Последния път, когато изчезна от къщи, беше избягал при някакъв доктор, чието име започва с В. Цялата операция е била извършена много тайно. Прибрали са го късно през нощта и са го върнали по същия начин, малко пооправен. Дори не са изчакали да влезе в къщата. Затова този път започнахме от досиетата, та дано открием някаква следа. Намерихме трима доктори с буквата В.

— Интересно — забеляза той с безизразна усмивка. Все още ме проучваше. — И на каква основа направихте подбора?

Огледах го внимателно. Той непрекъснато поглаждаше с дясната си ръка горната част на лявата, от вътрешната страна. Лицето му се покри с фини капчици пот.

— Съжалявам, докторе. Професионална тайна.

— Извинете за момент. Имам тук един пациент, който...

Той излезе, без да довърши фразата си. Докато го нямаше, в кабинета надникна една сестра, погледна ме и пак се прибра.

След още малко доктор Вуканич се върна с бодра, доволна крачка. Беше усмихнат и успокоен. Очите му блестяха.

— Ама вие още ли сте тук? — изненада се той, или поне се направи на изненадан. — Аз пък мислех, че срещата ни е приключила.

— Тъкмо си тръгнах. Стори ми се, че искахте да ви изчакам.

Той се разкикоти.

— Знаете ли, мистър Марлоу, живеем в удивително време. Срещу някакви си петстотин долара можех да ви пратя в болницата с няколко счупени ребра. Смешно, нали?

— Да си умреш от смях. Една малка венозна, нали, докторе? А как ви ободри — просто да не повярва човек!

Тръгнах към вратата.

— Аста луего, амиго^[1] — изчурулика той. — И да не забравите десетте ми долара. Платете на сестрата.

Когато излизах, той говореше нещо по вътрешния телефон. В чакалнята десетина души или други, подобни на тях десетина души, се чувствуваха неудобно. Сестрата беше на поста си.

— Десет долара, мистър Марлоу. Тук се заплаща в брой.

Прекрачих бодро през множеството крака към изхода. Тя скочи от стола си и заобиколи тичешком писалището. Отворих вратата.

— А какво ще стане, ако не ги платя? — попитах.

— Ще видите какво ще стане — сърдито ми отвърна тя.

— Да, разбира се, вие просто си вършите работата. Както и аз. Хвърлете един поглед на визитната картичка, която оставих, и ще видите какво работя.

И излязох. Чакащите пациенти ме огледаха неодобрително. Какво отношение към доктора!

---

[1] Довиждане, приятелю (исп.). Б. пр. ↑

Доктор Еймъс Варли беше съвсем друго нещо. Имаше голяма стара къща в голяма стара градина с големи стари сенчести дъбове. Беше масивна постройка с дървена основа и сложни къдрави орнаменти по козирката и белите парапети на верандата. Отвесните колони на парапетите бяха извити и гравирани като крака на едновременшен роял. Няколко крехки старци бяха насядали в шезлонги по верандата, добре увити в одеяла.

Входната врата беше двойна, с матови стъкла. Паркетът на широкото прохладно антре беше лъснат и непостлан. Лятото в Олтадина е много горещо. Разположена е в подножието на хълмовете и ветровете направо я прескачат. Преди осемдесет години хората са умеели да строят къщи за такъв климат.

Медицинска сестра с колосана бяла престилка взе визитната ми картичка и след като ме накара да почакам, доктор Еймъс Варли благоволи да ме приеме. Оказа се едър плешив мъж с жизнерадостна усмивка. Дългата му бяла престилка беше безупречно чиста, краката, обути в леки обувки с гумени подметки, стъпваха безшумно.

— С какво мога да ви бъда полезен, мистър Марлоу?

Гласът му беше мек, с богати нюанси, способен да уталожва болки и да успокоява разстроени души. Ето, докторът е тук, няма нищо страшно, всичко ще се оправи. Лекарският подход се беше наслоил в него на дебели, сладки, лепкави пластове. Беше чудесен и твърд като броненосец.

— Докторе, търся един човек на име Уейд — богат алкохолик, изчезнал от дома си. От редица прецеденти имаме основание да предполагаме, че се е скрил в някое дискретно лечебно заведение, където знаят как да го оправят. Единствената ми следа е негова бележка за някой си доктор В. Вие сте третият доктор В. и вече се отчайвам.

Той ми се усмихна благодушно.

— Нима само третият, мистър Марлоу? Аз пък не се съмнявам, че в Лос Анджелис и околностите има поне сто доктора, чиито имена започват с В.

— Така е, но не всички имат стаи с решетки по прозорците. А тук забелязах, че имате — например на горния етаж отстрани.

— Това са стари хора — тъжно поясни доктор Варли с една гъста като петмез тъга. — Самотии стари хора, подтиснати и нещастни стари хора. Понякога ... — Той махна изразително с ръка: кръгообразно движение отвътре навън, задържа, после изобрази падането — нежно, като увехнало листо, което леко се носи към земята. — Но аз не лекувам алкохолици — добави накрая категорично. — А сега, ако ме извините ...

— Вие извинявайте, докторе. Но понеже ви имаше в списъка... Сигурно е станала някаква грешка. Нещо във връзка с неприятностите, които сте имали с отдела за наркотици преди година-две.

— Нима? — Той се озадачи, после лицето му изведнъж светна. — Ах, да, един мой асистент, когото имах неблагоразумието да назнача. Но за много кратко време. Той злоупотреби с доверието ми. Да, да, спомних си.

— Аз чух друга версия. Но сигурно не е вярна.

— Каква версия чухте, мистър Марлоу? — Той все още ме даряваше щедро с топли усмивки и кадифени тонове.

— Че се е наложило да върнете кочана с рецептите за наркотици.

Това му подействува донякъде. Не че се озъби, но свали няколко пласта от очарованието си. Сините му очи блеснаха студено.

— И какъв е източникът на тази фантастична информация?

— Една голяма детективска агенция, която е в състояние да съставя подобни досиета.

— Сбирщина от евтини изнудвачи, както предполагам.

— За евтини, не са евтини. Вземат по сто долара на ден. Собственикът е бивш полковник от военната полиция. Та съвсем не е евтин, доктор е. Един от най-скъпите.

— Ще споделя някои мисли с него — каза доктор Варли с хладно отвращение. — Как му е името? — Слънцето бе залязло в държането на доктора. Вечерта щеше да е доста прохладна.

— Това са поверителни сведения, докторе. Но не се затормозявайте с такива дреболии. Значи името Уейд не ви говори

нищо?

— Предполагам, че знаете къде е изходът, мистър Марлоу.

Зад гърба му се отвори вратата на малък асансьор. Една медицинска сестра избута отвътре инвалиден стол на колелца. Столът съдържаше останките от разнебитен старец. Очите му бяха затворени, кожата му — синкава. Целият беше увит в одеяло. Сестрата безшумно буташе стола по лъснатия паркет и двамата излязоха през една странична врата. Доктор Варли се обади с топъл глас:

— Старци. Болни старци. Самотни старци. Не се връщайте тук, мистър Марлоу. Може да ме ядосате. А като се ядосам, ставам доста неприятен. Бих казал дори много неприятен.

— Няма да се връщам, докторе. Извинете за времето, което ви отнех. Уредили сте много хубав дом за умирање.

— Какво казахте? — Той направи крачка към мен и обели останалите слоеве сладост. Меките черти на лицето му се изостриха.

— Какво толкова съм казал? Много добре виждам, че моят клиент не може да е при вас. Тук няма да търся човек, на когото са му останали някакви съпротивителни сили. Болни старци. Самотни старци. Вие сам го изтъкнахте, докторе. Ненужни стари хора, но с много пари и алчни наследници. Повечето сигурно са обявени от съда за малоумни.

— Започвам да се ядосвам — заплаши ме докторът.

— Лека храна, леки успокоителни, твърдо отношение. Извеждане, на слънце, после обратно в леглото. И решетки за онези, на които им е останала някаква смелост. Те ви обожават, докторе, всички до един. И като умират, ви държат ръката и прочитат тъга в очите ви. При това истинска.

— Истинска, разбира се — изръмжа той гърлено. Ръцете му вече бяха свити на юмруци. Може би трябваше да се въздържа, но ми се беше доповръщало от него.

— Не се съмнявам в това — на кой му се ще да изгуби един добре плащащ пациент? Особено такъв, на когото няма нужда да угаждаш.

— Все някой трябва да върши тази работа. Все някой трябва да се грижи за тези тъжни старци, мистър Марлоу.

— Както трябва да се изгребват помийните ями. Впрочем, като си помисля, това е чиста, почтена работа. Е, сбогом, доктор Варли.

Когато моята ме накара да се почувствувам омърсен, ще си спомня за вас и това безкрайно ще ме ободри.

— Ах, ти, кирлива въшко! — процеди докторът през белите си зъби. — Защо ли не те смачкам! Аз се занимавам с една от най-почтените професии.

— Така е — уморено се съгласих. — Знам го. Само че мирише на смърт.

Той не ме удари, така че го оставих и излязох. Стигнах широката двойна врата и се обърнах да го погледна. Не бе помръднал. Беше зает — напластяваше обратно слоевете лепкава сладост.

Подкарах колата назад, към Холивуд. Чувствувах се като сдъвкан. Рано беше за вечеря и прекалено горещо. Прибрах се в кантората и пуснах вентилатора. От това въздухът не стана по-хладен, но поне малко се раздвижи. От булеварда се носеше неспирният грохот на движението. А вътре в главата ми мислите залепваха една за друга като мухи върху мухоловка.

Три опита, и трите пъти не улучих. Но поне се нагледах на лекари.

Обадих се у Уейдови. Някой ми отговори с мексикански акцент, че мисиз Уейд не е в къщи. Попитах за мистър Уейд. Гласът отвърна, че и мистър Уейд не си е в къщи. Казах кой съм. Той схвана името ми без особени трудности и на свой ред ми обясни, че бил прислужникът.

Обадих се после на Джордж Питърз в организацията Карн. Може би знаеше още някой лекар. Но го нямаше. Оставих измислено име и правилния си телефонен номер. Часовете се влачеха като болни хлебарки. Бях като зрънце пясък в пустинята на забравата. Бях като каубой, с два пищова, на който току-що са му свършили патроните. Три изстрела, и трите пъти нищо. Много мразя числото три. Отиваш при мистър А — нищо. После при мистър Б — нищо. После при мистър В — пак нищо. И след една седмица научаваш, че бил мистър Д. Само дето не си подозирал за съществуването му, а когато си го открил, клиентът вече е размислил и е прекратил разследването.

Докторите Вуканич и Варли можех да задраскам от списъка. Варли играеше прекалено на едро, за да си губи времето с алкохолици. Вуканич беше пълен боклук — вършеше работата в собствения си кабинет. Медицинските му сестри сигурно знаеха. И поне една част от пациентите също знаеха. Достатъчно беше някой от клиентите да го заболи глава и да се обади в полицията, за да го свърши. Уейд никога не би отишъл при него, дори и мъртво пиян. Той може да не е най-интелигентният човек на този свят — много известни писатели съвсем

не са титани на мисълта, — но няма да е толкова тъп, че да рискува с Вуканич.

Единствената възможност беше доктор Веринджър. Той разполагаше с необходимото пространство и уединение. Сигурно беше и достатъчно търпелив. Но Сепълвида Каньон беше много далеч от Айдъл Вали. Къде може да са се срещнали, как са се запознали, пък и щом Веринджър бе собственик на такова имение и му е намерил купувач, значи в скоро време нямаше да си знае парите. Хрумна ми една идея. Реших да звънна на един познат, който работеше в бюро за недвижими имоти, и да разбере нещо за имението. Никой не се обади. Вече бяха приключили.

Аз също приключих за деня и потеглих към Ла Сиенага за „Скарата“ на Руди. Казах името си на главния келнер и зачаках великия момент, седнал на високо столче пред бара с чаша уиски в ръка и валс в ушите. Не след дълго ми разрешиха да мина през плюшения кордон и да изям един от „световноизвестните“ бифтеци на Руди, който не е нищо друго освен опечено на дървени въглища кюфте, гарнирано с картофено пюре, залято със сос от запържено масло, пържен лук на колелца и мешана салата — от онези, дето мъжете ги ядат най-покорно в ресторантите, но не дай си боже, жената да се опита да им я поднесе у дома.

След това се прибрах в къщи. В момента, в който отключих вратата, телефонът започна да звъни.

— На телефона Айлийн Уейд, мистър Марлоу. Търсили сте ме.

— Искях само да разбера дали има нещо ново при вас. Аз целия ден прекарах по лекари, но не се сприятелих с нито един от тях.

— Нима? Жалко. Той все още не се е появил. Много съм разтревожена. Предполагам, че нямате новини — гласът ѝ беше глух, обезсърчен.

— Страната е голяма и многолюдна, мисиз Уейд.

— Довечера ще станат четири денонощия.

— Да, но това не е чак толкова много време.

— За мен е много. — Тя помълча. — Доста мислих днес, все се мъчех да си опомня нещо, — добави след малко. — Трябва да има някакъв намек или спомен. Роджър много приказва, за какво ли не.

— Чували ли сте името Веринджър, мисиз Уейд?

— Не, боя се, че не съм. Трябва ли да ми говори нещо?

— Вие ми споменахте, че мистър Уейд е бил докаран у вас от висок младеж, облечен като ковбой. Ще го познаете ли, ако го видите?

— Предполагам, че ще го позная — колебливо отвърна тя, — ако го видя при същите обстоятелства. Но аз го зърнах само за секунда. Веринджър ли се казва?

— Не, Веринджър е едър, набит мъж на средна възраст, собственик, или по-скоро бивш собственик, на нещо като ранчо за гости в Сепълвида Каньон. При него работи едно издокарано като ковбой момче на име Ърл. А Веринджър нарича сам себе си „доктор“.

— Та това е чудесно — разпали се тя. — Попадали сте на добра следа.

— Засега нямам такова чувство. Ще ви се обадя, щом науча нещо. Искрах само да проверя да не би Роджър да се е прибрал или да сте си спомнили нещо.

— Страхувам се, че не можах да ви помогна — каза тя тъжно. — Моля ви, звънете ми по всяко време, колкото и да е късно.

Обещах и затворих. Този път взех със себе си пистолет и фенерче с три лампички. Пистолетът беше надежден, с късо дуло, калибър 32 и патрони с плосък връх. Момчето на доктор Веринджър — Ърл, можеше да има и друга играчка освен бокса и достатъчно беше откачен, за да поиграе с нея.

След малко отново бях на шосето и карах като бесен — доколкото смеех. Нощта беше безлунна и докато стигнех до имението на доктор Веринджър, щеше съвсем да се стъмни. А аз имах нужда от тъмнина.

Портата беше все така заключена с верига и катинар. Отминах я и паркирах доста встрани от пътя. Под дърветата още не беше достатъчно тъмно, но нямаше да е за дълго. Изкатерих се през портата и тръгнах нагоре по хълма, като се опитвах да попадна на пътека. Някъде в долината изкряка яребица. После гургулица се оплака от живота. Нямаше пътека, или поне не можех да я открия, така че се върнах обратно на пътя и тръгнах отстрани по чакъла. След евкалиптите се заредиха дъбове; скоро преминах хребета и съзрях в далечината някакви светлинки. Трябвах ми четиридесет и пет минути, за да заобиколя басейна и тенис-корта, така че да имам поглед към главната постройка в дъното на пътя. Беше осветена и отвътре се чуваше музика. Между дърветата се виждаше още едно осветено

бунгало. Навсякъде имаше малки тъмни бунгала. Най-после излязох на пътека, ала в този момент откъм гърба на главното бунгало светна прожектор. Замръзнах. Но прожекторът не търсеше нищо. Беше насочен право надолу и обливаше със светлина задната веранда и земята около нея. После с трясък се отвори врата и от бунгалото излезе Ърл. И аз разбрах, че съм достигнал целта си.

Този път се беше издокарал като ковбой от Дивия Запад, а именно такъв бе довел Уейд у дома му предишния път. Ризата му беше тъмна, с бели тегели, а около врата си имаше небрежно вързано шалче на точки. Коланът му беше широк, кожен, целият обкован в сребро, с два кожени кобура, от които стърчаха пищови с дръжки от слонова кост. Елегантни бричове за езда и чисто нови ботуши, обшити с бяло, допълваха тоалета му. Беше килнал на главата си бяло сомбреро, от което висяха свободно връзки, изплетели от нещо като сребърна нишка.

Стоеше сам в ярката светлина на прожектора и въртеше едно ласо около себе си — актьор без публика, висок, строен, красив псевдоковбой, който сам си изнасяше представление и безкрайно се забавляваше. Ърл Двата пищова, Ужаса на Кочайска област. Мястото му беше в някое ранчо за гости от града, където така откачат на ковбойска тема, че и телефонистката ходи на работа с ботуши за езда.

Изведнъж той чу нещо, или се престори, че чува.

Ласото се отпусна, ръцете му светкавично измъкнаха пищовите и докато ги насочи, пръстите му вече бяха на спусъците. Той се взираше в тъмнината. Не смеех да шукна. Проклетите пистолети може да бяха и заредени. Но прожекторът го заслепяваше и той нищо не виждаше. Върна пищовите обратно в кобурите, вдигна ласото, нави го хлабаво и се прибра в къщата. Светлините изгаснаха и аз се размърдах.

Минах отстрани покрай дърветата и се приближих до бунгалото с осветените прозорци. Отвътре не се чуваше нито звук. Доближих единия прозорец и надникнах вътре. Светлината идваше от нощна лампа, поставена на шкафче до легло, върху което лежеше отпуснат по гръб един мъж. Ръцете му, в ръкави на пижама, бяха извадени от постелята, а широко отворените му очи се взираха в тавана. Сигурно беше висок. Лицето му бе донякъде в сянка, но все пак виждах колко е блед и брадясал — не се беше бръснал около четири дни. Разперените

пръсти на дланите му лежах безжизнено отпуснати извън леглото. Имах чувството, че не е помръднал от часове насам.

От другата страна на бунгалото се чува стъпки, Изскърца врата и след малко се показва едрата фигура на доктор Веринджър. В ръцете си носеше голяма чаша доматен сок. Той запали един лампион и хавайската му риза стана още по-ярка. Мъжът на леглото дори не го погледна.

Докторът постави чашата на нощното шкафче, придърпа един стол до леглото и седна. Посегна и взе едната ръка на мъжа да измери пулса му.

— Как се чувствувате, мистър Уейд? — Гласът му беше мил и загрижен.

Мъжът в леглото нито му отговори, нито го удостои с поглед. Продължи да зяпа в тавана.

— Хайде, хайде, мистър Уейд, няма защо да сме унили. Пулсът ви е съвсем малко по-ускорен от нормалното. Леко сте отпаднал, но иначе...

— Теги — проговори внезапно легналият мъж. — Кажи му на този, че след като му е известно как се чувствувам, няма защо да ме пита.

Гласът му беше приятен, ясен, но в тона се усещаше горчивина.

— Кой е този Теги? — търпеливо попита доктор Веринджър.

— Моят официален говорител. Ей го там горе, в къшето.

Докторът погледна нагоре.

— Виждам само едно малко паяче. Престанете да се занасяте, мистър Уейд. На мен тя не ми минават.

— Тегенария доместика, или обикновен скачащ паяк — продължи мъжът. — Обичам паяците. Те никога не носят хавайски ризи.

Докторът облиза устните си.

— Нямам време за шеги, мистър Уейд.

— Теги не може да се нарече шегаджия. — Уейд бавно обърна главата си, сякаш му тежеше, и презрително се втренчи в доктора. — Теги е много сериозен. Той бавно се приближава и щом не го гледате, скача безмълвно към вас. И така, малко по малко се е доближил и прави последния скок. И ви изсмуква до капка, докторе. До последната капка. Не, Теги не ви изяжда. Той просто ви изсмуква, докато остане

само кожата. Ако имате намерение още дълго да носите тази риза, докторе, боя се, че това може да стане много по-рано от предполагаемото.

Доктор Веринджър се облегна назад.

— Трябват ми пет хиляди долара — спокойно каза той. — Кога мога да ги получа?

— Нося със себе си шестстотин и петдесет — отвърна Уейд злобно — и малко дребни. Вашият бардак повече и не заслужава, дявол да го вземе.

— Това е нищо — продължи докторът: — Нали ви казах, че таксата ми много се качи.

— Но не казахте, че се е изкачила на Чомолунгма.

— Стига приказки, Уейд! — срязва го докторът. — Във вашето положение шегите са неуместни. Освен това сте злоупотребили с доверието ми.

— Не знаех, че имате доверие.

Доктор Веринджър тупна по облегалките за ръце.

— Извикахте ме посред нощ, отчаян, заплашихте, че ако не дойда, ще се самоубиете. Не исках да се заемам с тази работа и вие много добре знаете защо. Нямам разрешително да практикувам медицина в този щат. Опитвам се да се отърва от имението, без да загубя всичко. Трябва да се грижа за Ърл, а той всеки момент може да влезе в един от лошите си периоди. Предупредих ви, че ще струва много пари. Но вие въпреки това настояхте и аз дойдох. Трябват ми пет хиляди долара.

— Не бях на себе си от много пиене. В такова състояние човек какво ли не обещава. Но и така ви платих достатъчно добре.

— А освен това — бавно продължи доктор Веринджър — сте споменали името ми пред жена си. Казаха сте й, че идвам да ви взема.

Уейд се изненада.

— Не съм правил нищо подобно. Дори не я видях. Тя спеше.

— Тогава друг път сте го споменали. Тук идва един частен детектив и разпитваше за вас. Няма начин да знае, ако някой не му е казал. Отпратих го, но може пак да дойде. Трябва да си вървите у дома. Но преди това си искам петте хиляди долара.

— Вие май не сте от най-съобразителните, а, докторе? Ако жена ми знаеше къде съм, защо й е детектив? Можеше да дойде самата тя —

при положение, че толкова много я интересувам. Можеше да доведе и Канди — прислужника. Канди ще накълца вашето позъорче на кайма, докато онзи решава коя филмова роля ще изиграе днес.

— Много остър език имате, Уейд. И изобщо сте злобен.

— И петте хиляди ли са злобни? Хайде, опитайте се да ги вземете.

— Ще ми напишете чек — твърдо заяви докторът. — Сега, веднага. После ще се облечете и Ърл ще ви закара у дома.

— Чек ли? — Уейд почти се засмя. — Ама, разбира се, ще ви напиша чек. И как ще го осребрите?

Доктор Веринджър се усмихна.

— Мислите, че ще можете да предотвратите плащането му, но няма да го направите. Уверявам ви, че няма да го направите.

— Тлъст мошеник! — изкрещя Уейд. Докторът поклати глава.

— В някои отношения, да. Но не във всички. И аз като всеки човек си имам добрите и лошите страни. Ърл ще ви закара.

— И дума да не става. Като го видя само, и ми настръхва косата.

Докторът се надигна спокойно, пресегна се и потупа легналия мъж по рамото.

— Според мен Ърл е напълно безвреден, мистър Уейд. Аз умея да го контролирам.

— Как например? — чу се нов глас и в стаята влезе Ърл, издокаран във филмовия си тоалет. Доктор Веринджър се обърна усмихнат към него.

— Махнете го този психопат — изкрещя Уейд и за първи път изглеждаше уплашен:

Ърл сложи ръце на декоративния си колан. Лицето му беше напълно безизразно. През стиснатите му зъби излизаше свирещ звук. Той бавно тръгна към средата на стаята.

— Не биваше да казвате това — бързо изговори докторът и се обърна към Ърл. — Добре, добре, Ърл. Аз сам ще се оправя с мистър Уейд. Ще му помогна да се облече, докато ти докараш колата пред вратата. Мистър Уейд е много отпаднал.

— След малко съвсем ще отпадне — закани се Ърл със свирещ глас. — Махай се от пътя ми, шишко.

— Слушай, Ърл... — Веринджър се пресегна и сграбчи ръката на красавеца. — Нали не искаш да те върна в Камарильо? Една дума да

кажа и...

Но не можа да продължи. Ърл тръсна ръката си и я освободи, а в другата му ръка нещо проблесна. В следващия миг бронираният му юмрук се стовари върху ченето на доктор Веринджър. Той се строполи като пронизан в сърцето. Цялото бунгало се разтърси. Аз се втурнах, стигнах вратата и рязко я отворих. Ърл се обърна светкавично и се втренчи в мен, но не ме позна. От гърлото му излизаше някакво бълбукане. После се хвърли към мен.

Бързо измъкнах пистолета и му го показах. Но това не го впечатли. Или пищовите му не бяха заредени, или изобщо ги беше забравил. Смяташе, изглежда, че ще се оправи с бокса. Затова продължи да се носи към мен.

Аз стрелях през затворения прозорец над леглото. В малкото пространство на стаята изстрелът прогърмя по-силно от обикновено. Ърл замръзна на място. Главата му бавно се извърна и той загледа дупката в мрежата за комари. После пак се обърна да ме погледне. Лицето му бавно се оживи и той се ухили.

— Кио става? — попита ме жизнерадостно.

— Хвърляй бокса — заповядах аз, без да го напускам от очи.

Той наведе изненадан поглед към ръката си. После свали бокса и го захвърли небрежно в ъгъла.

— А сега колана с пищовите — продължих. — Без да се докосваш до тях, само разкопчай токата.

— Те не са заредени — усмихнат обясни той. — Дори не са истински.

— Колана. Хайде, бързо.

Ърл хвърли поглед към късото дуло на пистолета.

— Ама този истински ли е? Ами да, разбира се — мрежата.

Човекът в леглото вече не беше в него. А зад гърба на Ърл. Бързо се пресегна и измъкна единия от лъскавите пищови. На Ърл това не му хареса. И си пролича по лицето му.

— Не го закачайте — сърдито му се скарах. — Върнете го обратно.

— Той не лъже — обади се Уейд. — Не са истински. — Отстъпи назад и сложи лъскавия пищов върху масата. — Боже, колко слаб се чувствавам.

— Сваляй колана — наредих за трети път. Като започнеш нещо с такъв като Ърл, трябва да го довършиш докрай. Твърдо и без много-много приказки.

Той най-сетне изпълни нареждането ми, при това е готовност. После с колана в ръка отиде до масата, взе си втория пищов, върна го в кобура и пак си сложи колана. Не го закачих; И чак тогава той забеляза доктор Веривджър, скупчен на пода до стената. Зацъка загрижено, прекоси бързо стаята, влезе в банята и донесе стъклена кана с вода. Изсипа я всичката върху главата на доктора. Той се задави и се обърна на другата си страна. После изстена. После се хвана за ченето. После взе да се надига. Ърл му помогна да стане.

— Извинете ме, докторе. Ударил съм ви, без да видя кой е насреща ми.

— Добре, добре, няма нищо счупено — махна с ръка докторът. — Докарай колата, Ърл. И не забравяй ключа за катинара.

— Колата, да я докарам, да, добре. Веднага. Ключа за катинара. Разбрах. Тръгвам, докторе.

И той излезе от стаята, като си подовиркваше. Уейд беше приседнал на крайчеца на леглото и имаше доста немощен вид.

— Вие ли сте детективът, за когото спомена докторът? Как ме открихте?

— Като задавах въпроси на хора, дето разбират от тези работи. Ако искате да се приберете у дома, почнете да се обличате.

Доктор Веривджър се беше облегал на стената и си разтриваше ченето.

— Аз ще му помогна — обади се той с надебелял глас. — Цял живот помагам на хората и за благодарност получавам крошета в зъбите.

— Представям си какво ви е — отвърнах. Излязох и ги оставих да се обличат.

Колата беше паркирана съвсем наблизно, но Ърл го нямаше. Беше спрял колата, изгасил фаровете и после се бе върнал в голямото бунгало, без да ми каже дума. Все още си подсвиркваше, като се опитваше да налучка някаква почти забравена мелодия.

Уейд внимателно ое намести отзад, а аз седнах до него. Караше доктор Веринджър. Ако ченето и главата го боляха, той с нищо не го показва. Преминахме хребета и се спуснахме към чакъления път.

Ърл вече бе отключил и отворил портата. Казах на Веринджър къде съм оставил колата и той ни закара дотам. Уейд се прехвърли в нея и седна безмълвен, загледан в празното пространство. Веринджър слезе, отиде при него и тихо му заговори:

— По въпроса за петте хиляди долара, мистър Уейд. Чекът, дето ми го обещахте.

Уейд се протегна назад и опря глава на облегалката.

— Ще си помисля.

— Но вие обещахте. Тези пари ми трябват.

— Действувах по принуда, Веринджър, обаче сега имам закрила.

— Нахраних ви и ви изкъпах — настоя Веринджър. — Дойдох посред нощ, закрилах ви, излекувах ви — поне засега.

— Но не и за пет хилядарки — присмя му се Уейд. — И без това достатъчно измъкнахте от мен.

Но Веринджър не го оставяше на мира.

— Обещаха ми една връзка в Куба, мистър Уейд. Вие сте богат човек. Трябва да помагате на другите, когато са в нужда. Аз имам да се грижа и за Ърл. За да се възползувам от тази възможност, ми трябват пари. Ще ви се изплатя до последния цент.

Взех да се притеснявам. Много ми се пушеше, но се страхувах на Уейд да не му прилошее.

— Как ли пък не — уморено възрази Уейд. — Няма да доживеете толкова. В най-скоро време онова, откаченото, ще ви заколи, както спите.

Веринджър отстъпи назад. Не можех да видя лицето му, но гласът му стана по-груб.

— Има и по-неприятни начини да се умре и, струва ми се, вашият ще бъде именно такъв.

Той се върна при колата си, качи се, мина през портата и изчезна. Аз дадох заден, обърнах и потеглих към града. Като изминахме един-два километра, Уейд промърмори:

— Защо да му давам на този шишкав мърльо пет хилядарки?

— Нямате основание.

— Тогава защо се чувствавам мръсник, задето не му ги дадох?

— Пак нямате основание.

Той едва помръдна глава, колкото да ме погледне.

— Грижеше се за мен като за малко бебе. Не ме оставяше сам нито за миг от страх да не влезе Ърл и да ме пребие от бой. Прибра всички пари, които имах в себе си, до последния цент.

— Сигурно с ваше съгласие.

— Вие на негова страна ли сте?

— Хайде стига. Аз само си върша работата. Още километър-два мълчахме. Прекосихме едно отделено от града предградие. Уейд отново заговори:

— Все пак по-добре да му ги дам. Той е разорен. Имението е ипотекано, а ипотеката е пресрочена. Няма да му платят нито цент. И всичко заради онова, откаченото. Защо ли го прави?

— Не мога да знам.

— Аз съм писател — продължи Уейд. — Трябва да знам какво мотивира хорските постъпки. А изобщо не познавам хората.

Минахме дефилето и след още едно изкачване пред нас се ширнаха до безкрая светлините на долината. Спуснахме се към северозападната магистрала, която води към Вентура. След малко прекосихме и Енсино. Спрях на един светофар и хвърлих поглед нагоре към светлините на хълма, където бяха големите къщи. В една от тях са живели Ленъксови. После продължихме напред.

— След завоя — уточни Уейд. — Или може би знаете пътя?

— Знам го.

— Между другото не ми казахте името си.

— Филип Марлоу.

— Хубаво име. — Гласът му изведнъж рязко се промени и той попита: — Я чакайте! Вие ли бяхте замесен в случая с Ленъкс?

— Да.

Той се втренчи в мен от тъмнината. Минахме последните сгради на главната улица на Енсино.

— Аз я познавах — обади се Уейд. — Слабо. А него изобщо не съм го виждал. Цялата история е много странна. Полицията май много-много не се е церемонила с вас, а?

Не му отговорих.

— Може би не желаете да говорим за това.

— Има нещо такова. Вие защо се интересувате?

— Ами че нали съм писател, дявол да го вземе. Кой знае колко е интересна цялата история.

— Починете си от работа тази нощ. Сигурно се чувствувате много отпаднал.

— Добре, добре, Марлоу. Не ви се харесвам. Разбрах.

Стигнахме завоя и аз свих към ниските хълмове и долинката помежду им, което и беше Айдъл Вали.

— Нито ми харесвате, нито не ми харесвате — обясних му. — Не ви познавам. Жена ви ме нае да ви откроя и да ви заведа у дома. Щом ви закарам, повече нямам работа с вас. Защо е избрала мен, не знам. Но, както вече ви казах, просто си върша работата.

Завихме покрай един хълм и излязохме на по-широк и по-гладко асфалтиран път. Той се обади, че къщата им била на един километър по-нататък, от дясната страна. Каза ми номера, който вече ми беше известен. За човек в неговото състояние бе доста бързив.

— И колко ви плаща за тази работа?

— Не сме говорили по въпроса.

— Колкото и да плати, малко ще е. Дължа ви хиляди благодарности. Голяма работа свършихте, приятелю. Не заслужавам толкова усилия.

— Така ги виждате нещата тази нощ.

Той се изсмя.

— Знаете ли, Марлоу? Може би ще ми харесате. И вие сте копеле — като мен.

Стигнахме къщата. Беше двуетажна, покрита с шинди, с малък портик с колони и дълга тревна площ от входа до гъстата редица

храсти, започваща от бялата ограда. Портикът бе осветен. Вкарах колата в алеята и спрях до гаража.

— Ще се оправите ли без моя помощ?

— Разбира се. — Той се измъкна от колата. — Няма ли да дойдете на чашка?

— Сега не, благодаря. Ще изчакам тук, докато влезете.

Но той стоеше и дишаше тежко. После каза само едно кратко „добре“, обърна се и тръгна внимателно към входната врата по покритата с плочи пътека. Подпря се за миг на една от белите колони, пробва вратата, тя се отвори и той влезе. Вратата остана отворена и върху зелената трева падна сноп светлина. Чуха се високи гласове. Дадох заден, като си светех само с габаритните светлини. Някой ме повика.

Погледнах и видях Айлийн Уейд, застанала в светлината на отворената врата. Не спрях и тя се затича към мен. Нямах как, трябваше да спра. Изгасих фаровете и излязох от колата. Когато тя наближи, казах:

— Трябваше да ви се обадя, но ме беше страх да го оставя.

— Разбира се. Трудно ли беше?

— Ами ... малко по-трудно, отколкото да звъннеш на вратата.

— Хайде заповядайте вътре и ми разкажете всичко поред.

— Той трябва да си легне. И утре ще е като чисто нов.

— Канди ще му помогне. Тази нощ няма да пие, ако това имате пред вид.

— И през ум не ми е минало. Лека нощ, мисиз Уейд.

— Сигурно сте изморен. Не ви ли се иска една чашка?

Запалих цигара. Имах чувството, че от две седмица не съм пушил. Вдишвах дълбоко пушека.

— Ще ми позволите ли да си дръпна веднъж?

Тя се приближи и аз ѝ подадох цигарата. Дръпна и се закашля. Върна ми я и се засмя.

— Съвсем съм любителка, както виждате.

— Значи познавахте Силвия Ленъкс? Затова ла поискахте да ме наемете?

— Кого съм познавала? — Гласът ѝ беше озадачен.

— Силвия Ленъкс. — Цигарата ми бе върната и аз бързах да я изпуша.

— О! — Тя като че се сепна. — Убитото момиче. Не, не я познавах лично. Само съм чувала за нея. Не ви ли казах?

— Съжалявам, но вече не помня какво сте ми казали.

Тя продължаваше да стои до мен, безмълвна, близка, стройна и висока, в бяла рокля. Светлината от отворената врата се докосваше до краищата на русата ѝ коса и те меко пламтяха.

— Защо попитахте дали затова съм поискала, както се изразихте, да ви наема? — А като не отговорих, веднага додаде:

— Роджър ли каза, че я познавал?

— Спомена нещо за делото, като му казах името си. Не ме свърза веднага, обаче после си спомни. Но той толкова много приказваше, че вече не си спомням и половината от онова, което каза.

— Разбирам. Трябва да се прибирам, мистър Марлоу, да видя дали мъжът ми няма нужда от нещо. Щом не искате да влезете...

— Ще ви оставя това.

Хванах я, придърпах я към себе си и отметнах главата ѝ. После я целунах жадно по устните. Тя не се възпротиви, но и не отвърна на целувката ми. Дръпна се леко настрана и ме погледна.

— Не биваше да правите това. Сбъркахте. Вие сте такъв добър човек.

— Знам. Много сбърках — съгласих се. — Но през целия ден бях такова добро, вярно, възпитано куче. Въвлякохте ме с чара си в една от най-идиотските истории, в които някога съм се забърквал, и бас държа, че действието се разви като по сценарий. Знаете ли, имам чувството, че през цялото време сте знаели къде се намира, или поне сте знаели името на доктор Веринджър. Просто сте искали да се сближа с мъжа ви, да се обвържа по някакъв начин, за да ме обземе чувството на отговорност и да се грижа за него. Или съм луд?

— Луд сте, естествено — студено ми отвърна тя. — Това са най-възмутителните глупости, които съм чувала в живота си.

И тя понечи да си тръгне.

— Един момент — спрях я аз. — Целувката няма да ви остави белег. Само така ви се струва. И не ме наричайте добър човек. Предпочитам да съм мръсник.

Тя се обърна и ме погледна.

— Защо?

— Защото, ако не бях добър, Тери Ленъкс щеше да е още жив.

— Нима? — попита мисиз Уейд тихо. — Откъде сте толкова сигурен? Лека нощ, мистър Марлоу. И много ви благодаря почти за всичко.

И тя се прибра, като вървеше по ръба на тревната площ. Гледах подире ѝ, докато влезе в къщата. Вратата се затвори. Светлината на площадката изгасна. Магнах с ръка и подкарах колата.

На другата сутрин станах късно като награда за големия хонорар, спечелен предишната вечер. Изпих едно кафе в повече, изпуших една цигара в повече, изядох парче пушен бекон в повече и за стотен път се заклекх никога вече да не използвам електрическата самобръсначка. Така че денят започна както винаги. В кантората пристигнах към десет часа, прибрах нахвърляната поща, разрязах пликите и ги оставих на бюрото. Отворих широко прозорците, за да проветря миризмата на прах и вехто, насъбрала се през нощта и наслоена в застоялия въздух, в ъглите на стаята, в цепките на щорите. В единия край на бюрото се бе проснал мъртъв молец. По дървената рамка на прозореца едва-едва пъплеше изнемоощяла пчела и бръмчеше уморено, сякаш разбрала, че всичко е безполезно, че с нея е свършено, че си е изпяла песента и никога вече няма да се прибере в родния кошер.

Имах предчувствието, че денят ще бъде от най-напрегнатите. Всеки има такива дни. Дни, когато при теб се дотъркулват само петите колела — несретници, които те занимават с проблемите си; катерички, които не могат да открият орехите си; техници, на които им е останало едно зъбчато колело в повече.

Пръв пристигна огромен рус здравеняк на име Куисинен или нещо подобно, финландско. Той успя да намести масивния си задник във фотьойла за клиенти, стовари две грамадни мазолести ръце върху бюрото, осведоми ме, че работел на екскаватор и живеел в Кълвър Сити и че онази мръсница, съседката, се опитвала да отрови кучето му. Всяка сутрин, преди да пусне животинчето да си потича из задния двор, му се налагало да претърси всичко от ограда до ограда за кюфтета, които тя хвърляла през живия плет от съседния двор. Досега намерил девет и всички били напълнени с някакъв зелен прах, за който знаел, че е хербицид на базата на арсеника.

— Колко ще ми вземете да я пипнете? — Мистър Куисинен ме загледа, без да мигне, като риба в аквариум.

— Защо сам не свършите тази работа?

— Аз трябва да си печеля хляба, господине. От това, че съм дошъл тук само да ви питам, губя по четири и двайсет и пет на час.

— Опитайте ли полицията?

— Опитах. Може да ми дойде редът по някое време догодина. Но засега са много заети да се подмазват на Метро Голдуин Майер.

— Ами Дружеството за защита на животните? Ами Клатиопашките?

— Тия пък какви са?

Обясних му за Клатиопашките. Но той не прояви никакъв интерес. А за дружеството знаеше. Дружеството да вървяло по дяволите. Те не забелязвали нищо по-дребно от кон.

— На вратата пише, че сте детектив — настоя той заядливо. — Тогава се грабнете и детективствувайте. Петдесетачка, ако я пипнете.

— Съжалявам, но в момента съм зает с друго дело. Пък и не е по моята част да се вра две седмици в някоя къртичина в задния ви двор — дори за петдесетачка.

Той стана и ми се озъби.

— Много пък си надут. Не му трябвали мангизи! Не може да си развали кефа, за да спаси живота на едно мъничко кученце. Върви по дявалите!

— И аз си имам проблеми, мистър Куисинен.

— Ще ѝ извия врата, ако я пипна — закани се той и не се усъмних, че би го направил. Можеше да отвие задния мрак на някой слон. — Затова искам друг да ми свърши работата. Да го трови само защото мъничкото ми лаело по минаващите коли! Дърта вещица!

Той се запъти към вратата.

— Сигурен ли сте, че иска да отрови именно кучето? — попитах гърба му.

— Разбира се, че съм сигурен. — Беше почти стигнал до вратата, когато загрея. И тогава се обърна много бързо: — Я повтори, умнико!

Но аз само поклатих глава. Не ми се разправяше с него. Ще вземе да ме халоса по главата със собственото ми бюро. Той изгрухтя и излезе, като за една бройка да отнесе и вратата.

Следващото „куку“ беше жена — нито стара, нито млада; нито чиста, нито много мръсна, очевидно бедна, опърпана, заядлива и глупава. Момичето, е което живеела в една стая — такива наричат всяка жена, която работи и е независима, момиче, — крадяло пари от

портмонето ѝ. Веднъж, долар, втори път десет цента, но се събирало. Направила сметка, че вече била ограбена с близо двайсет долара. Не можела да си го позволи. Не можела да си позволи да смени квартирата. Не можела да си позволи да наеме и детектив. Смяташе, че трябва да посплаша съквартирантката ѝ по телефона, без да споменавам имена.

Нужни бяха двайсет минути, за да ми разправи всичко. И през цялото време, докато говореше, мачкаше чантата си.

— Това може да го направи всеки ваш познат — изтъкнах ѝ аз.

— Да, ама нали сте детектив, все си е друго.

— Нямам разрешително да плаша хора, за които нищо не ми е известно.

— Ще ѝ кажа, че съм била при вас. Няма да споменавам, че съм идвала заради нея. Само — че работите за мен.

— На ваше място не бих говорил такива неща. Ако споменете името ми, тя може да ми се обади и тогава ще ѝ изложи фактите.

Тя скочи на крака и се ударни по корема с овехтялата си чанта.

— Вие не сте джентълмен — извика пискливо.

— А къде пише, че съм?

Тя излезе, като си мърмореше нещо под носа.

Рано следобед ме посети мистър Симпсън Еделвайс. Даде ми и визитната си картичка като доказателство, че това е истинското му име. Бил управител на агенция за шевни машини. На вид беше дребен изморен човечец на около четирийеет и осем — петдесет години, с малки ръце и крака, с кафяв костюм с прекалено дълги ръкави, колосана бяла яка и лилава вратовръзка с диамантена игла. Седна на крайчеца на стола, без да мърда, и ме загледа с тъжни черни очи. Косата му също беше черна, гъста и твърда, без нито един бял косъм, доколкото можех да видя. Мустаците му бяха късо подстригани, леко червеникави. Можеше да мине за трийсет и пет годишен, но ръцете го издаваха.

— Наричайте ме Симп — започна той. — Всички така ми викат. Знаех, че ще се случи. Аз съм евреин, а се ожених за друговерка, двайсет и четири годишна, красавица. Вече два пъти е бягала от мен.

Той извади нейна снимка и ми я показа. Може би на него му се струваше красива, но аз видях една едра, отпусната крава с размазана уста.

— С какво мога да ви помогна, мистър Еделвайс? Защото с разводи не се занимавам. — Опитах се да му върна снимката, но той махна с ръка да я задържа. — Към всеки клиент се обръщам с „мистър“ — добавих. — Поне докато не е излъгал един-два пъти.

Той се усмихна.

— Нямам причини да лъжа. Не става дума за развод. Просто искам Мейбъл да се върне при мен. Но тя не идва, докато не я намеря. Сигурно така ѝ е по-забавно.

И той ми разказа всичко за жена си — търпеливо, без злоба. Пиела, ходела по мъже, не била добра съпруга според неговите разбирания, но и той бил възпитан прекалено строго, затова не можел да съди. Душата ѝ била голяма като хамбар, както се изрази, и я обичал. Не си правел илюзии, че е идеалният съпруг, само един трудов човек, който редовно носел заплатата си у дома. Сметката в банката им била обща, на двамата. Тя изтеглила всичко, но той бил подготвен за това. Знаел много добре с кого е офейкала и ако бил прав в преценката си, мъжът щял да я оскубе до последния цент и да я зареже.

— Казва се Керигън, Мънроу Керигън. Нямам намерение да злословя по адрес на католиците. И между евреите има боклук. Този Керигън е бръснар, когато работи. И за бръснарите не ща да злословя. Макар че много от тях са вагабонти и комарджии. Не са солидни хора.

— Тя няма ли да се обади, като остане без цент?

— Обикновено я хваща голям срам. Може дори да си причини нещо неприятно.

— Но това е работа за службата „Изчезнали лица“, мистър Еделвайс. Трябва да се явите там и да подадете молба.

— Не, нищо лошо не казвам за полицията, но не искам да уреждам въпроса по този начин. Мейбъл ще се почувствува унижена.

Светът, изглежда, беше пълен с хора, за която мистър Еделвайс не искаше да каже нищо лошо. Той сложи на бюрото няколко банкноти.

— Двеста долара. Плащам веднага в брой. Предпочитам да върша работа по този начин.

— Пак ще избяга.

— Разбира се. — Той вдигна рамене и леко разпери ръце. — Та тя е на двайсет и четири, а аз почти на петдесет. Какво друго да очаквам? Но с времето ще улегне. Лошото е, че нямаме деца. Тя не

може да има. Евреинът обича голямо семейство. Мейбъл знае това и се чувства унижена.

— Вие много прощавате, мистър Еделвайс.

— Е, не съм християнин. Не че искам да кажа нещо лошо за християните, нали ме разбирате. Но аз съм си такъв. Не само на думи. О, щях да забравя най-важното.

Той извади пощенска картичка и я сложи на бюрото до парите.

— Изпрати я от Хонолулу, А парите в Хонолулу просто се топят. Един мой чичо беше бижутер там. Но сега вече не работи и живее в Сиатъл.

Взех отново снимката в ръце.

— Ще трябва да извадя още екземпляри.

— Знаех, че така ще кажете, мистър Марлоу, затова съм се подготвил. — И той извади един плик с още пет снимки. — Имам и на Керигън, но е само моментална.

Бръкна в друг джоб и ми подаде втори плик. Погледнах Керигън. Мазно, нечестно лице — нещо, което не ме изненада. Три снимки и на Керигън.

Мистър Симпсън Еделвайс ми връчи друга визитна картичка, на която освен името фигурираха адресът и телефонният му номер. Каза, че се надявал да не струва прекалено скъпо, но щял да откликне незабавно на всяко мое искане за още пари и се надявал да му се обади в най-скоро време.

— Двеста ще стигнат, ако е още в Хонолулу — отвърнах. — Но сега ми трябва подробно описание на външността и на двамата, така че да мога да ги обрисувам в телеграма. Ръст, тегло, възраст, цвят на кожата, отличителни белези, какви дрехи е носела на гърба си и със себе си, колко пари сте имали в банковата сметка, която е отмъкнала. Щом и друг път ви се е случвало, мистър Еделвайс, тогава знаете какво имам пред вид.

— Имам едно особено предчувствие по отношение на Кернън. Като на тръни съм.

Отиде ми още половин час, за да издоя от него необходимите сведения и да ги запиша. После той стана, тихо се ръкува с мен, кимна с глава и тихо излезе.

— Предайте на Мейбъл, че всичко е по старому — заръча на тръгване.

Работата беше от най-лесните. Изпратих телеграмата до една детективска агенция в Хонолулу, както и плик със снимките и останалата информация, която не се побра в телеграмата. Откриха я. Работеше като чистачка в един от луксозните хотели — миела вани, подове и т. н. Керигън бе постъпил точно както предположи мистър Еделвайс — обрал я, докато спяла, и я оставил да се оправя и със сметката за хотела. Тя заложила един пръстен, който Керигън не можел да задигне, без да упражни насилие, и получила за него колкото да плати хотела, но не и билета си за връщане. Така че Еделвайс взе на бърза ръка самолета и замина да си я прибере.

Тя не го заслужаваше. Изпратих му сметка за двамайсета долара и таксата за телеграмата. Двете стотачки ги завлече хонолулската агенция. С портрета на Мадисън в касата можех да си позволя ниски такси.

Така мина един ден от живота на частния детектив. Не съвсем типичен, но не и изцяло нетипичен. И не ме питайте защо се занимавам с такава работа. От нея не се забогатява, пък и не е особено интересна. От време на време ти дръпват по някой пердах или стрелят по теб, или те хвърлят в пандиза. Понякога, немного често, те убиват. През месец решаваеш да я зарежеш и да си намериш най-последно разумно занятие, докато все още си в състояние да вървиш, без да тресеш склеротично глава. И тогава се звънва, отваряш междинната врата към чакалнята и ето ти едно ново лице, с нов проблем, с нов товар от неприятности и малко пари.

— Заповядайте, мистър Едикойси. С какво мога да ви бъда полезен?

Сигурно има все пак някаква причина, за да се занимавам с това.

Три дни по-късно, следобед, по телефона се обади Айлийн Уейд и ме покани у тях за следващата вечер. Щели да дойдат няколко приятели на малък коктейл. Роджър искал да ме види и да ми благодари, както се полагало. И бих ли й изпратил сметката?

— Не ми дължите нищо, мисиз Уейд. За малкото, което направих, ми беше платено.

— Сигурно ви се сторих голяма глупачка с викторианското си поведение. Една целувка нищо не значи в днешно време. Нали ще дойдете?

— Предполагам. Макар да знам, че не бива.

— Роджър е вече добре, започна да пише.

— Радвам се.

— Днес сте доста официален. Изглежда, че вземате живота много несериозно.

— От време на време. Защо?

Тя се засмя сладко, каза довиждане и затвори. Аз останах така известно време и продължих да вземам живота насериозно. После се помъчих да се сетя за нещо забавно, та да се посмея. Нищо не излезе, затова извадих от сейфа прощалното писмо на Тери Ленъке и го прочетох още веднъж. То ми напомни, че така и не отидох „При Виктор“ за „гимлета“, който ме бе помолил да изпия вместо него. Времето беше подходящо, барът сигурно бе обезлюден — така, както той самият би го харесал, ако бяхме заедно. Мислех си за него с неясна тъга, но и жилеца горчилка. Като стигнах бара, за една бройка да го подмина. За една бройка, но не съвсем. Прекалено много негови пари имах в себе си. Беше ме направил на глупак, но пък добре си плати човекът.

„При Виктор“ беше толкова тихо, че още с влизането почти се чуваше как пада температурата. На едно от високите столчета пред бара седеше жена в черен костюм, който по това време на годината можеше да е само от нещо изкуствено като например орлон. Беше сама, пиеше нещо бледозеленикаво и пушеше с дълго нефритено цигаре. Имаше онова напрегнато изражение, което понякога е признак на нерви, понякога на сексуален глад, а понякога просто на жестока диета.

Седнах през две столчета от нея и барманът ми кимна, но не ми се усмихна.

— Един „гимлет“ — рекох — без хининова вода. Той сложи пред мен салфетка и продължи да ме гледа.

— Знаете ли — обади се изведнъж любезно. — Чух ви една вечер с вашия приятел, като си приказвахте, и поръчах една бутилка от този лимонов сок — марка „Роуз“. Но вие след това не дойдохте и аз едва тази вечер я отворих.

— Приятелят ми не е в града. Направете го двоен, ако обичате. И благодаря, загдето сте си направили труда.

Той отиде да си върши работата. Жената в черно ми метна светкавичен поглед, после пак сведе очи към чашата си.

— Малко хора ги пият — обади се тя толкова тихо, че в първия момент не разбрах, че говори на мен. После пак ме погледна. Очите ѝ бяха много големи и черни. А по-червени нокти от нейните не бях виждал. Но нямаше вид на момиче, което очаква да го прибереш у дома си след бара, и в гласа ѝ не долових покана за игра. — Имам пред вид „гимлетите“.

— Един приятел ме научи.

— Сигурно е англичанин.

— Защо?

— Ами заради лимоновия сок. Той е чисто английско изобретение, също както и варената риба с онзи ужасен сос аншоа,

който изглежда, сякаш на готвача му е текла кръв от носа, докато го е правел. Затова им викат „лимони“ — на англичаните, не на рибата.

— Аз пък мислех, че е тропическо питие, за горещо време. От Малая например или друго подобно място.

— Може и да сте прав. — Тя отново се извърна.

Барманът постави коктейла пред мен. Лимоновият сок му придаваше зеленикавожълт, мътен вид. Опитах го. Хем сладко, хем силно. Жената в черно ме следеше с поглед. После вдигна чаша към мен за наздравница. И двамата отпихме. Изведнъж разбрах, че и тя пие същото.

Следващият ход беше съвсем по реда на нещата. Затова не го направих. Само продължих да си седя.

— Той не беше англичанин — заговорих след малко. — Предполагам, че е бил там през войната. Идвахме тук от дъжд на вятър, по това време, преда да нахлуе тълпата.

— Да, това е най-приятният час. Единственият приятен час да си в някой бар. — Тя си изпразни чашата. — Да не би да познавам приятеля ви? Как се казва?

Не отговорих веднага. Запалих цигара и я гледах как вади фасата от цигарето си и слага друга цигара. Пресегнах се със запалката.

— Ленъкс — отговорих.

Тя ми благодари за огънчето и ми хвърли бърз, изучаващ поглед. После кимна.

— Да, познавах го добре. Дори прекалено добре. Барманът се приближи и погледна въпросително чашата ми.

— Две от същите — поръчах. — В някое сепаре. Слязох от столчето и зачаках. Можеше да ме прати по дяволите, но можеше и да не го направи. Не ми пукаше кой знае колко. Случва се от време на време в тази страна, където всеки мисли само за секс, да се срещнат един мъж и една жена, без да намесват леглото в разговора си. Случаят можеше да е такъв, но можеше и да помисли, че я сваям. Тогава да върви по дяволите.

Тя се поколеба, но не за дълго. Взе от тезгяха чифт черни ръкавици и черна валурена чанта със златна рамка и закопчалка, запъти се към едно сепаре в дъното и седна, без да пророни дума. Настаних се срещу нея.

— Казвам се Марлоу.

— А аз Линда Лоринг — спокойно се представи тя. — Изглежда, сте сантиментален, а, мистър Марлоу?

— Защото съм тук за един „гимлет“ ли? Ами вие самата?

— Може би ги обичам.

— Може и аз да го обичам. Но в такъв случай стават прекалено много съвпадения.

Тя се усмихна неопределено. Носеше изумрудени обеци и на ревера си бе забола брошка с изумруд. Камъните явно бяха истински — личеше си от начина, по който бяха шлифовани — плоско и скосено в краищата. И дори в приглушената светлина на бара светеха със свой вътрешен блясък.

— Значи вие сте това — каза тя най-сетне.

Барманът донесе напитките и ги постави на малката масичка. Изчаках да си отиде и чак тогава се обадох:

— Аз съм един човек, който познаваше Тери Ленъкс, харесваше го и от време на време се отбиваше тук с него на чашка. Дружбата ни беше случайна и не играеше съществена роля в живота и на двамата ни. Никога не съм ходил у тях и не познавах жена му. Само веднъж я зърнах на един паркинг.

— Това не е всичко, нали?

Тя посегна към чашката си. На ръката си имаше пръстен с изумруд, заобиколен от диаманти. Тънката платинена халка на съседния пръст говореше, че е омъжена. Изглеждаше на около тридесет и пет-шест години.

— Възможно е. — отговорих. — Този човек още ме безпокои. А вие какво ще кажете?

Тя се облегна на ръката си и ме погледна безизразно.

— Казах вече, че го познавах прекалено добре. Прекалено добре, за да се замислям какво му е тежало. Имаше богата жена, която му осигуряваше охолен живот, а в замяна искаше само да я остави да прави каквото си иска.

— Направо нищо не е искала.

— Не бъдете саркастичен, мистър Марлоу. Има такива жени. Такива са си и туйто. Пък и той от самото начало си я знаеше. Ако му хрумнеше да има достойнство — прав му път. Нямахте защо да я убива.

— Съгласен съм.

Тя се облегна и ме загледа напрегнато. Устните ѝ се свиха.

— Но той избяга и ако вярно съм чула, с ваша помощ. Предполагам, че се гордеете с това.

— А не, не съм такъв — направих го за пари.

— Никак не е смешно, мистър Марлоу. Откровено казано, не знам защо седя тук и пия с вас.

— Това лесно може да се поправи, мисиз Лоринг. — Пресегнах се за чашата си и я пресуших на един дъх. — Мислех, че ще ми кажете нещо за Тери — нещо, което не знам. Не ме интересуват разсъжденията ви защо е направил лицето на жена си на кайма.

— Как можете да говорите така! — сърдито ме отрязва тя.

— Не ви ли харесват моите думи? И на мен също. Нямах да съм тук на чаша „гимлет“, ако допусках, че е извършил подобно нещо.

Тя ококори очи. После бавно каза:

— Той се самоуби и остави пълни признания. Какво повече?

— Тери имаше пистолет. В Мексико това може да е достатъчен повод за някой по-нервен полицай да го надупчи с куршуми. Много наши полицаи убиват по същия начин, дори направо през врати, когато им се стори, че се отварят прекалено бавно. А що се отнася до признанието — не съм го видял.

— Едва ли е било фалшифицирано от мексиканската полиция — остро възрази тя.

— Да, в малък град като Отатоклан няма да знаят как да го направят. Признанието вероятно е истинско, но в никакъв случай не доказва, че е убил жена си. Поне на мен. За мен то означава, че просто не е виждал друг изход. В подобно положение определен тип хора — наречете ги слаби, мекушави или сантиментални, както предпочитате — понякога решават да спестят на други хора неприятния шум във вестниците.

— Това не е възможно. Човек не се самоубива и не се оставя нарочно да го убият само за да избегне някакъв скандал. Силвия вече беше мъртва, а колкото до сестра ѝ и баща ѝ — те много добре могат да се погрижат за себе си. Богатите, мистър Марлоу, винаги могат прекрасно да се оправят.

— Добре, да кажем, че греша за мотива. Може във всяко отношение да бъркам. Преди малко ми се разсърдихте. Искате ли да ви оставя да си изпие „гимлета“ на спокойствие?

Тя се усмихна.

— Извинете ме. Започвам да мисля, че сте искрен. Но отначало ми се стори, че искате да се оправдаете — повече себе си, отколкото Тери. Сега вече съм на друго мнение.

— Права сте. Извърших глупост и си платих за това. Поне донякъде. Не отричам, че признанието на Тери ме отърва от много големи неприятности. Ако го бяха върнали от Мексико и съдили, сигурно и аз щях да съм в кюпа. В най-добрия случай щеше да ми струва повече пари, отколкото имам.

— Да не говорим за разрешителното ви — сухо добави тя.

— Възможно е. Имаше времена, когато всеки полицаи, страдащ от махмурлук, можеше да ми го отнеме. Но сега е друго. Сега трябва да ме разследва комисия на щатската служба за разрешителни. А те не си падат особено по градските полицаи.

Тя отпи една глътка и бавно рече:

— Като се вземе всичко пред вид, не ви ли се струва, че нещата се развиха възможно най-добре? Никакъв съдебен процес, никакви сензационни заглавия, никакво хвърляне на кал, само и само да се качи тиражът, независимо каква е истината или как се чувствуват някои невинни хора.

— Ами аз какво казах? А вие ми отговорихте, че било невъзможно.

Тя се облегна назад и подпря глава на облегалката.

— Отговорих ви, че е невъзможно Тери Ленъкс да се е самоубил само за да постигне това. А не че е невъзможно най-добрият изход за всички да е избягването на съдебен процес.

— Имам нужда от още една чашка — промърморих аз и махнах на келнера. — Усещам някакво ледено дихание в тила си. Случайно да имате роднински връзки с Потърони, мисиз Лоринг?

— Силвия Ленъкс ми беше сестра — простичко отвърна тя. — Мислех, че знаете.

Келнерът се приближи и аз бързо му казах поръчката си. Мисиз Лоринг поклати глава и заяви, че не иска повече. Келнерът си отиде и аз рекох:

— Като се има пред вид как Потър — пардон, мистър Харлан Потър — потули цялата история, направо е странно, че изобщо знам, дето Силвия е имала сестра.

— Преувеличавате. Баща ми съвсем не е толкова всемоушен. И далеч не толкова безмилостен. Признавам, че по въпроса за личното си спокойствие и уединение има някои старомодни схващания. Никога не дава интервюта, дори на собствените си вестници. Не позволява да го фотографират, никога не прави публични изявления, пътува предимно с кола или с частния си самолет, със свой екипаж. Но въпреки това е много човечен. Той обичаше Тери. Казваше, че Тери е джентълмен през всяка минута на денонощието, а не за петнайсет минути — от идването на гостите до опитването на първия коктейл.

— Малко се поизложи накрая. Имам пред вид Тери.

Пристигна келнерът с третия ми „гимлет“. Отпих и поставих чашата на масата с пръст около кръглото ѝ дъно.

— Смъртта на Тери беше голям удар за него, мистър Марлоу. Ето че пак ставате саркастичен. Моля ви, недейте. Татко знаеше, че на някои хора всичко ще им се види прекалено нагласено. Той би предпочел Тери просто да изчезне. Ако Тери го бе помолил за помощ, мисля, че щеше да я получи.

— Не, не сте права, мисиз Лоринг. Убита е собствената му дъщеря.

Тя тръсна раздражено глава и ме изглежда хладно.

— Това, което ще ви кажа, може да ви прозвучи грубо, но баща ми отписа Силвия още преди много години. Когато се срещаха, той не ѝ говореше. Ако направеше някакво изявление — а той не е правил и няма да го направи, — сигурна съм, че би изразил същите съмнения по отношение на Тери.

Но след като Тери е вече мъртъв, какво значение има? Все едно, че са загинали в самолетна катастрофа или в пожар, или са се блъснали с кола. Ако е трябвало да умре, моментът бе възможно най-подходящ за нея. След още десет години щеше да е най-обикновена пачавра, изхабена от злоупотреба с пола си — като онези ужасни жени, които се срещат по холивудските приеми, или поне се срещаха допреди няколко години. Изметът на международното висше общество.

Изведнъж без никаква причина ме хванаха дяволите. Станах и погледнах зад преградата на сепарето. Съседното все още беше празно, а през едно някакъв мъж четеше вестник. Отново седнах, бутнах чашата настрана и се наклоних към нея. Бях много ядосан, но успях да си наложя да говоря тихо.

— Дявол да го вземе, мисиз Лоринг, какви ми ги разправяте? Че Харлан Потър е някакъв прекрасен сладур, на който и през ум не би му минало да упражни натиск върху един прокурор е амбиции за политическа кариера и да го накара да потули разследването — защото убийството изобщо не беше разследвано! Че се е съмнявал във вината на Тери, но не е позволил на своите хора и пръста си да мръднат, за да открият кой е истинският убиец? Че не е упражнил политически натиск чрез своите вестници, банкова сметка и хиляди наемници, които ще си изпотрошат краката, за да се досетят какво му се иска, преди той самият да е решил? Че не е наредил нещата така, та само един послушен адвокат и никой друг — никой от прокуратурата или полицията — не замина за Мексико да потвърди, че Тери се е застрелял в главата, а не е бил пречукан просто за кеф на някой индианец, когото го е сърбял пръстът на спусъка? Баща ви има сто милиона долара, мисиз Лоринг. Не знам как ги е спечелил, но едно знам — това не може да стане без силна организация с мощни пипала. Той не е мекушав добряк. Той е суров, здраво пипащ вдвек. В наше време само такъв може да натрупа толкова пари. И това не става без вземане-даване с особен вид хора. Може да не се ръкува с тях, но върти бизнеса си с тяхна помощ.

— Вие сте глупак! — сърдито изсъска тя. — Не желая повече да ви слушам.

— Ами да, разбира се. Аз не издавам мелодичните звуци, които сте свикнали да гаят слуха ви. Но ще ви кажа още нещо. Тери е разговарял с баща ви през нощта на убийството. За какво? Какво му е казал старият? „Тичай в Мексико и се застреляй, момчето ми. Нека всичко си остане в тесен семеен кръг. Знаем, че дъщеря ми е пачавра и всеки един от многото пияници, с които спеше, може да е откачил и да я е направил на кайма. Но какво да се прави, нещастен случай, момчето ми. Онзи ще изтрезнее и много ще съжалява за стореното. А ти досега само намазваше, време е да платиш. Ние трябва да запазим честното име на Потърви чисто като планинска роса. Тя се ожени за теб, защото ѝ трябваше параван. А сега, когато е мъртва, този параван ѝ трябва повече отвсякога. Ако можеш да направиш така, че да изчезнеш и да не те открият — много добре. Но пипнат ли те — излез достойно от положението. Е, хайде, довиждане в моргата.“

— Наистина ли мислите — в гласа на жената в черно звънна лед,
— че баща ми говори по този начин?

Аз се облегнах назад и се изхилих неприятно.

— Може да позагладим диалога, ако смятате, че това ще помогне.

Тя събра нещата си и се плъзна по пейката, готова да стане.

— Бих искала да ви отправя едно малко предупреждение — започна тя бавно и много внимателно. — Едно малко, простичко предупреждение. Ако мислите, че баща ми е такъв човек, и ако тръгнете да разпространявате мнението, което току-що изразихте пред мен, кариерата ви в този град не, само в детективския, но и във всеки друг бранш има опасност да е краткотрайна и да свърши много внезапно.

— Браво, мисиз Лоринг! Браво! Това съм го чувал от полицаи и гангстери, а ето че го чувам и от висшето общество. Думите са различни, но смисълът един и същ: не се бъркай. Дойдох тук да изпия един „гимлет“, както ме помоли моят приятел. Я ме погледнете. Та аз съм практически в гробищата. Тя стана и кимна с глава.

— След три двойни „гимлета“ може и да сте пиан.

Оставих прекалено много пари на масичката и станах заедно с нея.

— А вие изпихте един и половина, мисиз Лоринг. Защо изобщо се спряхте на „гимлетите“? Помоли ли ви някой, или идеята ви хрумна просто така? Ама и вашият език доста се поразвърза.

— Кой знае, мистър Марлоу? Кой знае? Кой изобщо знае нещо? Ей там един човек седи и ни наблюдава. Познавате ли го?

Обърнах се да погледна, изненадан, че изобщо е забелязала. На крайното столче пред бара, до самата врата, седеше тъмен слаб субект.

— Казва се Чик Агостино — обясних й. — Телохранил е на един гангстер комарджия на име Менендес. Хайде да го съборим на земята и се поразходим отгоре му.

— Вие определено сте пиан — бързо отвърна тя и тръгна към изхода. Последвах я. Човекът на столчето се извърна, после се втренчи пред себе си. Като се изравних с него, отидох зад гърба му и бързо го опипах под мишниците. Може би наистина бях малко пийнал.

Той ядосано се завъртя и слезе от столчето.

— Внимавай какво вършиш, малкият — озъби се насреща ми. С периферното си зрение забелязах, че тя е спряла до вратата и ни гледа.

— Никакви пицови, а, мистър Агостино? Колко сте безотговорен. Та навън вече се стъмва. Ами ако налетите на някой лош човек?

— Изчезвай! — изръмжа той побеснял.

— А тази реплика си я откраднал от „Ню Йоркър“.

Устата му се движеше, но от нея не излезе нито звук. Оставих го и последвах мисиз Лоринг през вратата до навеса. Белокос шофьор разговаряше с момчето от паркинга. Той докосна фуражката си с два пръста, изчезна и след малко се върна с елегантен „Кадилак“. Отвори вратата и мисиз Лоринг влезе вътре, а той я затвори, сякаш беше капак на кутия с бижута. После заобиколи лимузината и седна зад кормилото.

Тя спусна прозорчето и ме погледна полуусмихната.

— Лека нощ, мистър Марлоу. Беше приятно — впрочем беше ли?

— Ами ние в същност се скарахме.

— Искате да кажете, че вие се карахте, и то главно със самия себе си.

— То обикновено така става. Лека нощ, мисиз Лоринг. Вие, разбира се, не живеете наблизко?

— Не съвсем. Живея в Айдъл Вали. На другия край на езерото. Съпругът ми е лекар.

— Случайно да познавате семейство Уейд? Тя се намръщи.

— Да, познавам ги. Защо?

— Защо питам ли? Защото те са единствените хора в Айдън Вали, които познавам.

— Нима? Е, хайде, пак ще ви кажа лека нощ, мистър Марлоу.

Тя се облегна назад. „Кадилакът“ любезно замърка и се плъзна, за да се влее в движението на главната улица.

Обърнах се и налетях върху Чик Агостино.

— Кое е това маце? — ухили се той. — И гледай да я няма следващия път, като ти скимне да се шегуваш.

— Не е от хората, която биха искали да те познават — отговорих на въпроса му.

— Добре, умнико. Аз все пак запомних номера на „Кадилака“. Менди обича да е в течение на такива дреболии.

Вратата на някаква кола се отвори с трясък. От нея излезе човек, около два метра висок и метър и двадесет широк, зърна Агостино, направи огромна крачка и го хвана за гърлото само с едната ръка.

— Колко пъти ще ви казвам, бандити такива, да ви няма наоколо, като се храня? — изрева той.

После разтърси Агостино и го запрати през тротоара върху отсрещната стена. Чик се преви на две и се закашля.

— Следващия път — продължи да реве огромният мъжага, — ще те продупча и окото ми няма да мигне, и едно нещо да знаеш, момчето ми — ката дойдат да приберат трупа ти, ти ще държиш пищов в ръката си!

Чик само поклати глава и нищо не каза. Мъжагата ми хвърли един кос поглед и се ухили.

— Каква приятна нощ — забеляза той и с тези думи влезе в „При Виктор“, без да бърза.

Наблюдавах как Чик се изправи на крака и се опита да възвърне част от самочувствието си.

— Как се казва приятелят ти? — попитах го.

— Големият Уили Магун — отговори той с надебелен глас. — От отдела за борба с порока. Смята се за много силен.

— Искаш да кажеш, че не си сигурен в това ли? — учтиво попитах.

Той ме измери с празен поглед и тръгна да ся ходи. Изкарах колата от паркинга и потеглих към къщи. В Холивуд всичко може да се случи — ама всичко!

Нисък „Ягуар“ се плъзна от хълма и намали пред мен, за да не ме окъпе в гранитния прах на доловилата километър занемарен път при входа на Айдъл Вали. Впоследствие научих, че нарочно не го оправяли, за да обезкуражават неделните излетници, разглезени от супермагистралите. Мярна ми се ярко шалче и тъмни очила. Някаква ръка ми махна небрежно като на съсед. После прахът отново взе да се сляга на шосето и се присъедини към бялата пелена, която се стелеше над шубрака и изгорялата от слънцето трева. Ала щом прекосих оголената местност и пътят се заизкачва нагоре по хълма, всичко изведнъж стана както трябва — гладко и грижливо поддържано. Огромните дъбове покрай пътя сякаш бяха любопитни да видят кой минава, а розогушви врабчета подскачаха и кълвяха неща, които само едно врабче може да оцени, както трябва.

После започнаха тополите, но евкалипти не видях. След тях гъсто засадени каролайнски тополи образуваха стена пред една бяла къща. Някакво момиче водеше за юздата кон по банкета на пътя. Беше в джинси и ярка риза и дъвчеше едно клонче. Конят имаше уморен вид, но без пяна около устата, а момичето нежно му гукаше. Зад ниска каменна стена видях градинар, който косеше с мощна електрическа косачка просторна вълнообразна морава, свършваща далеч зад портала на огромна къща в колониален стил. Някъде някой свиреше на роял упражнения за лява ръка.

После всичко това остана зад гърба ми и пред мен блесна езерото — горещо и искрящо, и аз започнах да следя номерата на къщите. Бях идвал в Уейдови само веднъж, и то по тъмно. Сега къщата им не ми се видя толкова голяма. Алеята беше задръстена от коли, затова паркирах до банкета на пътя и влязох в двора. Вратата ми отвори прислужник мексиканец в бяло сако. Беше строен, спретнат момък и сакото му стоеше като излято — имаше вид на човек, на когото плащат петдесетачка на седмица, без да го смазват от работа.

Той ме поздрави:

— Buenas tardes, señor.^[1]

После се усмихна, сякаш ми е погодил страшен номер, и продължи: — Su nombre de usted, por favor?^[2]

— Марлоу — отговорих. — На кого ги продаваш тези номера, Канди? Нали говорихме вече по телефона.

Той се ухили и влезе в къщата. Коктейлът представляваше до болка позната картинка: всички говореха на излишно висок глас, никой никого не слушаше, всеки се бе хванал за шишето като за спасителен пояс, очите блестяха, а бузите бяха зачервени, бледи или потни в зависимост от погълнатото количество алкохол и капацитета на поглъщащия. После отнякъде изникна Айлийн Уейд, застана до мен в нещо бледосиньо, което никак не ѝ се отразяваше зле. В ръката си стискаше чаша, но останах с впечатлението, че беше само за заблуда.

— Толкова се радвам, че дойдохте — сериозно каза тя. — Роджър иска да поговори с вас в кабинета си. Той ненавижда коктейлите. Затова работи.

— При тази дандания?

— Шумът никога не го смущава. Канди сега ще ви донесе нещо за пиене или ако предпочитате да отидете на бара...

— Така и ще направя. Извинявам се за онази нощ.

Тя се усмихна.

— Вие вече се извинихте. Няма защо.

— Как да няма!

Тя задържа още за миг усмивката, кимна, обърна се и си тръгна. Зърнах бара в ъгъла, до огромните двойни стъклени врати. Беше подвижен, на колелца. Бях почти стигнал средата на стаята, като внимавах да не се блъсна в някого, когато един глас ме повика:

— А, мистър Марлоу!

Обърнах се и видях мисиз Лоринг, седнала на едно канапе до някакъв префърцунен мъж с очила без рамки. Под устните си имаше лепнато нещо, което се оказа козя брадичка. Тя държеше чаша в ръка и явно скучаеше. А той седеше със скръстени ръце и гледаше сърдито.

Приблжих се. Тя ми се усмихна и ми подаде ръка.

— Това е моят съпруг, доктор Лоринг. Едуард, запознай се с мистър Марлоу.

Мъжът с козята брадичка ми хвърли светкавичен поглед и още по-светкавично ми кимна. Иначе не се помръдна. Явно си пестеше

енергията за нещо по-добро.

— Едуард е много уморен — поясни Линда Лоринг. — Едуард е винаги много уморен.

— С лекарите често е така. Да ви донеса ли нещо за пиене, мисиз Лоринг? Или на вас, докторе?

— Тя пи достатъчно — отрязва докторът, без да погледне нито мен, нито нея. — А аз не пия. И колкото повече гледам пиещи хора, толкова по се радвам, че не пия.

— Върнете се после, Марлоу — каза тя провлечено.

Той се обърна и я изгледа зверски. Изчезнах на бърза ръка по посока на бара. В компанията на мъжа си Линда Лоринг беше друг човек. В гласа ѝ сякаш имаше нож, а в израза на лицето — подигравка, които липсваха в разговора ѝ с мен дори когато ми се разсърди.

Барът се обслужваше от Канди. Попита ме какво ще желая.

— Засега нищо, благодаря. Мистър Уейд искал да ме види.

— *Es muy ocupado, señor.*^[3] Много зает.

Май че нямаше да станем приятели с Канди. Само го изгледах и той добави:

— Но аз провери. *De pronto, señor.*^[4]

Той се провря гъвкаво през тълпата и за нула време се върна и жизнерадостно ми съобщи:

— Всичко е наред, приятелче, да вървим. Последвах го през цялата стая. Той отвори една врата, влязох, затвори след мен и изведнъж шумът утихна. Стаята бе ъглова, голяма, прохладна и тиха, с двойни стъклени врати, пред които растяха рози, и климатична инсталация, монтирана от едната страна на вратите. Видях езерото, както и Уейд, изтегнат по гръб на дълга кушетка, тапицирана с бледа кожа. На бюрото от светло дърво имаше пишеща машина, а до нея купчина жълта хартия.

— Много мило, че дойде, Марлоу — лениво проговори той. — Разполагай се. Пи ли нещо?

— Не съм още. — Седнах и го погледнах. Все още имаше блед и измършавял вид. — Как върви работата?

— Добре, само че прекалено бързо се изморявам. Жалко, че човек така бавно се оправя след четиридневно къркание. Често работя най-добре след едnodневно пиянство. В моя бизнес не може да не се пие — само че тогава целият се вдървяваш и написаното излиза кофти.

Когато е хубаво, то се лее от само себе си. Ако си чел или слушал нещо друго по въпроса, да знаеш, че е лъжа.

— Зависи може би от писателя. Флобер е пишел с усилие, но каквото е написал, е все хубаво.

— Добре, добре — надигна се Уейд от кушетката. — Щом си чел Флобер, значи си интелектуалец, критик, познавач на литературния свят. — Той разтри челото си. — Аз се отказах от пиенето и това ми е крайно неприятно. Мразя всеки, който държи чаша в ръка. Трябва да отида сега в хола и да се усмихвам на онези кретени. Те до един знаят, че съм алкохолик. И си задават въпроса, какво искам да удавя в алкохола. Фройдистите го набиха това в главите на хората. Всяко десетгодишно хлапе го знае. Ако имах десетгодишен син, от което господ ме опази, сега копелето щеше да ме пита: „Какво се мъчиш да удавиш в алкохола, тате?“

— Доколкото ми е известно, алкохолизмът ти не датира от много отдавна.

— Сега просто се влоши, но по принцип винаги съм обичал шишето. Когато си млад и закъсаш, много неща преглъщаш с лекота, но като наближиш четирийсетте, реакциите ти стават доста забавени.

Облегнах се назад и запалих цигара.

— За какво ме повика?

— Ами ти как смяташ, Марлоу — какво се мъча да удавя?

— Нямам представа. Не разполагам с достатъчно информация. Освен това всеки се опитва да удави нещо.

— Но не обезателно в алкохол. Ти например какво се опитваш да удавиш? Младостта си, гузната си съвест, съзнанието, че си нищожен детектив с нищожен бизнес?

— Сега вече ми стана ясно — изпитваш нужда да обиждаш някого. Е хайде тогава, давай, приятелче. Като вземеш да удриш прекалено силно, ще се обадя.

Той се ухили и разроши гъстата си къдрава коса. После забодеше показалец в гърдите си.

— Това, което виждаш пред себе си, Марлоу, е нищожен писател с нищожен бизнес. Всички писатели са кофти, ама от мен по-кофти няма. Написал съм дванайсет бестселъри и ако някога завърша онази купчина смет ей там на бюрото, броят им ще нарасне на тринайсет. И нито една от тях не заслужава клечката кибрит, с която бих ги запалил

да вървят по дяволите. Имам разкошна къща в най-разкошния жилищен район, собственост на най-богатия мултимилионер. Имам прекрасна жена, която ме обича, и прекрасен издател, който ме обича, а аз обичам себе си най-много от всички. Но съм един егоцентричен кучи син, една литературна проститутка или ако предпочиташ — сводник и истински мръсник. Та кажи сега, какво можеш да направиш?

— Ти кажи.

— Ами защо не се ядосаш?

— Че какво има да се ядосвам? Седя и те слушам как мразиш себе си. Е, скучно ми е, но това с нищо не накърнява чувствата ми.

Той се изсмя грубо.

— Харесваш ми. Дай да пийнем по нещо.

— Не тук, приятелче. Не двамата насаме. Не желая да бъда свидетел на първата ти чашка. Никой не може да те спре после, пък и предполагам, че никой няма и да се опита. Но не искам да допринеса за разливането ти.

Той се изправи.

— Няма защо да пием тук. Да отидем в хола и да погледаме отбраната паплач, с която човек се събира, след като натрупа достатъчно мръсни пари, за да живее, където и те живеят.

— Виж какво, я недей — забрави. Те не са по-различни от всеки друг.

— Така е — процеди той през зъби. — А трябва да са по-различни. Ако не са, каква полза от тях? Те са висшето общество на тази страна, а с нищо не са по-добри от шофьори на камиони, накъркани с евтино уиски. Дори не са толкова добри.

— Хайде стига — отново се опитах да го успокоя. — Ако искаш да се нафиркаш, твоя работа. Но няма защо да си го изкарваш на хората, които могат да фиркат, без след това да прибегват до помощта на доктор Веринджър и без да откачат дотам, че да хвърлят жените си надолу по стълбите.

— Да — съгласи се той и изведнъж стана спокоен и замислен. — Ти, приятелче, издържа изпита. Какво ще кажеш да дойдеш да поживееш тук известно време? Ще ми бъдеш от голяма полза само с присъствието си.

— Не виждам как именно.

— Аз обаче виждам. Само с присъствието си. Какво ще кажеш за хиляда на месец? Като се напия, ставам опасен. А не искам нито да съм опасен, нито да съм пиян.

— Не бих могъл да ти попреча.

— Опитай три месеца. Искам да свърша проклетата си книга и да замина за известно време. Ще полежа някъде из швейцарските планини и ще се пречистя.

— Книгата, казваш? Имаш ли нужда от тези пари?

— Не. Но щом съм започнал нещо, трябва да го свърша. Моля те като приятел. За Ленъкс направи много повече.

Станах, приближих се до него и го погледнах право в очите.

— Направих и ето че Ленъкс е мъртъв сега. Мъртъв.

— Я стига. Не се разкисвай. — Той опря ръба на ръката си до гърлото. — Дотук ми е дошло от разнежени лигльовци.

— Разнежени? Или просто добри?

Той отстъпи назад и се препъна в ръба на кушетката, без обаче да загуби равновесие.

— Върви по дяволите — каза Уейд с равен глас. — Значи не щеш. Не ти се сърдя, естествено. Има едно нещо, което искам да разбера, защото трябва да го разбера. Но ти нямаш представа какво е то, а и аз не съм сигурен, че имам. Едно само ми е ясно — че има нещо и трябва да го науча какво е.

— За кого се отнася? За жена ти ли?

Той сви устни.

— За самия мен, струва ми се. Хайде да вървим най-после да пийнем по нещо.

Той тръгна към вратата, отвори я и ние излязохме от стаята.

Ако намерението му е било да се почувствувам неудобно, можеше да се поздрави с големия успех.

---

[1] Добър ден, господине (исп.). Б. пр. ↑

[2] Вашето име, моля? (исп.). Б. пр. ↑

[3] Много е зает, господине (исп.). Б. пр. ↑

[4] Веднага, господине (исп.). Б. пр. ↑

Още с отварянето на вратата шумът от хола гръмна в ушите ни. Беше по-висок отпреди, ако това изобщо беше възможно. С около две чашки по-висок. Уейд поздрави тоз-онзи и хората се радваха, че го виждат. Впрочем те биха се зарадвали в момента и на Бостънския удушвач. Животът им се виждаше един голям весел спектакъл.

По пътя към бара минахме покрай доктор Лоринг и жена му. Докторът стана и се изправи срещу Уейд. Лицето му беше изкривено от омраза.

— Приятно ми е да ви видя, докторе — любезно поздрави Уейд. — Здравей, Линда. Къде се губиш? Впрочем глупав въпрос. Аз...

— Мистър Уейд — започна Лоринг с треперещ глас. — Трябва да ви кажа нещо. Нещо много просто и, надявам се, ясно. Оставете жена ми на мира.

Уейд го изгледа с любопитство.

— Докторе, вие сте уморен. Освен това не пиете. Сега ще ви донеса нещо.

— Аз не пия, мистър Уейд. И вие много добре го знаете. Дойдох тук с една-единствена цел и пределно ясно я изразих.

— Струва ми се, че ви разбрах — все така любезно продължи Уейд. — Но тъй като сте в къщата ми в качеството на гостенин, не мога да ви отговоря нищо друго, освен че дъската ви леко хлопа.

Разговорите наоколо заглъхнаха. Всичко живо се превърна в слух. Голям цирк. Доктор Лоринг извади от джоба си чифт ръкавици, оправи ги, хвана едната за пръстите и силно перна Уейд през лицето. А той дори не мигна с око, само попита тихо:

— Пистолети и шпага по изгрев слънце? Погледнах към Линда Лоринг. Беше поруменяла от гняв. После бавно се надигна и застана пред доктора.

— Боже мой, окъпи, какъв си кретен. Престани, моля те, да се правиш на глупак. Или предпочиташ да стърчиш тук, докато някой те шамароса и теб, а, скъпи?

Лоринг се извърна към нея и вдигна ръкавиците. Уейд застана между двамата.

— Спокойно, докторе. Ние тук бием жените си само насаме.

— Ако имате пред вид себе си, това ми е известно — жлъчно отвърна Лоринг. — И нямам нужда вие да ми давате уроци по добро държане.

— Аз вземам само интелигентни ученици — не се смуги Уейд. — Съжалявам, че трябва толкова бързо да си тръгвате. — Той повиши глас: — Канди! Que el Doctor Loring saiga de aquí en el acto! — После пак се обърна към Лоринг. — В случай че не разбирате испански, докторе, това значи, че вратата е ей там. — И той посочи.

Лоринг го гледаше, без да помръдне.

— Предупредих ви, мистър Уейд — каза той с леден глас. — И то публично. Повече предупреждения няма да има.

— Не се и опитвайте — остро отсече Уейд. — Или ако решите, нека да е на неутрален терен — така ще имам по-голяма свобода за действие. Извинявай, Линда, но ти се омъжи за него. — И той леко потърка бузата си, където го бе ударил тежкият край на ръкавицата. Линда Лоринг се усмихваше горчиво. После вдигна рамене.

— Ние си тръгваме — заяви Лоринг. — Хайде, Линда.

Тя седна пак на мястото си и посегна към чашата. После изгледа мъжа си с кротко презрение..

— Ти си тръгваш. Имаш да ходиш при двама болни, нали не си забравил?

— Тръгвай с мен — изсъска той побеснял.

Но тя му обърна гръб. Той се пресегна внезапно и я сграбчи за ръката. Уейд го хвана за рамото и го обърна рязко към себе си.

— Спокойно, докторе. Не можете да имате всички жени.

— Свалете веднага ръката си!

— Разбира се, но преди това се успокойте. Имам чудесна идея, докторе, защо не се консултирате с някой добър лекар?

Някой се изсмя високо. Лоринг се напрегна като див звяр, който се готви да скочи. Уейд усети това, обърна му гръб и си тръгна. И остави доктора с пръст в устата. Ако последваше Уейд, щеше да изглежда дори по-глупаво, отколкото сега. Не му оставаше нищо друго, освен да напусне стаята, което и направи. Загледан право пред себе си, той се насочи с големи крачки към вратата, широко отворена от Канди.

Канди затвори след него с непроницаемо лице и се върна на бара. Аз отидох при него и си поисках едно уиски. Не видях Уейд къде отиде. Той просто изчезна. А и Айлийн никъде не се виждаше. Обърнах гръб на стаята и ги оставих да бръмчат, докато си пиех уискито.

Дребно момиче с коса с пръстен цвят и панделка, вързана през челото, се качи на столчето до мен, сложи чашата си на бара и изблея нещо. Канди кимна и сипа нещо в чашата ѝ.

Дребното момиче се обърна към мен:

— Интересува ли ви комунизмът? — Очите ѝ бяха като стъклени топчета и малкият ѝ червен език непрекъснато ближеше устните, сякаш търсеше по тях трохи от шоколад. — Според мен всички трябва да се интересуват, но като попитам някой от тукашните мъже, той все гледа да ме опипа.

Аз кимнах и хвърлих поглед над чашата си към вирнатия ѝ нос и задебелялата от слънцето кожа.

— Не че имам нещо против, когато се прави, както трябва — осведоми ме тя и посегна към пълната чаша. Показа ми кътниците си и погълна половината.

— Не разчитайте на мен — предупредих я аз.

— Как се казвате?

— Марлоу.

— Като поета ли?

— Да.

— Значи Марлоу? — пропя тя. — Какво красиво име.

Постави полуизпразнената чаша на бара, затвори очи и разпери ръце, като за малко не ми бръкна в окото. И с пулсиращ от чувство глас издекламира:

— Това ли е лицето, що изведе хиляда кораба и срина в огън на Илион безвърховите кули? С целувка ме обезсмърти, Елена.^[1]

Тя отвори пак очи, сграбчи чашата и ми намигна.

— Много хубаво си го казал това, приятелче. Напоследък как си с поезията?

— Зле.

— Можеш да ме целунеш, ако искаш — игриво предложи тя.

Зад гърба ѝ се появи мъж със сако от шантунг и разкопчана на врата риза и ми се усмихна над главата ѝ. Косата му беше къса и рижа,

а лицето му приличаше на колапсиран бял дроб. По-грозен човек не бях виждал. Той потупа дребното момиче по темето.

— Хайде, коте, време е да се прибираме. Тя яростно се нахвърли върху него.

— Искаш да кажеш, че пак е време да полееш онези проклети бегонии?

— Е, хайде, коте...

— Не ме докосвай, мръсен изнасилвач — изпищя тя и хвърли остатъка от питието си в лицето му. Остатъкът представляваше малко повече от две лъжички плюс две парчета лед.

— За бога, коте, аз съм твоят съпруг — изкрещя той в отговор и започна да си бърше лицето с носна кърпичка. — Разбра ли? Съпруг!

Тя изхлипа истерично и се хвърли на врата му. Заобиколих ги и изчезнах. Всички коктейли са еднакви, включително и диалогът.

Гостите струяха от къщата и изпълваха вечерния въздух. Гласове заглъхваха, коли се палеха, отвсякъде като гумени топки подскачаха сбогувалия. Излязох през стъклените врати на покритата с плочи тераса, която, се спускаше към езерото, неподвижно като спяща котка. Там, долу, се виждаше къс дървен мостик и завързана с бяло въже лодка. Близо до отсрещния бряг, който не беше много далеч, черва водна кокошка правеше мързеливи кръгчета като кънкьор, а водата почти не се набръчкваше.

Изтегнах се върху възглавницата на алуминиев шезлонг, запалих една лула и започнах мирно да си пуша и да се чудя какво, дявол да го вземе, правя тук. Роджър Уейд очевидно достатъчно добре се контролираше, стига да пожелаеше. Я как се справи с Лоринг! Нямаше да се учудя, ако беше халосал доктора по острата брадичка. Това нямаше да е в тон с правилата на доброто поведение, но докторът беше още по-малко в тон.

Ако изобщо тези правила все още значеха нещо, те в никой случай не допускаха да си избереш пълна стая с хора за най-подходящото място, където да заплашваш някого и да го удриш през лицето с ръкавици, а жена ти да стои до теб и ти практически да я обвиняваш в изневяра. За човек, все още отпаднал след жесток запой, Уейд се справи повече от добре. Вярно, че пиан не бях го виждал. Не знаех как изглежда като кърккан. Дори не знаех със сигурност, че е алкохолик. Защото разликата е голяма. Един мъж, който пие прекалено

много по някакъв повод, си остава същият човек, както и в трезво състояние. Докато алкохоликът, истинският алкохолик, съвсем не е вече същият. За него нищо не можеш да предвидиш, освен че ще се държи като човек, когото никога преди не си виждал.

Зад гърба си дочух леки стъпки. Айлийн Уейд прекоси терасата и седна до мен на ръба на един шезлонг.

— Е, какво мислите? — тихо попита тя.

— За джентълмена, дето размахва ръкавици ли?

— А, не. — Тя се намръщи. После се засмя. — Мразя хора, които правят такива живописни сцени. А иначе е добър лекар. Тази сцена я направи вече на половината мъже в Айдъл Вали. А Линда Лоринг не е лека жена, нито видът ѝ, нито приказките ѝ, нито поведението ѝ е на лека жена. Не знам кое дава основание на доктора да се държи така, сякаш вярва в лекото ѝ поведение.

— Може да е излекуван алкохолик. Много от тях се превръщат в големи пуритани.

— Възможно е — съгласи се тя и се загледа в езерото. — Това място е толкова спокойно. Един писател би трябвало да се чувства щастлив тук — ако писателите изобщо могат да са щастливи някъде. — Тя се обърна и ме погледна. — Значи Роджър не можа да ви убеди.

— Безсмислено е, мисиз Уейд. С нищо не мога да помогна. Вече ви казах. Не мога да бъда около него всеки път, когато потрябва. За целта трябва да го следвам неотлъчно. А това е невъзможно, дори и да нямам друга работа. Ако откачи — може да се случи и съвсем внезапно. А аз не забелязах никакви признаци на каквото и да било откачане. Доколкото виждам, напълно се владее.

Тя сведе поглед към ръцете си.

— Само да можеше да завърши тази книга, нещата биха се оправили.

— Тук вече не мога да му помогна. Тя погледна нагоре, подпря ръце на облегалките на шезлонга и се наклони напред.

— Можете, щом той така смята. А това е най-важното. Да не би да ви е неприятно, че ще гостувате в една къща и ще ви плащат за това?

— Той има нужда от психиатър, мисиз Уейд. Познавате ли някой, който да не е мошеник?

Тя се изненада.

— Психиатър ли? Защо?

Изтръсках пепелта от лулата, взех я в шепа и зачаках да изстине, за да я прибера.

— Ако настоявате за мнението на един любител, ще ви кажа следното. Той мисли, че някъде в под съзнанието му е скрита тайна, която не може да различи. Може да е някаква гузна истина, свърза на със самия него, а може да е за някой друг. Той мисли, че именно затова пие — защото не може да се добере до нея. Изглежда, смята, че това, което се е случило, е станало, докато е бил пиан, и сега иска да разбере какво правят хората в пиано състояние — в свински пиано състояние, така както той се напива. А това е работа за психиатър. Дотук добре. Но ако причината не е там, тогава пие, защото му се иска и не може да се пребори със себе си, а номерът с тайната е просто предлог. Не може да напише книгата, или поне не е в състояние да я завърши. Защото се напива. Всички предполагат, че не може да я завърши, защото се напива до безсъзнание, а в същност може да е обратното.

— А, не. Не. Роджър е много талантлив. Абсолютно съм сигурна, че тепърва ще напише най-добрите си неща.

— Казах ви, че мнението ми е съвсем любителско. Вие споменахте онази сутрин, че може би е разлюбил жена си. И това също може да е точно обратното.

Тя погледна към къщата, после ѝ обърна гръб. Проследих погледа ѝ. До прозореца бе застанал Уейд и гледаше към нас. После отиде зад бара и посегна към едно от шишетата.

— Няма смисъл да му се месим — бързо изрече тя. — Аз никога не му се бъркам. Никога. Вероятно сте прав, мистър Марлоу. Единственото, което можем да направим, е да го оставим сам да се пребори със себе си.

Лулата бе изстинала вече и аз я прибрах.

— След като, така или иначе, налучкваме, какво ще кажете за второто ми предположение — че е точно обратното?

— Аз обичам мъжа си — простичко ми отвърна тя. — Не съм влюбена като младо момиче, разбира се, но го обичам. Жената само веднъж в живота си е младо момиче. Мъжът, когото обичах тогава, е мъртъв. Убиха го във войната. И името му, колкото и да е странно, започваше със същите букви като вашето. Но вече какво значение има! Освен дето понякога не мога да повярвам, че е мъртъв. Трупът му не бе

открит. Но не беше само той. — Тя ме изгледа продължително, изучаващо. — Понякога, не често, разбира се, като вляза в тихо барче или във фойето на някой хубав хотел в мъртъв час, или ако се намирам на палубата на презокеански-параход рано сутрин или късно вечер, все очаквам да го видя в някой тъмен ъгъл; седи и ме чака. — Тя замълча и наведе очи. — Глупаво е, естествено. Срам ме е от това. Ние бяхме много влюбени, с онази дива, тайнствена, невероятна любов, която идва само веднъж.

Тя млъкна и се загледа в езерото като в транс. Аз пак се обърнах към къщата. Уейд стоеше до стъклените врати откъм стаята с чаша в ръка. После пак погледнах Айлийн. За нея вече не съществувах. Станах и влязох в къщата. Уейд продължаваше да стои с чашата, а тя беше много пълна. Пък и погледът му никак не ми хареса.

— Как напредваш с жена ми, Марлоу? — Устата му бе изкривена.

— Не я свалям, ако това имаш пред вид.

— Точно това имам пред вид. Онази нощ нали те видях, като я целуна. Сигурно се мислиш за много бърз сваляч, но трябва да те предупредя, че си губиш времето, приятелче. Дори ако подходът ти е най-правилният.

Опитах се да го заобиколя, но той ми препречи пътя с едрото си рамо.

— Не бързай толкова, старче. Приятно ни е да се навърташ около нас. Толкова малко частни ченгета идват у дома.

— Аз май съм в повече.

Той вдигна чашата и отпи. После я свали и ми се ухили, цинично.

— Изчакай да мине малко време, че да си изградиш някакви съпротивителни сили — посъветвах го аз. — Или това са само празни думи?

— Добре, учителю. Много те бива да четеш конско. Как може да си толкова тъп, че да даваш съвети на един пияница. Пияниците не разбират от добра дума, приятелю. Те просто се разпадат. И една част от този процес е много забавна. — Той пак отпи от чашата, като почти я изпразни. — А останалата част е направо страшна. Но ако ми позволиш да цитирам крилатите думи на добрия доктор Лоринг — копеле на всички копелета с черна лекарска чанта, — остави жена ми

на мира! Знам, че си падаш по нея. Всички си падат. Иска ти се да спиш с нея. Всички искат. Иска ти се да споделяш мечтите ѝ и да помиришеш розата на нейните спомени. И аз бих искал. Но няма нищо за споделяне, приятелю — нищо, нищо, нищо. Ти си сам в тъмнината.

Той пресуши чашата и я обърна с дъното нагоре.

— Празна е като тази чаша, Марлоу. Нищо няма. Аз знам.

Постави я на барчето и тръгна с несигурна стъпка към стълбите. Изкачи десетина стъпала, като се крепеше за парапета, спря и се облегна на него. После погледна ухилен към мен.

— Прощавай за старомодния ми сарказъм, Марлоу. Ти си добро момче и не бих искал да ти се случи нещо.

— Като например?

— Може би тя още не е забравила вълшебния копнеж по първата си любов — онзи, дето изчезнал без вест в Норвегия. Нали не би искал и ти да изчезнеш без вест? Ти си моят любим, собствен частен детектив. Откриваш ме, като се изгубя в дивите красоти на Сепълвида Каньон. — Той започна да гали с кръгови движения на ръката полираното дърво на парапета. — Безкрайно ще ми бъде мъчно, ако изчезнеш без вест. Като онзи, нейния, дето се свързал с англичаните. Той така изчезнал, че понякога се чудя дали изобщо е съществувал. Допускаш ли, че го е измислила, за да има с какво да се забавлява?

— Аз пък откъде да знам?

Той ме погледна. Между очите му имаше дълбоки бръчки и устата му се изкриви от вътрешна болка.

— А кой знае? Може би и тя самата не знае. Бебето е уморено. Прекалено дълго време си игра със счупени играчки. Бебето иска да нанка. — И той се качи в стаята си.

Аз останах долу и след малко се появи Канди и започна да прибира около бара, да нарежда чаши на един поднос, да оглежда шишетата дали не е останало нещо в тях. Без да ми обръща внимание. После изведнъж се обади:

— Сеньор, тук е останало доста — жал ми е да го изхвърлям.

И ми протегна една бутилка.

— Ти го изпий.

— Gracias, señor, no me gusta. Un vaso de cerveza, no mas.^[2] —

Повече от чаша бира не пия.

— Умно момче си ти.

— Стига ни един алкохолик в къщата — продължи той, като ме гледаше напрегнато. — Английският ми е добър, нали?

— Да, много.

— Но аз мисля на испански. Понякога мисля с нож в ръка. Шефът е мой човек. И не се нуждае от ничия помощ, *hombre*^[3]. Аз достатъчно добре се грижа за него.

— Много се грижиш, мухльо.

— *Niño de la flauta*^[4] — промърмори той между белите си зъби. Вдигна напълнения поднос и го подпря на рамо с едната си длан като същински келнер.

Тръгнах към вратата и излязох, без някой да ме Пирати, като се чудех как един израз със значение „Син на флейта“ се е превърнал на испански в псувня. Но не се чудих дълго време. Имах достатъчно Други неща, за които да се чудя. Проблемът в семейство Уейд не беше само алкохолът. Той беше само една прикрита реакция.

По-късно през нощта, между девет и половина и десет, избрах телефонния номер на Уейдови. След десет, сигнала затворих, но едва бях свалил ръката си от апарата, и той започна да звъни. Беше Айлийн Уейд.

— Някой току-що звъня — каза тя. — Имах предчувствие, че сте вие. Тъкмо щях да влизам в банята.

— Аз бях, но не е нещо важно. Той беше с много размътена глава, като го оставих — имам пред вид Роджър. И понеже вече се чувствавам някак си отговорен за него...

— Нищо му няма. Спи дълбоко в леглото си. Мисля, че доктор Лоринг го разстрои много повече, отколкото показа. Нищо чудно, ако ви е наговорил куп глупости.

— Каза, че е изморен и че иска да си ляга. Всичко беше напълно разумно.

— Ако само това е казал — тогава да. Е, лека нощ и благодаря, че се обадихте.

— Не казах, че само това е казал. Казах, че го каза.

Тя помълча. После тихо изрече:

— От време на време на всеки му хрумват невероятни неща. Не вземайте всичко, което говори, на сериозно, мистър Марлоу. В края на краищата той има много развинута фантазия. И то е съвсем естествено. Не биваше да пие толкова скоро след последната история.

Моля ви да забравите всичко това. Предполагам, че ви е нагрубил между другото.

— Не беше груб. Всичко, което каза, беше много смислено. Вашият мъж е човек, който може да погледне навътре в себе си и да си даде сметка какво представлява. Не всеки има тази дарба. Повечето хора прахосват половината си енергия, за да защитават някакво въображаемо свое достойнство, което никога не са имали. Лека нощ, мисиз Уейд.

Тя затвори и аз извадих шахматната дъска. Напълних една лула, подредих фигурите като за парад и минах на проверка да видя дали всички са избърснати и със защити копчета, след което изиграх шампионска среща между Горчаков и Менинкин — равен мач на седемдесет и втория ход — ненадминат образец за това, как непобедимата сила се сблъсква с непреодолима преграда: битка без оръжие, война без кръвопролитие и най-сложното прахосване на човешка изобретателност, което може да се срещне извън стените на някоя рекламна агенция.

---

[1] От пиесата „Доктор Фаустус“ (V действие, I сцена) от английския драматург и поет Кристофър Марлоу (1564–1593). Превод Александър Шубранов. Б. пр. ↑

[2] Благодаря, господине, не ми харесва. Чаша бира. Нищо повече (исп.). Б. пр. ↑

[3] Човече (исп.). Б. пр. ↑

[4] Ругатня, буквално — „Син на флейта“ (исп.). Б. пр. ↑

Една седмица мина без произшествия. Работех си както винаги, само дето нямаше работа. Една сутрин ми се обади Джордж Питърз от организацията Кари й каза, че ходил по посока на Сепълвида Каньон и от любопитство надзърнал да види имението на доктор Веринджър. Но той вече не бил там. Заварил пет-шест екипа земемери, които размервали мястото. Онези, с които говорил, не били чували за доктора.

— Метнали са го, горкия, по параграфа за доверената собственост — продължи Питърз. — Аз проверих — бутнали са му хилядарка, за да се откаже от всякакви претенции и права, колкото да спестят време и разноски, а сега някой ще направи милиони само от това, че ще размери мястото на отделни жилищни парцели. Ето каква е разликата между престъпността и бизнеса. За бизнес ти трябва капитал. Май че това е единствената разлика.

— Забележката ти е доста цинична, но трябва да ти кажа, че и едрата престъпност не може без капитал.

— А откъде го вземат, приятелче? Не от хлапетата, дето обират лавките. Хайде, довиждане.

Един четвъртък, в единадесет без десет през нощта, се обади Уейд. Гласът му беше дрезгав, сякаш си правеше гаргара, но аз успях да го позная. Освен това го чувах как диша — тежко и начесто.

— Много съм зле, Марлоу. Много. Пак закъсвам. Можеш ли да дойдеш веднага?

— Мога, но първо ми дай да говоря с жена ти.

Той не отговори. Чу се трясък, последван от мъртва тишина, а след още малко — някакви тъпи удари. Изкрещях в слушалката, но отговор не получих.

Времето минаваше. Накрая се чу щракването на поставената на място слушалка и сигнал свободно.

След пет минути бях на път. Стигнах там за малко повече от половин час — и аз не знам как. Прелетях през прохода, излязох на

булевард „Вентура“ полузаслепен от насрещното движение, едва успях да направя ляв завой, промуших се между камиони и, общо взето, се правих на глупак. Минах през Енсино с деветдесет километра в час и с насочен към паркираните коли фар, за да пресека всякакво желание някой да изскочи внезапно. Имах късмет — като всеки път, когато не ми пука. Нито полицай, нито сирени, нито слънчогледи. Само някакви видения какво може да се е случило в Уейдови, и то много неприятни: тя сама в къщата с полудял алкохолик, тя под стълбата със счупен врат, тя зад заключена врата, а някой крещи и се опитва да разбие вратата, тя тича по осветената от луната алея боса, гонена от огромен негър със сатър в ръката.

Нищо такова нямаше. Когато завих в тяхната алея, заварих къщата окъпана в светлина, а тя стоеше до отворената врата с цигара в устата. Слязох и тръгнах по плочите към нея. Беше с панталони и разкопчана на врата риза. Погледна ме най-спокойно. Ако изобщо имаше някаква тревога, тя бе внесена от мен.

Първите ми думи бяха безумни като цялото ми поведение:

— Нали не пушите?

— Моля? Не, по принцип не пуша. — Тя извади цигарата от устата си, погледна я, хвърли я на земята и я настъпи. — Много рядко. Той се обади на доктор Веринджър.

Гласът ѝ беше спокоен, сякаш отдалеч, без никакво напрежение.

— Няма начин, доктор Веринджър не е вече там. На мен се обади.

— Нима? Аз само чух, че върти телефона и моли някого да дойде веднага. Помислих, че е доктор Веринджър.

— Къде е сега?

— Падна. Изглежда, прекалено силно е наклонил стола си назад. И друг път го е правил. Ударил си е главата. Има кръв, но не много.

— Това вече е добре. Много кръв е лошо нещо. Попитах ви къде е сега.

Тя ме погледна тържествено. После посочи с ръка.

— Някъде там. Край пътя или в храстите до оградата.

Аз се наведох и я загледах втренчено.

— Боже мой, нима не проверихте къде е?

Бече ми беше ясно, че е в шоково състояние. Погледнах назад, към ливадата. Нищо не се виждаше, но до оградата имаше някаква

плътна сянка.

— Не, не проверих — спокойно ми отвърна тя. — Вие го намерете. Аз не мога повече. Дори и толкова не мога. Вие го намерете.

Обърна се и влезе в къщата, като остави вратата отворена. Но не отиде далеч. На около метър от вратата просто се свлече на пода и там си остана. Вдигнах я и я сложих да легне на едно от канапетата, разположени от двете страни на дълга масичка от светло дърво. Пулсът ѝ не беше прекалено слаб или несигурен. Очите ѝ бяха затворени, а клепачите имаха синкав цвят. Оставих я да лежи и пак излязох.

Намерих го, където тя посочи. Лежеше на една страна в сянката на хибискуса. Пулсът му беше бърз, думкащ, дишането неестествено често. На тила си имаше нещо лепкаво. Извиках го по име и леко го разтърсих. Ударих му един-два плесника. Той промърмори нещо, но не дойде на себе си. Придърпах го да седне, сложих едната му ръка върху рамото си и се помъчих да го изправа, като почти го бях качил на гърба си и същевременно се опитвах да докопам единия му крак. Не успях. Беше тежък като чувал цимент. Седнахме и двамата на тревата, отдахнах си малко и отново започнах. Най-сетне успях да го преметна през раменете си и се заклатушках през поляната към отворената врата. Стори ми се като околосветско пътешествие. Имах чувството, че двете стъпала към площадката са по един метър високи. Стигнах със залитане до канапето, коленичих и го претърколих. Изправих се с чувството, че гръбнакът ми е строшен поне на три места.

Айлийн Уейд не беше там, където я оставих. Освен нас с Уейд в стаята нямаше никой. Но бях толкова капнал, че ми беше все едно. Седнах и го загледах, като междуременно се опитвах да си възстановя нормалното дишане. После огледах главата му. Цялата беше в кръв. Косата му лепнеше. Раната нямаше вид на много тежка, но човек не знае какво да очаква от тези рани в главата.

Изведнъж до мен се появи Айлийн, загледана в мъжа си с някакъв отвлечен поглед.

— Извинете ме за припадъка. Не мога да си го обясня.

— Добре ще е да извикате лекар.

— Обадох се на доктор Лоринг. Той е моят лекар. Не искаше да идва.

— Тогава опитайте някой друг.

— А, ще дойде. Но не искаше. Каза, че ще пристигне веднага щом се приготви.

— Къде е Канди?

— Днес е почивният му ден. Четвъртък. Готвачката и Канди почиват в четвъртък. Тук така е прието. Можете ли да го качите в спалнята му?

— Сам не мога. Донесете завивка или одеяло. Нощта е топла, но в такова състояние лесно се пипва пневмония.

Тя обеща да донесе завивка. Помислих си колко мило от нейна страна. Но мислите ми не бяха много ясни. Бях направо капнал от пренасянето му.

Завихме го с леко одеяло. След около четвърт час пристигна доктор Лоринг с колосаната си яка, очилата без рамки и израза на човек, когото са накарали да почисти повърнатото от кучето.

Той прегледа главата на Уейд.

— Повърхностна рана и натъртено. Сътресение няма. Дъхът му говори красноречиво за състоянието му.

Посегна да си вземе шапката. Вдигна лекарската си чанта от пода.

— Да стои на топло. Може леко да измиете главата му, колкото от кръвта. Като се наспи, нищо няма да му има.

— Сам не мога да го кача догоре, докторе.

— Тогавя го оставете тук. — Той ме изгледа равнодушно. — Лека нощ, мисиз Уейд. Както знаете, не лекувам алкохолици. А дори и да лекувах, съпругът ви нямаше да е сред пациентите ми. Надявам се, че ме разбирате.

— Никой не ви кара да го лекувате — намесих се аз. — Помолих ви да ми помогнете да го кача в спалнята му, за да мога да го разсъблека.

— Вие пък кой сте? — Гласът му целеше да ме смрази на място.

— Казвам се Марлоу. Бях тук миналата седмица. Жена ви ме представи.

— Интересно. Откъде познавате жена ми?

— Какво значение има, дявол да го вземе? Само ви помолих...

— Вашите молби не ме интересуват — отряза ме той. Обърна се към Айлийн, кимна ѝ с глава и тръгна да си ходи. Застанах между него и вратата и дори се облегнах на нея.

— Минутка, докторе. Сигурно много отдавна не сте поглеждали малкото произведение в проза, наречено „Клетвата на Хипократ“. Този човек ме повика по телефона, а аз живея много далече. Разбрах, че е зле, и наруших всички правила на движението, за да пристигна незабавно. Намерих го паднал на земята, пренесох го тук и, вярвайте ми, тежи повече от перце. Прислужникът има почивен ден и няма кой да ми помогне да го кача.

— Махнете се от пътя ми — процеди той през зъби. — Ако не, ще се обадя в полицията и ще помоля да изпратят човек. Като лекар...

— Като лекар вие сте една дрисня — прекъснах го аз и се отместих от вратата.

Той почервения — бавно, но определено. Задави се в собствената си жлъч. После отвори вратата и излезе. Внимателно я затвори след себе си. А докато я затваряше, не откъсна поглед от мен. Това бе най-злобният поглед, с който са ме удостоявали, и най-злобното лице, което съм виждал.

Когато се обърнах, видях, че Айлийн се смее.

— Какво смешно има? — изръмжах.

— Ами вие самият. Май не ви пука какво ще кажете на хората. Знаете ли кой е доктор Лоринг?

— Да, и знам какво представлява.

Тя погледна часовника на ръката си.

— Канди трябва да се е прибрал вече. Ще отида да проверя. Стаята му е зад гаража.

Тя излезе, а аз седнах и се загледах в Уейд. Великият писател хъркаше. Лицето му беше изпотено, но го оставих завит. След минута-две Айлийн се върна, придружена от Канди.

Мексиканецът беше със спортна риза на бяло и черно каре, широки черни панталони, без колан и безупречно чисти обувки в два цвята — черно и бяло. Гъстата му черна коса беше сресана назад и лъщеше от брилянтин или някакво мазило за коса.

— Сеньор — обърна се той към мен и ми се поклони подигравателно.

— Канди, помогни на мистър Марлоу да пренесе мъжа ми догоре. Той падна и леко се нарани. Извинявай за безпокойството.

— De nada, senora^[1] — усмихна се Канди.

— Ще ви пожелая лека нощ — обърна се тя към мен. — Много съм уморена. Канди ще ви услужи, ако нещо ви потрябва.

И тя безшумно изкачи стълбите. Двамата с Канди я проследихме с поглед.

— Страшно маце — доверително ми каза той. — Ще останеш ли да спиш тук?

— Едва ли.

— Es lastima^[2] Тя, горката, е много самотна.

— Я изгаси блясъка в очите си, малкият. Дай да го пренесем в леглото.

Той тъжно погледна към хъркащия Уейд.

— Pobrecito. Borracho como una cuba.^[3]

— Че е пиян като свиня, така е, но в никой случай не е мъничък. Ти го хвани за краката.

Вдигнахме го и дори за двама ни тежеше като оловен ковчег. На горната площадка минахме покрай открит балкон и една затворена врата.

— La senora — прошепна той. — Ако почукаш тихичко, сигурно ще ти отвори.

Нищо не казах, защото имах нужда от него. Продължихме с отпуснатото като чувал с картофи тяло в ръце, влязохме в друга стая и го стоварихме върху леглото. И чак тогава сграбчих ръката на Канди

високо, близо до рамото, където впитите пръсти причиняват най-силна болка. Постарах се да заболи.

Той се намръщи леко, но в следващия миг лицето му пак стана каменно.

— Как ти е името, cholo^[4]?

— Махай си ръката — озъби се той. — И не ме наричай чоло. Аз не съм мексиканец. Името ми е Хуан Гарсиа де Сото. И съм чилиец.

— Добре, дон Хуан. И внимавай да не сгазиш някъде лука. Мери си приказките, когато говориш за хората, които ти плащат.

Той се освободи с рязко движение и отстъпи назад. Черните му очи мятаха разярени мълнии. Ръката му се плъзна в ризата и измъкна оттам тънък дълъг нож. Закрепи го с върха на острието към дланта си, без дори да го погледне. После отпусна внезапно ръка и хвана дръжката в движение. Всичко това бе извършено със светкавична бързина и без никакво усилие. Вдигна си ръката до височината на рамото, замахна, ножът политна във въздуха и се заби, трептящ, в рамката на прозореца.

— Ciudadano, señor^[5] — изсмя се той презрително. — И не ми се фукайте много. С мен шега не бива.

Той прекоси стаята с гъвкава походка, измъкна ножа, подхвърли го нагоре, завъртя се на токовете кръгом и го хвана зад гърба си. В следващия миг ножът изчезна някъде в гънките на ризата му.

— Чиста работа — похвалих го. — Но номерът е прекалено циркаджийски.

Той се приближи с подигравателна усмивка.

— Освен това могат да ти счупят лакътя — продължих аз. — Ето така.

Хванах го за дясната китка, дръпнах го, за да го извадя от равновесие, извъртях се встрани и зад него, а в същото време пъгнах сгънатата си ръка зад лакътя му. Натиснах го, като използвах ръката си за опорна точка.

— Едно по-рязко движение и лакътят ще се пукне. А едно пукване ти стига. Излизаш от строя като хвърляч на ножове поне за няколко месеца. А ако движението е малко по-рязко, излизането от строя ще е за постоянно. Свали обувките на мистър Уейд.

Пуснах го и той се ухили.

— Хубав номер, ще го запомня.

После се обърна към Уейд, посегна към едната му обувка, но замръзна на място. Възглавницата беше изцапана с кръв.

— Кой е ударил шефа?

— Не съм аз. Паднал и се порязал на нещо. Но раната е повърхностна. Докторът го прегледа.

Канди бавно издиша.

— Ти беше ли тук, като падна?

— Не, станало е, преди да дойда. Ти май си привързан към него, а?

Той не ми отговори. Събу го, после двамата постепенно го разсъблякохме. Канди извади една пижама в зелено и сребристо. Облякохме Уейд, пъгнахме го в завивките и добре го покрихме. Той беше все така потен и все така хъркаше. Канди тъжно го изгледа, като клатеше бавно гладко сресаната си глава.

— Някой трябва да стои при него. Ще отида да се преоблека.

— Ти иди се наспи, пък аз ще остана тук. Ако ми потрябваш, ще те повикам.

Той се обърна към мен и тихо каза:

— Добре да се грижиш за него. Много добре. И излезе. Аз влязох в банята и намокрих една кърпа и един пешкир. Обърнах Уейд на една страна, постлах пешкира на възглавницата и изтрих Кръвта от главата му — много внимателно, за да не разкървавя отново раната. Показа се тесен и плитък разрез, около пет сантиметра дълъг. Дребна работа. В това отношение доктор Лоринг се оказа прав. Не беше излишен някой и друг шев, но не беше и крайно необходим. Намерих ножици и подрязах косата, Колкото да мога да сложа лейкопласт. После пак го обърнах по гръб и избърсах лицето му. Но това се оказа грешен ход.

Той отвори очи. Бяха празни, блуждаещи, но след малко се проясниха и той ме видя. Ръката му се вдигна към главата и напипа лейкопласта. Устните му промърмориха нещо неразбрано, но след малко и гласът му се избистри.

— Кой ме удари? Ти ли?

— Никой не те е ударил. Сам си паднал.

— Паднал ли съм? Кога? Къде?

— Там, откъдето ми се обади. Обади ми се по телефона. Чух те, като падна. По телефона дори се чу.

— Обадох ли ти се? — Той бавно се усмихна. — Ти си винаги на разположение, а, приятелю? Колко е часът?

— Един минава.

— Къде е Айлийн?

— Легна си. Много ѝ се струпа.

Той се замисли, без да продума. Очите му се изпълниха с болка.

— Аз да не би... — После млъкна и се намръщи.

— Не си я докоснал, доколкото знам. Ако това имаш пред вид. Просто си излязъл на двора и си изгубил съзнание до оградата. Стига приказки. Спи.

— Спи — повтори Уейд тихо и бавно като дете, което си учи урока. — Какво значи това?

— Я вземи едно приспивателно. Имаш ли?

— В чекмеджето на нощното шкафче.

Отворих и намерих пластмасово шишенце е червени хапчета. Секонал, 1,5 грана. По рецепта, на доктор Лоринг. Ах, този добър доктор Лоринг! Рецепта на името на мисиз Уейд.

Извадох две хапчета, върнах шишенцето на мястото му и налях чаша вода от термоса на нощното шкафче. Той каза, че едно хапче му стигало. Изпи го, после глътна още малко вода, отпусна се назад върху възглавницата и пак се втренчи в тавана. Времето минаваше. Седях в един стол и го наблюдавах. Не личеше да му се спи. После каза бавно:

— Спомних си нещо. Направи ми една услуга, Марлоу. Написах едни ужасни глупости и не искам да попаднат в ръцете на Айлийн. На машината са, под калъфа. Моля те да ги унищожиш.

— Добре. Само това ли си спомни?

— Айлийн добре ли е? Сигурен ли си?

— Да. Само е уморена. Хайде, стига, Уейд, престани да мислиш. Не биваше да те питам.

— „Престани да мислиш“, казваш. — Гласът му вече бе леко сънлив. Говореше сякаш на себе си. — Престани да мислиш, престани да сънуваш, престани да обичаш, престани да мразиш. Лека нощ, прекрасни мой принце. Ще взема и второто хапче.

Дадох му го с остатъка от водата. Той пак се отпусна назад, но този път обърна главата си така, че да ме вижда.

— Слушай, Марлоу, написах едни неща и не ми се иска Айлийн...

— Вече ми го каза. Ще се погрижа за това, щом заспиш.

— Благодаря ти. Много мило, че си тук. Много мило.

Последва още една дълга пауза. Клепачите му натезаха.

— Убивал ли си човек, Марлоу?

— Да.

— Неприятно усещане, нали?

— Има хора, на които им харесва.

Очите му бяха съвсем затворени. После пак ги отвори, но вече бяха безизразни. — Как е възможно?

Не му отговорих. Клепачите му пак се отпуснаха много бавно, като завеса в театъра. Почаках още малко. После изгасих едната лампа и излязох.

---

[1] Няма нищо, госпожо (исп.). Б. пр. ↑

[2] Жалко (исп.). Б. пр. ↑

[3] Бедничкият. Пиян като свиня (исп.). Б. пр. ↑

[4] Презрително обръщение към мексиканец (исп.). Б. пр. ↑

[5] Внимавайте, господине (исп.). Б. пр. ↑

Спрях пред вратата на Айлийн и се ослушах. Не чух никакво движение, затова не почуках. Ако се интересувахте от състоянието на мъжа си, щеше сама да попита. Холът беше ярко осветен и празен. Загасих някои от лампите. Отидох до входната врата и погледнах нагоре, към балкона. Средната част на хола се издигаше по цялата височина на къщата и се пресичаше от открити греди, които поддържаха и балкона. Той беше ограден от двете страни със солиден парапет, висок, доколкото можех да видя, близо метър. Горната част на подпорите беше квадратна, за да отива на напречните греди. В столовата се влизаше през двойна врата с щори. Над столовата, изглежда, че бяха стаите на прислугата. Тази част на втория етаж беше отделена със стена, затова предположих, че дотам се стигаше по друга стълба откъм кухнята. Стаята на Уейд беше ъглова, над кабинета му. Светлината на отворената врата на спалнята му се отразяваше във високия таван. Виждаше се също и горната част на вратата.

Изгасих всичко освен един лампион и прекосих хола, за да вляза в кабинета. Вратата беше затворена, но вътре светеха две лампи — един лампион до кожената кушетка и работна лампа върху бюрото. Пищещата машина беше поставена под лампата върху подложка, а до нея имаше разхвърлян куп жълта хартия. Седнах на един тапициран стол и огледах обстановката. Искан да разбера как си бе ударил главата. Преместих се в работния му стол. Телефонът се оказа до лявата ми ръка. Столът беше много нестабилен. Ако се наклоня прекалено силно назад и се прекатурия, главата ми евентуално можеше да се удари в ръба на бюрото. Наплюнчих носната си кърпа и потърках дървото. Нито кръв, нито дявол. Бюрото бе отрупано с вещи, включително цял ред книги, затиснати между два бронзови слона, и старомодна стъклена квадратна мастилница. Проверих ги и тях с кърпичката, но без резултат. Впрочем това, което вършех, беше безсмислено, защото, ако друг го беше ударил, предметът можеше да не е в стаята. А нямаше кой друг да го направи. Станах и запалих

централното осветление. Светлината проникна дори и в най-отдалечените ъгълчета и отговорът, разбира се, се оказа много прост. До стената лежеше преобърнато металическо кошче за отпадъци с разпилени наоколо хартии. Нямамо е крака, за да иде само дотам, значи е било хвърлено или ритнато. Избърсах острите му ръбове с наплюнчената кърпичка. Този път по нея останаха червеникавокафяви петънца. Никаква загадка в последна сметка. Уейд бе паднал и се бе ударил на острия ръб на кошчето — най-вероятно съвсем леко, — след което станал и ритнал проклетото нещо в другия край на стаята. Елементарно.

След това пак е пийнал набързо. Алкохолът стоеше на масичката пред канапето: празна бутилка, друга, почти пълна, кана с вода и сребърна купичка, пълна с вода, която е била лед. Имаше само една чаша, от най-големите.

След като си пийнал, се почувствувал по-добре. Забелязал, че слушалката на телефона не е на мястото си и с размътеното си съзнание сигурно не си е спомнил какво е правил с нея. Само прекосил стаята и я сложил върху вилката. По време всичко съвпадаше. Телефонът има странно въздействие върху човека. Ние, децата на техническия век, го обичаме, мразим и се страхуваме от него. Телефонът е един фетиш. Всеки нормален човек ще каже „ало“, преди да затвори, просто за всеки случай. Но не и човек с помрачен от алкохола мозък, който освен това току-що е паднал и се е ударил. Пък и какво значение! Може и жена му да е затворила телефона — ако е чула падането и удара на кошчето в стената, може да е влязла при него да провери какво става. Тъкмо тогава последната глътка вече го е била блъснала в главата и той е излязъл от къщата, залитайки, прекосил е зелената площ и е изгубил съзнание на мястото, където го намерих. Някой е щял да дойде да го прибере. Вече не си е спомнял кой. Може би добрият доктор Веринджър.

Дотук добре! Но какво би направила жена му? Не би могла да се справи с него, да го убеди в каквото и да било, а нищо чудно и да се е страхувала. Най-вероятно е повикала някого на помощ. Прислугата я няма, значи по телефона. Впрочем нали се беше обадила! На милия доктор Лоринг. Бях предположил, че му е позвънила по телефона след пристигането ми. Тя обаче не спомена такава лещо.

Но отгук нататък нещата вече не се връзваха. Редно е било да го потърси, да го намери и да се увери, че е добре. Нищо е нямало да му се случи, ако полежи на земята в такава топла лятна нощ. Не би могла да го пренесе. Аз трябваше да вложа всичките си сили в тази работа. Но в никой случай не би трябвало да стои до отворената врата, да пуши и да има съвсем смътна представа къде се намира в момента мъжът ѝ. Или грешах? Откъде можех да знам какво е изживяла с него, доколко бе опасен в такова състояние, дали не се е страхувала да се доближи до него. „Аз не мога повече — бяха думите ѝ, когато пристигнах. — Вие го намерете.“ После влезе вътре и припадна.

Нещо продължаваше да ме гложде, но престанах да мисля. Да предположим, че ако често е изпадала в подобна ситуация и е знаела със сигурност, че няма какво да направи, освен да остави нещата, както си бяха, то именно така и би постъпила. Именно така. Нищо да не прави. Да го остави да лежи на земята, докато се появи някой с физически възможности да се справи с него.

Това все още ме тревожеше. Тревожеше ме и фактът, че ни заряза и се прибра в стаята си, а ние с Канди го качихме и го сложихме да си легне. А твърдеше, че го обичала. Той бе неин съпруг, били женени от пет години, бил много добър в трезво състояние — това бяха нейни думи. Пиян бил друг човек — трябвало да се пази от него, защото ставал опасен. Добре де, Марлоу, стига вече.

Но то продължаваше да ме тревожи. Ако наистина бе напласена, нямаше да стои до отворената врата и да пуши. А ако беше само огорчена, отчуждена и отвратена, нямаше да припадне.

Имаше нещо друго. Може би друга жена. И тя точно днес го бе открила. Линда Лоринг? Защо не? Това бе мнението на доктор Лоринг и той го изрази по един много публичен начин.

Спрях да мисля за тези неща и свалих калъфката на пишещата машина. Написаното беше там — няколко листа жълта хартия, които трябваше да унищожа, за да не попаднат в ръцете на Айлийн. Взех ги, седнах на кушетката и реших, че съм заслужил една чашка, докато чета. До кабинета имаше тоалетна стаичка с умивалник. Изплаквах голямата чаша, сипах си и седнах да чета. А това, което прочетох, беше направо идиотско. Ето го:

„Четири дни изминаха, откак имаше пълнолуние и на стената блести четвъртито петно лунна светлина и то прилича на голямо сляпо млечнобяло око — стенно око. Шега. Ужасно тъпо сравнение. Писатели. Всичко трябва да е като нещо друго. Усещам си мозъка като разбита сметана, но не толкова сладък. И това е сравнение. Повръща ми се, като се сетя за тази гадория. И без да мисля за нея, ми се повръща. И сигурно ще повърна. Но не ме насилвайте. Дайте ми време. Червеите в слънчевото ми сплитане пълпят ли, пълпят. По-добре да си легна в леглото, но под него ще има едно черно животно и то ще мърда, и ще шумоли, и ще се свива на топка, и ще се блъска в пружината, и аз ще изпищя, но писъка ще чуя само аз. Писък на сън, писък на кошмар. Няма от какво да ме е страх и не ме е страх, но веднъж лежах така в леглото и черното животно се блъскаше в пружината и тогава получих оргазъм. Това ме отврати повече от всички гадости, които съм вършил.

Мръсен съм и съм брадясал. Ръцете ми треперят. Потя се. Воня. Ризата ми е мокра под мишниците, на гърдите и на гърба. Ръкавите й са мокри на сгъвките на лактите. Чашата на масата е празна. Ще трябва да хвана шишето с две ръце, за да си сипя. По-добре направо от бутилката, да живна малко. Вкусът му е отвратителен. Пък и няма да ми помогне. Накрая дори ще ми попречи да заспя и целият свят ще стене от ужаса на изтерзаните ми нерви. Това май не беше лошо, а, Уейд? Дай още.

Първите два-три дни не е зле, но после вече става неприятно. Започваш да се измъчваш и пиеш, за да се почувствуващ за кратко време по-добре, но плащаш все по-скъпо, а по-добре не ти става, докато идва моментът, в който само повръщаш. И тогава се обаждаш на Веринджър. Добре, Веринджър, пристигам. Но вече няма Веринджър. Замина за Куба или е мъртъв. Оня педераст го е пречукал. Горкият Веринджър, каква съдба — да умре с педераст в леглото си. Хайде, Уейд, ставай, че трябва да ходим на едно-две места. Места,

където не сме били и откъдето няма да се върнем, когато отидем там. Това изречение как ти звучи? Не. Добре де, не ти искам пари за него! Тук се прави кратка пауза и се пуска дълга реклама.

Брей, успех. Станах. Страшен съм! Успях да стигна до кушетката и ето ме, коленичил до нея, опрял ръце и захлупил лице в дланите — плача. После се помолих и се презрях за това, че се моля. Един долнопробен алкохолик се самопрезира. За какво се молиш бе, глупако? Когато се моли нормален човек, значи вярва. Ако се моли болен човек, значи го е страх. Стига молитви! Този свят ти сам си го създаде, а малката помощ отвън — е, и нея Сам си я изпроси. Стига си се молил, извратен тип такъв! Изправи се на крака и си пийни! Вече е късно за нещо друго.

Най-после успях да хвана шишето с две ръце. И си сипах в чашата. Без да разлея почти нищо. Сега остава да вдигна чашата, без да повърна. Я да добавя малко вода. Полека, спокойно. Стана ми топло. Дори горещо. Ако можех да спра да се по-агя! Чашата е празна. И пак е на масата.

Лунната светлина нещо се замъгли, но въпреки това успях да оставя чашата, внимателно, внимателно, като роза във висока ваза. Розите кимат с росни главички. Може и аз да съм роза. Ето на — покрит съм с роса. А сега да се кача горе. Какво ще кажеш за една глътка за из път? Не? Добре, добре, каквото кажеш. Вземи шишето със себе си. Ако стигна догоре, поне ще ме чака нещо приятно. Ако успея да се кача, имам право на награда. Знак на признателност от мен за мен. Аз така силно се обичам и което е най-приятно — нямам никакви съперници.

Два интервала. Бях горе, слязох долу. Горе не ми харесва. От височината сърцето ми замира. Но продължавам да удрям по клавишите на тази машина. Какъв вълшебник е подсъзнанието! Ако можех да работя редовно. И горе светеше луна. Може би е била същата. Никакво разнообразие по отношение на луните. Идва и си отива като млекаря, и млякото на луната е все едно и също. Луната на млякото — хайде, стига, приятелче. Нещо се пообърка. Няма време да описваме историята на болестта на луната. Достатъчно истории на болести имаш в главата си — на цялата Айдъл Вали.

Тя спеше на една страна и не издаваше нито звук. Със свити колене. Стори ми се, че спи прекалено беззвучно. Когато човек спи,

винаги издава някакъв звук. Може би не спи, а само се мъчи да заспи. Ако се приближа, ще разбере. Но може ли да падна. Едното ѝ око се отвори — или май че не... Погледна ли ме, или не? Не. Иначе щеше да се понадигне и да попита: Не ти ли е добре, мили? Не ми е добре, мила. Но не се безпокой, мила, защото на мен ми е зле, не на теб, а ти спи, кротка и прекрасна, и нищо не си спомняй, и не се мърси с мен, и не допускай до себе си нищо мръсно, сиво, грозно.

Ти си некадърен, Уейд. Наблъска цели три определения — некадърни писателю. Не можеш ли да пишеш поне а ла потока на съзнанието, без да слагаш по три прилагателни? Слязох, като се държах за перилата. Стомахът ми се качваше в устата с всяко стъпало и аз едва се сдържах. Добрах се долу, до кабинета, стигнах до канапето и изчаках сърцето ми да се успокои. Шишето ми е подръка. Когато Уейд подрежда нещата, едно е сигурно — шишето е винаги подръка. Никой не го крие, никой не го заключва. Никой не казва: «Не мислиш ли, че вече пи достатъчно, мили? Ще ти прилошее, мили.» Никой не казва такава неща. Само си спи на една страна тихо като роза.

Прекалено много пари дадох на Канди. Грешка. Трябваше отначало да му дам малко, за да стигнем постепенно до многото. Така апетитът е винаги изострен. А като му дадеш много от първия път, бързо ще се насити. В Мексико може цял месец да живее и да издържа семейство със сумата, която му давам тук за един ден. А като се насити, какво ще направи? И стигат ли на човек парите, ако знае, че може да получи още? Дали да не убия това чернооко копеле? Заради мен вече умря един добър човек, защо не и една хлебарка с бяло сако?

Стига с този Канди. Винаги има начин да се затъпи една игла. Виж, другия никога няма да го забравя. Той е изписан с огън върху сърцето ми.

Я по-добре да се обадя по телефона. Нещо губя контрол над себе си. Усещам ги как подскачат, подскачат, подскачат. Я да побързам, докато тези розови животинки не са ме полазили по лицето. Хайде, обади се, обади се! Обади се на Сю от Су Сити. Ало, момиче, искам междуградски. Ало, междуградски, дайте ми Сю от Су Сити. Номера ѝ ли? Няма номер, само име. Ще я намерите лесно — тя се подвизава на десета улица, откъм сенчестата страна, под високите палми с разперени листа. Добре де, добре! Оставете поръчката, ще ви кажа нещо друго, впрочем ще попитам нещо. Кой ще плати за банкетите,

дето Гифърд ги дава в Лондон, ако анулирате поръчката ми? Аха, смятате, че мястото ви е сигурно, ама така си мислите. Я ми дайте да говоря с него. Свържете ме направо. Прислужникът току-що му е занесъл чая. Ако не може да говори, ще изпратим някой, който може.

Това пък защо го написах? Какво се опитвах да си спомня? А, да, телефона. Трябва да се обадя. Веднага. Вече ми става зле, много, много зле...“

Това беше всичко. Сгънах листовите и ги пъгнах във вътрешния си джоб до портфейла. Отворих широко стъклената врата и излязох на терасата. Луната бе малко начената. Но беше лято в Айдъл Вали, а лятото е хубаво нещо. Стоях загледан в неподвижното безцветно езеро, мислех и се чудех. Тогава чух изстрел.

Откъм балкона се виждаха две отворени и осветени врати: на Айлийн и неговата. Нейната стая беше празна. От неговата се дочуваше шум от боричкане и аз с един скок се озовах там. Тя беше приведена над него и се опитваше да го надвие. Черен пистолет се стрелна във въздуха, две ръце — голяма мъжка и малка женска — го държаха едновременно, но не за дръжката. Роджър седеше в леглото приведен напред и дърпаше пистолета към себе си. Тя беше в светлосин халат, от тези на баклавички; косата ѝ бе паднала върху лицето и ето че вече държеше пистолета с две ръце и със силно дръпване го измъкна от ръцете му. Изненадах се, че в нея може да се крие толкова сила, колкото и да беше той изтощен. Роджър се отметна рязко с изцъклени очи и забързано дишане, а тя отстъпи назад и се блъсна в мен.

Остана така, облежната на мен, стиснала пистолета с две ръце до гърдите си. Тресеше се от задъхани ридания. Аз се пресегнах през нея и хванах пистолета.

Тя се обърна, сякаш едва разбра, че съм до нея. Очите ѝ се разтвориха широко и тялото ѝ се отпусна. Остави ме да ѝ отнема пистолета. Беше тежко, неудобно оръжие, марка „Уебли“, автоматичен, без ударник. Дулото беше топло. Хванах я с една ръка, пузнах пистолета в джоба си и погледнах към него. Никой от нас не проговори.

После Уейд отвори очи и познатата уморена усмивка се появи на устните му.

— Няма ранени — промърмори той. — Случаен изстрел в тавана.

Усетих как тялото ѝ се напряга. В следващия миг се отдръпна. Очите ѝ бяха фокусирани, ясни.

— Роджър — гласът ѝ беше болезнен шепот. — Защо си такъв?

Той я погледна тъпо, облиза устните си и нищо не каза. Тя се облегна на тоалетката. Ръката ѝ механично се вдигна и отметна косите

от лицето. Потрепера цялата, от главата до петите, после поклати глава.

— Роджър — прошепна отново. — Горкият Роджър. Горкият, нещастен Роджър.

Сега той гледаше право нагоре, в тавана.

— Имах кошмар — промълви бавно. — Някой с нож в ръка се бе надвесил над леглото ми. Не знам кой. Приличаше ми на Канди. Но няма начин да е бил той.

— Разбира се, че не, мили — нежно го успокои тя. Отдръпна се от тоалетката и седна на ръба на леглото. Пресегна се и почна да го гали по челото. — Канди отдавна спи. Пък и за какво му е нож?

— Нали е мексиканец. Те всички носят ножове — отговори ѝ той със същия безличен, сякаш далечен глас. — Много си падат по ножовете. И хич не си пада по мен.

— Никой не си пада по теб — грубо се намесих аз.

Тя бързо се обърна към мен.

— Моля ви, не говорете така. Откъде да знае? Сънувал е...

— Къде беше пистолетът? — изръмжах ѝ аз, без да му обръщам внимание.

— В нощното шкафче. В чекмеджето.

Уейд обърна глава и срещна погледа ми. В чекмеджето нямаше никакъв пистолет и той знаеше, че аз знам. Там се въргаляха хапчета и някои други дреболии, но пистолет не бе имало.

— Или под възглавницата — добави той. — Не съм много сигурен. Стрелях веднъж... — Роджър повдигна натежала ръка и посочи — ей там, горе.

Вдигнах поглед. В мазилката на тавана наистина имаше дупка. Отместих се, за да я видя по-добре. Да. Приличаше на дупка от куршум. Изстрелян от пистолет като този, той би пронизал тавана и би се забил някъде в горния кат. Върнах се при леглото му и го загледах сърдито.

— Не е вярно. Искал си да се застреляш. Никакви кошмари не си сънувал. Плувал си в морето на самосъжалението. Нито в чекмеджето, нито под възглавницата имаше пистолет. Станал си, взел си го, пак си легнал и си се приготвил да си теглиш куршума. Само че не ти е стискало. Стрелял си напосоки и жена ти веднага е дотърчала — което си и целял. Просто да те съжалят и да ти съчувствуват. Нищо друго. И

боричкането беше в по-голямата си част представление. Тя не би могла да ти отнеме пистолета, ако ти не си искал да ти го вземе.

— Лошо ми е. Но може и да си прав. Какво значение има?

— Значението е следното. Ще те затворят в психиатрична болница и, вярвай ми, персоналът там не е по-състрадателен от каторжнически конвой.

Айлийн рязко се изправи.

— Престанете — срязва ме тя. — Той наистина е болен и вие много добре го знаете.

— Той иска да е болен. Само му напомням какво може да му струва.

— Сега не е моментът да му го казвате.

— Вървете си в стаята. Сините ѝ очи замятаха мълнии.

— Как смеете...

— Вървете си в стаята. Освен ако не искате да се обадя в полицията. Такива неща трябва да се съобщават.

Той се ухили.

— Ами да, обади се в полицията. Колкото се обади за Тери Ленъкс.

Не обърнах внимание на думите му. Продължих да я гледам. Имаше изморен вид — крехка и безкрайно красива. Светкавичният ми яд бе преминал. Протегнах ръка и я докоснах.

— Хайде, няма нищо. Той няма да прави повече опити. Вървете и си легнете.

Айлийн го изгледа продължително и излезе от стаята. Приседнах на крайчеца на леглото, където бе седяла тя.

— Искаш ли още едно хапче?

— Не, благодаря. Няма значение дали ще заспя. Вече ми е много по-добре.

— Познах ли за изстрела? Нали беше театър?

— Донякъде. — Той извърна глава. — Мисля, че малко прекалих.

— Никой не може да ти попречи да се самоубиеш, ако наистина го искаш. Знам това със сигурност. Както и ти.

— Да. — Той продължаваше да лежи с обърната на другата страна глава. — Направи ли каквото те помолих... листовете в пишещата машина?

— Да. Изненадан съм, че помниш. Писал си големи глупости. Интересна работа — напечатано е без грешка.

— Винаги пиша така — пиян или трезв, — поне до един момент.

— Не се страхувай от Канди. Грешиш, че не те харесва. И не е вярно, че никой не те харесва. Казах го само за да ядосам Айлийн.

— Защо?

— Защото вече припадна веднъж тази нощ. Той леко поклати глава.

— Айлийн никога не припада.

— Значи се е престорила. И това не му хареса.

— Какво искаш, да кажеш с думите, че един добър човек е умрял заради теб? — продължих аз.

Той се намръщи и се замисли.

— Глупости. Нали ти казах, че сънувах...

— Говоря за написаното.

Сега вече Уейд ме погледна, като бавно обърна главата си, сякаш му тежеше безкрайно.

— И онова е сън.

— Пак те питам, Канди с какво те държи в ръцете си?

— О, я стига. — И той пак склопи очи. Станах да затворя вратата.

— Не можеш да избягаш от всичко, Уейд. Канди може да е изнудвач, от това по-лесно няма. Може дори да го прави много мило — да те харесва и да ти прибира паричките. С какво те държи — някоя жена ли?

— Вярваш на онзи глупак Лоринг — отвърна той със затворени очи.

— Не съвсем. По-скоро си мисля за сестрата — мъртвата.

Беше само налучкване, но, изглежда, попаднах в целта. Уейд разтвори широко очи. На устните му се появи пяна.

— Затова ли си тук? — попита той бавно, шепнешком.

— Много добре знаеш. Бях поканен от теб.

Той взе да си върти главата първо на една страна, после на другата. Въпреки секонала нервите му не бяха в ред. Лицето му се покри с капчици пот.

— Не съм първият любещ съпруг, изневерил на жена си. Я ме остави, дявол да те вземе. Остави ме на мира.

Влязох в банята, взех един пешкир и му избърсах лидето. После му се ухилих подигравателно. Ама съм подлец, втори като мен няма. Чакам жертвата ми да се строполи на земята и тогава почвам да я ритам. Нали е слаб. Не може да ми го върне.

— В един от близките дни ще се върнем на въпроса.

— Не съм луд — промърмори той.

— Само се надяваш, че не си луд.

— Знаеш ли какво изживях...

— Ами то се вижда. Но въпросът е защо. На, вземи. — Извадих още един секонал от чекмеджето и му дадох вода. Той се повдигна на лакът, посегна за чашата и се размина с нея поне с десет сантиметра. Сложих я в ръката му. Успя да отпие и да глътне хапчето. После се отпусна по гръб изтощен, с напълно безстрастно лице. Носът му беше изострен като на мъртвец. Тази нощ нямаше да хвърля никого надолу по стълбите. Най-вероятно никоя нощ изобщо...

Клепачите му натежаха и аз излязох от стаята. Усещах тежестта на пицова до бедрото си — джобът ми бе увиснал. Тръгнах за надолу. Вратата на Айлийн беше отворена. В стаята ѝ беше тъмно, но лунната светлина стигаше, за да различа силуета ѝ, откроен до самата врата. Тя извика нещо, което ми прозвуча като име, но не моето. Направих няколко крачки към нея.

— Не викай — сгълчах я. — Той легна да спи.

— Знаех, че ще се върнеш — нежно ми каза тя. — Макар и след десет години.

Аз се опулих. Единият от нас двамата не беше в ред.

— Затвори вратата — продължи тя със същия галещ глас. — През всичките тези години се пазех за теб.

Обърнах се и затворих вратата. За момента идеята ми допадна. А като се обърнах пак към нея, тя вече бе политнала към мен. Така че я подхванах. Нямаше как. Притисна се силно до мен и косата ѝ докосна лицето ми. Устата ѝ потърси моята за целувка. Цялата трепереше. Устните ѝ се разтвориха и езикът ѝ се стрелна. После ръката ѝ се спусна надолу, тя дръпна нещо, дрехата, която я загръщаше, се разтвори и се оказа, че под нея е гола, както майка я е родила, но далеч не така целомъдрена.

— Отнеси ме до леглото — прошепна тя.

Така и направих. Прегърнах я и докоснах гола кожа, нежна кожа, мека, податлива плът. Вдигнах я и я пренесох на ръце до леглото, после я сложих да легне. Тя обаче продължи да обгръща врата ми с ръце, а от гърлото ѝ излизаха някакви особени свистящи звуци. После взе да се мятта и да стене. Това направо ме уби. Почувствувах се като жребец. Усетих, че губя контрол над себе си. Човек не получава такава покана от такава жена много често.

Канди ме избави от това ужасно положение. Чу се слабо изскърцване, обърнах се рязко и видях как дръжката на вратата се помръдна. Освободих се с едно движение от нея и скочих към вратата. Отворих я, изхвърчах навън и зърнах мексиканеца да тича по коридора, а после надолу по стълбите. Някъде по средата спря и ми се захили цинично. После изчезна.

Върнах се и затворих вратата — този път от външната страца. Отвътре жената издаваше някакви странни звуци, но сега ги възприех само като странни звуци. Магията се бе развалила.

Слязох бързо по стълбите, прекосих хола, влязох в кабинета, грабнах бутилката уиски и отпих направо от гърлото. Когато не бях в състояние да гълтам повече, се облегнах задъхан на стената и оставих огнената течност да ме изгаря, докато не усетих, че е стигнала до мозъка ми.

Много време бе минало от вечеря. Много време бе минало от всичко нормално. Уискито ме удари бързо и силно, но аз продължих да се наливам, докато стаята потъна в мъгла, мебелите се разместиха, а светлината на лампата ми заприлича на букет от летни мълнии. В следващия миг лежах безжизнен на коженото канапе и се опитвах да балансирам шишето на гърдите си. То ми се стори празно. Търкулна се и тупна на пода.

И това беше последното, което си спомням.

Слънчево зайче гъделичкаше глезените ми. Отворих очи и видях короните на дърветата, които леко трептяха в мранята на синьото небе. Обърнах се на другата страна и кожата на канапето докосна бузата ми. Сякаш брадва зацепи главата ми. Седнах, Бях наметнат с одеяло. Отхвърлих го и свалих краката си на пода. Озъбих се на часовника. Показваше една минута преди шест и половина.

Станах, но за целта трябваше да впрегна силния си характер. И всичката си воля. И всичко в себе си, а то не беше много като едно време. Трудните години си бяха взели своето.

Затътрах се към малката тоалетна стаичка, свалих вратовръзката и ризата и заплисках с шепи студена вода по лицето и главата си. Водата взе да се стича по мен и аз се избърсах с хавлията, като се търках жестоко. Облякох отново ризата, сложих връзката, посегнах за сако и пистолетът в джоба издрънча, като се удари в стената. Извадих го, завъртях цилиндъра и исипах патроните в шепата си — пет цели, от единия бе останала почерняла гилза. После си помислих — какъв смисъл има, лесно ще намери други. Затова ги върнах на мястото им, отнесох пистолета в кабинета и го прибрах в едно от чекмеджетата на бюрото.

Когато вдигнах поглед, видях Канди до вратата — изряден в бялото си сако, със сресана назад лъскава черна коса и изпълнени с омраза очи.

— Кафе ще пиете ли?

— Да, благодаря.

— Изгасих лампите. Шефът е добре. Спи. Затворих вратата на стаята му. Защо се напихте?

— Трябваше.

Той ми се ухили подигравателно.

— Не ти бутна, а? Теглиха ли ти шута, а, ченге?

— Гледай си работата.

— Тази заран нещо хич не си корав. И май че изобщо не си, а?

— Я тичай да ми донесеш кафето — изревавах аз.

— Niño de puta.^[1]

С един скок се озовах до него и го сграбчих за ръката. Той не помръдна. Само ме изгледа презрително. Изсмях се и го пуснах.

— Имаш право, Канди. Не съм корав.

Той се обърна и излезе, но за нула време се върна обратно със сребърен поднос, върху който имаше малка сребърна каничка с кафе, захар, мляко и старателно сгъната триъгълна салфетка. Сложи подноса на масичката и прибра празната бутилка заедно с всичко останало. Вдигна и една бутилка от пода.

— Прясно е. Току-що го направих — поясни той и излезе.

Изпих две чаши без захар и мляко. После запалих цигара. Всичко дойде на мястото си. Все още бях човек. Канди пак се появи в стаята.

— Закуска искате ли? — попита ме мрачно той.

— Не, благодаря.

— Разкарай се тогава, не те щем.

— Кой сте вие?

Той отвори някаква кутия и си взе цигара. Запали я и най-нагло ми духна в лицето.

— Аз се грижа за шефа.

— Добре ли припечелваш? Канди се намръщи, после кимна.

— Да, добре плаща.

— И колко ти бута отгоре — за да си мълчиш? Той пак обърна на испански.

— No entiendo.^[2]

— Много добре разбираш. Колко го ръсиш? Бас ловя, че не е по-малко от двеста.

Той се ухили.

— Двеста ще ми дадеш ти, ченге. За да не кажа на шефа, че снощи излезе от стаята й.

— С двеста мога да купя цял рейс такива като тебе.

Той се направи, че не чува.

— Шефът става много лош, като го прихванат. Така че плащай, ченге.

— Дребна риба си ти — презрително му отвърнах. — И на дребно работиш. Много мъже се хващат, когато им налетят. А и тя не е вчерашна. Така че няма да ме уплашиш.

В очите му се появи лош блясък.

— Повече да не си се мярнал насам, храбрецо.

— Тръгвам си.

Изправих се и заобиколих масата. Той се помръдна колкото да остане с лице към мен. Следях ръцете му, но очевидно не носеше нож тази сутрин. Когато го наближих достатъчно, му отвъртях един шамар.

— Не разрешавам на прислугата да ме нарича курвин син, черньо. Тук съм по работа и ще идвам, когато сметна за необходимо. Затова внимавай какво приказваш. Може и с пищова да те наложа. Тогава язык за красивата ти мутричка.

Той не реагира изобщо, дори на шамара, който заедно с „чернъто“ сигурно беше смъртна обида за него. Само си остана неподвижен, с каменно лице. После, без да каже дума, вдигна подноса и го изнесе.

— Благодаря за кафето — рекох на гърба му. Той не спря. Като си отиде, опипах космите по брадата си, стегнах се и реших да си тръгвам. До гуша ми беше дошло от семейство Уейд.

Когато прекосяха хола, по стълбата заслиза Айлийн, обути в бели панталони и сандали без пръсти, с бледосиня риза. Погледна ме много изненадана.

— Не знаех, че сте тук, мистър Марлоу — каза го, сякаш не се бяхме срещали от миналата седмица, когато просто съм се бил отбил на чай.

— Прибрах пистолета му в бюрото.

— Пистолета ли? — Най-после като че ли загоря. — А снощи беше малко напрегнато, нали? Мислех, че сте си отишли.

Приблжих се до нея. На врата си носеше тънка златна верижка и някакъв особен медальон в златно и синьо върху бял емайл. Синята част ми заприлича на две неразперени криле. Срещу тях имаше широко поле бял емайл и златна кама, пронизала свитък. Думите не можах да прочета. Медалионът беше някаква военна значка.

— Напих се. Нарочно и грозно. Чувствувах се самотен.

— Нямахте защо да сте самотен — отвърна тя с чисти като вода очи, в които не открих ни следа от лукавство.

— Въпрос на мнение. Тръгвам си и не знам дали някога пак ще дойда. Нали чухте какво казах за пистолета?

— Че сте го сложили в бюрото. Може би ще е по-добре да го прибера другаде. Той в същност нямаше намерение да се застреля, нали?

— Не мога да кажа. Следващия път и това може да се случи.

Тя поклати глава.

— Не вярвам, наистина не вярвам. Вие страшно ми помогнахте снощи, не знам как да ви се отблагодаря.

— Е, поне се опитахте.

Айлийн порозовя. После се изсмя.

— Снощи сънувах много особен сън — започна тя бавно, загледана някъде над рамото ми. — Един човек, когото познавах, беше тук, в къщата. Той е мъртъв от десет години. — Пръстите ѝ докоснаха медальона от злато и емайл. — Затова днес си сложих това. То ми е от него.

— И аз сънувах странен сън. Но няма да ви го разкажа. Дръжте ме в течение за Роджър и ако мога с нещо да помогна...

Тя ме погледна в очите.

— Нали казахте, че повече няма да идвате тук?

— Казах, че не знам дали пак ще дойда. Може да ми се наложи. Надявам се да не стане нужда. В този дом има много нещо нередно. И само една част се дължи на бутилката.

Айлийн впери поглед в мен, намръщена.

— Какво искате да кажете?

— Мисля, че знаете за какво говоря.

Тя се замисли. Пръстите ѝ все още докосваха медальона. После въздъхна — бавно и примирено.

— Винаги има замесена друга жена. Рано или късно. Не непременно фатално. Но май говорим за различни неща?

— Възможно е — отвърнах. Тя продължаваше да стои на стъпалата — на третото отдолу нагоре. И пръстите ѝ продължаваха да докосват медальона. В нея имаше нещо нереално красиво. — Особено ако под друга жена разбирате Линда Лоринг.

Тя пусна медальона и слезе едно стъпало по-долу.

— И доктор Лоринг е на моето мнение — продължи с безразличие. — Сигурно има основания за това.

— Нали ми казахте, че е правил същата схема на половината мъже в Айдъл Вали?

— Нима? Ами... какво друго можех да кажа тогава? — Тя слезе още едно стъпало.

— Не съм се обръснал — подхвърлих аз. Това я стресна. После се засмя.

— О, не очаквах да ме целунете.

— А какво очаквахте от мен, мисиз Уейд? В началото, когато ме убеждавахте да се заема с тази работа? И защо се спряхте на мен — какво мога аз да ви предложа?

— Вие оставате верен, когато това никак не е лесно — тихо ми отвърна тя.

— Трогнат съм. Но не съм убеден, че това е била истинската причина.

Тя слезе на последното стъпало и вдигна поглед към мен.

— Каква е тогава причината?

— Дори да е така, много е неоснователна — по-лоша не можете да измислите, дори да поискате.

Тя едва-едва се намръщи.

— Защо?

— Защото онова, което направих тогава — като останах верен, — бе нещо, което и глупакът няма да стори два пъти.

— Знаете ли — подметна тя небрежно, — разговорът ни стана много загадъчен.

— Ами вие сте загадъчна личност, мисиз Уейд. Хайде сбогом и ви желая късмет, а ако наистина сте загрижена за Роджър, намерете му някой добър лекар — и то незабавно.

Тя пак се засмя.

— О, това снощи не беше нищо. Да го видите, когато получи действително тежък пристъп. А днес вече ще бъде на крака и следобед сигурно ще седне да работи.

— Ами, ще работи.

— Вярвайте ми, като ви казвам. Достатъчно добре го познавам.

Нанесох ѝ последния удар право в зъбите и думите ми наистина прозвучаха много злобно.

— Вие в същност никак не желаете да го спасите, нали? Просто се правите, че се опитвате.

— Това са много жестоки думи — бавно изрече тя.

Мина покрай мен, после през вратата на трапезарията. А аз прекосих хола и излязох от къщата. Беше прекрасно лятно утро в тази светла уединена долина, достатъчно отдалечена от големия град, за да няма и следа от индустриална мъгла, оградена с високи планини, които я предпазваха от океанската влага. По-късно щеше да стане горещо, но по един изискан, приятен начин — не жестоко като в пустинята и не лепкаво и вонящо като в града. Айдъл Вали беше идеално място за живеене. Идеално. Приятни хора с приятни домове, приятни коли, приятни коне, приятни кучета — нямаше да се учудя, ако и децата им бяха приятни.

Но единственото, което един човек на име Марлоу искаше от Айдъл Вали, беше да се измъкне оттам. И то бързо.

---

[1] Курвин син (исп.). Б. пр. ↑

[2] Не разбирам (исп.). Б. пр. ↑

31

Прибрах се у дома, взех един душ, избръснах се, преоблякох се и отново започнах да се усещам чист. Пригответих си закуска, изядох я, измих съдовете, изметох кухнята и площадката пред задния вход, запалих една лула и се обадох на телефонната служба, към която бях абониран. Никой не ме беше търсил. Тогава за какво да ходя в кантората? Нямаше да намеря нищо освен още един умрял молец, още един слой прах и портрета на Мадисън в сейфа. Можех да си поиграя с него и с петте новички стотачки, които още миришеха на кафе. Можех, но не исках. Нещо се бях вкиснал. В същност те не бяха мои. Какво можех да си купя с тях? Колко вярност му трябва на един мъртвец? Пфу. Явно гледах на живота през мъглата на махмурлука.

Беше една от онези сутрини, които като че ли нямат край. Усещах се изсмукаи, изморен, безразличен и отлитащите минути сякаш потъваха в празното пространство с мек, бръмчащ звук, като изстреляни ракети. Отвън в храстите чуруликаха птички, а колите фучаха безспир нагоре-надолу по Лоръл Каньон Булевард. Обикновено дори не ги чувах. Но сега бях умислен, раздразнителен, озлобен и свръх-чувствителен. Реших да се справя с махмурлука.

Сутрин обикновено не пия. Климатът в Южна Калифорния е прекалено мек за това. Обмяната на веществата е забавена. Но този път си налях в една висока чаша, сложих лед, седнах във фотьойла с разкопчана риза, заразливствах едно списание и прочетох един идиотски разказ за някакъв тип, който имал два живота, и двама психоаналитици — единият човек, а другият някакво насекомо в кошер. Той ходеше ту при единия, ту при другия и, общо взето, разказът беше много шантав, но забавен — по един такъв, по-особен начин. Пиех внимателно, глътка по глътка, и чаках.

Около, обед телефонът звънна и един глас каза:

— Обажда се Линда Лоринг. Позвъних първо в кантората ви, но от телефонната служба ме посъветваха да опитам у дома ви. Бих желала да се видим.

— Защо?

— Предпочитам да ви обясня лично. Предполагам, че ходите в кантората си от време на време?

— Аха. От време на време. Пари ще има ли?

— Не бях се замисляла по този въпрос, но нямам нищо против, ако желаете да ви се заплати. Мога да бъда в кантората ви след около час.

— Окей.

— Ама какво ви става? — рязко попита тя.

— Махмурлия съм. Но не съм парализиран. Ще дойда. Освен ако не предпочитате вие да дойдете тук.

— Предпочитам в кантората.

— Тук при мен е много приятно. Задънена улица, никакви съседи наблизо.

— Намекът ви не ме привлича, ако правилно съм ви разбрала.

— Никой не ме разбира, мисиз Лоринг. Много съм загадъчен. Добре, ще се опитам да се добера дотам.

— Безкрайно ще съм ви благодарна. — И тя затвори.

Забавих се, защото по пътя се отбих да хапна един сандвич. Проветрих кабинета, включих звънеца, надникнах в чакалнята и тя вече беше там, в същия стол, където бе седял Менди Менендес, и прелистваше най-вероятно същото списание. Беше в бежов габардинен костюм и изглеждаше много елегантна. Остави списанието, погледна ме сериозно и каза:

— Тази папрат трябва да се полее. Освен това, струва ми се, че трябва и да се пресади — прекалено много въздушни корени има.

Отворих вратата и ѝ направих място да мине. По дяволите папратта. Тя влезе, оставих вратата сама да се затвори, държах ѝ стола, докато седна, и тя огледа кабинета ми като всеки клиент. А аз седнах от другата страна на бюрото.

— Не бих нарекла кантората ви дворец. Дори и секретарка ли нямате?

— Животът ми е тежък, но аз съм свикнал.

— А ми се струва, че и работата ви не е особено доходна.

— Е, зависи. Искате ли да ви покажа един портрет на Мадисън?

— Един какво?

— Банкнота от пет хиляди долара. Хонорар. Тук я държа, в сейфа.

Станах, завъртях диска, отворих сейфа, отключих вътрешното чекмедже, извадих малък плик и го сложих пред нея. Тя го загледа изумена.

— Не се заблуждавайте от обстановката. Веднъж работих за един, който имаше дващест милиона. Даже вашият старец би го поздравил. А канцеларията му не беше по-люксовна от моята, само дето беше глух и си беше направил тавана звуконепроницаем. А на пода имаше кафяв линолеум, без килим.

Тя взе в ръка портрета на Мадисън и го повъртя между пръстите си. После отново върна банкнотата в плика.

— Това е от Тери, нали?

— Бре, та вие всичко знаете!

Тя бутна плика по-далеч от себе си и се намръщи.

— Той имаше такава. Винаги я носеше със себе си, след като се ожениха със Силвия втория път. Наричаше я своята щура пара. Не я намериха в него, като умря.

— За това може да има и други причини.

— Да, но колко хора носят в себе си банкноти от по пет хиляди долара? И колко от тях, ако могат да си позволят да ви платят такъв хонорар, ще ви го поднесат в подобна форма?

Въпросът не предполагаше отговор. Аз само кимнах. И тя продължи рязко:

— И каква работа трябваше да свършите срещу тези пари, мистър Марлоу? Или не желаете да ми отговорите? По време на онова последно пътуване до Тихуана сте имали достатъчно време да си попри казвате. Онази вечер ясно ми дадохте да разбера, че не вярвате на самопризнанието му. Даде ли ви той списък на любовниците на жена си, та да откриете сред тях убиеца?

Пак не отговорих, но по други причини.

— И случайно името Роджър Уейд да фигурира в този списък? — продължи тя все така рязко. — Ако Тери не е убил жена си, убиецът трябва да е някой избухлив и невменяем тип, някой луд или разюздан пияница. Само такъв човек е можел, нека употребя собствения ви отвратителен израз, да направи лицето ѝ на кайма. Затова ли сте толкова услужлив към Уейдови — истински малък домашен

помощник, който се грижи за него като за дете, щом се напие, намира го, като се изгуби, и го води у дома, когато е напълно безпомощен?

— Нека ви поясня един-два момента, мисиз Лоринг. Тери може и да ми е дал тази прекрасна гравюра, но нито ми е давал списък, нито е споменавал имена. И нищо не е искал от мен освен онова, което сте така сигурна, че съм направил — да го закарам до Тихуана. Що се отнася до моето вземане-даване с Уейдови, то е дело на един нюйоркски книгоиздател. Той умира Роджър Уейд да му завърши започнатата книга, което значи, че трябва да бъде относително трезв, което от своя страна пък значи, че трябва да се открие причината, заради която пие. Ако има такава, и тя може да се открие, следващата стъпка би била да се направи опит да се премахне. Казвам опит, защото това най-вероятно не може да стане. Но поне можем да опитаме.

— Мога веднага да ви кажа с едно-единствено изречение причината, поради която пие — изрече тя презрително. — Онази анемична блондинка, за която е женен.

— О, не бих казал. Не бих я нарекъл анемична.

— Нима? Колко интересно! — Очите ѝ метнаха мълнии.

Вдигнах моя портрет на Мадисън.

— Не се опитвайте да ме клъвнете, мисиз Лоринг. Не съм спал с нея. Съжалявам, ако ви разочаровах.

Отидох до сейфа, прибрах парите и заключих чекмеджето. Затворих отново сейфа и врътнах диска.

— Впрочем, като си помисли човек — каза тя зад гърба ми — едва ли някой изобщо спи с нея.

Обърнах се и седнах на ръба на бюрото.

— Започвате да ставате по женски злобна, мисиз Лоринг. Защо? Да не би да си падате по нашия приятел алкохолика?

— Мразя подобни подмятания — хапливо ми отвърна тя. — Мразя ги. Изглежда, идиотската сцена, която направи мъжът ми, ви дава основание да мислите, че можете и да ме оскърбявате. Не, аз не си падам по Роджър Уейд. И никога не съм си падала по него — дори когато още не се беше впиянчил и умееше да се държи. И още по-малко сега — когато е това, което е.

Отпуснах се в стола и се пресегнах за кибрита, без да откъсвам очи от нея. Тя погледна часовника си.

— Ама вие, богатите, не си поплювате — забелязах. — Мислите, че винаги сте в правото си да приказвате, каквото си щете, колкото и неприятно да е то. Пускате зловни подмятания по адрес на Уейд и жена му пред един човек, когото почти не познавате, но ако той ви върне със същата монета, това вече е оскърбление. Добре, дайте да си кажем петата направо. Всеки пияница рано или късно се хваща с някоя уличница. Уейд е пияница, но вие не сте уличница. Онова беше само една случайна забележка, която вашият благовъзпитан съпруг подхвърли ей така, за да развесели компанията. Той не е мислил онова, което каза — значи е било просто за смях. Затова вас ви изключваме и търсим уличницата другаде. И колко надалеч трябва да я търсим, мисиз Лоринг — така че тя да има достатъчно отношение към вас, за да оправдаем зловарските ви подмятания по мой адрес? Трябва да е някой близък ваш човек — иначе защо ще си правите труда?

Мисиз Лоринг седеше, без да отвори уста, и само ме гледаше втренчено. Измина една дълга половин минута. Ъгълчетата на устните ѝ побеляха, а ръцете ѝ лежаха сковани върху габардинената чантичка, подбрана в тон с костюма.

— Значи не сте си губили времето — най-после се обади тя. — Колко удобно, че този книгоиздател се е сетил да ви наеме. Та казвате, че Тери не ви спомена никакви имена? Нито едно? Впрочем това е без значение за вас, нали, мистър Марлоу? Вашият усет е безпогрешен. Мога ли да попитам каква ще бъде следващата ви стъпка?

— Никаква.

— Ау, какво прахосване на талант! И как съчетавате това бездействие със задълженията си към портрета на Мадисън? Сигурно все пак трябва да направите нещо.

— Между нас казано, започвате да се повтаряте. Значи Уейд е познавал сестра ви. Благодаря, че ми го признахте, макар и не направо. Вече се бях досетил. Е, и какво излиза? Той е бил само един експонат от, както разбирам, доста богатата ѝ колекция. Но както и да е. А сега да попитам, защо искахте да ме видите? Този въпрос нещо заглъхна, докато си разменяхме любезности.

Тя стана. После погледна часовника си.

— Долу чака кола. Мога ли да ви поканя у дома на чаша чай?

— Хайде да чуем всичко.

— Нима съм толкова прозрачна? Имам един гостенин, който желае да поговори с вас.

— Старецът ли?

— Аз не го наричам така — забеляза тя с равен глас.

Станах и се надвесих над бюрото.

— Мила, понякога сте голяма сладурана. Честна дума. Да си взема ли пищова?

— Нима се страхувате от един старец? — Ти повдигна презрително едната си устна.

— А защо не? Бас държа, че и вас ви е страх от него — и то много.

Тя въздъхна.

— Да, страх ме е. Открай време. Понякога наистина е страшен.

— Я по-добре да си взема два пищова — пошегувах се аз и в следващия миг съжалих за думите си.

Такава къща не бях виждал. Голяма сива кутия на три етажа, с мансарден покрив, много стръмен и начупен от два̀сет-трѝсет двойни капандури с безброй орнаменти като на сватбена торта. Входът беше украсен с двойни каменни колони, но върхът на всичко беше външната вита стълба с каменен парапет, увенчана с наблюдателница, от която сигурно се виждаше цялото езеро.

Дворът беше павиран с камъни. Онова, което може би липсваше на къщата, бе половинкилометрова алея за коли с шпалир от тополи, парк с елени, цветна градина, обширна ливада на тераси, няколко-стотин рози пред прозореца на библиотеката и безкраен зелен изглед от всеки прозорец, завършващ с гора, тишина и спокойна празнота. Това, което имаше, бе едно оградено с каменна стена имение от около шест-седем декара, което е много за нашия пренаселен край. От двете страни на алеята се зеленееха кипариси, подкастриени в кръгла форма. Наоколо имаше безброй декоративни дървета и храсти, които хич не ми приличаха на калифорнийски. Явна вносна стока. Архитектът очевидно се бе опитал да вмъкне в нашите скалисти планини парче от атлантическото крайбрежие. Много се бе старал, но без особен успех.

Възрастният негър шофьор Еймъс спря плавно „Кадилака“ през колонадата на входа, изскочи, заобиколи и отвори вратата на мисиз Лоринг. Изпреварих го и му помогнах да държи вратата. Откак бяхме потеглили, тя почти не бе отворила уста. Имаше изморен и притеснен вид. Може би я подтискаше това идиотско произведение на архитектурата. При вида му и най-големият веселяк би посърнал.

— Кой го е сътворил това? И на кого е имал зъб?

Тя най-сетне се усмихна.

— За пръв път ли го виждате?

— Никога не съм прониквал толкова навътре в Айдъл Вали.

Тя ме поведе към отсрещната страна на алеята и посочи нагоре.

— Човекът, който го построил, скочил от онази наблюдателница и се строполил на мястото, където стоите в момента. Бил е френски

граф на име Ла Турел и за разлика от повечето френски графове бил много богат. Оженил се за Рамона Десбъро, а тя също не е била гола и боса. По времето на немите филми е печелела по трийсет хиляди на седмица. Ла Турел построил къщата за тяхното семейно гнездо. Това е миниатюрно копие на замъка Блоа. Сигурно го знаете.

— Като петте си пръста. Сега си спомням. Беше голяма сензация на времето. Тя го остави и той се самоуби. Имаше и някакво много странно завещание, нали?

Тя кимна.

— Оставил на жена си няколко милиона, колкото за трамвайни билети, а останалите поставил под попечителство. Имотът трябвало да запази вида си, нищо да не се променя, всяка вечер тържествено да се нарежда голямата маса в столовата и никой да не се допуска в имението освен слугите и адвокатите. Завещанието било оспорвано, естествено. В крайна сметка поорязали земите и когато се омъжих за доктор Лоринг, татко ми подари имението за сватбата. Трябва да е дал цяло състояние, за да го направи обитаемо. Мразя го. Винаги съм го мразила.

— Че кой ви задължава да живеете тук? Тя сви уморено рамене.

— Трябва, поне част от времето. Редно е едната дъщеря да му покаже, някакви признаци на улегналост. Пък и на доктор Лоринг му харесва.

— Това не ме учудва. Човек, способен да направи онази сцена в Уейдови, сигурно носи черна вратовръзка дори когато е по пижама.

Тя повдигна вежди.

— О, благодаря ви за интереса, който проявихте, мистър Марлоу. Но смятам, че достатъчно вече се каза по въпроса. Хайде да влизаме. Баща ми мрази да го карат да чака.

Отново прекосихме алеята, изкачихме се по каменните стъпала и едното крило на голямата двойна врата безшумно се отвори. Някакъв скъпо платен и високомерен тип се отдръпна настрани, за да ни направи място да минем. Входното антре беше по-просторно от целия ми апартамент. Подът бе мозаечен, а прозорците в дъното бяха рисувани. Ако през тях проникваше светлина, може би щях да видя какво друго имаше в антрето. Минахме през още една двойна врата, цялата в дърворезба, и влязохме в мрачна стая, дълга не по-малко от

двайсет метра. Вътре мълчаливо чакаше някакъв мъж, който ни изгледа студено.

— Закъснях ли, татко? — попита припряно мисиз Лоринг. — Това е мистър Филип Марлоу. Мистър Харлан Потър.

Мъжът само ме погледна и мръдна ченето си надолу с около един сантиметър.

— Позвъни да донесат чай — нареди той. — Седнете, мистър Марлоу.

Седнах и го загледах. И той ме загледа, както ентомолог разглежда бръмбар. Никой нищо не каза. До внасянето на чая цареше пълна тишина. Поставиха го на китайската масичка върху огромен сребърен поднос. Линда седна и започна да го налива в чашите.

— Две, чаши — обади се Харлан Потър. — Ти, Линда, ще пиеш твоя чай в друга стая.

— Да, татко. Как предпочитате чая си, мистър Марлоу?

— Няма значение.

Гласът ми сякаш отекна в далечната стена и ми прозвуча малък и самотен.

Тя подаде по една чаша първо на стария, после на мен. След което безмълвно стана и излезе от стаята. Гледах подире ѝ. Сръбнах си от чая и извадих една цигара.

— Ще ви помоля да не пушите. Страдам от астма.

Върнах цигарата обратно в пакета. Загледах го изучаващо. Не знам как трябва да изглежда един притежател на сто милиона, но той нямаше вид на човек, който се радва на живота. Беше огромен, не по-нисък от метър и деветдесет и два и със съответното телосложение. Сивият му костюм беше без подплънки. Раменете му не се нуждаеха от подобно нещо. Освен това носеше бяла риза и тъмна връзка, а от малкото му джобче не се показваше носна кърпичка. Вместо нея се подаваше калъфка за очила, черна като обувките му. Косата му също беше черна, без нито един бял косъм, сресана на една страна. Заподозрях го, че под нея черепът му бе гол. Веждите му бяха гъсти и черни. Гласът му сякаш идваше отдалече. Пиеше чая, сякаш го беше гнус.

— Ще спестим време, мистър Марлоу, ако направо ви изложа становището си. Имам подозрението, че се бъркате в моите работи. Ако това се окаже така, възнамерявам да му сложа край.

— Не съм достатъчно в течение на работите ви, за да се бъркам в тях, мистър Потър.

— Не съм съгласен с вас.

Той отпи още от чая и бутна чашата настрана. Облегна се във фотьойла и ме разглоби на съставните ми части с пронизателните си сиви очи.

— Аз, естествено, знам всичко за вас. И как си печелите препитанието — ако изобщо го печелите, — и как сте се забъркали с Тери Ленъкс. Докладвано ми беше, че сте му помогнали да се измъкне от страната, че храните съмнения относно вината му и че междуременно сте влезли във връзка с един човек, когото покойната ми дъщеря е познавала. С каква цел, не можах да ми обяснят. Това вие ще ми обясните.

— Ако въпросният човек има име, кажете ми го. Той се подсмихна, но не както ако ме бе харесал.

— Уейд. Роджър Уейд. Писател, доколкото разбрах, на доста непристойни романи, които никога не бих прочел. Научих също, че бил опасен алкохолик. Може би именно това ви е подсказало невероятната идея.

— Може би ще ми позволите да имам някои идеи, мистър Потър? Те, естествено, не са нищо особено, но аз друго си нямам. Първо, не вярвам, че Тери е убил жена си, поради начина, по който е било извършено убийството, и защото не мисля, че беше такъв човек. Второ. Не съм се свързвал с Уейд. Помолиха ме да живея известно време в къщата му и да се грижа да не пие до завършването на книгата. Трето, ако той е опасен алкохолик, то с нищо не го е показал в мое присъствие. Четвърто. Първият ми контакт с него бе осъществен по искане на нюйоркския му издател и тогава нямах представа, че изобщо е познавал дъщеря ви. Пето, отказах да се заема с тази работа, но мисиз Уейд ме помоли да открия съпруга ѝ, който беше някъде на лечение. Намерих го и го върнах у дома му.

— Много сте педантичен — сухо забеляза той.

— И още не съм свършил. Шесто, вие или някой друг по ваше нареждане изпрати един адвокат на име Сюъл Ендикът да ме измъкне от затвора. Той не ми каза кой го изпраща, но нямаше кой друг да бъде. Когато излязох от затвора, един гангстер на име Менди Менендес дойде да ме сплаши и ме предупреди да не си пъхам носа в тази

работа, разказа ми някаква неправдоподобна история за това, как Тери му спасил живота — на него и на един собственик на казино в Лас Вегас на име Ранди Стар. Историята може и да е вярна. Менендес се направи на много обиден, задето Тери не се обърнал към него за помощ при бягството си в Мексико, а помолил едно нищожество като мен. Той, Менендес, можел да свърши тази работа само като си помръднел малкия пръст, при това много по-добре.

— Надявам се — подхвърли Харлан Потър с хладна усмивка, — не сте останали с впечатлението, че мистър Менендес и мистър Стар са мои познати.

— Откъде да знам, мистър Потър? Човек не може да спечели пари като вашите по някой от известните ми начини. След това бях предупреден от вашата дъщеря, мисиз Лоринг, да не газя тревата на съдилищата. Срецнахме се случайно в един бар и се заприказвахме, защото и двамата пиехме „гимлети“ — любимия коктейл на Тери, който е нещо необичайно за този край. Не знаех коя е, докато тя самата не ми каза. Споделих с нея някои свои мисли по повод на историята с Тери и тя ми намекна, че ме очаква кратка и злополучна кариера, ако имам неблагоприятното да ви ядосам. Вие ядосан ли сте, мистър Потър?

— Когато се ядосам — студено ми отвърна той, — няма да има нужда да ме питате. Защото няма да има съмнение по въпроса.

— Така си и помислих. Аз общо взето, отдавна очаквам появата на наемните убийци, но те още не са дали признак на живот. Полицаяте също не са ме безпокоили напоследък. А можеха. Можеха да ми дадат да се разбера. Изглежда, че единственото, което искахте, мистър Потър, бе да не се вдига шум. Затова какво именно съм сторил, че сте се разтревожили толкова?

Той се ухили. Малко кисело, но все пак се ухили. Сплете дългите си жълти пръсти, кръстоса крак върху крак и се облегна удобно назад.

— Доста интересен разказ, мистър Марлоу. А сега вие ще ме изслушате. Познахте, като казахте, че единственото, което искам, е да няма шум. Напълно възможно е връзката ви с Уейдови да е най-случайна. Нека си остане такава. Аз съм глава на семейство във времена, когато това вече почти нищо не значи. Голямата ми дъщеря се омъжи за един надут пуяк от Бостън, другата склучи няколко идиотски брака, последния от тях с един приятен бедняк, който ѝ позволяваше

да живее безцелно и безпътно, докато внезапно и без никаква смислена причина него го прихванаха и я уби. Вие не вярвате в това поради зверския начин, по който го е извършил. Грешите. Първо я застрелял с автоматичен „Маузер“ — същия пистолет, който взел със себе си в Мексико. И след като я застрелва, прави всичко останало, за да замаскира раната от куршума. Признавам, че е направо зверство, но не забравяйте, че се е бил на фронта, бил е тежко ранен, много е страдал и се е нагледал на чужди страдания. Може да не е искал да я убие. Може да са се сбили, защото пистолетът принадлежеше на дъщеря ми. Беше малък, но много мощен. Куршумът е минал през главата и се е забил в стената зад пердето. Не го откриха веднага, затова този факт не е известен. А сега нека обсъдим положението. — Той млькна и ме погледна. — Толкова ли ви се пуши?

— Извинете, мистър Потър. Съвсем механично съм я извадил. По силата на навика. — За втори път прибрах цигарата обратно в пакета.

— Значи Тери току-що е убил жена си. От ограничената полицейска гледна точка за това има достатъчно основания. Но в съда би имал и чудесна защита — пистолетът е бил в ръцете ѝ и той се опитал да ѝ го отнеме, не успял и тя сама се застреляла. Един добър адвокат би могъл да използва това чудесно. Сигурно щяха да го оправдаят. Ако ми се беше обадил тогава, щях да му помогна. Но след като превърна убийството в такава зверщина, за да прикрие следите от куршума, той си отрязва този път. Затова се е наложило да бяга, но също го прави много неумело.

— Така е, мистър Потър, но първо ви се е обадил в Пасадина. Знам го от него.

Големият мъж кимна.

— Казах му да изчезва и че ще видя какво мога да направя въпреки всичко. Не исках да ми казва къде отива. Налагаше се. Аз не мога да укривам престъпник.

— Звучи добре, мистър Потър.

— Правилно ли долавям саркастичната нотка? Впрочем какво значение има. След като научих подробностите, нищо не можех да направя. Не можех да допусна дело по подобно убийство. Искрено казано, зарадвах се, като разбрах, че се е застрелял в Мексико и оставил пълни признания.

— Разбирам ви, мистър Потър.

Той помръдна сърдито вежди.

— Внимавайте, млади човече. Не обичам иронията. Разбирате ли сега защо не мога да допусна каквото и да било по-нататъшно разследване от когото и да било? И защо използвах всичкото си влияние проведеното разследване да бъде възможно най-кратко и възможно най-безшумно?

— Разбира се — ако сте убеден, че той е убиецът.

— Естествено, че е той. Доколко предумишлено, това е вече друг въпрос. Но аз не обичам да бъда на показ пред обществото и нямам намерение да бъда. Винаги съм правил всичко възможно да избягна каквото и да било шум около името си. Аз имам силно влияние, но не злоупотребявам с него. Главният прокурор на окръга Лос Анджелис е амбициозен мъж, достатъчно разумен да не рискува кариерата си заради моментната слава. Виждам една лоша искрица в очите ви, Марлоу. Изгасете я. Ние се наслаждаваме на така наречената демокрация — управление на по-голямата част от народа. Прекрасен идеал, ако можеше да се осъществи. Хората избират, но кандидатурите се издигат от партийните машини, а за да се задействуват те, са нужни много пари. Някой трябва да им ги даде и този някой независимо дали е индивид, финансова групировка профсъюз, или нещо друго, очаква в отплата някакво внимание. Това, което аз и хората като мен очакват, е да ни оставят да си живеем живота в прилично уединение. Аз съм собственик на вестници, но не ги обичам. За мен те са една постоянна заплаха за личното ни уединение, колкото ни е останало. Неспирният им вой за свобода на печата означава, с няколко достойни изключения, свобода да ни пробутват скандали, престъпления, секс, сензации, омраза, намеци, политическа и финансова пропаганда, Вестникът е бизнес, който печели чрез приходи от рекламите. Той зависи от тиража, а вие знаете тиражът от какво зависи.

Станах и заобиколих стола си. Той ме наблюдаваше с хладно внимание. Пак седнах. Имах нужда от малко късмет. Божичко, имах нужда от страшно много късмет.

— Добре, мистър Потър, какво следва от всичко това?

Но той не ме чу. Мръщеше се на собствените си мисли.

— Има нещо много особено в парите — продължи Харлан Потър. — Когато са в големи количества, те живеят свой собствен

живот, дори имат собствена съвест. Човекът винаги е бил продажно животно. Нарастването на населението, огромните разходи по време на войните, непрекъснатият натиск, упражняван чрез данъците — всичко това го прави още по-продажен. Средният гражданин е уморен и уплашен, а уплашеният уморен човек не може да си позволи да има идеали. Той трябва да осигурява храна на семейството си. В наши дни наблюдаваме шокиращо спадане на обществения и личния морал. Не можете да искате качество от хора, чийто живот е подчинен на липсата на качество. Не може да има качество в масовото производство. Не се и стремим към него, защото качествените стоки са прекалено дълготрайни. Затова го замества с модата, която е търговска хитрост, целяща изкуствено остаряване. Масовото производство не би могло да пласира стоките си идната година, ако тазгодишната продукция не стане старомодна. Ние имаме най-белите кухни и най-блестящите бани в целия свят. Но в прекрасната си бяла кухня американската домакиня не може да сготви сваятно ядене, а прекрасната блестяща баня е по-скоро склад за дезодоранти, разхлабителни, приспивателни и всякакви измишльотини на козметичната индустрия — този мошенически бизнес, който злоупотребява с доверието на хората. Ние произвеждаме най-красивите опаковки в света, мистър Марлоу. Но стоката вътре е главно боклук.

Той извади една голяма бяла кърпа и си избърса челото. А аз седях с отворена уста и се чудех за какво живее този човек — та той мразеше всичко.

— Тук е прекалено топло за мен — оплака се той. — Свикнал съм на по-прохладен климат. Май почнах да говоря като уводна статия, която е забравила какво в същност е искала да каже.

— Много добре разбрах какво искате да кажете, мистър Потър. Не ви харесва накъде върви светът и затова използвате всичката си власт, за да си оградите едно частно кътче и да живеете в него по възможност както си спомняте, че се е живееело преди около петдесет години, преди ерата на масовото производство. Имате сто милиона долара и единственото, което сте си купили с тях, е хронически лошо настроение.

Той хвана носната си кърпичка за двата противоположни края, опъна я, после я смачка на топка и я прибра в джоба си.

— Е, и? — попита кратко.

— Ами това е, друго няма. В същност вас не ви интересува кой е убил дъщеря ви. Вие отдавна сте я били отписали като разхайтена. На вас не ви пука дори, ако Тери Ленъкс не я е убил и убиецът се разхожда на свобода. Не искате да бъде хванат, защото това ще раздуха наново скандала, ще трябва да има дело и неговият адвокат ще вдигне уединението ви във въздуха. Освен, разбира се, ако и той не се окаже достатъчно услужлив да се самоубие, преди изобщо да има дело. За предпочитане в Таити или Гватемала, или най-добре насред Сахара. Където и да е, стига на окръжния съд да не му се дават пари да праща човек, който да провери какво в същност е станало.

Внезапно той се усмихна — широка ръбеста усмивка, изпълнена с доста голяма доза дружелюбие. — Какво искате от мен, мистър Марлоу?

— Ако имате пред вид пари, нищо. Не съм искал да идвам тук — мен ме докараха. Казах ви истината за това, как се запознах с Роджър Уейд. Той действително е познавал дъщеря ви и е имал една-две необуздани прояви, макар че аз лично не съм бил свидетел на нищо такова. Снощи направи опит да се застреля. Мъчи го комплекс за голяма вина. Ако случайно търсех кого да заподозра, бих се спрял на него. Знам, че е един от многото, но все пак единственият, когото познавам.

Харлан Потър се надигна и прав се оказа наистина огромен. И суров. Приближи се и застана до мен.

— Едно телефонно обаждане, мистър Марлоу, и ще загубите разрешителното си. Не ми се пречкайте. Няма да допусна такова нещо.

— Две телефонни обаждания — и ще целуна канавката без задната част на главата си.

Той се изсмя грубо.

— Аз не работя по този начин. Но предполагам, че във вашия бранш всички така разсъждавате. Отделих ви прекалено много време. Ще звънна на икономата да ви изпрати.

— Не е необходимо — отвърнах и също станах. — Предупреждението ви е ясно. Благодаря ви за времето, което ми отделихте.

Той протегна ръка.

— Благодаря ви, че дойдохте. Мисля, че сте честен човек. Но не ставайте герой, млади човече. Нищо няма да спечелите.

Той стисна ръката ми като с гаечен ключ. Този път ми се усмихна благодушно. Нали беше мистър Голяма клечка, винаги отгоре, цар на всяко положение.

— В близките дни може да ми се удаде възможност да ви подхвърля малко работа. И не мислете, че купувам политици или служители на закона. Не ми е нужно. Довиждане, мистър Марлоу. И пак ви благодаря, че дойдохте.

Изпрати ме с поглед от стаята. Тъкмо хванах дръжката на входната врата, и от някаква сянка в дъното се материализира Линда Лоринг.

— Е — тихо попита тя, — как мина срещата с татко?

— Чудесно. Разясни ми какво представлява цивилизацията. В смисъл — как му изглежда на него. Смята да я остави на мира още известно време. Но тя трябва много да внимава да не пречи на личния му живот, в противен случай ще се обади на дядо господ и ще анулира поръчката.

— Не, вие сте безнадежден — въздъхна тя.

— Аз? Аз да съм безнадежден? Скъпа моя, погледнете баща си. В сравнение с него съм направо синеоко бебе с нова дрънкалка.

Излязох, а Еймъс вече ме чакаше с „Кадилака“. Закара ме обратно в Холивуд. Предложих му един долар, но той ми отказа. Тогава предложих да му купя стихосбирката на Т. С. Елиът. Каза, че я имал.

Мина една седмица — от Уейдови нито дума. Времето беше горещо и лепкаво, а смогът, който стигна чак до Бевърли Хилз, щипеше очите. От върха на Мълхоланд Драйв се виждаше как се стеле над целия град като ниска мъгла. Човек, без да иска, го вкусваше, вдишваше миризмата му, а той дразнеше очите. Всички мърмореха и се оплакваха. В Пасадина, където се бяха наврели надутите милионери, след като тълпата от кинаджии им оскверни Бевърли Хилз, направо виеха от яд. Смогът беше виновен за всичко. Ако канарчето не искаше да пее, ако разносвачът на мляко закъснееше, ако кучето хванеше бълхи, ако някой стар глупак с колосана яка получи сърдечен пристъп на път за църквата — за всичко се обвиняваше смогът. Там, където живеех, рано сутрин обикновено беше ясно, както и през нощта. Понякога, неизвестно защо, се случваше и цял ден да няма смог.

Беше именно такъв ден — един четвъртък, — когато се обади Роджър Уейд.

— Как си? Уейд на телефона.

Звучеше бодро.

— Добре съм, а ти?

— Боя се, че съм трезв. Трудих се да си изкарам хляба. Трябва да поговорим. Дължа ти пари.

— Нищо не ми дължиш.

— Какво ще кажеш да обядваме заедно? Можеш ли да дойдеш към един часа?

— Предполагам. Как е Канди?

— Канди ли? — Той се озадачи. Явно нищо не помнеше от онази нощ. — А, да, нали ти помогна тогава да ме качиш до стаята.

— Да, голям помощник — в някои отношения. А мисиз Уейд?

— И тя е добре. Днес е в града на пазар.

Разговорът приключи и аз се залюлях във въртящия се стол. Трябваше да го попитам как му върви книгата. Сигурно е редно човек

да попита един писател как му върви писането. От друга страна пък, може да им е писнало да ги питат все едно и също.

След малко телефонът пак звънна. Този път непознат глас.

— Казвам се Рой Аштърфелт. Джордж Питърз ме помоли да ви се обадя, мистър Марлоу.

— А, да, благодаря. Познавали сте Тери Ленъкс от Ню Йорк. Тогава се наричал Марстън.

— Точно така. Беше много пиян, но със сигурност става дума за същия човек. Няма начин да го сбъркаш. Тук го срещнах една нощ в един бар. Беше с жена си. Аз пък бях с клиент. Страхувам се обаче, че не мога да ви разкрия името на клиента.

— Разбирам ви. И без това няма значение. Как му беше собственото име?

— Един момент, да си спомня. А, да, Пол. Пол Марстън. И още нещо, ако ви интересува. Носеше значка на британската армия. Тяхната представа за двуглав орел.

— Разбирам. И какво стана с него?

— Не знам. Аз заминах на запад. Следващия път, когато го видях, беше вече тук, женен за вятърничавата дъщеря на Харлан Потър. Но вие знаете всичко това.

— Да, сега и двамата са мъртви. Благодаря ви за информацията.

— Няма защо. Радвам се, ако съм ви помогнал. Разбрахте ли нещо все пак?

— Абсолютно нищо — излъгах. — Аз така и не го разпитах за самия него. Веднъж спомена, че е израснал в приют за сираци. Не допускате да сте сгрешили, нали?

— Какво говорите, с тази бяла коса и нашарено от белези лице? Не бих казал, че съм страшен физиономист, но това лице много се помни.

— А, той видя ли ви?

— Ако ме е видял, не се издаде с нищо. Не бих и очаквал да покаже, че ме е познал. Но не допускам изобщо да ме е запомнил — нали ви казах, че беше много на градус, като се видяхме в Ню Йорк.

Благодарих му още веднъж, той каза „няма защо“ и затворихме. Замислих се над разговора Шумът на колите от улицата акомпанираше доста немусикално мислите ми. Беше прекалено силен. Лятно време, в горещините, всеки шум е прекалено силен. Станах, затворих долната

половина на прозореца и се обадох на инспектор Грийн от отдел „Убийства“. Той беше достатъчно мил да вдигне слушалката.

— Слушай — започнах направо, — чух нещо за Тери Ленъкс, което ме озадачи. Един познат го срещнал в Ню Йорк под друго име. Ти провери ли военното му досие?

— Ама кога най-после ще разбереш от дума? — грубо ме отрязва Грийн. — Кога ще се научиш да си гледаш своята работа? Това дело е приключено, заключено, овързано с камъни и пуснато на дъното на океана. Ясно ли е?

— Миналата седмица прекарах цял един следобед с Харлан Потър в къщата на дъщеря му в Айдъл Вали. Провери, ако искаш.

— И какво правихте? — кисело попита той. — Ако предположим, че ти вярвам.

— Приказвахме си. Той ме покани. Много ме хареса. Между другото спомена, че е била застреляна с „Маузер“, модел ППК, калибър 7,65 мм. Знаеше ли това?

— Е, и?

— Собственият ѝ пистолет, приятелче. Може би все пак това променя малко нещата? Само не ме разбирай погрешно — не желая да си пъхам носа. Интересувам се по лични причини. Къде е бил ранен?

Грийн помълча. Чух как някъде в дъното се затвори врата. После тихо се обади:

— Може да е от нож, в Мексико.

— О, стига, Грийн, нали му взехте отпечатъците? И както винаги, сте ги изпратили във Вашингтон, и както винаги, сте получили отговор. Попитах те само за участието му във войната — нищо повече.

— Кой казва, че е участвувал?

— Ами например Менди Менендес. Твърди, че Ленъкс му спасил живота и именно тогава го ранили. Попаднал в плен при немците и оттогава ходел с това лице.

— Значи Менендес? И ти му вярваш на това копеле? Май че ти хлопа дъската. Ленъкс няма никакво военно досие. Под никакво име. Сега доволен ли си?

— Щом казваш. Но не виждам защо Менендес ще си прави труда да идва при мен, да ми разправя разни бабини деветини и да ме предупреждава да не се меся, защото Ленъкс му бил приятел — на

него и на Ранди Стар във Вегас, а те не искали никой да се бърка. Та нали Ленъкс беше вече мъртъв?

— Кой ги знае как разсъждават тези бандити? — горчиво попита Грийн. — Или защо? Може Ленъкс да е участвувал заедно с тях в някоя афера, преди да се ожени и да стане почтен човек. Нали е работил известно време в заведението на Стар в Лас Вегас? Там именно се е запознал с момичето. Една усмивка, един поклон, черен фрак... Забавлявал клиентите и държал под око играчите — предполагам, че това е била работата му.

— Той имаше чар. Това е нещо, което не се използва в полицейската работа. Много съм ти задължен, сержанте. Как е капитан Григориъс?

— Пенсионира се. Ти не четеш ли вестници?

— Не чета за криминални престъпници, сержанте. Прекалено са гадни.

Започнах да си вземам довиждане, но той ме отряза.

— Какво искаше от теб мистър Големи Мангизи?

— Просто си пихме заедно чая. Бях му на гости. Обеща да ми подхвърли малко работа. Също така намекна — само намекна, не го изрази е думи, — че всеки полицай, който ме погледне накриво, го очаква мрачно бъдеще.

— Той да не е шеф на полицията!

— Признава, че не е. Дори ми каза, че не купувал съдии, нито прокурори. Те просто се гушели в скута му и мъркали, докато си дремел след обяд.

— Върви по дяволите — изръмжа Грийн и ми затвори.

Трудна работа е да си полицай. Никога не знаеш кого можеш да мачкаш до насита.

Разбитият път от магистралата до извивката на хълма танцуваше пред очите ми в обедната мараня, а жалките храсталаци, накацали туктаме от двете страни на пътя, вече бяха като набрашнени от гранитния прах. От мириса на тревите направо ми се повдигаше. Духаше слаб ветреца, но с някакъв кисел привкус. Бях си свалил сакото и навил ръкавите, но вратата на колата беше нагорещена и не можех да се подпра на нея. Под една групичка от дъбови дървета уморено дремеше спънат кон. До него седеше мургав мексиканец и ядеше нещо, увито във вестник. Купчина сухи бодли бавно и мързеливо се търкулнаха през пътя и спряха до един гранитен храст, а гущерът, който само миг преди това се приличаше на същото място, изчезна, без видимо да се по мръдне.

Заобиколих хълма изотзад и вече бях в друг свят. След пет минути влязох в алеята на Уейдови, паркирах, прекосих плочите и позвъних на вратата. Отвори ми самият Уейд с риза на бели и кафяви карета, с къси ръкави, светлосини джинси и домашни чехли. Стори ми се почернял и изобщо изглеждаше добре. На едната си ръка имаше мастилено петно, а носът му беше изцапан с пепел от цигара.

Поведе ме към кабинета си и седна зад бюрото. Върху него имаше дебел куп изписана на машина жълта хартия. Метнах сакото си на стола и седнах на кушетката.

— Благодаря ти, че дойде, Марлоу. Ще пиеш ли нещо?

Усетих, че гледам като човек, попитан от алкохолик какво ще пие. Той се ухили и ме успокои.

— Аз ще пия една кока-кола.

— Бързо се учиш. Не ми се пие в тази жега. Ще ти направя компания с една кола.

Той натисна нещо с крака си и след малко се появи Канди. Имаше нацупен вид. Беше по синя риза с оранжево шалче на врата, обувки в бяло и черно, елегантни габардинени панталони с висока талия, но без бяло сако.

Уейд поръча колите. Канди ме изгледа сурово и излезе.

— Това книгата ли е? — посочих купа на бюрото.

— Да. Адски бълвоч.

— Не ти вярвам. Докъде си стигнал?

— Написал съм около две трети, ако изобщо струва нещо. Но силно се съмнявам. Знаеш ли по какво познава един писател, че се е изчерпал?

— Нищо не знам за писателите — отговорих, докато си пълнех лулата.

— Щом започне да препрочита старите си книги и да търси в тях вдъхновение. Сигурен признак е. Тук съм навъртял петстотин страници — около сто хиляди думи. Моите книги са все дълги. Публиката обича дълги книги. Тъпите читатели мислят, че щом книгата има много страници, значи има много за четене. Не смея да си го изчета. И не помня половината от написаното. Направо ме е страх да погледна собствената си работа.

— Поне ти самият изглеждаш добре. Като си спомня на какво приличаше онази нощ, направо не мога да повярвам. По-издръжлив си, отколкото мислиш.

— Трябва ми нещо повече от издръжливост, нещо, което не се получава само със силно желание — вярва в себе си. Аз съм един разглезен писател, който вече не вярва в себе си. Имам красива къща, красива жена, книгите ми се продават като топъл хляб. Но единственото, което ми се иска, е да се напия и да забравя.

Той подпря глава на ръката си и ме загледа.

— Айлийн каза, че съм правил опит да се застрелям. Имаше ли такова нещо?

— Не си ли спомняш? Той поклати глава.

— Нищо, освен че паднах и си ударих главата. После изведнъж се оказах в леглото. И ти беше до мен. Айлийн ли те повика?

— Да, тя не ти ли каза?

— Оттогава много-много не разговарям с мен. Изглежда, че дотук ѝ е дошло — той опря ръба на ръката си на гърлото. — Пък и сцената, дето Лоринг я направи, не допринесе за доброто ѝ настроение.

— На мен ми каза, че това нищо не значело.

— Ами какво друго да каже? То си е така, но едва ли го е мислила наистина. Онзи е направо болезнено ревнив. Не дай боже, да

поканиш жена му на чашка в някое заведение, да се посмеете заедно и да я целунеш по бузата за довиждане — край, значи спиш с нея. Една от причините е, че самият той не спи с нея.

— Това, което най ми харесва в Айдъл Вали, е, че всички живеете дружно и нормално.

Той се намръщи, но вратата се отвори и на прага се появи Канди с две коли и чаши. Той наля колите в чашите и постави едната пред мен, без да ме погледне.

— Сервирай обяд след половин час — обади се Уейд. — И защо не си с бялото сако?

— Днес е почивният ми ден — отвърна Канди с каменна физиономия. — Освен това, шефе, аз не съм готвач.

— Дай тогава студени сандвичи и бира. Днес, Канди, и готвачката има почивен ден, а аз съм поканил приятеля си на обяд.

— Тоз ли ви е приятел? Питайте по-добре жена си! — изсумтя Канди.

Уейд се облегна в стола си и му се усмихна.

— Внимавай в приказките си, момче. Тук си живееш царски. Често ли ти искам услуги, кажи?

Канди наведе поглед. След малко вдигна очи и се усмихна.

— Добре, шефе. Ще облека бялото сако и ще сервирам обяд.

Той се обърна безшумно и излезе. Уейд гледаше подире му, докато затвори вратата. После сви рамене.

— Едно време ги наричахме слуги. А сега — домашни помощници. Кога ли ще започнем да им носим закуската в леглото? Много му плащам — разглезил се е.

— Само заплата ли му даваш, или и по нещо отгоре?

— Например? — рязко попита той. Станах и му подадох няколко жълти листа.

— Я по-добре прочети това. Явно не си спомняш, че ме помоли да ги скъсам. Бяха на машината, под калъфа.

Той разгъна жълтата хартия, облегна се и зачете. Чашата с кока-кола пускаше мехурчета, забравена на бюрото пред него. Той четеше бавно и се мръщеше. Когато стигна до края, сгъна отново листовете и поглади с пръст свивката.

— Айлийн видя ли ги? — попита напрегнато.

— Не знам. Може и да ги е видяла.

— Звучи налудничаво, какво ще кажеш?

— На мен ми хареса. Особено за добрия човек, дето умрял вместо теб.

Уейд разгъна отново листовете, накъса ги злобно на дълги ленти и ги натъпка в кошчето за боклук.

— Пияният човек пише, говори и върши каквото му скимне — бавно каза той. — Не знам какво съм имал пред вид. Канди не ме изнудва. Той ме харесва.

— Защо пак не се напиеш? Може и да си спомниш какво си искал да кажеш. Може и други неща да си спомниш. Вече говорихме за това — онази нощ, когато стреля с пистолета. Предполагам, че и секоналът е допринесъл за загубата на памет. Защото говореше като трезв. Но сега се преструваш, че не си спомняш изобщо да си писал това. Нищо чудно, че не можеш да допишеш книгата, Уейд. Чудя се, че си още жив.

Той се протегна настрани и издърпа едно от чекмеджетата на бюрото. Порови вътре и извади чекова книжка. Отвори я и посегна за писалка.

— Дълга ти хиляда долара — бавно изговори той. Написа нещо в книжката. После на фишчето отстрани. Откъсна чека, мина отсам бюрото с него в ръка и го остави пред мен. — Доволен ли си?

Облегнах се назад и вдигнах очи към него, без да докосна чека и без да му отговоря. Лицето му беше опънато и изморено, очите — хлътнали и безизразни.

— Изглежда, мислиш, че съм я убил и съм оставил Ленъкс да опере пешкира вместо мен — бавно започна той. — Тя че си беше уличница, беше. Но това не е повод да размажеш лицето на една жена. Канди знае, че от време на време ходех там. Най-смешното е, че не допускам да каже на някого. Може и да греша, но едва ли.

— И да каже, какво значение? Никой от приятелите на Харлан Потър няма да го изслуша. Освен това тя не е била убита с бронзовата статуетка. Била е застреляна в главата със собствения ѝ пистолет.

— Може да е имала пистолет — замислено каза той, — но не знаех, че е била застреляна. Нищо такова не писаха.

— Не знаеше или не помниш? А че не беше писано, това е факт.

— Какво се опитваш да направиш с мен, Марлоу? — попита той все така замислено, почти ласкаво. — Какво искаш да направя? Да

кажа на жена си? Или на полицията? Каква полза?

— Ти писа, че един добър човек е умрял вместо теб.

— Единственото, което имах пред вид с тези думи, беше, че ако бяха направили разследване, можеха да ме посочат като един — но само един — от многото възможни убийци. А това би ме довършило в няколко отношения.

— Не съм дошъл да те обвинявам в убийство, Уейд. Това, което те мъчи е, че и ти самият не си много сигурен. Знае се, че си се отнесъл веднъж грубо с жена си. Като се напиеш, не знаеш какво вършиш. Твърдението, че никой няма да претрепе една жена само защото е уличница, не е никакъв аргумент. Защото някой именно това е направил. И човекът, който пострада, според мен е по-неспособен да го извърши и от теб.

Той отиде до отворените стъклени врати към терасата и се загледа в маранята, трепкаща над езерото. Минута-две нито помръдна, нито проговори. На вратата се почука и влезе Канди, като буташе пред себе си масичка на колелца, покрита в колосана бяла покривка. На нея имаше покрити сребърни съдове, кана с кафе и две бутилки бира.

— Да отворя ли бирата, шефе? — попита той гърба на Уейд.

— Донеси ми бутилка уиски — нареди Уейд, без да се обърне.

— Съжалявам, шефе, не може.

Уейд се извъртя към него и му закрещя, но Канди дори не трепна. Той се беше загледал в чека на масичката и го четеше с извита на една страна глава. После ме погледна и изсъска нещо през зъби. И чак тогава погледна към Уейд.

— Тръгвам вече. Днес ми е почивен ден. Обърна се и излезе. Уейд се изсмя.

— Значи сам ще си я взема — рязко каза и излезе от стаята.

Повдигнах единия похлупак и видях акуратно нарязани триъгълни сандвичи. Взех един, налях си бира и започнах да дъвча прав. Уейд се върна с бутилка и чаша. Седна на кушетката, сипа си доста нещо и го изгълта. Чу се моторът на отдалечаваща се от къщата кола — вероятно Канди потегли по алеята на черния вход. Взех си още един сандвич.

— Седни удобно — обади се Уейд. — Имаме цял следобед на разположение. — Той беше живнал.

Гласът му прозвуча бодро и весело. — Ти, Марлоу, не можеш да ме траеш, нали?

— Вече ми зададе веднъж този въпрос и аз ти отговорих.

— Знаеш ли, ти си едно безчувствено копеле. Готов си на всичко, само и само да се добереш до онова, което те интересува. Готов си и с жена ми да спиш, докато лежа безпомощен и мъртво пиян в съседната стая.

— Ти, изглежда, вярваш на всяка дума на онзи хвърляч на ножове?

— Не, не на всяка — отговори той, наля си уиски и вдигна чашата към светлината. — Какъв красив цвят има уискито. Да удавя в златния порой — хубаво го казах. И да издъхна в полунощ без болка. А това как ти се струва? Ах, извинявай, откъде ще знаеш? Прекалено е литературно за теб. Ти беше някакво ченге, нали? Би ли ми казал какво търсиш в къщата ми?

Той отпи от уискито и ми се захили. После зърна чека върху масичката. Пресегна се и го зачете над чашата си.

— Издаден на името на някой си Марлоу. Интересно защо и за какво. Прилича на моя подпис. Ама че съм глупав. Много съм лековерен.

— Стига си се лигавил — грубо го срязах. — Къде е жена ти?

Той ме погледна учтиво.

— Жена ми ще се прибере, като й дойде времето. Дотогава аз несъмнено ще се търкалям в безсъзнание и тя ще те забавлява на воля. Къщата ще е изцяло на ваше разположение.

— Къде е пищовът? — попитах неочаквано.

Той ме изгледа с празен поглед. Обясних му, че го прибрах онази нощ в едно от чекмеджетата на бюрото.

— Сега го няма там, сигурен съм — отговори той. — Ако не вярваш, претърси всичко. Само не ми задигай гумичките, че ми трябват.

Отидох при бюрото и го претърсих. От пистолета ни следа. Интересно. Може Айлийн да го е скрила някъде другаде.

— Слушай, Уейд, попитах те къде е жена ти. Мисля, че трябва да се прибере. Не заради мен, приятелче, а заради теб. Някой трябва да се погрижи за теб и проклет да съм, ако това бъда аз.

Той ме погледна безизразно. Все още държеше чека. Сложи чашата на масичката и започна да къса чека на парчета, после ги пусна на пода.

— Очевидно сумата се е оказала прекалено малка. Твоите услуги са скъпо платени. Дори хиляда долара плюс жена ми не те задоволяват. Съжалявам, но повече не мога да ти предложа. Освен от това — и той потупа бутилката.

— Тръгвам си — казах аз.

— Защо? Нали искаше да си спомня? Ето тук, в шишето, е моята памет. Не си отивай, приятелю. Като си кръкна достатъчно, ще ти разкажа за всички жени, които съм убил.

— Добре, Уейд, ще остана още малко. Но не тук. Ако ти потрябвам, удари с един стол по стената.

Излязох и оставих вратата отворена. Прекосих просторния хол, минах във вътрешния двор, придърпах един шезлонг на сянка под навеса и се изпънах в него. Синкавата мараня над езерото ясно се открояваше на фона на отсрещните хълмове. Океанският ветреца бе започнал да прониква през хълмовете от запад. Той издухваше мръсния въздух и непоносимата жега. Лятото в Айдъл Вали нямаше грешка. Така си е било замислено от самото начало. Корпорация Рай, Вход с Ограничен Достъп. Само за най-приятни хора. Никой от Централна Европа. Само каймакът. Само най-прекрасни хора. Като Лорингови и Уейдови. От чисто злато.

Полежах така около половин час и се чудех какво да предприема. Донякъде ми се искаше да го оставя да се напие, както си знае, и да се опитам да изкопча нещо от него. Едва ли щеше да го сполети нещо лошо в собствения му кабинет, в собствената му къща. Най-много пак да падне, но дотогава имаше време. Той много носеше. Пък и пияният никога не се наранява зле. Може да му се върне комплексът за вина. Но най-вероятно този път просто да заспи.

Част от мен искаше да си тръгне и да стои настрана, но аз никога не се вслушвах в нея. Ако я бях послушал на времето, щях да си остана в родното градче, да се хвана на работа в железарския магазин, да се ожения за дъщерята на шефа, да имам пет деца, в неделя сутрин да им чета хумористичния вестник, да ги шляпам зад врата, като не слушат, да се сдърпвам с жената за това, колко пари трябва да им се дават и какви програми по радиото и телевизията да им разрешаваме. Можех дори да забогатяя — според мащабите на малкия град, — да имам осемстайна къща, две коли в гаража, пиле за обяд всяка неделя, „Рийдърз Дайджест“ на масичката в хола, жената със студено накъдрена коса и аз с мозък като торба цимент. Това е за теб, приятелю, пък аз ще си остана в големия, отвратителен, мръсен, покварен град.

Станах и се върнах в кабинета. Той седеше и зяпаше в празното пространство. Бутилката беше преполовена, лицето му бе сбръчкано в неопределена гримаса и очите му светеха с мътен блясък. Погледна ме като кон над ограда.

— Кво искаш?

— Нищо, добре ли си?

— Не ме закачай. Едно джудженце е седнало на рамото ми и ми разказва приказки.

Взех си още един сандвич от масичката на колелца и си налях още една бира. Задъвках сандвича и отпих от бирата, облегнат на

бюрото му. Изведнъж той заговори и гласът му прозвуча много ясно:

— Знаеш ли, по едно време си бях взел секретар и му диктувах. Уволних го. Играеше ми по нервите, като седеше там и ме чакаше да творя. Голяма грешка. Трябваше да го задържа. Веднага щяха да пуснат слух, че съм педераст. Онези копелета, дето пишат критики, защото не ги бива да пишат нищо друго, веднага щяха да се хванат и да ми направят страшна реклама. Те много държат на своите хора. До един са педераста. А педерастът е художественият арбитър на нашия век, приятелю. Сега най-важат извратените копелета.

— Нима? А аз мислех, че открай време си е така. Той не ме гледаше. Само говореше. Но ме чу какво казах.

— Така си е от памтивека. И най-вече в големите епохи на изкуството. Атина, Рим, Възраждането. Елизабетинската епоха, романтичното движение във Франция — всички гъмжат от педераста. Чел ли си „Златната клонка“? Впрочем какво те питам — тя е много дълга за теб. Но има и съкратено издание. Вземи да го прочетеш. Там се доказва, че сексуалните навици не са нищо друго освен общоприети условности, както е прието да се слага черна връзка, когато си с фрак. Аз пиша за секс, но при мен всичко е с къдрички, дантелки и нормално.

Той вдигна очи към мен и се изсмя подигравателно.

— Да ти призная ли нещо? Аз съм лъжец. Героите ми са по два метра високи, а героините ще хванат мазоли на задниците си от лежане по гръб с вдигнати крака. Дантели и волани, мечове и карета, елегантност и безделие, дуели и достойна смърт. Всичко това са лъжи. Те са използвали парфюм вместо сапун, зъбите им са били изгнили, защото никога не са ги миели, ноктите им са воняли на гранясало. Френските благородници са пикаели от стените на мраморните коридори във Версай, а след като успявали да свалят няколкото ката бельо от някоя прекрасна маркиза, първото нещо, което искали, било хубавичко да се изкъпят. Би трябвало така именно да пиша.

— А защо не пишеш така? Той се разкикоти.

— Да, нали, и да живея в петстайна къща в Комтън — ако имам късмет. — Той се пресегна и погали бутилката уиски. — Ти си ми самотно, приятелче. Сега ще ти доведе компания.

Стана и почти без да залита, излезе от стаята. Чаках и не мислех за нищо. По езерото с адски трясък профуча някакъв скутер. Когато се появи в зрителното ми поле, видях, че е вдигнал нос високо над водата и влачи зад себе си дъска за сърфинг, на която бе стъпил широкоплещест, загорял момък. Отидох до стъклената врата към терасата и проследих как скутерът взема завои. Прекалено бързо — за малко да се обърне. Момъкът затанцува на един крак в отчаян опит да запази равновесие, след което се стрелна във водата. Скутерът намали и спря, човекът доплува до него с мързелив кроул, заобиколи отзад, където беше въжето за теглене, и се претърколи върху дъската.

Уейд се върна с втора бутилка уиски. Скутерът набра скорост и изчезна в далечината. Уейд постави новата бутилка до старата. Седна и мрачно се замисли.

— Боже мой, нали нямаш намерение да изпиеш всичко това?

Той ме погледна накриво.

— Я изчезвай, лепка такава. Върви си в къщи и измий пода на кухнята. Засенчваш ми светлината.

Езикът му отново бе станал трудноподвижен. Явно бе гаврътнал в кухнята една-две на крак.

— Ако ти потрябвам, викай.

— Няма да изпадна чак дотам, че да ми потрябваш.

— Ах, благодаря. Ще се навъртам наоколо, докато се прибере жена ти. Чувал ли си името Пол Марстън?

Той бавно вдигна глава. Очите му се събраха на фокус, но с голямо усилие. Виждах го как се бори, за да се вземе в ръце. И за момента спечели борбата. Лицето му стана безизразно.

— Никога — отговори ми внимателно и много бавно. — Кой е той?

Когато надникнах следващия път да го погледна, той спеше с отворена уста, с влажна от пот коса и вонеше на уиски. Устните му бяха оголили зъбите в отпусната гримаса, а побелелият му език беше пресъхнал.

Едната от бутилките беше празна. На масичката имаше чаша с около два пръста течност, а от втората бутилка липсваше почти четвърт. Сложих празната бутилка на масичката на колелца и я изнесох от стаята, после се върнах да затворя стъклената врата и да спусна

щорите. Скутерът можеше да се върне и да го събуди. Затворих след себе си вратата на кабинета.

Подкарах масичката към кухнята, която се оказа в бяло и синьо, голяма, просторна и празна. Още бях гладен. Изядох един сандвич, налях си кафе и го изпих. Бирата беше изветряла, но кафето все още беше горещо. После се върнах в задния двор. Мина доста време, преди скутерът отново да се понесе по езерото. Беше почти четири часът, когато чух далечното бучене на мотора, което прерасна в оглушителен рев. За такива трябва да има закон. А може и да има, но на онзи със скутера не му пукаше. Правеше му кеф да тормози хората — подобно на много други, които познавам. Слязох към брега на езерото.

Този път успя да вземе завоя. Намали достатъчно и загорелият момък на дъската се наклони силно настрани в противовес на центробежната сила. Дъската излезе почти изцяло извън водата, но единият ѝ ръб се плъзгаше по нея, така че когато скутерът се изправи от завоя, момъкът беше все така върху дъската и полетя обратно натам, откъдето беше дошъл. Вълните, вдигнати от скутера, се понесоха към брега на езерото и се разбиха в краката ми. Заудряха подпорите на малкия мостик и завързаната за него лодка заподскача нагоре-надолу. Те още се плискаха, когато се обърнах и се прибрах в къщата.

Щом влязох в двора, дочух откъм кухнята някакъв звънец. Отново се звънна и аз реших, че това може да е само външната врата. Прекосих хола и отворих.

Пред мен стоеше Айлийн Уейд, загледана в посока, обратна на къщата. Тя се обърна:

— Извинявай, забравих си ключа. — После ме видя. — О, помислих, че е Роджър или Канди.

— Канди го няма. Днес сме четвъртък.

Тя влезе и аз затворих след нея. Постави чантата на масичката между двете канапета. Имаше хладен, отчужден вид. Свали белите си кожени ръкавици.

— Какво е станало?

— Ами малко си пийна. Но иначе нищо му няма. Спи на канапето в кабинета.

— Той ли ви повика?.

— Да, но не за това. Покани ме на обяд. Той самият обаче нищо не хапна.

Тя бавно се отпусна на канапето.

— Съвсем забравих, че днес е четвъртък. И готвачката я няма. Ама че глупаво.

— Канди ни сервира обяд, преди да излезе. Е, хайде, аз ще си тръгвам. Надявам се, че колата ми не ви е препречила пътя.

Тя се усмихна.

— Не, имаше достатъчно място да мина. Няма ли да останете за чаша чай? Сега ще направя.

— Добре — съгласих се и аз, не знам защо. Не ми се пиеше чай и въпреки това се съгласих.

Тя свали лепеното си сако. Беше без шапка.

— Само ще надникна да видя Роджър как е. Прекоси хола и отвори вратата на кабинета. Ос тана там за миг, после затвори и се върна при мен.

— Все още спи. Не помръдва. Ще се кача догоре за момент. Няма да се бавя.

Проследих я с поглед как си взема сакото, ръкавиците и чантата, после как се качва по стълбите и влиза в стаята си. Вратата се затвори. Тръгнах към кабинета с намерението да прибера бутилката. Щом спи, значи не му трябва.

След затварянето на двойната стъклена врата стаята бе станала задушна, а със спускането на щорите — мрачна. Във въздуха се усещаше някаква парлива миризма и тишината беше прекалено тежка. Не бях изминал повече от пет метра, но и това ми беше достатъчно, за да разбера, че на канапето лежеше труп.

Беше обърнат с лице към облегалката, легнал на едната си ръка, а другата бе метнал върху очите си. Между гърдите му и облегалката имаше локва кръв, в която се търкаляше автоматичният „Уебли“. Лицето му бе цялото в кръв.

Наведох се над него и заразглеждах широко отвореното му око и голата безжизнена ръка — през вътрешната ѝ извивка се виждаше подпухналата почерняла дупка в главата, от която още се стичаше кръв.

Оставих го така. Ръката му беше топла, но нямаше съмнение, че бе мъртъв. Огледах се за някаква бележка или писмо. Нищо освен купчината ръкопис на бюрото. Не винаги оставят писма. Пищещата машина беше на поставката си, непокрита. В нея нямаше лист. А иначе всичко изглеждаше напълно нормално. Самоубийците се подготвят по най-различни начини — едни с алкохол, други с пищни вечери с шампанско. Някои се обличат в официално облекло, други без никакво облекло. Хора са се самоубивали до стени, в канавки, в бани, във водата, над водата, върху водата. Бесили са се в барове и са се задушавали в гаражи. Това самоубийство беше елементарно. Не бях чул изстрела, сигурно беше станало, докато съм бил при езерото и скутерът е правел завоя си. Вдигаше се адски шум. Но какво значение е имало това за Роджър Уейд? Може и да е нямало. Последното му решение просто е съвпаднало с преминаването на скутера. Тази работа не ми хареса, но кой ме пита.

Парчетата от накъсания чек още така се търкаляха по пода и аз ги оставих там. А парчетата от написаното онази нощ бяха в кошчето за отпадъци. Тях не ги оставих. Събрах ги, проверих да не съм

пропуснал някое и ги натъпках в джоба си. Кошчето беше почти празно, така че не се затрудних особено. Безсмислено беше да се питам къде може да е бил скрит пистолетът. Скришни места колкото щеш. Може и да е бил на някой стол, на канапето, под някоя възглавница, на пода, зад книгите — с една дума, навсякъде.

Излязох и затворих след себе си. Ослушах се. От кухнята се носеха някакви звуци. Запътих се натам.

Айлийн се беше препасала със синя престилка, а чайникът тъкмо започваше да свири. Тя намали пламъка и ми хвърли бърз безразличен поглед.

— Как предпочитате чая си, мистър Марлоу?

— Направо от чайника.

Облегнах се на стената и извадих цигара, колкото да въртя нещо между пръстите си. Взех да я мачкам, да я стискам, счупих я на две и изтървах едната половина на пода. Наведох се и я вдигнах. Направих от двете половинки малко топче.

Тя приготви чая.

— Аз го пия със сметана и захар — каза през рамо. — Странно нали, при положение, че кафето го пия черно, без захар. Чай се научих да пия в Англия. Тогава вместо захар слагахме захарин. А когато избухна войната, и сметана вече нямаше, естествено.

— Живели сте в Англия?

— Работех. И войната изкарах там. Срецнах един мъж — впрочем за него вече ви разказах.

— А с Роджър къде се запознахте?

— В Ню Йорк.

— И там ли се оженихте?

Тя се обърна рязко, намръщена. — Не, не се оженихме там. Защо?

— Питам, колкото да се намирам на приказки, докато се запарва чаят.

Тя се загледа през прозореца над мивката. През него се виждаше езерото. Облегна се на перваза и пръстите ѝ започнаха да мачкат една сгъната салфетка.

— Трябва да се сложи край на това, но не знам как. Може би ще се наложи да го изпратя в болница. Но умът ми не го побира. Сигурно се подписват някакви документи?

Обърна се към мен, като задаваше последния въпрос.

— Той може и сам да го направи. По-скоро можеше.

Курдисаният часовник на чайничето звънна. Тя се обърна към мивката и пресипа чая от един чайник в друг. Сложи втория чайник на подноса, в който вече бе наредила чашите. Взех подноса и го отнесох в хола, на масичката между двете канапета. Тя седна срещу мен и наля чая. Пресегнах се за моята чаша и я сложих пред себе си да изстива. Наблюдавах я как приготвя своя чай — с две бучки захар и сметана. После го опита.

— Какво означава последната ви забележка? — попита ме тя внезапно. — Че можел да го направи — да постъпи в болница ли имахте пред вид?

— Просто да се намирам на приказки. Прибрахте ли пистолета, като ви казах тогава? Онази сутрин, след сценката горе, в спалнята?

— За какво да го прибирам? — намръщи се тя. — Това е безсмислено. Не вярвам в такива неща. Защо питате?

— А днес си забравихте значи ключа? — Вече ви казах.

— Но не и ключа от гаража. В къщи като тая ключът от къщата и гаража е един и същ.

— Нямах нужда от ключ за гаража — рязко отвърна тя. — Той се отваря от специално фотореле, което се задействува на излизане отвътре, а за влизане има друго реле до вратата на гаража. Но често оставяме гаража отворен. Канди го заключва.

— Ясно.

— Днес разговаряте много странно — забеляза тя кисело. — Както впрочем и онази сутрин.

— Защото в тази къща ми се случиха странни неща. Пистолети стреляха през нощта, пияници се търкаляха по поляната, лекари идваха и отказваха да помогнат, прекрасни жени ме прегръщаха и ми приказваха сякаш съм някой друг, мексикански прислужници мяхаха ножове. Жалко за пистолета. Вие в същност не обичате мъжа си, нали? Впрочем и този въпрос вече ви го зададох веднъж.

Тя бавно се изправи. Беше напълно спокойна, но виолетовите ѝ очи леко промениха цвета си и като че ли изгубиха от обичайната си мекота. После устата и се разтрепера.

— Нещо — нещо да не се е случило? — попита бавно и погледна към кабинета.

Докато кимна, и тя вече тичаше натам. Метна се като стрела през вратата. Ако бях очаквал безумен писък, останах разочарован. Нищо не чух. Почувствувах се ужасно. Трябваше да я задържа навън и внимателно да ѝ съобщя новината с обичайното „нещо неприятно се е случило, подгответе се, защо не седнете, страхувам се, че трябва да сте готова за най-лошото“. Дрън-дрън-дрън. И след като минеш през всичко това, се оказва, че на никой нищо не си спестил. Най-често си влошил нещата.

Станах и я последвах в кабинета. Бе коленичила пред канапето и стискаше главата му до гърдите си, цялата оплескана в кръв. Не издаваше нито звук. Очите ѝ бяха затворени. Люлееше се напред-назад на коленете си и го притискаше с все сила.

Излязох отново и потърсих телефон и указател. Обадих се в най-близкия участък. Впрочем това беше без значение, така или иначе, щяха да съобщят по радиото на когото трябва. После отидох в кухнята, пуснах водата да тече, започнах да вадя парчетата жълта хартия от джобовете си и да ги хвърлям в електрическата мелачка за боклук. Накрая пуснах вътре и чая от първия чайник със запарката. За секунди всичко изчезна. Спрях водата, после и моторчето. Върнах се в хола, отворих входната врата и излязох.

Изглежда, че някакъв помощник-шериф се бе навъртал наблизко с колата си, защото не минаха и пет минути, и той довтаса. Когато го въведох в кабинета, тя все още клечеше пред канапето. Шерифът веднага се приближи до нея.

— Съжалявам, госпожо, разбирам чувствата ви, но не бива нищо да докосвате.

Тя се обърна към него и после бавно се изправи на крака.

— Това е мъжът ми. Застрелян.

Той свали шапка, сложи я на бюрото и посегна към телефона.

— Името му е Роджър Уейд — продължи тя с висок крехък глас.
— Известният писател.

— Знаем, госпожо — отвърна шерифът, докато набираше някакъв номер.

Тя погледна блузката си.

— Може ли да се преоблека?

— Разбира се. — Той ѝ кимна, каза нещо по телефона, затвори и се обърна. — Казвате, че е застрелян. Значи ли това, че някой друг го е

застрелял?

— Мисля, че този човек го е убил — отвърна тя, без да ме погледне, и бързо излезе от стаята. Помощник-шерифът ме погледна. После извади тефтерче и записа нещо.

— Я ми кажете името си — небрежно подхвърли той. — И адреса. Вие ли се обадихте?

— Да.

Съобщих му името и адреса си.

— Чакайте тук, докато дойде лейтенант Оулз.

— Бърни Оулз ли?

— Да. Познавате ли го?

— Разбира се. Отдавна се знаем. Още когато работеше в прокуратурата.

— Вече не е там. Сега е заместник-началник на отдел „Убийства“, но не към прокуратурата. Вие личен приятел ли сте на семейство Уейд?

— Мисиз Уейд не ви остави с такова впечатление.

Той сви рамене и се усмихна.

— Не се притеснявайте, мистър Марлоу. Носите ли пистолет?

— Днес не нося.

— Я по-добре да проверя.

Което и направи. После погледна към канапето.

— В квартал като този, изглежда, не е редно съпругата да прави големи сцени. Най-добре да чакаме навън.

Оулз беше набит мъж на средна възраст, с ниско подстригана избеляла руса коса и избелели сини очи. Белите му вежди бяха щръкнали и едно време, когато още носеше шапка, винаги се изненадвах, щом я сваляше — защото под нея се криеше много по-голяма глава, отколкото човек можеше да предположи. Като полицай пипаше твърдо, нищо не прощаваше и гледаше мрачно на живота, но в същност беше много свестен човек. Отдавна трябваше да е повишен в чин капитан. Поне пет-шест пъти беше вземал изпитите, и то с най-висок успех, но шерифът не го обичаше, както и той не обичаше шерифа.

Слезе по стълбите, като си потъркваше замислено брадата. В кабинета от сума ти време вече снимаха със светкавици. Постоянно се влизаше и излизаше. А аз седнах в хола с един цивилен полицай и просто чаках.

Оулз седна на ръба на един стол и отпусна ръце. Дъвчеше незапалена цигара. Загледа ме умислено.

— Спомняш ли си едно време, когато в Айдъл Вали имаха портал и частен патрул?

Кимнах.

— И се играеше на комар.

— Ами да. Нищо не можем да направим. Цялата долина е все още частна собственост. Както Ароухед и Емералд Бей на времето. Отдавна не съм работил, без разни репортери да ми се мотаят из краката. Някой е подшушнал на шерифа Петърсен каквото трябва. Изобщо не пуснаха новината по телетайпа.

— Боже, колко са деликатни. Как е мисиз Уейд?

— Прекалено спокойна. Трябва да се е нагълтала с хапчета. Какво ли няма горе в стаята ѝ — дори и демерол, а това е вече истински наркотик. На твоите приятели напоследък хич не им върви — мрат като мухи.

Нищо не можах да му отвърна на това.

— Самоубийствата с пистолет винаги са ми били интересни — небрежно продължи Оулз. — Толкова лесно се инсценират. Тя твърди, че ти си го убил. Защо ги разправя тия, имаш ли представа?

— Тя няма предвид в буквалния смисъл.

— Освен теб друг човек не е имало в къщата. Според нея ти си знаел къде е пистолетът, знаел си, че е започнал да се напива, че вече бил стрелял една нощ и тя се борила с него да му отнеме пистолета. И ти си бил тук. Доколкото виждам, не си помогнал кой знае колко.

— Тази сутрин претърсих бюрото му, но пистолета го нямаше. Бях й казал къде е, казах й също да го прибере. Но днес ми заяви, че не вярвала в предпазните мерки.

— По кое време ти го каза?

— След като се прибра и преди да се обадя в участъка.

— Защо си претърсил бюрото?

Оулз постави ръце на коленете си. Гледаше ме безразлично, сякаш му беше все едно какво ще отговоря.

— Защото почна да се напива. Реших по-добре да преместя пицова някъде другаде. Впрочем онази нощ не е искал да се самоубива, а само разиграваше театър.

Оулз кимна. Извади от устата си сдъвканата цигара, хвърли я в пепелника и лапна нова.

— Оставих пушенето. Много взех да кашлям. Но още не мога да се отърва от този проклет навик. Като нямам цигара в устата, имам чувството, че нещо не ми е наред. Ти какво — трябваше да го следиш, докато е сам ли?

— Нищо подобно. Той ме покани на обяд. Заприказвахме се. Беше много подтиснат, защото не му вървяло писането. И реши да се накърка. Мислиш ли, че трябваше да му попреча?

— Още нищо не мисля. Само се опитвам да разбера как стоят нещата. Ти колко си пил?

— Една-две бири.

— Нямам си късмет, Марлоу, че си бил тук. Чекът за какво беше? Този, дето го е написал и после го скъсал.

— Ами те всички настояваха да дойда тук да живея и да го пазя да не пие. Имам пред вид него самия, жена му и издателя Хауард Спенсър. От Ню Йорк е, доколкото знам. Можеш да го попиташ. Аз не се съгласих. После пак тя дойде и ми разправи, че мъжът й изчезнал и

много се безпокояла, та да отида да го намеря и да го докарам. Намерих го и го докарах. И докато се усетя, вече го носех на ръце от поляната до леглото му. Не съм искал изобщо да се занимавам с тях, Бърни. Всичко ми се струпа по един много особен начин.

— Да няма нещо общо със случая Ленъкс?

— Пази боже, такъв случай не съществува.

— Много си прав — сухо се съгласи Оулз и стисна коленете си с ръце. Някакъв човек се приближи до входната врата и каза нещо на полицая. После дойде при Оулз.

— Тук е някой си доктор Лоринг, лейтенанте. Твърди, че тя го повикала. Бил нейният лекар.

— Пусни го да влезе.

Полицаят се върна и след малко се зададе доктор Лоринг със спретнатата си черна чанта. Беше спокоен и елегантен, с камгарен тропически костюм. Мина покрай мен, без да ме погледне.

— Горел ли е? — обърна се той към Оулз.

— Да, в стаята си. — Оулз се изправи на крака. — Защо сте й предписали демерол, докторе?

Доктор Лоринг се намръщи.

— Предписвам на пациентите си, каквото сметна за необходимо — отвърна той студено. — И не съм длъжен да ви давам обяснения. Кой казва, че съм й предписал демерол?

— Аз казвам. Видях горе шишето с вашето име. Банята й прилича на истинска аптека. Може би не ви е известно, докторе, но ние в управлението имаме истинска изложба на хапчета — сойки, червеношийки, жълтушки, топчета за глупаци и всичко останало. Демеролът е най-опасен. Някъде съм чел, че Гъоринг е бил пристрастен към него. Когато го пипнали, вече бил стигнал до осемнадесет хапчета на ден. Армейските лекари изгубили три месеца с него, докато намалят дозата.

— Не знам какво означават тези думи — надменно заяви докторът.

— Нима? Жалко. Сойките са натриев амитал. Червеношийките — секонал. Жълтушките — нембутал. А топчета за глупаци казват на всяко приспивателно, съдържащо бензедрин. Демеролът е синтетичен наркотик и човек лесно се пристрастява към него. А вие си ги раздавате ей така, с лека ръка. Госпожата страда ли от нещо сериозно?

— Един съпруг пияница може да е много сериозно оплакване за всяка чувствителна жена.

— Но него не можахте да излекувате. Жалко. Мисиз Уейд е горе, докторе. Благодаря за вниманието.

— Вие сте нагъл, господине! Ще докладвам за вашето поведение.

— Ами докладвайте. Но преди това направете още нещо. Запазете ѝ главата свежа. Трябва да ѝ задам няколко въпроса.

— Ще правя това, което сметна за необходимо в нейното състояние. Вие знаете ли аз кой съм? Освен това държа да ви изясня, че мистър Уейд не ми беше пациент. Аз не лекувам алкохолици.

— А само жените им ли? — изръмжа Оулз. — Много добре знам кой сте, докторе. Треперя от страх. Името ми е Оулз. Лейтенант Оулз.

Доктор Лоринг се заизкачва по стълбите, а Оулз седна и ми се ухили.

— Човек трябва да е голям дипломат с такива хора — обясни ми той.

От кабинета излезе някакъв цивилен и дойде при Оулз. Беше кльощав, много сериозен, с очила и голямо умно чело.

— Лейтенанте — обърна се той към Оулз.

— Казвай!

— Раната е от упор, типична за самоубийства, силно разширена от налягането на газовете. Очите поради същата причина са ексофталмични. Не мисля, че ще намерите отпечатъци по оръжието — прекалено много кръв е изтекла отгоре му.

— Ако е спял или е бил изгубил съзнание от препиване, възможно ли е да е бил убит? — попита Оулз.

— Разбира се. Но нямаме основание да мислим така. Пистолетът е „Уебли“ без ударник. Типично за тази марка е, че ударникът се запъва много трудно, но за да се стреля, е нужно много малко усилие. Положението, в което намерихме оръжието, се обяснява с ритането след изстрела. Дотук не виждам нещо, което да противоречи на тезата за самоубийство.

Очаквам алкохолната концентрация да е висока. Ако е прекалено висока — той млькна и многозначително повдигна рамене, — тогава вече ще имам основания да се съмнявам в самоубийство.

— Благодаря. Някой обади ли се на следователя? Човекът кимна и се отдалечи. Оулз се прозя и погледна часовника си. После прехвърли погледа си върху мен.

— Искаш ли да си ходиш?

— Ами да, ако ме пуснеш. Мислех, че съм заподозрян.

— По-нататък и до теб може да стигнем. Навъртай се наблизко — при нужда да ни бъдеш подръка. Бил си полицай и знаеш какъв е редът. В някои случаи трябва много бързо да се пипа, докато уликите не са се изпарили. Но в този случай е точно обратното. Ако е убийство, на кого му е потрябвала неговата смърт? На жена му? Да, ама не е била в къщата. На теб? Ти си имал цялата къща на разположение, знаел си къде е пистолетът. Идеални обстоятелства. Всичко освен подбудата, пък и опита ти трябва да имаме пред вид. Предполагам, че ако решиш да утрепеш някого, няма да го правиш така левашки.

— Благодаря ти, Бърни. Виж, тук си прав.

— Прислугата също не е била в къщата. Значи някой, който само се е отбил. И този някой е трябвало да знае къде е пистолетът на Уейд, да го завари достатъчно пиян или в безсъзнание, да дръпне спусъка точно когато е минавал скутерът и е вдигал достатъчно шум, за да заглуши изстрела, и да изчезне, преди ти да се върнеш в къщата. Това не се връзва с никой от известните ми факти. Единственият, който е имал пълната възможност да го убие, е човекът, който изобщо не би я използвал — по простата причина, че я е имал.

Станах да си ходя.

— Добре, Бърни, ще си бъда у дома цялата вечер.

— Има още нещо — продължи Оулз замислено. — Този Уейд е бил голям баровец. Много пари, много слава. Аз самият не чета такъв боклук. И в най-долнопробния бардак ще срещнеш по-приятни хора от неговите герои. Но това е въпрос на вкус и не ми влиза в служебната работа. Та значи много пари, разкошна къща в едно от най-хубавите места в страната, красива жена, много приятели, никакви грижи. Затова искам да знам — от какво му е дошло толкова до гуша, че си е теглил куршума? Все някаква причина трябва да има. И ако я знаеш, пригответи се да изплюеш камъчето. Хайде, пак ще се видим.

Тръгнах към вратата. Човекът, който пазеше, се обърна към Оулз, онзи му направи знак и той ме пусна. Подкарах колата и трябваше да се кача върху поляната, за да заобиколя служебните коли, препречили

цялата алея. До портата още един ме изгледа, но нищо не каза. Сложих си тъмните очила и потеглих към шосето. Пътят беше безлюден и спокоен. Следобедното слънце огряваше подстриганите поляни и огромните, просторни, скъпи къщи.

Един небезизвестен човек бе издъхнал посред локва кръв в Айдъл Вали, но нищо не бе нарушило ленивото спокойствие на долината. Колкото до вестниците, все едно, че това се беше случило в Тибет.

На единия от завоите оградите на две от именията се срещаха до самия път. Тук бе паркираната тъмнозелена кола на шерифа. От нея слезе един помощник-шериф и вдигна ръка. Спрях. Той дойде и надникна през прозорчето.

— Може ли да ви видя шофьорската книжка?

Извадих портфейла си и му го подадох отворен.

— Само книжката, ако обичате. Не ми е разрешено да докосвам портфейла ви.

Извадих я и му я подадох.

— Какво се е случило?

Той хвърли поглед вътре в колата и ми върна книжката.

— Нищо. Най-обикновена проверка. Извинете за безпокойството.

Махна ми да продължа и се върна в паркираната кола. Типично по полицейски. Никога няма да ти кажат защо вършат това или онова. По този начин прикриват факта, че и на тях самите не им е ясно.

Прибрах се в къщи, почерпих се една-две добре изстудени чашки. Излязох да вечерям, върнах се, отворих прозореца, разкопчах си ризата и зачаках нещо да се случи. Дълго чаках. Беше девет часът, когато се обади Бърни Оулз и ми каза да тръгвам и да не спирам по пътя да бера цветя.

Бяха сложили Канди да седне на един твърд стол срещу вратата на шерифа. Изгледа ме с омраза, когато минах покрай него на път към голямата квадратна стая, където шерифът Петърсен бе седнал царствено сред колекцията си от грамоти от признателното общество за неговите двадесет години вярна служба на народа. По стените нямаше празно място от снимки на коне, като шерифът присъствуваше лично на всяка една. Ъглите на бюрото му бяха издялани във формата на конски глави. Мاستилницата му представляваше специално монтирана излъскана конска подкова, а писалките бяха забучени в подобна подкова, напълнена с бял пясък. И на двете имаше по една златна плака, на която пишеше по нещо, свързано с някаква дата. Върху безупречно чистата попивателна се виждаше кесия тютюн „Бул Дърам“ и пакет кафява хартия за цигари. Шерифът Петърсен сам си свиваше цигарите. Можеше да си я свие с една ръка, докато яздеше, и често го правеше, особено начело на парад, яхнал едър бял кон с мексиканско седло, цялото обковано в сребро. Когато яздеше, винаги носеше плоскодънно мексиканско сомбреро. Яздеше красиво и конят му знаеше прекрасно кога да си кротува и кога да се разлудува, така че шерифът да може да го обуздае само с една ръка, с уверена, непроницаема усмивка на лицето. Красива гледка беше. Шерифът имаше хубав орлов профил. Е, вече се беше поотпуснал под брадичката, но затова пък умееше да държи главата си така, че това почти да не личи. Продължително и старателно се трудеше да докара нещата дотам, че да го снимат. Беше преминал петдесетте и беше наследил доста пари от баща си, датчанин по произход. Самият шериф не приличаше на датчанин, защото косата и кожата му бяха тъмни и имаше невъзмутимата стойка на индианец, продаващ цигари, и също толкова акъл. Но никой никога не бе казвал за него, че е корумпиран. Вярно, в отдела му беше имало мошеници, но те го бяха мамили, както бяха мамили и обществото, така че тяхната корумпираност ни най-малко не бе засегнала репутацията на шерифа. Преизбираха го

непрекъснато, без той самият да си мръдне пръста за това. Яздеше си бели коне начело на паради и разпитваше заподозрени пред камерите. Така пишеше под снимките. В същност не бе разпитал ни един човек. Нямахме си понятие как става тази работа. Той просто сядаше зад бюрото си и гледеше сурово заподозрения, с профил към камерата. Светкавиците святкаха, фотографите почтително благодаряха, заподозрения го отвеждаха, без да си е отворил устата, а шерифът се прибираще в ранчото си в долината Сан Фернандо. Човек винаги можеше да го намери там. Ако не лично, то поне можеше да поговори с някой от конете му.

От време на време, като наближеха изборите, някой заблуден политик се опитваше да се кандидатира за поста на шерифа Петърсен и дори проявяваше неблагоприятното да го нарече примерно Каменния Профил или Самоопушващата се Шунка, но с това нищо не постигаше. Шерифа си го преизбираха — живо свидетелство за факта как в нашата страна можеш цял живот да заемаш важни обществени длъжности, без да имаш за това други данни освен чиста биография, фотогенично лице и затворена уста. А ако на всичко отгоре изглеждаш добре на седлото — тогава си непоклатим.

Когато двамата с Оулз влязохме, шерифът Петърсен стоеше изправен зад бюрото си, а фотографите вече се изнизваха от другата врата. Шерифът беше с бялата си ковбойска шапка. В момента си свиваше цигара. Вече бе готов да потегли към къщи. Погледна ме сурово.

— Кой е този? — попита с плътен баритон.

— Името му е Филип Марлоу, шефе — отговори Оулз. — Единствено той е бил в къщата, когато Уейд се е застрелял. Искате ли да се снимате с него?

Шерифът ме огледа.

— Не, няма нужда — и се обърна към мъжагата с уморен вид и стоманеносива коса. — Ако ви потрябвам, капитан Ернандес, аз съм на ранчото.

— Да, сър.

Петърсен си запали цигарата с клечка от обикновен кухненски кибрит. Драсна я в нокътя си. Никакви запалки за шерифа Петърсен. Той стриктно се придържаше към установения си образ на мъжествен юначага.

Пожела ни лека нощ и си излезе. Подире му тръгна някакъв субект с непроницаемо лице и жестоки черни очи. Личният му телохранител. Вратата се затвори. Тогава капитан Ернандес седна зад бюрото в огромния стол на шерифа, а стенографът в в ъгъла примъкна масичката си по към центъра, за да има повече простор за действие. Оулз седна на ръба на бюрото и имах чувството, че добре се забавляваше.

— Хайде, Марлоу — започна Ернандес делово, — казвайте, каквото има.

— Защо не ме фотографирахте?

— Нали чухте шерифът какво каза.

— Да, но защо? — захленчих аз. Оулз се изсмя.

— Много добре знаеш защо.

— Искаш да кажеш, защото съм висок, тъмен и хубав и някой може да сбърка и да ме погледне?

— Хайде стига — студено ме сръза Ернандес. — Да пристъпим към показанията ви. Започнете отначало.

Разказах му всичко от игла до конец: срещата ми с Хауард Спенсър, после с Айлийн Уейд, молбата ѝ да намеря съпруга ѝ, как го открих, какво той ме помоли да направя, как го намерих в безсъзнание до храстите и така нататък. Стенографът записваше всяка моя дума. Никой не ме прекъсна. Всичко си беше самата истина. Истината и само истината. Но не и цялата истина. А какво изпуснах, си е моя работа.

— Добре — каза Ернандес, когато свърших. — Но не е пълно. — Той беше хладнокръвен, компетентен и опасен, пустият му Ернандес. Все трябваше да има поне един такъв на служба при шерифа. — Нощта, когато Уейд е стрелял случайно с пистолета си, вие сте влезли в стаята на жена му и сте останали там известно време при затворена врата. Какво правихте там?

— Тя ме извика да попита как е той.

— А защо трябваше да затваряте вратата?

— Уейд още не беше заспал напълно и не исках да вдигам шум. Освен това прислужникът се навърташе наоколо с наострени уши. И накрая тя ме помоли да затворя вратата. Откъде да знам, че това ще се окаже толкова важно?

— И колко време останахте там?

— Не знам. Около три минути.

— Аз пък твърдя, че сте били там около два часа — студено заяви Ернандес. — Ясен ли е смисълът на думите ми?

Обърнах се към Оулз. Той гледаше, в празното пространство. И както винаги, дъвчеше една незапалена цигара.

— Грешно са ви информирали, капитане.

— Ще видим. След като сте били в стаята, сте слезли долу, в кабинета, и сте прекарали нощта на канапето. По-скоро би трябвало да кажа — остатъка от нощта.

— Беше единадесет без десет, когато той ми се обади и ме повика, и много след два, когато за последен път влязох в кабинета през онази нощ. Или остатъка от нощта, ако предпочитате.

— Доведете прислужника — заповяда Ернандес. Оулз излезе и след малко се върна с Канди.

Сложиха го да седне на един стол. Ернандес му зададе няколко въпроса — какъв е, как се казва и така нататък. После попита:

— Добре, Канди — ще те наричам така за по-удобно, — какво се случи, след като помогна на Марлоу да сложи Роджър Уейд в леглото?

Вече ми беше ясно в общи линии. Канди разказа версията си с тих, злобен глас, почти без акцент. Изглежда, можеше да включва и изключва акцента си, както му се поиска. А версията му беше, че се навъртал на долния етаж за в случай, че го повикат — ту в кухнята, където хапнал, ту в хола. Докато бил в хола и седял на един стол близо до входната врата, видял Айлийн Уейд да се съблича до вратата на спалнята си. После си облякла халат на голо, а аз съм влязъл в стаята й, затворил съм вратата и дълго съм стоял там — около два часа, както му се сторило. Качил се горе и се послушал. Чул скърцането на леглото. Чул шепот. Нямаше съмнение за какво намекваше. След като свърши, ме изгледа с изпепеляващ поглед и устата му се изкриви от омраза.

— Изведете го — нареди Ернандес.

— Един момент — обадох се аз. — Искам да го разпитам.

— Тук аз разпитвам — отсече Ернандес.

— Но не знаете какви въпроси да зададете, капитане. Защото не сте били там. Той лъже и знае това, както и аз го знам.

Ернандес се облегна назад и взе една от писалките на шерифа. Изви я като дъга. Беше дълга, с изострен край и направена от слепени конски косми. Отпусна края й и тя отскочи като пружина.

— Хайде, давай — разреши най-сетне.

Аз се обърнах към Канди.

— Къде беше застанал, като видя мисиз Уейд да се съблича?

— Седях на един стол близо до входната врата — нацупено ми отговори той.

— Значи между входната врата и двете канапета?

— Да.

— А къде беше мисиз Уейд?

— До самата врата, от вътрешната страна на стаята. Вратата беше отворена.

— Кои лампи светеха в хола?

— Само една — високият лампиои.

— На балкона светеше ли?

— Не. В спалнята ѝ светеше.

— Колко лампи светеха в спалнята ѝ?

— Не много. Може би само нощната лампа.

— От тавана не светеше значи?

— Не.

— И след като си съблякла дрехите, както твърдиш, застанала до вътрешната страна на вратата и си сложила халат. Какъв халат?

— Син. Дълъг като пенъоар. И го завърза с колан.

— Значи, ако не я беше видял да си съблича дрехите, нямаше да знаеш по какво е отдолу?

Той сви рамене. Погледът му изрази смътно безпокойство.

— Si. Така е. Но нали я видях да се съблича.

— Лъжеш. Няма такова място в хола, от което да я видиш да се съблича тъкмо пред вратата си, а камо ли по-навътре в стаята. За целта тя трябва да излезе на края на балкона. А ако беше излязла, щеше да те види.

Той само ме пронизваше с изпепеляващ поглед. Обърнах се към Оулз.

— Вие бяхте в къщата, нали, а капитан Ернандес май не е — или може би сте ходили вече там?

Оулз леко поклати глава. Ернандес се намръщи, но нищо не каза.

— Няма такова място в хола, капитане, от което да може да види дори темето на мисиз Уейд, ако ще да е бил изправен на пръсти (а той твърди, че е седял), ако тя е била от вътрешната страна на вратата. Аз съм с десет сантиметра по-висок от не го и от входната врата можех да

зърна само една педя от горната част на спалнята. За да види това, което твърди, че е видял, тя е трябвало да стои на края на балкона. А защо ѝ е било нужно? И защо изобщо ще се съблича до самата врата? Всичко това е безсмислено.

Ернандес ме гледаше мълчаливо. После прехвърли погледа си върху Канди.

— А какво ще кажеш за времето? — тихо ме попита той.

— Ами тук вече трябва да приемете моята дума срещу неговата. Това, което аз твърдя, може да се докаже.

Ернандес изсъска нещо на испански, прекалено бързо, за да го разбере. Канди само го гледаше нацупено.

— Изведете го — нареди Ернандес.

Оулз му направи знак с палец и отвори вратата. Канди излезе. Ернандес извади кутия цигари, забучи една в устата си и я запали със златна запалка.

Оулз се върна в стаята. Ернандес обясни спокойно:

— Казах му, че ако има разследване и разкаже тази история под клетва, може да се озове в пандиза с присъда от една до три години за лъжесвидетелстване. Впрочем май не го стреснах особено. Явно е какво го яде отвътре. Класически случай на мераклийство. Ако той беше се намирал в къщата и имахме основания да подозираме убийство, сигурно щяхме да се спрем на него — с тази разлика, че той би използвал нож. Направи ми впечатление, че много е разстроен от смъртта на Уейд. Имаш ли въпроси, Оулз?

Оулз поклати глава. Ернандес ме погледна и продължи:

— Елате сутринта да подпишете показанията си. Дотогава ще са написани на машина. До десет часа трябва да получим резултатите от аутопсията, поне предварителните данни. Нещо да не ви харесва в тази история, Марлоу?

— Бихте ли ми задали въпроса си по друг начин? Така, както питахте, човек може да помисли, че нещо в нея ми харесва.

— Добре — уморено махна той. — Изчезвайте. И аз се прибирам.

Станах от стола.

— Аз, разбира се, от самото начало не повярвах на всичките глупости, дето ги надрънка Канди — продължи той. — Просто ги

използувах, за да измъкна нещо от вас. Надявам се, че не таите лоши чувства.

— Никакви чувства, капитане, никакви.

Те гледаха след мен, но не ми пожелаха лека нощ. Изминах дългия коридор към изхода на Хил Стрийт, качих се в колата и подкарах към дома.

Точно така си беше — никакви чувства. Усещах се кух и празен като междузвездно пространство. В къщи си сипах едно неразредено, заставах до отворения прозорец на хола и си го пийнах, заслушан в грохота на колите по Лоръл Каньон Булевард и загледан в ослепителните светлини на големия сърдит град, надничащ иззад хълмовете, през които бе прорязан булевардът. Някъде далече внезапно се нададе и пак заглъхна писъкът на полицейска или пожарна сирена, после пак, и пак, и така без край. Денонощно някой бяга, а друг се мъчи да го хване. Някъде там, в нощта на хилядите престъпления, хора умираха или оставаха осакатени, падащи стъкла ги нараняваха, тежки автомобилни гуми ги смазваха. Други ги биеха, ограбваха, удушваха, изнасилваха, убиваха. Имаше хора гладни, болни, скучаещи, отчаяни от самотата, измъчвани от угризения на съвестта или страх, ядосани, жестоки, трескави, хълцащи от плач. Град, не по-лош от всеки друг, богат, бликащ от енергия и гордост, отчаян, смазан, град, изпълнен с празнота.

Зависи от гледната ви точка и личната ви сметка. Аз нямах сметка. И не ми пукаше.

Изпих си питието и си легнах.

Следствието бе пълен провал. Следователят се намеси, преди да се изнесат всички данни от аутопсията, от страх да не би да изтърве полагаемото му се място във вестникарската шумотевица. Но безпокойството му беше напразно. Смъртта на един писател, дори ирочут, е чудо за три дни, пък и лятото се случи много натоварено със събития. Един крал абдикира, друг го убиха, за една седмица катастрофираха три големи пътнически самолета, шефът на голяма телеграфна агенция беше надупчен от куршуми в Чикаго, в собствения му автомобил, двацет и четири затворници изгоряха в пожар, избухнал в един затвор. Така че нашият следовател нямаше късмет. Изпусна една чудесна възможност.

Когато напусках свидетелското място, забелязах Канди. Неизвестно защо, се хилеше широко и злобно и както винаги, се беше издокарал малко прекалено грижливо — в шоколадовокафяв габардинен костюм, с бяла найлонова риза и тъмносиня папионка. На свидетелското място се държа спокойно и направи добро впечатление. Да, напоследък шефът често се напивал. Да, помогнал да го сложат в леглото през нощта, когато горе гръмнал пистолетът. Да, шефът му поискал уиски преди той, Канди, да си тръгне през онзи последен ден, но той отказал да му донесе. Не, нищо не знаел за писателската дейност на мистър Уейд, освен че напоследък шефът бил много оклюмал. Непрекъснато хвърлял написаното в кошчето и после пак го вадел оттам. Не, не бил чул мистър Уейд да се кара с някого. И така нататък. Следователят се опита да го издои, но Канди почти нищо не пусна. Някой добре го беше подковал.

Айлийн Уейд беше облечена в черно и бяло. Беше бледа и говореше с тих ясен глас, който дори и микрофонът не можа да развали. Следователят я пипаше с два чифта кадифени ръкавици. Като ѝ говореше, сякаш едва сдържаше хълцането си, а когато тя си тръгна от свидетелското място, той стана да ѝ се поклони, пък тя му пусна

една бегла усмивка, от която той за малко да се задави в собствените си лиги.

Тя за една бройка да мине покрай мен, без да ме погледне, но в последния момент обърна главата си с два-три сантиметра и едва-едва ми кимна като на човек, когото е познавала преди доста време и не може много добре да си спомни кой беше.

След като всичко приключи, на стъпалата отвън се сблъсках с Оулз. Той зяпаше движението по улицата, а може и да се преструваше.

— Добре го изработи — обади се той, без да обърне глава. — Поздравявам те.

— И ти добре си обработил Канди.

— Не съм аз, момчето ми. Прокурорът реши, че сексуалният акцент е неуместен в случая.

— За какъв сексуален акцент става дума? Той чак сега ме погледна и се изсмя.

— Ха, ха, ха. Нямам теб пред вид. — После погледът му се зарея в далечината. — Много години ги гледам, вече се изморих. Тази е правена по друг калъп. Запазена марка за специално ползуване. Достъп само за висшите класи. Е, хайде, мухльо, довиждане. Обади ми се, като почнеш да носиш ризи по за двайсет долара. Тогава ще намина да ти държа палтото, докато се обличаш.

Хората, които се качваха и слизаха по стълбите, ни заобикаляха. А ние продължавахме да стоим там. Оулз извади една цигара, от джоба си, погледна я, пусна я на цимента и я стри на прах с тока си.

— Прахосник — казах аз.

— Това е само една цигара, приятелю. Не е човешки живот. Пък може след време и да се ожениш за нея, а?

— Хайде, стига.

Той се изсмя горчиво.

— Приказвах, с когото трябва, за каквото не бива. — После додаде кисело: — Да имаш нещо против?

— Нищо против, лейтенанте — отвърнах и слязох по стъпалата. Той каза още нещо, но аз не се обърнах.

Отидох в една закувалня на „Флауър“. Подхождаше на настроението ми. До вратата висеше ужасно неприличен надпис: „Само за мъже. За кучета и жени вход забранен.“ Обслужването беше също толкова изискано. Келнерът, който ми подхвърли чинията,

плачеше за самобръсначка и си взе бакшиша от сумата, без да ме попита. Храната беше проста, но вкусна и сервираха тъмна шведска бира, която ме удари в главата, сякаш беше „Мартини“.

Когато се прибрах в кантората, телефонът вече звънеше. Беше Оулз.

— Идвам веднага. Има нещо ново.

Трябва да е бил в Холивудския полицейски участък или близо до него, защото довтаса след по-малко от двацет минути. Настани се в стола за клиенти, кръстоса крак връз крак и изръмжа:

— Наприказвах ти глупости. Извини ме. Да забравим всичко това.

— Защо да го забравим? Дай пак да разчовъркаме раната.

— Нямам нищо против. Но без никой да разбере. Има хора, които смятат, че не бива да ти се вярва. Но аз не съм чул да си се забърквал в нещо кой знае колко нередно.

— Какво значеше шегата за двацетдоларовите ризи?

— Абе глупости, просто ме беше яд. Мислех си за стария Потър. За това, дето казал на секретарката си да каже на един адвокат да каже на прокурора Спрингър да каже на капитан Ернандес, че си му личен приятел.

— Не вярвам да си е направил този труд.

— Нали си се срещал с него? Значи ти е отделил все пак малко време.

— Срещнахме се и толкова. Не го харесах, но това може да е от чиста завист. Прати да ме повикат, за да ми даде един съвет. Той е голяма властна клечка и кой знае още какво. Но не мисля, че е мошеник.

— Още няма измислен чистичък начин да спечелиш сто милиона. Може този, който е най-отгоре, да си мисли, че ръцете му са чисти, но някъде по веригата надолу са притиснали някой нещастник до стената, отнели са му хубав, малък, печеливш бизнес и той е трябвало да го ликвидира за грошове. Честни хора са били уволнени, изкуствено са били качени или свалени цените на акции на борсата, пълномощници са били купувани на килограм, а големи адвокатски фирми са получили хонорари от по сто хиляди, загдето са успели да заобиколят някой закон, изгоден за бедните, но не и за богатите, защото е намалявал печалбата. Големите пари значат много власт, а

многого власт често се използва неправилно. Такава ни е системата. Може да е най-добрата, която заслужаваме, но от никое положение не е идеална.

— Абе ти говориш като някой червен — казах аз, колкото да го кльвна.

— Че откъде да знам какъв съм — презрително отговори той. — Още не са ме разследвали. Ама на теб май ти допадна присъдата на журито за самоубийство, нали?

— А какво друго може да бъде?

— Нищо, предполагам. — Той сложи големите си лопатести ръце на бюрото и заразглежда едрите кафяви лунички по тях. — Остарявам. Ей тези кафяви петънца се наричат кератоза. Появяват се, след като минеш петдесетте. Аз съм старо ченге, а старото ченге е от стара коза яре. Има някои неща в смъртта на този Уейд, които не ми харесват.

— Като например? — Облегнах се назад и се загледах в бръчките около очите му, образувани от виране срещу слънцето.

— Човек с времето се научава да надушва отдалече, когато нещо не е в ред, дори и да знае, че нищо не може да направи. В такива случаи само седи и си приказва, както аз сега. Не ми харесва фактът, че не е оставил писмо.

— Беше пиян. Желанието за самоубийство е било внезапен, безумен порив.

Оулз вдигна избелелите си очи и свали ръцете си от бюрото.

— Разрових цялото му бюро. Пишел си е сам на себе си огромни писма. Пиян или трезв, той е сядал пред машината и е патраквал нещо. Някои писма са направо откачени, други са забавни, трети тъжни. Нещо му е тежало на душата. Все върти и суче около него, но конкретно не е написал нито ред. Ако човек като него реши да се самоубива, би оставил поне две страници писмо.

— Беше пиян — повторих аз.

— В неговия случай това е без значение — уморено настоя Оулз. — Другото, което не ми харесва, е, че е натиснал спусъка в момента, в който скутерът е заглушил изстрела. Какво значение би имало това за него? Още едно съвпадение, ще кажеш. И друго съвпадение — че жена му си е забравила ключовете в деня, когато прислугата има почивен ден, и е трябвало да позвъни, за да й отворят.

— Можеше да мине и през задния вход.

— Да, знам. Но аз ти говоря за ситуацията. Няма да е кой да й отвори освен теб, а тя каза, че не знаела, че си бил там. Ако Уейд беше жив и работеше в кабинета си, той нямаше да чуе звънеца. Вратата е звуконепроницаема. Прислугата я няма. Забравила, че е четвъртък. Както си забравила и ключовете.

— И ти нещо забравяш, Бърни. Че колата ми беше паркирана пред къщата. Преди да звъне на вратата, тя е знаела, че съм вътре или че изобщо в къщата има някой.

Той се ухили.

— Мислиш ли, че съм го забравил? Добре, картината значи е следната. Ти си долу при езерото, скутерът вдига шум — между другото това са били двама от Лейк Ароухед, на гости, а скутера го мъкнали на буксир с колата си — Уейд спи или лежи в безсъзнание, някой предварително е измъкнал пистолета от бюрото, а тя е знаела къде е, защото ти си й казал. Да предположим, че не си е била забравила ключовете, че е влязла в къщата, вижда, че стоиш чак долу при езерото, изчаква подходящия момент, пречуква го, пуска пистолета до него, къде то го намерихме, излиза пак от къщата, изчаква скутерът да отmine, звъни и чака да й отвориш. Нещо да кажеш?

— Каква е подбудата?

— Е, да — кисело се съгласи той. — Тук ми е слабото място. Ако беше поискала развод, нищо по-лесно. Тя е в много силна позиция — мъжът алкохолик, знае се, че е бил груб с нея. Щеше да го оскубе здравата за издръжка и имущество. Така че няма никаква подбуда. Пък и прекалено точно е изчислено времето. Да беше дошла пет минути по-рано, нищо не може да направи, освен ако и ти не си в играта.

Отворих уста да кажа нещо, но той вдигна ръка.

— Спокойно, никого не обвинявам, само разсъждавам. А пет минути по-късно — отговорът е същият. Значи е имала само десет минути на разположение.

— Десет минути — раздразнен се обадох аз, — които не е възможно да са били предвидени, още по-малко планирани.

Той се облегна назад и въздъхна.

— Знам. И аз като теб знам всички отговори. Въпреки това нещо не ми харесва и туйто. Ама и ти каква работа имаш с тези хора? Онзи ти пише чек за хиляда долара, после го къса. Бил ти се разсърдил. Не

си искал парите и нямало да го вземеш от никое положение — поне така твърдиш. Възможно е. Да не е мислел, че спиш с жена му?

— Стига, Бърни.

— Не те попитах дали си спал с нея, а дали той е мислел така.

— Отговорът е същият.

— Добре, да опитаме друг вариант. По какъв начин мексиканецът го е държал в ръцете си?

— Нямам представа.

— Защото разполага с прекалено много пари. Над хиляда и петстотин в книжка, богат гардероб и чисто нов шевролет.

— Може да търгува с наркотици.

Оулз се измъкна от стола, стана и ме изгледа сърдито.

— Голям късметлия си, Марлоу. На два пъти се измъкваш. Внимавай. Толкова услуги си им правил на Уейдови, а един цент не си им взел. И към някой си Ленъкс си бил много услужлив, поне така дочух. И оттам не си спечелил нито цент. Как се прехранваш бе, момче? Или толкова много си спестил, че вече няма защо да работиш?

Станах, заобиколих бюрото и се изправих с лице към него.

— Много съм романтичен, Бърни. Ако чуя глас в нощта да вика за помощ, ставам и отивам да видя какво има. А по този начин нищо, не се печели. Ти например си разумен човек, ще затвориш прозореца си и ще пуснеш високо телевизора. Или ще натиснеш педала с газта и ще изчезнеш по-надалеч от хорските неприятности. Защото от тях най-много да се изцапаш. Последния път, когато се видяхме с Тери Ленъкс, пихме кафе, което аз сварих у дома, и изпушихме по една цигара. И като научих за смъртта му, отидох в кухнята, сварих кафе, налях една чашка и за него, запалих една цигара за него и когато кафето истина, а цигарата изгоря, пожелах му лека нощ. И по този начин не се печели нито цент. Ти не би го направил. Затова именно си добър полицаи, а аз — частно ченге. Айлийн Уейд се притеснила за мъжа си, и аз се вдигам, намирам го и го завеждам у дома му. После той закъсва, обажда ми се, аз се вдигам, отивам, пренасям го от поляната до леглото и не печеля нито цент. И никаква лихва, нищо — освен дето ме удариха с юмрук по лицето, хвърлиха ме в затвора и онова парвеню Менди Менендес ме заплаши с какво ли не. Но не и пари, нито цент. Ей тук, в сейфа си, имам банкнота от пет хиляди долара и никога няма да изхарча от нея и десет цента. Защото начинът, по който я получих,

не ми харесва. В началото си поиграх с нея, пък и сега от време на време я вадя и я разглеждам. Но това е всичко — няма да изхарча и един цент.

— Сигурно е фалшива — сухо забеляза Оулз — само че не ги правят с такава голяма деноминация. И какво искаш, да ми кажеш с цялата тази реч?

— Нищо. Обясних ти вече, че съм романтичен.

— Чух. И че не печелиш пари от това — също го чух.

— Но винаги мога да кажа на едно ченге да върви по дяволите. Върви по дяволите, Бърни.

— Нямаше да ми ги разправяш тия, ако беше в задната стаичка с насочен в лицето прожектор.

— Може би един ден ще изясним и този въпрос. Той се запъти към вратата и я отвори рязко:

— Да ти кажа ли още нещо, моето момче? Мислиш се за много хитър, но си само глупав. Аз от двайсет години съм полицай и нямам черна точка в досието си. Знам кога ме мотат и кога крият от мен. Такива умници като тебе лъжат само себе си. Запомни го от мен, приятелче, аз ги разбирам тези работи.

Той излезе и вратата се затвори след него. Стъпките му отекнаха в коридора. Още се чуваха, когато телефонът на бюрото ми иззвъня. Гласът беше ясен, професионален.

— От Ню Йорк търсят Филип Марлоу.

— Аз съм Филип Марлоу.

— Благодаря ви, един момент. Говорете. Вторият глас ми беше познат.

— Тук е Хауард Спенсър, мистър Марлоу. Научих за Роджър Уейд. Голям удар. Не знам никакви подробности, но разбрах, че вие сте в течение.

— Бях там, когато се случи. Просто се напи и се застреля. Мисиз Уейд се прибра малко след това. Слугите ги нямаше, четвъртък им е почивен ден.

— Вие сам ли бяхте с него?

— Не бях с него. Бях извън къщата, просто се навъртах наоколо, докато се върне жена му.

— Аха, ясно. Е, предполагам, че ще има следствие.

— Следствието приключи, мистър Спенсър. Самоубийство. Много малко гласност се даде.

— Нима? Интересно. — Не ми се стори разочарован, по-скоро озадачен и изненадан. — Та той беше много известен. Човек би помислил... но няма значение. Предполагам, че най-добре ще е да взема самолета и да пристигна, но не ми е възможно по-рано от края на другата седмица. Ще телеграфирам на мисиз Уейд. Ще гледам да ѝ помогна по някакъв начин... пък и за книгата. Може би е написал достатъчно и някой друг ще може да я завърши. Доколкото разбирам, все пак сте приели да работите за Уейдови.

— Не. Макар че и той лично ме помоли. Но аз му го казах направо — не съм този, който ще му попречи да пие.

— Очевидно дори не сте се и опитали.

— Вижте какво, мистър Спенсър, какво знаете вие за създалото се положение? Защо не изчакате да научите нещо, преди да си направите прибързаните изводи? Не че не се чувствавам виновен до известна степен. Това, изглежда, е неизбежно, когато си бил на местопроизшествието.

— Прав сте. Извинявайте. Нямах никакво право. Дали сега Айлийн Уейд си е в къщи, знаете ли?

— Не мога да знам, мистър Спенсър. Защо просто не ѝ се обадите?

— Не мисля, че ще ѝ се говори с когото и да било — бавно отговори той.

— Защо пък не? Тя разговаря най-спокойно със следователя и окото ѝ не мигна.

Той се изкашля.

— По думите ви съдя, че не ѝ съчувствувате особено.

— Роджър Уейд е мъртъв, Спенсър. Той беше донякъде гадно копеле, но може да е бил и гений. Не съм аз този, който ще прецени. Беше един егоценгричен пияница и мразеше самия себе си. Създаде ми куп неприятности, а накрая и силни тревоги. Откъде-накъде трябва да съчувствавам?

— Имах пред вид мисиз Уейд — кратко поясни Спенсър.

— Аз също.

— Ще ви се обадя, когато пристигна — рязко приключи той разговора. — Довиждане.

И затвори. Аз също затворих. Минута-две гледах телефона, без да помръдна. После взех указателя, сложих го на бюрото и затърсих един номер.

Обадих се в канцеларията на Сюзъл Ендикът. Отговориха ми, че е в съда и ще мога да се свържа с него чак късно следобед. Бих ли оставил името си? Не.

После позвъних в заведението на Менди Менендес на главната улица. Тази година се наричаше „Ел Тападо“, което не беше лошо име. На латиноамерикански испански това между другото значи и заровено съкровище. Преди година-две беше само син неонов номер на една висока гола стена с лице към южната част на улицата, с гръб към хълма и алеята за коли, която го обикаляше, и не се виждаше откъм улицата. Много изискано. Никой не знаеше за него освен отдела за борба с порока, гангстерите и хора, които можеха да си позволят трийсет долара за вкусна вечеря и до пет бона за голямата тиха зала на горния етаж.

Първо разговарях с някаква жена, която нищо не знаеше. После с някой от шефовете на заведението с мексикански акцент.

— Желаете да говорите с мистър Менендес ли? Кой се обажда?

— Без имена, амиго, по лична работа.

— Ун моменто, пор фавор.

Почаках доста време. Този път се обади някой от телохранителите главорези. Имах чувството, че говори през цепката на бронирана кола. Вероятно беше просто цепката на лицето му.

— Хайде, казвай! Кой го търси?

— Името ми е Марлоу.

— Кой Марлоу?

— Чик Агостино ли е?

— Не, не е Чик. Хайде де, казвай паролата.

— Иди си смени мутрата. Чух кикот.

— Почакай малко.

— Най-накрая друг глас каза:

— Здравсти, нищожество. Тъкмо гледах някои номера за програмата на бара.

— Най-хубавият номер ще е, ако излезеш и си теглиш ножа.

— Тогава какво ще изпълня на бис?

Засмях се. И той се засмя.

— Нали не си си пъхал носа, където не трябва?

— Ама не си ли чул още? Сприятелих се с още един, който се самоуби. Вече ми викат Целувката на Смъртта.

— Това смешно ли е?

— Не. Освен това миналия следобед пих чай с Харлан Потър.

— Хубаво правиш. Аз лично не близвам чай.

— Та той поръча да внимаваш как се държиш с мен.

— Не го познавам и нямам намерение.

— Ръката му е доста дълга. Единственото, което ми трябва, Менди, е малко информация. Например за Пол Марстън.

— Не съм го чувал.

— Много бързо го каза. Пол Марстън е името, под което Тери Ленъкс се е подвизавал известно време в Ню Йорк, преди да дойде в този край.

— Е, та?

— Проверихме във Федералното бюро за отпечатъците от пръстите му. Няма досие, което значи, че не е служил в армията.

— Е, та?

— Ама всичко ли трябва да ти обяснявам? Това или значи, че онази история за дупката е пълна измишльотина, или че се е случила някъде другаде.

— Аз изобщо не съм ти споменавал къде се е случила, нищожество. Разбери се от дума и си налягай парцалите. Казаха ти, време е да мирясаш най-после.

— Ах, да. Ако направя нещо не по вкуса ти, ще заплувам за Каталина с торба цимент на врата си. Не се опитвай да ме сплашиш, Менди. Вече съм имал работа с професионалисти. Ходил ли си в Англия?

— Бъди разумен, нищожество. В този град какво ли не му се случва на човек. Дори на як мъжага като Големия Уили Магун. Прочети вечерния вестник.

— Ще си го купя, щом казваш. Може дори да са поместили моя снимка. Какво е станало с Магун?

— Нали ти казах — какво ли не. А как — не знам, информацията си я черпя от вестниците. Магун се изрепчил на четирима типове от една кола с невадски номер. Била паркирана точно пред къщата му. Номерът бил невадски, но цифрите били големи, каквито в Невада не слагат. Трябва да е била някаква шега, само че на Магун сега хич не му е до смях, с две гипсирани ръце, един крак, вдигнат нависоко с тежест за опъване, а ченето му на три места с тел е кърпено. Така че Магун вече не е същият юнак. И с теб може да се случи.

— Нещо те е ядосал, а? Видях го как хвърли твоя Чик като топка в стената пред „Виктор“. Дали да се обадя на един приятел от полицията и да му кажа?

— Обади се, нищожество — много бавно произнесе той. — Обади се.

— И ще спомена, че по същото време случайно сме си допивали питиетата с дъщерята на Харлан Потър. За да потвърди и тя показанията ми. Смяташ ли да я посмачкаш и нея?

— Чуй ме внимателно, нищожество...

— Бил ли си изобщо в Англия, Менди? Заедно с Ранди Стар и Пол Марстън или Тери Ленъкс, или както там се е казвал? Може би сте служили в британската армия? Имали сте малък процъфтяващ бизнес в Сохо, но станало много горещо и армията ви се сторила прохладно местенце?

— Стой така.

Останах. Нищо не се случи, само дето чаках и ми отмалях ръката. Прехвърлих слушалката в другата си ръка. Най-после пак се обади.

— Сега ме слушай внимателно, Марлоу. Ако разчовъркаш делото Ленъкс, направо се отпиши. Тери ми беше приятел, а аз също имам чувства. Само в това отношение си приличаме. Бяхме заедно в батальон за командоси. Британски. Случката стана в Норвегия, на един от островите — те там имат милиони. През ноември на 1942. А сега ще си полегнеш ли да ти отпочине малко мозъкът?

— Благодаря, Менди, точно това и ще направя. Тайната ти е на сигурно място. На никой няма да я кажа, само на познатите си.

— Купи си вестник, нищожество. Чети и помни. Големия як Уили Магун. Да го пребият пред собствената му къща! Представи си само изненадата му, като се е събудил от упойката.

И затвори. Слязох до долу, купих си вестник и всичко беше, както ми го бе разказал Менендес. Имаше и снимка на Големия Уили Магун в болничното легло. Виждаше се половин лице и едно око. Останалото превръзки. Сериозно, но не и критично състояние. Момчетата много са внимавали в това отношение. Искани са да остане жив. В края на краищата Уили беше полицаи. А в нашия град гангстерите не убиват полицаи. Те предоставят това на малолетните. Докато жив полицаи, минал през машината за мелене на месо, е много по-голяма реклама. Рано или късно се вдига на крака и пак се връща на работа. Но от този момент нататък нещо вече не е като преди — последният сантиметър стомана, от който зависи всичко. Той става един самоходен урок за това, колко е нездравословно да притиснеш гангстерите прекалено силно до стената — особено ако си в отдела за борба с порока, храниш се в най-добрите ресторанти и караш „Кадилак“.

Седях и размишлявах така известно време, след което набрах номера на организацията Карн и помолих да ме свържат с Джордж Питърз. Бил излязъл. Оставих си името и казах, че е много спешно. Очаквах го да се върне към пет и половина.

Отидох до Холивудската обществена библиотека и зададох няколко въпроса на гишето за справки, но не намерих онова, което ми трябваше. Затова се върнах в „Олдсмобила“ и слязох до града, до централната библиотека. Намерих там онова, което търсех, в малка книжка в червена подвързия, издадена в Англия. Преписах необходимото и се прибрах у дома. Оттам пак звъннах в организацията Карн. Питърз още го нямаше, затова помолих телефонистката да прехвърли разговора в къщи, когато той се прибере.

Сложих шахматната дъска на малката масичка и наредих една задача, наречена Сфинксът. Беше поместена към края на една книга за шаха от английския гросмайстор Блекбърн — според мен най-динамичният шахматист на всички времена, макар че не би стигнал и до първото стъпало на днешния шах, който много напомня на студената война. Сфинксът се решава в единайсет хода и напълно оправдава името си. Шахматните задачи по начало не са за повече от четири-пет хода. Оттам нататък трудността при решаването им расте в почти геометрична прогресия. Задача в единайсет хода си е чиста проба средновековно мъчение.

Понякога, много рядко, когато особено ми докривее, аз я нареждам и търся нови решения. Това е един хубав, сигурен начин да полудееш. Само дето не крещиш, но за една бройка.

Джордж Питърз ми се обади в шест без двајсет. Разменихме си любезности и съболезнования.

— Забъркал си се в нова каша, както виждам — жизнерадостно каза той. — Защо не се преквалифицираш за някоя спокойна работа като балсамиране на трупове.

— Много време трябва да се обучавам. Слушай, искам да стана клиент на вашата агенция, ако не струва прекалено скъпо.

— Зависи какво ще искаш от нас. Освен това ще трябва да говориш с Кари.

— Не ми се ще.

— Хайде, казвай за какво става дума.

— Лондон гъмжи от такива като мен, но никого не познавам. Там се наричат частни агенти. Вашето бюро сигурно има връзки с някои от тях, а аз трябва да налучквам и най-вероятно ще ме баламосат. Нужна ми е информация, която лесно се получава, но я искам много бързо, преди края на другата седмица.

— Изплюй камъчето.

— Трябват ми сведения за дейността по време на войната на Тери Ленъкс или Пол Марстън независимо под кое име се е подвизавал. Бил е командос. Пленен и ранен през ноември 1942 при нападението срещу някакъв норвежки остров. Искам да знам в какво поделение е служил и какво е станало с него. Всички тези данни ги имат във военното министерство. Информацията не е поверителна, поне така мисля. Да кажем, че е нужна във връзка е наследство.

— За това не ти трябва частно ченге. Можеш сам да научиш всичко, като им пишеш едно писмо.

— Не, Джордж. Може да ми отговорят след три месеца, а на мен ми трябва за пет дни.

— Ти си прав. Нещо друго?

— Да, още нещо. Те държат всички важни архиви в едно място, наречено Съмърсет Хауз. Искам да разбера дали там има нещо и за него в някаква връзка — раждане, женитба, гражданство — каквото и да е.

— Защо ти е?

— Как така защо ми е? Кой плаща?

— Ами ако го няма под никакво име?

— Остава си за моя сметка. Но ако го има, трябва ми заверени копия от всичко намерено. Колко ще ме изръсите?

— Ще питам Карн. Може изобщо да ти откаже. На нас не ни трябва шумотевицата, която ти си печелиш. Ако ми го възложи и ти се согласиш да не споменаваш познанството си с мен, предполагам, че ще ти струва около триста долара. Онези там вземат евтино по нашите стандарти. Може да ни поискат десет лири, което е по-малко от трийсет долара. Плюс разноските. Да речем, общо петдесет, но Карн не се заема с дело за по-малко от двеста и петдесет.

— Нали съм ви колега, нямате ли специални цени?

— Ха-ха. Той не е чувал такова нещо.

— Обади ми се, Джордж. Искаш ли да вечеряме заедно?

— Да речем, в „Романов“?

— Добре — изръмжах. — Ако ми запазят маса, в което се съмнявам.

— Ще поискам масата на Карн. Знам със сигурност, че ще обядва в дома на един клиент. Иначе ходи само в „Романов“. Той е от каймака на нашия бизнес. Голяма клечка е в този град.

— Ами, глупости. Познавам един човек — познанството ни е делово — който ще го завре под нокътя на малкото си пръстче.

— Браво, момчето ми. Винаги съм знаел, че ще стигнеш далеч. Значи в седем, на бара в „Романов“. Кажу там на главния мошеник, че чакаш полковник Карн. Ще разчисти около теб пространство, за да не ти се навират разни отрепки като сценаристи и телевизионни звезди.

— Значи в седем.

Затворихме и двамата и аз се върнах при дъската със задачата. Но Сфинксът вече не ме интересуваше. След малко Питърз пак се обади и каза, че Кари е съгласен при условие, че не споменават името на агенцията им. И добави, че веднага ще изпрати бърза телеграма в Лондон.

На другата сутрин, петък, ми се обади Хауард Спенсър. Отседнал в „Риц-Бевърли“ и ми предложи да се отбия на чашка в бара на хотела.

— Предпочитам във вашата стая.

— Добре, щом предпочитате, стая 828. Току-що говорих с Айлийн Уейд. Много е подтисната. Прочела ръкописа и смята, че лесно може да се завърши. Книгата ще излезе доста по-късно от останалите, но това ще се балансира от рекламата. Предполагам, че ни смятате нас, издателите, за много коравосърдечни. Айлийн ще си бъде в къщи днес следобед. Тя, естествено, иска да ме види, както и аз нея.

— Ще бъда при вас след половин час, мистър Спенсър.

Апартаментът му беше приятен и просторен, със западно изложение. Всекидневната имаше високи прозорци, от които се излизаше на тясно балконче с железни парапети. Мебелите бяха тапицирани с дамаска на бонбонени райета, което в комбинация с килима на цветя придаваше старомоден вид на стаята — само дето всичко, на което човек можеше да постави чашата си, беше покрито със стъкло и освен това забелязах поне двайсет пепелника, нацвъкани къде ли не. Хотелската стая е красноречив симптом за маниерите и възпитанието на отсядащите в нея. „Риц-Бевърли“ не очакваше от своите гости нито кой знае какви маниери, нито добро възпитание.

Ръкувахме се.

— Заповядайте, седнете — покани ме той. — Какво ще пиете?.

— Какво да е, или нищо. Не е задължително да бъда с чаша в ръка.

— На мен ми се иска чаша „Амонтядо“. Калифорния не е много за пиене през лятото. В Ню Йорк човек може да се справи с четири пъти повече алкохол за сметка на половината махмурлук.

— Аз ще пия уиски с лимонов сок.

Той предаде поръчката по телефона. После седна на едно от креслата в бонбонено райе, свали си очилата и започна да ги чисти с

носната си кърпичка. След това пак си ги сложи, нагласи ги грижливо и ме погледна.

— Предполагам, че имате нещо пред вид, щом предпочетохте да се срещнем тук, а не в бара.

— Ще ви откарам с колата си до Айдъл Вали. Искам и аз да се видя с мисиз Уейд.

Той се почувствува неудобно.

— Не съм сигурен, че иска да ви види.

— Знам, че не иска. Затова ще ви използвам в качеството на пропуск.

— Няма да е много тактично от моя страна.

— Тя каза ли ви, че не желае да ме види?

— Не го каза, но го загатна. — Той се изкашля. — Останах с впечатлението, че ви вини за смъртта на Роджър.

— Да. И го каза направо... на помощник-шерифа, който дойде още тогава. Сигурно го е казала и на лейтенанта, който разследва случая. Но пред следователя не спомена нищо такова.

Той се облегна назад и започна бавно да почесва с пръст дланта на ръката си. Явно му беше навик в моменти на напрегнато мислене.

— Каква полза, ако се срещнете? За нея това беше много страшно изживяване. Предполагам, че напоследък животът ѝ е бил направо ужасен. Защо да я карате отново да преживява всичко? Или искате да я убедите, че нямате никаква вина?

— Тя заяви пред помощник-шерифа, че съм го убил.

— Не го е казала в буквалния смисъл. Иначе...

Звънецът на вратата избръмча. Той стана да отвори. Беше келнерът с напитките. Постави ги на масичката с такива церемонии, сякаш сервираше вечеря със седем основни ястия. Спенсър подписа сметката и му подаде четири долара. Келнерът си излезе. Спенсър взе чашата си с шери и веднага се отдалечи от масичката, сякаш не желаше да ми подаде моята: Аз не станах да я взема.

— Иначе какво? — попитах.

— Иначе нямаше да пропусне да го каже и на следователя. — Той ме погледна намръщено. — Струва ми се, че говорите глупости. За какво по-точно искахте да ме видите?

— Вие пожелахте да ме видите.

— Само защото, като разговарях с вас от Ню Йорк, вие ми заявихте, че си правя прибързани заключения. — Студено ми поясни той. — Което ми подсказа, че искате да ми обясните нещо. Е, какво е то?

— Бих искал обяснението да стане пред мисиз Уейд.

— Тази идея не ми харесва. Предпочитам сам да си уредите срещата. Аз много уважавам Айлийн Уейд. Като бизнесмен бих желал да спася работата на Роджър, ако това е възможно. Щом Айлийн мисли за вас това, което ми казахте, аз не мога да послужа като средство да проникнете в дома ѝ. Бъдете разумен.

— Прав сте. Да забравим предложението ми. Мога много лесно да се срещна с нея. Просто предпочитам срещата да стане пред свидетел.

— Свидетел за какво? — Той почти излая.

— Ще чуете всичко пред нея или изобщо няма да го чуете.

— Тогава няма да го чуя.

Аз станах.

— Може би постъпвате съвсем правилно, Спенсър. На вас ви трябва книгата на Уейд — ако изобщо става за издаване. Освен това искате да бъдете добричък. И двете ви амбиции са похвални. Но аз не споделям нито една от тях. Желая ви всичко хубаво и довиждане.

Изведнъж той се изправи и тръгна към мен.

— Я почакайте, Марлоу. Не знам какво имате пред вид, но наглежда, че го вземате много па сериозно. Има ли някаква тайна около смъртта на Уейд?

— Никаква тайна. Застрелян в главата с „Уебли“ без ударник. Нима не сте прочели резултатите от следствието?

— Четох ги, разбира се. — Беше застанал съвсем до мен и имаше много разтревожен вид. — Писаха и в нашите вестници, а два дни след това четох всички подробности от тукашните. Бил сам в къщата, макар че вие сте се навъртали наблизко. Слугите, Канди и готвачката ги нямало, а Айлийн била на пазар в града и пристигнала малко след като се случило. В момента на самоубийството по езерото минавал шумен скутер и заглушил изстрела, така че и вие не сте го чули.

— Всичко беше така. Когато скутерът си замина, аз се прибрах обратно в къщата, чух звънеца на входната врата, отворих и видях Айлийн Уейд, която си беше забравила ключовете. Роджър вече е бил

мъртъв тогава. Тя надникна в кабинета, помисли, че е заспал на кушетката, качи се в стаята си и после слезе в кухнята да направи чай. Малко след нея и аз надникнах, забелязах, че Роджър не диша, и проверих каква е работата. После извиках полицията.

— Дотук не виждам нищо загадъчно — тихо произнесе Спенсър и в гласа му вече нямаше предишната острога. — Пистолетът е бил на Роджър и само седмица преди това е стрелял с него в собствената си стая. Вие сте ги сварили в момента, в който Айлийн се боричкала с него, за да му го отнеме. При следствието беше отбелязано състоянието му, поведението му и депресията във връзка с работата.

— Тя нали ви каза, че книгата е добра — защо тогава е бил депресиран?

— Това е нейно лично мнение. Може да се окаже и много лоша. А може той да е мислел, че е по-лоша, отколкото е. Хайде продължавайте. Не съм глупак и виждам, че това не е всичко.

— Полицията от отдел „Убийства“, на когото повериха случая, ми е стар, приятел. Той е булдог, хрътка и старо мъдро ченге. Някои неща не му се харесват. Защо Роджър не е оставил прощално писмо, когато беше побъркан на тема писане? Защо се е застрелял по такъв начин, че жена му да получи шок, като го открие? Защо си е направил труда да избере именно момента, когато няма да чуя изстрела? Защо е забравила ключовете си и е трябвало да звънне, за да влезе? Защо го е оставила сам в деня, когато прислугата има почивен ден? Не забравяйте думите ѝ, дето не знаела, че съм там. Ако е знаела, последните две са без значение.

— Господи — изблея Спенсър. — Нима ми намекувате, че това тъпо ченге подозира Айлийн?

— Не би се поколебал, ако тя имаше подбуда.

— Но това е смешно! А защо не подозира вас например? Имали сте целия следобед на разположение. Тя е можела да го извърши в течение само на няколко минути — при това е била забравила ключовете си.

— Ами моята подбуда?

Той се пресегна, сграбчи уискито ми и го гаврътна наведнъж. После внимателно постави чашата обратно на масичката, извади носна кърпичка и си избърса устните и пръстите, навлажнени от ледената чаша. После си прибра кърпичката и ме загледа облещено.

— Разследването продължава ли?

— Не знам. Но едно нещо е сигурно — вече знаят дали е бил погълнал достатъчно алкохол, за да изпадне в безсъзнание. Ако е така, неприятностите тепърва започват.

— А вие искате да разговаряте с нея пред свидетел — бавно изговори той.

— Точно така.

— За мен има само две обяснения, Марлоу. Или вие сте изплашен до смърт, или смятате, че тя трябва да е изплашена.

Аз кимнах.

— Кое от двете? — мрачно попита той.

— Аз не съм изплашен.

Той погледна часовника си.

— Моля се на господата да не сте с всичкия си. След което се изгледахме мълчаливо.

Още докато прекосявахме Голдуотър Каньон, взе да става горещо. Когато изкачихме върха и започвахме да се спускаме по спираловидния път към долината Сан Фернандо, слънцето ни напече безмилостно и аз направо се задушавах. Хвърлих един Поглед към Спенсър. Беше по сако, но горещината сякаш не му действуваше. Други неща го тревожеха далеч повече. Гледаше право пред себе си и не отваряше уста. Дебел пласт смог се стелеше по дъното на долината. Отвисоко приличаше на ниска мъгла, но като навлязохме в него, Спенсър не се стърпя и заговори:

— Господи, пък аз им завиждам за климата на Южна Калифорния. Какво е това, да не са горили стари автомобилни гуми?

— В Айдъл Вали няма и следа от него — успокоих го аз. — Там духа от океана.

— Радвам се, че има какво да им проветрява главите след преливане. От собствените ми наблюдения върху живеещите в богатите квартали стигам до заключението, че Роджър много сбърка, дето дойде да живее тук. Писателят има нужда от вдъхновение, но не бутилирано. Тук няма нищо друго освен един безкраен махмурлук. Имам пред вид каймака на обществото, разбира се.

Свих от пътя, намалих по прашната отсечка до Входа на Айдъл Вали, после пак излязох на асфалта и не след дълго океанският ветреца се почувствува през пролуката между хълмовете в долния край на езерото. Над големите, гладко окосени ливади се въртяха пръскачки и водните струйки се удряха със свистене в тревата. По това време повечето баровци вече не си бяха по къщите. Личеше си веднага — по спуснатите щори и по начина, по който градинарите бяха паркирали камионетките си — точно наред алеите. Стигнахме къщата на Уейдови и аз паркирах зад „Ягуара“ на Айлийн. Спенсър слезе и тръгна с тежка стъпка по плочите на пътеката. На площадката стоеше Канди — с бяло сако, тъмно, красиво лице и пронизващи черни очи. Всичко си беше по старому.

Спенсър влезе. Канди ми хвърли един поглед и тресна вратата под носа ми. Аз изчаках, но нищо не се случи. Тогава се облегнах на звънеца и се заслушах в мелодичните му звуци. Вратата рязко се разтвори и се показа озъбеният Канди.

— Изчезвай! Изпарявай се! Да не искаш да те наръгам в корема?

— Дошъл съм при мисиз Уейд.

— Тя не ще и да те чуе.

— Марш от пътя ми, селяндур. Тук съм по работа.

— Канди!

Това бе нейният глас, при това доста остър.

Той ми се озъби за последно и отстъпи заднишком. Влязох и затворих вратата. Тя бе застанала до края на едно от срещуположните канапета, а Спенсър стоеше до нея. Изглеждаше великолепно. Беше обута в бели панталони с много висока талия, бяла спортна риза с къси ръкави, а от лявото ѝ джобче се подаваше люлякова кърпичка.

— Канди е станал напоследък истински диктатор — оплака се тя на Спенсър. — Радвам се да те видя, Хауард. Толкова мило, че дойде дотук. Не знаех, че няма да си сам.

— Марлоу ме докара. Той също иска да те види.

— Не мога да си представя защо — хладно забеляза тя. Най-после благоволи да ме погледне, но не останах с впечатлението, че моята едноседмична липса е оставила незаличима празнота в живота ѝ. — Е, слушам ви.

— Това, което имам да кажа, ще ни отнеме известно време.

Тя бавно се отпусна на канапето. Аз седнах на отсрещното. Спенсър се мръщеше. Свали си очилата и ги почисти. Това му даде възможност да се мръщи по-естествено. После седна на другия край на моето канапе.

— Сигурна бях, че ще дойдеш навреме за обяд — обърна се тя към него усмихната.

— Друг път, благодаря.

— Днес не можеш ли? Е, да, сигурно си много зает. Значи искаш само да прегледаш ръкописа.

— Ако ми разрешиш!

— Разбира се. Канди! Ах, сигурно си е отишъл. Ръкописът е в кабинета на Роджър, върху бюрото му.

Спенсър стана.

— Нали може да го взема?

И без да чака отговор на въпроса си, тръгна към кабинета. Направи десетина крачки, спря зад гърба и и ме изгледа хладно и безизразно.

— Защо искахте да ме видите? — кратко полита тя.

— Ами, ей така. Виждам, че пак сте си сложили онзи медальон.

— Често го нося. Той ми е подарък от един много скъп човек, още от едно време.

— Да. Вече ми казахте. Това е някаква английска военна значка, ако не се лъжа?

Тя го хвана за края на дългата златна верижка и го протегна към мен да го разгледам.

— Това е само бижутероко копие. По-малко е от оригинала и освен това е направено от злато и емайл.

Спенсър се върна обратно, седна и сложи на масичката пред себе си дебел куп жълта хартия. Хвърли му един бегъл поглед, след което очите му се впиха в Айлийн.

— Ще разрешите ли да го разгледам по-отблизо? — попитах аз.

Тя завъртя верижката около врата си, за да може да я разкопчее. Подаде ми медальона или по-скоро го пусна в ръката ми. После скръсти ръце и ме загледа с любопитство.

— Защо се интересувате толкова? Това е значката на един полк, който се е казвал „Артистични пушки“. Човекът, който ми го подари, изчезна безследно скоро след това. В Андалснес, Норвегия, през пролетта на онази страшна година — 1940. — Тя се усмихна и махна е ръка. — Беше влюбен в мен.

— Айлийн изкара цялата война в Лондон — обади се Спенсър с кух глас. — Не можа да се измъкне.

И двамата не му обърнахме внимание.

— И вие сте била влюбена в него — подметнах аз.

Тя сведе поглед, после вдигна глава и очите ни се срещнаха.

— Това беше много, много отдавна. И имаше война. Какво ли не се случва.

— Имало е и нещо повече, мисиз Уейд. Изглежда, не помните колко много сте ми разказвали за него. „Безумна, тайнствена, невероятна любов, която идва само веднъж в живота“ — цитирам вас.

Вие все още го обичате по своему. Много мило от моя страна, че имам същите инициали. Предполагам, че за това сте се спрели на мен.

— Името ви изобщо не напомня неговото — студено ме сряза тя. — И той е мъртъв, мъртъв, мъртъв.

Подадох медальона на Спенсър. Той го пое неохотно.

— Поправете ме, ако сгреша някъде. Значката представлява широка кама от бял емайл, очертан със златна нишка. Камата сочи надолу и тъпата ѝ страна пресича две светлосини криле, извити нагоре. После пресича изотзад някакъв свитък, на които пише: Дръзкия печели.

— Всичко е съвсем правилно — каза той. — Но кое го прави толкова важно?

— Ами тя твърди, че това е значката на „Артистичните пушки“, които са териториален полк. Подарил ѝ я човек, който е служил в същия полк и изчезнал без вест в Норвегия като войник от британската армия, през пролетта на 1940 в Андалснес.

И двамата ме слушаха внимателно. Спенсър ме наблюдаваше напрегнато. Не бях дошъл да им говоря празни приказки и той го знаеше прекрасно.

Както и Айлийн. Светлокафявите ѝ вежди се събраха в озадачена бръчка, която можеше да е и искрена. Освен това не беше никак дружелюбна.

— Значката се носи на ръкава — продължих аз. — Била е създадена, когато „Артистичните пушки“ са минали към Специалните въздушни войски. Първоначално са били териториален полк към пехотата. Значката не е съществувала преди 1947 година. Което значи, че никой не я подарявал на мисиз Уейд през 1940 година. Освен това никакви „Артистични пушки“ не са изпращани в Андалснес през 1940 година. Там са се били Шъруудският и Лестършърският полк — и двата териториални. Но не и „Артистичните пушки“. Да не би да ставам неприятен?

Спенсър постави медальона на масичката и леко го побутна към Айлийн. Нищо не каза.

— Да не мислите, че нямаше да го знам, ако беше така? — презрително се обади Айлийн.

— А да не мислите, че Британското военно министерство не знае? — отрязвах я аз.

— Очевидно има някаква грешка — примирително се обади Спенсър.

Аз се обърнах и го изгледах строго.

— И така може да се каже.

— С други думи, аз лъжа — каза Айлийн със смразяващ глас. — Никога не съм познавала човек на име Пол Марстън, никога не съм го обичала, нито той мен. Никога не ми е подарявал копие на полковата си значка, не е изчезвал без вест, не е съществувал. Купила съм си значката от някое нийоркско магазинче, специализирано за вносни английски стоки, като кожени изделия, ръчно изработени шотландски обувки, полкови и училищни вратовръзки, блейзери за крикет, разни вещи с гербове по тях и така нататък. Такова обяснение задоволява ли ви, мистър Марлоу?

— Последната част би ме задоволила, но не и първата. Някой наистина ви е казал, че това е значката на „Артистичните пушки“, но е забравил да спомене каква именно значка, а може и да не е знаел. А Пол Марстън сте го познавали и той действително е служил в този полк и наистина е изчезнал по време на сражение в Норвегия. Но не през 1940, мисиз Уейд. Това се е случило през 1942 година, когато е бил командос. И не в Андалснес, а на едно малко островче до самия бряг, което командосите нападнали най-напред.

— Не виждам тук повод за враждебното ви отношение — упрекна ме Спенсър с тон, който очевидно използваше за подчинените си. Беше започнал да върти из ръцете си жълтия ръкопис. Не разбрах дали се опитваше да ме поучи, или просто беше ядосан. Взе част от ръкописа и го претегли на ръка.

— На кило ли ще го купувате? — заинтересувах се аз. Той се стресна, после се усмихна — с вяла, напрегната усмивка.

— Айлийн много преживя в Лондон — добави. — При такива обстоятелства мислите и спомените се объркват.

Извадих от джоба си сгънат лист хартия.

— Разбира се, като например за кого си женен. Това е заверено копие на брачно свидетелство. Оригиналът се намира в Какстън, в британските архиви. Бракът е бил сключен през август 1942 година между Пол Едуард Марстън и Айлийн Виктория Самсъл. Донякъде мисиз Уейд е права. Пол Едуард Марстън не е съществувал. Това е фиктивно име, защото в армията трябва специално разрешение, за да

се ожениш. Така че той си измислил името. В армията е бил познат под друго име. Имам цялото му военно досие. Странна работа, но на хората и през ум не им минава, че с питане всичко се научава.

Спенсър този път не се обади. Облегна се назад и впи поглед — не в мен, а в Айлийн. Тя отвърна на погледа му с една от онези полуумолителни-полусъблазнителни усмивки, с които жените така умело си служат.

— Та той е мъртъв, Хауард. Умря много преди да се запозная с Роджър. И какво значение има? Роджър знаеше всичко за него. Аз не взех името му поради споменатите обстоятелства. Паспортът остана на моминското ми име. А след като го убиха... — тя млькна, пое си дълбоко въздух и отпусна плавно ръка на коляното си. — Всичко свърши, всичко бе изгубено.

— Сигурна ли си, че Роджър е знаел? — бавно попита той.

— Знаел е някои неща — отговорих аз. — Името Пол Марстън му беше познато. Попитах го веднъж и погледът му стана много особен. Но не ми обясни защо.

Тя не ми обърна внимание. Говореше само на Спенсър.

— Ама, разбира се, че Роджър знаеше всичко — сега се усмихваше търпеливо, като че ли той бавно загреваше. Страшни са им номерата!

— Тогава защо ти трябваше да лъжеш за датите? — сухо попита Спенсър. — Защо твърдиш, че е изчезнал през 1940, щом това е станало две години по-късно? Защо носиш значка, която той няма начин да ти е подарил, и непрекъснато твърдиш, че ти е подарък от него?

— Може би всичко е било сън — прошепна тя. — Или по-скоро кошмар. Много от приятелите ми загинаха по време на бомбардировките. В онези дни, когато си пожелавахме лека нощ, се опитвахме да не прозвучи като сбогом. А често си беше точно така. Но сбогуването с войник беше още по-страшно. Винаги убиват добрите, нежните.

Той не каза нищо. Аз също. Тя погледна към медальона, вдигна го, закопча верижката около врата си и невъзмутимо се облегна назад.

— Знам, че нямам право да те подлагам на разпит, Айлийн — бавно започна Спенсър. — Да забравим всичко. Марлоу вдигна голям

шум около тази значка и свидетелството за женитба. За един момент и мен ме озадачи.

— Мистър Марлоу — тихо му обясни тя — винаги прави от мухата слон. Но когато работата опре до нещо наистина голямо — като например да спаси нечий живот, тогава той е до езерото и гледа скутерите.

— Та значи оттогава вече не сте видели Пол Марстън? — попитах аз.

— Как да го видя, след като беше мъртъв?

— Че откъде знаете това? Червеният кръст не е съобщавал никога за смъртта му. Може и да е бил пленен.

Изведнъж тя потръпна и бавно заговори:

— През октомври 1942 Хитлер издаде заповед всички пленени командоси да се предават на гестапо. Знаете какво значи това. Изтезания и безименна смърт в някоя гестаповска килия. — Тя отново потръпна. После се нахвърли върху мен: — Вие сте ужасен човек. Искате отново да преживея всичко, за да ме накажете за една нищо незначеща лъжа. Ами ако някой любим ваш човек бе попаднал в ръцете на онези хора и знаете какво е станало, какво неминуемо е станало с него или нея? Чудно ли е тогава, че се опитах да си изградя нови спомени — дори и да не са истински?

— Пие ми се нещо — обади се Спенсър. — Много ми се пие. Може ли?

Тя плесна с ръце и Канди се появи от нищото, както си му беше обичаят, и се поклони на Спенсър.

— Какво желаете, сеньор Спенсър?

— Чисто шотландско уиски, и то много.

Канди отиде в ъгъла и издърпа барчето от стената. Извади бутилка и напълни една чаша. Върна се, сложи я пред Спенсър и тръгна да си ходи.

— Канди — тихо се обади Айлийн, — може би и мистър Марлоу желае нещо за пиене?

Той спря и я погледна — мрачно, упорито.

— Не, благодаря, няма да пия.

Канди изгрухтя и си отиде. Настъпи тишина. Спенсър остави преполовената чаша на масичката. Запали си цигара и ме уведоми, без да ме погледне.

— Мисиз Уейд или Канди ще ме върнат в Бевърли Хилз. Или ще взема такси. Предполагам, че казахте вече, каквото имаше за казване.

Сгънах завереното копие от брачното свидетелство и го прибрах в джоба си.

— Сигурен ли сте, че предпочитате нещата да останат така?

— Всички предпочитаме.

— Добре — рекох и станах. — Глупаво беше от моя страна, че се опитах да играя по този начин. След като сте такъв голям книгоиздател и, предполагам, притежавате необходимия за този пост акъл, ако изобщо е необходим, можехте да предположите, че не съм дошъл тук само да се покажа колко много знам. Не съм съживявал стари истории и не съм си пръскал парите само за да ги хвърлям в нечие лице. Не съм проучвал историята на Пол Марстън, защото е бил убит от гестапо, защото значката на мисиз Уейд не отговаря на разказа ѝ, защото е пообъркала датите и защото е сключила с него един от онези бързи, военновременни бракове. Когато започнах да разнищвам историята му, нито един от тези факти не ми беше известен. Знаех само името му. И откъде, мислите, че го знаех?

— Без съмнение някой ви го е казал — кратко и остро ми отвърна Спенсър.

— Точно така, мистър Спенсър. Някой, който го е срещнал в Ню Йорк след войната и по-късно го е видял тук, в бара на Чейсън, с жена му.

— Марстън не е рядко име — възрази Спенсър, като отпи от уискито си. Обърна главата си настраня и десният му клепач леко се отпусна. Така че аз пак седнах. — Дори Пол Марстън едва ли е единствено име. В телефонния указател на Ню Йорк има деветнайсет Хауард Спенсъровци. При това четирима от тях са само Хауард Спенсъровци без инициал по средата.

— Добре. Но колко Пол Марстъновци могат да имат половин лице, смазано от мина със закъснител, цялото в белези от пластичната операция, с която се е опитал да поправи нещата?

Устата на Спенсър се отвори. От нея излезе някакъв бълбукащ звук. Той извади носна кърпичка и си избърса челото.

— И колко Пол Марстъновци са спасили живота на двама професионални комарджии на име Менди Менендес и Ранди Стар по същото това време? Те са все още живи и паметта им е много добра. И

приказват, когато са на кеф. Защо да се преструваме още, Спенсър? Пол Марстън и Тери Ленъкс са едно и също лице. И това може да се докаже неоспоримо.

Не очаквах някой да подскочи три метра нагоре и да изпищи и никой не го направи. Но има тишини, които са по-пронизващи от писъци. И тази беше точно такава. Тя се стелеше около мен — гъста и сурова. Чу се как в кухнята тече вода. Откъм пътя долетя тъпият звук на търкалящ се вестник, който се удари в портата, после тихото фалшиво подсвиркване на момченце, каращо велосипед.

Усетих отзад, на врата си, леко убождане. Рязко се отдръпнах и се обърнах. Зад гърба ми стоеше Канди с ножа си в ръка. Тъмното му лице беше неподвижно, но в очите му видях нещо, което по-рано липсваше.

— Изморен си, амиго — прошепна той. — Да тя сипя нещо за пиене?

— Благодаря, уиски с лед.

— De pronto, señor^[1].

Той щракна копчето и затвори ножа, прибра го в джоба на бялото си сако и се отдалечи безшумно.

Чак тогава погледнах Айлийн. Тя седеше приведена напред, стиснала силно ръце. Наведената глава криеше израза на лицето й, ако то изобщо изразяваше нещо. Когато заговори, гласът й беше ясен и безизразен като механичен глас, който ви съобщава точно време по телефона, а продължете ли да го слушате — нещо, което никой не прави, защото е съвсем ненужно, — той ще продължи да ви информира за отминаващите секунди без ни най-малка промяна в интонацията.

— Видях го един път, Хауард. Само веднъж. Изобщо не си проговорихме. Беше много променен. Косата му беше бяла, а лицето — не беше вече същото лице. Разбира се, аз го познах, както и той мен. Погледнахме се. И това беше всичко. После той излезе от стаята и на другия ден напусна къщата й. Това стана в Лорингови. Късно следобед. И ти беше там, Хауард. И Роджър. Предполагам, че и ти си го видял.

— Представиха ни един на друг — отвърна Спенсър. — Знаех за кого е женен.

— Линда Лоринг ми каза, че просто изчезнал. Без да каже защо. Без какъвто и да било скандал. След време тя се разведе с него. Той

изпадна. После пак се ожениха. Един господ знае защо. Предполагам, че е останал без пукната пара и му е било безразлично. Знаеше, че съм омъжена за Роджър. Бяхме загубени един за друг.

— Защо? — попита Спенсър.

Канди сложи чашата пред мен, без да каже дума. Погледна към Спенсър, но той поклати глава. Канди излезе тихо от стаята. Никой не му обърна внимание. Все едно, че беше отговорник за реквизита в китайска пиеса — човекът, който мести нещата по сцената, а актьорите и публиката се държат така, сякаш изобщо не съществуват.

— Защо ли? — повтори тя. — Няма да ме разбереш. Това, което бяхме имали, беше изгубено. Вече не можехме да си го върнем. В крайна сметка се оказа, че не попаднал в ръцете на гестапо. Може да е имало някой свестен германец, който не се е подчинил на Хитлеровата заповед за командосите. Така че оцелял и се върнал. Едно време си представях как ще го намеря — но такъв, какъвто беше — въодушевен, млад, непокован. Но да го намеря женен за онази червенокоса пачавра — направо се отвратих. Вече знаех за нея и Роджър. Не се съмнявам, че и Пол е знаел. Както и Линда Лоринг, която също е уличница в известен смисъл, но не напълно. Те са от един дол дренки. Питаш ме защо не съм оставила Роджър и не съм се върнала при Пол. След като е бил в прегръдките ѝ и след като и Роджър е бил в същите винаги разтворени прегръдки? Не, благодаря. На Роджър можех да простя. Той пиеше и не знаеше какво върши. Тревожеше се за работата си и се мразеше за това, че е само един продажен драскач. Беше слаб, нескопосен, разочарован — но можех да го разбера. Защото беше просто един съпруг. А Пол беше или много повече, или нищо. Накрая се оказа едно нищо.

Отпих една голяма глътка. Спенсър бе привършил своето уиски. Чоплеше дамската на канапето. Беше забравил за купчината хартия пред себе си — недовършения роман на един вече свършил известен писател.

— Не бих го нарекъл нищо — обадох се аз. Тя вдигна очи, погледна ме безизразно и пак ги сведе.

— По-жалко от нищо. — Този път в гласа ѝ имаше нова нотка, на сарказъм. — Той я знаеше какво представлява, нали беше женен за нея. И после, понеже я знаеше какво представлява, взе, че я уби, избяга и се самоуби.

— Той не я е убивал — възразих аз — и вие много добре го знаете.

Тя рязко вдигна глава и се втренчи в мен с празни очи. Спенсър издаде някакъв звук.

— Роджър я уби — продължих аз, — и това също много добре го знаете.

— Той ли ви каза? — тихо попита тя.

— Нямаше защо да ми го казва. Но ми намекна на няколко пъти. И щеше да ми каже след време — на мен или на някой друг. Защото това го разкъсваше отвътре.

Тя бавно поклати глава.

— Не, мистър Марлоу, не това го разкъсваше. Роджър не знаеше, че я е убил. Защото тогава е бил в безсъзнание. Знаеше, че нещо страшно се е случило, и се опитваше да го накара да изплува в съзнанието му, но не можеше. Шокът беше разрушил напълно спомена за извършеното. Може би рано или късно щеше да си спомни, а може и да си е спомнил в последните мигове от живота си. Но не и преди това.

Спенсър почти изръмжа:

— Такива неща, Айлийн, не се случват.

— Случват се — потвърдих аз. — Знам за два много известни случая. Единият беше пияница, който също губеше съзнание, като се напиеше. Уби случайна жена, която забърсал от един бар. Удушил я със собственото ѝ шалче, което се закрепяло с много особена игла. Тя тръгнала с него към дома му и оттам нататък не се знае какво е станало, освен че е била убита и че когато най-после го хванали, носел иглата на вратовръзката си и нямал представа откъде я има.

— Изобщо? — попита Спенсър. — Или само за момента?

— Поне така и не си призна. А вече го няма, за да го питаме. Свърши в газовата камера. Вторият случай беше с един ранен в главата. Живееше с много богат извратен тип, който събираше първи издания, занимаваше се с изискана кулинария и имаше безкрайно скъпа тайна библиотека зад ламперията на стената. Та двамата се сбили. Здравата се пердашили — от стая в стая, цялата къща беше станала на сол, докато накрая на богатия му изневерил късметът. Убиецът, като го хванаха, беше целият в синини и имаше един счупен пръст. Единственото, което знаеше със сигурност, беше, че имал силно главоболие и че не можел да си намери пътя обратно за Пасадина.

Въртял се в кръг с колата и постоянно спирал на една и съща бензиностанция да пита накъде да поеме. Този от бензиностанцията го сметнал за луд и се обадил в полицията. При следващия кръг вече го чакали.

— За Роджър обаче не го вярвам това — настоя Спенсър. — Той не беше по-луд от мен.

— Губеше съзнание, като се напиеше — напомних му аз.

— Аз бях там и видях, като я уби — спокойно каза Айлийн.

Усмихнах се на Спенсър. По-скоро докарах някаква усмивка — може би не беше весела, но усещах, че лицето ми поне се стараше.

— Тя сега всичко ще ни разкаже — осведомих го аз. — Вие само слушайте. Всичко ще разкаже. Повече не може да се сдържа.

— Точно така — сериозно потвърди тя. — Има неща, които човек и за врага си не иска да разкаже, камо ли за собствения си съпруг. И ако се наложи да го разкаже пред публика, от свидетелската скамейка, на теб, Хауард, няма да ти стане много приятно. Твоят чудесен, талантлив, толкова известен и доходен автор ще се окаже една голяма нула.

Много секси, нали? Само че на хартия. Горкият, как се опитваше да бъде такъв и в живота. Онази жена не значеше за него нищо повече от още една бройка. Проследих ги. Знам, че това е срамно. Редно е поне да кажа, че ме е срам. Но не изпитвам нищо такова. Видях всичко, цялата гнусотия. Къщата за гости, която тя използваше за любовни срещи, е уединена, със свой отделен гараж и вход, който излиза на една странична задънена уличка, засенчена от огромни дървета. Дойде моментът, като при повечето мъже от типа на Роджър, котато той вече не беше задоволителен любовник. Прекаляваше с пиенето. Той поиска да си тръгне, но тя изскочи подире му чисто гола, развика се и размаха някаква статуетка в ръка. Думите ѝ бяха толкова долни и безсрамни, че никога не бих могла да ги повторя. После се опита да го удари със статуетката. Вие сте мъже и знаете, че няма нищо по-ужасно за един мъж от това, да чуе от устата на една дама думи, които се срещат само по стените на обществените писоари. Той беше пиан, а в подобно състояние често буйствуваше и сега случаят беше точно такъв. Изтръгна статуетката от ръката ѝ. За останалото се досещате.

— Сигурно е имало много кръв — обадох се аз.

— Кръв ли? — Тя се изсмя горчиво. — Да бяхте го видели в какъв вид се прибра у дома. Когато се втурнах към колата, за да се махна оттам, той стоеше над нея и я гледаше. После се наведе, вдигна я на ръце и я внесе в къщата. Тогава разбрах, че от шока бе поизтрезнял. Прибра се у дома след около час. Беше много мълчалив. Стресна се, като видя, че го чакам. Но вече не беше пиян. Кръв имаше по лицето, косата и цялото му сако отпред. Заведох го в малката тоалетна до кабинета, съблякох го и го измих и чак тогава му помогнах да се качи горе и да вземе един душ. Сложих го да си легне. После извадих един стар куфар, слязох пак долу, събрах кървавите дрехи и ги натъпках вътре. Почистих умивалника и пода, намокрих един пешкир и проверих да няма кръв по колата. Прибрах я в гаража и изкарах моята. Отидох с нея до Чатуъртския язовир и сигурно се досещате какво направих с куфара, пълен с окървавени дрехи и пешкири.

Тя млъкна. Спенеър почесваше дланта на лявата си ръка. Тя му хвърли един кос поглед и продължи:

— Докато ме нямало, той станал и се напил. И на другата сутрин не си спомняше абсолютно нищо. Искам да кажа, че не спомена нищо за това и се държеше, сякаш го тормозеше само тежкият махмурлук. Аз също не споменах нищо.

— Не може да не е забелязал, че му липсват някои дрехи — подметнах аз.

Тя кимна.

— Предполагам, че рано или късно се е усетил за това, но дума не е казал. Тогава толкова неща започнаха да се случват едновременно. Вестниците само за това гърмяха, Пол изчезна, после умря в Мексико. Как можех да предположа, че всичко ще се извърти така? Роджър беше мой съпруг. Той извърши ужасно престъпление, но и тя беше ужасна жена. Освен това той не знаеше какво върши. После шумът около случая заглъхна също така внезапно, както започна. Сигурно бащата на Линда имаше пръст в тази работа. Роджър четеше вестниците, разбира се, и подхвърляше забележки, каквито би правил и най-невиният страничен наблюдател, който случайно познава замесените лица.

— Ти не се ли страхуваше? — тихо я попита Спенсър.

— Умирах от страх, Хауард. Ако изведнъж си спомнеш, сигурно щеше да ме убие. Беше добър артист — като повечето писатели, — а може би помнеш и само изчакваше удобния случай. Но не мога да

знам със сигурност. Възможно беше — да, и такава възможност съществуваше — да бе забравил всичко завинаги. А и Пол беше вече мъртъв.

— Щом не е споменал дума за дрехите, които сте изхвърлили в язовира, значи е подозирал нещо — вметнах аз. — Помните ли какво беше написал онази нощ, когато стреля с пистолета в спалнята и аз ви сварих, като се опитвахте да му го отнемете — там се споменаваше, че един добър човек бил умрял вместо него.

— Нима е писал такава нещо? — Очите ѝ се разшириха точно толкова, колкото беше редно.

— Да, на пишещата машина. Унищожих го по негова молба. Предположих, че сте го чели.

— Не чета нищо, оставено в кабинета му.

— Обаче прочетохте бележката онзи път, когато Веринджър го беше прибрал при себе си. Дори я изровихте от кошчето.

— Онова беше друго — студено отсече тя. — Тогава търсех някаква следа.

— Добре — съгласих се аз и се облегнах назад. — Има ли друго? Тя бавно поклати глава — много, много тъжно.

— Мисля, че не. Може би в последния момент, когато се самоубил, си е спомнил всичко. Но никога няма да научим. Пък и искаме ли да знаем?

Спенсър се изкашля.

— Какво очакваше от Марлоу да направи в цялата тази история? Защо ти поиска да го наемем и ме убеди в това, ако си спомняш.

— Много се страхувах. Страхувах се от Роджър и за него. Мистър Марлоу беше приятел на Пол, едва ли не последният човек, който го беше видял жив. Предположих, че Пол му е казал нещо. Искях да съм сигурна. Ако представляваше някаква опасност, исках да е на моя страна. А ако откриеше истината, имаше шанс евентуално да спасим Роджър.

Изведнъж и на пръв поглед без никаква видима причина Спенсър се озлоби. Той се наведе напред и брадата му щръкна предизвикателно.

— Дай да изясним всичко, Айлийн. Този частен детектив вече си бе имал неприятности с полицията. Бяха го хвърлили в затвора. Предполагаше се, че е помогнал на Пол — наричам го така заради теб — да избяга в Мексико. Това е нарушение на законите, ако Пол беше

убиецът. Значи според теб, ако бе открил каква е истината и можеше да докаже своята невинност, щеше просто да си седи на задника и нищо да не прави. Така ли си я представяше работата?

— Но аз се страхувах, Хауард. Не разбираш ли? Живеех в една къща с убиец, който можеше да е патологичен случай. И през по-голямата част от денонощието бях съвсем сама с него.

— Разбирам — все така сурово продължи Спенсър, — но Марлоу не се съгласи и ти си остана сама. После Роджър стреля с пистолета, но една седмица след този случай ти беше все така сама с него. След това се самоуби и се оказа много удобно, че Марлоу е бил насаме с него?

— Така е — съгласи се тя. — Но какво искаш да кажеш? Аз какво можех да направя?

— Добре — продължи Спенсър, — да предположим, че си мислела така: ако Марлоу открие истината и вземе пред вид всички обстоятелства — например, че Роджър вече е стрелял с пистолета, — ще му го подаде и ще каже нещо от рода на: „Виж какво, мой човек, ти си убиец и на мен това ми е известно, както и на жена ти. Тя е прекрасна жена и достатъчно е изстрадала, да не говорим за мъжа на Силвия Ленъкс. Постъпи достойно, натисни спусъка и всички ще помислят, че просто си препил. Ето на, аз ще се поразходя до езерото и ще изпуша една цигара. Желая ти успех и сбогом. Ах, да, пистолетът. Той е зареден и е изцяло на твое разположение.“

— Започваш да ставаш гаден, Хауард. Не съм мислила нищо подобно.

— Казаха си на помощник-шерифа, че Марлоу е убил Роджър. Какво си имала пред вид?

Тя ми хвърли един почти срамежлив поглед.

— Много сбърках, като го казах. Не знаех какво приказвам.

— Може би си помислила, че Марлоу го е застрелял? — спокойно предположи Спенсър.

Очите ѝ се присвиха.

— Какво говориш, Хауард. Защо? Защо му е да го убива? Това е ужасно предположение.

— Защо ли? — заинтересува се Спенсър. — Че какво толкова ужасно има? И полицията си е помислила същото. А Канди им е предложил и подбуда. Казал им, че Марлоу останал два часа в

сналнята ти през нощта, когато Роджър е стрелял в тавана — след като дал на мъжа ти приспивателно.

Тя се изчерви до корените на косата си и го загледа тъпо.

— При това си била без никакви дрехи — безмилостно продължи Спенсър. — Според думите на Канди.

— Но при следствието... — започна тя с разтреперан глас.

Спенсър я прекъсна:

— Полицията не му повярвала. Затова не го е повторил на следствието.

— Ох — въздъхна тя облекчено.

— Освен това — студено допълни той — са подозирали теб. И все още те подозират. Само им трябва подбудата. И както ми се струва, сега ще могат да я скалъпят.

Тя скочи.

— И двамата напуснете веднага къщата ми. Веднага.

— Е, направила ли си го? — спокойно попита Спенсър, без да помръдне, ако не броим посягането към чашата, която се оказа празна.

— Какво да съм направила?

— Да си застреляла Роджър.

Тя стоеше и го изпепеляваше с поглед. Червенината се бе отдръпнала от лицето ѝ. Сега беше бледо, опънато и ядосано.

— Задавам ти въпросите, които ще ти зададат и в съда.

— Мен ме нямаше в къщата. Бях забравила ключовете си. Трябваше да звънна, за да ми отворят. Беше мъртъв, когато се прибрах. Всичко това вече се знае. Какво ти стана, за бога?

Той извади носна кърпичка и си избърса устните.

— Айлийн, поне двайсет пъти съм отсядал в тази къща и не помня външната врата някога да е би ла заключвана през деня. Не казвам, че си го застреляла. Само те попитах. И недей да твърдиш, че това е невъзможно. По всичко личи, че е била лесна работа.

— Значи аз съм застреляла мъжа си? — бавно, учудено попита тя.

— Ако предположим — все така безразлично продължи Спенсър, — че ти е бил мъж. Защото си имала друг, когато си се женела за него.

— Благодаря ти, Хауард. Много ти благодаря. Последната книга на Роджър, неговата лебедова песен, е пред теб на масичката. Вземай я

и се махай. И ако питаш мен, обади се в полицията и сподели мислите си с тях. Ще бъде чудесен завършек на нашата дружба. Сбогом, Хауард. Изморена съм и ме боли главата. Ще се кача горе да си легна. А колкото до мистър Марлоу — предполагам, че той ти е внушил всичко това, — мога само да му кажа, че ако не е убил Роджър в буквалния смисъл, поне със сигурност го докара до самоубийство.

Тя се обърна и тръгна да си ходи. Аз рязко я повиках:

— Ако обичате, мисиз Уейд, един момент. Нека приключим с тази работа. Няма защо да се озлобяваме. Опитваме се да изясним нещата. Куфарът, който сте изхвърлили в Чансуъртския язовир, беше ли тежък?

Тя се обърна и ме загледа учудено.

— Беше стар куфар. Да, много тежеше.

— Тогава как го прехвърлихте през телената ограда около язовира?

— Какво? Ограда ли? — Тя махна безпомощно с ръка. — В такива необичайни обстоятелства човек придобива небивала сила. Направила съм го някак си.

— Но там няма никаква ограда — продължих аз.

— Няма ограда — глухо повтори тя, сякаш тези думи нищо не й говореха.

— И никаква кръв по дрехите на Роджър. И Силвия Ленъкс не е била убита вън от къщата, а вътре, на леглото. И е нямало почти никаква кръв, защото вече е била мъртва — застреляна с пистолет. И когато статуетката размазала лицето й — тя е удряла по мъртва жена. А мъртвите, мисиз Уейд, много малко кървят.

Тя презрително сви устни.

— Сигурно сте били там.

И си излезе. А ние гледахме подире й. Тя бавно се изкачи по стълбите, като се движеше със спокойна грация. Прибра се в стаята си и затвори вратата. Настъпи тишина.

— Какво беше това за телената ограда? — разсеяно попита Спенсър. Той въртеше глава, зачервен и запотен. Добре се справяше, но не му беше леко.

— Само номер. Никога не съм бил толкова близо до язовира, че да знам как изглежда. Може и да има ограда, а може и да няма.

— Разбирам — промълви той нещастно. — Важното е, че и тя не знаеше.

— Разбира се. Тя ги е убила и двамата.

---

[1] Веднага, господине (исп.) Б. пр. ↑

Усетих някакво безшумно движение и видях Канди, застанал до другия край на канапето, загледан в мен. В ръката си стискаше познатия ми нож. Натисна копчето и острието изскочи. Пак го натисна и то се прибра. Очите му блестяха.

— Million de pardones, señor^[1] — каза той. — Не бях прав — тя е убила шефа. Мисля да... — Той млъкна и острието отново изскочи.

— Не! — Аз станах и протегнах ръка. — Дай ми ножа, Канди. Ти си добро момче, но понеже си мексикански прислужник, с удоволствие ще лепнат всичко на твой гръб. Точно такъв параван им трябва. Виждам, че не ти е ясно за какво говоря, но на мен самия ми е пределно ясно. Те така оплетоха конците, че и да искат, не могат да ги разплетат. А за искане, няма да искат. Ще ти изтръгнат признанието с такава бързина, че няма да имаш време да им кажеш пълното си име. И само след три седмици ще се озовеш в затвора Сан Куентин с доживотна присъда.

— Казах ти вече, че не съм мексиканец. Аз съм чилиец от Виня дел Мар, близо до Валпараисо.

— Ножът, Канди. Всичко това ми е известно. Свободен си. Имаш спестени пари. У дома сигурно ти чакат осем братя и сестри. Бъди разумен и се върни там, откъдето си дошъл. Работата ти в тази къща приключи.

— Работа колкото щеш — тихо каза той. После протегна ръка и ми подаде ножа. — Правя го заради теб.

Прибрах ножа в джоба си. Той погледна нагоре към балкона.

— А госпожата? Какво ще правим с нея?

— Нищо. Абсолютно нищо. Тя е много уморена. Напоследък е живяла в голямо напрежение. Не иска да я безпокоят.

— Трябва да съобщим в полицията — упорито настоя Спенсър.

— Защо?

— Боже мой, Марлоу, трябва!

— Утре. Хайде, вземайте си недовършения роман и да вървим.

— Трябва да се обадим в полицията. В края на краищата има закони.

— Изобщо не сме длъжни да се обаждаме. Нямаме доказателства. Нека полицията сама си върши мръсната работа. Нека юристите измислят нещо. Те създават закони, които други юристи правят на пух и прах пред трети юристи, наречени съдии, така че други съдии да могат да заявят, че първите съдии били сбъркали, или върховният съд да може да заяви, че вторите съдии били сбъркали. Разбира се, има закони. До шия сме затънали в тях. Единствената полза от тях е, че създават работа за адвокатите. Как смяташ, колко щяха да просъществуват големите гангстери, ако адвокатите не ги учеха как именно да действуват? Спенсър се разсърди:

— Това няма нищо общо с нашата работа. В тази къща е бил убит човек. Той беше писател, при това много добър, но и това няма нищо общо с тази работа. Той беше човек и вие знаете кой го е убил. Има правосъдие в края на краищата.

— Утре.

— Това е равносилно да ѝ позволим да се измъкне. Започвам да си задавам някои въпроси за вас, Марлоу. Можели сте да му спасите живота, ако бяхте внимавали. В известен смисъл сте ѝ позволили да го извърши. Пък и откъде да знам, че цялото представление днес следобед не беше нищо друго освен точно това — едно представление?

— Прав сте. Прикрита любовна сцена. Сам виждате, че Айлийн е луда по мен. Като се поуспокоят нещата, може да се оженим. Тя трябва да има бая пари. А аз още цент не съм спечелил от семейство Уейд. Започвам да ставам нетърпелив.

Той си свали очилата и ги почисти. Попи потта от торбичките под очите си, сложи си очилата и се загледа в пода.

— Извинете. Но много ми дойде. Достатъчно ми беше криво, че Роджър се е самоубил, но тази, втората версия ме кара да се чувствавам унижен само поради факта, че я знам. — Той вдигна поглед към мен. — Мога ли да ви имам доверие?

— За какво?

— За всичко. — Той се пресегна, взе купчината жълта хартия и я пхна под мишница. — Впрочем да става каквото ще. Сигурно знаете какво вършите.. Аз съм добър книгоиздател, но всичко това не е по

моята специалност. Предполагам, че съм в същност един надут стар глупак.

Той мина покрай мен. Канди отстъпи настрана, за да му направи място да мине, после бързо отиде до вратата и я отвори. Спенсър излезе и само му кимна. Аз го последвах. Спрях до Канди и го погледнах в блестящите черни очи.

— И без номера, амиго.

— Госпожата е много уморена — тихо каза той. — Прибра се в спалнята си. Никой няма да я безпокои. Нищо не знам. No me acuerdo de nada... A sus ordenes, señor.^[2]

Извадих ножа и му го подадох. Той се усмихна.

— На мен никой ми няма доверие, но аз ти вярвам, Канди.

— Lo mismo, señor. Muchas gracias.^[3]

Спенсър вече ме чакаше в колата. Влязох и запалих, после дадох заден по алеята и го закарах обратно в Бевърли Хилз. Оставих го до страничния вход на хотела.

— През целия път си мислех — каза той, след като слезе. — Трябва да е малко ненормална. Предполагам, че няма да я осъдят.

— Няма дори да се опитат. Но тя не го знае.

Той се пребори е купчината жълта хартия, оправи я и ми кимна. Гледах го как отваря тежката врата и влиза. Отпуснах спирачката, „Олдсмобилът“ се отлепи от белия бордюр и това беше последният път, когато видях Хауард Спенсър.

Прибрах се късно — уморен и подтиснат. Нощният въздух беше тежък, а шумовете — приглушени и далечни... Високо в небето висеше мътна безразлична луна. Разходих се из стаята, пузнах няколко плочи, но почти не ги слушах. Имах чувството, че чувам отнякъде едно непрекъснато тиктакане, но в къщата нямаше нищо, което да тиктака. То беше в главата ми. Аз самият бях като един часовник на смъртта.

Спомних си първия път, когато видях Айлийн Уейд, и втория, и третия, и четвъртия. След което нещо в нея започна да излиза от рамката. Престана да ми изглежда реална. Убиецът винаги ти изглежда нереален, щом разбереш, че е убиец. Някои убиват от омраза, други от страх или от алчност. Има хитри убийци, които планират убийството

си и никога не ги хващат. Има афектирали убийци, които изобщо не се замислят. А има и такива, които са влюбени в смъртта и за които убийството е един вид самоубийство. В известен смисъл те всички са ненормални, но не в смисъла, вложен от Спенсър. Почти се съмваше, когато си легнах. Звънецът на телефона ме измъкна от тъмния кладенец на съня. Изтърколих се от леглото, нахлузих си пипнешком чехлите и разбрах, че не съм спал повече от час-два. Чувствувах се като полусмляна храна, изконсумирана в долнопробно заведение. Очите ми се бяха слепнали, а устата ми беше като пълна с пясък. Изправих се тежко на крака, затътрах се към хола, вдигнах слушалката и казах:

— Един момент.

Оставих телефона, отидох в банята и си наплисках лицето със студена вода. Навън до прозореца нещо щракаше — щрак-щрак-щрак. Погледнах с едно око и съзрях загоряло каменно лице. Беше градинарят японец, когото наричах Коравосърдечния Хари и който идваше веднъж в седмицата. Подкастрияше декоративните храсти по начина, по който японските градинари подкастрият декоративните храсти. Молиш го четири-пет пъти да ги подкастри и той всеки път ти отговаря „другата седмица“, след което пристига в шест часа сутринта и започва от онзи храст, който е под прозореца на спалнята ти.

Избърсах си лицето и се върнах при телефона.

— Да?

— Тук е Канди, сеньор.

— Добро утро, Канди.

— *La senora es muerta.*

Мъртва. На всички езици това е една студена, черна, безшумна дума. Господжата е мъртва.

— Надявам се, без твоя помощ.

— Мисля, че от лекарството. Казва се демерол. Имаше поне четирийсет-петдесет хапчета в шишето. А сега е празно. Снощи не вечеря. Тази сутрин се покатерих по стълбата и надникнах през прозореца ѝ. Облечена е по същия начин, както и вчера следобед. Разкъсах мрежата на прозореца. *La senora es muerta. Fria como agua de nieve.*^[4]

Студена като разтопен сняг.

— Ти повика ли лекар?

— Си. Доктор Лоринг. Той се обади в полицията. Още не са пристигнали.

— Значи доктор Лоринг? Кой друг освен него ще дойде прекалено късно.

— Не съм му показал писмото.

— До кого е писмото?

— До сеньор Спенсър.

— Дай го на полицията, Канди. В никой случай на доктор Лоринг. Само на полицията. И друго. Нищо не крий от тях, не разправяй никакви лъжи. Били сме там. Кажете истината. Този път истината и само истината.

Той помълча.

— Си. Ясно. *Nasta la vista, amigo.*^[5] И затвори.

Аз се обадих в „Риц-Бевърли“ и поисках да ме свържат с Хауард Спенсър.

— Един момент, ще ви дам рецепцията. После друг глас:

— Рецепцията. Какво желаете?

— поисках да говоря с Хауард Спенсър. Знам, че е рано, но е много важно.

— Мистър Спенсър напусна хотела още снощи. Отлетя за Ню Йорк в осем часа.

— Извинете. Не знаех.

Отидох в кухнята да си направя кафе. Много кафе. Гъсто, силно, горчиво, вряло, безмилостно, жестоко. Жизненият сок на изморените мъже.

Бърни Оулз ми се обади един-два часа по-късно.

— Хайде, умнико. Идвай тук да си получиш заслуженото.

---

[1] Хиляди извинения, господине (исп.) Б. пр. ↑

[2] Нищо не си спомням... На вашите заповеди, господине. (исп.). Б. пр. ↑

[3] Аз също, господине. Много благодаря (исп.). Б. пр. ↑

[4] Студена като снежна вода (исп.). Б. пр. ↑

[5] Довиждане, приятелю. (исп.) Б. пр. ↑

Също като миналия път, само че сега беше ден, седяхме в кабинета на капитан Ернандес, а шерифът се намираше в Санта Барбара, където откриваше Седмицата на Фиеетата. В кабинета бяхме аз, капитан Ернандес, Бърни Оулз, един следовател, доктор Лоринг, който имаше вид, сякаш са го пипнали, докато е правел аборт, и някой си Лофорд — замест-ник-прокурор, — висок, непохватен, безличен мъж, за чийто брат се носеха смътни слухове, че бил шеф на незаконен тотализатор някъде в района на Централно Авеню.

Пред Ернандес имаше купчина листа, изписани със зелено мастило, в телесно розов цвят, с неизрязани краища.

— Това, което ще си кажем, не е официално — обяви Ернандес, след като се настанихме колкото можехме по-удобно в неудобните твърди столове. — Няма стенограф, няма магнитофон. Говорете свободно. Доктор Вайс представлява следователя и ще реши дали е необходимо разследване на причините за смъртта. Да, доктор Вайс?

Докторът беше дебел, жизнерадостен, с компетентен вид.

— Смятам, че няма нужда от следствие. Налице са всички признаци на отравяне с наркотици. При пристигането на бърза помощ жената все още е дишала едва-едва, но е била вече в кома и реакциите ѝ били негативни. На този етап спасяваме едва един процент. Кожата ѝ беше изстинала и дишането се забелязваше само при обстоен преглед. Прислужникът я взел за мъртва. Умря около един час след това. Доколкото разбрах, дамата е страдала периодически от остри атаки на бронхиална астма. Демеролът бил предписан от доктор Лоринг за в краен случай.

— Имате ли сведения или някакви изводи за количеството погълнат демерол, доктор Вайс?

— Смъртоносна доза — отвърна той с лека усмивка. — Не можем да установим точно колко е поела, без да знаем историята на болестта, придобитата или естествена търпимост към препарата. Според собственото ѝ признание погълнала две хиляда и триста

милиграма, което е четири-пет пъти повече от смъртоносната доза за един ненаркоман. — Той погледна въпросително към доктор Лоринг.

— Мисиз Уейд не беше наркоманка — стулено заяви доктор Лоринг. — Предписаната доза беше една-две петдесетмилиграмови таблетки. Най-много ѝ разрешавах три или четири на денонощие.

— Да, ама сте ѝ дали петдесет в шишенцето — сръза го капитан Ернандес. — Не смятате ли, че е опасно да се предписват такива големи количества? Толкова ли беше тежка астмата ѝ?

Доктор Лоринг се усмихна високомерно.

— Пристъпите бяха през нередовни интервали, като при всяка астма. При нея не се стигна до статус астматикус — тежки атаки, при които пациентът сякаш се задушава.

— Какво ще кажете, доктор Вайс?

— Ами — бавно произнесе докторът — ако предположим, че писмото не съществува и ако нямаме други сведения за погълнатото количество, възможно е да е взела свръхдоза и без да иска. Амплитудата за безопасна доза не е много голяма. Утре ще знаем със сигурност. Ернандес, за бога, нали няма да скриете писмото?

Ернандес погледна сърдито към бюрото си.

— Тъкмо се чудех. Не знаех, че астмите се лекуват с наркотици. Човек се учи, докато е жив.

Лоринг почервеня.

— Аз казах — в краен случай, капитане. Лекарят не може да бъде навсякъде. Астматичната атака може да започне много внезапно.

Ернандес само го погледна и се обърна към Лофорд.

— Какво ще кажат в прокуратурата, ако предоставя писмото на пресата?

Заместник-прокурорът ме изгледа с празен поглед.

— Този какво прави тук, Ернандес?

— Аз го поканих.

— А аз откъде да знам, че няма да повтори всичко казано на някой журналист?

— Той много плямпа. Както сам разбрахте, като го пипнахте миналия път.

Лофорд се ухили, после се изкашля.

— Прочетох тъй нареченото признание — заговори той, като подбираше внимателно думите си. — И не вярвам на нито една дума.

Трябва да се има пред вид душевното ѝ изтощение, изживяната мъка, употребата на наркотици, напрежението от прекараната в Европа война, бомбардировките, тайната женитба, появата на мъжа ѝ тук и така нататък. Няма съмнение, че е била развила комплекс за вина и се е опитала да се пречисти с нещо като поемане на вината. — Той замълча и се огледа, но лицата около него бяха безизразни. — Не мога да говоря от името на прокурора, но лично на мен ми се струва, че това признание няма да е никакво основание за подвеждане под отговорност, дори ако жената беше останала жива.

— И след като вече повярвахте на едно признание, никак няма да ви е приятно да обявите, че вярвате на друго, противоречащо на първото — язвително допълни Ернандес.

— Я спокойно, Ернандес. Всяко учреждение, което се занимава с поддържането на обществения ред, трябва да зачита общественото мнение. Ако вестниците отпечатат това признание, ще загазим с двата крака. В това няма съмнение. У нас бъка от реформаторски групи, които само чакат да им пъхнем пръст в устата, за да ни изядат с парцалите. Съдебните заседатели и без това са достатъчно изнервени, особено откак преди десет дни обработиха на улицата онзи лейтенант от отдела за борба с порока.

— Добре, вие му мислете тогава. Подпиши ми разписката.

Ернандес побутна към него изписаните на ръка листа и Лофорд се наведе да подпише някакъв формуляр. После взе розовите хартийки, сгъна ги, сложи ги в малкото си джобче и излезе.

Доктор Вайс също стана. Той беше жилав, добродушен, невъзмутим.

— Последното ни разследване по повод семейство Уейд го претупахме набързо — каза той. — Предполагам, че този път няма изобщо да си правим труда да насрочваме друго.

Той кимна на Оулз и Ернандес, ръкува се официално с Лоринг и излезе. Лоринг стана да си ходя, но се поколеба.

— Доколкото разбирам, мога да информирам известни лица, че няма да има по-нататъшно разследване по това дело? — надутото попита той.

— Извинявайте, че ви отнехме толкова ценно време, докторе.

— Не ми отговорихте на въпроса — остро настоя Лоринг. — Държа да ви предупредя, че...

— Я изчезвай — каза Ернандес.

Доктор Лоринг за малко да се строполи от шока, които получи. После се обърна и едва намери вратата. След като я затвори, никой не продума поне половин минута. Ернандес изтръска една цигара от пакета си и ме погледна.

— Е?

— Какво „е“?

— Какво чакаш?

— Значи това е краят? Точка? Капут?

— Я ти му кажи, Бърни.

— Разбира се, че това е краят — започна Оулз. — Аз вече бях решил да я привикам на разпит. Уейд не се е застрелял. Алкохолното съдържание в мозъка му е прекалено високо. Но нали ти бях споменал, че не виждахме каква може да е подбудата. Признанието ѝ на места може да не е вярно, но доказва, че го е следила. Познавала е разположението на къщата за гости в Енсино. Тази Силвия ѝ е била отнела и двамата мъже. Какво се е случило в къщата за гости, можем само да предполагаме. Ти обаче забрави да зададеш на Спенсър един въпрос. Имал ли е Уейд „Маузер“ ППК? Да, имал е малък автоматичен „Маузер“. Ние вече разговаряхме със Спенсър по телефона. Уейд е губел съзнание след силно пиянство. Нещастникът или е мислел, че е застрелял Силвия Ленъкс, или наистина я е застрелял, или е имал причини да мисли, че жена му е свършила това. Но независимо какъв е бил случаят, рано или късно щеше да проговори. Той и преди това е пиел, но откак се оженил за това красиво нищо... Мексиканецът знае всичко. Тя е жена-мечта — част от нея сега е тук, но другата част е там, тогава. И ако някога е имала чувства към мъж, това не е бил собственият ѝ съпруг. Разбираш ли какво се опитвам да ти кажа?

Не му отговорих.

— Ти самият за една бройка да я свалиш, нали?

Пак не му отговорих.

Оулз и Ернандес се усмигнаха.

— Абе ние не сме съвсем тъпи — продължи. Оулз. — Ясно беше, че има нещо вярно в онази история за нейното разсъбличане. Ти го надприказва и той се поддаде, защото беше обиден и объркан. Освен това е обичал Уейд и е искал сам да разбере имало ли е нещо, или не. Ако беше повярвал, че говори истината, щеше да използва ножа си. За

него това е въпрос на уреждане на лични сметки. Той не е следил Уейд. Следила го е жена му и умишлено е объркала всичко, та Уейд да не знае какво е станало в последна сметка. Всичко сочи натам. А към края предполагам, че се е изплашила от него. И още нещо — Уейд изобщо не я е бутал надолу по стълбите. Случайно е станало — препънала се и той се опитал да я хване. Канди и това видял.

— Всичко това не обяснява защо искаше да ме наеме.

— Веднага мога да ти измисля няколко причини. Едната е стара като света. Всеки полицай се натъква на нея стотици пъти. Ти си помогнал на Ленъкс да избяга, значи си му приятел и има вероятност да ти се е доверил. Какво е знаел и какво ти е казал? Той взел пистолета, с който е била убита, и видял, че с него е било стреляно. Може би е помислила, че се е жертвувал заради нея. Откъдето следва, че е знаел кой е стрелял. И когато той се самоубива, тя вече е сигурна в това. Но ти? Ти си една въпросителна. Тя решава да те издои за сведения и пуска в ход всичкия си чар. Използува една ситуация, създадена като по поръчка, за да се сближи с теб. А в случай, че ѝ потрябва изкупителна жертва, ето те подръка. Тя изобщо си е колекционирала изкупителни жертви.

— Прекалено много знания ѝ приписваш — обадох се аз.

Оулз счупи на две една цигара и започна да дъвче половинката. Другата половинка пъхна зад ухото си.

— Друга причина е, че ѝ е трябвал мъж — голям, силен мъж, който да я смачка в прегръдките си и тя отново да може да мечтае.

— Не можеше да ме трае. Тук не позна.

— Разбира се, че не те е траела, — сухо се обади Ернандес. — След като си я отблъснал. Но е щяла да го преживее. А ти да вземеш, че да ѝ хвърлиш всичко в лицето, при това пред Спенсър.

— Вие двамата били ли сте скоро на психиатър?

— Господи, ама ти не знаеш ли? — изпъшка Оулз. — Сега имаме двама щатни психиатри и постоянно ни следват по петите. Това вече не е полиция. Постепенно се превръщаме в клон от медицината. Те са непрекъснато в затвора, в съда, в стаите за разпит. Пишат доклади по петнайсет страници защо някой малолетник е обрал магазин за алкохол или е изнасилвил ученичка, или е продавал марихуана на по-горните класове. След десет години, помни ми думата, такива като Ернандес, вместо да се упражняват в стрелба и маршировка, ще правят тестовете

на Роршах и ще пишат асоциативни думички. И като тръгнем по някое дело, ще си носим портативни детектори на лъжата и ампули със серума на истината. Жалко, че не хванахме четиримата горили, дето разкрасиха Големия Уили Магун. Изпуснахме една възможност да ги приобщим към обществото и да ги научим да обичат майките си.

— Свободен ли съм вече?

— Кое те кара още да се съмняваш? — попита Ернандес и опраска един кръгъл ластик.

— Не се съмнявам. Случаят е приключен. Тя е мъртва, всичко е наред. Остава ни само да се приберем у дома и да забравим, че изобщо се е случило. Точно това и ще направя.

— Ама какво си се разкиснал? — попита Ернандес. — Ако не беше привършила пищовите, можеше и теб да те опатка.

— Освен това — мрачно допълни Оулз — телефонът вчера не беше повреден.

— Ами да, разбира се — щяхте да дотърчите и какво щяхте да заварите? Една объркана история, от която само се разбира, че е послъгала. А тази сутрин разполагате, както ми се струва, с пълни признания. Не ми дадохте да ги прочета, но нямаше да повикате човек от прокуратурата, ако беше някакво любовно писмо. Ако още на времето бяхте разследвали делото Ленъкс, както се полага, щяхте да изровите и военното му досие, и къде е бил ранен, и всичко останало. И щяхте да се натъкнете, рано или късно на връзката му с Уейдови. Роджър Уейд е знаел истинската самоличност на Пол Марстън. Както и един друг частен детектив, на когото се натъкнах.

— Възможно е — съгласи се Ернандес, — но полицията не работи по този начин. Ние не можем да чоплим ясни като бял ден дела, дори и да не упражняват върху нас никакъв натиск да ги приключим незабавно. Аз съм разследвал стотици убийства. Едни бяха безспорни, прегледни, прозрачни от начало до край. Други отчасти бяха ясни, отчасти не. Когато разполагаме с подбуда, средства, възможност, бягство и писмено признание, последвано от самоубийство — какво още да направим? Няма полиция на този свят, която да разполага със средства и хора за разследване на очевидното. Единственото, което противоречеше на факта, че Ленъкс е убиец, беше мнението на някой си, че бил прекалено свестен човек, за да извърши такова нещо, и че имало и други хора, които можели да я убият със същия успех. Ама

другите не хукнаха да бягат, не си признаха и не си пръснаха черепите. За разлика от него. А колкото до това, че бил свестен човек, трябва да ти кажа, че шейсет-седемдесет процента от убийците, които свършват в газовата камера, на електрическия стол или увисват на въжето, са били такива мили хора, че съседите им са ги смятали за не по-опасни от детски учителки. Не по-безвредни, тихи и възпитани от мисиз Роджър Уейд. Искаш ли да прочетеш какво е написала? Добре, чети. А аз имам малко работа в коридора. — Той стана, издърпа чекмеджето и сложи на бюрото някаква папка. — Тук има пет фото копия, Марлоу. Внимавай да не те хвана, като ги четеш. — После тръгна към вратата, но по пътя се обърна и каза на Оулз: — Искаш ли да отидем за едно при Пешорек?

Оулз кимна и го последва. Щом останах сам, отворих папката и като докосвах само ръбовете, преброих фотокопията. Бяха шест, всяко от по няколко страници, закрепени с кламери. Взех един, навих го на руло и го пъгнах в джоба си. После зачетох едно от останалите в папката. Когато свърших, седнах пак на стола и зачаках. След около десет минути Ернандес се върна сам. Седна на мястото си, преброи фотокопията в папката и я прибра в чекмеджето. После вдигна очи и ме погледна безизразно:

— Доволен ли си?

— Лофорд знае ли, че си направил фотокопия?

— Ако знае, не го е чул нито от мен, нито от Бърни. Бърни сам ги направи. Защо?

— Ами ако се изгуби някое? Той се усмихна неприятно.

— Няма. Но дори и да изчезне, няма да е оттук. И в прокуратурата имат машина за фотокопия.

— Ти, капитане, не го траеш прокурора Спрингър, признай си! Той се изненада.

— Кой, аз? Аз обичам всички, дори и теб. Я се разкарай. Имам работа.

Станах да си ходя. Изведнъж той попита:

— Да носиш пистолет напоследък?

— От време на време.

— Големия Уили Магин носеше цели два. Интересно защо не ги е пуснал в действие.

— Според мен защото смяташе, че държи всички в страх.

— Възможно е. — Той взе едно ластиче и започна да го разтяга между пръстите си. И още, и още. Докато се спраска. Ернандес разтри палеца си, където се бе ударил скъсаният край. — Всеки може да бъде разтеглен, докато се спраска. Колкото и да е врял и кипял. Е, хайде, пак ще се видим.

Бързо излязох и напуснах сградата. Веднъж като те нарочат, няма отървяване.

Върнах се в кучешката си колибка на шестия етаж на Кауенга Билдинг и изиграх обичайната си игра с пристигналата поща. От кутията — на бюрото, оттам — в кошчето. Разчистих писалището и разгърнах внимателно фотокопието, да не се измачка.

После още веднъж го прочетох. Беше достатъчно подробно и смислено, за да задоволи и най-претенциозния. Айлийн Уейд убил жената на Тери в пристъп на ревност, а по-късно, щом ѝ се предоставил удобен случай, убил и Роджър, защото била убедена, че той знаел. Стрелбата с пистолета в тавана няколко ноци преди това било част от инсценировката. Въпросът, на който нямаше отговор и никога нямаше да има, беше защо Роджър Уейд е стоял и е гледал как тя си плете кошницата. Не може да не е знаел как ще свърши всичко. Което значи, че сам се е бил отписал и не му е пукало. Той си вадеше хляба с думи и имаше готови думи за всичко освен за това.

„В шишенцето има четиридесет и шест таблетки демерол. Сега ще ги изпия всички до една и ще легна в леглото. Вратата е заключена. Много скоро вече няма да могат да ме спасят. Хауард, искам много добре да ме разбереш. Това, което пиша, го пиша в лицето на смъртта. Всяка дума е самата истина. За нищо не съжалявам, освен че не ги сварих заедно, за да ги убия наведнъж. Не съжалявам и за станалото с Пол, когото си чувал да наричат Тери Лвнъкс. Той беше само празната обвивка на човека, когото обичах и за когото се омъжих. Но вече нищо не значеше за мен. Когато го видях онзи следобед — единствения път след края на войната, в първия момент дори не го познах. Но после го познах, както и той мен. Трябваше да умре млад, в снеговете на Норвегия — любимият, когото предадох на смъртта. Но той се върна — приятел на комарджии, съпруг на богата уличница, разглезен и съсипан човек, а може би и мошеник. Времето прави всичко да изглежда посредствено, опърпано, смачкано. Трагедията на живота,

Хауард, не е, че красивите умират млади, а че остаряват и погрозняват. Но с мен това няма да се случи. Сбогом, Хауард.“

Прибрах фотокопието в бюрото и го заключих. Време беше за обяд, но не ми беше до ядене. Извадих бутилката от задното чекмедже, сипах си, взех телефонния указател и потърсих номера на „Джърнъл“. Набрах го и помолих телефонистката да ме свърже с Лони Морган.

— Мистър Морган никога не идва преди четири часа. Опитайте се да го намерите в кметството, в пресцентъра.

Така и направих. Дори успях да се свържа с него. Той много добре ме помнеше.

— Чувам, че напоследък сте затънали до гуша в работа.

— Имам нещо за вас, ако го искате. Но не мисля, че ще го вземете.

— Тъй ли? Какво е то?

— Фотокопие на признание за две убийства.

— Къде се намирате?

Казах му. Поиска да му дам повече подробности за писмото. Но аз отказах да говоря по телефона. Той спомена, че не бил специалист по убийствата. Напомних му, че все пак е журналист, при това в единствения независим вестник в града. Но той продължи да спори.

— Откъде сте го взели и как мога да съм сигурен, че заслужава да си губя времето с него?

— Оригиналът се намира в прокуратурата. Няма да му дадат гласност. Защото разкрива едно-две неща, които те дълбоко замразиха.

— Ще ви се обадя. Първо ми трябва одобрението на шефовете.

Затворихме. Отидох до закувалнята, изядох един сандвич с пилешко месо и изпих едно кафе. Кафето беше престояло, а сандвичът сякаш беше не с месо, а с парцал от стара мръсна риза. Американците поглъщат всичко, стига да е препечено, да е забодено с две клечки за зъби и отвсякъде да стърчи маруля, за предпочитане поувехнала.

Към три и половина се появи Лони Морган. Беше същият дълъг, кльощав, уморен и безизразен представител на човешкия род, както и през онази нощ, когато ме прибра от затвора. Вяло се ръкува с мен и измъкна от джоба си смачкан накет цигари.

— Мистър Шърман, главният ни редактор, ми разреши да намина и да видя какво предлагате.

— Сделката ще се състои само ако приемете условията ми. — Отключих бюрото и му подадох фотокопието. Той бързо прочете четирите страници, после още веднъж — бавно. Видът му стана възбуден — колкото на гробар по време на евтино погребение.

— Я ми дайте телефона.

Побутнах го към него. Той набра някакъв номер, почака и каза:

— Морган на телефона. Дай ми мистър Шърман. — Почака още, говори с още една телефонистка, свързаха го най-сетне и помоли този, с когото говореше, да отиде да се обади от друг телефон. Затвори и зачака с апарата в скута си, с пръст на вилката. Звънна се и той вдигна слушалката, до ухото си.

— Ето, мистър Шърман. — После бавно и отчетливо прочете всичко. От другия край мълчаха. След малко каза: — Един момент, моля. — Свали слушалката и погледна към мен. — Пита как е попаднало във вас?

Аз се пресегнах през бюрото и взех фотокопието.

— Кажете му, че не му влиза в работата как е попаднало у мен. Друг въпрос е откъде съм го взел. Печатът на гърба е достатъчно красноречив.

— Мистър Шърман, това е официален документ от полицейското управление на Лос Анджелиз. Предполагам, че лесно може да се провери достоверността му. Освен това има и цена. — Пак се заслуша и добави: — Да, сър. Тук е, до мен. — Подаде ми слушалката. — Искате да говори с вас.

Гласът беше енергичен, властен.

— Мистър Марлоу, какви са вашите условия? И помнете, че „Джърнъл“ е единственият вестник в Лос Анджелиз, който изобщо би припарил до тази история.

— Но по делото Ленъкс си мълчахте, нали, мистър Шърман?

— Така е. Но тогава всичко приличаше на скандал заради самия скандал. И въпрос не можеше да става кой е убиецът. Сега обаче, ако документът ви е истински, нещата са много по-различни. Какви са условията ви?

— Да отпечатате признанията така, както са, цялостно, във формата на фоторепродукция. В противен случай изобщо няма да ги дам.

— Давате си сметка, надявам се, че ще проверим доколко документът е достоверен.

— Не виждам как, мистър Шърман. Ако попитате в прокуратурата, те или ще отрекат съществуването му, или ще го предоставят на всички останали вестници. Друг избор нямат. А ако питате в полицията, ще ви препратят към прокурора.

— Вие за това не се безпокойте, мистър Марлоу. Имаме си начини. Та какви са условията ви?

— Вече ви казах.

— Но как така, не искате ли да ви се плати?

— Не с пари.

— Е, вие си знаете работата. Може ли пак да говоря с Морган?

Върнах слушалката на Лони Морган. Той каза няколко думи и затвори.

— Съгласен е. Ще взема фотокопието, а той ще го провери. Ще изпълни искането ви. Ще го смали до половин размер, за да заема половината от първа страница.

Отново му подадох фотокопието. Той го погледна и подръпна върха на дългия си нос.

— Ще се разсърдите ли, ако ви кажа, че сте голям глупак?

— Съгласен съм.

— Все още можете да промените решението си.

— Не. Помните ли, като ме докарахте онази нощ от градската Бастилия? Тогава казахте, че имам да се сбогувам с един приятел. Аз в същност така и не се сбогувах с него, както трябва. Но ако публикувате фотокопието... Дълго се бавих, прекалено дълго.

— Добре, приятелю — усмихна се той накриво. — Но въпреки това ви мисля за глупак. Да ви кажа ли защо?

— Ами кажете.

— Знам повече за вас, отколкото предполагате. Това е лошото на нашата професия. Научаваме толкова неща, които не ни влизат в работа. А това ни прави цинични. Та ако това фотокопие бъде отпечатано в „Джърнъл“, много народ ще се ядоса. Прокурорът, следователят, полицията, един влиятелен и могъщ частен гражданин на име Потър и чифт гангстерчета, наречени Менендес и Стар. Така че в края на краищата пак ще се окажете в затвора, ако не в болницата.

— Не мисля.

— Мислете, каквото искате, приятелче. Казвам ви какво аз мисля. Прокурора ще го е яд, защото е потулил делото Ленъкс. Дори ако самоубийството на Ленъкс и признанието му са добро оправдание, доста хора ще се позаинтересуват как е станало така, че един невинен човек е направил самопризнание, при какви обстоятелства е умрял, наистина ли се е самоубил, или са му помогнали, защо не е имало разследване и защо всичко е било потулено. Освен това, ако оригиналът на това фотокопие е в него, той ще помисли, че е бил изигран от хората на шерифа.

— Не е нужно да публикувате печата на гърба.

— Няма и да го направим. Защото поддържахме добри отношения с шерифа. За нас той е свестен човек. Не го обвиняваме, че не може да озапти разни гангстери като Менендес. Никой не може да ликвидира комара, ако е законен във всичките си форми на някои места и в някои от формите си навсякъде. Вие сте откраднали това от полицейското управление, но не ми е ясно как сте го направили. Ще ми кажете ли?

— Не.

— Добре. Следователят те го е яд, защото оплеска разследването на самоубийството на Уейд. В това отношение и прокурорът му помогна. Харлан Потър ще го е яд, защото отново се зачеква нещо, за което той упражни доста власт да се потули. Менендес и Стар ще се ядосат по причини, които не са ми много ясни, но знам, че са ви предупредили. А когато всички тези, взети заедно, се ядосат на някого, той си плаща. Така че много е вероятно да пострадате по начина, по който си пострада Големия Уили Магун.

— Магун беше много натежал за работата си.

— Защо? — провлачено попита Морган. — Защото онези момчета държат да ги слушат. Като са ви казали да си траете, трайте си. Ако не ги послушате и ви се размине, ще изглеждат слаби в очите на обществото. А онези, яките, дето въртят целия бизнес, големите клечки, директорския съвет — на тях слаби хора не им трябват. Защото са опасни. Освен това да не забравяме Крис Мейди.

— Чух, че той управлявал цяла Невада.

— Правилно сте чули. Мейди не е лошо момче, но знае какво е хубаво за Невада. Богатите гангстери, които се подвизават в Рино и Вегас, много внимават да не раздразнят мистър Мейди. Ако го ядосат, данъците им моментално хвъркват нагоре и сътрудничеството им с

полицията заглъхва със същата скорост. И тогава някои шефове в Ню Йорк може да решат, че е нужно известно подновяване на кадрите. Който не се разбира с Крис Мейди, значи не си гледа добре работата. Разкарайте го веднага и сложете друг на негово място. А разкарайте го за тях значи само едно — с краката напред.

— Да, ама те не са чували за мен.

Морган се намръщи и размаха безсмислено ръката си нагоре-надолу.

— И няма защо да са чували. Имението на Мейди в Невада е съседно на Харлан Потъровото. Сигурно си казват „здрасти“ от време на време. Възможно е човек на Мейди да е чул от човек на Потър, че някой си мухльо на име Марлоу бръмчи прекалено високо за неща, които не му влизат в работата. И една такава никаква забележка като нищо може да се предаде по телефона в някой апартамент в Лос Анджелис и на някой каяк да му намекнат да се поразкърши заедно с двама-трима приятели. Ако някой поиска да смачка нечий фасон, не е длъжен да дава обяснения на професионалните биячи. За тях това е всекидневие. Правят го, без да влагат никакви лоши чувства. Не шавай, докато ти чупим ръката. Та какво ще кажете, да ви го върна ли?

Той ми протегна фотокопието.

— Вече ви казах какво искам.

Лони бавно се надигна и прибра документа във вътрешния си джоб.

— Може и да греша. Възможно с да знаете повече от мен. Аз не мога да знам как ще погледне човек като Харлан Потър на тези неща.

— Намръщено — отговорих. — Аз съм го виждал. Но няма да действа чрез наемни биячи. Защото не може да ги вмести във възгледите си за това, как би искал да живее.

— За мен лично — рязко каза Морган — е все едно дали едно разследване се прекратява с телефонно обаждане, или чрез ликвидиране на очевидците — това е само въпрос на методи. Е, хайде, ще се видим — надявам се.

И той изхвърча от стаята като издухан от вятъра.

Потеглих към „При Виктор“ с идеята да изпия един „гимлет“ и да изчакам появата на вечерното издание на вестника. Но намерих бара претъпкан и не ми беше кеф. Познатият барман се появи и ме повика по име.

— Вие го обичате с малко хининова вода, нали?

— По принцип не, но тази вечер ми сложете двойна доза.

— Отдавна не съм виждал приятеля ви. Онзи с бялата коса.

— И аз отдавна не съм го виждал.

Той изчезна и след малко се върна с коктейла. Започнах да го ближа едва-едва, за да ми стигне за по-дълго време, защото не исках да ми личи, че съм пил. Или щях да се налюскам като хората, или да остана съвършено трезв. Но след малко си поръчах още един. Беше шест и нещо, когато в бара влезе вестникарчето. Един от барманите му извика да се разкара, но то успя светкавично да обиколи масите, преди келнерът да го хване за яката и да го изхвърли. Аз бях един от клиентите му. Отворих „Джърнъл“ на първа страница. Всичко беше, както го бях искал. Бяха намалили размера на писмото, така че да поберат цялото признание в горната половина на страницата. На една друга страница имаше кратка, делова бележка от редакцията и на още една страница — половин колона от Лони Морган.

Изпих си коктейла, излязох, вечерях на друго място и се прибрах у дома.

Написаното от Морган беше само изброяване на фактите и случките, свързани с делото Ленъкс и „самоубийството“ на Роджър Уейд — така, както бяха публикувани в пресата. Той не прибавяше нищо, не правеше изводи, не даваше обяснения. Само ясен, сбит, делови репортаж. Виж, бележката на редакцията беше нещо друго. Там се задаваха въпроси от типа, които вестниците задаваха на обществените служители, когато сгазваха лука.

Към десет и половина телефонът звънна и Бърни Оулз ми съобщи, че ще се отбие при мен на път за в къщи.

— Да си чел вечерния „Джърнъл“? — попита най-невинно и затвори, без да изчака моя отговор.

Дойде запъхтян, взе да мърмори за стъпалата и заяви, че ще изпие чаша кафе, ако имам готово. Казах, че ще му сваря прясно. Докато го приготвях, той се разхождаше из къщата и се чувствуваше съвсем като у дома си.

— Живееш прекалено уединено за човек, който прави всичко възможно да не го обичат хората — забеляза той. — Какво има зад онзи хълм, на гърба на къщата?

— Още една улица, защо?

— Само питам. Храстите ти имат нужда от подкастриране.

Занесох кафето в хола и той се настани удобно да си го пие. Запали една от цигарите ми, пуши минута-две и я изгаси.

— Започват да не ми харесват — поясни. — Може да съм се повлиял от рекламите по телевизията. Карат те да намразиш всичко, което се опитват да ти продадат. Имам чувството, че мислят хората за идиоти. Всеки път, когато някой мошеник в бяла престилка и с провесен на врата стетоскоп вземе да ми хвали паста за зъби, марка цигари, бира, тоалетна хартия, шампоан или нещо, от което тлъстите пехливани миришели на планински люляк, аз го запомням, за да не би да сбъркам и да го купя. И няма да го купя, дори и да ми харесва. Ти четеш ли вечерния „Джърнъл“?

— Един приятел журналист ми каза да си го купя.

— Че нима имаш приятели? — учуди се той. — И не ти ли спомена как са се снабдили с онова материалче?

— Не. И законите на този щат не ги задължават да разкрият източника си.

— Спрингър направо скача от ярост. Лофорд, заместникът на прокурора, на когото дадохме сутринта писмото, твърди, че го занесъл направо на шефа си, но в края на краищата кой знае? Отпечатаното от „Джърнъл“ ми прилича на факсимиле от оригинала.

Отпих от кафето и премълчах.

— Пада му се — продължи Оулз. — Спрингър трябваше сам да се заеме с тази работа. Лично аз не мисля, че е излязло от Лофорд. Нали и той е политическа фигура.

И ме погледна безизразно.

— За какво си дошъл, Бърни? Ти не ме обичаш. Едно време бяхме приятели — доколкото човек може да другарува с полицай. Но после отношенията ни нещо залянаха.

Той се наведе напред и се усмихна — малко като вълк.

— Всеки полицай мрази, когато някое частно лице върши полицейска работа зад гърба му. Ако ти ми беше намекнал за връзката между Уейд и жената на Ленъкс още след смъртта на Уейд, аз щях да се оправя. И ако ми беше споменал само една думица за връзката между мисиз Уейд и този Тери Ленъкс, щях да я пипна незабавно — при това жива. Ако не беше крил от мен от самото начало — Уейд да е жив сега. Да не говорим за Ленъкс. За много хитър се мислиш, нали?

— И какво очакваш да ти отговоря?

— Нищо. Вече е късно. Още тогава ти казах, че умници като теб мамят само себе си. Казах ти го направо и без заобикалки. А сега едно мога да ти кажа: ако се махнеш от града, няма да сбъркаш. Никой не те обича, а има хора, които като не обичат някого, не стоят със скръстени ръце. Едно врабченце ми го каза.

— Не съм такава важна клечка, Бърни. Стига сме се зъбили един на друг. Спомни си, че ти повериха делото чак след смъртта на Уейд. Само че то се оказа без значение за теб, както и за следователя, и за прокурора, и за всички останали. Може и да съм сбъркал някъде. Но истината излезе на бял свят. Да, ти можеше да я пипнеш вчера следобед и какво от това? На какво основание?

— На основание на това, което ти знаеш за нея.

— Аз? Та аз го знам от полицейската работа, която върших зад гърба ти!

Той рязко се изправи. Беше почервенял.

— Добре, умнико. Но тя щеше да е жива! Можехме да я арестуваме като заподозряна. Но ти я искаше мъртва, мръсноко, и много добре го знаеш!

— Исках дълго и спокойно сама да огледа себе си. А какво щеше да реши — нейна си работа. Исках оправдание за паметта на един невинен човек. И не ми пукаше как ще го получа, както и сега не ми пука. Когато решиш какво ще правиш с мен, лесно ще ме намериш.

— За теб ще се погрижат главорезите, кретен с кретен. Аз нямам защо да си цапам ръцете. Мислиш, че не си достатъчно важен, за да си направят труда. Като частно ченге на име Марлоу — не си. Но като

човек, когото са предупредили да си трае, а той им се присмива публично от първа страница на вестника — това е вече друг въпрос. Това наранява гордостта им.

— Жалко. Като си помисля само, сърцето ми се къса — както обичаш да казваш.

Той отиде до вратата и я отвори. Застана така, загледан в секвоените стълби, в дърветата на отсрещния хълм и в хълма в дъното на улицата.

— Да, тук е тихо и спокойно. Достатъчно тихо.

Слезе по стълбите, качи се в колата си и потегли. Полицайте никога не казват сбогом. Защото все се надяват един ден пак да те срещнат в редицата за опознаване на престъпници.

На другия ден за кратко време се случиха много неща. Главният прокурор Спрингър свика рано сутринта пресконференция и направи изявление. Той беше едър, червендалест, черновежд и преждевременно побелял човек, от тези, за които политиката бе призвание.

— Прочетох документа, претендиращ да е самопризнание на онази нещастна жена, която неотдавна посегна на живота си — документ, който може да е истински, може и да не е, но който, ако е истински, е произведение, написано от душевно болен. Склонен съм да допусна, че „Джърнъл“ го е публикувал с най-добри намерения, като е вярвал в неговата истинност въпреки многобройните нелепости и несъответствия, които няма да изброявам, за да не ви досадя. Ако Айлийн Уейд е написала тези слова — а в най-скоро време моите хора в сътрудничество с хората на шерифа Петърсен ще установят дали това е така, или не, — тогава смея да твърдя, че не е била на себе си и не е знаела какво върши. Само преди една-две седмици тази злощастна жена намери съпруга си, потънал в локва кръв, пролята от собствената му ръка. Представете си нейния шок, нейното отчаяние, пълната самота, последвали това огромно нещастие. А сега тя е с него в смъртта. Ще спечелим ли нещо, ако обезпокоим праха на мъртвите? Нещо друго, приятели мои, освен продажбата на няколко екземпляра от вестник, който е закъсал с тиража? Не, приятели, нищо няма да спечелим. Затова нека оставим нещата, както са. Също като Офелия от онзи велик шедьовър на драматургията „Хамлет“ и Айлийн Уейд реагира по своему на голямата скръб. Моите политически врагове много биха искали да спечелят от нейната своеобразна реакция, но те няма да измамат приятелите ми и моите гласоподаватели. Те знаят, че откак аз съм главен прокурор, винаги съм се борил за мъдро и зряло правораздаване, за справедливост, смекчена с милосърдие, и за солидно, стабилно, консервативно управление. А за какво се бори „Джърнъл“ — никой не знае, пък и никой не се интересува. Нека онези, които разбират кое какво е, отсъдят сами.

„Джърнъл“ публикува тези врели-некипели в първото издание за деня (вестникът излизаше през цялото денонощие) и главният му редактор Хенри Шърман зашлеви Спрингър със следния авторски коментар:

„Господин главният прокурор беше в отлична форма тази сутрин. Той е внушителен мъж, говори с приятен баритон и на човек му е приятно да го слуша. Не ни досади с никакви факти. Ако на мистър Спрингър му се прииска да провери достоверността на въпросния документ, може да го направи по всяко време. Ние не очакваме мистър Спрингър да преразгледа едно дело, което бе официално приключено с негово разрешение и под негово лично ръководство, както не очакваме от него да прави челни стойки върху кулата на кметството. Както той много точно се изрази — ще спечелим ли нещо, ако обезпокоим праха на мъртвите? Или, както «Джърнъл» би предпочел да се изрази, макар и не дотам елегантно — ще спечелим ли нещо, ако разберем кой е извършил убийството, щом като убийцата е вече мъртва? Нищо, разбира се, освен справедливост и истина.

От името на покойния Уилям Шекспир «Джърнъл» изказва благодарност на мистър Спрингър за благоприятния му отзив по повод «Хамлет» и за правилната в общи линии, но не съвсем, алюзия с Офелия. «Реагирай на скръбта по своему» е казано не за Офелия, а от нея, и какво точно е имала пред вид, така и не е изяснено до ден днешен. Но хайде, от нас да мине. Иначе всичко прозвуча добре и много допринесе за още по-голямото объркване на целия случай. Може би ще ни позволят да цитираме от същото официално одобрено драматично произведение, известно като «Хамлет», една хубава мисъл, вложена в устата на един лош чичко: «И нека брадва се стовари върху шията престъпна».“ Някъде по обяд ми се обади Лони Морган да се интересува за мнението ми. Отговорих му, че едва ли ще успеят да навредят на Спрингър.

— А, има тъпанари, които ще се хванат — възрази ми той. — Но те, така или иначе, го бяха взели на мушката. Аз ви попитах за себе си какво ще кажете.

— Ами аз какво — нищо. Седя си тук и чакам някой да ме наеме, че нещо съм го закъсал.

— Нямах това пред вид.

— Все още съм в добро здраве. И престанете да ме плашите. Получих онова, което исках. Ако Ленъкс беше жив, можеше да отиде сега при Спрингър и да му се изплюе в лицето.

— Направихте го заради него. И на Спрингър вече му е известно всичко. Те си имат безброй начини да отмъстят, на когото си поискат. Не мога да разбера какво спечелихте от цялата тази работа. Не мисля, че Ленъкс заслужаваше чак такива жертви.

— Че какво общо има той с това?

Лони млъкна. После додаде:

— Извинявайте, Марлоу. Затварям си голямата уста. Желая ви успех.

Казахме си довиждане и затворихме.

Линда Лоринг ми се обади към два часа следобед.

— Няма да споменавам имена по телефона — побърза да ме предупреди тя. — Току-що пристигам от онова голямо езеро на север. Един човек там мята гръм и мълнии по повод нещо, отпечатано в снощния „Джърнъл“. Хвърлил вестника в лицето на нещастния ми почти бивш съпруг. Той, горкият, кажи-речи ревеше, като го оставих. Беше отишъл там да докладва.

— Какво значи това „почти бивш съпруг“?

— Не ставай глупав. Баща ми като никога е съгласен. Париж е прекрасно място, когато човек иска да се разведе без много шум. Така че в най-скоро време потеглям затам. И ако в главата ти е останал малко здрав разум, ще грабнеш онова произведение на изкуството с портрета на един наш бивш президент, и също ще отпрашиш нанякъде.

— Че какво общо имам аз с тази история?

— Това е вторият глупав въпрос, който ми задаваш. Ако си въобразяваш, че си заблудил някого, заблуденият си само ти. Знаеш ли как се стреля по тигри?

— Откъде да знам.

— Завързват една коза за забучен кол и залягат с пушките зад прикритието. На козата не ѝ се разминава от никое положение — или тигърът ще я налапа, или ловците ще я опаткат. Ти ми харесваш. Не знам защо, но е факт. Идеята да бъдеш коза никак не ми допада. Толкова се стара да постъпиш правилно — поне според собствените ти разбирания.

— Много мило от твоя страна. Но ако ми отсекаат главата, тя все пак си е моя и аз ще му мисля.

— Не се прави на герой, глупако! — срязва ме тя. — Ако някой твой познат е изиграл ролята на изкупителна жертва, не си длъжен да му подражаваш!

— Ще те черпя тези дни, ако не заминеш веднага.

— Черпи ме в Париж. Есента там е прекрасна.

— Много бих искал. Казват, че там и пролетта била хубава. Но нали не съм ходил изобщо...

— Така, както я караш, може и никога да не отидеш.

— Сбогом, Линда. Надявам се да намериш това, което търсиш.

— Сбогом — студено отвърна тя. — Аз винаги намирам онова, което търся. Лошото е, че като го намеря, вече не го искам.

И затвори. Друго нищо не се случи през целия ден. Обядвах и закарах „Олдсмобила“ на сервиз да му проверят спирачките. Прибрах се с такси. Улицата беше безлюдна, както винаги. В дървената пощенска кутия намерих безплатен купон за един сапун. Бавно се изкачих по стълбите. Нощта беше мека, усещах лека мъглица. Дърветата на хълма не помръдваха — нямаше и следа от вятър. Отключих вратата, открегнах я и замръзнах. Не бях я отворил повече от два пъти сантиметра. Вътре беше тъмно и безмълвно. Но усетих, че стаята не беше празна. Може дъска да е изскърцала леко, или бяло сако да ми се е мярвало в тъмнината. Или може би в топлата тиха нощ стаята да не ми се е видяла топла, нито тиха. Може да съм усетил човешки дъх. А може да съм бил просто нащрек. Направих крачка встрани, слязох от верандата на земята и се залепих за храстите. Нищо. Вътре не се светна, не чух никакво движение. Отляво във вътрешния кобур имах пистолет — полицейски, 38-милиметров, с късо дуло. Рязко го извадих, но пак нищо, пълна тишина. Реших, че съм голям глупак. Изправих се и вдигнах крак да стъпя на верандата, но в този момент от ъгъла се зададе една кола, бързо се изкачи по хълма и почти беззвучно спря точно пред моите стълби. Беше голяма, с четири врати и очертанята й много приличаха на „Кадилак“. Можеше да е колата на Линда Лоринг, ако не бяха две неща: не се отвори никаква врата, а прозорците откъм мен бяха затворени. Чаках, послушах се, сгушен до храсталака, но нито имаше какво да чуя, нито ми беше ясно какво чакам. Просто една голяма тъмна кола стоеше неподвижно, със

затворени прозорци в подножието на моите стълби. Не знаех дали моторът е изгасен, защото нищо не чувах. В следващия миг на около шест метра от ъгъла на къщата светна силен червен фар. Голямата кола бавно даде заден ход и светлината на фара окъпа фасадата на къщата.

Полицаяте не се возят в „Кадилаци“. Само големите клечки карат коли с червени фарове — кметове, полицейски шефове, може би и главни прокурори. Сигурно и гангстери.

Фарът продължи да опипва фасадата. Хвърлих се по очи, но той въпреки това ме откри. И се задържа върху мен. Нищо друго. Нито се отвори врата, нито в къщата нещо изшумоля или светна.

После ниско изръмжа сирена — само секунда-две и веднага заглъхна. И най-после къщата оживя, окъпана в светлини, и някакъв мъж с бяло сако се появи на вратата и погледна встрани, към храстите.

— Хайде, нищожество, влизай вътре — засмя се Менендес. — Имаш гости.

Можех да го застрелям, без това ни най-малко да ме затрудни. Но той се дръпна назад и вече беше късно — дори ако бях решил да го направя. Задният прозорец на колата се отвори — чух как го навиха. След което картечен откос проряза склона на около десет метра от мен.

— Хайде, хайде, нищожество — обади се пак Менендес от вратата. — Няма къде да ходиш.

Така че станах и влязох, а фарът старателно ме проследи. Прибрах пистолета обратно в кобура. Качих стъпалото към малката площадка от секвоево дърво пред вратата, влязох и заставах на една крачка от входа. Посред стаята седеше някакъв мъж с кръстосани крака и пистолет, подпрян небрежно на хълбока. Беше дългокрак, с вид на професионален бандит и кожата му изглеждаше изсушена като пергамент — типично за живеещите в слънчев климат. Носеше тъмнокафява габардинена куртка с отворен почти до кръста цип. Погледна ме, без да помръдне нито очите си, нито пистолета. Беше спокоен като тухлена стена на лунна светлина.

Прекалено дълго го наблюдавах. С крайчеца на окото си долових някакво движение отстрани и в следващия момент рамото ми изтръпна от остра болка. Цялата ми ръка се схвана — до върха на пръстите. Обърнах се и видях един едър, зловец мексиканец. Не се хилеше, само ме гледаше. Ръката му с пистолета се отпусна. Имаше мустаци и огромно количество черна, намазана с брилянтин коса, сресана нагоре и после назад. На темето му се мъдреше мръсно сомбреро, чиито кожени връзки висяха повесени отпред, а бродираната му риза вонеше на пот. Няма нищо по-благо от благ мексиканец, нищо по-честно от честен мексиканец и най-вече нищо по-тъжно от тъжен мексиканец. Този беше от коравите. По-корав и да търсите, няма да намерите.

Разтрих си рамото. Усетих лек бодеж, но болката и чувството за изтръпналост не се премахнаха. Ако се бях опитал да извадя пистолета, сигурно щях да го изтърва.

Менендес протегна ръка към главореза си. Онзи му хвърли пищова, без да отклони погледа си от мен, и Менендес го хвана. После застана отпреде ми — лицето му лъщеше.

— Как ти харесва, нищожество? — Черните му очички играеха нагоре-надолу.

Аз само го погледнах. Какво можех да отговоря на такъв въпрос?

— Попитах те нещо, нищожество.

Облизах устните си и също му зададох въпрос.

— Къде остана Агостино? Нали той ти държеше пищовите?

— Чик се оказа слаб човек — тихо отвърна той.

— Винаги си е бил слаб — като шефа си.

Седналият в креслото ме стрелна е поглед.

За една бройка да се усмихне. Коравият, дето парализира ръката ми, нито помръдна, нито се обади. Но знаех, че диша. Усещах вонята му.

— Някой да не се е блъснал в ръката ти, нищожество?

— Препънах се в една енчилада^[1].

Небрежно, без дори да ме погледне, той ме прасна през лицето с дулото.

— Недей да ми остроумничиш, нищожество. Пропусна момента. Предупредиха те, при това най-любезно. Когато си направя труда лично да отида при някого с молба да си пасува — той си пасува. В противен случай пада и вече не става.

Усетих как по бузата ми се стича кръв. И тъпа, сковаваща болка в скулите. Тя се разпростря и скоро ме заболя цялата глава. Ударът не беше силен, но инструментът беше много тежък. Обаче още можех да говоря и никой не ми попречи.

— Откога започна сам да биеш бе, Менди? Мислех, че си имаш наемници за тази цел, като онези, дето пребиха Големия Уили Магун.

— Тук си имам лични причини — обясни ми той с благ глас. Както си имах лични причини да те предупредя. А с Магун работата беше друга, делова. Въобрази си, че може да ме разиграва — мен, който му купувам дрехите и колите, който му напълних банковата сметка и му платих ипотеката. Всички от отдела за борба с порока са от един дол дренки. Ами че аз дори плащах за училището на сина му! Имах всички основания да очаквам някаква благодарност от това копеле. А той какво направи? Влиза, моля ти се, в частния ми кабинет и ми удря шамар в присъствието на слугите!

— Че защо? — заинтересувах се аз със смътнатата надежда да пренасоча яда му към някой друг.

— Защото някаква си флърца отишла и ни наклепала, че сме използвали подправени зарове. После се оказа, че била негова мацка — от време на време. Изхвърлих я от клуба барабар с всичките ѝ пари.

— Напълно правилно — одобрих аз. — Магун би трябвало да знае, че професионалните комарджии играят честно. Аз обаче какво съм ти направил?

Той пак ме цапардоса със замислен вид.

— Ти ми смачка фасона. В моя бизнес не е редно да повтаряме два пъти. На който и да е. Ако направи нещо, за което е бил предупреден да не го прави, значи не държим положението в ръце. А щом не го държим, отпадаме от играта.

— Имам предчувствието, че не е само това. Извинявай, но ще си извадя носната кърпичка.

Дулото на пистолета не ме изпусна за миг, докато я вадех и бършех кръвта от лицето си.

— Някакво си жалко ченге — бавно продължи Менендес — си въобразило, че може да ме прави на маймуна. Че може да ме прави за смях — мен, Менендес. В същност би трябвало да ти тегля ножа, нищожество. Да те нарежа на малки мръвчици.

— Ленъкс е бил твой приятел — започнах аз, без да изпускам погледа му от очи. — И той умря. Заровиха го като куче, без дори да сложат името му над буницето, където са го погребали. А аз направих нещо — съвсем малко — да докажа, че е бил невинен. И това ти смачка фасона? Той ти спасил живота и изгуби собствения си, но какво е това за теб? За теб единствено има значение да се дуеш и да се правиш на голяма клечка. Защото не ти пука ни най-малко за когото и да било освен за самия себе си. Ти не си голям — само устата ти е голяма.

Лицето му замръзна и той замахна да ме ударя, този път с всичка сила. Ръката му не беше завършила замаха, когато пристъпих леко напред и го ритнах в стомаха.

Без да се замисля, без да си правя планове, без да изчислявам шансовете си и дали изобщо имам такива. Просто ми писна да слушам лая му, болеше ме, кървях, а може и да се бях скапал от ударите в главата.

Менди се преви на две и се опита да си поеме дъх, а пистолетът падна от ръката му. Започна да го търси пипнешком, обезумял, а от гърлото му излизаха някакви напрегнати звуци. Ритнах го с коляно в лицето. Той изпищя.

Седналият в стола се изхили. Това ме потресе. Той стана и се приближи, а с него се приближи и пистолетът му.

— Не го убивай — добродушно ме посъветва той. — Трябва ни за жива стръв.

Нещо се раздвижи в сянката на антрето и през вратата влезе Оулз, с празен поглед, безизразно лице и непоклатимо спокойствие. Той наведе очи към Менендес застанал на колене, с глава, опряна на пода.

— Ама че мекотело — презрително каза Оулз.

— Не е мекотело — възразих. — Но го боли. Всеки го боли. Големия Уили Магун мекотело ли е?

Оулз ме погледна. И другият ме погледна. Грубият мексиканец до вратата не беше издал нито звук.

— И махни тази проклета цигара — изръмжах аз на Оулз. — Или я изпуши, или я остави на мира! Призлява ми вече да те гледам! Призлява ми от теб! Призлява ми от всякакви ченгета!

Той се изненада. После се ухили.

— Всичко беше нагласено, детето ми — обясни той жизнерадостно. — Зле ли си изпати? Лошият чичко да не те е ударил по хубавата мутричка? Ако ме питаш, сам си го изпроси и така ти се пада. — Той прехвърли погледа си върху Менди, който бе сгънал колене и лежеше свит на кълбо. Но вече се катереше нагоре по стената на кладенеца — сантиметър по сантиметър. Дишаше на пресекулки.

— Много приказва този — не можеш да му затвориш устата — продължи Оулз. — Особено като е заобиколен от главорези.

Той рязко изправи Менендес на крака. От носа му течеше кръв. Менди измъкна пипнешком от белия си фрак носна кърпичка и я долепи до носа си. Но не гъкна.

— Прецакаха те, миличък — заобяснява Оулз. — Не че съм проливал горчиви сълзи за Магун. Той си го търсеше. Но беше полицаи, а гадини като теб не бива да закачат полицаи — никога!

Менендес свали кърпичката от носа си и погледна Оулз. После мен. После човека, седнал в креслото. После бавно се обърна и изгледа якия мексиканец до вратата. И те го гледаха. Лицата им не изразяваха нищо. После изневиделица се стрелна нож и Менди се нахвърли върху Оулз. Оулз направи една крачка встрани, хвана го за гърлото с една ръка, изби му ножа без никакво затруднение, почти безразлично. После се разкрачи, изпъна си гърба, леко сви крака и вдигна Менендес от пода е една ръка, като го държеше за врата. Мина така през стаята, с висящия за врата Менди, и го залепи за стената. Пусна го, но не и врата му. — Само ме пипни с пръст, и ще те убия — закани му се той. — С едни пръст! — И чак тогава го пусна.

Менди презрително се усмихна, погледна носната си кърпичка и я сгъна така, че кръвта да не се вижда. После погледна към пистолета, с който ме бе удрял. Онзи от креслото се обади, като едва отваряше уста:

— Дори да го докопаш, не е зареден.

— Значи ме метнахте — обърна се Менди към Оулз. — Чух, като му каза.

— Ти нали поръча трима главорези — обясни Оулз. — Само че получи трима помощник-шерифи от Невада. На някой във Вегас не му се нрави, дето забравяш да си уреждаш сметките. Та този някой иска да поговори с теб. Можеш да тръгнеш с помощниците, или ако предпочиташ — ела с мен в участъка, само че с белезници. Долу, в управлението, едно-две момчета отдавна мечтаят да те видят поотблизо.

— Боже, пази Невада — тихо се обади Менди, като погледна пак назад към якия мексиканец до вратата. После се прекръсти бързо и излезе. Якият мексиканец го последва. Другият — изсушеният от пустинното слънце, прибра пистолета и ножа и също излезе, като затвори след себе си вратата. Оулз остана неподвижен и безмълвен. Чу се шумът от блъскането на врати и изреваването на мотора.

— Сигурен ли си, че тези мутри са полицаи? — попитах недоверчиво.

Той се обърна, сякаш се изненада, че ме вижда.

— Показаха ми значките си — лаконично отговори той.

— Хубаво го изработи, Бърни. Bravo! Мислиш ли, че ще стигне жив до Вегас, студенокръвно животно такова?

Отидох в банята, пуснах студената вода, наквасих един пешкир и го притиснах до пулсиращата си буза. После се погледнах в огледалото. Бузата беше подпухнала, обезформена и посиняла, насечена от неравни рани там, където дулото бе ударило костта на скулата. Под лявото ми око също се бе образувала синина. За няколко дни щях да се простя с красотата си.

Оулз се появи зад гърба ми във вид на отражение в огледалото. Майсторски въртеше проклетата си незапалена цигара в уста, както котка си играе с полумъртва мишка и се мъчи да я накара пак да побегне.

— И следващия път не се опитвай да надхитриш полицията — изсумтя той. — Да не мислиш, че ти позволихме да задигнеш фотокопието само за да си направиш кефа? Знаехме прекрасно, че Менди ще хукне веднага да се разправя с теб. И направо му казахме на Стар най-хладнокръвно — не можем да сложим край на комара в щата, но можем да му създадем големи пречки при прибирането на

печалбите. Никой гангстер не пребива на наша територия полицай, дори и кофти полицай, без да си плати за това. Стар ни увери, че няма нищо общо с тази работа, целият бранш много го е яд на Менди и щели да го мървят. Така че, когато Менди се обади да му изпратят един екип яки биячи, които да не са от нашия град, да дойдат да те обработят, Стар му прати в собствената си кола трима познати — на негови разноски. Стар е полицейски комисар във Вегас.

Обърнах се и погледнах Оулз.

— Тази вечер койотите в пустинята добре ще си хапнат. Поздравявам те. Полицейската работа е много възвишена и вдъхновяваща, както виждам. Лошото й е само, че я вършат полицаи.

— Жал ми е за теб, о, геройо! — с неочаквана студена озлобеност изсъска Оулз. — Идеше ми да се изсмея, като те гледах как влизаш в собствения си хол да те претрепят от бой. Но нямах избор, момчето ми. Това е мръсна работа и трябва да се свърши по мръсен начин. За да ги накараш тези типове да говорят, трябва да им позволиш да се почувствуват силни. Чак кой знае колко не си пострадал, но трябваше да те посплескат малко, нямаше как.

— Ах, колко ми е мъчно, че съм ти причинил такива страдания.

Той приближи напрегнатото си лице до моето.

— Мразя комарджиите — каза с дрезгав глас. — Мразя ги, както мразя продавачите на наркотици. Те спекулират с една болест, която е не по-малко развращаваща от наркоманията. Да не мислиш, че казината в Рино и Вегас са създадени за безобидни развлечения? Те са за дребните риби, за глупците, дето искат малко да пуснат, много да спечелят, за момчето, което ще се отбие с плика със заплатата и после няма да има какво да яде през седмицата. Богатият ще изгуби четирийсет бона, ще се изхили и ще се бръкне за още. Но голямата печалба в този бизнес не е от богатите играчи. Тя се трупа цент по цент, долар по долар, рядко от по пет долара. Големите пари в комара текат като вода от чешмата — една постоянна струя, която не спира. Ако питаш мен, всеки, който реши да пречука някой професионален комарджия, е добре дошъл. Аз съм за. А когато правителството прибира част от печалбата им и я нарича данъци, то по същество помага на гангстерите да продължат да си вършат бизнеса. Ако някой бръснар или фризьорка заложат по два долара на конни надбягвания, в чий джоб отиват тези пари? На гангстерите. Печалбите им са от

натрупването и такива дребни суми. Хората искат честна полиция. А за какво им е? Та ние в нашия щат имаме целогодишно легални конни надбягвания. Те си действуват по закона и щатът си получава своята част от печалбата, но при събиращите на облози се залага петдесет пъти повече, отколкото на самия хиподром. В един и същ ден може да има осем-десет надбягвания и половината от тях свършват, както нареди някой отгоре. Жокеят може да спечели състезанието само по един начин, но може да го загуби по двайсет различни начина, при това под носа на наблюдателите, които са безпомощни да направят каквото и да било, защото жокеят си знае работата. И това, приятелче, се нарича комар в рамките на закона — чист честен бизнес с одобрението на щатското правителство. Така ли е? Само че аз съм на друго мнение. Защото това е комар и той възпитава комарджии и като се замислиш малко, ще ти стане ясно, че честен комар няма и не може да има.

— Сега по-добре ли ти е? — попитах аз, докато си слагах безцветен йод на раните.

— Аз съм един стар, уморен, победен полицаи. И единственото чувство, на което съм способен, е яд.

Обърнах се и го погледнах.

— Ти си много добър полицаи, Бърни, но каузата, за която се бориш, е безкрайно грешна. И така е с всички вас, полицаите. Стоварват вината на грешен адрес. Ако някой си загуби заплатата на зарове, искате да спрете комара, ако се напие — да спрете алкохола. Ако има блъснат и убит от кола — да се спре производството на автомобили. Ако пипнат някого с момиче в хотелска стая — да спрете половите сношения. Ако падне от стълбата — да сирете строителството.

— О, я стига си плямпал!

— Ами да, ето, накарай ме да си затворя устата. Аз какво съм — само един гражданин. Я стига, Бърни! Причината за съществуването на гангстери и престъпни организации не е в корумпираните политици и техните агенти в кметството и съда. Престъпността не е болест, а симптом. Полицаите ми приличат на лекари, които предписват аспириин за тумор в мозъка с тази разлика само, че биха предпочели да го излекуват с палка по главата. Ние сме голям, корав, богат и див народ и престъпността е цената, която плащаме за това, както организираната престъпност е цената на нашата организираност. И

това не е от вчера. Организираната престъпност просто е мръсната страна на бързо спечеления долар.

— А коя е чистата му страна?

— Никога не съм я виждал. Защо не питаш Харлан Потър? Дай да пийнем по нещо.

— Ако се беше видял как изглеждаше, като влизаше през вратата — сети се пак Оулз.

— Абе и ти да се беше видял, когато Менди замахна с ножа.

— Квит — каза Оулз и ми протегна ръка.

Пийнахме по чашка и той си тръгна през задната врата, с която собствено ръчно се бил занимавал предната нощ. Оказа се, че бил идвал на разузнаване. Задните врати, ако се отворят, изобщо не са проблем, особено ако на всичко отгоре са стари и дървото им вече се е разсъхнало. Избивате гвоздеите от пантите — останалото е лесно. Оулз ми показва следите по вратата, преди да тръгне да заобикаля хълма, където беше паркирал. Със същата лекота можел да се оправи и с предната врата, но щяло да се наложи да разбива ключалката. И много щяло да личи.

Гледах го как се катери по склона с фенерче в ръка, докато изчезна зад хребета. Заклучих вратата, сипах си още една чаша разредено, върнах се в хола и седнах. Погледнах часовника. Още беше рано. Само ми се струваше, че бе минало много време, откак се бях прибрал.

Отидох до телефона, набрах централата и помолих да ме свържат с Лорингови. Икономът ме попита как се казвам и отиде да провери дали мисиз Лоринг си била у дома. Беше.

— Че бях коза, бях — съобщих аз. — Само че тигъра го хванаха жив. Малко съм изранен.

— Трябва някой ден да ми разкажеш всичко. — Гласът ѝ прозвуча отдалеч, сякаш вече беше в Париж.

— Мога да ти го разкажа на чашка — ако имаш време.

— Тази вечер? Опаковам си багажа и се изнасям. Боя се, че няма да мога.

— Да, разбирам. Е, помислих си, че би ти било интересно. Много мило, че ме предупреди. Твоят старец нямаше нищо общо с цялата работа.

— Сигурен ли си? — Напълно.

— Почакай малко. — Тя изчезна някъде, а като се върна, гласът ѝ прозвуча много по-топло. — Струва ми се, че все пак ще имам време за една чашка. Къде?

— Където кажеш. Нямам кола тази вечер, но ще хвана едно такси.

— Глупости, аз ще мина да те взема, но най-рано след час. Какъв ти е адресът?

Продиктувах ѝ го и затворихме. Запалих лампата на площадката пред къщата, застанах до отворената врата и вдишвах дълбоко нощния въздух. Беше доста застудяло.

Прибрах се и направих опит да се свържа с Лони Морган, но не можах. После ей така, заради номера, поръчах разговор с клуб „Костенурката“ в Лас Вегас, с мистър Ранди Стар. Най-вероятно щеше да откаже да отговори. Но се излъгах. Гласът му беше тих, делови.

— Радвам се да ви чуя, Марлоу. Приятелите на Тери са и мои приятели. С какво мога да ви бъда полезен?

— Менди вече пътува.

— Закъде?

— За Вегас с трима главорези, изпратени от вас, в голям черен „Кадилак“ с червени фарове и сирена. Нали не се лъжа, че колата е ваша?

Той се засмя.

— Във Вегас, както писа един вестникар, и полицейските ни коли са „Кадилаци“. За какво точно става дума?

— Менди се беше скрил в къщата ми с още двама бандити. Възнамеряваше да ми даде да се разбере, с други думи, да ме пребие заради нещо, отпечатано във вестника по моя вина, както той смяташе.

— Вината ваша ли беше?

— Аз не притежавам вестници, мистър Стар.

— А аз не притежавам бандити в „Кадилаци“, мистър Марлоу.

— Може да са били полицаи.

— Това не ми е известно. Нещо друго?

— Той ме удари няколко пъти с пистолета си. Аз го ритнах в стомаха и после го ритнах с коляно в носа. Хич не му хареса. Но въпреки това се надявам да стигне жив в Лас Вегас.

— Ще стигне, щом е тръгнал насам. Съжалявам, но трябва да приключим разговора.

— Само една секунда, Стар. Вие замесен ли сте в историята с Отатоклан, или Менди сам я изработи?

— Моля?

— Не ме занасяйте, Стар. Менди не го беше яд на мен за това, за което претендираше, че го е яд. Иначе нямаше да дойде да се крие в къщата ми и да се опита да ме обработи като Големия Уили Магун. Не се връзва. Той ме предупреди да кротувам и да не чопля делото Ленъкс. Но аз го разчоплих, защото нещата така се завъртяха. Затова той се опита, както вече ви казах, да ме обработи. Но причината е по-сериозна.

— Разбирам — бавно изговори той, но гласът му беше все още мек и тих. — Значи мислите, че има нещо нередно в начина, по който умря Тери? Че не се е застрелял например, а някой друг е свършил тази работа?

— Ако знаех някои подробности, щеше да е по-добре. Той остави признание, което се оказа лъжливо. Написа ми писмо, което получих по пощата. Някакъв келнер или пиколо щял да го измъкне от стаята му и да го пусне в пощенската кутия. Полицията го следяла и не можел да се измъкне. В писмото имаше много тлъста банкнота и последната дума била дописана в момента, в който вече се чукало на вратата. Интересува ме кой е влязъл в стаята.

— Защо?

— Защото ако е бил келнерът или някое пиколо, Тери щеше да допълни още един ред в потвърждение на този факт. А ако е бил полицай, писмото нямаше да бъде пуснато. Така че — кой е влязъл... и защо Тери е написал признанието?

— Нямам представа, Марлоу. Нямам никаква представа.

— Извинете за безпокойството, мистър Стар.

— Моля ви се, радвам се, че се обадихте. Ще попитам Менди дали той няма никаква представа.

— Да... ако го видите някога... жив. Ако ли не — намерете отговор на въпроса ми, въпреки всичко. Докато друг не е сторил това.

— Например вие? — Гласът загрубя, но си остана тих.

— Не, мистър Стар. Не аз. Някой, който може да ни издуха от Вегас, без дори да си поеме дълбоко въздух. Повярвайте ми, мистър Стар. Повярвайте ми. Всичко казано е самата истина.

— А Менди ще го видя жив. За това не се тревожете, Марлоу.

— Така и предположих — че сте в течение. Лека нощ, мистър Стар.

---

[1] Мексиканска пирожка с лютив пълнеж. Б. пр. ↑

Когато „Кадилакът“ спря пред къщи и вратата се отвори, аз излязох на площадката, за да ѝ се обадя. Но възрастният цветнокож шофьор ѝ държеше вратата и тя вече слизаше от колата. После тръгна след нея по стълбата с малко куфарче в ръка. Така че изчаках.

Тя стигна горната площадка и се обърна, към шофьора:

— Мистър Марлоу ще ме закара после в хотела, Еймъс. Благодаря ти за всичко. Ще ти се обадя сутринта.

— Да, мисиз Лоринг. Може ли да задам на мистър Марлоу един въпрос?

— Разбира се, Еймъс.

Той постави куфарчето в антрето, а тя мина покрай нас и ни остави сами.

— „Старея... старея... но все още се ветрея.“ Какво значи това, мистър Марлоу?

— Абсолютно нищо. Но звучи добре. Той се усмихна.

— Това е от „Любовната песен на Дж. Алфред Пруфрок“. А ето още: „Жени излизаха и влизаха и Микеланджело обсъждаха“. Това говори ли ви нещо?

— Да — че много слабо е познавал жените.

— Мнението ви съвпада с моето, сър. Въпреки това Т. С. Елиът много ми харесва.

— „Въпреки това“ ли казахте?

— Да, защо? Неправилно ли се изразих?

— Не, но не казвайте такова нещо пред някой милионер. Ще помисли, че му се подигравате.

Той се усмихна тъжно.

— И през ум не би ми минало. Нещо лошо ли ви е сполетяло?

— Не, по рождение съм си така. Лека нощ, Еймъс.

— Лека нощ, сър.

Той слезе обратно по стълбите, а аз влязох в къщата. Линда Лоринг стоеше наред хола и оглеждаше обстановката.

— Еймъс е завършил Хауардския университет — осведоми ме тя.
— Живееш на много несигурно място — за несигурен човек като теб.

— Сигурни места не съществуват.

— Горкото ти лице. Кой го направи?

— Менди Менендес.

— А ти какво му направи?

— Нищо особено. Ритнах го един-два пъти. Той попадна в клопка. Сега го карат към Невада в компанията на трима-четирима яки помощник-шерифи от същия щат. Забрави за него.

Тя седна на канапето.

— Какво ще пиеш? — попитах. Извадих кутия цигари и я протегнах към нея. Каза, че не ѝ се пушело. Щяла да пие, каквото ѝ предложи.

— Какво ще кажеш за шампанско? Нямам кофичка за лед, но е изстудено. От две години го пазя. Две бутилки. Френско. Мисля, че е добро, но не съм специалист.

— За кого си го пазил?

— За теб.

Тя се усмихна, но погледът ѝ продължаваше да опипва лицето ми.

— Целият си нарязан. — Протегна ръка и леко ме докосна с пръсти. — Значи за мен? Едва ли. Познаваме се само от два месеца.

— Значи съм го пазил за в случай, че се срещнем. Ще ида да го донеса.

Взех куфарчето и го понесох със себе си.

— Би ли ми казал накъде го понесе? — рязко попита тя.

— Това нали е куфарче?

— Остави го и ела тук.

Така ѝ направих. Очите ѝ святкаха, но същевременно имаха сънен вид.

— Това е нещо ново — бавно изрече тя. — Съвсем ново.

— В какъв смисъл?

— Никога с пръст не си ме докоснал. Никакво ухажване, никакви намеци, никакви ръце, нищо. Имах те за суров, саркастичен и студен.

— Такъв съм си — понякога.

— А сега, понеже съм тук, предполагам, че след като погълнем достатъчно количество шампанско, възнамеряваш без много приказки

да ме проснеш на леглото. Така ли е?

— Искрено казано, такава идея се мярна за миг в дъното на съзнанието ми.

— Поласкана съм, но ако не искам по този начин? Ти ми харесваш. Дори много. Но от това не следва, че ще легна с теб. Не избързваш ли със заключенията само защото нося със себе си малко куфарче?

— Може и да греша — съгласих се. Отидох и върнах куфарчето там, откъдето го бях взел. Отивам да донеса шампанското.

— Не исках да те засегна. Може би ще размислиш и ще спестиш шампанското за по такъв случай?

— То е само две бутилки. За по такъв случай трябва цяла каса.

— Ах, няма? — ядоса се тя изведнъж. — Значи само запълвам дупка, докато се появи някоя по-хубава и привлекателна. Много ти благодаря. Сега пък ти ме засегна, но все пак утешително е, че съм на сигурно място тук. Ако си въобразяваш, че ще ме размекнеш с една бутилка шампанско, много се лъжеш.

— Вече си признах грешката.

— Фактът, че споменах развода си и че Еймъс ме остави тук е куфарчето, не означава, че съм чак толкова леснодостъпна — продължи тя все така сърдито.

— Престани с това куфарче! — изръмжах аз. — Стига! Само го спомени още веднъж, и ще го изхвърля надолу по стълбите! Поканих те на чашка. Отивам в кухнята да донеса пиенето. И край! Изобщо не съм възнамерявал да те напивам. Не искаш да спиш с мен. Разбрах. Нямах основания да искаш. Но това не ти пречи да изпием по чаша шампанско, нали? Няма защо да спорим кой кого кога и как е щял да прелъсти и с колко шампанско.

— Какво се разбесня? — изчерви се тя.

— Това е пак един гамбит — продължих да се зъбя аз. — Знам поне петдесет и ги мразя до един — всичките са фалшиви и жива подигравка с човека!

Тя стана, дойде при мен и леко прекара пръсти по раните и подутините на лицето ми.

— Извинявай. Аз съм една уморена, разочарована жена. Бъди мил с мен. Никой не ме обича.

— Не си уморена и не си по-разочарована от повечето хора. По правило трябва да си също толкова повърхностна, разглезена и развратна, колкото беше сестра ти. По някакво чудо не си. В теб се е събрала цялата честност и голяма част от силата на цялото ви семейство. Ти нямаш нужда от човек, който да е мил с теб.

Обърнах се, отидох в кухнята, извадих едната бутилка от хладилника, отпуших я, бързо напълних две плоски чаши и пресуших едната. Шампанското беше силно газирано и ми излязоха сълзи от очите, но това не ми попречи да я изгълтам на един дъх. После пак я напълних, сложих всичко на подноса и го отнесох в хола.

Но Линда я нямаше. И куфарчето го нямаше. Оставих подноса и отворих входната врата. Не бях чул да се отваря, а и тя не беше с кола. Изобщо не бях чул нищо.

В този момент тя се обади зад гърба ми: — Кретен, да не мислиш, че ще избягам?

Затворих вратата и се обърнах. Беше си разпуснала косите, на краката си бе обула на босо пантофки и се бе преоблякла в копринен халат с цвета на залеза, както го рисуват по японските гравюри. Бавно се приближи до мен с неочаквано свенлива усмивка. Подадох ѝ едната чаша. Тя я пие, отпи веднъж-два пъти и ми я върна.

— Много е хубаво — каза. После безшумни и без следа от преструвка се отпусна в прегръдките ми, притисна устата си до моята и отвори устни. Езикът ѝ се докосна до моя. След доста време отметна глава назад, но не махна ръцете си от врата ми. Очите ѝ искряха.

— От самото начало имах такива намерения — призна си тя. — Но се правех на труднодостъпна. Не знам защо. Може би от нерви. В същност не съм леконравна, ни най-малко. Жалко, нали?

— Ако те мислех за такава, щях да започна да те свалям още първия път, в „При Виктор“. Тя бавно поклати глава и се усмихна. Не съм на това мнение. Затова съм тук.

— Е, може би не онази вечер — съгласих се аз. — Тя принадлежеше на друг.

— Или ти изобщо не сваляш по баровете?

— Рядко ми се случва. Осветлението е много лошо.

— А много жени ходят по баровете само за да ги свалят.

— И много стават сутрин със същите намерения.

— Да, но нали алкохолът е възбуждащо средство — поне до известна степен?

— Лекарите го препоръчват.

— Кой спомена нещо за лекари? Я ми дай шампанско.

Аз пак я целунах. Леко, приятно.

— Искам да целуна нещастната ти буза — каза тя. — Гореща е, пари.

— Иначе съм леденостуден.

— Не си. Дай шампанско.

— Защо?

— Ако не го изпием, ще изветрее. Освен това обичам вкуса на шампанското.

— Тогава добре.

— Обичаш ли ме много? Или по-скоро — ще ме обичаш ли, ако легна с теб?

— Не е изключено.

— Не си длъжен да лягаш с мен. Не настоявам кой знае колко.

— Благодаря ти все пак.

— Искам шампанско.

— Колко пари имаш?

— Изобщо ли? Откъде да знам? Около осем милиона долара.

— Реших — ще легна с теб.

— Продажник.

— Шампанското аз съм го купил.

— По дяволите шампанското.

Един час по-късно тя протегна голата си ръка, погъделичка ме по ухото и попита: — Би ли се оженил за мен?

— Няма да изкараме заедно и половин година.

— Добре де, дори да е така, не си ли заслужава да опитаме? Ти какво очакваш от живота — пълна застраховка от всякакви рискове?

— Аз съм на четирийсет и две години. Разглезен съм от продължителна независимост. И ти си разглезена — макар и немного — от парите.

— Аз пък съм на трийсет и шест. Нищо срамно няма в това, да имаш пари, нито пък да се ожениш за богата жена. Повечето от онези, които имат пари, не ги заслужават и не знаят какво да правят с тях. Но няма да е за дълго. Ще има още една война и като свърши — никой няма да има пари освен престъпниците. На всички останали ще ни удържат данъци за този, дето духа.

Погалих я по косата и навих един кичур около пръста си.

— Може и да си права.

— Ако искаш, да заминем за Париж и да се позабавляваме. — Тя се повдигна на лакът и ме погледна отгоре надолу.

Виждах блясъка в очите ѝ, но не можех да различа израза им. — Да не си против женитбата изобщо?

— За двама души на всеки сто тя е чудесно нещо. Останалите гледат да я карат някак си. И след двайсет години брак мъжът пак си остава с пръст в устата. Американските момичета са чудесни. Но американските съпруги са големи експанзионистки. Освен това...

— Дай малко шампанско.

— Освен това — продължих аз — за теб нашият брак ще е само случка в живота ти. Единствено първият развод се изживява тежко. След него проблемът е чисто финансов. А за теб и това дори не е проблем. След десет години ще ме срещнеш на улицата и ще се почудиш къде, по дяволите, си го виждала това лице. Ако изобщо ме забележиш.

— Ах, ти, самодоволно, самозадоволено, самонадеяно, недосегаемо копеле! Дай шампанско!

— А така ще ме запомниш.

— На всичко отгоре си и суетен. Страшно суетен, макар че в момента малко си поохлузен. Значи смяташ, че ще те запомня? Независимо за колко мъже ще се омъжа и с колко ще спя, теб ще те запомня? Че защо да те помня?

— Пардон. Надценил съм се. Ще отида за шампанското.

— Ах, колко сме мили и разумни! — продължи тя саркастично. — Аз съм богата, скъпи, и винаги ще бъда безкрайно богата. Мога да ти купя целия свят, само че не го заслужаваш. А ти какво имаш? Празен дом, в който да се завръщаш, без дори куче или котка, малка задушна канцеларийка, в която да стоиш и да чакаш. Дори и да се разведа с теб, пак няма да ти разреши да се върнеш към такъв живот.

— И как ще ме спреш? Аз да не съм Тери Ленъкс?

— Моля те. Нека не говорим за него. Нито за онази златокоса ледена висулка, мадам Уейд. Нито за нещастния й, пиан, загубен съпруг. Нима искаш да си единственият мъж, който ме е отхвърлил? Що за гордост е това? Аз ти правя най-големия комплимент, на който съм способна: предложение за женитба.

— Ти ми направи и по-голям комплимент. Тя се разплака.

— Глупак, абсолютен глупак! — Бузите й се измокриха. Усецах сълзите по тях. — Дори да изкараме половин година, или една, или две! Какво ще загубиш освен праха по бюрото си, мръсотията по щорите и самотата на един празен живот?

— Ще пиеш ли шампанско, или вече не искаш?

— Искам.

Придърпах я към себе си и тя се разрева на рамото ми. Не беше влюбена в мен, и двамата го знаехме. И не плачеше заради мен. Просто й беше време да пролее малко сълзи.

После се отдръпна от мен и аз станах, а тя отиде в банята да си оправи лицето. Донесох шампанското. Когато излезе от банята, тя се усмихваше.

— Извинявай за глупостите ми. След шест месеца няма дори да си спомня името ти. Донеси го в хола. Искам светлини.

Направих, каквото каза. Линда седна на канапето, както и преди. Сложих шампанското пред нея. Тя погледна чашата, но не я докосна.

— Аз ще ти се представя — казах. — И ще пием нещо.

— Като тази нощ?

— Никога вече няма да е същото.

Тя вдигна чашата, отпи бавно, обърна се и хвърли остатъка в лицето ми. После пак се разплака. Извадих носна кърпичка, избърсах си лицето, а после и нейното.

— Не знам защо го направих — хлипаше тя. — Но, моля те, не казвай, че съм жена и че жените никога не знаят какво вършат.

Сипах ѝ още шампанско и се засмях. Тя бавно го изпи, после се обърна и легна на коленете ми.

— Уморена съм. Този път ще трябва да ме носиш.

След малко вече спеше.

Сутринта станах и направих кафе, а тя все още спеше. Взех един душ, обръснах се и се облякох.

Чак тогава се събуди. Закусихме заедно. Извиках такси и свалих куфарчето по стълбите.

Казахме си довиждане. Гледах след таксито, докато се изгуби от погледа ми. Качих се горе, влязох в спалнята, разтурих цялото легло и наново го оправих. Върху една от възглавниците намерих дълъг черен косъм. В стомаха си усещах твърда буца.

Французите си имат поговорка за това. Тези копелета за всичко си имат поговорка и винаги са прави. Да кажеш сбогом, в известен смисъл значи да умреш.

Сюъл Ендикът ме осведоми по телефона, че работел до късно и нямал нищо против да се отбия при него към седем и половина вечерта.

Кабинетът му беше ъглов, със син мокет, махагоново бюро с дърворезба по ъглите, очевидно старо и много ценно, обичайните библиотечни шкафове със стъклени витрини, с подредени в тях правни книги с бозови корици. По стените бяха окачени обичайните шаржове от Спай на знаменити английски съдии, а на южната стена висеше само голям портрет на съдията Оливър Уендър Холмз. Столът на Ендикът беше тапициран с черна кожа на баклавички. Съвсем наблизко, подръка, имаше шкаф, натъпкан с книжа.

Беше без сако и имаше уморен вид, но лицето му и без това винаги изглеждаше уморено. Пушеше една от блудкавите си цигари. Част от пепелта беше паднала по разхлабената му вратовръзка. Правата му черна коса беше разпиляна и му падаше в очите.

След като седнах, той мълчаливо се вторачи в мен. После каза:

— Голям инат сте, не съм срещал втори като вас. Нима продължавате да ровите из онази каша?

— Има едно-две неща, които ме смущават. Сега мога ли да очаквам отговор на въпроса си, дали ме посетихте в пандиза от името на Харлан Потър?

Той кимна. Докоснах леко бузата си. Раните бяха зараснали и подутината се беше разнесла, но изглежда, че един от ударите ми беше засегнал някакъв нерв. Все още усещах част от бузата си като схваната. Непрекъснато, без да се усещам, я опипвах с ръка. С течение на времето щеше да мине от само себе си.

— И че по време на пътуването си в Отатоклан сте бил временно упълномощен като представител на прокуратурата?

— Да, но престанете да ги говорите тези неща. За мен връзката с мистър Потър беше от голямо значение. Може би съм си придал излишна важност.

— Нима вече не е?

Той поклати глава.

— Не, той си урежда юридическите въпроси чрез адвокатските фирми в Сан Франциско, Ню Йорк и Вашингтон.

— Предполагам, че страшно ме мрази — ако изобщо си спомня за мен.

Ендикът се усмихна.

— Колкото и да е странно, той за всичко обвинява зет си, доктор Лоринг. Човек като Харлан Потър трябва да обвинява някого. Няма начин той самият да има вина. Според него, ако Лоринг не бил давал на мисиз Уейд опасни наркотици, нищо нямало да се случи.

— Греша. Вие нали видяхте тялото на Тери Ленъкс в Отатоклан?

— Видях го. В задната стаичка на една дърводелска работилничка. Нямаха дори морга. Дърводелецът тъкмо правеше ковчега. Тялото беше ледено-студено. Видях раната в слепоочието. Няма никакво съмнение, че беше той, ако в това именно се съмнявате.

— Не, мистър Ендикът, не съм се съмнявал в това, защото с лице като неговото трудно може да стане грешка. Макар че е бил леко дегизиран, нали?

— Лицето и ръцете бяха потъмнени, а косата беше боядисана черна. Но белезите все така си личаха. Пък и отпечатъците от пръстите много лесно ги сравнихме с оставените в къщата му.

— Какво ще кажете за полицията в Отатоклан?

— Примитивна. Шефът им е полуграмотен. Но знаеше как се снемат отпечатъци от пръсти и всичко останало. Времето беше горещо, дори прекалено. — Той се намръщи, извади цигарата от устата си и я хвърли небрежно в олромен базалтов пепелник. — Трябваше да донесат лед от хотела. И то много. Никакво балсамиране. Всякакво бавене беше недопустимо.

— Говорите ли испански, мистър Ендикът?

— Само няколко думи. Управителят на хотела ми превеждаше. — Ендикът се усмихна. — Голямо конте и тарикат. Имаше вид на мошеник, но беше много учтив и услужлив. За нула време приключихме с цялата работа.

— Получих писмо от Тери. Предполагам, че мистър Потър знае за него, защото споменах пред дъщеря му, мисиз Лоринг. Даже ѝ го показах. Вътре имаше портрет на Мадисън.

— Какво имаше?

— Банкнота от пет хиляди долара.

Той повдигна вежди.

— Брей! Е, можел е да си го позволи. Жена му, като се оженили втория път, му броила на ръка четвърт милион. Имам сведения, че е възнамерявал, така или иначе, да се прехвърли да живее в Мексико — независимо от случилото се. Какво е станало с парите, нямам представа. По този въпрос не бях осведомен.

— Ето го писмото, мистър Ендикът, ако желаете да го прочетете.

Извадих го и му го подадох. Той внимателно го изчете, така както адвокатите четат всичко — от край до край. После го сложи на бюрото, облегна се назад и се загледа в празното пространство.

— Прилича ми на литературно есе — тихо се обади след малко.
— Чудя се защо го е направил.

— Защо се самоуби, защо остави признание или защо ми е написал това писмо?

— Защо призна и се самоуби, разбира се — рязко поясни той. — Писмото с ясно. Но поне сте получили добро възнаграждение за всичко, което направихте за него — включително и след това.

— Смущава ме моментът с пощенската кутия. Нали пише, че на улицата под прозореца му имало пощенска кутия и келнерът от хотела щял да вдигне писмото, преди да го пусне — за да можел Тери да се увери, че е пуснато.

Очите на Ендикът изведнъж придобиха сънлив вид.

— Е, та? — попита безразлично. Извади от квадратна кутия още една от своите цигари с филтър. Аз се пресегнах със запалката през бюрото.

— Ами в градче като Отатоклан едва ли има пощенска кутия — поясних аз.

— Продължавайте.

— В първия момент това ми убягна от вниманието. Но после проучих що за място е. Най-обикновено селце. Десет-дванайсет хиляди жители. Една улица, и то наполовина павирана. Шефът на полицията използва за служебна кола един „Форд“ от най-първите модели. Пощата се намира на единия край на помещението, където е магазинът. Има хотел, едно-две кафенета. Пътищата са в окаяно състояние, но имат съвсем малко летище, защото в планините наоколо

гъмжи от дивеч и пристигат много ловци. Та единственият що-годе удобен начин да се стигне дотам е но въздуха.

— Продължавайте, за ловуването там ми е известно.

— Та значи на улицата имало пощенска кутия? Както и хиподром, игрища за голф, тенис-кортове, парк с фонтани и естради за оркестъра?

— Значи е сбъркал — студено ме сряза Ендикът. — Може да му е заприличало на пощенска кутия — ако е било например кошче за отпадъци.

Станах. Взех си писмото, сгънах го и го прибрах в джоба си.

— Кошче за боклук, казвате? Сигурно това е било. Боядисано в цветовете на мексиканското знаме — зелено, бяло и червено — и отгоре е пишело с едри букви — ПАЗЕТЕ ЧИСТ СВОЯ ГРАД. На испански, разбира се. А наблизо са се излежавали седем крастави кучета.

— Стига остроумия, Марлоу.

— Извинявайте, ако е проличало колко съм интелигентен. И още нещо, което вече изтъкнах пред Ранди Стар. Как е станало, че писмото изобщо е било пуснато по пощата? Ако се съди по съдържанието, всичко е било предварително уредено. Значи някой му е казал за пощенската кутия. Тоест някой е излъгал. И някой въпреки всичко е пуснал писмо с пет хилядарки вътре. Любопитно, не ви ли се струва? Той изпусна дим от устата си и старателно го проследи с поглед как се вие из въздуха.

— И какво е заключението ви — и защо сте се обадили на Стар?

— Стар и едно лайно на име Менендес, което за момента не е сред нас, са били заедно с Тери в английската армия и се сприятелили. В някои отношения не са редовни граждани — бих казал даже във всяко едно отношение, — но все още са запазили дълбоко в себе си някакво чувство за лично достойнство. Поради очевидни причини тук, в Лос Анджелиз, историята беше старателно потулена. Но и в Отатоклан е имало потуляване по съвсем други причини.

— Та какво е заключението ви? — отново попита той доста по-остро.

— А вашето?

Ендикът не ми отговори. Така че му благодарих за времето, което ми отдели, и си тръгнах.

Лицето му беше намръщено, като отварях вратата, но реших, че това е признак на искрена озадаченост. А може да се е опитвал да си припомни как е изглеждала улицата пред хотела и дали е имало пощенска кутия.

Пуснах още едно колелце в действие и това беше. Но то се въртя цял месец, преди да се задвижи машината.

И тогава, един петък сутринта, заварих в чакалнята пред кабинета си някакъв непознат. Беше елегантен мексиканец или просто латиноамериканец. Седеше до прозореца и пушеше кафява цигара с много силен аромат. Беше висок, строен и много елегантен, със спретнати черни мустаци и черна коса, малко по-дълга, отколкото се носи у нас, и светлобежов костюм от някаква рехава материя. На очите си имаше зелени слънчеви очила. Като ме видя, учтиво стана от стола.

— Сеньор Марлоу?

— На вашите услуги.

Той ми подаде сгънат лист хартия. — *Un aviso de parte del Senor Starr en Las Vegas, senor. Habla Usted espanol?*^[1]

— Да, ако не говорите бързо. Но предпочитам на английски.

— Тогава на английски. За мен това е без значение.

Взех листчето и го разгънах.

„Представям ви Сиско Майоранос, мой добър приятел. Струва ми се, че има какво да ви разкаже. С.“

— Да влезем вътре, сеньор Майоранос.

Отворих вратата и му направих път да мине. Като мина покрай мен, ме лъхна на парфюм. И веждите му бяха ужасно изискани. Но изглежда, че не беше чак толкова изискан, колкото изглеждаше, защото и на двете му бузи имаше белези от удари с нож.

---

[1] Нося бележка за вас от господин Стар от Лас Вегас. Говорите ли испански? (Исп.) Б. пр. ↑

Той седна в стола за клиенти и кръстоса крак връз крак.

— Разбрах, че желаете да получите някаква информация за сеньор Ленъкс.

— Интересува ме само последната сцена.

— Аз бях там през цялото време, сеньор. Работех в хотела. — Той сви рамене. — Работата ми беше незначителна и, разбира се, временна. Бях на регистрацията, дневен дежурен. — Английският му беше безупречен, но интонацията беше леко испанска, искам да кажа, латиноамериканска: гласът му се издигаше и спадаше на места, които за американското ухо бяха крайно неуместни. Също като бученето на океана.

— Нямате вид на такъв — забелязах.

— Човек изпада в затруднени положения.

— Кой пусна писмото му до мен?

Той отвори кутия цигари и ми я поднесе.

— Опитайте една от моите. Но аз поклатих глава.

— Прекалено са ми силни. Колумбийските ми харесват, но тези, кубинските, са направо смърт.

Той се усмихна едва-едва, запали една от отровите си и изпусна дим. Беше толкова изискан, че започваше да ме дразни.

— Знам всичко за писмото, сеньор. Мосото се страхуваше да се качи в стаята на сеньор Ленъкс, след като поставиха guarda. Кука или ченге, както го казвате. Така че аз лично отнесох писмото в пощата. Това стана след изстрела — нали разбирате?

— Трябвало е да надникнете в плика — вътре имаше една голяма банкнота.

— Писмото беше запечатано — хладно ми отвърна той. — El honor no se mueve de lado como los con-grejos. Това значи: честта не се движи настрани като раците, сеньор.

— Извинете. Моля ви да продължите.

— Когато влязох в стаята и затворих вратата в лицето на ченгето, сеньор Ленъкс държеше в лявата си ръка една банкнота от сто песос. А в дясната — пистолета. На масичката пред него имаше писмо и друг лист хартия, който не съм чел. Отказах да взема банкнотата.

— Ами да, толкова много пари — обадох се аз, но той не реагира, на саркастичната ми забележка.

— Той обаче настоя, така че накрая се съгласих, взех я и покъсно я дадох на мосото. Изнесох писмото под салфетката на подноса, с който му бяха занесли предишната поръчка кафе. Ченгето ме изгледа, но нищо не каза. Бях стигнал почти до средата на стълбата, когато чух изстрела. Скрих моментално писмото и изтичах пак догоре. Ченгето се мъчеше да разбие вратата с ритници. Аз я отключих. Сеньор Ленъкс беше мъртъв. — Той леко прекара пръст по ръба на бюрото и въздъхна. — Останалото сигурно ви е известно.

— Хотелът беше ли пълен?

— Не, само пет-шест стаи бяха заети.

— С американци?

Имаше и двама североамериканци. Ловджии.

— Истински грингос^[1], или натурализирани мексиканци?

Той бавно започна да чертае фигури по бежовия плат на панталона си, малко над коляното.

— Единият може би беше от мексикански произход. Говореше испански на граничен диалект, който е ужасно просташки.

— Доближавали ли са изобщо стаята на Ленъкс? Той рязко вдигна глава, но зелените очила скриваха погледа му.

— Защо да я доближават, сеньор?

Аз кимнах.

— Много мило, че дойдохте да ми разкажете всичко, сеньор Майоранос. Предайте на Ранди, че съм му признателен за това.

— No hay de que, senor.^[2]

— А по-нататък, ако има време, нека ми изпрати някой, който знае какво говори.

— Сеньор? — Гласът му прозвуча меко, но ледено-студено. — Нима поставяте думите ми под съмнение?

— Абе вие, латиноамериканците, само за чест говорите. А честта е прикритие за мошениците — понякога. Не се ядосвайте. Седете си спокойно и аз ще ви го разкажа по друг начин.

Той се облегна назад с надменен вид.

— Имайте пред вид, че моето ще бъде само една импровизация. Може и да греша. Но може и да съм прав. Двамата американци не са били там случайно. Пристигнали са със самолет. Престрували са се на ловци. Единият се казвал Менендес, комарджия. Може да се е записал в хотела под друго име, не знам. Ленъкс е знаел, че са там. Знаел е и защо са там. Писмото до мен е в резултат на угризения на съвестта. Защото ме изигра като пръв балама, но беше прекалено свестен, за да не му е неудобно след такова нещо. Банкнотата от пет хиляди долара е сложил в плика, защото е носел много пари в себе си, а знаеше, че аз съм я закъсал... Освен това ми прати в писмото един смътен намек, който можех и да не разбера. Той беше от хората, които винаги имаха най-добри намерения, но неизбежно оплескваха нещата накрая. Казвате, че сте пуснали писмото в пощата. А защо не в пощенската кутия пред хотела?

— Каква кутия, сеньор?

— Пощенска. *Sajon cartero* мисля, че се казва на испански.

Той се усмихна.

— Отатоклан не е Мексико Сити. То е едно много затънтено селце. Пощенска кутия на улицата в Отатоклан? Та там никой няма да разбере за какво служи. А и няма кой да събере пощата.

— Добре, оставете кутията. Но вие не сте занесли кафе в стаята на сеньор Ленъкс, нито сте влезли вътре под носа на ченгето. Затова пък двамата американци са влезли. Ченгето е било техен човек, естествено. Както и много други. Единият от американците ударил Ленъкс изотзад с някакъв тежък предмет. После взел пистолета, извадил едната гилза, извадил патрона от гилзата, върнал я обратно в пистолета, допрял го до слепоочието на Ленъкс и дръпнал спусъка. Получила се грозна рана, но съвсем не смъртоносна. След това го отнесли на носилка, добре увит, за да не се вижда. Когато адвокатът от Америка го видял, той е бил упоен с наркотици, целият ограден с лед в един тъмен ъгъл на *carpinteria*-та^[3], а дърводелецът ковял ковчега. Адвокатът го видял леденостуден, в безсъзнание, а на челото му имало почерняла кървава рана. Видът му бил много умрял. На другия ден ковчегът бил заровен — пълен с камъни. Американският адвокат се прибрал у дома е отпечатъците от пръстите и някакъв документ, пълен фалшификат. Как ви се харесва моят разказ, сеньор Майоранос?

Той сви рамене.

— Не е невъзможно, сеньор. Нужни са пари и влияние. Би било възможно, ако този сеньор Менендес е близък роднина на важни личности в Отатоклан — например на alcalde^[4], на съдържателя на хотела и така нататък.

— Това също е възможно. Предположението ви не е лошо. То обяснява защо са избрали такова от далечено място като Отатоклан.

Той се усмихна напрегнато.

— Тогава не е изключено сеньор Ленъкс да е все още жив?

— Разбира се. Самоубийството е било инсценирано, за да подкрепи признанието. Трябва да е било достатъчно правдоподобно, за да заблуди един адвокат, който известно време е служил като прокурор, но е щяло да има ужасни последствия за настоящия прокурор, ако нещо изплува наяве. Този Менендес не е страшният гангстер, за който се мисли, но е достатъчно корав, за да ме пребие с пистолета си, задето не си трая. Трябва да е имал уважителни причини. Ако номерът се беше разкрил, Менендес би се оказал в центъра на голям скандал от международен мащаб. Мексиканците мразят корумпираната полиция не по-малко от нас.

— Всичко това е възможно, сеньор, но вие ме обвинихте в лъжа. Казахте, че не съм влизал в стаята на сеньор Ленъкс, за да прибера писмото.

— Ами че ти, приятелю, вече си бил там — и си го пишел въпросното писмо.

Той се пресегна и свали тъмните си очила. Нищо не е в състояние да промени цвета на очите.

— Струва ми се, че е още рано за „гимлети“ — каза той.

---

[1] Гринго — така в Латинска Америка наричат презрително североамериканците. Б. пр. ↑

[2] Няма за какво (исп.). Б. пр. ↑

[3] Дърводелски дюкян (исп.). Б. пр. ↑

[4] Кмет (исп.). Б. пр. ↑

В Мексико Сити го бяха направили неузнаваем. И защо не? Техните лекари, техници, болници, художници и архитекти с нищо не отстъпват на нашите. А понякога са и по-добри. Парафиновата проба за барутни нитрати е измислена от мексикански полицаи. Не са могли да направят лицето му безупречно, но постигнатото не беше никак малко. Променили бяха дори носа му — част от костта бе извадена и сега изглеждаше по-плосък, не толкова нордически. Не бяха могли да премахнат всички следи от белези и затова бяха добавили един-два и на другата му буза. Защото следите от нож не са рядко явление в латиноамериканските страни.

— Дори ми присадиха и нерв — похвали се той и докосна бузата, която по-рано беше покрита с белези.

— Колко познах от цялата история?

— По-голямата част. Някои от подробностите не са така, но не са и от значение. Действувахме много набързо, до голяма степен импровизирахме на място и аз самият не бях никак сигурен какво ще излезе от всичко това. Инструктираха ме какво да правя и да оставям навсякъде ясна следа. Менди не одобри идеята да ти напиша писмо, но аз настоях. Той малко те подцени. Изобщо не забеляза малката подробност с пощенската кутия.

— Знаеш ли кой е убил Силвия? Но той не ми отговори направо.

— Трудно е да предадеш на полицията жена, извършила убийство — дори ако никога не е значела много за теб.

— Да, не е лесно. Харлан Потър беше ли в течение?

Той пак се усмихна.

— И да е подозирал, би ли казал на някого? Много се съмнявам. Предполагам, че ме мисли за мъртъв. Кой би го разубедил в това освен теб?

— Казаното от мен може да се завие в стрък трева. Как е Менди напоследък — ако изобщо съществува?

— А, много е добре. Сега е в Акапулко. Ранди го отърва, макар че момчетата са много против обработката на полицаи. Менди съвсем не е толкова лош, колкото го мислиш. Той има сърце.

— И змиите имат сърца.

— Та какво ще кажеш за един „гимлет“?

Станах, без да му отговоря, и отидох при сейфа. Отворих го и извадих от един плик портрета на Мадисън и петте стотачки, които още миришеха на кафе. Сложих всичко на бюрото, после взех стотачките в ръка.

— Тези ще задържа. Вече почти съм ги изхарчил по разследването на делото. А с портрета на Мадисън ми беше много приятно да си играя от време на време. Сега е твой.

Сложих банкнотата пред него на ръба на бюрото. Той я погледна, но не я докосна.

— Не, твоя е. Аз съм фрашкан с пари. А ти можеше и да не разочовъркваш всичко.

— Знам. Ако след убийството на Уейд й се беше разминало, можеше да се заеме и с нещо полезно. Той, разбира се, не беше кой знае какво. Просто обикновен човек с кръв, мозък и чувства. И той е знаел за случилото се и правеше всичко възможно да живее със спомена. Беше писател, може да си чувал името му.

— Виж какво, не можеш да не сторя това, което сторих — бавно произнесе той. — Не исках никой да пострада. Тук за мен нямаше никакви шансове да се отърва. Но човек не може да предвиди всичко. Бях напласен и избягах. Какво трябваше да направя според теб?

— Не знам.

— Тя не беше нормална. Можеше, така или иначе, да го убие.

— Можеше.

— Е, хайде де, отпусни си малко душата! Да отидем да пийнем някъде — където е хладно и тихо.

— Нямам време сега, сеньор Майоранос.

— Бяхме добри приятели — каза той с нещастен вид.

— Нима? Забравил съм. Онези, двамата, са била други хора. Завинаги ли оставаш да живееш в Мексико?

— А, да. Тук дори съм нелегално. Винаги съм живял тук нелегално. Казах ти, че съм роден в Солт Денк Сити, но в същност съм роден в Монреал. В най-скоро време ще получа мексиканско

поданство. В Мексико винаги ми е харесвало. Няма да рискувам много, ако отидем в „При Виктор“ за един „гимлет“.

— Вземете си парите, сеньор Майоранос. Прекалено много кръв има по тях.

— Но ти си беден...

— Вие пък откъде знаете?

Той взе банкнотата, повъртя я между тънките си пръсти и небрежно я пусна във вътрешния си джоб. После прехапа долната си устна със енежнобелите си зъби — зъбите винаги изглеждат много бели, когато кожата е тъмна.

— Не можех да ти кажа как стоят нещата онази сутрин, когато ме закара до Тихуана. Но нали ти дадох възможност да се обадиш в полицията и да ме предадеш.

— Аз не ти се сърдя. Ти просто си такъв. Дълго време не можех да разбера що за птица си. Имаше приятни обноски, положителни качества, но нещо не беше както трябва. Имаше си принципи и ги спазваше, но те бяха само твои. Нямаха нищо общо с етиката или скрупулите. Беше добър човек, защото характерът ти беше благ. Но се чувствуваше еднакво добре както с гангстерите и мошениците, така и с честните хора. Важното е мошениците да говорят на правилен английски и да имат добри обноски на масата. Ти си морален пораженец. Може да е от войната, но може да си такъв по рождение.

— Не разбирам, нищо не разбирам. Искам да ти се отблагодаря, а ти не ми позволяваш. Не можех да ти кажа повече от това, което ти казах. Ти нямаше да играеш по нашата свирка.

— Това е най-хубавото, което си ми казвал досега.

— Радвам се, че нещо в мен ти харесва. Но помисли: аз загазих с двата крака и познавах хора, които знаят какво се прави в такива случаи. Те ми дължаха много за нещо, което се случи отдавна, по време на войната. Тогава за пръв и единствен път в живота си действах хем правилно, хем бързо като светкавица. И когато изпаднах в нужда, те ми се притекоха на помощ. При това гратис. Ти не си единственият човек на този свят без цена, Марлоу.

Той се пресегна през бюрото и взе една от моите цигари. Лицето му под силния тен се беше зачервило. Белезите си личаха. Гледах го как вади елегантна газова запалка от джоба си и пали цигарата. Лъхна ме на парфюм.

— Защо, ти купи много от мен, Тери. За една усмивка, едно кимване с глава, махване с ръка и няколко спокойни чашки в един-два тихи бара. Беше приятно, докато го имаше. Сбогом, амиго. Не казвам довиждане. Казах го, когато значеше нещо. Казах го, когато беше тъжно и самотно — и завинаги. Прекалено късно се завърнах. Тези пластични операции отнемат много време.

— Ти изобщо нямаше да дойдеш, ако не те бях принудил.

Изведнъж в очите му блеснаха сълзи. Той побърза да си сложи тъмните очила.

— Не съм сигурен н това. Още не бях взел никакво решение. Те настояваха да не ти казвам нищо. Но аз не бях взел никакво решение.

— Не се притеснявай, Тери. Винаги ще се намери някой, който да ти направи нужната услуга.

— Аз бях командос, братче. А там не вземат мекотели. Бях тежко ранен и никак не ми беше забавно в ръцете на онези фашистки лекари. Всичко това силно ми се отрази.

— Знам, Тери. В много отношения си чудесен човек. Не те съдя. И никога не съм те съдил. Просто вече те няма. Отдавна те няма. Облечен си елегантно, миришеш на парфюм и си изискан като скъпо платена уличница.

— Та това е само дегизация! — Гласът му беше почти отчаян.

— Но ти е приятно, нали?

Устата му се отпусна в кисела усмивка. И сви рамене изразително и енергично, по латиноамерикански.

— Разбира се. Но всичко е само игра, нищо по вече. Тук — той си потупа гърдите със запалката, — тук е празно. С мен е свършено, Марлоу, отдавна е свършено. И това е всичко.

Той стана. И аз станах. Той ми протегна тънката си ръка. Аз я стиснах.

— Сбогом, сеньор Майоранос. Приятно ми беше да се запозная с вас, колкото и краткотрайно да беше познанството ни.

— Довиждане.

Той се обърна, прекоси стаята и излезе. Вратата се затвори. Стъпките му се отдалечиха по коридора, облицован с имитация на мрамор. След малко заглъхнаха, но аз продължих да се ослушвам. За какво ли? Дали не ми се искаше да спре внезапно, да се обърне, да

дойде при мен и да се опита да ме разубеди — да не мисля за него онова, което мислех? Е, не го направи. И повече не го видях.

Повече не видях нито един от тях освен полицаите. Още не е измислен начин да им се каже сбогом!

ВИСОКИЯТ ПРОЗОРЕЦ

1

Къщата се намираше на авеню „Дрезден“ в квартала Оук Нол в Пасадина — голяма, солидна, прохладна на вид, с виненочервени тухлени стени, с керемиди от теракота и цокъл от бял камък. Партерните прозорци на фасадата бяха обковани в оловни решетки. Горните бяха като на лятна вила, украсени с каменни орнаменти, имитация на стила рококо. От фасадата, в чиято основа бяха засадени цветни храсти, се спускаше с лек наклон към улицата мека зелена морава и се стелеше покрай огромен хималайски кедър като хладен зелен поток около скала. И тротоарът, и декоративната алея бяха много широки, а наред алеята свеждаха клони три бели акации, които си заслужаваха да ги погледаш. Тегнеше тежкият дъх на жежка, лятна утрин и всяко стръкче бе замряло неподвижно в морния въздух, слегнал се над Пасадина в подобни дни, наричани от местните жители приятно хладни.

За обитателите на къщата знаех само, че са някоя си мисис Елизабет Брайт Мърдок и нейното семейство и че тя иска да наеме благонадежден спретнат частен детектив, който да не тръска пепелта от пурата си на пода и да не носи повече от един пищов. Знаех още, че е вдовица на дърт глупак с бакенбарди на име Джаспър Мърдок, натрупал много пари, докато служел всеотдайно на обществото, и че всяка година на рождения му ден снимката му се помещаваше в местния вестник, а под нея датите на раждането и смъртта, придружени с надписа: „Животът му бе посветен на ближните и всевишния“.

Паркирах колата си на улицата, минах по пътеката от каменни плочи, която прекосяваше зелената поляна, и натиснах звънеца на портала под островърхия навес. Ниска ограда от червени тухли, успоредна на фасадата, свързваща късото разстояние от входната врата до алеята за коли. В края на тази алея върху бетонен блок стоеше неголяма разрисувана фигура на негър в бял брич, зелен жакет и червено кепе. Той държеше камшик, а там, където бе кракът му, имаше

желязна халка, очевидно за връзване на коне. Изражението на негъра бе малко тъжно, сякаш от дългото чакане бе започнал да се обезкуражава. Отидох до него и го потупах приятелски по главата, докато чаках да ми отворят.

След малко една кисела матрона на средна възраст с униформа на домашна прислужница откряна едва-едва входната врата и впери в мен едно лъскаво мънистено око.

— Филип Марлоу — казах аз. — Идвам при мисис Мърдок. Имаме уговорена среща.

Киселата матрона на средна възраст скръцна със зъби, неочаквано затвори очи, неочаквано ги отвори и изломоти с един от онези чепати продрани гласове, каквито сигурно са имали само пионерите преселници:

— Коя от тях?

— Какво?

— Коя мисис Мърдок? — почти изкрещя тя.

— Мисиз Елизабет Брайт Мърдок — отвърнах. — Не знаех, че имало повече от една.

— Сега знаете — отсече тя. — Имате ли визитна картичка?

Тя все още държеше вратата откряната едва на педя. Подаде през пролуката върха на носа си и една кльоцава мускулеста ръка. Извадих портфейла си, взех една от картичките, на които бе изписано само името ми, и я тикнах в ръката ѝ. Моментално ръката и носът изчезнаха и вратата се тръшна под носа ми.

Мина ми през ума, че може би е трябвало да позвъня на задната врата. Отидох отново до негъра и още веднъж го потупах по главата.

— Братко — рекох му, — сега сме двама.

Мина известно време, доста време. Пъхнах цигара в устата си, но не я запалих. По улицата премина синьобелият фургон на Пътуващия смешник, от който се носеха звуците на латерната му. Огромна пеперуда на златисточерни шарки залъкатуши и кацна върху хортензиевия храст досами лакътя ми, бавно изпърха с криле, сетне тежко хвъркна и залитайки, изчезна в омарата.

Входната врата се отвори отново и киселата матрона рече:

— Оттук.

Влязох. Помещението беше просторно, квадратно, закътано и хладно; излъчваше успокоителната атмосфера на погребален параклис

и дори нещо от неговата миризма. Гоблени по белите, покрити с груба гипсова мазилка стени, железни решетки, имитиращи балкони зад големите стъкла на страничните прозорци, тежки столове с дървена резба и плюшени седалища, тапицирани облегалки и пискюли от потъмняла златиста сърма. В дъното — прозорец със стъклопис, голям, кажи-речи, колкото тенискорт. Под него остъклени врати със завеси. Стара, спарена, мухлясала, плесенясала, еснафска, чиста и потискаща стая. Нямаше вид на обитавано помещение, нито пък примаамваше да стоиш в нея. Мраморни масички с вити крачета, позлатени часовници, миниатюрни статуетки от мрамор в два цвята. Сума боклуци, за които, ако речеш да избършеш праха, ще ти трябва цяла седмица. Сума пари, хвърлени на вятъра. Преди тридесет години в богатия, необщителен провинциален град, какъвто беше Пасадина, стаята може и да е изглеждала импозантна.

Излязохме от нея, тръгнахме по един коридор и след малко киселата матрона отвори една врата и ми даде знак да вляза.

— Мистър Марлоу — извести тя злобно през прага, след което си отиде, поскърцвайки със зъби.

2

Стаята беше малка и гледаше към задната градина. Застлана бе с грозен килим в червено и кафяво и бе пригодена за секретарски кабинет. В нея не липсваше нищо, което човек очаква да види в малка канцелария. Слабо, крехко, русоляво момиче с очила в рогови рамки седеше зад бюрото, на което имаше пишеща машина, а отляво лежеше току-що изваден от машината лист хартия. Тя бе поставила пръсти върху клавишите, но не бе сложила нов лист във валяка. Наблюдаваше влизането ми в стаята със скования глуповат израз на стеснителен човек, позиращ за снимка. Гласът ѝ долетя ясен и мек, когато ме покани да седна.

— Аз съм мис Дейвис. Секретарка съм на мисис Мърдок. Тя иска да посочите имената на няколко поръчители.

— Поръчители ли?

— Да, изненадва ли ви това?

Поставих шапката си на бюрото ѝ, а незапалената цигара върху периферията на шапката.

— Да не би да искате да кажете, че ме е повикала, без да знае нищо за мен?

Устната ѝ трепна и тя я прехапа. Не разбрах дали е изплашена, или разтревожена, или просто ѝ е трудно да бъде сдържана и делова. Във всеки случай не изглеждаше доволна.

— Един директор на Калифорнийската застрахователна банка ѝ даде името ви. Но казал, че не ви познавал лично — отговори тя.

— Подострете молива си — казах ѝ.

Тя го повдигна, за да ми покаже, че е подострен и готов за действие. Започнах:

— Първо, един от вицепрезидентите на същата тази банка Джордж С. Лийк. Можете да го намерите, като се свържете с дирекцията. После, сенаторът Хюстън Оугълторп. В момента може би е в Сакраменто или пък в кабинета си в сградата на държавното учреждение в Лос Анжелос. После, Сидни Драйфус от „Драйфус,

Търнър и Суейн“ — адвокатска кантора към застрахователната фирма „Тайтъл-Иншурънс Билдинг“. Записахте ли?

Тя пишеше бързо и с лекота. Кимна, без да вдигне поглед. Слънчеви лъчи танцуваха в русата ѝ коса.

— Оливър Фрай от корпорацията „Фрай-Кранц“ за оборудване на нефтени кладенци. Седалището им се намира на Девета източна улица в индустриалната зона. Освен това, ако искате, мога да ви дам имената и на няколко ченгета. Бърнърд Оулс от Областната прокуратура и лейтенант Карл Рандъл от Централното криминално бюро. Може би това ще е достатъчно.

— Не ми се подигравайте — каза тя. — Аз само изпълнявам нареждане.

— На последните двама по-добре не се обаждайте, освен ако знаете точно в какво се състои работата — отвърнах. — Не ви се подигравам. Ужасна жега, нали?

— За Пасадина не е кой знае каква — рече тя, сложи с мъка тежкия телефонен указател върху бюрото си и започна да рови в него.

Докато търсеше номерата и телефонираше тук и там, аз я огледах... Беше бледа, но някак естествено бледа и изглеждаше съвсем здрава. Меднорусата ѝ като загоряла пшеница коса съвсем не беше грозна, но бе тъй безмилостно опъната назад върху тясното ѝ теме, та чак не приличаше на коса. Веждите ѝ бяха тънки, необикновено прави и по-тъмни от косата, почти кестеняви. Побелелите ѝ ноздри издаваха, че е анемична. Брадичката ѝ беше твърде малка, твърде остра. Нямаше друг грим, освен оранжевото червило, но и то не беше много. Очите ѝ зад очилата бяха огромни, кобалтовосини, с големи ириса и разсеяно изражение. Клепачите ѝ — малко дръпнати, така че очите ѝ придобиваха леко ориенталски вид или пък внушаваха впечатлението, че кожата ѝ е тъй естествено стегната, та чак придърпва угълчетата нагоре. Цялото лице излъчваше необяснимо невротично обаяние, на което липсваше само малко изкусен грим, за да стане поразително красиво.

Облечена бе с ленена рокля с къси ръкави и нямаше никакво украшение. Оголените ѝ ръце бяха покрити с лек мъх и тук-там с лунички.

Не се заслушах в разговорите ѝ по телефона. Това, което ѝ казваха, тя стенографираше със сръчни и леки движения на молива.

Щом свърши окачи обратно указателя на куката, изправи се, оправи роклята си на бедрата и каза:

— Почакайте, ако обичате, само за минутка... — и се запъти към вратата.

Вече бе направила една крачка, когато изведнъж се обърна и затвори рязко горното странично чекмедже на бюрото. После излезе. Вратата се хлопна. Стана тихо. Отвън жужаха пчели. Някъде отдалеч долиташе приглушеното бръмчене на прахосмукачка. Вдигнах незапалената цигара от шапката си, пъхнах я в устата си и станах. Заобиколих бюрото и издърпах чекмеджето, което тя се върна да затвори. Не ми влизаше в работата. Само бях любопитен. Не ми влизаше в работата и това, че вътре лежеше малък автоматичен „Колт“. Бутнах го и седнах отново.

Тя отсъствава около четири минути. Отвори вратата, спря на прага и каза:

— Мисиз Мърдок ще ви приеме сега.

Прекоших още коридори, тя дръпна едното крило на двойната остъклена врата и отстъпи встрани. Влязох и вратата зад мен се хлопна.

Вътре бе тъй тъмно, че в първия миг не различих нищо освен дневната светлина, нахлуваща през някакви гъсти храстовидни растения и паравани. Сетне разбрах, че стаята всъщност е слънчева веранда, безгрижно оставена да обрасне отвън с храсталаци. Беше обзаведена с тръстикови мебели и застлана с рогозки. До прозореца имаше голям тръстиков шезлонг. Облегалката му беше дъгообразна и бе отрупан с толкова възглавници, че можеха да подпрат и слон, а в него се бе изтегнала жена с чаша в ръка. Тежка алкохолна миризма на вино ме блъсна в ноздрите още преди да различа добре фигурата. После очите ми привикнаха с тъмнината и започнах да я виждам добре.

Лицето и брадичката ѝ бяха внушителни. Косата с цвят на олово бе накъдрена безмилостно, имаше клюновиден нос и големи влажни очи със съчувстващия израз на мокри камъни. Шията ѝ бе обвита в дантели, но повече би ѝ прилягал спортен пуловер. Облечена бе в рокля от сивкава коприна. Дебелите ѝ ръце бяха оголени, целите в петна. На ушите си имаше клипсове от черен кехлибар. До нея се

виждаше ниска масичка със стъклен плот, отгоре — бутилка портвайн. Тя отпиваше от чашата си, разглеждаше ме и нищо не казваше.

Аз стоях. Тя ме държа прав, докато пресуши чашата си, после я сложи на масичката и пак я напълни. Попи устни с носна кърпичка. Сетне проговори. Гласът ѝ имаше тембъра на метален баритон и предупреждаваше, че няма да търпи глупости.

— Седнете, мистър Марлоу. Ако обичате да не палите цигарата. Страдам от астма.

Седнах в люлеещ се тръстиков стол и затъкнах все тъй незапалената си цигара в горното джобче на сакото си, зад носната кърпичка.

— Не съм имала вземане-даване с частни детективи, мистър Марлоу. Нищо не знам за тях. Препоръките, които ми дадоха за вас, ми се струват задоволителни. Колко вземате?

— Зависи от задачата, мисис Мърдок.

— Въпросът, естествено, е напълно поверителен. Няма нищо общо с полицията. Ако имаше, щях да повикам именно нея.

— Вземам по двадесет и пет долара на ден, мисис Мърдок. И, разбира се, разносните.

— Доста е. Сигурно добре печелите. — Тя отпи от портото. Не обичам портвайн в горещо време, но е мило, когато ти предоставят възможността да откажеш.

— Не — отвърнах. — Парите не са много. Разбира се, детективски услуги можете да получите на всякаква цена — също като при адвокатите. Или зъболекарите. Аз не съм организация. Работя сам, никога не се занимавам с два случая едновременно. Поемам рискове, понякога твърде големи, и не работя непрекъснато. Затова не смятам, че двадесет и пет долара са прекалено много.

— Ясно. А какво е естеството на разносните?

— Дребни неща, които постоянно изникват. Човек никога не знае.

— Предпочитам да знам — рече тя ехидно.

— Ще знаете. Ще получавате сметка черно на бяло. Ако не одобрите разносните, ще можете да възразите.

— А какъв аванс очаквате?

— Сто долара ще ми стигнат.

— Надявам се да ви стигнат — рече тя, изгълта портото и напълни чашата отново, без дори да изтрие устни.

— От клиенти с вашето положение, мисис Мърдок, мога и да не вземам аванс.

— Мистър Марлоу — натърти тя. — Аз съм властна жена. Не се оставяйте да ви сплеща. Защото ако ще се сплещавате от мен, няма да ми бъдете полезен.

Кимнах и оставих течението да отнесе думите ѝ. Внезапно тя се изсмя, сетне се оригна. Мило леко оригване, не демонстративно, а изпълнено с непринудено безгрижие.

— Астмата ми — рече нехайно. — Това порто ми е като лекарство. Затова не ви предлагам.

Кръстосах крака. Надявах се това да не навреди на астмата ѝ.

— Парите — продължи тя — всъщност са без значение. Една жена с моето положение винаги плаща прескъпо и свиква с това. Надявам се да ги заслужите. Ето каква е работата. Откраднат ми е предмет със значителна стойност. Искам да ми бъде върнат, но искам и нещо повече. Никой да не бъде арестуван. Крадецът е от моето семейство. — Тя завъртя чашата в дебелиите си пръсти, усмихна се едва-едва в мъждивата светлина на затъмнената стая. — Снаха ми — поясни. — Очарователно момиче — и корава като дъбова греда. — Погледна ме с неочакван блясък в очите. — Синът ми е ужасен глупак. Но аз много го обичам. Преди година склучи идиотски брак без моето съгласие. Глупаво беше от негова страна, защото е напълно неспособен да припечелва прехраната си и няма никакви пари освен тези, които му давам, а аз не съм щедра. Дамата, която избра, или която го избра, е певица в нощен локал. Името ѝ е Линда Конкуест^[1] — много ѝ отива. Живееха тук, при мен. Не се карахме, защото не бих позволила никому да се кара с мен в собствената ми къща, но чувствата помежду ни не бяха особено дружелюбни. Плащах разноските им, подарих им по една кола, отделих ѝ задоволително, но не и разточително перо за дрехи и други подобни. Несъмнено животът ѝ се е струвал скучен. Несъмнено и синът ми ѝ се е струвал скучен. Аз самата го намирам скучен. Във всеки случай тя се изнесе отгук съвсем внезапно преди около седмица, без да остави адрес или да се сбогува.

Закашля се, потършува за носна кърпичка и издуха носа си.

— Откраднатият предмет — продължи тя — е монета. Рядка златна монета, наречена Брашъров дублон. Гордостта на нумизматичната колекция на моя съпруг. Аз пет пари не давам за такива неща, но мъжът ми даваше. Пазя сбирката му непокътната, откак умря преди четири години. На горния етаж е, в огнеупорна стая, която се държи под ключ, в няколко огнеупорни сейфове. Застрахована е, но още не съм съобщила за изчезването на монетата. И не искам, стига да мога да го избегна. Убедена съм, че Линда я е взела. Монетата е оценена на повече от десет хиляди долара. Непускан в обръщение екземпляр.

— Но е много трудно да се продаде — обадох се аз.

— Може би. Не знам. Една вечер разбрах, че липсва. И тогава надали бих се усетила, тъй като изобщо не се доближавам до колекцията, но някой си Морнингстар от Лос Анжелос се обади по телефона, казал, че е търговец на монети, и попитал дали Мърдоковият Брашър, както се изразил, се продава. Синът ми се случил на телефона. Казал, че не е чувал монетата да се продава и никога не е била обявявана за продан, но ако мистър Морнингстар бъде така любезен да се обади друг път, ще има възможността да разговаря лично с мен. В момента не беше удобно, тъй като си почивах. Онзи отговорил, че така и ще направи. Синът ми предал разговора на мис Дейвис, която ми докладва на мен. Казах ѝ да се обади на човека. Бях леко заинтригувана.

Тя отново сръбна от портвайна, тръсна кърпичката си и изсумтя.

— Защо бяхте заинтригувана, мисис Мърдок? — попитах, колкото да кажа нещо.

— Ако този човек беше търговец на монети, който поне малко разбира от работата си, би трябвало да знае, че монетата не се продава. Съпругът ми Джаспър Мърдок постави изрично условие в завещанието си, че никаква част от колекцията му не може да се продава, заема или ипотекира, докато съм жива. Нито пък да се изнесе от къщата, освен при такава повреда на сградата, която да прави изнасянето наложително, но дори и тогава — само чрез попечители. Съпругът ми — мрачно се усмихна тя, — изглежда, смяташе, че би трябвало да съм проявявала по-голям интерес към късчетата метал, докато беше жив.

Навън бе хубав ден, слънцето грееше, цветята цъфтяха, птичките чуруликаха. Коли профучаваха далеч по улицата с успокоителен шум. В мрачната стая с грубото масивно лице на стопанката и винената миризма всичко изглеждаше някак нереално.

— Говорих с мистър Морнингстар. Цялото му име е Илайша Морнингстар, а бюрото му се намира в Белфънт билдинг на Девета улица в центъра на Лос Анжелос. Казах му, че колекцията „Мърдок“ не се продава, никога не е била и доколкото зависи от мен, няма и да бъде, и че съм изненадана как може това да не му е известно. Той взе да хъка и да мъка и най-сетне ме попита дали може да види монетата. Казах, че не може, естествено. Той сухо ми благодари и затвори. Гласът му беше на стар човек. Аз пък веднага се качих горе да хвърля едно око на монетата — нещо, което цяла година не бях правила. Беше изчезнала от отделението си в заключенния огнеупорен сейф.

Нищо не казах. Тя пак си напълни чашата и забарабани с дебелите си пръсти по облегалката на шезлонга.

— Вероятно се досещате какво си помислих тогава.

— Що се отнася до мистър Морнингстар, мисля, че да. Някой е предложил да му продаде монетата, а той заподозрял откъде продавачът се е сдобил с нея. Монетата, изглежда е много рядка.

— Това, което наричат непускан в обръщение екземпляр, е наистина голяма рядкост. Да, точно това ми мина през ума.

— Кой и по какъв начин би могъл да я открадне?

— Всеки в тази къща, при това много лесно. Ключовете държа в чантата си, а тя се подмята къде ли не. От просто по-просто би било за който и да е да ги измъкне и да ги задържи достатъчно дълго, та да отключи и стаята, и касата, и отново да ги върне на мястото им. За външен човек е трудно осъществимо, но всеки в къщата би могъл да я открадне.

— Ясно. А как установихте, че снаха ви е сторила това?

— Не съм установила — що се отнася до необорими доказателства. Но съм напълно сигурна. Прислугата се състои от три жени, които работят тук от дълги, дълги години — много преди да се омъжа за мистър Мърдок, което стана само преди седем години. Градинарят изобщо не влиза в къщата. Нямам шофьор, защото ме возят синът ми или секретарката. Синът ми не я е взел, първо, защото не е чак такъв глупак, та да краде от майка си, и, второ, ако я беше

взел, съвсем лесно можеше да ми попречи да разговарям с мистър Морнингстар, търговеца на монети. Мис Дейвис? — Абсурд! Съвсем не е този тип. Прекалено е пъзлива. Не, мистър Марлоу, Линда е точно от онези жени, които биха го направили от чиста злоба, ако не за нещо друго. Знаете що за стока са тия, от нощните заведения.

— Хора като всички нас — отвърнах. — Следи от взлом няма, предполагам? Трябва да е много сръчен и тънък познавач, за да задигне една-единствена монета, така че изключваме тази възможност. Макар че е най-добре да огледам стаята.

Тя вирна масивното си чене, а мускулите на врата ѝ се свиха на твърди буци.

— Току-що ви казах, мистър Марлоу, че снаха ми, мисис Лесли Мърдок, е взела Брашъровия дублон.

Вперих очи в нея, тя ми отвърна със същото. Нейните бяха твърди като тухлите на оградата пред къщата. Свих рамене и рекох:

— Ако предположим, че е така, мисис Мърдок, какво поточно искате от мен?

— Първо, искам да ми се върне монетата. Второ, искам развод за сина ми без издръжка за жена му. Защото не възнамерявам да хвърлям пари на вятъра. Предполагам, че знаете как се уреждат тези работи.

Тя пресуши текущата доза портвайн и се изсмя грубо.

— Може и да съм чувал как стават тези работи — отвърнах. — Казвате, че не оставила адрес. Означава ли това, че нямате представа къде е отишла?

— Точно така.

— Значи безследно изчезване. Синът ви все пак може да има някаква представа, която е пропуснал да сподели с вас. Ще трябва да се срещна с него.

Едрото сиво лице се втвърди в още по сурови линии.

— Синът ми нищо не знае. Дори и това, че монетата е открадната. И не желая нищо да разбере. Като му дойде времето, знам как да се оправя с него. Искам да не го закачате. Той ще прави каквото му кажа.

— Не винаги го е правил.

— Женитбата му — злобно изрече тя — бе моментно импулсивно действие. А след това се опитваше да се държи като джентълмен. Аз обаче не страдам от подобни скрупули.

— В Калифорния ви трябва три дни, за да осъществите подобно импулсивно действие, мисис Мърдок.

— Млади момко, желаете ли да се заемете с тази работа, или не?

— Желая, ако ми се съобщят фактите и ме оставят да действувам, както намеря за добре. И не желая, ако ще поставяте хиляди условия и правила, в които да се препъвам. Тя се изсмя продрано.

— Това е деликатен семеен проблем, мистър Марлоу. И трябва да се пипа деликатно.

— Ако ме наемете, ще получите всичката ми деликатност. Ако пък я нямам, тогава по-добре да не ме наемате. Подразбрах например, че не желаете снаха ви да бъде несправедливо обвинена. Не съм достатъчно деликатен за целта.

Лицето ѝ доби цвета на варено цвекло и тя раззина уста да изреве. Сетне размисли, вдигна чашата и гаврътна още една яка доза лекарство.

— Ще ми свършите работа — рече сухо. — Как не ви срещнах преди две години, преди той да се ожени за нея.

Не знаех какво точно значи това, затуй оставих фразата без коментар. Тя се наведе на една страна, побърника клавишите на вътрешния телефон и щом ѝ отговориха, изръмжа нещо.

Чуха се стъпки и меднорусото момиче влезе с лека походка в стаята, повесило брадичка, като че някой щеше да му посегне.

— Попълни на този човек чек за двеста и петдесет долара — изръмжа старият дракон. — И да си затваряш устата по този въпрос.

Момичето почервения чак до шията.

— Знаете, че никога не разправям за вашите работи, мисис Мърдок — изблея то. — Знаете, че не говоря. И през ум не би ми минало.

Тя се извърна с наведена глава и избяга от стаята. Погледнах я, докато затваряше вратата. Малката ѝ долна устна трепереше, но очите ѝ бяха бесни.

— Ще ми трябва снимка на снаха ви и някои сведения — казах, след като вратата бе затворена.

— Вижте в чекмеджето на бюрото.

Пръстените ѝ проблеснаха в полумрака, когато дебелият ѝ сив пръст посочи бюрото.

Отидох, отворих единственото чекмедже на тръстиковото писалище и извадих снимката, която лежеше сам-самичка на дъното с лице нагоре и ме гледаше с хладни тъмни очи. Седнах отново с фотографията в ръка и се вгледах в нея. Тъмна коса с неравен път по средата, леко прибрана назад над внушително чело. Широки, студени, много надменни устни, които веднага ти се приисква да нацелуваш. Приятен нос, нито много малък, нито много голям. Хубава структура на лицето. Но нещо липсваше в изражението. Някога на това нещо са му викали добро домашно възпитание, но сега не знаех как да го назова. Лицето ѝ изглеждаше прекалено знаещо и недоверчиво за възрастта ѝ. Твърде много е било задиряно и твърде се е обиграло, надхитрявайки волностите. А зад лукавството прозираше простодушието на малко момиченце, което още вярва в Дядо Коледа.

Кимнах на снимката и я пъхнах в джоба си, като си помислих, че прекалено много заключения вадя от една фотография, при това на твърде слаба светлина.

Вратата отново се отвори и момичето с ленената рокля влезе с тлъста чекова книжка и автоматична писалка и подложи ръка на мисис Мърдок, за да тегли подписа си. Изправи се с напрегната усмивка, мисис Мърдок рязко махна към мен, то откъсна нека и ми го подаде. Задържа се очакващо до вратата. Нищо не му казаха, така че то излезе с лека стъпка и затвори.

Помахах с чека, за да изсъхне мастилото, сгънах го и го задържах в ръка.

— Какво можете да ми кажете за Линда?

— Кажете-речи нищо. Преди да се омъжи за сина ми, живеела в един апартамент с някоя си Лоуис Маджик^[2] — чудни имена си избират, не мислите ли? Също кабаретна артистка или нещо такова. Локалът, в който работели, се нарича „Клуб Айдъл Вали“, по посока на булевард „Вентура“. Синът ми Лесли прекалено добре е запознат с него. За семейството и произхода на Линда не знам нищо. Веднъж спомена, че е родена в Су Фолс. Предполагам, че има родители. Не се интересувах дотам, че да проверявам.

Не се била интересувала. Виждах я как рови бясно с две ръце, настървено, но си остава с пръст в устата.

— Не знаете ли адреса на мис Маджик?

— Не. Никога не съм го знаела.

— Дали синът ви не го знае — или мис Дейвис?

— Ще питам сина ми, като се върне. Но не вярвам. А мис Дейвис и сам можете да попитате. Сигурна съм обаче, че не го знае.

— Ясно. И не познавате други приятели на Линда?

— Не.

— Не е изключено синът ви да поддържа връзка с нея, мисис Мърдок, без да ви казва.

Тя отново взе да моравее. Вдигнах ръка и нахлузих успокоителна усмивка на физиономията си.

— В края на краищата една година са били женени — рекох. — Все трябва да знае нещо за нея.

— Оставете сина ми на мира — изръмжа тя. Свих рамене и изсумтах обезсърчено.

— Добре тогава. Предполагам, че си е взела колата. Тази, която сте й подарили. Каква беше тя?

— Стоманеносив „Меркури“, модел 1940 година, с две врати. Мис Дейвис ще ви даде номера, ако ви трябва. Не знам дали я е взела.

— А знаете ли колко пари, дрехи и бижута е отнесла със себе си?

— Парите не са много. Не повече от стотина-двеста долара. — Тлъста зловна усмивка очерта дълбоки бръчки около носа и устните ѝ. — Освен, разбира се, ако не си е намерила нов приятел.

— Има и такава вероятност — рекох. — А бижута?

— Пръстен със смарагд и диамант, не особено ценен, платинен швейцарски часовник „Лонжин“ с рубини, много красива огърлица от пушен кехлибар, която имах глупостта лично да ѝ подаря. Закопчалката ѝ представлява ромб с двацет и шест малки диамантчета. Имаше и други дреболии, разбира се. Никога не съм им обръщала внимание. Обличаше се доста добре, но не екстравагантно. Слава богу поне за това.

Отново си наля, отпи и пушна още няколко общителни оригвания.

— Това ли е всичко, което можете да ми кажете, мисис Мърдок?

— Не е ли достатъчно?

— Ни най-малко, но засега ще се задоволя с толкоз. Ако открия, че не е откраднала монетата, това прекратява разследването, поне що се отнася до мен. Нали?

— Пак ще говорим — сръза ме тя. — Тя я е откраднала. И нямам намерение да я оставя да се измъкне безнаказано. Хубаво го запомнете,

млади момко. И се надявам да сте поне наполовина толкова нахакан, колкото се пишете, защото тези момичета от нощни заведения обикновено имат много лошави приятели.

Все така държах сгънатия чек за единия край между коленете си. Извадих портфейла си, прибрах го вътре, станах и се пресегнах да вдигна шапката си от пода.

— Такива ги обичам — казах. — Лошавите имат просто устроени мозъци. Ще ви докладвам, щом има нещо за докладване, мисис Мърдок. Мисля първо да преслушам този търговец на нумизматични ценности. Вижда ми се добра изходна диря.

Тя ме остави да стигна до вратата, преди да изръмжи зад гърба ми:

— Вие май не ме харесвате особено, а?

Обърнах се, поставил вече ръка на бравата, и се ухилих:

— А нима някой ви харесва?

Тя отметна назад глава, раззина широко уста и се заля в гръмогласен смях. Излязох и затворих вратата, заглушавайки грубите неженствени звуци. Тръгнах обратно по коридора и почуках на откренатата врата на секретарската стая, после я бутнах и надникнах вътре.

Тя беше захлупила лице на бюрото. Плачеше. Извърна се и ме погледна с мокри от сълзи очи. Затворих вратата, отидох до нея и прегърнах крехките ѝ рамене.

— Горе главата! — рекох. — По-скоро трябва да я съжаляваш. Има се за несломима и ще си строши врата, за да го доказва.

Момичето скочи на крака и се отдръпна от ръката ми.

— Не ме докосвайте! — изрече задъхано. — Моля ви! Не позволявам мъже да ме докосват. И не говорете такива ужасни неща за мисис Мърдок.

Лицето ѝ бе порозовяло, мокро от сълзи. Без очила очите ѝ бяха чудно хубави. Тикнах най-сетне дълго чакащата цигара в устата си и я запалих.

— Аз... такава... не исках да ви засегна — подсмръкна тя. — Ама тя така ме унижава... а пък аз само се старая заради нея...

Тя подсмръкна отново, извади от бюрото си мъжка носна кърпа, тръсна я, за да я разгъне, и си избърса очите. В единия ъгъл на кърпата

видях избродирани в лилаво инициалите Л. М. Вгледах се в тях и изпуснах дима към дъното на стаята, по-далеч от косата ѝ.

— С какво мога да ви бъда полезна? — попита тя.

— Трябва ми номерът на колата на мисис Лесли Мърдок.

— 2X1111, сив „Меркури“ с гюрук, модел 1940 години.

— Тя ми каза, че е с две врати.

— Това е колата на мистър Лесли. Двете са еднаква марка, модел и цвят. Линда не си взе нейната.

— Аха. А знаете ли нещо за мис Лоуис Маджик?

— Виждала съм я веднъж. Живееха в един апартамент с Линда. Дойде тук веднъж с някой си... мистър Ваниър.

— Кой е той?

Тя сведе поглед към бюрото.

— Аз... такава... Тя просто дойде с него. Не го познавам.

— Добре, как изглежда тогава мис Лоуис Маджик?

— Висока, приятна блондинка. Много... много привлекателна.

— Искате да кажете сексапилна?

— Е... — изчерви се тя ядосано. — По един изискан начин, ако ме разбирате.

— Разбирам ви. Но това доникъде не ме е довело.

— Вярвам ви — промърмори язвително.

— А да знаете къде живее мис Маджик?

Тя поклати отрицателно глава. Сгъна много грижливо носната кърпа и я пхна в чекмеджето — в същото, където държеше пистолета.

— А като изцапате тази, може да задигнете друга — подхвърлих аз.

Тя се облегна назад, постави малките си добре оформени ръце върху бюрото и ме изгледа спокойно.

— На ваше място не бих прекалявала с нахаканите обноски, мистър Марлоу. Поне що се отнася до мен.

— Така ли?

— Да. И няма да отговарям повече на въпросите ви, освен ако нямам изрично нареждане. Работата ми тук е от поверително естество.

— Не съм нахакан, а мъжествен.

Тя взе молив и драсна нещо в бележника си. Усмихна ми се вяло, превърнала се отново в олицетворение на самообладанието.

— Може би не си падам по мъжествените мъже.

— Ти си куку — рекох ѝ аз. — По-откачена жена от теб не съм виждал. Довиждане.

Излязох от стаята и затворих вратата решително, преминах през празния коридор и голямата смълчана, погребална всекидневна и излязох през входната врата.

Слънцето затанцува пред очите ми върху напечената морава. Сложих си тъмните очила, минах покрай негърчето и отново го потупах по главата.

— Братко, оказа се по-лошо дори от очакванията ми — оплаках се аз.

Напечените камъни на пътеката, която минаваше през моравата, пареха дори през подметките на обувките ми. Влязох в колата и потеглих.

От тротоара зад мен се откъсна малка кола с две врати, бежово-пясъчна на цвят. Нищо не си помислих. Мъжът зад волана носеше тъмна сламена шапка с плоско дъно, вирната периферия и ярка панделка, а очите му, както и моите, бяха скрити зад слънчеви очила.

Подкарах назад към града. След десетина преки, когато) спрях на червено, пясъчният автомобил беше все така зад мен. Свих рамене и обиколих няколко преки, колкото за номера. Колата ме следваше неотлъчно. Завих рязко в една улица, обточена с огромни вечнозелени дървета, чевръсто направих обратен завой и спрях на тротоара. Пясъчният автомобил предпазливо се подаде иззад тъгла и влезе в улицата. Русокосата глава под шоколадената панамена шапка с пъстроцветен ширит дори не се обърна към мен. Колата плавно продължи напред, а аз се върнах обратно по посока на Аройо Секо и продължих към Холивуд. Няколко пъти се огледах предпазливо, но не видях малката кола.

---

[1] Conquest (англ.) — завоевание. Б.пр. ↑

[2] Magic (англ.) — вълшебство. Б.пр. ↑

3

Бюрото ми се намираше на шестия етаж на сградата „Кауенга“ — две малки стаички на гърба на зданието. Едната държах отключена, за да има къде да ме почака търпеливият клиент, ако се появеше такъв. На външната врата бе монтиран мъркащ звънец, който можех да включавам и изключвам от вътрешната стая — мястото ми за уединение и размисъл.

Надникнах в приемната. Празна, ако не се броеше застоялият дъх на прах. Отворих още един прозорец, отключих междинната врата и влязох в кабинета си. Три дървени стола и един въртящ се, бюро, покрито със стъкло, пет железни шкафа за документи, три от които празни, календар и разрешително на частен детектив в рамка на стената, телефон, мивка, монтирана в дървен долап, целия на петна, закачалка за шапки, килим, колкото да има нещо на пода, и два отворени прозореца с тюлени пердета, които течението ту всмукваше навън, ту издуваше навътре, като устните на заспал беззъб старец. Нищо не се беше променило тук от миналата, пък и от по-миналата година. Обстановка — нито красива, нито жизнерадостна, но за предпочитане пред опъната на брега палатка.

Окачих шапката и палтото си на закачалката, измих си лицето и ръцете със студена вода, запалих цигара и тръшнах върху бюрото огромния телефонен указател. Оказа се, че Илайша Морнингстар живее в Белфънт Билдинг, номер 824, който от своя страна се намира на Девета западна улица, номер 422, Записах си го, както и телефонния номер, и тъкмо сложих ръка на вилката, когато се сетих, че не съм включил звънеца в приемната. Посегнах към ръба на бюрото, щракнах копчето и засякох звънеца в момент на действие. Някой току-що бе отворил вратата на чакалнята.

Оставих разтворен надолу бележника си и отидох да погледна кой е дошъл. Слаб, висок, самодоволен тип в камгарен тропически сивосин костюм, бели обувки с черни бомбета, светла риза в цвят слонова кост, яркосиня връзка и кърпичка в същия цвят, затъкната в

горното му джобче. В едната си ръка, върху която бе нахлузил елегантна ръкавица от бяла кожа, държеше дълго черно цигаре, бърчеше нос на старите списания, пръснати по масичката и столовете, вехтата постелка на пода и общата атмосфера на не особено печелившо предприятие.

Щом отворих той се извърна наполовина и впери в мен чифт безизразни бледи очи, разположени съвсем близо до ценовата на тънкия му нос. Зачервена от слънцето кожа, рижава коса, сресана назад и плътно пригладена върху тясното теме, а тънката ивица на мустаците му — значително по-червеникава от косата.

Огледа ме, без да бърза и без кой знае какво удоволствие. Деликатно изпусна дим и проговори през него с лека подигравка.

— Ти ли си Марлоу?

Кимнах.

— Малко съм разочарован. Очаквах по-скоро нещо с мръсни нокти.

— Влез — рекох. — Ще можеш да сипеш остроумията си седнал.

Държах вратата отворена, докато той бавно мина покрай мен, чукна със средния нокът на свободната си ръка пепелта от цигарата и я тръсна на пода. Сетне седна на стола за клиенти от другата страна на бюрото, свали ръкавицата от дясната си ръка, сгъна я с вече свалената и ги сложи върху бюрото. Измъкна с почукване фаса от дългото черно цигаре, ръчна изпадналото огънче с кибритена клечка, докато то спря да пуши, вгъкна нова цигара в мундщука и я запали с широка, плоска махагоновочервена клечка. После се облегна назад с усмивката на отегчен аристократ.

— Всичко наред ли е вече? — попитах. — Пулсът и дишането нормални ли са? Да ти сложа студен компрес на челото или нещо друго?

Не сви презрително устни, защото ги беше свил още на влизане.

— Частен детектив — рече. — За пръв път виждам такъв. Нечистоплътна работа. Надзъртане през ключалки, ровичкане в мръсно бельо и други такива.

— По работа ли си дошъл, или да видиш как живее народът? Усмивката му беше фина като тлъста дама на годишния бал на пожарникарите.

— Казвам се Мърдок. Това трябва да ти говори нещо.

— Не си си губил времето, това не мога да ти отрека — казах аз и взех да си пълня лулата.

Той ме гледаше как върша това. Сетне бавно отрони:

— Разбрах, че майка ми те е наела за някаква работа. Дала ти е чек.

Донатъпках лулата си, поднесох към нея запалена клечка, дръпнах няколко пъти, за да поеме, и се облегна назад, за да изпусна дим през дясното си рамо към отворения прозорец. Нищо не казах.

Той се наведе още по-напред и каза сериозно:

— Знам, че уклончивостта е част от занаята ти, но аз не налучквам. Едно червейче ми го каза, обикновено градинско червейче, често стъпквано, но съумяващо все пак да оцелее — също като мен. По някаква случайност карах зад теб. Това помага ли да си изясним нещата?

— Ъхъ — рекох. — При положение, че изобщо ме интересува.

— Подразбрах, че си нает да откриеш жена ми. Изпръхтах и му се ухилих над лулата.

— Марлоу — продължи той още по-сериозно, — ще положа всички усилия, но не мисля, че ще те обикна.

— Ах, недей! Късаш сърцето ми!

— И ако ми позволиш да говоря направо, никак не ти отива да се правиш на суров мъж.

— От твоята уста това звучи жестоко.

Той пак се облегна назад и впери в мен замислен безцветен поглед. Поразмърда се върху стола в желанието си да се настани удобно. Много хора са се опитвали да се настанят удобно на този стол. Някой път трябва аз да го опитам. Може би отпъжда клиентелата.

— Защо майка ми ще иска да открие Линда? — бавно произнесе той. — Тя я мрази до мозъка на костите. Искам да кажа, че майка ми мрази жена ми до мозъка на нейните кости. Линда се държеше съвсем човешки с нея. Какво мислиш за нея?

— За майка ти ли?

— Естествено. С Линда не си се срещал, нали?

— Положението на секретарката на майка ти виси на протрит косъм... Много плямпа. Той рязко поклати глава.

— Майка няма да разбере. Пък и не може без Мърл. Трябва да има кого да малтретира. Може да ѝ крещи и дори да я плесне през

лицето, но не може без Мърл. Та какво мислиш за нея?

— Много е сладка — по един такъв старомоден начин.

— Имам предвид майка ми — намръщи се той. — Мърл е едно малко момиченце и нищо повече.

— Твоите наблюдателни способности ме изумяват.

Той сякаш се изненада. Почти забрави да тръсне с нокът пепелта от цигарата си. Но не съвсем. Внимаваше все пак да не улучи пепелника.

— Ставаше дума за майка ми — повтори търпеливо.

— Стара бойна кобила. Със златно сърце, само че златото е заровено много надълбоко, и то завинаги.

— Но за какво ѝ е Линда? Просто не разбирам. Че и пари плаща да я намери. Майка ми мрази да харчи пари. За нея те са част от кожата ѝ. Защо иска да намери Линда?

— Знаем ли? Кой каза, че иска?

— Ами ти намекна. И Мърл.

— Мърл е една романтичка. Измислила си го е. Та тя дори се секне в мъжка носна кърпа. Трябва да е някоя от твоите.

Той се изчерви.

— Това са глупости. Виж какво, Марлоу, моля те бъди разумен и ми кажи за какво става дума. Боя се, че нямам много пари, но ако двеста долара ще...

— Би трябвало да ти свия един. Освен това ми е наредено да не разговарям с теб. Заповед.

— Защо, за бога?

— Не ме питай за неща, които не знам. Не мога да ти дам отговор. И не ме питай за неща, които знам, защото няма да ти дам отговор. Да не си паднал от луната? Ако човек от моя бранш получи ангажимент, ще вземе ли да отговаря на въпросите на всеки любопитен, как мислиш?

— Сигурно имаш по-сериозни основания за ентузиазма си — язвително изрече той. — Инак човек от твоя бранш не би отказал с лека ръка двеста долара.

Дотук нищо не научих от него. Взех от пепелника плоската махагоненочервена клечка, която бе хвърлил, и я заразглеждах. Краищата ѝ бяха тънки и жълти, а на широката страна се четеше: „Роузмънт Х. Ричардс З...“ — останалото беше изгоряло. Превих

клетката на две, притиснах краищата един о друг и я запратих в кошчето.

— Обичам жена си — рече той внезапно и ми показва бялата ивица на острите си зъби. — Може да звучи старомодно, но е истина.

— Лихварите все още печелят добре.

Той продължи излиянието си с опънати назад устни:

— Тя не ме обича. Пък и няма за какво. Отношенията ни бяха обтегнати. Линда бе свикнала на динамичен живот. При нас беше доста скучновато. Не сме се карали. Тя е от спокойните жени. Но бракът ѝ с мен не ѝ донесе много радост.

— Прекалено си скромнен.

Очите му проблеснаха, но успя да запази лъскавите си маниери.

— Не е хубаво това, Марлоу. Дори не е оригинално. Слушай, виждаш ми се свястно момче. Знам, че майка ми няма да ти даде двеста и петдесет долара ей тъй, от приятелски чувства. Поводът може и да не е Линда. Може да е нещо друго. Може... — Той млъкна, а останалото изрече много бавно, вперил очи в моите: — Може да се отнася за Морни.

— Може — бодро се съгласих аз.

Той взе ръкавиците си, плесна с тях по бюрото и отново ги остави.

— Добре съм се оплел там — рече. — Но не мислех, че тя знае. Изглежда, Морни ѝ се е обадил. А ми обеща да си трае.

Дотук беше лесно.

— С колко си хлътнал? — попитах.

Този път не беше тъй лесно. Той отново стана подозрителен.

— Ако се е обадил, значи ѝ е казал. А тя щеше да ти каже на теб — едва издума.

— А може и да не се отнася до Морни — успокоих го аз и страшно ми се прииска да си пийна. — Може готвачката да е забременяла от разносвача на лед. И все пак, ако се отнася до Морни, колко?

— Дванайсет хиляди — измънка той, сведе поглед и почервения.

— Заплахи имаше ли? Той кимна.

— Кажу ми да се разкара — посъветвах го. — Що за тип е? Опасен ли е?

Лесли отново ме погледна, като се правеше на храбрец.

— Сигурно. Всички са такива. Той е бивш киноартист — играл е отрицателни герои. Хубавец е, по един такъв просташки начин, и голям сваляч. Само че не си втъпявай излишни неща. Линда само работеше там — като келнерите и оркестрантите. А ако търсиш нея, ще ти се стъжни животът, докато я откриеш.

— Защо така? Да не е заровена в задния двор?

Той скочи, в белезникавите му очи блесна гняв. Застана леко наведен над бюрото ми, стрелна нагоре дясната си ръка с <доста точен жест и измъкна малък автоматичен пистолет, около 25-калибров, с ръкохватка от орехово дърво. Сякаш беше двойник на оня, който зърнах в бюрото на Мърл. Насоченото в мен дуло имаше достатъчно зловещ вид. Не помръднах.

— Ако някой се опита да досажда на Линда, първо ще трябва да се справи с мен — процеди той.

— Няма да е много трудно. По-добре си намери нещо по-сериозно — освен ако не си решил да трепеш пчели.

Той прибра пистолетчето във вътрешния джоб на самото си, дари ме с тежък заплашителен поглед, взе си ръкавиците и се запъти към вратата.

— Само си губя времето с теб — рече. — Дай ти да остроумничиш.

— Минутка! — спрях го аз и заобиколих бюрото. — Няма да е зле, ако премълчиш пред майка си за тази наша среща — ако не за друго, заради момичето.

Той кимна.

— Не си заслужава, като се има предвид колко научих от теб.

— Това за дванайсетте хиляди, които дължиш на Морни, вярно ли е?

Той наведе очи, вдигна ги, пак сведе поглед. — Оня, който успее да откъдне дванайсет хиляди от Алекс Морни, трябва да е много по-ловък от мен Бях съвсем близо до него.

— Всъщност — казах — не мисля, че си разтревожен за жена си. Според мен знаеш къде е. Защото тя изобщо не е бягала от теб. Избягала е само от майка ти.

Вдигна поглед и нахлузи едната ръкавица. Нищо не каза.

— Може би ще си намери работа — продължих — и ще изкарва достатъчно, за да издържа и теб.

Той отново се загледа в пода, извърна се леко надясно и облеченият му в ръкавица юмрук описа къса стегната дъга. Отместих брадичка от пътя на юмука му, хванах китката му, бавно я върнах до гърдите му, като се облегнах с цялата си тежест върху него. Той отстъпи крачка назад и задиша тежко. Китката му беше тънка. Обхванах я цялата и пръстите ми се срещнаха.

Стояхме така и се гледахме в очите. Той дишаше тежко като пиян, устата му беше разтворена, устните — опънати назад. Ситни яркочервени петна избиха по бузите му. Опита се да изтръгне ръката си, но аз така се бях облегал отгоре му, че за да се задържи на крака, трябваше да отстъпи леко назад. Лицата ни бяха на сантиметри едно от друго.

— Как така татенцето не ти е оставило парици? — подметнах подигравателно. — Или вече си профукал всичко?

Той процеди през зъби, като все още се опитваше да се освободи:

— Ако това влиза в мръсната ти работа и ако имаш предвид Джаспър Мърдок, той не ми е баща. Баща ми се казваше Хорас Брайт, фалира по време на Голямата депресия и се хвърли от прозореца на кабинета си.

— Лесен си за доене, ама млякото ти е много рядко. Извинявай, дете казах, че жена ти ще те издържа. Искях само да те подразня.

Пуснах му ръката и отстъпих. Той все още пъхтеше и трудно си поемаше дъх. Очите му бясно святкаха, но не повиши глас.

— Е, получи, каквото искаше. Сега, ако си доволен, ще си тръгна.

— Направих ти услуга — казах. — Човек, който размахва оръжие, не трябва тъй лесно да се докача. По-добре се отърви от пистолета.

— Това си е моя работа — каза той. — Извинявай, че посегнах да те ударя. Може би нямаше да те боли много, ако бях улучил.

— Няма нищо.

Той отвори вратата и излезе. Стъпките му замряха по коридора. Още един откачен. Почуквах по зъбите си с кокалчетата на пръстите си в такт със стъпките му, докато ги чувах. После се върнах при бюрото, погледнах в тефтера и вдигнах слушалката на телефона.

4

След три сигнала от отсрещния край през гъст филтър от странични шумове долетя тънък момичешки глас:

— Добро утро. Тук е бюрото на мистър Морнингстар.

— Старият господин там ли е?

— Кой се обажда, моля?

— Марлоу.

— Той познава ли ви, мистър Марлоу?

— Попитайте го иска ли да купи една от първите американски златни монети.

— Един момент, ако обичате.

Последва пауза, отговаряща на положението на по-високо-стояща личност, усамотена във вътрешен кабинет, чието внимание е привлечено, защото някой желае да разговаря с него. После се чу щракване и се обади мъжки глас — сух, дори ако щете, продран.

— На телефона е Морнингстар.

— Казаха ми, че сте се обаждали на мисис Мърдок в Паса-дина, мистър Морнингстар. Относно една монета.

— Относно една монета — повтори той. — Така. Е, и?

— Доколкото разбрах, искали сте да купите въпросната монета от колекцията „Мърдок“.

— Така ли? А вие кой сте, господине?

— Филип Марлоу. Частен детектив. Работя за мисис Мърдок.

— Така — рече той за трети път и внимателно се прокашля. — А за какво искате за говорите с мен, мистър Марлоу?

— За въпросната монета.

— Да, но ме осведомиха, че тя не се продава.

— Все пак желая да поговоря с вас. Лично.

— Да не би да искате да кажете, че тя е променила намерението си относно продажбата?

— Не.

— Боя се в такъв случай, че не разбирам какво желаете, мистър Марлоу. Какво имаме да си говорим с вас?

Този път ми прозвуча лукаво. Измъкнах асото от ръкава си и го изиграх леко и елегантно.

— Работата е там, мистър Морнингстар, че в момента, в който сте се обадили на мисис Мърдок, вие вече сте знаели, че монетата не се продава.

— Интересно — провлече той. — И как така?

— Вие сте професионалист и не може да не сте знаели. В тези среди е известно, че колекцията не може да се продаде приживе на мисис Мърдок.

— А-а-а — рече той. — А-а-а. — Последва мълчание. Сетне: — В три часа — изрече бързо, но не рязко — ще се радвам да ви видя тук, в кабинета ми. Вероятно знаете къде е. Удобен ли ви е часът?

— Ще бъда при вас в три.

Затворих, запалих отново лулата си и се загледах в стената. Лицето ми се беше схванало от мисли или може би от нещо друго. Във всеки случай беше вдървено. Извадих от джоба си снимката на Линда Мърдок, погледнах я и реших, че в крайна сметка лицето ѝ бе твърде обикновено, и я заключих в бюрото си. Извадих от пепелника втората клечка на Мърдок и я огледах. Този път надписът гласеше: „Топ Роу У. Д. Райт’36“.

Пуснах я обратно в пепелника, чудейки се дали тази подробност беше от значение. Може би бе улика?

Извадих от портфейла си чека на мисис Мърдок, подписах се на гърба, попълних бланка за част от сумата, която щях да внеса на банковата си сметка, и друг чек, за да осребря пари за дребни разноски, извадих банковата си книжка от бюрото, сгънах всички хартийки, стегнах ги с ластиче и ги пъхнах в джоба си.

Лоуис Маджик не фигурираше в телефонния указател.

Разтворих служебния указател и извадих номерата на пет-шест театрални агенции, напечатани с по-едър шрифт, и ги набрах последователно. Всеки път ми отговаряше звънък жизнен глас, който ми задаваше куп въпроси, но никой от тях не знаеше или не искаше да ми каже нещо за мис Лоуис Маджик, предполагаема кабаретна актриса.

Хвърлих листчето с номера в коша за боклук и се обадох на Кени Хейст, криминален репортер от „Кроникъл“.

— Какво знаеш за Алекс Морни? — запитах го, след като привършихме с обичайните остроумия.

— Върти луксозно нощно заведение и игрален дом в Айдъл Вали, на около две мили от автострадата по посока на хълмовете. Едно време се подвизаваше в киното. Като актьор — кръгла нула. Изглежда, има солиден гръб. Не съм чувал да е застрелял някого на оживен градски площад посред бял ден. Или по друго време на денонощието. Но не бих си заложил главата.

— Опасен ли е?

— Бих казал, ако му се наложи. Всички тези типове са ходили на кино и знаят как трябва да се държат собствениците на нощни заведения. Има си и телохранител — рядък екземпляр. Казва се Еди Пру, висок е почти два метра и е слаб като безупречно алиби. Едното му око е неподвижно — последица от раняване по време на войната.

— А за жените опасен ли е?

— Ей, не бъди толкова старомоден. Жените това не го наричат опасност.

— Познаваш ли Лоуис Маджик, минава за актриса. Доколкото разбрах, висока пищна блондинка.

— Не. Но нямам нищо против да се запозная.

— Много си остроумен. А познаваш ли някой си Ваниър? Никой от тях не фигурира в указателя.

— Не. Но ако ми се обадиш малко по-късно, мога междуременно да попитам Гърти Арбогаст. Той познава всички асове на нощните заведения. Също и отрепките.

— Благодаря ти, Кени. Ще се обадя. След половин час добре ли е?

Той каза „да“ и разговорът ни свърши. Заключих кантората и излязох.

В дъното на коридора, точно в ъгъла, един младолик рус мъж в кафяв костюм и шоколадова панамена шапка с ярък банд в кафяво и жълто четеше вечерния вестник, подпрял гръб на стената. Като минах покрай него, той се прозина, затъкна вестника под мишница и се откъсна от стената.

Влезе в асансьора заедно с мен. Едва държеше очите си отворени, толкова бе изморен. Излязох на улицата, отидох до банката, която се намираше през една пряка, депозирах чека си и изтеглих известна сума за джобни пари. Оттам отидох в близкото барче, настаних се в тясно сепаре, изпих едно мартини и изядох сандвич. Човекът в кафявия костюм се инсталира в края на бара, пиеше кока-кола след кока-кола, изглеждаше безкрайно отегчен и издигаше отпреде си купчинки от монети, като старателно им подравняваше краищата. Отново бе сложил тъмните очила. Това го правеше невидим.

Дъвках сандвича си колкото може по-дълго, после се потътрах към телефонната кабина от вътрешната страна на бара. Мъжът в кафявия костюм извърна рязко глава, а сетне прикри любопитството си, като вдигна чашата. Набрах отново номера на „Кроникъл“.

— И тъй — рече Кени Хейст, — Гърти Арбогаст твърди, че Морни неотдавна се оженил за твоята пищна блондинка, Лоуис Маджик. Не познава Ваниър. Казва, че Морни купил имот някъде зад Бел-Еър — бяла къща по пътя за Стилуд Кресънт, около пет пресечки на север от Булеварда на залеза. Гърти каза, че Морни я купил от някакъв опандизен богаташ на име Артър Блейк Попъм, когото пипнали да фалшифицира пощенски записи. Инициалите на Попъм още били на портата. А според Гърти сигурно са изографисани и върху тоалетната хартия. Попъм бил точно от тия. Това май е всичко.

— Никой не иска повече. Много ти благодаря, Кени. Окачих слушалката, излязох от кабината, срещнах с поглед тъмните очила над кафявия костюм под шоколадената шапка и ги проследих как бързо се извъръщат.

Завъртях се обратно, минах през летящата врата в кухнята, оттам се озовах направо на улицата, прекосих и излязох в задната част на паркинга, където бях оставил колата си.

Никакъв автомобил с пясъчен цвят не успя да се лепне за мен, когато поех към Бел-Еър.

5

Стилуд Кресънт се виеше на север от Булеварда на залеза, доста зад игрището за голф на клуба „Бел-Еър“.

От двете му страни се мяркаха оградени имения. Някои имаха високи стени, други — ниски, трети — красиви огради от ковано желязо, а тук-там се виждаха и по-старомодни живи плетове. Тротоари нямаше. Никой не ходи пеша в този квартал, дори и раздавачът.

Следобедът беше горещ, но не като в Пасадина. Носеше се дремливото ухание на цветя и слънце, лекото свистене зад; оградите на автоматични поливачки и отмереното бръмчене на автоматични косачки, мъркащи приглушено по кротките морави.

Карах бавно нагоре по хълма и търсех с поглед един монограм върху порта. Артър Блейк Попъм беше името. А. Б. П. трябваше да бъдат инициалите. Съзрях ги почти на върха, позлатени, върху черен герб. Вратите на портата бяха разтворени навътре към покрита с черен асфалт алея.

Къщата беше ослепително бяла и изглеждаше току-що завършена, но добре оформеният „естествен“ парк говореше, че доста време е било работено върху него. За квартала къщата беше скромна — не повече от четиринадесет стаи и вероятно само един плувен басейн. Стената беше ниска, зидана от тухли, между които се бяха процедили капки хоросан, застинали и направо боядисани отгоре с бяло. Върху нея се виеше нисък железен парапет, боядисан в черно. Името А. П. Морни бе изографисано върху голямата сива пощенска кутия до черния вход.

Паркирах таратайката си на улицата и по асфалтираната алея стигнах до една странична врата, боядисана с искрящо бяла боя, върху която грееха шарени петна — отраженията на навеса от цветно стъкло над нея. Заблъсках със солидното месингова чукче. Отстрани зад къщата един шофьор миеше кадилак.

Вратата ми отвори филипинец с тежък поглед, бяло сако и презрително извити нагоре устни. Подадох му визитната си картичка.

— Търся мисис Морни.

Той затвори вратата. Изтече доста време — както всеки път, когато потърся някого. Водната струя звънко шибаше кадилака. Шофьорът беше дребосък, облечен в брич с гети и просмукана от пот риза. Приличаше на поизраснал жокей и докато се бяхтеше над колата, издаваше свистящи звуци, досущ като коняр, който разтрива коня си.

Една червеношийка се шмугна в аления храсталак до вратата, разлюля продълговатите чашковидни венчета на цветовете, стрелна се нагоре и се стопи във въздуха.

Вратата се отвори. Филипинецът ми подаде обратно визитната картичка. Не я взех. — Кво искаш?

Гласът беше сух, хрущящ, сякаш някой стъпваше на пръсти по купища яйчени черупки.

— Искам да говоря с мисис Морни.

— Не е в къщи.

— А ти не знаеше ли, че не е в къщи, като ти дадох картичката?

Той разтвори пръсти и остави картичката да изпърха на земята. Ухили се и изложи на показ резултатите от нескопосан зъболекарски труд.

— Знам, когато тя ми каже.

И затвори вратата под носа ми, не съвсем безшумно.

Вдигнах картичката и се запътих към шофьора, който обливаше лимузината със струи вода и бършеше мръсотията с голяма гъба. Имаше зачервени очи и гъсто руно сламеноруса коса. В ъгълчето на долната му устна висеше фас.

Хвърли ми бързия кос поглед на човек, комуто е много трудно да гледа само своята работа.

— Къде е господарят? — попитах аз.

Фасът в устата му се размърда. Водата продължи да шурти нежно по боята.

— Защо не питаш в къщата, мой човек?

— Питам вече. Но ми тръшнаха вратата под носа.

— Трогваш ме, мой човек.

— А мисис Морни?

— Същият отговор, мой човек. Аз само работя тук. Продаваш ли нещо?

Показах му визитната си картичка тъй, че да може да я прочете. Този път беше от служебните. Той остави гъбата на калника и пусна маркуча на цимента. Обиколи водната струя, отиде до входа на гаража, където висеше окачен пешкир, и избърса ръцете си. Порови в джоба си, измъкна кибрит, драсна една клечка и вирна глава, за да запали залепения на устната му угаснал фас.

— Как си със сметката за текущи разходи? — попита той тихо и предпазливо.

— Надебеляла е от неупотреба.

— За пет мога и да запея.

— Не бих искал да се минаваш толкоз евтино.

— А за десет ще пея като четири канарчета и китара.

— Не си падам по сложните оркестрации. Той наклони глава на една страна.

— Говори на английски, мой човек.

— Не искам да си изгубиш мястото, синко. Интересува ме само дали мисис Морни си е в къщи. Струва ли си повече от един долар?

— Не се грижи за мястото ми, мой човек. Никой не може ме помръдна.

— Морни ли те крепи така солидно, или някой друг?

— И това ли искаш за същия долар?

— Два долара. Той ме огледа.

— Да не работиш за него?

— Естествено.

— Лъжеш.

— Естествено.

— Дай ми двата долара — отрязва той. Дадох му ги.

— Тя е в задната градина с приятел. Хубав приятел. Намираш си приятел, който не бачка, и мъж, който бачка, и си екстра, нали ме разбираш? — ухили се той цинично.

— В най-скоро време ще те открият в някоя канавка.

— Не и мен, приятелче. Не съм вчерашен. Знам да се оправям. Цял живот си имам работа с такива като тях.

Той потърка двете банкноти между дланите си, духна в тях, сгъна ги по дължина, сетне на ширина и ги затъкна в джобчето на

брича си.

— Това беше само ордъвърът — рече. — А сега за още пет...

Възедричък кокершпаньол със златиста козина се стрелна около кадилака, подхлъзна се на мокрия цимент, ловко отскочи, блъсна ме в корема и бедрата с четирите си лапи, близна ме по лицето, падна на земята, обиколи краката ми, намести се между тях, изплезе целия си език и взе да пъхти.

Прекрачих го, опрях се на колата и извадих носната си кърпа. Мъжки глас извика:

— Тук, Хийтклиф! Хийтклиф, ела веднага! Стъпки закънтяха по твърда настилка.

— Това е Хийтклиф — изрече кисело шофьорът.

— Хийтклиф ли?

— Божичко, кво се блещиш — така му викат на кучето.

— Като в „Брулени хълмове“?

— Пак взе да ги плещиш едни — нищо не разбирам! — срязва ме той. — Внимавай, пристига ни компания.

Вдигна гъбата и маркуча и отново се захвана да мие колата.

Аз се отдръпнах. Кокер-шпаньолът моментално се намести отново между краката ми, като едва не ме препъна.

— Тук, Хийтклиф! — извика гласът съвсем наблизко и под свода от желязна мрежа, обрасъл с пълзящи рози, се появи някакъв мъж.

Висок, тъмен, с чиста мургава кожа, искрящи черни очи и бляскави бели зъби. Бакенбарди. Тънки черни мустачки. Бакенбардите дълги, много дълги. Бяла риза с избродиран монограм на джобчето, бели панталони, бели обувки. Ръчен часовник, който покриваше почти половината от тънката мургава китка, закрепен със златна верижка. Жълто шалче около загорялата стройна шия.

Зърна клекналото между краката ми куче и не му стана приятно. Щракна с дългите си пръсти и изкомандува с ясения си сух глас:

— Тук, Хийтклиф! Ела веднага!

Кокер-шпаньолът дишаше тежко и не помръдна, освен дето се притисна още по-плътно към десния ми крак.

— Кой сте вие? — попита мъжът, като ме измери с поглед. Подадох му картичката си. Мургавите пръсти я поеха. Кучето леко се изниза назад между краката ми, промъкна се покрай колата и безшумно се изгуби в далечината.

— Марлоу — рече мъжът. — Марлоу значи? Какво е това? Детектив ди? Какво искате?

— Искам да говоря с мисис Морни.

Той ме изгледа от главата до петите — лъскави черни очи, които ме опипваха бавно, следвани от копринените ресни на дълги мигли.

— Не ви ли казаха, че я няма?

— Не.

— Това е мистър Ваниър — обади се шофьорът зад гърба ми с провлачения, прекалено любезен тон на преднамерена безочливост. — Мистър Ваниър е приятел на семейството. Честичко гостува тук.

Ваниър хвърли лют поглед през рамото ми. Шофьорът заобиколи колата и изплю фаса с небрежно презрение.

— Казах на ченгето, че господарят не е в къщи, мистър Ваниър.

— Ясно.

— Казах му, че вие с мисис Морни сте тук. Сбърках ли нещо?

Ваниър процеди:

— По-добре да си беше гледал работата!

— Брей, как не се сетих!

— Измитай се оттук, докато не съм ти превил кирливия врат! — изсъска Ваниър.

Шофьорът го изгледа спокойно, изчезна в мрака на гаража и взе да си подсвирква. Ваниър прехвърли парещия си вбесен поглед върху мен и отсече:

— Съобщено ви е било, че мисис Морни не е в къщи, но изглежда не разбирате от дума, така ли? Иначе казано, информацията не ви е задоволила.

— Ако трябва да използваме неточни думи, и тези ще свършат работа.

— Ясно. А може ли да ви попитам какво толкова имате да обсъждате с мисис Морни?

— Бих предпочел да обясня лично на нея.

— Подтекстът е, че тя не желае да ви види. Шофьорът се обади иззад колата:

— Дръж под око дясната му ръка, мой човек. Може да има нож.

Мургавата кожа на мистър Ваниър внезапно доби цвета на сухи водорасли. Той се извъртя на пети и едва изрече с давец се от ярост глас:

— Елате.

Тръгна по покритата с тухли пътека под тунела от рози и мина през бялата портичка в дъното. Отвъд се простираше опасана със зид градина с много цветни лехи, претъпкани с крещящи пъстри цветя, игрище за бадминтон, разкошна широка морава и малък, облицован с плочки плувен басейн, който гневно святкаше под слънцето. До басейна, върху покрита с каменни плочи площадка, бяха наредени градински мебели в синьо и бяло, ниски масички с мраморни плотове, шезлонги с огромни възглавници, а над всичко това бе разперен чадър в синьо и бяло, голям колкото палатка.

Дългокрака морна блондинка, типична кабаретна хубавица, се бе изтегнала удобно в един от шезлонгите, подпряла крака върху тапицирана табуретка, а досами лакътя ѝ, недалеч от сребърната кофичка за лед и бутилката шотландско уиски, стоеше висока, изпотена от леда чаша. Тя отпрати ленив поглед към нас, докато пресичахме моравата. От десетина метра създаваше впечатление за изискана дама. От три метра приличаше на нещо, което трябва да се гледа от десет. Устните ѝ бяха твърде големи, очите — твърде сини, гримът — твърде силен, тънките дъги на веждите ѝ бяха невероятно дълги и извити, а аркансилът бе тъй щедро посипан върху миглите ѝ, че те приличаха на миниатюрни железни стоборчета.

Облечена бе в лек бял панталон, на босите си крака с алено-червени нокти имаше силно изрязани сандали в бяло и синьо, бяла копринена блуза и огърлица от зелени камъни, които не бяха смарагди. Косата ѝ беше изкуствено помпозна като фойето на ноцно заведение.

На стола до нея имаше бяла сламена шапка с периферия, широка колкото автомобилна гума и с бяла сатенена панделка.

Върху периферията лежах чифт зелени слънчеви очила със стъкла колкото понички.

Ваниър войнствено пристъпи към нея и отсече:

— Трябва да изхвърлиш оня отвратителен червеноок дребосък, шофьора ти, и то веднага! Инак може да му строша врата. Не ми се е случвало да мина покрай него, без да бъда жестоко оскърбен.

Русата леко се изкашля, повъртя носна кърпичка из ръцете си, без да я употреби, и каза:

— Седни и дай на сексапила си да отдъхне. Кой е твоят приятел?

Ваниър се огледа за визитната ми картичка, откри, че я държи в ръце и я метна в скута ѝ. Тя я повдигна с безразличие, погледът ѝ пробяга по нея, сетне по мене, въздъхна и почука с нокът зъбите си.

— Едър е, нали? Май няма да се справиш с него. Ваниър ми метна зъл поглед.

— Хайде, изплюй камъчето.

— Направо към дамата ли да се обръщам, или да говоря първо на вас, а вие ще превеждате на английски? — попитах аз.

Русокосата се засмя. Сребрист звънък смях, запазил естествената непринуденост на перачка. Малко езиче пробяга дяволито по устните ѝ.

Ваниър седна, запали цигара с позлатен филтър, а аз стоях и гледах.

— Търся една ваша приятелка, мисис Морни — казах сетне. — Разбрах, че преди година сте живели заедно в един апартамент. Казва се Линда Конкуест.

Очите на Ваниър шареха нагоре-надолу, нагоре-надолу. Извърна глава и погледна към отсрещната страна на басейна, където кокершпаньолът Хийтклиф ни следеше с бялото на едното си око.

Ваниър щракна с пръсти:

— Тук, Хийтклиф! Ела тук! При мен, господине!

— Млъкни най-сетне — рече му русата. — Кучето не те трае. Остави, за бога, суетата си да почине поне за минутка.

Ваниър отсече:

— Да не си посмяла да ми говориш с такъв тон! Тя се изкикоти и погали лицето му с очи.

Аз пак се обадох:

— Търся едно момиче на име Линда Конкуест, мисис Морни. Тя ме погледна.

— Чух вече. Тъкмо се мъчех да си спомня. Не мисля, че съм я виждала през последните шест месеца. Тя се омъжи.

— Не сте я виждали шест месеца?

— Точно това казах, хубавецо. Защо питате?

— Правя едно лично проучване.

— За какво?

— За една поверителна работа.

— Виж ти! — умно отбеляза русата. — Господинът правел малко лично проучване за една поверителна работа. Чу ли го, Лу? А да се натресе на свършено непознати хора, които отказват да го приемат, било в реда на нещата. Защото правел малко лично проучване върху поверителна работа.

— Значи не знаете къде е тя сега, мисис Морни?

— Не ти ли казах вече? — Гласът ѝ отскочи с няколко нотки:

— Не. Казахте, че доколкото си спомняте, не сте я виждали от, шест месеца. Не е същото.

— А кой те осведоми, че сме живели заедно? — рязко попита тя.

— Никога не разкривам източниците си.

— Какъвто си префърцунен, сладурчето ми, ще те бива за учител по танци. Значи аз да ти кажа всичко, а ти на мен — нищо.

— Моето положение е съвсем различно — аз съм наемен работник, който се подчинява на чужди заповеди. Дамата нали няма основания да се укрива?

— А кой я търси?

— Роднините ѝ.

— Опитай пак. Тя няма роднини.

— Трябва да я познавате доста добре, щом ви е известно това.

— Някога може и да съм я познавала. Това не значи, че и сега съм в течение.

— Ясно — значи знаете, но не искате да кажете.

— Значи, че тук сте нежелан и колкото по-скоро се ометете, толкова по-ще ни е приятно — неочаквано се намеси Ваниър.

Продължих да фиксирам мисис Морни. Тя ми смигна и му рече:

— Не се ежи, скъпи. Толкова си чаровен, но костите ти са крехки. Не си създаден за юмручни неприятности. Ето, и хубавецът ще ти каже. Права ли съм, хубавецо?

— Не съм се замислял за това, мисис Морни. Смятате ли, че мистър Морни ще може — ще се съгласи да ми помогне?

Тя тръсна глава.

— Откъде да знам? Опитай. Ако не му харесаш, той има около себе си достатъчно момчета, за да те изритат.

— Мисля, че и вие можете да ми кажете, стига да искате.

— А как ще ме накараш да поискам? — подкани ме тя с очи.

— При тази навалица тук — как наистина?

— Виж, за това не съм се сетила — рече тя и отпи от чашата си, без да откъсва очи от моите.

Ваниър много бавно се изправи на крака. Лицето му беше тебеширенобяло. Пъхна ръка в ризата си и процеди през зъби:

— Омитай се, мухльо! Докато още можеш да вървиш. Изгледах го учудено.

— Къде останаха фините ви обноски? И не ми казвайте, че носите пищов под ризата си.

Русата се изсмя и откри наниз от хубави здрави зъби. Ваниър мушна ръка под лявата си мишница, както си беше под ризата, и стисна устни. Черните му очи бяха едновременно пронизващи и безизразни, като на змия.

— Чу какво казах — отрони почти нежно. — И не ме отписвай с лека ръка. Мога да ти тегля куршума по-лесно, отколкото да драсна клечка кибрит. А за последствията след това ще му мисля.

Погледнах русокосата. Тя ни наблюдаваше с искрящи очи и жадна чувствена усмивка.

Обърнах се и тръгнах обратно през тревата. На половината път се извърнах и погледнах назад. Ваниър стоеше в абсолютно същата поза, с ръка в пазвата. Очите на блондинката бяха все така ококорени, устните — полуотворени, но сянката на чадъра замазваше изражението на лицето ѝ и от това разстояние то можеше да бъде и страх, и сладостно предусещане.

Продължих през тревата, през бялата порта и по тухлената пътечка под тунела от рози. После се обърнах и крадешком се върнах при портата, за да им хвърля още един поглед. Не знаех какво щях да видя, нито дали то ще ми допадне.

Онова, което видях, беше Ваниър да целува блондинката, кажи-речи проснат отгоре ѝ.

Поклатих глава и се върнах безшумно по пътечката.

Шофьорът със зачервените очи все още се потеше над кадилака: Бе приключил с миенето и сега бършеше с голяма гюдерия стъклата и никелираните части. Заобиколих колата и заставах до него.

— Как мина? — попита ме той с ъгъла на устата си.

— Зле. Направиха ме на нищо.

Той кимна и продължи да съска като коняр, който търка коня си.

— А ти си отваряй очите — продължих аз. — Онзи има патлак. Или поне си дава вид, че има.

Шофьорът се изсмя.

— Под тези дрехи? Я стига!

— Кой е всъщност Ваниър? С какво се занимава?

Той се изправи, праметна гюдерията през отворения преден прозорец и изтри ръце в кърпата, която бе затъкнал в колана си.

— С жени, ако питаш мен.

— Не е ли малко опасно да се увива около тази конкретна жена?

— Според мен — да — съгласи се той. — Но разни хора — разни представи за опасното. На негово място бих умрял от страх.

— Къде живее?

— В „Шърман Оукс“. Тя често ходи там. Само че нали знаеш — веднъж стомна за вода, два пъти стомна за вода...

— Да си срещал момиче на име Линда Конкуест? Висока, тъмна, хубава. Била е певица към оркестър.

— Много искаш за два долара, приятелю.

— Мога да ги кача на пет. Той поклати глава.

— Не я знам. Поне под това име. Тук идват какви ли не, повечето — лъскави. Но мен не ме запознават с тях — ухили се той.

Извадих портфейла и сложих три банкноти върху малката му потна длан. Прибавих и визитната си картичка.

— Уважавам ниските набити мъже — рекох. — Тях никога от нищо не ги е страх. Мини да се видим някой път.

— Може и да мина, приятелю. Благодаря. Линда Конкуест ли, каза? Ще държа очите си нащрек.

— Довиждане. Как ти е името?

— Викат ме Лиско, ама убий ме, ако знам защо.

— Довиждане, Лиско.

— Довиждане. Патлак, казваш? Под тези дрехи? Изключено.

— Не знам — рекох. — Във всеки случай посегна. А пък мен не са ме наели да водя престрелки с непознати.

— Дявол да го вземе, тази риза на гърба му има само две горни копчета! Много добре видях. Ще му трябва цяла седмица, за да измъкне пищова отвътре.

Ала гласът му прозвуча леко разтревожен.

— Предполагам, че беше блъф — съгласих се аз. — Та ако чуеш някой да споменава Линда Конкуест, ще се радвам да поговорим делово.

— Дадено, приятелю.

Върнах се по асфалтираната алея. Той остана да се почесва по брадичката.

6

Карах бавно покрай редицата къщи и се оглеждах за място за паркиране, та да мога да изтичам до бюрото си, преди да тръгна за центъра.

Един пакард, зад чийто волан седеше униформен шофьор, се откъсна от бордюра пред магазина за цигари, който бе само на десетина метра от моя вход. Побързах да се вмъкна в опразненото място, заключих колата и слязох. Чак тогава забелязах, че бях паркирал пред една тъй позната кремава кола с две врати. А може и да не беше същата. Такива ги имаше с хиляди. Вътре нямаше човек. И наоколо не се мяркаше кафява панамена шапка с панделка в жълто и кафяво.

Заобиколих откъм улицата и надзърнах вътре към основата на кормилото. Картончето с името на собственика липсваше от обичайното му място. За всеки случай си записах номера на колата на гърба на един плик и влязох във входа. Оня го нямаше във фойето, нито горе в коридора.

Влязох в кантората, погледнах към пода за някое пъхнато под вратата писмо, не видях нищо, почерпих се една чашка от бутилката, която държи в бюрото, и излязох. Нямах време за губене, ако исках да стигна в центъра преди три часа.

Кремавата кола беше на същото място, все така празна. Влязох в моята, запалих и се влях в потока на движението.

Бях отминал „Булеварда на залеза“ и карах по „Вайн“, когато оня ме настигна. Продължих ухилен, като се чудех къде ли се е бил скрил. Може би в колата, която беше паркирана зад неговата. Виж, това не ми мина през ума.

Карах на юг към Трета улица и все по нея стигнах центъра. През цялото време кремавата кола поддържаше половин пряка разстояние помежду ни. Свих към кръстовището на Седма улица с Големия булевард, паркирах наблизко, отбих се да си купя цигари, които не ми трябваха, тръгнах по Седма улица, без да се оглеждам назад. На следващата пресечка влязох във фойето на хотел „Метропол“,

разсеяно се запътих към големия подковообразен щанд за цигари, запалих една от моите и седнах в едно от старите кожени кресла.

Рус мъж в кафяв костюм с тъмни очила и вече познатата ми шапка влезе във фоайето и небрежно се промъкна покрай палмите в качета и гипсовите арки към щанда за цигари. Купи си една кутия, отвори я още докато стоеше там, като се постара да се помотае достатъчно, та да може да опре гръб на щанда и да ощастливи фоайето с орловия си поглед.

Прибра си рестото, после се дотътра до едно ниско кресло и седна с гръб към колоната. Нахлупи шапката си още по-ниско над тъмните очила и сякаш заспа с незапалена цигара между устните.

Станах, приближих и се отпуснах в празното кресло до него. Хвърлих му кос поглед. Той не помръдна. Отблизо лицето му изглеждаше младо, розово и закръглено, русата брада бе твърде небрежно обръсната. Миглите зад тъмните очила трепкаха нагоре-надолу. Отпуснатата върху коляното ръка стисна и намачка плата на панталоните. На бузата му, точно под дясното око, имаше брадавица.

Запалих клечка кибрит и поднесох пламъка към цигарата му.

— Огънче?

— Ах, благодаря — изненада се той. Дръпна дълбоко навътре, докато запали. Изгасих клечката, хвърлих я в делвата с пясък до мен и зачаках. Той ме стрелна изкосо няколко пъти, преди да заговори:

— Не съм ли ви виждал някъде?

— На авеню „Дрезден“, в Пасадина. Тази сутрин. Бузите му станаха още по-розови. Той въздъхна.

— Сигурно съм ужасно смотан.

— По-зле няма накъде — съгласих се аз.

— Може би е заради шапката.

— И шапката допринася. Но не е само тя.

— Трудно се припечелва в този град — тъжно рече той. — Не можеш да си вършиш работата пеша, такситата са безбожно, скъпи, ако речеш да ги използваш, а собствената ти кола винаги е паркирана на такова място, че да не можеш да я стигнеш бързо. Трябва все да си наблизю.

— Това не значи, че трябва да се завираш в джоба ми — казах аз. — Искаш ли нещо от мен, или просто се упражняваш?

— Исках да разбера дали си достатъчно интелигентен, та да поговоря с теб.

— Много съм интелигентен — рекох. — Срамота ще бъде да не поговориш с мен.

Той внимателно огледа пространството зад нас и от двете ни страни, след това извади неголям портфейл от свинска кожа. Подаде ми хубава, наскоро отпечатана визитна картичка. На нея пишеше: „Джордж Ансън Филипс. Поверителни разследвания. 212, Сенджър бйлдинг, 1924 Норт Уилкокс авеню, Холивуд.“ Телефонният номер беше с номератор за Гленвю. В горния ляв ъгъл бе изографисано ококорено око с много дълги мигли и извита в почуда вежда.

— Това е забранено — посочих аз окото. — Това е знакът на Пинкертън. Ще им задигнеш клиентелата.

— А, много важно. Малкото, което успявам да припечеля, едва ли ще ги оцети.

Шляпнах с картичката по нокътя си, стиснах зъби и я пуснах в джоба си.

— Искаш ли от моите, или вече си попълнил досието?

— О, знам всичко за теб — рече той. — Бях заместник-шериф във Вентура, когато ти разследваше делото Грегсън.

Грегсън беше един мошеник от Оклахома Сити, който две години бе преследван из цялата страна от една от жертвите си, докато накрая така се изнерви, че застреля един служител, на бензиностанция, припознал се в него. Стори ми се, че беше тъй отдавна:

— Карай оттам — рекох.

— Спомних си името ти, като го прочетох тази заран върху регистрацията на колата ти. Така че като те изгубих по пътя за града, просто взех адреса от указателя. Щеше ми се да дойда да поговоря с теб, но това означаваше да злоупотребя с оказаното ми доверие. А по този начин — какво съм виновен?

Още един смахнат. Станаха трима за един ден, ако не броя мисис Мърдок, която също можеше да се окаже смахната.

Изчаках го да свали тъмните очила, да ги избърше, да ги сложи отново и пак да се огледа наоколо.

— Помислих си, защо не сключим споразумение — продължи той. — Дето се вика, да си слеем усилията. Видях го да влиза в бюрото си, та предположих, че те е наел.

— Познаваш ли го?

— Да, нали него следя. — Гласът му прозвуча вял и обезкуражен.

— А докъде стигнах — доникъде?

— Какво ти е сторил?

— Нищо, жена му ме нае.

— Развод ли иска?

Той хубавичко се огледа наоколо, после изрече тихо:

— Така разправя. Но взех да си задавам някои въпроси.

— Те и двамата искат развод, но всеки гледа да наикисне другия.

Смешно, нали?

— Ролята, която са ми отредили, не ме весели. Един тип ме следи от време на време. Много висок, едното му око е неподвижно. Изплъзвам му се, но след малко пак го виждам подире си. Много висок. Като телеграфен стълб.

Много висок, едното му око неподвижно. Пушех замислено.

— Имаш ли нещо общо с него? — попита ме тревожно русият.

Поклатих глава и хвърлих угарката в сандъчето с пясък.

— Никога не съм го виждал. — Погледнах часовника си. — Най-добре ще е да се срещнем и обсъдим на спокойствие тези неща. Само че в момента не мога. Имам среща.

— Да, много ми се иска. Много.

— Дадено тогава. В моята кантора, у дома, в твоята кантора или къде?

Той се почеса по зле избръснатата брадичка с добре из-гризания нокът на палеца.

— У дома — рече най-сетне. — Адреса ми го няма в указателя. Дай за малко картичката.

Обърна я на дланта си, след като му я подадох, и започна да пише бавно с метално моливче, като движеше език по устните си. С всяка измината минута ставаше все по-млад. Сега вече не ми изглеждаше да има повече от двайсет години, но трябваше да е по-възрастен, защото случаят Грегсън беше преди шест години.

Прибра си молива обратно и ми върна картичката. Адресът беше: „Стая 204, общежитие «Флорънс», 128, Корт стрийт“.

Изгледах го с любопитство.

— Корт стрийт, дето е на Бънкър Хил ли? Той кимна и целият се изчерви.

— Квартирата не е от най-представителните — смотолеви. Напоследък съм позагазил с наличните. Неприятно ли ти е?

— Не, откъде накъде?

Станях и протегнах ръка. Той я стисна и щом ме пусна, аз бръкнах в джоба си и незабелязано отрих дланта си в носната кърпа. Като се вгледах в лицето му по-отблизо, видях влажна ивица по горната му устна и още влага във вдлъбнатините отстрани на носа. Не беше чак тъй горещо.

Понечих да си тръгна, но се обърнах назад, наведох досами лицето му и казах:

— Не е трудно да ме избудалка човек, затова да съм сигурен — тя е висока блондинка с равнодушни очи, нали?

— Не бих ги нарекъл равнодушни.

Запазих изражението си безучастно и добавих:

— И само между нас двамата — тази работа с развода е дрън-дрън. Става дума за нещо съвсем различно, нали?

— Да — тихо рече той. — И то с всяка измината минута все по не ми харесвал. Вземи!

Извади нещо от джоба си и го пусна в ръката ми. Беше секретен ключ.

— Няма защо да ме чакаш в коридора, ако случайно съм мръднал нанякъде. Имам два. По кое време мислиш, че ще дойдеш?

— Към четири и половина, струва ми се. Сигурен ли си, че желаеш да ми дадеш ключа си?

— Нали сме в един и същ занаят — каза той и ме погледна невинно или поне толкова невинно, колкото е възможно през тъмни очила.

Преди да изляза от фойето, погледнах назад. Той си седеше спокойно, с наполовина изпушена загаснала цигара между устните, а крещящата жълтокафява панделка на шапката му беше като спокойните цветове гами на рекламите за цигари върху гърба на илюстрирано списание.

Били сме от един и същ занаят. Така че да не му погаждам номера. От просто по-просто. Да взема ключ от апартамента му и да се разположа вътре като у дома си. Да му обуя чехлите, да му пия от напитките, да повдигна ъгъла на килима и да преброя скритите отдолу хилядарки. Нали сме от един и същ занаят.

Белфънт билдинг беше невзрачно осеметажно здание, прищипано между огромен зелен и хромиран универсален магазин за стоки с намалени цени и триетажен гараж с подземен паркинг, който вдигаше шум като клетки на лъвове в часа на хранене. Малкото тъмно и тясно фоайе бе мръсно като кокошарник. От указателя на стената ми стана ясно, че в сградата има доста свободни стаи. Само едно от имената ми говореше нещо и аз го знаех предварително. Срещу указателя голяма табела, опряна на стената — имитация мрамор, — гласеше: „Удобно място за цигарен щанд. Дава се под наем. Справки стая 316.“

Имаше два асансьора в решетъчни шахти, но явно само единият работеше, а и той бездействуваше в момента. Вътре на дървена табуретка, покрита със скатано зебло, дремеше старец с отпуснато чене и воднисти очи. Съдейки по вида му, седеше там от времето на Гражданската война, след като силно бе пострадал от нея.

Влязох, казах „Осмия“, той се пребори с вратата, дръпна лоста на таратайката и ние се задрусахме нагоре. Старецът лъхтеше тежко, сякаш мъкнеше асансьора на гръб.

Канцеларията на Илайша Морнингстар бе в дъното, срещу противопожарния изход. Две стаи със стъклени табелки на вратите, на които пишеше с олющена черна боя: „Илайша Морнингстар. Нумизматик.“ По-отдалечената гласеше: „Вход“.

Врътнах бравата и влязох в малко тясно помещение с два прозореца, очукано секретарско бюрце, няколко стенни витрини с потъмнели монети в полегати поставки с напечатани на машина пожълтели етикетчета под тях, две кафяви кантонерки в дъното до стената, никакви пердета на прозорците и прашносив килим, толкова изтърган, че човек не би забелязал дупките, ако не се препънеше в някоя от тях. В дъното, срещу кантонерките, до очуканото бюрце, имаше отворена дървена врата. Оттам долитаха леки шумове,

причинени от човек, който нищо не прави. Сетне сухият глас на Илайша Морнингстар се провикна:

— Влезте, моля! Влезте!

Влязох. Вътрешната стая бе също тъй малка, но затова пък съдържаше далеч повече вещи. Зелен сейф почти препречваше предната половина. Зад него, срещу вратата, масивна вехта махагонова маса, отрупана с потъмнели книги, стари оръфани списания и много прах. Прозорецът на отсрещната стена бе открехнат няколко сантиметра без никакво въздействие върху дъха на плесен. Имаше закачалка с черна омазана филцова шапка. Имаше три масички на високи крака със стъклени похлупаци и още монети под стъклата. Имаше тежко тъмно бюро с кожена повърхност. Върху него бяха разпръснати обичайните канцеларски принадлежности плюс златарски везни, две огромни лупи с никелирани рамки и бижутерски окуляр върху парченце гюдерия редом с жълта копринена кърпичка, оцапана с мастило.

Във въртящия се стол зад бюрото седеше възрастен мъж в тъмносив костюм с широки ревери и твърде много копчета. Имаше известно количество бяла коса на фитили, пусната достатъчно дълга, та да го гъделичка по ушите. Бледосиво плешиво теме се извисяваше високо над нея, като скала в морето. Мъх стърчеше от ушите му — достатъчно гъст за да завъди молци.

Очите му бяха черни, пронизващи, отдолу с кафявоморави торбички, набраздени от бръчки и вени. Бузите му лъщяха, а късият му остър нос изглеждаше като висял над доста чашки, обърнати на крак. Якичката, която никоя сваятна пералня не би допуснала на своя територия, подпираше адамовата му ябълка, а черното стегнато възелче на тясната като канап вратовръзка надничаше изпод якичката като мишка, която се готви да излезе от дупката си.

— Секретарката ми трябваше да отиде на зъболекар — рече той.
— Вие ли сте мисър Марлоу?

Кимнах.

— Моля, седнете — махна с тънката си ръчичка към стола пред бюрото. — Предполагам, че имате някакъв документ за самоличност?

Подадох му го. Докато го четеше, долових през бюрото специфичната му миризма. От него лъхаше на суха плесен като от сравнително чист китаец.

Той постави личната ми карта с лице към бюрото и склучи ръце върху нея. Острите му черни очички не пропускаха нито една подробност от лицето ми.

— Е, мистър Марлоу, с какво мога да ви бъда полезен?

— Разкажете ми за Брашъровия дублон.

— Ах, да — сети се той. — Брашъровият дублон. Интересна монета. — Повдигна длани от бюрото и сплете пръсти, като едновременшен семеен адвокат, който ей сега ще се впусне в граматически сложно обяснение. — В някои отношения това е най-интересната и ценна монета от ранната американска нумизматика. Което несъмнено ви е известно.

— Онова, което не ми е известно за ранните американски монети, ще запълни една енциклопедия.

— Нима? — учуди се той. — Искате ли да ви разкажа?

— Затова съм тук, мистър Морнингстар.

— Това е златна монета с приблизителна стойност двадесет златни долара, голяма колкото половин долар. Изработена за щата Ню Йорк през 1787 година. Не е сечена. До отварянето на първия монетен двор във Филаделфия през 1793 година монетите не са били сечени. Брашъровият дублон вероятно е бил пресован в калъп, а неговият създател е частен златар на име Ифрейм Брашър или Брашиър. Там, където се среща името, то е изписано Брашиър, но не и върху монетата. Не знам защо.

Извадих цигара и запалих. Надявах се да повлияе на дъха на плесен.

— Какво представлява методът на пресоването?

— Двете половини на калъпа са изгравирани върху стомана. След това се наслагват с олово. Златните слитъци се пресоват между тях в монетна преса. Сетне крайчетата са били подрязвани според нужното тегло и изглаждани. Ръбчета като сегашните не са се правели. През 1787 година не е имало машини за това.

— Бавничък процес.

Той кимна с островърхата си бяла глава.

— Твърде. И тъй като по онова време не можело да се получи втвърдяване на стоманените форми без някои изкривявания, матрицата се износвала доста бързо и се налагало да бъде изливана наново. Това съответно водело до леки промени в рисунъка, които се забелязват под

силно увеличителна леща. Всъщност спокойно може да се твърди, че не съществуват две идентични монети според стандартите на съвременните методи на микроскопично изследване. Ясно ли се изразявам?

— Да — казах. — Донякъде. Колко такива монети съществуват и колко струват?

Той разплете пръсти, отново положи ръце върху бюрото и леко забарабани.

— Не знам колко от тях съществуват днес. Никой не знае. Няколко стотици, хиляда, а може и повече. Но сред тях истинска рядкост са непусканите в обръщение образци, в така нареченото „чисто“ състояние. Стойността им варира от две-три хиляди нагоре. Бих казал, че в този момент поради обезценяването на долара един такъв екземпляр, умело предложен от известен нумизмат, като нищо може да донесе десет хиляди, ако не и повече. В такъв случай монетата, разбира се, ще трябва да има достоверна биография.

— Аха — рекох аз, изпуснах бавно дим от дробовете си и го разкарах с длан по-далеч от възрастния ми събеседник отсреща. Нямаше вид на пушач. — А без достоверна биография и не тъй умело предложен — колко?

Той сви рамене.

— В такъв случай ще се подразбира, че монетата е придобита по незаконен път. Открадната или набавена чрез измама. Някои, редки монети наистина се появяват на най-невероятни места, по най-невероятно време. В едновременна желязна кутия, в тайно чекмедже на бюрото-в стара къща в Източните щати. Е, не тъй често, съгласен съм. Но се случва. Знам за една изключително рядка монета, която изпаднала от тапицерията на старо канапе, когато го занесли за реставрация при майстор антиквар. А канапето не било помръдвано от една и съща стая на една и съща къща във Фол Ривър в Масачузетс цели девет-десет години. Никой не знаел как е попаднала там монетата А иначе съмненията за кражба биха били твърде силни. Особено тук, в тази част на страната.

Той отправи разсеян поглед към тавана. Аз го гледах недотам разсеяно. Видът му беше на човек, който умее да пази тайна, особено ако тайната е негова.

Той бавно сведе очи към мен и рече:

— Пет долара, моля.

— Ъ?

— Не ставайте смешен, мистър Марлоу. Всичко, което ви казах, може да се прочете в справочника на Фосдайк в градската библиотека. Вие обаче сте предпочели да дойдете тук и да ми отнемете от времето. За този вид услуги тарифата ми е пет долара.

— Ами, ако не платя?

Той се облегна назад и затвори очи. Съвсем лека усмивка трепкаше в ъгълчетата на устните му.

— Ще платите.

Платих. Извадих банкнотата от портфейла си, станах, наведох се над бюрото и я раздиплих грижливо точно пред него. Погалих хартийката с пръсти като коте.

— Пет долара, мистър Морнингстар.

Той отвори очи и погледна банкнотата. Усмихна се.

— А сега — казах аз — да поговорим за онзи Брашъров дублон, който някой се е опитал да ви продаде.

Очите му леко се разшириха.

— Ах, няма някой се е опитвал да ми продаде Брашъров дублон? И защо според вас този някой би го сторил?

— Нуждаел се е от пари. И не е искал да му задават прекалено много въпроси. Знаел е или пък е открил по някакъв начин, че сте от бранша и че сградата, където се намира кантората ви, е запусната бърлога, където много неща са допустими. Знаел е, че сте възрастен човек, който няма да прави резки движения — от здравословни съображения.

— Не е ли знаел твърде много? — сухо ме сряза Морнингстар.

— Знаел' е достатъчно, за да склучи сделката. Също както и ние с вас. И нито едно от тези неща не е било трудно за научаване.

Той забучи кутрето си в едното ухо, завъртя го и го извади заедно с малка тъмна бучка. Обърса го небрежно о сакото си.

— И вие вадите всички тези заключения само защото съм телефонира на мисис Мърдок и съм я попитал дали Брашъровият дублон се продава?

— Естествено. На нея самата ѝ минала същата мисъл. Логично е. Както ви казах по телефона, знаели сте, че тази монета не е за продан. Ако изобщо разбирате от занаята си. А виждам, че добре го владеете.

Той се поклони едва забележимо. Не че се усмихна, но изглеждаше доволен, колкото може да е доволен човек с такава нелепа външност.

— Да речем, че някой предложи да ви продаде монетата — продължих аз — при съмнителни обстоятелства. Вие ще искате да я купите, ако можете да я получите евтино и ако разполагате с необходимата сума. Но ще пожелаете да научите какъв е произходът ѝ. А дори и да сте напълно сигурен, че е открадната пак ще я купите, стига да я получите на достатъчно ниска цена.

— Ах, няма, няма?

Изглеждаше развеселен, но не много.

— Разбира се, че ще я купите, ако сте добър търговец. А пък аз бих казал, че сте. Купувайки монетата на ниска цена, вие избягвате собственика или неговата застрахователна компания от безвъзвратна загуба. Те с готовност биха ви изплатили разноските. Това се практикува постоянно.

— Значи Брашъровият дублон е бил откраднат — отрязва той.

— Не ме цитирайте. Това е тайна.

Този път за малко да бръкне в носа си. Усети се навреме. Вместо това рязко отскубна косъм от едната си ноздра и смръщи лице. Вдигна го и го погледна. Премести поглед от косъма към мен и каза:

— А колко ще плати клиентът ви за възстановяването на монетата?

Надвесих се над бюрото и го дарих с циничната си усмивка.

— Хилядарка. А вие колко платихте?

— Вие сте изключително съобразителен млад човек — рече той.

После лицето му се разкриви, брадичката му се затресе и гърдите му взеха да се издуват и свиват със звук, сякаш оздравяващ след дълго боледуване петел се учи отново да кукурига.

Той се смееше.

Спря чак след известно време. Лицето му отново стана гладко, очите му се отвориха — черни, пронизващи и хитри.

— Осемстотин долара — рече. — Осемстотин долара за непускан в обръщение Брашъров дублон!

Изкикоти се ликуващо.

— Добре. У вас ли е? Ще спечелите двеста долара. Съвсем честно е. Бърз оборот, благоразумна печалба и без усложнения за нито

една от страните.

— Не е тук — каза той. — За глупак ли ме вземате? Извади от самото си стар сребърен часовник, закачен на черен ланец. Присви очи, за да разчете циферблата.

— Да кажем, утре сутринта в единадесет — рече. — Елате с парите. Монетата може да е тук, може и да не е. Ако съм доволен от поведението ви, ще уредя въпроса.

— Съгласен съм — казах и станах. — Трябва да осигуря някак си парите.

— Нека бъдат употребявани банкноти, — рече той почти замечтано. — Двадесетачки ще свършат добра работа. Тук-таме по някоя петдесетачка няма да навреди.

Ухилих му се и се запътих към вратата. По средата на стаята се обърнах, върнах се обратно, опрях ръце на бюрото и се наведох към него.

— Как изглеждаше тя?

Той ме зяпна тъпо.

— Младата жена, която ви предложи монетата.

Той ме изгледа още по-тъпо.

— Добре — рекох. — Не е била млада жена. Имала е помощник. Мъж. Как изглеждаше той?

Морнингстар сви устни и отново съгради, с пръстите си купол.

— Средна възраст, набит, висок около метър и седемдесет, тежък около осемдесет кила. Представи се като Смит. Облечен беше в син костюм, черни обувки, зелена риза и вратовръзка, без шапка. От горното джобче на костюма се подаваше носна кърпичка с кафяв бордюр. Косата му беше кестенява и прошарена. На темето му имаше плешиво петно колкото доларова монета, а от едната страна на ченето му се спускаше белег, дълъг около пет сантиметра. Струва ми се, че беше от лявата страна. Да, от лявата.

— Не е зле — рекох. — А какво ще кажете за дупката на десния му чорап?

— Пропуснах да му събуя обувките.

— Недопустима небрежност.

Той не отговори. Само се гледахме втренчено, полулюбопитни-полувраждебни, като нови съседи. После изведнъж се затресе пак в своя смях.

Петдоларовата банкнота, която му бях дал, все още лежеше пред него на бюрото. Стрелнах ръка към нея и я грабнах.

— Вече няма да ви трябва — казах. — След като взехме да боравим с хилядарки.

Смехът му секна отведнъж. После сви рамене.

— В единадесет сутринта — повтори. — И без номера, мистър Марлоу. Не си въобразявайте, че не знам как да се браня.

— Надявам се, че знаете, защото си играете с барут. Излязох, изтрополих през празната стая, отворих вратата и я затръшнах, като останах вътре. Би трябвало стъпките ми да отекнат отвън, но неговото прозорче към коридора беше затворено, а на идване почти не бях вдигнал шум с гумените си подметки. Надявах се да си припомни този факт. Прокраднах се назад по протрития килим и се пъхнах зад вратата, между нея и малкото секретарско бюро. Детски номер, но понякога минава, особено след продължителен умен разговор, пълнен със светски финес и тънко остроумие. Като финтиране при футбол. А не минеше ли номерът, щяхме да си подметнем още няколко саркастични забележки.

Мина. Известно време нищо не чух, освен дето един нос се изсекна. После, както си седеше самичък, отново се отдаде на характерния си смях на болен петел. Сетне се чу покашляне. Изскърца въртящ се стол, чуха се стъпки.

Една мръснобяла глава надникна в предната стая на сантиметри от рамката на вратата. Стоях вкаменен, в стаена възбуда. Главата се дръпна назад, четири мръсни нокътя хванаха ръба на вратата и я дръпнаха. Тя щракна, затвори се. Поех си дъх и долепих ухо до дървената повърхност.

Въртящият се стол отново изскърца, Чу се гръмко прещракване на телефонна шайба. Метнах се към апарата на секретарското бюро и вдигнах слушалката. Набраният номер вече даваше сигнал. Иззвъня шест пъти. После чух мъжки глас:

— Да?

— Общежитието „Флорънс“ ли е?

— Да.

— Бих искал да говоря с мистър Ансън от стая 204.

— Почакайте, ще проверя дали си е в стаята.

Двамата с мистър Морнингстар зачакахме. От другата страна долиташе ревът на пуснато с пълна сила радио, което предаваше бейзболен мач. Личеше, че не е досами телефона, но беше достатъчно гръмогласно.

После долових приближаването на глухи стъпки, остро пропукване при вдигането на слушалката и гласът каза:

— Няма го. Нещо да му предам?

— Ще се обадя по-късно — рече мистър Морнингстар.

Затворих бързо, моментално се плъзнах към външната врата, отворих я безшумно, като падащ сняг, и я затворих по същия начин, като я придържах, преди бравата да щракне, така че шумът от затварянето да не бъде чул от метър разстояние.

Вървах по коридора, заслушан в тежкото си учестено дишане. Натиснах копчето на асансьора. После извадих визитната картичка, която Джордж Ансън Филипс ми бе дал във фойето на хотел „Метропол“. Не я прочетох в истинския смисъл на думата. Нямах нужда да поглеждам, за да се подсетя, че на нея бе написано „Стая 204, общежитие «Флорънс», 128, Корт стрийт“. Просто стоях и почуквах с нокът по картичката, докато чаках асансьорът да се изкачи, пъхтящ като тежкотоварен камион по остър тесен завой.

Часът беше четири без десет.

8

Бънкър Хил е стар, забутан, мизерен квартал. Някога, преди много години, тук е бил най-шикарният жилищен район на града и тук-там все още се срещаха островърхи готически замъци с просторни веранди и стени, облицовани с обли камъчета, с остъклени ъгови ниши и вретеновидни кулички. Всички те сега са нещо като мобилирани общежития, чиито стаи се дават под наем. Излъсканите им на времето паркетни са издраскани и проядени, широките им внушителни стълбища — потъмнели от годините и от евтиния лак, полаган, върху пластове мръсотия. Във високите стаи отекват свадите на измъчени хазяйки с нередовни квартиранти. А отпред по просторните прохладни веранди, протегнали на слънце прокъсани обувки и загледани в нищото, седят старци с лица като изгубени битки.

Около старите къщи е пълно с оплоти от мухи закусвални, италиански зеленчукови магазинчета, грозни блокове с евтини апартаменти и няколко малки сладкарнички, където човек може да си купи неща по-лоши дори от сладкишите им. И жалки хотелчета, в които всеки посетител се подписва като Смит или Джонс, а нощният администратор изпълнява едновременно функциите на пазвантин и на сводник.

От блоковете излизат жени, които би трябвало да са млади, но лицата им са като прокиснала бира, мъже с ниско нахлупени шапки и мълниеносни очи, опипващи цялата улица напред и назад, докато правят завет с шепи и паят цигари, изнурени интелектуалци с тютюнева кашлица, без сметки в банките; ченгета с гранитни лица и безмилостни погледи; наркомани и улични продавачи на наркотици; хора, които не приличат на нищо и си го знаят, а от време на време дори по някой, който наистина ходи на работа. Те обаче излизат много рано, когато широките пропукани тротоари са безлюдни и още покрити с роса.

Подраних, но не чак кой знае колко преди четири и половина. Паркирах в края на улицата, където възената железница изкачва с

пуфтене жълтеникавия глинест склон откъм Хил стрийт, и тръгнах по Корт стрийт към общежитието „Флорънс“. Фасадата бе от тъмни тухли, сградата — триетажна, най-ниските прозорци бяха на нивото на тротоара, засенчени от ръждясали мрежи срещу комари и дрипави тюлени пердета. На входната врата имаше стъкло прозорче с достатъчна част от името на общежитието, за да може да се разчете. Отворих я и слязох по три обковани с месингови ленти стъпала в коридор, чиито срещуположни стени можех да докосна, без да разперя ръце. Мъждиви врати с номера, изписани с мъждива боя. Ниша в подножието на стълбите с телефонен автомат. Надпис: „Домоуправител, стая 106“. В дъното на коридора — врата с опъната мрежа, в тъмната уличка зад нея — четири строени в редица високи очукани кофи за боклук; в слънчевите лъчи над тях танцуваха мухи.

Изкачих се по стълбите. Радиото, което бях чул по телефона, все така оглушително предаваше бейзболния мач. Прочетох номерата на вратите и се запътих нагоре и направо, Стая 204 беше отдясно, а бейзболният мач — точно отсреща. Почуках, не получих отговор и почуках по-силно. Зад мен трима играчи от единия отбор се опитваха да атакуват на фона на гръмовния рев на тълпата запалняковци. Почуках трети път и погледнах навън през един от прозорците на коридора, който гледаше към улицата, докато тършувах в джоба си за ключа на Джордж Ансън Филипс.

На отсрещната страна на улицата имаше италианско погребално бюро, спретнато, тихо и сдържано; боядисани в бяло тухли, слизаци досами тротоара. „Погребално бюро Пиетро Палермо.“ Тъничкият зелен неонов, надпис скромно се мъдреше на фасадата. Висок мъж в тъмен костюм излезе отвътре и се облегна на бялата стена. Беше направо красив. Кожата му — мургава, а хубавата му стоманеносива коса — гладко сресана назад. Той извади нещо, което от разстояние ми заприлича на сребърна или платинена с черен емайл табакера, отвори я флегматично с два от дългите си мургави пръсти и избра цигара с позлатен филтър. Прибра табакерата и запали цигарата със запалка, която явно бе комплект с табакерата. Прибра и запалката, скръсти ръце и се загледа в нищото с полупритворени очи. От върха на неподвижната му цигара се издигаше струйка дим, права и тънка като пушека на изтляващ призори лагерен огън.

Зад гърба ми, в отново подетия устрем на мача, друг играч запрати топката или я изкара навън. Откъснах се от прозореца и високия италианец, пъгнах ключа в ключалката на стая 204 и влязох вътре.

Квадратно помещение с кафяв килим, оскъдна мебелировка, и тя твърде неприветлива. Сгъваемото легло със задължителното, криво огледало се изпречиха насреща ми още щом отворих вратата, а в отражението приличах на пропаднал тип, прокрадващ се у дома си след сбирка на наркомани. Имаше и фотьойл от брезово дърво, а до него трмаво тапицирано чудовище — навярно канапе. Под прозореца маса, върху нея лампа с абажур от нагъната на хармоника хартия. От двете страни на леглото се виждаха врати.

Лявата водеше към кухненски бокс с кафява гетинаксова мивка, газена готварска печка с три горелки и допотопен хладилен шкаф, който шумно включи в момента, в който бутнах вратата, и взе мъчително да се тресе. Върху гетинаксовия цедилник на мивката имаше останки от нечия закуска: кафява утайка на дъното на чаша, прегоряла коричка хляб, трохи върху дъска за рязане, жълтеникава слуз от разтопено масло в една чинийка, изцапан нож и емайлирано кафениче, което миришеше на прокиснало вино в напечен от слънцето плевник.

Върнах се обратно покрай сгъваемото легло и отворих другата врата. Тя извеждаше в малко коридорче с открита ниша за дрехи и вграден скрин. Върху скрина — гребен и черна четка за коса с руси косми в четината. Имаше и кутия пудра против изпотяване, малко фенерче с пукнато стъкло, листове за писма, писалка, шишенце с мастило върху попивателна хартия, цигари и кибрит в стъклен пепелник с пет-шест фаса.

В чекмеджетата на скрина открих чорапи, бельо и носни кърпи, колкото се побират в един куфар. На закачалката висеше тъмносив костюм, не нов, но още поносим, а на пода до него — чифт възпрашни черни обувки.

Бутнах вратата на банята. Тя се отвори на една педя и заяде. Носът ми трепна от пронизващия остър, горчив мирис, който ме лъхна отвътре, устните ми се вцепениха. Напънах да отворя. Вратата поддаде едва-едва, а после се оттласна, сякаш някой я натискаше отвътре. Проврях глава в отвора.

Подът на банята беше прекалено къс за него, така че краката му бяха свити в коленете и висяха отпуснато встрани. Главата му бе притисната към отсрещния перваз — не вирната назад, а здраво заклещена. Кафявият му костюм бе поизмачкан, а тъмните очила стърчаха от горното джобче под опасен ъгъл. Като че ли това имаше значение. Дясната му ръка бе прехвърлена през корема, лявата лежеше на пода с дланта нагоре, пръстите — леко сгърчени. Вдясно на главата му, в русата коса, зееше рана със спечена кръв. Зиналата му уста бе пълна с лъскава аленочервена кръв.

Вратата се подпираше от крака му. Натиснах яко и се промуших вътре. Наведох се, за да пъхна два пръста в яката и да напипам голямата артерия. Тя не само, че не пулсираше, но дори не трепваше. Нищо. Кожата беше ледена. Всъщност не може да е била ледена. Само ми се е сторило. Изправих се, опрях се на стената и стиснах здраво юмруци в джобовете, вдишвайки кордитните пари. Бейзболният мач продължаваше, но през две затворени врати звучеше приглушено.

Стоях и го гледах. Нищо няма да спечелиш от това, Марлоу, нищо. За теб тук няма нищо интересно. Ти дори не го познаваше. Измитай се, измитай се веднага.

Отлепих се от вратата, дръпнах я и се върнах през коридорчето в стаята. Някакво лице ме погледна от огледалото. Напрегнато, изкривено лице. Рязко се извърнах от него, извадих плоския ключ, който ми бе дал Джордж Ансън Филипс, избърсах го между влажните си длани и го оставих до лампата.

Изтрих топката на бравата, докато отварях вратата и отвън като я затварях. „Доджърс“ водеха със седем на три. Някаква жена в напреднал стадий на почерпка пееше за Франки и Джони — затворническата версия — с глас, на който и уискито не бе помогнало. Гърлен мъжки бас ѝ изръмжа да си затваря устата, тя продължи да пее, чуха се бързи стремителни стъпки, тъп удар, писък, тя спря да пее, а бейзболният мач си продължи.

Тикнах цигара в устата си, запалих, слязох обратно по стълбите, застанах в полутъмния ъгъл на коридора и се загледах в малката табела, на която пишеше: „Домоуправител, стая 106“.

Глупак бях, че я погледнах. Съзерцавах я дълго и яростно гризях цигарата.

После се обърнах и тръгнах по коридора към задната част на къщата. Малка емайлирана табелка на една от вратите гласеше: „Управител“. Почуках.

9

Бутна се стол, потътриха се крака, вратата се отвори.

— Вие ли сте домоуправителят?

— Да.

Гласът беше същият, който чух по телефона да говори с Илайша Морнингстар.

Държеше празна мръсна чаша. Приличаше на съд, в който е живяла златна рибка. Дългнест мъж с морковенорижа коса, която растеше ниско от челото. Главата му дълга и тясна, бъкаща от евтино лукавство. Зеленикави очи надничаха изпод оранжеви вежди. Ушите му бяха големи, при по-силен вятър можеха да плющят. Дълъг нос, дето се вре навсякъде. Цялото му лице имаше тренирано изражение — лице, което знае да пази тайна, лице с непринуденото спокойствие на труп в моргата.

Жилетката му бе разкопчана, сако нямаше, видях усукан ланец и сини ластици с метални закопчалки за поддържане на ръкави.

— Мистър Ансън? — запитах аз.

— Двеста и четири.

— Няма го там.

— А аз какво да направя — яйце ли да снеса?

— Оригинално — рекох. — Редовно ли снасяш, или днес ти е рожденият ден?

— Омитай се — каза. — Изчезвай.

Понечи да затвори. Размисли, пак отвори вратата и се доизказа:

— Пръждосвай се! Обирай си крушите! Изпарявай се!

И след като недвусмислено ми даде да разбере какво иска да каже, отново понечи да затвори.

Аз се подпрях на вратата. Той я натисна отвътре. Лицата ни почти се допряха.

— Петарка — рекох.

Това го срази. Така внезапно отвори, че трябваше чевръсто да пристъпя напред, за да не го фрасна с глава по брадичката.

— Влез — рече той.

Дневна със сгъваемо легло, стереотипът точно спазен чак до настолната лампа с абажур от нагъната хартия и стъкления пепелник. Стените обаче бяха боядисани в цвета на жълтък. Липсваха само няколко изрисувани върху жълтото черни паяка, та човек да получи жлъчна криза.

— Седни — каза той, докато затваряше вратата. Седнах. Огледахме се един друг с чистите невинни очи на търговци на коли на старо.

— Бира?

— С удоволствие.

Отвори две консерви, напълни замацаната чаша и посегна за втора като нея. Казах, че ще пия направо от консервата. Подаде ми я.

— Десет цента — рече.

Дадох му десет цента. Пусна ги в джоба на жилетката си и продължи да ме гледа. Придърпа стол, седна и протегна костеливите си щръкнали колене. Пусна ръцете си да висят между тях.

— Не ме интересува твоята петарка — заяви.

— Чудесно — рекох. — И без това нямах намерение да ти я дам.

— Умник. Какво става? Нашто общежитие е напълно почтено. Никакви такива-онакива.

— И е много тихо — додадох. — Горещ, ако се напънеш, ще чуеш крясък на орел.

Усмивката му беше широка, почти цял сантиметър.

— Не е лесно да ме разсмееш — рече.

— Също като кралица Виктория.

— Туй не го разбирам.

— Аз и не очаквам чудеса.

Безсмислената размяна на думи ми оказа охладително, ободрително въздействие, създаде остро, ръбато настроение.

Извадих си портфейла и избрах една визитна картичка. Не беше от моите. На нея пишеше: „Джеймз Полък, застрахователен агент“. Опитах се да си спомня как изглеждаше Джеймз Полък и къде го бях срещал. Не можах. Подадох картичката на морковнорижия.

Той я прочете и се почеса с нея по носа.

— Накриво ли е стъпил? — попита той, лепнал зелените си очи за лицето ми.

— Скъпоценности — казах и магнах с ръка.

Той обмисли отговора ми. Докато мислеше, аз се опитвах да отгатна дали изобщо му пука. Изглежда не.

— И такива ги имаме от време на време — призна след малко. — Кво да се прави? Макар че той не ми мязаше на такъв. Кротък ми се видя.

— Може и да са ме метнали — казах. Описах му как изглежда Джордж Ансън Филипс, Джордж Ансън Филипс жив с кафявия си костюм и слънчевите очила и шоколадовата панамена шапка с жълтокафява панделка. Почудих се какво ли е станало с шапката. Там я нямаше. Сигурно се бе отървал от нея — сметнал я е за прекалено крещяща. Русата му коса почти с нищо не беше по-добра. — Той ли е?

На рижия му трябваше време, за да реши какво да отговори. Найсетне кимна, като ме следеше внимателно със зелените си очи, кльощавата му жилава ръка поднесе картичката към устата и я прокара по зъбите като пръчка по ограда от железни колове.

— Хич не го взех за мошеник. Ама хора всякакви. Тук е само от месец. Ако мязаше на такъв, нямаше да го пусна.

Добре се постарях да не се изхилия в лицето му.

— Кво ще кажеш да претърсим стаята, докато го няма? — предложих.

Той поклати глава.

— Мистър Палермо няма да хареса тая работа.

— Кой е мистър Палермо?

— Собственикът. Отсреща. Погребалното бюро е негово. Таз къща също и още много други. Кажеш-речи, целият квартал, нали разбираш? — Помръдна с устни и запримигва с дясното око. — Като има избори, той решава за кого ще се гласува. Не е случаен.

— Тогава, докато провежда избори или подмята трупове, дай да се качим с теб и да хвърлим едно око.

— Гледай да не ме ядосаш — отсеке рижият.

— Така ще ме разстроиш, че няма да мога да заспя довечера — отвърнах. — Давай да се качваме.

Замерих кошчето с празната консерва, тя отскочи и се търколи в средата на стаята. Рижият внезапно стана, разкрачи широко крака, избърса едната си ръка о другата и захапа със зъби долната си устна.

— Спомена нещо за петарка — рече той и сви рамене.

— Това беше много отдавна. Вече размислих. Дай да се качваме.

— Ако само още веднъж го повториш... — плъзна той дясната си ръка към хълбока.

— Ако смяташ да вадиш пищов, мистър Палермо хич няма да е доволен.

— По дяволите мистър Палермо — изрепчи се той с неочаквано разярен глас и лице, което не по-малко неочаквано пламна тъмночервено.

— Мистър Палермо ще се радва да узнае как се отнасяш към него.

— Виж кво — бавно произнесе рижият, отпусна ръка и наведе тялото си напред, като навря лице в моето. — Виж кво! Аз си седях мирно и кротко и си пиех биричка-две. Може и три. Може и девет. Кво толкоз? Никого не закачах. Денят беше хубав, мислех, че и нощта ще е такава. И изведнъж — ти.

Той махна яростно с ръка.

— Дай да се качим да претършуваме стаята — казах аз. Той изхвърли напред два здраво стиснати юмука. После разпери длани и силно опъна пръсти. Носът му остро потръпна.

— Ако не беше работата... — започна. Аз отворих уста. — Само не го казвай! — изрева той.

Сложи си шапка, но не и сако, издърпа едно чекмедже, извади връзка ключове, мина покрай мен да отвори вратата, застана до нея и отсечено ми кимна. Лицето му беше все тъй бясно.

Излязохме в коридора и се изкачихме по стълбите. Мачът беше свършил и мястото му бе заето от танцова музика. Оглушителна танцова музика. Рижият избра един ключ от връзката и го пъкна в ключалката на стая 204. Внезапно истеричен женски писък се присъедини към оркестъра, който гърмеше в стаята зад гърба ни.

Рижият измъкна ключа и ми се озъби. Пресече тесния коридор и задумка по отсрещната врата. Наложил се да блъска силно и дълго, за да му обърнат внимание. После вратата рязко се отвори и руса жена с остри черти, ален панталон и зелен пуловер ни загледа с навъсени очи, едното от които бе подпухнало, а другото — насинено преди няколко дена. Снина имаше и на шията, а в ръка държеше висока чаша с хладна кехлибарена течност.

— Спирайте гайдата, и то веднага! — нареди рижиат. — Голяма гюрултия вдигате! Втори път няма да ви предупреждавам. Направо ще викам полиция.

Жената погледна през рамо и надвика радиото:

— Ей, Дел! Тоя вика да спрем гайдата! Ще го фраснеш ли? Изскърца стол, радиото рязко млъкна, набит мургав мъж с ядосан поглед се появи зад русата, отместил я с една ръка и войнствено вирна глава. Имаше нужда от избръсване. Беше по панталони, обувки и потник.

Заприщи прага с крака, пое със свистене въздух през носа и каза:

— Я да се разкарате! Тъкмо се връщам от обяд. От гнусен обяд. Така че не ви препоръчвам да ми продавате номера.

Беше много пиян, но по един трениран от дългогодишна практика начин.

— Чухте, мистър Хенч — настоя рижиат. — По-тихо с радиото и стига с тая дандания!

Мъжът, когото нарекоха Хенч, рече:

— Слушай, пръдльо...

Изнесе тежко десния си крак напред, за да го стовари с все сила. Левият крак на домоуправителя не изчака да бъде стъпкан. Кльощавото тяло бързо отскочи и захвърлената връзка ключове тупна отзад на пода и издрънча във вратата на стая 204. Дясната ръка на рижиат описа широк кръг и се появи стиснала жилава кожена палка.

— Аха! — рече Хенч, загреба с космати ръце две шепи въздух, сви ръце а юмруци и силно замахна към празното пространство.

Домоуправителят го тресна по темето, а жената изпищя отново и плисна течността от чашата в лицето на любимия. Дали защото имаше възможността да го направи безнаказано, или по погрешка — не мога да кажа.

Хенч се извърна заслепен. По лицето му се стичаше уиски. Препъна се и с рязко олюляване хукна през стаята, като всяка стъпка заплашваше да го просне по лице, Сгъваемото легло бе разгънато и разхвърляно. Хенч се приземи на едно коляно отгоре му и мушна ръка под възглавницата.

— Внимавай, пищов! — казах аз.

— Ще се оправя — процеди през зъби рижиат и плъзна дясната си ръка, вече празна, под разкопчаната жилетка.

Хенч беше качил и второто си коляно на леглото. Сега пак свали единия крак, обърна се и в дясната му ръка се оказа черен пищов с късо дуло. Той го гледаше вторачено, без изобщо да го държи за ръкохватката — просто лежеше на дланта му.

— Хвърли го! — нареди домоуправителят с напрегнат глас и влезе в стаята.

Русата чевръсто се метна на гърба му и опаса с дългите си зелени ръце врата му, като крещеше сладострастно. Рижият се олюля, изпсува и размаха пистолета си.

— Давай, Дел! — крещеше русата. — Сега ти е паднал! Хенч, с едната ръка опряна на леглото, единият крак стъпил на пода, двете колене свити, дясната ръка с пистолет в дланта, впил очи в него, бавно се отблъсна от леглото, изправи се на крака и изръмжа дълбоко от гърлото си:

— Туй не е моят патлак!

Аз избавих рижия от неговия, който никак не му стоеше добре, и го заобиколих, като го оставих сам да тръшне както може русата от гърба си. В дъното на коридора хлопна врата и към нас се зададоха стъпки.

— Остави пищова, Хенч! — рекох аз.

Той ме погледна, озадачените му тъмни очи внезапно бяха изтрезнели.

— Туй не е моят пищов — повтори той и го протегна напред в дланта си. — Моят е Колт, калибър 32, за стрелба отблизо.

Взех го от ръката му. Не направи никакъв опит да ме спре.

Седна на леглото, бавно заразтрива темето си и се навъси в мъчителен опит да се замисли.

— Откъде, по дяволите... — Гласът му замря, той поклати глава и се намръщи.

Помирисах пистолета. С него беше стреляно. Извадих пълнителя и преброих куршумите през малките странични дупки. Бяха шест. С този в цевта ставаха седем. Пищовът беше Колт, калибър 32, автоматичен, за осем куршума. С него беше стреляно. Ако не е бил презареден, изстрелян е бил само един куршум.

Рижият беше отърсил русата от гърба си. Бе я блъснал в едно кресло и сега бършеше някаква драскотина на лицето си. Зелените му очи бяха зловни.

— Най-добре извикай полиция — рекох аз. — С този пистолет е стреляно и е време да научиш, че в стаята отсреща има убит човек.

Хенч ме погледна глупаво и каза тихо, разумно:

— Братче, това просто не е моят пищов.

Русата се разхлипа доста театрално и ми продемонстрира отворена уста, изкривена от мъка и лоша игра. Рижият безшумно се измъкна от стаята.

— Застрелян в гърлото с пистолет среден калибър и куршум със заоблен връх — каза лейтенантът от полицията Джеси Брийз. — С пищов като този и куршум като тези вътре. — Той подхвърли в ръка пистолета, същия, за който Хенч заяви, че не бил негов. — Куршумът е изстрелян нагоре, вероятно е засегнал задната част на черепа. Още е вътре. Смъртта е настъпила горе-долу преди два часа. Ръцете и лицето му са студени, но тялото е още топло. Вкочаняване няма. Преди да го застрелят, е бил зашеметен с нещо тежко. Вероятно с дръжка на пистолет. Това говори ли ви нещо, момчета и момичета?

Вестникът, върху който беше седнал, прошумоля. Той свали шапката си и попи с кърпичка лицето и темето на почти плешивата си глава. Коронката светла коса около върха бе влажна и потъмняла от пот. Сетне отново нахлупи шапката — панамена, с ниско дъно, изпечена от слънцето. Не бе купувана тази година, а вероятно не и миналата.

Беше едър, доста шкембест, с обувки в кафяво и бяло, развлечени чорапи, бели панталони на тънки черни райета, разкопчана риза, която разкриваше червеникава растителност в горната част на гърдите, светлосиньо спортно сако от груба материя, в раменете не по-широко от двуместен гараж. Трябва да имаше петдесетина години и единственото, което издаваше полицаия, бе спокойният, несмутим поглед на изпъкналите бледосини очи — поглед на преднамерено нагъл, но който се възприемаше като такъв от всеки освен от колегите му. От двете страни на носа му по скулите се виеха широки пътеки от лунички като минирано поле върху бойна карта.

Седяхме в стаята на Хенч при затворена врата. Той бе облякъл риза и разсеяно си връзваше връзката с дебелите си, тъпи, треперещи пръсти. Жената лежеше на кревата. Главата си бе омотала в зелена чалма, до ръката ѝ имаше малка чантичка, върху краката си бе метнала късо палтенце от катерича кожа. Устата ѝ бе полуотворена, а лицето — опустошено от преживения шок.

— Ако се опитвате да кажете, че е бил застрелян с пистолета под възглавницата — добре — глухо отрони Хенч. — Изглежда е така. Само че това не е моят пищов и каквито и да ги из-мъдрите, няма да ме накарате да кажа, че е мой.

— Ако приемем, че е така — рече Брийз, — тогава какво? Значи някой ти е задигнал пистолета и е оставил този. Кога, как, какъв беше твоят?

— Някъде към три и половина отидохме да похапнем в закувалнята на ъгъла — заобяснява Хенч. — Можете да проверите. Трябва да сме оставили отключено. Бяхме попрекалили с пиенето. Нищо чудно да сме вдигали врява. Слушахме мач по радиото. Май го изгасихме на излизане. Не съм сигурен. Ти спомняш ли си? — обърна се той към безмълвно лежащата жена с побелялото лице. — Спомняш ли си, рожбо?

Тя нито го погледна, нито му отговори.

— Съвсем се е скапала — поясни Хенч. — Моят беше „Колт“, калибър 32, като тоя, само че за стрелба отблизо. Револвер, а не автоматичен. Липсва едно парченце от гумата на дръжката. Един евреин — Морис — ми го даде преди три-четири години. Заедно работехме, като бармани. Нямам разрешително, но не го и нося със себе си.

— Както се наливате, и с пищов под възглавницата, рано или късно някой щеше да бъде застрелян — рече Брийз. — Трябва да ви е ясно.

— Че ние дори не го познавахме! — възрази Хенч. Връзката му най-сетне бе завързана, много зле. Беше трезв като буца лед и целият се тресеше. Стана, взе сакото си от ръба на леглото, облече го и пак седна. Пръстите му трепереха, докато палеше цигара. — И името му не знаем. Нищо не знаем за него. Засичали сме се един-два пъти из коридора, но не сме си говорили. Ако е този, за когото си мисля. И в това не съм сигурен.

— Той е — каза Брийз. — Да си дойдем на думата: мачът, който сте слушали, е запис, нали?

— Започва в три — обясни Хенч. — От три докъм четири и половина, понякога и до по-късно. Излязохме някъде към средата на третия рунд. Нямахме ни около рунд-рунд и половина. Значи между двайсет минути и половин час. Не повече.

— Предполагам, че е бил убит малко преди да излезете — каза Брийз. — Радиото е заглушило почти изцяло изстрела. И сигурно сте оставили вратата отключена. Ако не и отворена.

— Нищо чудно — уморено се съгласи Хенч. — Ти спомняш ли си, душко?

Жената отново отказа да му отговори или поне да го погледне.

— Вратата сте оставили отключена или отворена. Убиецът ви е чул да излизате. Влязъл е вътре с намерението да се отърве от оръжието, вижда, че леглото е разгънато, отива до него, пъха пищова под възглавницата и какво да види — там го чака друг пищов. И той, разбира се, го взема. Въпросът е следният: ако е искал да се отърве от оръжието, защо не го е сторил на местопрестъплението? Защо е рискувал да влезе в друга стая? Какви са тези сложни фантазмагории?

Седях до прозореца на ръба на кушетката. Дадох своя принос към разговора със следното изказване:

— Ами ако е излязъл от стаята на Филипс и вратата се е заключила зад гърба му, преди да се сети да хвърли оръжието? Представете си, че като идва на себе си след шока от убийството, той се вижда насред коридора все така с пищова в ръка. Първата му мисъл ще е незабавно да се отърве от него. Вижда, че вратата на Хенч е отворена, чул ги е да се отдалечават по коридора...

Брийз ми метна един поглед и изръмжа:

— Не твърдя, че не е било така. Само разсъждавам. — И пак насочи вниманието си към Хенч. — Така че сега, ако се окаже, че това наистина е пистолетът, с който е убит Ансън, ще трябва да търсим твоя. И докато вършим тази работа, вие с младата дама трябва да сте ни подръка. Ясно ти е, нали?

— Колкото и да ме обработват ваште момчета, пак няма да ме накарат да променя думите си — рече Хенч.

— Е, поне ще опитаме — добродушно каза Брийз. — Така че най-добре да тръгваме. — Той стана, обърна се и събори смачканите вестници от стола на пода. Отиде до вратата и оттам рече на жената: — Хайде, сестро, тръгваш ли, или да викам някоя колежка да се оправя с теб?

Жената върху леглото не му отговори.

— Трябва да си пийна — обади се Хенч. — Трябва веднага да си пийна.

— Не и пред очите ми — заяви Брийз и излезе.

Хенч прекоси стаята, пхна гърлото на едно шише направо в устата си и закъркори. Свали бутилката, погледна какво е останало и отиде при жената. Бутна я по рамото.

— Ставай и пийни малко — изръмжа заповеднически.

Тя само зяпаше тавана. Нито му отговори, нито даде да се разбере, че го е чула.

— Остави я — рекох. — Шок.

Хенч довърши, каквото имаше в шишето, внимателно го остави на пода, погледна пак към жената, обърна ѝ гръб и се вторачи намръщено в краката си.

— Божичко, що не мога да си спомня по-добре — промърмори тихо.

Брийз се върна с някакъв млад цивилен полицай със свежо лице.

— Това е лейтенант Спангълър. Той ще ви отведе. Хайде, размърдайте се.

Хенч пак отиде до леглото и разтърси жената за рамото.

— Ставай, душко! Трябва да се поразходим.

Тя извърна очи, без да помръдне глава, и бавно го изгледа. Седна в леглото, подпря се на една ръка, прехвърли крака на пода, стъпи и тупна силно с десния крак, сякаш бе парализиран.

— Кофти, момичето ми, но нали знаеш — няма как — каза Хенч.

Жената поднесе ръка към устата си и ухапа малкия си пръст, вперила в него неподвижен поглед. Сетне най-неочаквано замахна с ръка и с всичка сила го фрасна през лицето. След това почти тичешком напусна стаята.

Дълго време Хенч не помръдна. От коридора долиташе неясен, приглушен говор, от улицата — неясен, приглушен шум от коли. Хенч сви масивните си рамене, после ги изправи и бавно огледа цялата стая, сякаш не очакваше да я види скоро или пък изобщо. Сетне мина покрай младия полицай със свежото лице.

Полицаят също излезе. Вратата се затвори. Неясният говор отвън стана още по-приглушен, а двамата с Брийз седяхме и се гледахме с тежки погледи.

11

След известно време на Брийз му писна да ме гледа и измъкна от джоба си пура. Разцепи с ножче целофанената ѝ обвивка, обряза крайчето, старателно взе да я пали, като я въртеше на пламъка, отдръпна горящата клечка, замислено се втренчи в празното пространство и задърпа от пурата, за да се увери, че гори точно тъй, както му се искаше. После с бавно тръскане изгаси клечката и се пресегна да я остави на перваза на отворения прозорец. И отново взе да ме гледа.

— Ние с теб ще се спогодим — каза ми той.

— Чудесно.

— Не си на това мнение, но ще се спогодим. И не защото си ми харесал от пръв поглед. Просто така работя. Всичко да е ясно. Всичко да е разумно. Всичко да е кротко. А не като тази дама. Такива като нея цял живот си търсят белята, а като я намерят, за това е виновен първият мъж, в когото успеят да забият нокти.

— Насинил я е на едно-две места — рекох. — Това няма да я накара да си умре от любов по него.

— Виждам, че разбираш от жени.

— Не разбирам и това много ми помага в работата. Така съм непредубеден.

Той кимна и разгледа върха на пурата си. Извади хартийка от джоба си и прочете:

— „Делмар Б. Хенч, четиридесет и пет годишен, барман, безработен. Мейбел Мастърз, двадесет и шест годишна, танцьорка.“ Това е всичко, което знам за тях. И имам чувството, че няма какво друго да науча.

— Не мислиш значи, че е застрелял Ансън? Той ме изгледа без удоволствие.

— Братче, та аз току-що пристигам. — Извади визитна картичка от джоба си: — „Джеймз Б. Полък, застрахователен агент“. Какво значи това?

— В квартал като този е проява на лош вкус да използваш собственото си име — рекох. — И Ансън е мислел същото.

— Че какво му е на квартала?

— Кажеш-речи, всичко.

— Много ми се иска да чуя какво знаеш за убийтия.

— Вече ти казах.

— Пак ми кажи. На толкова неща се наслушах, че вече всичко обърках.

— Знаем какво пише на визитната му картичка — че се казва Джордж Ансън Филипс, че се представяше за частен детектив. Стоеше в коридора до кантората ми, като излязох да обядвам. Влачи се подире ми до центъра на града, до фойето на хотел „Метропол“. Аз го заведох там. Заговорих го и той си призна, че ме следи и че това било, защото искал да разбере дали съм достатъчно интелигентен, та да сме се сработели. Врели-некипели, естествено. По всяка вероятност още не е бил решил какво да прави и е чакал обстоятелствата да решат вместо него. Каза, че бил нает да свърши някаква работа, но в хода на разследването се усъмнил и искал да обедини сили с някой по-опитен от него, макар че ако питах мен, той изобщо нямаше никакъв опит. Поне ако съдя по действията му.

— И единствената причина, за да се спрем на теб, е, че преди шест години си разследвал някакъв случай във Вентура, докато той работел там като заместник-шериф.

— Това имам да кажа — отговорих.

— Не си длъжен обаче да държиш толкова на вече казаното — спокойно рече Брийз. — Винаги можеш да ни сервираш нещо по-добро.

— И това го бива. Бива го в този смисъл, че не може да не е вярно, щом звучи тъй зле.

Той кимна с голямата си тежка глава.

— Какво мислиш по въпроса?

— Огледахте ли кантората на Филипс? — попитах аз. Брийз поклати отрицателно глава.

— Според мен след огледа ще ви стане ясно, че е бил нает заради своята наивност. Казали са му да наеме тази стая под фалшиво име и да свърши нещо, което не се е оказало по вкуса му. Изплашил се. Имал нужда от приятел, от помощ. Фактът, че се е спрял на мен след толкова

колебания и без да знае почти нищо за мен, говори, че не е познавал много хора от нашия бранш.

Брийз извади носната си кърпа и отново попи потта от главата и лицето си.

— Това обаче не обяснява защо е вървял подире ти като изгубено пале, вместо да дойде направо в кантората ти.

— Така е — съгласих се. — Не обяснява.

— А ти можеш ли да го обясниш?

— Не. Не съвсем.

— И все пак? Как би се опитал да го обясниш?

— Вече го направих по единствения начин, който ми е известен. Колебаел се е дали да ме заговори. Чакал е да стане нещо и то да реши вместо него. Аз свърших тази работа, като го заговорих пръв.

— Прекалено е просто — не се съгласи Брийз. — Толкова е просто, че смърди отдалеч.

— Може и да си прав.

— Та значи в резултат на този малък разговор във фойето на хотела един съвсем непознат човек те кани у дома и ти връчва ключа си. Защото искал да разговаря с теб.

— Да.

— А защо не ти го каза още там?

— Бързах за среща.

— Делова?

Кимнах.

— Аха. Върху какво работиш?

Поклатих глава и не отговорих.

— Става дума за убийство. Ще се наложи да ми кажеш.

Пак поклатих глава. Той порозовя.

— Виж какво — рече напрегнато. — Длъжен си.

— Съжалявам, Брийз, но както потръгнаха нещата, съвсем не съм убеден в това.

— Известно ти е, разбира се, че мога да те прибера в участъка като важен свидетел — небрежно подхвърли той.

— На какво основание?

— На основание на това, че ти си намерил трупа, че си се представил на домоуправителя под фалшиво име и че не даваш задоволителен отговор за връзките ти с убийтия.

— Ще го направиш ли? — попитах.

— Имаш ли си адвокат? — усмихна се той накриво.

— Познавам няколко. Нямам постоянен адвокат на договор.

— А от нашите шефове познаваш ли някого?

— Не. Разговарял съм с един-двама, но може и да не ме помнят.

— Но имаш връзки в кметството и така нататък, нали?

— Я ми разкажи за тях. Ще ми е приятно да те послушам.

— Слушай, брат — рече той сериозно. — Все някакви приятели трябва да имаш. Не може без това.

— Имам един добър приятел в главното полицейско управление, но не бих искал да го забърквам в тази работа.

Той повдигна вежди.

— Че защо? Май ще имаш нужда от приятели. Блага дума от познат полицай може да свърши добра работа.

— Той ми е личен приятел. Не го използвам и не се крия зад гърба му. Ако загазя, няма да му направя голяма услуга.

— А в криминалното познаваш ли някого?

— Рандъл. Ако е още в Централното криминално управление. Веднъж имахме вземане-даване във връзка с един случай. Но не си пада много по мен.

Брийз въздъхна, размърда крака и зашумоли с вестниците, които бутна от стола.

— Вярно ли е всичко това, или само се пишеш хитрец? Имам предвид важните клечки, които не познаваш.

— Вярно е. Хитър е начинът, по който използвам истината.

— Не е толкова хитро да го заявиш така направо.

— Аз пък мисля, че е.

Той обхвана с луничавата си лапа цялата долна половина на лицето си и стисна пръсти. Когато ги отмести, по страните му останаха кръгли червени отпечатъци. Гледах как постепенно избледняват.

— Защо не се омиташ и не оставиш човек да си гледа работата? — тросна ми се той.

Станах, кимнах и се запътих към вратата. Брийз каза зад мен:

— Дай си домашния адрес.

Дадох му го. Той го записа.

— Довиждане — рече погребално. — Да не напускаш града. Ще ми трябват показанията ти — може би още тази вечер.

Излязох. Отвън на площадката стояха двама униформени полицаи. Вратата отсреща беше разтворена и един човек снемаше отпечатъците от пръсти. Долу в коридора се натъкнах на още двама полицаи, по един във всеки край. Не зърнах рижия управител. Излязох през входната врата. Линейката тъкмо потегляше. От двете страни на улицата се тълпеше народ — не колкото би се събрал в някой друг квартал.

Тръгнах по тротоара. Някакъв мъж ме дръпна за ръкава.

— Кво е станало, приятелче?

Издърпах си ръката, без да отговоря, без да вдигна очи, и продължих надолу по улицата към колата си.

Беше седем без четвърт, когато влязох в кантората си, щракнах лампата и вдигнах някакво листче от пода. Беше съобщение от куриерската служба, която ме уведомяваше, че на мое име има пакет, който ще ми бъде доставен при поискване по всяко време на денонощието. Оставих бележката върху бюрото, свалих си сакото и отворих прозорците. Извадих преполовената бутилка уиски „Оулд Тейлър“ от страничното отделение на бюрото и отпих, като си нажабурих устата, преди да глътна. Постоях тъй, хванал гърлото на хладната бутилка, и се чудех какво ли е да си ченге от отдела за разследване на убийства, да откриваш непрекъснато трупове, без изобщо да ти пука, да не се измъкваш, изтривайки внимателно бравите след себе си, да не се чудиш колко можеш да кажеш, без да навредиш на клиента си, нито пък колко да не кажеш, без да навредиш прекалено на самия себе си. Реших, че не е работа за мен.

Придърпах телефона, погледнах номера на листчето хартия и го набрах.

Навън се смрачаваше. Фучащият шум на уличното движение чувствително бе позамярял и въздухът, който нахлуваше през отворения прозорец, все още неохладен от нощта, довяваше уморения, присъщ на края на деня мирис на прах, автомобилни пари, слънчева топлина, излъчваща се от напечени стени и тротоари, далечната миризма на храна от хиляди ресторанти и може би чак от населените хълмове на Холивуд — ако имаш нос на ловджийска хрътка, — едва доловимия дъх на котарак, изпускан в горещо време от евкалиптовите дървета.

Седях и пуших. След десет минути на вратата се почука и аз отворих на момче с униформена шапка, подписах се и то ми връчи малко квадратно пакетче, не по-широко от седем-осем сантиметра, ако имаше и толкова. Дадох на момчето десет цента и го чух да си подсвирква на път към асансьора.

На етикета прочетох името и адреса си, изписани с мастило на ръка и доста добре подражаващи на печатни букви, по-големи и по-

тънки от дванадесет пункта. Срязях канапчето, което крепеше етикета към пакетчето, и развих тънката кафява хартия. Отдолу се подаде евтина картонена кутийка, също облепена с кафява хартия с „Made in Japan“, ударен с гумен печат. Беше от онези кутийки, в които опаковат малки фигури на животни или нефритени миниатюрки в японските магазини. Капакът се спускаше, плътно прилепнал до дъното на вътрешната половина на кутийката. Издържах го и видях парче от мека салфетка и късче памук. Разделих ги и пред очите ми лъсна златна монета колкото половин долар, блестяща и лъскава, сякаш, току-що излязла от монетния двор.

На горната страна беше изобразен орел с разперени криле и гербов щит вместо гърди, а инициалите Е. Б. пробиваха дясното крило. Около тях имаше тесен декоративен кръг, а между него и гладкия необрязан ръб на монетата пишеше: „E Pluribus Unum“. Най-долу — годината: 1787.

Обърнах монетата в ръката си. Беше студена и тежка и усетих дланта си влажна под нея. На тази страна бе изобразено изгряващо или залязващо слънце, подаващо се иззад остър планински връх, около него — двоен кръг от нещо като дъбови листа и още латински думи: Nova Eboraca Columbia Excelsior. В долната част, пак с главни букви, името: БРАШЪР.

Пред мен бе Брашъровият дублон.

Нито в кутията, нито в хартията, нито върху нея имаше нещо друго. Изписаните на ръка печатни букви не ми говореха нищо. Не познавах човек, който да пише по този начин.

Взех празна кесия от тютюн за лула, напълних я до половината, увих монетата в парче салфетка, стегнах я с ластиче, напъхах я в кесията и сложих отгоре още тютюн. Затворих ципа и я мушнах в джоба си. Обвивката, канапа, кутийката и етикета заключих в един от шкафовете, седнах и набрах номера на Илайша Морнингстар. Осем пъти прозвуча свободен сигнал. Никой не вдигна. Аз и не очаквах. Затворих, намерих името на Илайша Морнингстар в телефонния указател и видях, че няма домашен телефон нито в Лос Анжелос, нито в някое от околните градчета, включени в указателя.

Извадих от бюрото кобур, препасах го през рамо, мушнах вътре един автоматичен „Колт“, калибър 38, сложих си шапката и сакото,

затворих пак прозорците, прибрах уискито, изгасих лампите и вече бях отворил външната врата, когато иззвъня телефонът.

Звънецът прокълтя зловещо, но не че му имаше нещо, а защото тъй го чува ушите ми. Замръзнах напрегнат, с разкривени в ухилена гримаса устни. Зад затворените прозорци святкаха неонов светлини. Застоялият въздух не трепваше. Отвън в коридора беше тихо. Телефонният звън отекна в тъмнината, отмерен и силен.

Върнах се, наведох се над бюрото и вдигнах слушалката. Чу се щракване, леко бръмчене в жицата и нищо повече. Прекъснах връзката и останах тъй в тъмнината, наведен над бюрото, стиснал слушалката в една ръка и притиснал вилката с другата. Не знаех какво чакам.

Телефонът иззвъня отново. Прочистих гърлото си и отново долепих слушалката до ухото си, без да казвам нищо.

Стояхме и мълчахме и двамата, на километри един от друг, всеки стиснал здраво телефонната слушалка, дишащ в нея, слухтящ и недолавящ нищо отсреща, нито дори дишането на другия.

Сетне, след много време, както ми се стори, долетя тих далечен шепот, който отрони кухо, беззвучно:

— Лошо ти се яде, Марлоу.

Отново щракване и бръмчене в жицата и аз затворих, прекосих стаята и излязох.

13

Поех на запад по Булеварда на залеза, пообиколих няколко улици, без да установя дали някой ме следи, паркирах до една дрогерия и влязох вътре в телефонната кабина. Пуснах монетата и поръчах на телефонистката разговор с Пасадина. Тя ми каза колко още монети да пусна.

Обади се ръбест и студен глас:

— Тук домът на мисис Мърдок.

— Филип Марлоу на телефона. Искам да говоря с мисис Мърдок.

Казаха ми да почакам. Сетне мек, но много ясен глас попита:

— Мистър Марлоу ли е? Мисиз Мърдок почива в момента.

Можете ли да ми предадете каквото има?

— Не биваше да му казваш.

— Аз... на кого?...

— На оня лигльо, дето му плачеш в кърпичката.

— Как смеете!

— Толкоз по въпроса. А сега ме свържи с мисис Мърдок. Трябва.

— Добре. Ще опитам.

Ясният мек глас изчезна и аз чаках ли, чаках. Трябваше да я повдигнат, да я подпрат на възглавници, да издърпат бутилката портвайн от яката сива лапа и да закрепят слушалката в ръката ѝ. Внезапно някой се прокашля в слушалката. Като товарен влак, минаващ през тунел.

— Тук мисис Мърдок.

— Можете ли да идентифицирате частната ви собственост, за която разговаряхме тази сутрин, мисис Мърдок? Искам да кажа, можете ли да я различите сред други досущ като нея?

— Хм... има ли и други като нея?

— Не може да няма. Доколкото ми е известно, десетки, ако не и стотици. Десетки със сигурност. Естествено, не ги знам къде са.

Тя се изкашля.

— Всъщност не я познавам кой знае колко добре. Предполагам, че при това положение не бих могла да я идентифицирам. Но предвид обстоятелствата...

— Точно за това Говоря, мисис Мърдок. За да се идентифицира, ще се наложи едцо проследяване на историята на пред мета и това неизбежно ще ви въвлече в цялата работа. Иначе няма да е убедително.

— Да. Сигурно сте прав. Защо? Да не би да знаете къде е?

— Морнингстар твърди, че я виждал. Твърди, че са му я предлагали да я купи — както вие подозирахте. Той отказал. Продавачът не бил жена — така каза. Това нищо не значи, защото ми описа най-подробно човека, който или е негова измишльотина, или го познава твърде добре. Така че продавачът може да е била жена.

— Ясно. Вече е без значение.

— Без значение ли?

— Да. Нещо друго имате ли да ми докладвате?

— Искам да ви задам още един въпрос. Познавате ли млад рус мъж на име Джордж Ансън Филипс? Набит, ходи с кафяв костюм и тъмна панамена шапка с шарена панделка. Днес така беше облечен. Твърдеше, че е частен детектив.

— Не. Защо трябва да го познавам?

— Не знам. Замесен е по някакъв начин в тази история. Според мен именно той се е помъчил да продаде предмета. Морнингстар се опита да се свърже с него, след като си тръгнах. Промъкнах се обратно в кантората му и подслушвах.

— Какво?!

— Промъкнах се.

— Без остроумия, мистър Марлоу. Друго имате ли?

— Да. Обещах да платя на Морнингстар хиляда долара, да ми върне... предмета. Каза, че можел да го откупи за осемстотин...

— И откъде възнамерявахте да вземете парите, ако смея да попитам?

— Аз само си приказвах. Този Морнингстар е голям шмекер. С него само така може да се разговаря. Пък и вие може да промените отношението си и да решите да платите. Няма да ви увещавам. Винаги можете да се обърнете към полицията. Но ако си имате причини да не замесвате полицията, това е единственият начин да си я получите обратно. Като я купите.

Сигурно щях да продължа в този стил още дълго време, без дори да знам какво се опитвам да кажа, ако тя не беше изляяла като тюлен, с което ми затвори устата.

— Всичко това е вече излишно, мистър Марлоу. Реших да се откажа от услугите ви. Монетата ми бе върната.

— Почакайте един момент — рекох аз. Оставих слушалката на поличката, отворих вратата на кабинката и напълних гърдите си с онова, което в дрогерията използваха за въздух. Никой не ми обръщаше внимание. Отсреща продавачът в светлосиня престилка разговаряше с някого през щанда за цигари. Помощникът му бършеше чаши до машината за газирани напитки. Две момичета в панталони играеха на флипъра. Висок кльощав субект с черна риза и бледожълто шалче на врата прехвърляше списанията на стойката. Нямаше вид на гангстер.

Дръпнах вратата на кабината, вдигнах слушалката и казах:

— Някакъв плъх беше загризал обувката ми. Сега вече всичко е наред. Та казвате, че са ви я върнали. Толкоз просто. Как така?

— Надявам се, че не сте прекалено разочарован — рече ми тя с безкомпромисния си баритон. — Обстоятелствата леко ме затрудняват. Може да реша да ви дам обяснение, а може и да не ви дам. Тъй като не желая да продължите търсенето, задръжете аванса като цялостно заплащане.

— Нека се изясним — настоях аз. — Действително сте получили монетата — а не само обещание да ви я върнат, така ли?

— Естествено. Освен това вече се уморих. Така че ако вие...

— Момент, мисис Мърдок. Не е толкова просто. Разни неща се случиха.

— Утре заран можете да ми разкажете за тях — рязко ме прекъсна тя и затвори.

Измъкнах се от кабината и запалих цигара с надебелели, непохватни пръсти. Тръгнах през дрогерията. Продавачът този път беше сам. Подостряше молив с джобно ножче, много съсредоточен, смръщил вежди.

— Какво хубаво подострено моливче — рекох аз.

Той вдигна глава изненадан. Момичетата пред флипъра ме погледнаха изумено. Приближих се до тях и се погледнах в огледалото

зад щанда. Имах учуден вид. Седнах на едно от високите столчета и поръчах:

— Двойно шотландско. Без вода.

Човекът зад щанда ме изгледа изненадано.

— Извинете, сър, това не е бар. Можете да си купите цяла бутилка на щанда за напитки.

— Вярно — казах. — Извинете, преживях шок. Малко съм замаян. Дайте ми едно кафе, слабо, и сандвич с много тънък резен шунка и стар хляб. Не, по-добре още да не ям. Довиждане.

Слязох от столчето и се запътих към вратата наред тишина, гръмка като цял тон въглища, падащи в шахта. Човекът с черната риза и жълтото шалче ме гледаше насмешливо зад един брой „Нова република“.

— Зарежи тази глупост и забий нос в нещо по-съществено, като порнографско списание — рекох му аз от чисто приятелски чувства.

Излязох. Зад мен някой каза:

— Холивуд е пълен с такива.

Беше се надигнал вятър със сух, напрегнат привкус, клатеше върховете на дърветата, караше уличната лампа в страничната уличка да хвърля сянка като пълзяща лава. Направих завой и отново тръгнах на изток.

Заложното магазинче се намиреше на „Санта Моника“, близо до Уилкокс — тихо старомодно местенце, нежно плискано от вълните на времето. На витрината имаше всичко, което може да ти мине през ума, от комплект мухи за ловене на пъстърва в тънка дървена кутия до портативен орган, от сгъваема детска количка до скъп фотоапарат с десетсантиметров обектив, от седефен лорнет в избелял плюшен калъф до „Колт“, калибър 44, само за един изстрел — модел, който все още произвеждат за пазачите на реда и закона в западните щати, защото дядовците им на него са ги учили как да изтъняват с пила спусъка и как да стрелят с издърпване на петлето назад.

Влязох в магазинчето, над главата ми дрънна звънче, някой затътра нозе и издуха нос далеч в дъното, след което се чуха стъпки. Стар евреин с черно кепенце на тила се приближи от другата страна на тезгяха, като ми се усмихваше над очила със стъкла половинки.

Измъкнах кесията за тютюн, извадих от нея Брашъровия дублон и го сложих върху тезгяха. Витрината отпред беше от прозрачно стъкло и аз се почувствувах гол. Никакви облечени в ламперия сепарета с ръчно изработени плювалници и автоматично затварящи се врати.

Старчето взе монетата и я вдигна.

— Златна, нали? Сигурно сте намерили имане — рече ми с леко намигване.

— Двайсет и пет долара — казах аз. — Жената и децата са гладни.

— Ах, колко ужасно. Злато е, усеща се по тежестта. Може да е само злато или платина — небрежно я претегли той върху миниатюрни везни. — Наистина е злато. Значи искате десет долара?

— Двадесет и пет.

— А какво да я правя, ако ви дам дваисет и пет? Да я продам ли? В нея може да има злато за петнадесетина долара. Добре. Петнайсет.

— Имате ли сигурен сейф?

— Господине, в нашия занаят ще намерите най-сигурните сейфове, които могат да се купят с пари. Няма за какво да се тревожите. Значи петнайсет долара?

— Пишете квитанцията.

Той я изписа отчасти с молива, отчасти с езика си. Дадох му истинското си име и адрес. Апартаментите Бристъл, 1624, Норт Бристъл авеню, Холивуд.

— Живеете в такъв квартал, а залагате вещи за петнайсет долара — тъжно отбеляза евреинът, откъсна моята половинка от квитанцията и ми брои парите.

Отидох до близката дрогерия, купих плик, помолих за писалка и изпратих квитанцията на собствения си адрес.

Отвътре бях гладен и кух. Отидох на Вайн да вечерям и след това отново подкарах към центъра. Вятърът се усилваше и ставаше все по-сух. Кормилото под пръстите ми беше като пясъчно, а ноздрите си усещах стегнати, изопнати.

Тук-там по високите здания светеха прозорци. Големият зелено-хромов магазин за конфекция на ъгъла на Девета улица и Хил Стрийт пламтеше с всичките си лампи. В Белфънт билдинг някои прозорци също светеха, но не бяха много. Същият стар кираджийски кон седеше в асансьора върху нагънатото сукно и гледаше пред себе си с невиждащи очи, кажи-речи, вече пътник.

— Знаете ли как мога да се свържа с домоуправителя? — попитах го аз.

Той бавно извърна глава и погледна през рамото ми.

— Чувам, че в Ню Йорк имало асансьори като фурии. Вземали по трийсет етажа наведнъж. Страхотна скорост. Тъй било в Ню Йорк.

— По дяволите Ню Йорк — отвърнах. — На мен ми харесва тук.

— Сигурно умни хора карат тези бързи куклички.

— Не се заблуждавай, татенце. Тия умници само натискат копчета, казват „Добро утро, мистър Едикойси“ и се любуват на забележителностите си в огледалата на кабините. Но виж, за древен модел като този трябва наистина да си човек на място. Доволен ли си?

— Работя по дванайсет часа на ден — рече той. — И съм щастлив, че имам работа.

— Гледай да не те чуят от профсъюза.

— Знаеш ли какво мисля за профсъюза? — Поклатих глава. Той ми каза. Сетне свали поглед надолу и почти ме погледна. — Не съм ли те виждал вече?

— Та какво каза за домоуправителя? — меко настоях аз.

— Преди година си строши очилата. — За малко да се изхилия. Почти му се изхилих.

— Да. Къде да го намеря по това време?

Той ме погледна почти в очите.

— А, домоуправителя ли? Трябва да си е в къщи.

— Сигурно. Вероятно. Или е отишъл на кино. А къде е това къщи? Как се казва?

— Трябва ли ти за нещо?

— Да. — Стиснах юмрук в джоба си и се опитах да се сдържа да не започна да крещя. — Трябва ми адресът на един от наемателите. Няма го в телефонния указател — имам предвид домашния му адрес. Там, където живее, когато не е на работа. Нали разбираш — дома му.

Извадих ръце от джобовете и започнах бавно да изписвам с пръсти във въздуха: у д-о-м-а.

— Кой наемател? — попита старчето.

Въпросът беше тъй конкретен, че ме стъписа.

— Мистър Морнингстар.

— Той не си е у дома. Още е в кабинета си.

— Сигурен ли си?

— Сигурен съм, разбира се. Аз много-много не забелязвам хората, но и той е стар като мен и него винаги го забелязвам. Още не е слизал тази вечер.

Влязох в кабината и рекох:

— Осми.

Старецът се пребори, с вратите и ние заскрибуцахме нагоре. Повече не ме погледна. Когато кабината спря и аз слязох, той не ми проговори, нито ме погледна. Остана да си седи с невиждащи очи, прегърбен върху сукното на дървената табуретка. Когато завивах в чупката на коридора, той все тъй седеше. На лицето му отново се бе върнало завеяното изражение.

В дъното на коридора светеха две остъклени врати. Виждаха се само те двете. Поспрых отвън, за да запаля цигара и да се послушам, но не долових звук от никаква дейност. Отворих вратата, на която пишеше „Вход“, и влязох в тясната стаичка с малкото секретарско бюро. Дървената врата бе все така открехната. Запътих се към нея, почуках на дървото и рекох:

— Мистър Морнингстар.

Никакъв отговор. Тишина. Не се чуваше дори дишане. Космите на тила ми настръхнаха. Прекрачих прага. Лампата осветяваше ярко стъкления похлупак на бижутерските везни, старото, излъскано дърво около покритата с кожа повърхност на бюрото, страничните полирани плоскости, четвъртитото бомбе на черна обувка и белия памучен чорап над нея. Обувката беше наклонена под неестествен ъгъл и сочеше тавана. Останалата част от крака беше зад ъгъла на големия сейф. Влязох в стаята, сякаш газя през тресавище.

Той лежеше сгърчен, по гръб. Много сам, много умрял.

Вратата на сейфа зееше широко разтворена, а в ключалката на вътрешното отделение висеше връзка ключове. Металното чекмедже бе издърпано навън. Беше празно. А може да е имало пари.

Като че ли нищо друго в стаята не бе променено.

Джобовете на стареца бяха издърпани навън, но аз не го докоснах, освен дето се наведох и опрях опакото на дланта си до синьоморавото му лице. Като че докоснах корема на жаба. От едното слепоочие, там, където беше ударен, се процеждаше ивица кръв. Но този път във въздуха не се носеше мирис на барут и моравият цвят на лицето подсказваше, че е умрял от разрив на сърцето, вероятно предизвикан от шок и уплаха. Което пак си го правеше убийство.

Оставих лампите да светят, избърсах бравите и слязох по аварийните стълби до шестия етаж. Мимоходом четях имената по вратите — и аз не знам защо. Х. Р. Тийгър, зъботехник. Л. Придвю, експерт-счетоводител, Долтън и Рийз, машинописни услуги, Е. Д. Бласкоуиц, а отдолу, по-ситно: лекар хиропрактик.

Асансьорът изръмжа нагоре, а старецът не ме погледна. Лицето му беше празно като моя мозък.

От ъгъла се обадих в най-близката болница, без да си кажа името.

Белите и червени кокалени фигури бяха строени върху шахматната дъска, готови за старт, с онзи напрегнат, компетентен и затруднен вид, който винаги имат в началото на партията. Беше десет часът вечерта, аз си бях у дома, с лула в устата, чаша уиски до ръката и нищо в главата освен две убийства и загадката как мисис Елизабет Брайт Мърдок си е възвърнала Брашървия дублон, докато той е бил в джоба ми.

Разтворих отпечатаната в Лайпциг брошура с партии, разигравани на шахматни турнири, избрах един бляскав дамски гамбит, преместих бялата пионка на Д4 и на вратата се позвъни.

Заобиколих масичката, взех пистолета от сваленото крило на дъбовия секретер и тръгнах към вратата, като го държах ниско до дясното си бедро.

— Кой е?

— Брийз.

Върнах се при секретера, за да оставя пистолета, преди да отворя. Брийз стоеше все тъй едър и раздърпан, само че малко по-уморен. С него беше Спангльър, младото ченге със свежо лице. Те ме подкараха уж без да искат, обратно към всекидневната и Спангльър затвори вратата. Живите му млади очи шареха наоколо, а Брийз задържа старите си, по-тежки очи по-дълго върху лицето ми, после ме заобиколи и отиде при канапето.

— Огледай наоколо — рече с крайчеца на устните си. Спангльър остави вратата на мира, прекоси стаята, влезе в малката трапезария, надзърна, върна се и изчезна в коридора. Вратата на банята изскърца, стъпките му продължиха по-нататък.

Брийз свали шапка и попи с кърпа полуплешивото си теме. Отдалече се отваряха и затваряха врати. На килери. Спангльър се върна.

— Няма никой.

Брийз кимна и седна, като сложи панамената шапка до себе си. Спангльър видя пистолета върху секретера.

— Може ли да го разгледам?

— Вървете по дяволите и двамата!

Младият отиде при оръжието и тикна дулото под носа си, за да го подуши. Извади пълнителя, изхвърли патрона от цевта и го пъкна обратно в пълнителя. Остави го на бюрото, вдигна пистолета нагоре и през опразнената цев мина светлина. И като го държеше така, затвори едното си око и надникна вътре.

— Има малко прах — рече. — Не много.

— А ти какво очакваше? — попитах. — Рубини?

Той не ми обърна внимание, погледна Брийз и додаде:

— Според мен от този пистолет не е стреляно през последните двадесет и четири часа. Сигурен съм.

Брийз кимна, задъвка устна и заразглежда лицето ми. Спангълър сръчно сглоби отново пистолета, остави го и седна. Пъкна цигара между устните си, запали я и доволно изпусна дим.

— И без това знаем, че не е бил дълъг 38-калибров пищов — каза той. — Това тук ще пробие и стена. Няма начин куршумът да заседне в главата на човек.

— За какво става дума, момчета? — попитах аз.

— За какво може да става дума в нашия занаят? — отвърна Брийз. — За убийства. Седни. Отпусни се. Стори ми се, че чух гласове тук. Трябва да е било от съседния апартамент.

— Трябва — рекох аз.

— Винаги ли държиш пистолета върху бюрото си?

— Освен когато е под възглавницата ми. Или под мишницата ми. Или някъде, където, да ме убиеш, не мога да се сетя, че съм го оставил. Сега доволен ли си?

— Не сме дошли да се заяждаме, Марлоу.

— Това е добре. И затова шарите из апартамента ми и пипате вещите ми, без да поискате разрешение. Какво ще направите тогава, като се заядете? Ще ме съборите на земята и ще ме ритате в лицето?

— О, я стига — рече Брийз и се ухили. И аз му се ухилих. Всички се ухилихме. Сетне Брийз попита: — Може ли да използвам телефона?

Посочих му го с глава. Той набра и заговори с някой си Морисън:

— Брийз се обажда от... — Погледна към апарата и продиктува моя номер. — Кога да е. Марлоу се казва. Разбира се. Пет или десет

минути е съвсем добре. — Затвори и се върна на канапето. — А на бас, че не се сещаш защо сме тук.

— Винаги очаквам да се отбие някой от събратята ми.

— Убийството не е смешно, Марлоу.

— Че кой твърди обратното?

— А ти не се ли държиш тъй?

— Не съм се усетил.

Брийз погледна към Спангълър и сви рамене. После загледа пода. Сетне бавно вдигна очи, като че му тежаха, и пак ме загледа. Бях седнал до масичката за шах.

— Често ли играеш шах? — попита, като погледна фигурите.

— Не. От време на време се будалкам с някоя партия, докато размишлявам.

— Не се ли играе от двама души?

— Аз разигравам партии от минали турнири, които са записани и отпечатани. За шаха има цяла литература. Понякога решавам и задачи. Те по същество не са истински шах. Защо сме се разприказвали за шаха? Ще пийнете ли?

— Не точно сега — отвърна Брийз. — Говорих с Рандъл за теб. Много добре те помни във връзка с някакъв случай на плажа. — Размърда крака по килима, сякаш бяха много уморени. Тежкото му състарено лице беше набраздено и сиво. — Той каза, че ти не би убил човек. Каза, че си свястно момче, момче на място.

— Много мило от негова страна — рекох.

— Каза, че вариш хубаво кафе, че сутрин ставаш късничко, че имаш склонността да остроумничиш и че трябва да вярваме на всяка твоя дума, стига да могат да я потвърдят петима свидетели.

— Мътните да го вземат — рекох аз.

Брийз кимна, сякаш бях казал точно това, което е искал от мен. Не се усмихваше и не беше груб, просто едър, солиден мъж, който си върши работата. Спангълър бе облегал глава назад и с притворени очи наблюдаваше дима от цигарата си.

— Рандъл каза, че трябва да сме нащрек с теб. Че не си толкова умен, за колкото се имаш, но си от хората, на които все нещо се случва, а такъв човек може да ни навлече много повече бели от някой умник. Нали разбираш — това са негови думи. А на мен ми се виждаш готино

момче. Обичам всичко да е чисто и ясно. Затова ти разправих, каквото знам.

Казах, че е много мило от негова страна.

Телефонът иззвъня. Погледнах към Брийз, но той не помръдна, затова се пресегнах и вдигнах слушалката. Беше момичешки глас. Стори ми се смътно познат, но не можах да се сетя откъде.

— Мистър Филип Марлоу?

— Да.

— Мистър Марлоу, аз съм в опасност, голяма опасност. На всяка цена трябва да се видим. Кога можете?

— Тази вечер ли? — попитах аз. — С кого говоря?

— Казвам се Гладис Крейн. Живея в хотел „Норманди“, на Рампарт. Кога ще можете...

— Искате още тази вечер ли да дойда? — попитах, като все се опитвах да разпозная гласа.

— Аз...

Телефонът прещракна и гласът в слушалката заглъхна. Стоях, стиснал я в ръка, смръщил вежди, с поглед, вперен в Брийз. Лицето му бе изпразнено от всякакъв интерес.

— Някакво момиче каза, че било в опасност — рекох. — Линията прекъсна.

Натиснах вилката и зачаках пак да звънне. Двете ченгета не продумваха и не помръдваха. Прекалено мълчаливи, прекалено неподвижни.

Телефонът пак звънна, аз отпуснах вилката и казах:

— Искате да говорите с Брийз, нали?

— Тъхъ — рече мъжки глас, леко изненадан.

— Хайде, продължете с номерата си — станах от стола и отидох в кухнята. Чух, че Брийз отвърна нещо съвсем кратко и слушалката бе върната върху вилката.

Измъкнах от килера бутилка „Четири рози“ и три чаши. Извадих от хладилника лед и газирана вода, налях от двете в чашите, сложих лед, внесох ги върху поднос и го поставих върху ниската масичка пред канапето, където седеше Брийз. Взех две от чашите, подадох едната на Спангълър, а другата отнесох при моето кресло.

Спангълър държеше чашата неуверено, пощипваше долната си устна с два пръста и гледаше Брийз — да види дали оня ще приеме.

Брийз ме изгледа тежко. После въздъхна. После вдигна чашата, отпи, пак въздъхна и поклати глава полуусмихнат — също като човек, комуто поднасят чашка, за която умира, която е точно по вкуса му, а първата глътка е като надникване в по-чист, по-слънчев и по-светъл свят.

— Май бързо загреваш, мистър Марлоу — рече той, облегна се назад в канапето и съвсем се отпусна. — Сега можем да пристъпим към работата.

— Не и по този начин — казах аз.

— Ъ?

Той свъси вежди. Спангльр се наведе напред и ни загледа умно и внимателно.

— Карате случайни мацки да ми се обаждат и да ми говорят врели-некипели, та после да твърдите, че са ми чували гласа еди-кога си и еди-къде си.

— Момичето наистина се казва Гладис Крейн — заяви Брийз.

— И тя тъй рече. За пръв път я чувам.

— Добре де, добре — показа ми Брийз дланта на луничавата си ръка. — Не се опитваме да ти погодим незаконни номера. И се надяваме и с теб да е така.

— Кое да е така?

— Да не ни погаждаш нещо незаконно. Като например да криеш нещо.

— Че защо да не крия нищо от вас? Да не би вие да ми плащате заплатата?

— Виж какво, Марлоу, дай да не задебеляваме.

— Аз не задебелявам. И през ум не ми минава да задебелявам. Достатъчно добре познавам ченгетата, за да не задебелявам. Хайде, казвайте, каквото имате за казване и без номера като това обаждане.

— Ние разследваме убийство — започна Брийз. — И сме длъжни да правим всичко за целта. Ти откри трупа. Ти си говорил с човека. Поканил те в апартамента си. Дал ти ключ. Твърдиш, че не знаеш за какво е искал да говори с теб. Решихме, че може би, като мина малко време, си поразмислил и си си спомнил.

— С други думи, първия път съм ви излъгал.

Брийз се усмихна уморено.

— Достатъчно си опитен и знаеш, че хората винаги лъжат, когато се отнася до убийство.

— Проблемът е как ще разбереш, че вече не те лъжа?

— Щом думите ти станат смислени, всичко ще е наред.

Погледнах към Спангльър. Той толкова се беше навел напред, че всеки момент щеше да падне от стола. Сякаш мислеше да скочи. Не се сетих защо му е да скача, затова реших, че сигурно е възбуден. Отново погледнах към Брийз. Беше възбуден като дупка в стената. Между дебелиите си пръсти държеше увита в целофан пура и разцепваше обвивката с джобно ножче. Наблюдавах го как обелва целофана, обрязва края на пурата с ножчето и го прибира, като преди това го изтрива о панталоните си. Наблюдавах го как драсва клечка кибрит, внимателно пали пурата, като я върти на пламъка, отдръпва горящата клечка и всмуква дълбоко, докато се увери, че пурата е запалила добре. Сетне изгаси клечката с тръскане и я сложи до смачкания целофан върху стъкления плот на ниската масичка. След това се облегна назад, придърпа нагоре крачола на панталона си и мирно запуши. Всяко движение беше съвършено същото, както когато запали пура в апартамента на Хенч и както всеки път, когато ще пали пура. Такъв си беше и това го правеше опасен. Не опасен като истински умен мъж, но далеч повече от бързо палец се младок като Спангльър.

— Днес за пръв път се запознах с Филипс — рекох. — Не броя думите му, че ме знаел от едно време от Вентура, защото не си го спомням. Срегнахме се точно така, както ти казах.

Той ме следеше и аз го притиснах. Искаше да говори с мен, даде ми ключа си, отидох в апартамента му, отключих си — след като не ми отвори, както той ми бе заръчал. Беше мъртъв. Повикахме полиция и вследствие на редица обстоятелства, които нямат никакво отношение към мен, под възглавницата на Хенч бе намерен пистолет. Пистолет, с който е било стреляно. Казах ви всичко това и то е самата истина.

— След като си открил трупа, си слязъл долу при домоуправителя, някой си Пасмор, и си го убедил да се качи горе с теб, без да му кажеш, че оня е убит. Дал си на Пасмор чужда визитна картичка и си споменал скъпоценности.

Кимнах.

— С хора като Пасмор и общежития като онова си струва да не дрънкаш наляво и надясно. Интересуваше ме Филипс. Помислих си, че

Пасмор ще ми каже нещо, ако не знае, че е мъртъв, и че няма да ми каже нищо, ако знае, че всеки момент полицията ще се нахвърли отгоре му. Това е — друго няма.

Брийз отпи от чашата си, дръпна от пурата и рече:

— Ето какво искам да си изясня: всичко, което току-що ни каза, може да е вярно, а ти пак да не говориш истината. Не знам дали ме разбираш.

— Например? — попитах аз, като много добре го разбирах.

Той потупа коляното си и ме загледа изотдолу. Не с враждебност, не дори с подозрение. Просто като кротък човечец, който си гледа работата.

— Например ти работиш върху някакъв случай. Не знаем какъв. Филипс си е играл на частни ченгета. И той е работел върху някакъв случай. Следял те е. Как да разбере, освен ако ти не ми кажеш, дали вашите два случая не се преплитат някъде? А ако се преплитат, това вече е наша работа. Така ли е?

— И така може да се погледне на въпроса — казах аз. — Но това не е единственият начин и не е моят.

— Не забравяй, че става дума за убийство, Марлоу.

— Не забравям. А ти не забравяй, че доста време вече се мотая из този град, повече от петнайсет години. Достатъчно съм се нагледал на убийства. Някои бяха разкрити, някои не можеха да бъдат разкрити, трети можеха, ама не бяха. А две-три бяха разкрити погрешно. Плащат на някой да поеме вината и твърде е вероятно това да се с знаело или да е имало сериозни подозрения, че е така. И да са си затваряли очите. Но да оставим това. Случва се, но не често. Виж например делото Касиди. Сигурно си го спомняш, а?

Брийз погледна часовника си.

— Уморен съм. Дай да забравим случая Касиди. Да се придържаме към случая Филипс.

Поклатих глава.

— Искам да подчертая нещо важно, затова заговорих. Да разгледаме значи случая Касиди. Много богат човек, мултимиллионер. Имаше голям син. Една нощ полицията бе повикана в дома му и младият Касиди бе намерен по гръб на пода, с окървавено лице и дупка от куршум в слепоочието. Секретарят му лежеше също по гръб в съседната баня, с глава, подпряна на втората врата на банята, от която

се излиза в коридора, с догорял фас между пръстите на лявата ръка — съвсем малка, изгоряла почти до основи угарка, опърлила кожата между пръстите му. До дясната ръка лежеше пистолет. Застрелян в главата, не от упор. Голямо пиене било паднало. От настъпването на смъртта изминали четири часа, а домашният лекар се намирал там през трите часа на това време. Та какво установихте за случая Касиди?

Брийз въздъхна.

— Убийство и самоубийство по време на пиански гуляй. Секретарят откачил и застрелял младия Касиди. Чел съм го май във вестниците. Това ли искаше да чуеш от мен?

— Чел си го във вестниците — повторих аз. — Но не е било така. Нещо повече — и полицията е знаела, че не е било така, и от прокуратурата са знаели, така че криминалните експерти на прокуратурата са били отстранени от разследването за броени часове. Дори нямаше разследване. Затова пък всеки криминален репортер в града и всяко ченге от криминалния отдел знаеше, че Касиди е стрелял, че Касиди е бил откачил от пиене, че секретарят се опитал да го вразуми, не сполучил и в последния момент направил опит да избяга, но не бил достатъчно бърз. В упор е бил застрелян Касиди, а не секретарят. Секретарят бил левак, а в момента на изстрела в лявата му ръка е имало цигара. Но дори и да не си левак, няма да прехвърлиш цигарата си най-небрежно в другата ръка и да застреляш човек. Може да го правят каубои в уестърните, но не и секретарите на богатшите. А какво са вършили роднините и домашният лекар през четирите часа, преди да извикат полиция? Уреждали са разследването — да бъде съвсем-съвсем повърхностно. И защо не са правени проби за барут на ръцете на убитите? Защото не им е трябвала истината. Касиди беше твърде голяма клечка. А си беше убийство от чиста проба, така ли е?

— И двамата са били мъртви — каза Брийз. — Какво значение има, дявол да го вземе, кой кого е застрелял?

— А случайно да си се замислял, че секретарят на Касиди може да е имал майка или сестра, или любима, или и трите заедно? Че тяхната гордост, вяра и любов е била ей това момче, което изведнъж се оказва откачен алкохолик, защото таткото на шефа му имал стотина милиона.

Брийз бавно повдигна чашата си, бавно допи съдържанието ѝ, бавно я постави на масичката и бавно я завъртя върху стъкления плот.

Спангльър седеше скован, с грейнали очи и уста, полуотворена в скована усмивчица.

— Нали искаше да подчертаеш нещо — рече Брийз.

— Докато вие, момчета, не сте господари на своите души, няма да сте господари и на моята. Докато не може да ви се има доверие винаги и във всичко, по всяко време и при всякакви условия да изровите истината и да раздадете възмездие по справедливост — докато не дойде това време, аз имам право да се вслушвам в собствената си съвест и да закрилям клиента си както преценя за най-добре. Докато се уверя, че няма да му причините повече вреда, отколкото ще сторите добро на истината. Или докато не ме завлечете пред някой, който да ме накара да проговоря.

— Говориш като човек, който се опитва да заглуши гласа на съвестта си — заяви Брийз.

— По дяволите. Дайте да си налеем още по чашка. А след това ще ми разкажеш за момичето, дето накарахте да ми се обади.

Той се ухили.

— Това е една мацка, която живее в стаята до Филипс. Една вечер го чула да се разправя с някого пред вратата. През деня работи като разпоредителка в киното. Помислихме си дали не е чула твоя глас. Забрави тая история.

— Какъв е бил гласът?

— Такъв един гадничък. Каза, че хич не й харесал.

— Сигурно затова сте решили, че трябва да съм бил аз. Взех трите чаши и ги отнесох в кухнята.

Докато стигна там, забравих коя чаша чия беше, така че ги изплакнах и трите, избърсах ги и тъкмо взех да ги пълня, когато Спангльър разсеяно се появи и застана точно зад рамото ми.

— Спокойно — рекох. — Тази вечер не слагам цианкалий.

— Не се пиши много хитър със стария — тихо произнесе той във врата ми. — Знае повече, отколкото си мислиш.

— Много си мил, че ми го казваш.

— Слушай, знаеш ли, че бих прочел какво пише за този случай Касиди. Стори ми се интересен. Сигурно е било, преди да започна работа.

— Беше преди много време — казах аз. — И никога не се е случвало. Само ви будалках.

Наредих чашите върху подноса, отнесох ги пак в дневната и ги раздадох. Взех си моята и седнах на стола до масичката за шах.

— Пак номер — рекох. — Другарчето ти се промъква след мен в кухнята и ме съветва зад гърба ти колко трябва да внимавам, защото ехее какви неща си знаел, дето хич и не подозирам. И много му отива на физиономията. Дружелюбна, открита, лесно се изчервява.

Спангльър приседна на ръба на стола и се изчерви. Брийз го погледна небрежно, безизразно.

— Какво научихте за Филипс? — попитах.

— А, да — каза Брийз. — Филипс. Та значи Джордж Ансън Филипс е един трогателен случай. Мислел се е за детектив, но все не намирал никой, който да се съгласи с него. Разговарях с шерифа на Вентура. Каза, че Джордж бил добро момче, малко прекалено добро, за да излезе от него добро ченге, дори и да имал достатъчно мозък. Правел, каквото му кажели, и го правел съвсем добре, стига да му кажат с кой крак да тръгне и колко крачки да направи. Но не се развивал достатъчно — нали ме разбираш? Бил от полицаите, които биха спипали някой крадец на кокошка, ако го видят да я задига и онзи се препъне и падне, докато се опитва да избяга, и докато пада, си удари

главата в някой стълб и изгуби съзнание. Иначе играта била склонна да загубее и Джордж се виждал принуден да се върне в участъка за инструкции. Така че след известно време шерифът се поизморил и го пунал да си ходи. — Брийз отпи, почеса се по брадичката с нокътя на палеца, широк като лопата. — Сетне Джордж работил в един универмаг в Саймай при някой си Сътклиф. Продавали на кредит и всеки клиент имал отделна книжка за сметките, а Джордж много се затруднил с тях. Или ще забрави да запише покупката, или ще я запише в чужда книжка. Някои от клиентите го поправяли, други го оставяли да забравя. Така че Сътклиф си помислил дали няма да го бива повече за друга работа и Джордж пристигнал в Лос Анжелос. Тъкмо бил наследил малко парици — колкото да си извади разрешително, да плати данъка и да си наеме канцеларийка. Ходих там. Работи в една стая с някакво друго момче, което твърди, че продава новогодишни картички. Казва се Марш. Били се разбрали, ако Джордж има клиент, Марш да излезе да се поразходи. Марш не знае къде живее Джордж и не знае да е имал изобщо клиент. Тоест не знае в бюрото да са идвали клиенти. Джордж обаче бил дал обява в един вестник и нищо чудно да си е намерил по този начин някакъв клиент. Допускам, че е станало така, защото преди горе-долу една седмица Марш намерил на бюрото си бележка, че Джордж ще отсъствува от града за няколко дена. Оттогава не е чул нищо от него. А Джордж отива на Корт стрийт, наема апартамент под името Ансън и го пречукват. Това е всичко, което ни е известно засега за Джордж. Тъжно и трогателно.

Изгледа ме с равен, без никакво любопитство поглед и вдигна чашата към устните си.

— А обявата? — попитах аз.

Той остави чашата, извади от портфейла си някаква хартийка и я остави върху масичката. Приближих се, взех я и я прочетох. Ето какво пишеше:

„Защо да се тревожите? Защо да се съмнявате или тормозите? Защо да ви гризе подозрението? Посъветвайте се с хладнокръвен, внимателен, дискретен частен детектив. Джордж Ансън Филипс. Гленвю 9521.“

Пак я оставих върху масичката.

— Не е по-ужасна от много други частни обяви — обади се Брийз. — Изглежда, не се е стремил към богата клиентела.

— Написала му го машинописката на вестника — намеси се Спангльр. — Каза, че едва се сдържала да не прихне, но Джордж останал много доволен. Дал го в редакцията на „Кроникъл“ на булевард Холивуд.

— Много бързо сте проверили — казах.

— Нямаме никакви затруднения със събирането на сведения — рече Брийз. — Освен от теб.

— А Хенч?

— Какво Хенч — нищо. Двамата с момичето си направили гуляйче с много алкохол. Пият, пеят, сдърпат се, слушат радио, от време на време излязат да хапнат нещо, стига да се сетят. Изглежда, че дни наред са я карали така. Добре, че сложихме край. На момичето и двете очи бяха насинени. При следващия тур Хенч като нищо е можел да ѝ строши главата. Светът е пълен с непрокопсаници като него — и момичето му.

— А пистолета, дето не бил негов?

— Да, с него е стреляно. Още не сме получили куршума, но имаме гилзата. Беше под трупа на Джордж и съвпада напълно. Изстреляхме още няколко патрона и сравнихме белезите и резките.

— Според вас някой го е бутнал под възглавницата на Хенч?

— Ами да. Защо му е на Хенч да убива Филипс? Дори не го е познавал.

— Откъде знаеш?

— Знам — рече Брийз и разпери ръце. — Виж какво, някои неща ги знаеш, защото ги има черно на бяло. Други — защото разумът ти ги подсказва и няма начин да бъде другояче. Никой няма да застреля човек, а след това да вдига врява до небесата, за да привлече вниманието към себе си, като през цялото време патлакът е бил под възглавницата. Момичето цял ден не се е отделяло от Хенч. Ако е застрелял някого, тя щеше да знае нещо. А тя нищо не знае. Щеше да пропее, ако знаеше. Какво е Хенч за нея? Някакъв мъж, с когото си убива времето — нищо повече. Забрави Хенч. Оня, дето е стрелял, е чул радиото и е разбрал, че то ще прикрие изстрела. За всеки случай цапардосва Филипс, за да го успи, завлича го в банята и затваря вратата, преди да му тегли куршума. Това не ми прилича на пиян

човек. Вършил си е работата, и то предпазливо. Излиза, затваря вратата на банята, радиото млъква, Хенч и момичето отиват да обядват. Така е била работата.

— Откъде знаеш, че радиото е млъкнало?

— Казаха ми — спокойно каза Брийз. — И други хора живеят в онзи коптор. Да предположим, че радиото млъква и те излизат. Не на пръсти. Убиецът излиза от апартамента, а вратата на Хенч — отворена. Сигурно е била отворена — иначе едва ли би се сетил.

— Хората не си оставят вратите отворени. Особено в такъв квартал.

— Пияните ги оставят. Те са небрежни. Умовете им не са на фокус. Не могат да мислят за две неща едновременно. Вратата е била отворена — може би само откряната, но все пак отворена. Убиецът влиза, крие пищова под възглавницата и намира там друг. Взема го, колкото да усложни живота на Хенч.

— Можете да проверите как стои въпросът с този пистолет.

— Пистолета на Хенч ли? Ще се опитаме, ама той не знае серийния номер. Ако го открием, може да научим нещо. Макар че се съмнявам. Виж този, който намерихме, ще го проверим, ама знаеш как стават тези работи. Стигаш донякъде и тъкмо си мислиш, че сега вече всичко ще се разплете, и следата вземе, че изчезне. Все едно, че я нямало. Да се сещаш за още нещо, което е известно и което може да ти помогне в работата?

— Поизморих се — отвърнах. — Въображението ми взе да засича.

— Допреди малко работеше отлично. Във връзка със случая Касиди.

Не отговорих. Натъпках си отново лулата, но беше още гореща, за да я запаля. Оставих я на ръба на масичката, да се поохлади.

— Бога ми, направо не знам какво да мисля за теб — отрони бавно Брийз. — Не те виждам преднамерено да прикриваш убийство. Но не ми разправяй също така, че знаеш толкова малко по въпроса, колкото се пишеш.

Отново нищо не казах.

Той се наведе и взе да върти угарката от пурата си в пепелника, докато я изгаси. Допи си чашата, сложи си шапката и стана.

— Колко време смяташ, че ще ти е затворена устата? — попита.

— Не знам.

— Дай да те измъкна от това положение. Давам ти утре до пладне, малко повече от дванайсет часа. И без това тогава няма да имам резултатите от аутопсията. Давам ти срок дотогава да се разбереш с клиента си и да се решиш да изплюеш камъчето.

— А след това?

— След това отивам при капитана и му казвам, че едно частно ченге на име Филип Марлоу крие сведения, които са ми нужни за разследването на едно убийство, или поне съм убеден, че крие. Какво ще кажеш? Според мен ще те изработи с такава скорост, че дъното на гащите ти ще пламне.

— Ъхъ — рекох. — Претърсихте ли бюрото на Филипс?

— Естествено. Много спретнато момче. Нищо нямаше, освен нещо като тефтерче-дневник. Ама и в него нямаше нищо, освен как ходил на плаж или водил някакво момиче на кино, ама тя пак не му бутнала. Или как си седял в канцеларията, а клиенти не идвали. Един път така се ядосал на пералната служба, че изписал цяла страница. Иначе не е писал повече от три-четири реда. Само едно нещо ми направи впечатление — пише с печатни букви.

— Печатни букви ли? — попитах аз.

— Да, печатни, с перо и мастило. Само че не големи главни като хората, които искат да прикрият почерка си. Просто ситнички, добре изписани, като че може да пише така със същата бързина, както и с обикновен почерк.

— Не писа така по визитната картичка, която ми даде — рекох.

Брийз се замисли за миг. Сетне кимна.

— Вярно. Ето каква може да е работата. Отпред на дневника не пишеше име. Може печатните букви да са някаква негова лична игра.

— Като стенографията на Самюъл Пийпс.

— Това пък какво е?

— Един човек писал дневник на измислена от него стенография. Това е било много отдавна.

Брийз погледна към Спангълър, който стоеше прав до стола си и допиваше последните капки от чашата.

— Дай да се омитаме — каза. — Тоз тук се загрева за още един случай Касиди.

Спангльър остави чашата и двамата тръгнаха към вратата. Брийз се помая, погледна ме косо, с ръка върху бравата.

— Познаваш ли високи блондинки?

— Трябва да си помисля — отвърнах. — Надявам се. Колко високи?

— Просто е висока. Не знам колко. Знам само, че се е сторила висока и на един висок мъж. Един италианец на име Пале Палермо е собственик на общежитието на Корт стрийт. Минахме да поговорим с него в погребалното му бюро. И то е негово. Та той каза, че към три и половина от къщата излязла висока блондинка. Домоуправителят Пасмор не се сети за никоя наемателка, която би нарекъл висока и руса. Италианецът твърди, че си я бивало. Вярвам донякъде на думите му, защото и теб много добре те описа. Не я видял да влиза, а само да излиза. Била облечена в панталони и спортен жакет и била увита в широк шал. Но косата ѝ била руса, а под шала също имало какво да се види.

— Нищо не се сещам — казах. — Но си спомних нещо друго. Записах номера на колата на Филипс на гърба на един плик. По него ще можете вероятно да откриете предишния му адрес. Ей сега ще го донеса. — Те останаха в антрето, докато ходих да го взема от сакото ми в спалнята. Подадох плика на Брийз, той прочете написаното и го прибра в портфейла си.

— Значи просто си се сетил да го запишеш?

— Точно така.

— Виж ти — рече. — Виж ти.

Двамата тръгнаха по коридора към асансьора, поклащайки глави. Затворих вратата и се върнах при почти недокоснатата си втора чаша. Беше изветряло. Отнесох го в кухнята и го подсилих от бутилката. Останах така, стиснал чашата и загледан през прозореца в евкалиптовите дървета, които мятаха върховете си на фон, а на тъмното синкаво небе. Вятърът като че пак се бе вдигнал. Почукваше по северния прозорец, а по стената на сградата нещо блъскаше шумно и тежко като дебел кабел.

Отпих една глътка и съжалих, че съм изхабил допълнително уиски. Излях го в умивалника, извадих чиста чаша и си сипах вода с лед.

Дванайсет часа да разнищя една ситуация, която изобщо не бях почнал да проумявам. Или трябваше да връча клиентката си на полицията и да оставя полицията да се занимае с нея и цялото ѝ семейство. Наемете Марлоу, за да натъпчете къщата си с полицаи. Защо да се тревожите? Защо да се съмнявате или тормозите? Защо да ви гризе подозрението? Посъветвайте се с откачения, небрежен, недискретен, пропаднал детектив Филип Марлоу. Гленвю 7537. Елате при мен и се запознайте с най-добрите полицаи на града. Защо да се отчайват? Защо да сте самотни? Обадете се на Марлоу и компанията от отбрани ченгета няма да закъснее.

И от това не ми стана по-леко. Върнах се в дневната и поднесох клечка към лулата, която бе изстинала на ръба на масичката за шах. Бавно поех дима, но той още имаше привкус на гореща гума. Оставих я, застанах наред стаята и взех да дърпам долната си устна, а сетне да я пускам с рязко движение да изплющи по зъбите. Телефонът иззвъня.

— Марлоу? — Нисък дрезгав шепот. Нисък дрезгав шепот, който вече бях чувал.

— Хайде — казах. — Изплюй камъчето, който и да си. Кого съм настъпил този път?

— Може да се окажеш умно момче — рече дрезгавият шепот. — Може да си мислиш доброто.

— В какъв размер?

— Да речем, за около пет стотачки.

— Чудесно. И какво трябва да направя за целта?

— Да не си завираш носа на нездравословни места. Искаш ли да говорим за това?

— Къде, кога и с кого?

— В клуб Айдъл Вали. С Морни. Когато дойдеш.

— А ти кой си?

Мътен смях се разнесе по жицата.

— На портала питай за Еди Пру.

Линията замря. Затворих.

Наближаваше единайсет и половина, когато изкарах колата от гаража и потеглих към прохода Кауенга.

На около двадесет мили северно от прохода един широк булевард с потънали в цвят декоративни алеи завиваше към хълмовете. Продължаваше така около пет преки и изчезваше, без нито една къща

по цялото му протежение. Там, където свършваше, започваше криволичещ асфалтиран път, който се гмурваше в хълмовете. Това беше Айдъл Вали.

При завоя на първия хълм, до пътя, имаше ниско бяло здание с керемиден покрив. Порталът беше покрит и осветеният от прожектор надпис гласеше: „Айдъл Вали. Патрул.“ Портата беше отворена, а крилата ѝ прибрани назад към банкета; по средата на пътя имаше подпрян бял квадратен надпис „СТОП“, чиито букви бяха поръсени с „котешки очи“. Втори прожектор осветяваше пространството пред надписа.

Спрых. Униформен мъж с полицейска значка, препасан с пистолет в кожен кобур, погледна първо колата, а после някаква табела, окачена на един стълб. Приближи се до мен.

— Добър вечер. Колата ви я няма в моя списък. Това е частен път. На Гости ли идвате?

— Отивам в клуба.

— Кой клуб?

— Айдъл Вали.

— 8777. Така му казваме тук. Имате предвид клуба на мистър Морни, нали?

— Да.

— Струва ми се, че не сте член?

— Не съм.

— Тогава трябва да ви запиша на името на някой член или на някой от Айдъл Вали. Всичко наоколо е частна собственост.

— Тук май не влизат случайни хора?

Той се усмихна.

— Не, не влизат.

— Името ми е Филип Марлоу. Идвам при Еди Пру.

— Пру ли?

— Той е секретар на мистър Морни. Или нещо такова.

— Един момент, ако обичате.

Приближи се до отворената врата на патрулната и каза нещо. Вътре имаше друг униформен полицаи със слушалки на ушите. Зад мен спря кола и ми свирна. От отворената врата на къщата се чу тракането на пишеща машина. Мъжът, който бе разговарял е мен, погледна към колата и ѝ махна да мине. Тя ме заобиколи и се плъзна в

тъмнината — дълга, зелена, открита кола с три мадами на предната седалка, с леко замаян вид, извити вежди, цигари и арогантни изражения на лицата, които сякаш ме пратиха по дяволите. Колата проблесна на завоя и изчезна.

Униформеният мъж се върна при мен и облегна ръка на вратичката.

— Всичко е наред, мистър Марлоу. Ще ви помоля да се обадите на дежурния в клуба. На една миля оттук, вдясно. Има осветен паркинг и номер на стената. 8777. Обадете се, моля, на дежурния.

— Защо да му се обаждам?

Отговори ми много спокойно, много учтиво, много непреклонно.

— Трябва да знаем точно къде отивате. В Айдъл Вали има много неща за охраняване.

— Ами ако не му се обадя?

— Будалките ли ме? — Гласът му се изостри.

— Не, само питам.

— Няколко патрулни коли веднага ще започнат да кръстосват терена, за да ви търсят.

— Колко души сте в охраната?

— Тръгвайте — каза. — На около миля оттук, вдясно.

Хвърлих едно око към пищова, окачен на хълбока му, към специалната значка, забодена на ризата.

— И това ми било демокрация!

Той погледна зад гърба си, сетне плю на земята и сложи ръка на ръба на сваленото стъкло.

— Мнението не е само ваше — рече. — Един мой приятел беше член на клуба „Джон Рийд“. Намираше се на Бойл Хайтс.

— Значи другарче.

— Лошото на радикалните промени е, че не попадат в добри ръце.

— Ние да ги извършим, пък там ще видим.

— От друга страна — продължи той, — едва ли ще се намерят по-кофти ръце от тези на тъпканите с мангизи търбуси, дето живеят тук.

— Един ден може и вие да се заселите тук — рекох му.

— Няма да дойда, ако ще петдесет бона на година да ми плащат и да ме карат да спя с копиринени пижами и перлени огърлици.

— Значи да не ви предлагам такова нещо?

— Защо не — предложете ми го по всяко време на денонощието. Само ми го предложете и ще видите какво ще ви отговоря.

— Хайде, отивам да се обадя на дежурния в клуба.

— Кажете му да си плюе в левия крачол — каза той. — Кажете му, че точно така съм казал.

— Ще му предам.

Зад мен спря нова кола и ми свирна. Аз потеглих. Огромна тъмна лимузина ме издуха с клаксона си в края на платното и прелетя покрай мен с шума на падащи листа.

Вятърът беше утихнал и лунната светлина в тази долина беше тъй ярка, че тъмните сенки сякаш бяха издялани с длето.

На завоя видях цялата долина, простряна пред мен като на длан. Хиляди бели къщи, накацали по склоновете на хълмовете, десетки хиляди осветени прозорци, под които звездите висяха на почтително разстояние, без много да се приближават — явно заради полицията.

Стената на клуба откъм пътя беше бяла и гола, без врата и без прозорци на долния етаж. Номерът беше малък, но ярък, изписан с лилав неон. Нищо друго. Отстрани, под няколко реда лампи в очертаните с бяло върху лъскавия черен асфалт правоъгълници, стояха в стройни редици леки коли. Пазачи в новички, стегнати униформи сновяха под лампите.

Пътят завиваше към гърба на зданието. Голямата тераса от бетон, с навес от стъкло и хром, бе съвсем леко осветена. Слязох и веднага ми връчиха листче с номера на колата, което занесох на униформения човек, седнал зад малко бюро.

— Филип Марлоу — казах. — На посещение.

— Благодаря, мистър Марлоу.

Той записа името ми и номера на колата, върна ми листчето и вдигна слушалката на телефона.

Отвори ми негър в бяла ленена двуредна портиерска униформа със златни еполети и шапка с широка златна лента.

Фойето напомняше пищен оперетен декор. Много светлина и блясък, много бутафория, много костюми, много музика, много звезди, а сюжетът — оригинален и увлекателен като старата ми шапка. Само осветлението беше сполучливо, приглушено, разсеяно и създаваше впечатление, че стените се издигат безкрайно нагоре и се губят в

примигващите като истински звезди осветителни тела. Стъпките ми потъваха в дебелия килим. В дъното имаше просторна вита стълба, която лъщеше от хром и бял лак, с широки, ниски стъпала, покрити с дебела пътека. На входа към ресторанта нехайно беше застанал топчест оберкелнер с петсантиметрова сатенена ивица на панталоните и куп позлатени менюта под мишница. Лицето му беше от онези, дето, без да помръдват нито един мускул, сменят учтивата изкуствена усмивка с хладна ярост.

Отляво се намираще входът към бара, потънал в полумрак и тишина. Барманът сновеше насам-натам като молец на фона на слабия блясък на подредените стъклени чаши. Висока хубава блондинка, облечена сякаш не в рокля, а в морска вода, поръсена със златен прах, излезе от дамската тоалетна, оправи червилото си и тананикайки, се запъти към стълбата. Оттам се носеха звуците на румба, тя закима със златната си глава в такт с музиката и се усмихна. Нисък, дебел, червендалест мъж с лъснали очи я чакаше с праметната на ръка бяла пелерина. Той впи дебелиите си пръсти в голата ѝ ръка и похотливо вдигна поглед към лицето ѝ.

Млада гардеробиерка в костюм от китайска коприна с цвят на праскова се приближи към мен, пое шапката ми и огледа неодобрително костюма ми. Очите ѝ загатваха за екзотични грехове. По стълбата слезе продавачка на цигари. В косата си беше забучила бяло перо от чапла, облеклото ѝ бе крайно оскъдно и пестеливо; единият от красивите ѝ дълги голи крака беше сребърен, другият златен. На лицето ѝ бе изписана гордата надменност на дама, която урежда любовните си срещи по телефона.

Влязох в бара и потънах във високото, меко като пух кожено кресло. Чашите звънтяха приятно, светлините грееха меко, тихи гласове шепнеха за любов или дивиденди, или за каквото се шепне на такива места.

Висок хубав мъж със сив костюм, скроен от виртуоз, внезапно стана от една малка масичка до стената, приближи се до бара и започна да ругае един от барманите. Руга го дълго с висок ясен глас и го нарече с може би девет прилагателни, които обикновено не се произнасят от високи хубави мъже в добре скроени сиви костюми. Всички разговори секнаха и всички очи се извърнаха мълчаливо към него. Гласът му режеше мелодията на румбата, както лопатата хрущящия сняг.

Барманът стоеше неподвижен и гледаше мъжа. Косата му беше къдрава, кожата чиста и топла, очите раздалечени, внимателни. Той не се помръдна, нито проговори. Високият мъж млъкна и излезе от бара с горделива стъпка. Всички освен бармана го проследиха с поглед.

Барманът бавно тръгна към мен от другата страна на бара с лице, което беше само побледняло. После ме погледна и каза:

— Да, сър?

— Искам да говоря с един човек, казва се Еди Пру.

— Е, и?

— Работи тук.

— Като какъв? — Гласът му беше съвършено равен и сух като скърцащ пясък.

— Доколкото разбрах, той е този, който следва шефа като сянка. Разбирате какво имам предвид, нали?

— А, Еди Пру.

Той прехапа устни и започна да чертае малки кръгчета върху бара с кърпата за бърсане.

— Името ви?

— Марлоу.

— Значи Марлоу. Ще пиете ли нещо, докато чакате?

— Може, едно сухо мартини.

— Едно мартини. Сухо, мноооого, мноооого сухо.

— Точно така.

— С лъжица ли ще го ядете, или с нож и вилица?

— Нарезете го на хапки — казах аз. — Ще го ям с пръсти.

— По пътя за училище. Да ви завия ли маслинката отделно?

— Замерете ме с нея по носа — отговорих. — Ако смятате, че това ще ви накара да се почувствувате по-добре.

— Благодаря ви, сър. Едно сухо мартини.

Той се отдалечи на три крачки, после се върна, надвеси се над бара и каза:

— Бях сбъркал едно питие. Господинът ми направи забележка.

— Чух го.

— Направи ми забележка като истински джентълмен. Като важен директор, който ти посочва малките грешки, които си допуснал. Нали го чухте.

— Да, да — отговорих, като се питах колко време ще продължи този разговор.

— Направи го така, че всички да разберат, като джентълмен. А аз дойдох и ви оскърбих.

— Разбрах това.

Той загледа замислено един от пръстите си.

— Дойдох и ви оскърбих. Вас, един съвършено непознат човек.

— Това е заради големите ми кафяви очи. И благия ми поглед.

— Благодаря ти, приятелю — каза той и безшумно се отдалечи.

Проследих го с поглед, докато говореше по телефона в другия край на бара. После взе шейкър. Като се върна при мен с питието, вече се беше съвзел.

Взех чашата си и я занесох на една малка масичка до стената, седнах и запалих цигара. Минаха пет минути. Музиката беше сменила ритъма, без в бъркотията да забележа това. Сега пееше някакво момиче. Гласът ѝ беше плътен, нисък алт, много приятен за слуха. Пееше „Черни очи“ и оркестърът, който ѝ акомпанираше, като че ли задремваше. Когато свърши, чуха се силни ръкопляскания и няколко одобрителни подсвирквания.

Мъжът на съседната маса каза на момичето до него:

— Линда Конкуест се върнала към оркестъра. Чух, че се омъжила за някакъв богаташ от Пасадина, но нищо не излязло от това.

— Хубав глас — каза момичето, — ако си падаш по лигавото женско пеене.

Тъкмо се надигах да стана, когато върху масата падна сянка и до мен се изправи някакъв мъж. Дълъг като телеграфен стълб мъж, с опустошено лице и измъчено, неподвижно дясно око с безформен ирис и сляп, замръзнал поглед. Беше толкова висок, че трябваше да се наведе, за да сложи ръка върху облегалката на стола до съседната маса. Преценяваше ме с поглед, без да каже дума, а аз седях и си пиех питието и слушах алтовия глас, който сега пееше друга песен. Изглежда, посетителите на това заведение обичаха сантименталната музика. Може би бяха уморени от надпреварата с времето там, където работеха.

— Аз съм Пру — каза мъжът с дрезгав шепот.

— Така си и помислих. Вие искате да говорите с мен, а пък аз искам да поговоря с вас, както и с момичето, което току-що пях.

— Елате.

В дъното на бара имаше заключена врата. Пру я отвори с ключ и я придържа, за да мина; изкачихме се по покритите с килим стълби вляво. Излязохме в дълъг, прав коридор с няколко затворени врати. В края на коридора имаше ярка звезда, омотана в мрежата на някакъв

параван. Пру почука на вратата близо до паравана, отвори я и се отдръпна, за да мина. Влязох в уютен кабинет; не много голям. До френския прозорец имаше вградено ъглово канапе; мъж в бял смокинг стоеше с гръб и гледаше навън. Косата му беше прошарена. В стаята имаше голяма черна хромирана каса, няколко шкафа за документи, голям глобус на поставка, малък вграден бар и обичайното голямо, тежко, делово писалище с обичайния тапициран с кожа стол с висока облегалка.

Загледах се в предметите върху писалището. Всичко в стандартен стил и всичко от мед. Медна лампа, меден комплект писалки и медна поставка за моливи, пепелник от стъкло и мед със слонче от мед на ръба, медно ножче за отваряне на писма, меден термос на меден поднос, медна дръжка на попивателната преса. Стръкчетата медни полски цветя, натопени в медна ваза.

Всичко от мед.

Мъжът до прозореца се обърна и аз видях, че приближава петдесетте, че има мека, пепелносива, много гъста коса, красиво тежко лице, без особени белези освен малкия извит белег на лявата буза, който изглеждаше почти като дълбока трапчинка. Спомних си трапчинката. Човека бях забравил. Но сега изведнъж се сетих, че го бях виждал на екрана много отдавна, преди най-малко десет години. Не помнех филмите, нито за какво се разказваше в тях, нито какви бяха неговите роли, но си спомних мургавото, тежко, хубаво лице и извития белег. Тогава косата му беше черна.

Той отиде до бюрото си, седна, взе ножа за отваряне на писма и поглади с палец острието. Погледна без никакво изражение и попита:

— Вие ли сте Марлоу?

Кимнах.

— Седнете.

Седнах. Еди Пру седна до стената, облегна се назад и балансира стола на задните му крака.

— Не обичам, когато си пъхат носа в моите работи — каза Морни. — Свих рамене. — Не обичам такива хора по много причини — продължи той. — Направо не ги понасям. Не обичам, когато безпокоят приятелите ми. Не обичам, когато додяват на жена ми. — Не отговорих. — Не обичам, когато разпитват шофьора ми или се държат

грубо с гостите ми. — И този път нищо не казах. — С две думи — просто не ги обичам.

— Започвам да разбирам какво искате да кажете — казах аз.

Той почервеня и в очите му светнаха огънчета.

— Но, от друга страна — каза той, — точно сега можете да ми свършите една работа. За вас може да се окаже полезно да ми сътрудничите. Може да ви бъде от полза да не си пъхате носа, където не ви е работата.

— Каква ще бъде по-точно ползата? — попитах аз.

— Може да е полезно за времето и здравето ви.

— Чувал съм тази песен. Само не си спомням как се казваше.

Той остави ножа за отваряне на писма и извади от бюрото си гарафа от шлифован кристал. Наля си от нея в една чаша, изпи я и върна гарафата обратно в бюрото.

— В моята работа — каза — гангстери колкото искаш. А полугангстери с лопата да ги ринеш. Така че вие си гледайте вашата работа, аз ще си гледам моята и няма да имаме неприятности.

Запали цигара. Ръката му леко трепереше. Погледнах към дългия мъж в другия край, подпрял се на стената на задните крака на стола си като безделник в провинциална кръчма. Седеше, без да помръдне, дългите му ръце провесени надолу, а лицето му — набраздено, посивяло, безизразно.

— Някой спомена нещо за пари — обърнах се към Морни. — За какво ще бъдат платени? А тирадите ви дотук са ми ясни. Опитвайте се да ми внушите, че можете да ме сплашите.

— Ако продължавате в този стил — каза Морни, — само ще си спечелите оловни копчета за сакото.

— Представете си — казах, — горкият стар Марлоу с оловни копчета на сакото.

От гърлото на Еди Пру излетя сух звук, който можеше да мине и за хихикане.

— А що се отнася до това да си гледам моята работа, а не вашата — продължих, — може да стане така, че моята и вашата работа да се поомесят. Не по моя вина.

— По-добре да не се омесват — рече Морни. — И по кой начин мислите, че може да стане това?

Той вдигна бързо очи и пак ги сведе.

— Например вашият човек тук ми се обади по телефона и се опита да ме изплаши до смърт. А по-късно вечерта пак ми позвъни и спомена нещо за пет стотарки и колко добре щяло да бъде за мен да дойда тук и да поговоря с вас. Също така например вашият човек или някой, който изглежда досущ като него (а то е почти непостижимо), ме следеше по петите, след като един мой колега беше застрелян днес следобед на Корт стрийт в Бънкър Хил.

Морни извади цигарата от устата си и погледна върха ѝ с присвити очи. Всяко движение, всеки жест бяха като изписани от каталог.

— Кого са застреляли?

— Някой се Филипс — младо русо момче. На вас не би ви допаднал. Беше от хората, дето си пъхат носа в чужди работи.

Описах му Филипс.

— Никога не съм чувал за такъв човек — каза Морни.

— И още нещо, например: висока блондинка, която не живее там, е била видяна да излиза от общежитието скоро след като младежът бил убит — добавих аз.

— Каква висока блондинка? — Гласът му леко се промени. Вече не беше настойчив.

— Това не зная. Видели са я и човекът, който я видял, може да я познае, ако я види отново. Разбира се, не е задължително тя да има нещо общо с Филипс.

— Този Филипс частно ченге ли беше?

Кимнах:

— Казах ви го вече два пъти.

— Защо и как е бил убит?

— Бил е ударен по главата и застрелян в апартамента си. Не знаем защо е бил убит. Ако знаехме, щяхме по всяка вероятност да знаем и кой е убиецът. Това е положението.

— А кои сте тези „вие“?

— Полицията и аз. Аз открих трупа. Затова трябваше да остана там.

Много бавно Пру спусна краката на стола върху килима и ме погледна. Здравото му око имаше заспал израз, който хич не ми харесваше.

Морни попита:

— Какво казахте на полицията?

— Много малко — отговорих. — Още от първите думи, с които се обърнахте към мен, ми стана ясно — знаете, че търся Линда Конкуест. Или мисис Лесли Мърдок. Аз я открих. Тя пее тук. Не виждам защо трябва да има толкова тайнственост около този факт. Струва ми се, че жена ви или мистър Ваниър можеха да ми го кажат. А не го направиха.

— Това, което жена ми има да каже на едно частно ченге, е толкова малко, че не заслужава и да се споменава — каза Морни.

— Без съмнение тя си има причини за това — казах аз, — но в момента това не е тъй важно. Впрочем и срещата ми с мис Конкуест не е вече от голямо значение. И все пак бих искал да поговоря с нея. Ако нямате нищо против.

— Ами ако имам нещо против? — попита Морни.

— Пак ще настоявам да говоря с нея. — Извадих от джоба си цигара, потъркалях я между пръстите си и загледах с интерес плътните му и все още тъмни вежди. Имаха красива форма, елегантна извивка.

Пру се изкикоти. Морни го погледна, намръщи се и пак погледна към мен, все така намръщен.

— Попитах ви какво сте казали на полицията — повтори той.

— Колкото можах по-малко. Този Филипс ме беше помолил да се срещна с него. Намекна ми, че е затънал много надълбоко в някаква работа, която не му харесвала, и че имал нужда от помощ. Когато отидох при него, беше вече мъртъв. Това е, което казах на полицията. Те решиха, че премълчавам нещо. Вероятно са прави. Дадох ми срок до утре на обяд да попълня празнините в разказа си. Именно това се опитвам да правя сега.

— В такъв случай само сте си загубили времето, като сте дошли тук — каза Морни.

— Аз пък останах с впечатлението, че ме поканиха.

— Можете да вървите по дяволите всеки миг, щом пожелаете. Или пък да ми свършите една малка работа, за пет стотарки. Но и в двата случая трябва да ни изключите с Еди от всякакви разговори, които занапред ще водите с полицията.

— Какво е естеството на задачата?

— Били сте у дома ми тази сутрин. Значи имате представа.

— Не се занимавам с разводи.

Лицето му побеля.

— Аз обичам жена си. Женени сме само от осем месеца. Не искам никакъв развод. Тя е чудесно момиче и обикновено знае какво върши. Но имам чувството, че в момента бърка с човека.

— В какъв смисъл бърка?

— Не зная. Именно това искам да разбера.

— Нека сме наясно — казах. — За какво ме наемате — да ви свърша някаква работа, или да не върша работата, за която вече съм нает?

Пру отново се изхили. Морни си наля още бренди и бързо го гаврътна. Лицето му си възвърна нормалния цвят. Не ми отговори.

— И нека сме наясно по още един въпрос — продължих аз. — Значи, вие нямате нищо против жена ви да се развлича, но не желаете да се развлича с лицето Ваниър. Така ли е?

— Имам вяра в сърцето ѝ — изрече той бавно, — но не се доверявам на преценките ѝ за хората. Може тъй да го формулираме.

— И желаете да науча някои работи за този Ваниър?

— Искам да разбера какво си е наумил.

— О, нима си е наумил нещо?

— Така смятам. Но не знам какво.

— Наистина ли мислите, че си е наумил нещо, или ви се ще да мислите така?

Загледа ме втренчено и тежко, после издърпа средното чекмедже на бюрото, бръкна вътре и ми подхвърли едно сгънато листче. Взех го и го разгънах. Беше втори екземпляр на сива бланка. „Компания Кал-Уестърн за доставка на зъболекарски материали“ и адресът на компанията. На сметката пишеше: 30 фунта кристоболит — 15,75 долара, и 25 фунта албастон — 7,75 долара, плюс данъци. Беше издадена на името на Х. Р. Тийгър, Уил Кол и беше подпечатана с „Платено“. В ъгъла пишеше: Л. Г. Ваниър. Поставих листчето на бюрото.

— Падна една вечер, когато беше тук, от джоба му — каза Морни. — Преди десетина дена. Еди сложи големия си крак върху листчето и Ваниър не забеляза, че го е изтървал.

Погледнах към Пру, после към Морни, после към палеца си.

— Това трябва ли да ми говори нещо? — попитах аз.

— Мислех ви за умно ченге. Предположих, че ще можете да разберете какво значи.

Погледнах отново листчето, сгънах го и го прибрах в джоба си.

— Предполагам, че нямаше да ми го дадете, ако не значеше нищо.

Морни отиде до черната хромирана каса до стената и я отвори. Върна се с няколко хартийки, които държеше в ръката си като карти за покер. Изглади им краищата, разбърка ги леко и ги плъзна по бюрото към мен.

— Ето ви петте стотарки. Разкарайте Ваниър от жена ми и ще получите още толкова. Не ме интересува и не искам да зная как ще го направите. Само го направете.

Поразрових шумолящите нови банкноти с алчен пръст, после ги отблъснах.

— Ще ми платите когато и ако се справя със задачата. Възнаграждението ми днес ще бъде кратката среща с мис Конкуест.

Морни не се докосна до парите. Вдигна квадратното шише и си наля още една чаша. Но този път наля и на мен и плъзна чашата по бюрото.

— Що се отнася до убийството на Филипс — продължих аз, — Еди го следеше. Ще ми кажете ли защо?

— Не.

— Лошото в такива случаи е, че информацията може да излезе и от друг човек. А докопат ли се вестниците до едно убийство, никога не се знае какво ще изскочи наяве. Ако нещо се появи, вие ще обвините мен.

Той ме погледна право в очите и каза:

— Не мисля. Бях малко груб с вас в началото, но вие се представяте добре. Ще поема риска.

— Благодаря — казах. — А ще ми кажете ли защо накарахте Еди да ме извика тук и да ме сплаши?

Той свали поглед и забарабани с пръсти по бюрото.

— Линда е мой стар приятел. Младият Мърдок беше тук днес следобед да я види. Той й каза, че работите за старата Мърдок. Това го знам от Линда. Не ми е известно каква ви е задачата. Щом не се занимавате с разводи, значи старата дама не ви е наела, за да уредите този въпрос.

Докато произнасяше последните думи, той вдигна поглед и ме погледна втренчено. Устоях на погледа му и зачаках да чуя по-нататък.

— Аз съм просто човек, който държи на приятелите си — продължи той. — И не искам да ги безпокоят разни ченгета.

— Мърдок ви дължи пари, нали? Той се намръщи.

— Не обсъждам такива въпроси. Довърши питието си, кимна с глава и стана.

— Ще ви изпратя Линда да си поговорите. Приберете парите. Той излезе. Еди Пру разгъна дългото си тяло, изправи се, отпрати ми неясна, сива усмивка, която нищо не казваше, и последва Морни.

Запалих още една цигара и пак разгледах сметката на компанията за доставка на зъболекарски материали. Нещо смътно се размърда в паметта ми. Приблжих се до прозореца и се загледах към долината. По един от хълмовете, към голяма къща с осветена отвътре кула от тухли и стъкло, се изкачваше кола. Фаровете озариха къщата и завиха към гаража, после угаснаха и долината като че стана по-тъмна. Беше много тихо и прохладно. Звуците на оркестъра долитаха някъде изпод краката ми. Музиката беше приглушена и не можех да доловя мелодията.

Линда Конкуест влезе през отворената врата зад гърба ми, затвори я и застана, вперила в мен студени, бляскави очи.

---

[1] Така е и в оригинала — глава 17 липсва. Бел.Mandor. ↑

Приличаше на снимката си, но и не приличаше. Имаше широки студени устни, къс нос, големи безстрастни очи, тъмна коса с широк бял път по средата. Над роклята си бе метнала бяло палто с вдигната яка. Ръцете ѝ бяха пъхнати в джобовете на палтото, в устата ѝ имаше цигара. Изглеждаше по-възрастна, погледът ѝ беше по-твърд, устните ѝ като че ли бяха забравили да се усмихват. Те, изглежда, се усмихваха само когато пееше, изкуствено, неестествено. Но отпуснати в естествено състояние, бяха тънки, стиснати и сърдити.

Тя се приближи до бюрото и се загледа надолу, като че броеше медните украшения. Видя кристалната гарафа, извади запушалката, сипа си една чаша и я гаврътна с рязко движение на ръката.

— Вие ли сте Марлоу? — попита, като ме гледаше.

Опря се на ръба на бюрото и кръстоса глезени.

Отвърнах, че аз съм Марлоу.

— Общо взето — каза тя, — сигурна съм, че никак няма да ми харесате. Тъй че казвайте, каквото имате да казвате, и изчезвайте.

— Това място ми харесва най-вече с точното придържане към шаблона: полицията на вратата, врявата във фойето, гардеробиерката и продавачката на цигари, дебелият, мазен сладострастник и пищната отегчена бар-дама, добре облеченият, пьян и отвратително груб директор, който наруга бармана, тихият, силен мъж с пистолета, собственикът на заведението с меката сива коса и маниери, заимствувани от второкласен филм, а сега и вие — високата тъмнокоса певица на любовни романи с надменна, подигравателна усмивка, дрезгав глас и циничен речник.

— Нима? — попита тя, пъхна цигарата между устните си и бавно смукна. — А какво ще кажете за остроумното ченге с предразполагащата усмивка, което пробутва номера от времето на баба ми?

— Как мислите, защо изобщо разговарям с вас?

— Ето нещо, което не ми е известно. Защо?

— Тя си я иска обратно. Веднага. Иначе ще имате неприятности.

— Аз пък помислих... — започна тя и млъкна.

Наблюдавах я как прогони от лицето си внезапно появилия се интерес, наведе глава и взе да си играе с цигарата.

— Какво си иска тя обратно, мистър Марлоу?

— Брашъровата монета.

Вдигна очи към мен и кимна; спомни си и ме остави да видя, че си е спомнила.

— А, Брашъровата монета.

— Ловя се на бас, че съвсем бяхте забравили за нея.

— Е, не. Виждала съм я няколко пъти. Значи си я искала обратно. Да не би да намекувате, че според нея аз съм я взела?

— Именно.

— Мръсна дърта лъжкиня! — извика Линда Конкуест.

— Това, че мисли така, не означава непременно, че е лъжкиня; може просто да греши. Значи тя не е права?

— За какво ми е да вземам глупавата й стара монета?

— Струва много пари. Тя смята, че може би имате нужда от пари. Доколкото разбрах, свекърва ви не е била особено щедра.

Тя се засмя — звънък, презрителен смях.

— Не — каза. — Не можем да кажем, че мисис Елизабет Брайт Мърдок е щедра.

— А може би трябва да ви зашлевя един шамар! Тя загаси цигарата си в медния аквариум за рибки, проби разсеяно фасата с ножа за писма и го хвърли в кошчето за отпадъци.

— А сега да преминем към по-важни въпроси — казах аз. — Ще му дадете ли развод?

— Срещу двадесет и пет хиляди — отговори тя, без да ме погледне. — С най-голямо удоволствие.

— Значи, не сте влюбена в него?

— Не ме разсмивайте, Марлоу.

— Той ви обича — казах аз. — В края на краищата нали сте се омъжила за него?

Тя ме погледна отегчено.

— Смятам, че достатъчно съм платила за тази своя грешка, господине. Пък и не винаги нещата са толкова прости, колкото изглеждат. Понякога едно момиче може да сгреши, да се омъжи за

неподходящ човек или да влезе в неподходящо семейство, защото е търсила нещо, което там го няма. Например сигурност.

— И за да постигне целта си, няма защо да умира от любов.

— Не искам да бъда цинична, Марлоу, но ако знаете само колко момичета се омъжват, за да се сдобият с дом, особено момичета, изморени до смърт да се борят с оптимисти като посетителите на лъскави заведения от рода на това.

— А вие сте имали дом и сте го оставили.

— Цената се оказа прекалено висока. Онази воняща на алкохол стара симулантка направи сделката неизгодна. Как я намирате като клиент?

— Имал съм и по-тежки случаи.

Тя отмахна късче тютюн от устните си.

— Забелязахте ли как се държи с онова момиче?

— Мърл ли? Забелязах, че я малтретира.

— Не само това. Момичето е изживяло някакъв шок и това жестоко чудовище използва този факт, за да се разпорежда с нея, както му скимне. Пред хората я ругае, а насаме я гали по главата и ѝ говори мили неща. И малката ѝ трепери.

— До такива подробности не съм проникнал.

— Малката е влюбена в Лесли, но не го съзнава. В емоционално отношение тя е едва десетгодишна. Нещо ще се случи в това семейство в близко време. Радвам се, че няма да съм там тогава.

— Вие сте умно момиче, Линда. Решителна и разумна. Предполагам, че когато сте се омъжили за него, сте мислили, че ще сложите ръка на доста неща.

Тя сви устни.

— Мислех, че поне ще си почина. Но дори това не стана. Тя е коварна, зла жена, Марлоу. За каквото и да ви е наела, има съвсем друго предвид. Наумила си е нещо. Внимавайте.

— В състояние ли е да убие двама души?

Линда се засмя.

— Не се шегувам — казах. — Двама са убити и поне единият от тях има нещо общо с ценни монети.

— Не разбирам. — Погледът ѝ беше искрен. — Искате да кажете — наистина убити?

Кимнах.

— Казахте ли всичко това на Морни?

— Само за единия.

— А на полицията казахте ли?

— Пак само за единия. За същия.

Тя бавно измери с очи лицето ми. Гледахме се втренчено. Беше малко бледа или може би просто уморена. Стори ми се, че изглежда по-бледа, отколкото в началото.

— Измисляте — процеди през зъби.

Аз се усмихнах и кимнах с глава. Това като че я поуспокои.

— Та значи не сте вземали Брашървата монета. Добре. А по въпроса за развода какво ще кажете?

— Това не е ваша работа.

— Съгласен съм. Е, благодаря ви, че се поразговорихте с мен. Познавате ли някой си Ваниър?

— Да. — Лицето ѝ този път замръзна. — Но слабо. Той е приятел на Лоуис.

— Много близък приятел.

— Той също може в най-близко време да ни даде повод за скромно погребение.

— Долових вече подобни намеци — казах аз. — Има нещо особено, свързано с този човек. Всеки път, щом името му се спомене, разговорите секват.

Тя ме изгледа продължително, но нищо не каза. Стори ми се, че дълбоко в очите ѝ съзрях да пробягва някаква мисъл, но тя я премълча и вместо това рече:

— Морни неминуемо ще го пречука, ако той не остави Лоуис на мира.

— И аз мисля така. Лоуис е готова да отвърне с нежност дори на подсвирване. Това всеки го вижда.

— Изглежда, че само Алекс прави изключение.

— Все едно, Ваниър няма нищо общо с моята работа. Не е свързан със семейство Мърдок.

Тя изви презрително устни и попита:

— Нима? Ще ви кажа нещо. Не защото съм длъжна. Просто имам добро сърце. Ваниър познава Елизабет Брайт Мърдок, и то доста добре. Докато живеех там, той само веднъж дойде в къщата, но твърде

често се обаждаше по телефона. Няколко пъти се случи тъй, че се обаждах първо аз и той всеки път искаше да говори с Мърл.

— Хм, странно. С Мърл значи.

Тя се наведе, за да загаси цигарата си, пак прободете фасата с ножа и го хвърли в кошчето.

— Много съм уморена — каза ненадейно. — Моля ви, вървете си.

Помаях се за миг, гледах я и се чудех. После казах:

— Лека нощ и благодаря. Желая ви всичко хубаво.

Излязох от стаята и я оставих да стои там с ръце в джобовете на бялото палто, с наведена глава, загледана в пода.

Беше два часът, когато се завърнах в Холивуд, прибрах колата и се качих в апартамента си. Вятърът беше спрял, но още се усещаше във въздуха хрускавата сухота, като в пустиня. Във всекидневната ми беше душно и угарката от пурата на Брийз още повече влошаваше застоялия въздух. Разтворих всички прозорци, за да проветря, и взех да се събличам и да изпразвам джобовете на костюма си. Заедно с другите неща оттам изпадна и сметката от компанията за доставка на зъболекарски материали. Издадена бе на името на някой си Х. Р. Тийгър за 30 фунта кристоболит и 25 фунта албастон.

Извадих телефонния указател върху бюрото във всекидневната и потърсих номера на Тийгър. Изведнъж обърканите ми мисли се проясниха. Адресът му беше Девета западна улица, 422. Адресът на Белфънт билдинг също беше Девета западна улица, 422. „Зъботехническа лаборатория Х. Р. Тийгър“ — гласеше една от табелките на вратите на шестия етаж, които прочетох, докато се измъквах по задните стълби от кабинета на Илайша Морнингстар.

Но дори Пинкертоновци имат нужда от почивка, а Марлоу се нуждае от много повече сън, отколкото един Пинкертон. И така, аз си легнах.

В Пасадина беше горещо както предишния ден, а голямата къща от червени тухли на авеню Дрезден изглеждаше все тъй прохладна и оцветеното негърче до портата — все тъй тъжно. Същата пеперуда кацна на същия храст — поне ми заприлича на същата. И същият тежък мирис на лято тегнеше в утрото, и същата кисела лелка на средна възраст с груб глас ми отвори, когато позвъних.

Тя ме прекара през същите коридори и влязохме в същата невидяла слънце стая. Мисиз Елизабет Брайт Мърдок седеше в Същия плетен шезлонг и в момента, в който влязох в стаята, си сипваше порто на пръв поглед от същото шише, но беше много по-вероятно да е неговият внук.

Прислужничката затвори вратата, аз седнах и сложих шапката си на пода както вчера, а мисис Мърдок ме изгледа пак втренчено и безизразно и каза:

— Е?

— Нещата са зле — заявих аз. — Полицията е по петите ми.

Дори окото ѝ не мигна.

— Нима? Имах ви за по-ловък.

Направих се, че не съм чул.

— Когато излязох от дома ви вчера сутринта, за мен се лепна някакъв мъж в двуместна кола. Не знам какво е правил тук, нито пък как е стигнал дотук. Може да ме е проследил, но се съмнявам в това. Отървах се от него, а после той се появи в коридора пред моята канцелария. Пак тръгна подире ми, така че го помолих да ми даде обяснение; и той ми каза, че знаел кой съм и се надявал да му помогна и ме покани да отида в апартамента му на Бънкър Хил, за да си поговорим. Отидох след срещата си с мистър Морнингстар и го намерих застрелян на пода в банята.

Мисиз Мърдок отпи от чашата си. Ръката ѝ може и да е трепнала, но светлината в стаята беше прекалено мъждива, за да го забележа. Тя се изкашля.

— Продължавайте.

— Името му е Джордж Ансън Филипс. Младо русо момче, твърде глуповато. Смяташе се за частен детектив.

— За първи път чувам това име — каза мисис Мърдок студено. — Не си спомням да съм го срещала и не знам нищо за него. Да не би да си мислите, че съм го наела да ви следи?

— Не знаех какво да мисля. Каза ми, че трябвало да обединим силите си и ми намекна, че работел за член от вашето семейство. Не го каза направо, но се подразбра.

— Не е вярно. Можете да бъдете сигурен в това — отсече тя с острия си като бръснач баритонов глас.

— Струва ми се, мисис Мърдок, че не знаете за вашето семейство толкова, колкото си мислите, че знаете.

— Известно ми е, че сте разпитвал сина ми, въпреки изричната ми заповед — каза тя студено.

— Не аз, а той ме разпита или по-скоро — опита се.

— За това ще говорим по-късно — отрязва тя грубо. — Какво стана с този човек, когото сте намерили убит? Заради него ли се забъркахте с полицията?

— Естествено. Искат да знаят защо ме е следял, върху какъв случай работя в момента, защо ме е заговорил, защо ме е поканил у дома си и защо аз съм отишъл там. Но това е само едната част.

Тя допи чашата и си наля още една.

— Как сте с астмата? — попитах аз.

— Зле — отговори тя. — Продължавайте.

— Видях се с Морнингстар, както ви казах по телефона. Той излъга, че Брашървата монета не е в него, но призна, че му предлагали да я купи и каза, че можел да я получи срещу известно възнаграждение. Както вече ви казах. Но щом са ви я върнали, няма какво повече да говорим по този въпрос.

Замълчах, като си мислех, че тя ще ми разкаже как ѝ е била върната монетата, но тя само ме гледаше вторачено с мътен поглед над чашата с порто.

— Затова почти се уговорих с мистър Морнингстар да му платя хиляда долара за монетата...

— Не съм ви давала такива пълномощия — излая тя.

Кимнах в знак на съгласие.

— Аз в известен смисъл го послъгах — казах. — А сега знам, че съм лъгал и себе си. Във всеки случай, след като говорих с вас по телефона, опитах отново да се свържа с него и да му съобщя, че сделката няма да стане. В указателя фигурира само номерът на служебния му телефон. Отидох в бюрото му. Беше вече доста късно. Човекът, който обслужва асансьора, каза, че Морнингстар бил все още горе. Намерих го проснат по гръб на пода, мъртъв. Беше ударен по главата и по всяка вероятност ударът е бил смъртоносен. Обадих се в болницата, но не си казах името.

— Хубаво сте направили — одобри тя.

— Така ли, смятате? Добре съобразих, но не бих казал, че постъпката ми е много хубава. Разберете ме правилно, мисис Мърдок. Две убийства в разстояние на някакви си часове, и двата пъти — аз пръв откривам жертвите. И двамата убити са свързани, по един или друг начин, с вашата Брашърова монета.

— Нищо не разбирам. Този младият и той ли има нещо общо с тази работа?

— Да, не ви ли казах по телефона? Мислех, че съм ви казал.

Смръщих чело в усилие да си спомня. Бях сигурен, че ѝ казах.

Тя отвърна спокойно:

— Възможно е. Не обърнах голямо внимание на думите ви. Монетата вече ми беше върната, пък и вие ми се сторихте пиан.

— Не бях пиан. По-скоро потресен от цялата история, но не пиан. Вие приемате всичко много спокойно.

— А какво искате да направя?

Поех дълбоко въздух.

— Вече съм свързан с едно убийство, тъй като открих трупа и съобщих за това. А скоро може да се забъркам и във второ, защото съм открил трупа, но не съм съобщил. Което е много по-сериозно. Независимо докъде ще стигнат работите, имам срок до днес на обяд да разкрия името на клиента си.

— Това — произнесе тя със спокойствие, което хич не ми хареса — би било нарушение на професионалната етика и задължения. Сигурна съм, че няма да го направите.

— Не можете ли поне за момент да оставите този проклет алкохол и да направите някакво усилие да вникнете в положението ми? — троснах се аз.

Тя ме погледна леко изненадана и остави чашата си настрани — на една педя разстояние.

— Този Филипс — казах аз — е имал разрешително да работи като частен детектив. Как стана така, че аз открих трупа му? Той ме следеше, аз го заговорих и той ме покани да отида при него, в стаята му. А когато стигнах там, той вече беше мъртъв. Всичко това е известно на полицията. И те дори може да вярват, че е било наистина така. Но не допускат, че връзката между мен и Филипс не е нищо повече от стечение на обстоятелствата. Убедени са, че тази връзка е по-дълбока и настояват да знаят с какво се занимавам в момента, за кого работя. Става ли ви ясно?

— Ще намерите начин да се измъкнете от тази каша. Естествено, предполагам, че ще ми струва пари.

Усетих спазми по лицето си. Устата ми пресъхна. Задушавях се. Поех още веднъж дълбоко въздух и се опитах пак да атакувам бъчвата свинска мас, която седеше насреща ми в плетения стол, непреклонна като банков директор, който отказва заем.

— Аз работя за вас — казах. — В момента, днес, тази седмица. Но след това ще работя за някой друг. А за да мога да си върша работата, трябва да съм поне в умерено добри отношения с полицията. Не е нужно да ме обичат, но трябва да са сигурни, че не ги мамя. Да предположим, че Филипс не е знаел нищо за Брашървата монета. Да предположим дори, че е знаел, но че смъртта му няма нищо общо с това. Аз пак трябва да кажа на полицията какво зная за него. И те трябва да разпитат всеки, когото пожелаят. Не можете ли да разберете?

— Законът не ви ли дава право да защитите клиента си? — отрязва тя. — И ако не, какъв е тогава смисълът човек да наема... частен детектив?

Станах, направих един кръг около стола си и пак седнах. Наведох се напред, хванах коленете си и ги стиснах, докато кокалчетата на ръцете ми побеляха.

— Законът, какъвто и да е той, е въпрос на тълкуване, мисис Мърдок. Както и повечето неща. Дори да имах правото да запазя пълна тайна, да откажа категорично да говоря, направя ли го само един-единствен път, ще означава край на кариерата ми на частен детектив. Ще остана белязан и те ще намерят начин да ме смажат. Аз държа на

работата си, мисис Мърдок, но не дотам, че да се жертвувам заради вас и да издъхна на скута ви.

Тя се пресегна, вдигна чашата и я изпразни на един дъх.

— Каква попара сте забъркали! Не открихте нито снаха ми, нито Брашъровата монета. Но затова пък намерихте два трупа, които нямат нищо общо с мен, и сте се постарали тъй да подредите работите, че да трябва да разказвам на полицията всичките си лични тайни, за да ви защитя от собствената ви некадърност. Така виждам аз нещата. Ако греша някъде, моля да ме поправите.

Наля си още порто, гаврътна го прекалено бързо и се задави в страшна кашлица. С трепереща ръка блъсна чашата на масата и разля останалото в нея. Наведе се напред и лицето ѝ стана мораво. Аз скочих към нея и така я фраснах по тлъстия гръб, че щях да съборя къщата. Тя нададе задавен дълъг рев, пое измъчено въздух и спря да кашля. Натиснах едно от копчетата на диктофона, а когато ми отговори звънтящ висок глас, наредих:

— Бързо чаша вода за мисис Мърдок — и изключих копчето.

Седнах пак на стола и я наблюдавах как идва на себе си. Когато започна да диша равно и без усилие, казах:

— Не сте силна и неуязвима, а само се мислите за такава. Прекалено дълго време сте живели с хора, които се страхуват от вас. Ще разберете това, когато се сблъскате един ден с полицията. Там момчетата са професионалисти. Вие сте просто една разглезена аматьорка.

Вратата се отвори и една прислужничка внесе кана вода с лед и чаша. Остави ги върху масата и излезе.

Налях на мисис Мърдок чаша вода и я сложих в ръката ѝ.

— Пийте на глътки, не наведнъж. На вкус няма да ви хареса, но не е вредна.

Тя отпи една глътка, после наведнъж изгълта половината чаша, сложи я върху масата и изтри устни.

— Като си помисля само — изхърка тя, — че от всички ченгета, които можех да наема, съм избрала онова, което ще ме тормози в собствения ми дом.

— Така доникъде няма да стигнем. Нямаме време. Какво ще кажем на полицията?

— Не искам да знам за полицията. Не искам да чувам. И ако само споменете името ми, ще смятам, че сте нарушили по най-долен начин професионалната етика.

Това отново ни върна там, откъдето бяхме тръгнали.

— Едно убийство променя изцяло нещата, мисис Мърдок. Когато е налице убийство, не може да се мълчи. Ще се наложи да им кажем защо сте ме наели и с каква цел. Те няма да го публикуват във вестниците. Тоест няма да го публикуват, ако повярват. А едва ли ще повярват, че сте ме наели да проуча Илайша Морнингстар само защото ви се бил обадил и поискал да купи монетата. Може и да не разберат, че нямате право да продадете монетата дори и да искате, защото може да не се сетят за тази страна на въпроса. Но в никакъв случай няма да повярват, че сте наели частен детектив само за да проучи един евентуален купувач. Така ли е?

— Това си е моя работа, нали?

— Не, по този начин няма да се отървете от полицията. Трябва да ги накарате да ви повярват, че сте искрена и пряма и нямате нищо за криене. Докато си мислят, че криете нещо от тях, няма да ви оставят на мира. Разкажете им една приемлива и правдоподобна история и те ще си отидат доволни. А най-приемливата и правдоподобна история е винаги истината. Имате ли нещо против да им я откриете?

— Абсолютно всичко. Но, изглежда, вече е все едно. Трябва ли да им кажете, че съм подозирала снаха си в кражба на скъпоценна монета и че съм сгрешила?

— Би било добре.

— И че монетата ми е била върната и начина, по който бе сторено?

— Би било добре.

— Това ужасно ще ме унизи.

Свих рамене.

— Коравосърдечен тип! Вие сте безчувствен пън! Не мога да ви понасям. Съжалявам, че изобщо ви срещнах.

— Чувствата ни са взаимни — казах аз.

Тя натисна с дебелия си пръст едно копче и изляз в диктофона:

— Мърл, кажи на сина ми незабавно да дойде тук. И ти ела с него.

Освободи копчето, скръсти дебелите си пръсти и тежко отпусна ръце на скута си. Вдигна мътните си очи към тавана. Гласът ѝ беше тих и унил, когато издума:

— Синът ми бил взел монетата, мистър Марлоу. Синът ми. Собственият ми син.

Не отговорих. Седяхме и се гледахме кръвнишки. След малко двамата влязоха в стаята и тя им изляя да седнат.

Лесли Мърдок беше със зеленикав костюм и косата му изглеждаше влажна, сякаш току-що бе излязъл от банята. Седна леко приведен напред, загледа се в белите си обувки от скъпа, кожа и взе да върти пръстена на ръката си. Този път не носеше дългото си черно цигаре и без него видът му беше по-неуверен. Дори мустаците му като че ли бяха по-кљумнали от вчера, когато ме посети в бюрото ми.

Мърл Дейвис беше същата, както и предишния ден. Вероятно винаги изглеждаше една и съща. Косата ѝ с цвят на светла мед беше все тъй силно опъната назад, очилата с кокалените рамки — все тъй големи и празни, а очите зад тях — все тъй безизразни. Дори беше облякла същата ленена рокля с къси ръкави и не носеше никакво украшение, дори и обици.

Имах странното чувство, че наново преживявам нещо, което вече ми се е случвало.

Мисиз Мърдок отпи от чашата си и каза тихо:

— Хайде, синко, разкажи на мистър Марлоу за монетата. Боя се, че трябва да му кажем всичко.

Мърдок ме погледна и отново сведе очи. Устната му леко играеше. Когато проговори, гласът му прозвуча глухо, изморено, като на човек, решил да направи пълни признания след изтощителна борба със съвестта си.

— Както ви казах вчера във вашия кабинет, дължа на Морни много пари. Дванадесет хиляди долара. После го отрекох, но е истина. Дължа му тези пари. Не исках майка ми да разбере. А той доста ме притискаше да му ги върна. Давах си, разбира се, ясна сметка, че рано или късно ще трябва да ѝ кажа, но проявих слабост и все отлагах този момент. Взех монетата един ден, като използвах ключа на майка ми, докато тя спеше, а Мърл беше излязла. Дадох я на Морни и той се съгласи да я пази като залог, защото му обясних, че никога няма да може да я продаде за дванадесет хиляди долара, ако не е в състояние да представи биографията ѝ и да докаже, че я притежава законно.

Той млъкна и ме погледна, като че искаше да провери как приемам разказа му. Мисиз Мърдок буквално беше впила очи в мен. Момичето гледаше Мърдок с полуразтворени устни и страдалчески израз на лицето. Мърдок продължи:

— Морни ми даде разписка, с която удостоверяваше, че е съгласен да пази монетата като гаранция и да не я продава без предупреждение. Нещо такова. Не знам доколко е валидна юридически такава разписка. Когато този Морнингстар се обади и попита за монетата, аз веднага заподозрях, че Морни или се опитва да я продаде, или мисли да го стори и проверява цената ѝ при специалист. Много се изплаших.

Той вдигна поглед и направи гримаса. Може би беше гримасата на много изплашен човек. После извади носна кърпа, избърса челото си и задържа кърпата в ръка.

— Когато Мърл ми каза, че мама е наела детектив (Мърл не трябваше да ми казва, но майка ми обеща да не ѝ се кара за това)... — Той погледна към мисис Мърдок. Старата стисна челюсти и се смръщи свирепо. Момичето продължаваше да гледа героя и, изглежда, не се притесняваше много дали ще ѝ се карат, а той продължи:

— ...Тогавя разбрах, че тя е открила изчезването на монетата и затова те е наела. Дори не допуснах, че те е наела, за да намериш Линда. Аз през цялото време знаех къде е тя. Дойдох при тебе, за да се опитам да науча нещо, но не сполучих. Вчера следобед отидох при Морни и му разказах всичко. Отначало той ми се изсмя в лицето, но когато му казах, че дори майка ми не може да продаде монетата, без да наруши условията в завещанието на Джаспър Мърдок, и че със сигурност ще го обади в полицията, ако ѝ каже къде е монетата, отстъпи, извади я от сейфа и ми я даде, без да каже нито дума. Върнах му разписката и той я скъса. После донесох монетата в къщи и разказах всичко на майка.

Млъкна и отново изтри лицето си. Очите на момичето следяха движенията на ръката му. Аз наруших тишината:

— Морни заплашваше ли те?

Той поклати отрицателно глава:

— Каза, че си иска парите, че му трябвали, и настояваше да се размърдам, за да ги намеря отнякъде. Но не ме е заплашвал. Държеше

се съвсем прилично, доколкото е възможно при подобни обстоятелства.

— Къде стана това?

— В клуба в Айдъл Вали, в неговия кабинет.

— А Еди Пру беше ли там?

Момичето откъсна очи от неговото лице и обърна поглед към мен. Мисиз Мърдок попита с пресипнал глас:

— Кой е Еди Пру?

— Телохранителят на Морни — отвърнах. — Не съм си изгубил цялото време вчера, мисис Мърдок.

Погледнах очаквателно към сина й. Той ми отговори:

— Не, не го видях. Познавам го само по външен вид, разбира се. Достатъчно е човек да го види веднъж, за да го запомни. Но вчера го нямаше.

— Това ли е всичко? — попитах.

Той погледна към майка си. Тя запита рязко:

— Не е ли достатъчно?

— Може и да е — отговорих. — Къде е монетата сега?

— Къде може да бъде? — отсече тя.

Без малко да й кажа, за да я видя как ще подскочи. Но успях да се сдържа и вместо това заключих:

— Значи, всичко е наред.

Мисиз Мърдок отрони тежко:

— Целуни майка си, сине, и си върви.

Той стана покорно, приближи се до нея и я целуна по челото. Тя го потупа по ръката. Той излезе от стаята с наведена глава и тихо затвори вратата. Казах на Мърл:

— Мисля, че най-добре ще е да ви продиктува да запишете всичко, както го разказа току-що, и да го подпише.

Тя се изненада. А старата се озъби:

— Нищо такова няма да прави! Върни се да работиш, Мърл. Исках да чуеш всичко. И ако само още веднъж те хвана, че злоупотребяваш с доверието ми, знаеш какво ще последва.

Момичето стана и й се усмихна с грейнали очи:

— Разбира се, мисис Мърдок, няма вече. Никога. Можете да ми вярвате.

— Надявам се — изръмжа старият дракон. — Върви си. Мърл тихо си отиде.

Две големи сълзи набъбнаха в очите на мисис Мърдок и бавно си проправиха път по слонската кожа на бузите ѝ, стигнаха ъглите на месестия ѝ нос и се плъзнаха надолу към устните ѝ. Тя взе да тършува за носната си кърпа, изтри сълзите, а после и очите си. Прибра кърпата, посегна към чашата си и каза кротко:

— Много обичам сина си, мистър Марлоу. И всичко това дълбоко ме огорчава. Мислите ли, че ще се наложи да разкаже тази история на полицията?

— Надявам се, че не — отговорих. — Много трудно ще ги накара да му повярват.

Тя зяпна рязко и зъбите ѝ блеснаха насреща ми в полумрака. После стисна силно устни и привела глава, взе да ме фиксира злобно.

— Какво искате да кажете с това? — изежи се тя.

— Каквото казах. Историята не е правдоподобна. Личи, че е скроена и прекалено опростена. Той сам ли я скалъпи, или вие я съчинихте и го накарахте да я заучи?

— Мистър Марлоу — започна тя с убийствен тон, — внимавайте какво говорите!

Аз махнах с ръка.

— Всички трябва да внимаваме. Добре — да предположим, че историята ви е вярна. Морни ще отрече всичко и ние пак се връщаме там, откъдето тръгнахме. Морни не може да не отрече, тъй като в противен случай ще се види замесен в две убийства.

— Кое е тъй невероятното в разказа на сина ми? — изрева тя.

— Откъде накъде Морни, човек със солидна гърбина, протекции и известно влияние, ще се обвързва с две убийства, за да избегне обвинението в невинно прегрешение, като продажбата на заложен предмет. Няма никаква логика.

Тя ме гледаше и мълчеше. Аз ѝ се ухилих, защото за първи път щеше да хареса казаното от мен.

— Открих снаха ви, мисис Мърдок. Вижда ми се странно, че синът ви, когото вие иначе отлично контролирате, не ви е казал къде е.

— Не съм го питала — отговори старата с необичайно тих за нея глас.

— Тя се е завърнала там, откъдето е дошла, при оркестъра в клуба Айڈъл Вали. Разговарях с нея. В някои отношения е твърде опърничаво момиче. Не изпитва нежни чувства към вас. Не изключвам вероятността действително да е взела монетата от злоба. Не изключвам и друга вероятност — Лесли да е знаел това или да го е научил впоследствие и да е скалпил тази история, за да я прикрие. Той твърди, че много я обича.

Тя се усмихна. Не беше красива усмивка, тъй като лицето ѝ беше противно. Но все пак беше усмивка.

— Да — каза меко тя, — да. Горкият Лесли. Той точно тъй би постъпил. И в такъв случай — тя млькна и усмивката ѝ стана поширока, почти възторжена, — в такъв случай моята скъпа снахичка може би се е забъркала в убийство.

Наблюдавах я няколко мига как се наслаждава на тази мисъл.

— Много би ви харесало това — подхвърлих.

Тя кимна, все така усмихната, като първо възприе само думите и чак след това — грубостта в гласа ми. Лицето ѝ замръзна, стисна силно устни и процеди през зъби:

— Не ми харесва тона ви. Никак не ми харесва тона ви.

— И не ви коря за това. Самият аз не го харесвам. Нищо не харесвам тук. Не харесвам този дом, нито вас, нито тиранията, която властвува тук, нито унизеното изражение на секретарката ви, нито този нехранимайко, сина ви, нито издирването, с което ме натоварихте, нито факта, че от мен се крие истината, а ми се разказват лъжи, нито...

Тя нададе вик; от освирепялото лице, по което избиха петна, а очите сякаш щяха да изскочат от орбитите си от ярост, гласът излиташе пронизващ от омраза.

— Вън! Вън от тази къща, незабавно! Нито минута повече тук! Вън!

Станах, вдигнах шапката си от земята и казах:

— С удоволствие.

Отправих и уморено-злобна усмивка, отворих вратата и излязох. Затворих я тихо, като едва чуто щракнах бравата. Без да зная защо.

Чух, че тича след мен и че ме вика по име, но продължих да вървя чак до средата на всекидневната. Тогава спрях, обърнах се и ѝ позволих да ме настигне, задъхана, очите ѝ сякаш щяха да изскочат от очилата, лъскавата ѝ медноруса коса отразяваше слънчевите лъчи, проникнали през високите прозорци.

— Мистър Марлоу, моля ви! Моля ви, не си отивайте! Тя иска да останете! Наистина!

— Гледай ти! Тази сутрин си с по-силно начервени устни. И много ти отива.

Тя ме хвана за ръкава.

— Моля ви!

— Да върви по дяволите! Кажй ѝ да скочи в езерото! И Марлоу има нерви! Кажй ѝ да скочи в две езера, ако едно не я побере! Може да не е най-умното предложение, но то е първото, за което се сецам.

Погледнах към ръката, която ме държеше за ръкава, и я потупах. Тя бързо я отдръпна и по погледа ѝ личеше, че е слисана.

— Моля ви, мистър Марлоу! Тя има неприятности. Има нужда от вас.

— И аз имам неприятности — изръмжах. — Потънал съм до ушите в неприятности. Ти пък защо се тревожиш?

— О, аз всъщност много я обичам. Зная, че е груба и властна, но сърцето ѝ е златно.

— По дяволите и сърцето ѝ! Не очаквам да се сближа с нея дотолкова, че това да има значение за мен. Тя е една дебела лъжкиня. Не желая вече да имам нищо общо с нея. И аз мисля, че неприятностите ѝ са големи, но няма да си помръдна пръста за нея. Щом крият от мен истината...

— О, сигурна съм, че ако сте малко по-търпелив... Прегърнах я през раменете, без да се замислям.

Тя скочи цял метър встрани и в очите ѝ припламна паника. Стояхме и се гледахме задъхани и двамата — аз, както обикновено,

зяпнал, а тя със силно стиснати устни и потръпващи бледи ноздри. Лицето ѝ стана съвсем бяло, сякаш бе зле гримирано.

— Виж какво — отроних бавно, — да си имала някакво неприятно изживяване, когато си била малка?

Тя кимна много бързо.

— Някой мъж да те е изплашил или нещо такова?

Тя кимна отново и прехапа със ситните си бели зъби долната си устна.

— И оттогава все така ли си?

Тя само стоеше и мълчеше тебеширенобяла.

— Виж какво — продължих, — заявявам ти, че никога няма да направя нещо, което да те изплаши. Никога.

Очите ѝ плувнаха в сълзи.

— Ако съм се докоснал до тебе, все едно, че съм пипнал стол или врата. Никакъв умисъл не съм вложил в това. Ясно ли е?

— Да.

Най-после проговори. В дълбочините, на очите ѝ, зад сълзите, все още се спотайваше паника.

— Да — повтори тя.

— Що се отнася до мен, това е. Няма повече да го обсъждаме. А сега да поговорим за Лесли. Неговото съзнание е насочено другаде. Но в смисъла, който ти влагаш в думите, той е почтен мъж, така ли?

— О, да, разбира се!

Лесли беше бог. За нея естествено. За мен той беше шепа курешки.

— А сега за старата бъчва. Тя е груба и примитивна и смята, че може да постигне всичко, което пожелае, и да се държи безобразно с теб, но всъщност е добра към тебе, така ли?

— Така е, мистър Марлоу, тъкмо това исках да ви кажа...

— Добре. Сега защо не се опиташ да забравиш случилото се или онзи тип, който те е изплашил, се върти някъде наблизо?

Тя вдигна ръка към устните си и прехапа основата на палеца, като ме гледаше над нея, сякаш от балкон.

— Той умря — каза. — Падна от... от един прозорец.

Аз я спрях с жест.

— А, той ли е? Чух за него. Забрави, не можеш ли?

— Не — поклати тя замислено глава. — Не мога. Изглежда, че изобщо не мога да забравям. Мисиз Мърдок постоянно ми казва да забравя. Често ми говори за това. Но аз не мога.

— Щеше да е далеч по-добре, ако по-често си държеше голямата уста, затворена. Само ти пречи да забравиш.

Мърл се изненада и дори се докачи от думите ми.

— О, това не е всичко. Аз бях негова секретарка. Тя беше негова жена. Става дума за първия ѝ мъж. Естествено, че тя също не може да забрави, как да забрави?

Почесах се по ухото. Този жест поне нищо не значеше. Сега лицето ѝ беше почти безизразно, ако не се брои, че очевидно бе забравила за моето присъствие. Аз бях глас от пространството — безличен, безплътен, — който тя чуваше в главата си. В този миг ме осени едно от моите странни и внезапни предчувствия.

— Чувай — казах аз, — да не би да има някой, с когото се виждаш и който ти действа по същия начин? Да ти е по-скъп от останалите?

Тя се огледа, а заедно с нея и аз. Под стола никой не се беше скрил, никой не надничаше през вратата или прозорците.

— Защо трябва да ви отговарям? — въздъхна тя.

— Не трябва. Само ако имаш желание.

— Обещавате ли да не казвате никому, нито дори на мисис Мърдок?

— Най-малко на нея. Обещавам.

Тя отвори уста и на лицето ѝ се появи свенлива, доверителна усмивка, но нищо не последва. Гърлото ѝ се скова. Оттам излезе само дрезгав звук. Зъбите ѝ буквално затракаха.

Щеше ми се да я прегърна здраво, но се страхувах да я докосна. Стояхме така един срещу друг. Нищо не се случваше. Стояхме. Нищо не можех да направя.

После тя се обърна и побягна. Слушах стъпките ѝ да отекват в коридора. Чух затварянето на врата.

Тръгнах след нея и стигнах вратата. Тя хлипаше отвътре. Стоях и слушах нейния плач. Не можех да направя нищо. И се запитах дали изобщо някой може да стори нещо.

Върнах се при остъклената врата, почуках, отворих и подадох глава. Мисиз Мърдок седеше, както я бях оставил. Като че изобщо не

беше помръднала.

— Кой е наплашил до смърт това момиче?

— Махайте се от къщата ми — процеди тя през зъби.

Аз не помръднах. Тогава тя се изсмя прегракнало.

— Смятате ли се за умен мъж, мистър Марлоу?

— Е, не преливам от ум.

— А защо не проверите?

— За ваша сметка ли?

Тя повдигна тежките си рамене.

— Вероятно. Зависи. Кой знае?

— Вие не сте си направили никакви изводи от нашия разговор — казах аз. — Все така ми предстои да говоря с полицията.

— Изводи няма да си правя и единственото, за което съм платила, е намирането на монетата. Съгласна съм да я приема срещу парите, които вече ви дадох. А сега си вървете. Досаждайте ми. Неимоверно.

Затворих вратата. Плач и хълцане не се носеха иззад тази врата. Беше тихо. Тръгнах си.

Отворих си сам входната врата. Постоях навън, заслушан как слънцето гори тревата. Някъде отзад се запали мотор и сив „Форд Меркури“ се зададе бавно по страничната алея. Караше го мистър Лесли Мърдок. Като ме видя, спря, слезе от колата и бързо се приближи до мен. Отново елегантен: този път в кремаво габардинено пардесю; всичко на него трептеше — панталоните, белите обувки с лъскавите черни бомбета, спортното сако на ситно черно-бели карета, черно-бялата носна кърпа, кремавата риза без връзка. Беше сложил зелени слънчеви очила. Дойде съвсем близо до мен и каза с нисък, притеснен глас:

— Предполагам, че ме смяташ за ужасен глупак.

— Заради историята, която ми разказа за монетата ли?

— Да.

— Това не промени ни най-малко мнението ми за теб.

— Е...

— Какво очакваш да ти кажа?

Той повдигна умолително елегантните си рамене. Глупавите му червеникави мустаци блеснаха на слънцето.

— Предполагам, че ми е приятно, когато ме харесват — каза той.

— Съжалявам, Мърдок. Харесва ми, че си до такава степен предан на жена си. Ако това може да те задоволи.

— О, нима не повярва онова, което разказах? Искам да кажа, нима си помисли, че разprávям цялата история само за да я защитя?

— Има такава вероятност.

— Ясно.

Той пъкна цигара в дългото черно цигаре, което извади иззад красивата носна кърпа от горния си джоб.

— Е, изглежда, ще трябва да се примиря с факта, че не ме харесваш.

Зад зелените стъкла като риби в дълбоко езеро се виждаха смътно очите му.

— Това е глупава тема — казах. — При това без никакво значение и за двама ни.

Той поднесе запалена клечка към цигарата и пое дълбоко.

— Ясно — въздъхна той. — Извинявай, че бях толкова невъзпитан да я засегна.

Завъртя се на пети, върна се при колата и влезе вътре. Изчаках го да се отдалечи и чак тогава се размърдах. После, преди да си тръгна, погладих боядисаното негърче по главата.

— Братче — казах му, — ти си единственото нормално същество в тази къща.

Високоговорителят на стената в полицейския участък изпраця и някакъв глас каза: „Едно, две, три, проба“. Нещо вътре прещракна и микрофонът замлъкна. Лейтенант Джеси Брийз се протегна, като вдигна високо ръце, прозя се и рече:

— Закъсня с няколко часа.

— Да, но се обадох да ти предадат, че ще закъснея. Трябваше да отида на зъболекар.

— Седни.

Писалището му в единия ъгъл на стаята беше малко и отрупано с книжа. Той седеше зад него, от лявата му страна имаше висок прозорец без завеси, а отдясно — стена, на която бе окачен календар. Отминалите дни бяха внимателно задраскани с мек черен молив, така че щом погледнеш календара, Брийз знаеше точно коя дата е.

Спангълър седеше по диагонал зад по-малко и много по-подредено бюро, върху което имаше зелена попивателна преса, комплект мастилница и писалки от оникс, малък меден календар и морски охлюв, натъпкан с пепел, кибритени клечки и фасове. Спангълър замеряше с писци една плъстена възглавница като същински мексиканец, който забива ножове в мишена. Но нищо не излизаше от заниманието му. Перата не искаха да се забиват.

Вътре се носеше онзи специфичен, бездушен, нито много мръсен, нито много чист и твърде нечовешки дъх, който винаги се носи в такива стаи. Дайте на полицията чисто, ново здание и след три месеца всичките му стаи ще миришат така. Сигурно има нещо символично в този факт.

Един нюйоркски криминален репортер писа веднъж, че влезеш ли в полицейски участък, напускаш изцяло този свят и преминаваш в едно място извън досега на закона.

Седнах. Брийз извади увита в целофан пура и започна познатата ми процедура. Наблюдавах движенията му — непроменени, точни. Той

пое дима, изгаси клечката, пушна я внимателно в черния стъклен пепелник и каза:

— Ей, Спангълър!

Спангълър обърна глава, и Брийз обърна глава. Ухилиха се един на друг. Брийз ме посочи с пурата:

— Наблюдавай го как ще се поти.

Спангълър трябваше да премести краката си, за да може да се обърне достатъчно, та да види как ще се потя. Ако съм се потял, поне не го знаех.

— Вие сте страшно интелигентни момчета — казах. — Просто ви се чудя как го правите.

— Спести си остроумията — отрязва Брийз. — Много работа ли имаше тази сутрин?

— Доста.

Той все още беше захилен. И Спангълър все още беше захилен. Най-накрая Брийз се изкашля, смъкна усмивката от голямото си луничаво лице, обърна глава така, че да не ме гледа, но да ме вижда и каза с неопределен, безизразен глас:

— Хенч си призна.

Спангълър се извърна целият, за да ме вижда. Наведе се силно напред и на устните му се изписа възторжена, почти неприлична полуусмивка.

— Какви средства използвахте, за да го накарате да признае? Може би кирка?

— Не.

И двамата мълчаха и ме гледаха.

— Италианец — поясни Брийз.

— Какво?

— Слушай, момче, не се ли радваш? — попита Брийз.

— Ще ми кажете или ще седите самодоволни й разплути и ще ме наблюдавате как се радвам?

— Обичаме да гледаме, когато хората се радват — каза Брийз. — Не ни се случва често.

Пъхнах цигара в уста и я задъвках.

— Използувахме един италианец — каза Брийз. — Казва се Палермо.

— Ох, знаете ли какво?

— Какво? — попита Брийз.

— Тъкмо си мислех какво е характерно за полицейския разговор.

— Какво?

— Въобразявате си, че всяка дума трябва да има ефекта на бомба.

— Всеки ефект, който е ефектен, е добър — каза Брийз спокойно.

— Искаш ли да научиш нещо, или предпочиташ да упражняваш остроумието си?

— Искам да науча.

— Значи ето каква била работата. Хенч бил пиян. Не пийнал, а дълбоко пиян. Мъртвопиян. Пиел систематично от седмици. На практика бил престанал да се храни и да спи. Само алкохол. Стигнал дотам, че вече не се опивал, а, напротив — из-трезнявал от пиенето. Алкохолът бил последното нещо, което му останало на този свят. Когато човек достигне подобно състояние и ти му отнемеш пиенето, без да му дадеш нещо в замяна за успокоение, той е загубен, ще откачи.

Замълчах. Спангльр все още се хилеше неприлично. Брийз чукна пурата в ръба на пепелника, но от нея не падна никаква пепел, той отново я лапна и продължи:

— Той е психически разстроен, но ние не искаме да си имаме работа с психопати. В това отношение сме категорични. Трябва ни човек без досие на психически болен.

— Мислех, че сте уверени в невинността на Хенч.

Брийз кимна разсеяно.

— Бяхме, снощи. Или може малко да съм преувеличил. Както и да е, през нощта, не щеш ли, Хенч откачи. Закараха го в лазарета и му биха голяма доза наркотик. Лекарят на затвора му направи инжекцията. Но това да си остане между нас. Официално няма никакъв наркотик. Ясно ли е?

— Даже прекалено.

— Ха тъй. — Отговорът ми го изпълни със смътно подозрение, но беше толкова увлечен от разказа си, че не искаше да си губи времето с мен. — Както и да е, тази сутрин беше добре. Наркотикът все още действуваше, той беше блед, но миролюбив. Посетихме го. Как си, синко? Имаш ли нужда от нещо? С удоволствие ще ти

услужим. Добре ли се отнасят тук с тебе? И тъй нататък в този дух. Позната ти е песничката.

— Да — казах аз. — Позната ми е.

Спанглър отблъскващо облиза устни.

— След малко, значи, той си отваря устата, колкото едва да се чуе „Палермо“. Палермо се казва италианецът, който живее отсреща на същата улица и е собственик на погребално бюро, на общежитието и на още много неща. Спомняш ли си го? Разбира се, че си го спомняш. Нали той ни съобщи за високата блондинка. Нищо такова няма, естествено. Всички италианци са побъркани на тема високи блондинки. Привиждат им се на дузини. Но този Палермо ни свърши добра работа. Поразпитах наоколо. Всички в квартала са за него. Не можеш да си позволиш да излезеш срещу него. Викам на Хенч: „Този Палермо приятел ли ти е?“, а той: „Доведете Палермо“. Върнахме се тук в участъка, обадохме се на Палермо и той каза, че веднага ще дойде. След малко ето го пристига. Викаме му: „Хенч иска да ви види, мистър Палермо“. — „Защо ли? — пита Палермо. — Нещастник е той. Но иначе е добър. И е човек на място. Щом иска да ме види, добре. Ще отида при него. Ще го видя насаме. Без полицаи.“ — „Добре“ — казвам, — „мистър Палермо.“ Отиваме в болницата и Палермо разговаря с Хенч насаме. След малко излиза и вика: „Всичко е наред. Призна. Аз може би ще платя за адвокат. Симпатичен ми е, горкият.“ Това беше. После си отиде.

Не казах нищо. Настъпи мълчание. Високоговорителят на стената започна за предава вести. Брийз наклони глава, изслуша няколко думи и повече не му обърна внимание.

— Влязохме после със стенографа при Хенч и той ни разправи, че Филипс задирял момичето му. Това станало онзи ден в коридора. Хенч си бил в стаята и видял, но Филипс се прибрал в апартамента си и затворил вратата, преди Хенч да успее да излезе. А Хенч побеснял. Цапардосал мадамата по окото, но това не го успокоило. Налегнали го черни мисли, като всеки пиян. Викал си: откъде накъде този тип ще закача моето момиче. Ще му дам да се разбере. И започнал да го дебне. Вчера следобед видял, че Филипс се прибира. Казал на момичето да отиде да се разходи.) Тя не искала да се разхожда и Хенч посинил и другото ѝ око: след което тя излязла. Почукал на вратата на Филипс и онзи му отворил. Хенч малко се изненадал, но аз му обясних, че

Филипс е чакал тебе. Както и да е, отворил вратата, Хенч влязъл и казал на Филипс какво мисли по въпроса и как смята да действа, а Филипс се изплашил и извадил пистолет. Хенч го хласнал по главата. Филипс тупнал на земята, но на Хенч не му стигало. Нищо не е да халосаш някого и да го проснеш на пода! Никакво удовлетворение, никакво отмъщение. Хенч вдигнал пистолета от пода, все тъй пиян и неудовлетворен, а Филипс посегнал да го хване за крака. Хенч не знае защо го направил. В главата му било страшно объркано. Замъкнал Филипс в банята и го пречукал със собствения му пистолет. Как ти харесва?

— Много ми харесва — казах. — Но какво удовлетворение е получил Хенч от всичко това?

— Знаеш ги пияниците. Ей тъй, пречукал го. Пистолетът не е на Хенч, но въпреки това не искал да изглежда като самоубийство. Нямало да е удовлетворен, защото ще липсва отмъщението. Затова сложил пистолета под възглавницата си, а махнал оттам собствения си пистолет и го изхвърлил. Не ще да каже къде. Най-вероятно го е дал на някой бандит от квартала. После намерил момичето и отишли да хапнат.

— Много хитро го измислил — казах аз. — Да сложи пистолета под собствената си възглавница! Никога не бих се сетил за това.

Брийз се облегна назад и се загледа в тавана. Спангълър, за когото по-голямата част от забавлението беше приключила, се завъртя в стола си, взе няколко писеца и замери възглавницата.

— Да погледнем така на нещата — каза Брийз. — Какъв е ефектът от този номер? Хенч добре го изигра. Главата му работеше, нищо, че беше пиян. Сам открива пистолета под възглавницата и го показва, преди да се разбере, че Филипс е убит. Най-напред научаваме, че под възглавницата на Хенч има пистолет, с който е убит човек или по-скоро от който е стреляно, и чак след това откриваме трупа. Ние веднага повярвахме на Хенч. Разказът му изглеждаше напълно правдоподобен. Можехме ли да допуснем, че някой може да е такъв идиот, че да постъпи като Хенч? Просто няма логика. И затова повярвахме, че друг е сложил пистолета под възглавницата му, взел е неговия и го отнесъл. А пък ако Хенч беше изхвърлил пистолета, с който е убил Филипс, вместо собствения си, щеше ли това да му помогне? При стеклите се обстоятелства ние щяхме да го заподозрем.

А по този начин той отклони вниманието от себе си. Накара ни да го помислим за безобиден алкохолик, който на излизане забравил отворена вратата на стаята си, а чужд човек влязъл и му пробутал пистолета.

Той зачака с леко разтворена уста, пред която държеше пура с грубата си лунччава ръка, а в очите му напираше смътно задоволство.

— Е — казах аз, — при положение, че, тъй или иначе, е щял да си признае, не виждам каква е разликата. Ще подаде ли молба за помилване?

— Разбира се. Така мисля. Предполагам, че Палермо ще може да го измъкне с присъда за непреднамерено убийство. Естествено, не съм уверен.

— Защо пък Палермо ще иска да го измъква?

— Хенч му е симпатичен. А Палермо е човек, с когото трябва да се съобразяваме.

— Разбирам — казах аз и се изправих. Спангльр ме погледна косо с блеснали очи. — А момичето?

— Дума не отронва. Умна е. Нищо не можем да й сторим. Всичко е шито-покрито. А ти няма да риташ, нали? Твоята работа си остава твоя. Нали разбираш какво искам да кажа?

— При това момичето е висока блондинка — казах аз. — Може би не от най-свежите, но все пак висока блондинка. И единствената. Може би на Палермо му е все едно.

— Ей, за това хич не се сетих! — рече Брийз. Замисли се, но отхвърли идеята. — Не, не е тя. Липсва й фасон.

— Като се поизмие и поизтрее, нищо не се знае. Фасонът е нещо, което много бързо се разтваря в алкохола. Имаш ли още нещо за мен?

— Нямам. — Той наклони пурата си и я насочи към очите ми. — Макар че с удоволствие бих чул твоята история. Но ми се струва, че при тези обстоятелства нямам право да настоявам.

— Много мило от твоя страна, Брийз. И от твоя, Спангльр. Желая ви всичко най-хубаво.

И двамата ме проследиха с очи, и двамата зяпнали. Минах през просторния мраморен вестибюл, излязох и изкарах колата си от служебния паркинг.

Стаята, в която седеше мистър Пиетро Палермо, изглеждаше досущ като викториански салон, ако не се смятаха махагоновото бюро с капак-ролетка, религиозният триптих в позлатени рамки и разпятието от абанос и слонова кост. В нея имаше подковообразно канапе и столове с махагонова дърворезба и покривчици от фина дантела върху облегалките. Над камината, върху полицата от сивозелен мрамор, се мъдреха позлатен часовник, в ъгъла мързеливо тиктакеше друг, старинен, а на овалната мраморна масичка с елегантни вити крачета, под стъклен похлупак, бяха поставени восъчни цветя. Дебел килим на нежни пастелни букети. Салонният бюфет бе отрупан с най-невъобразими предмети, като чашки от фин порцелан, стъклени фигурки, миниатюри от слонова кост и розово дърво, изрисувани чинийки, солница и пиперница във формата на лебеди и какво ли не.

На прозорците бяха окачени дълги дантелени завеси, но стаята беше южна и имаше много светлина. През улицата отсреща се виждаха прозорците на апартамента, където бе убит Джордж Ансън Филипс. Улицата беше слънчева и тиха. Високият италианец с тъмната кожа, красивото лице и металносивата коса прочете визитната ми картичка и каза:

— Имам важна работа след дванадесет минути. Какво желаете, мистър Марлоу?

— Аз съм човекът, който откри убития отсреща. Беше мой приятел.

Студените му черни очи ме фиксираха мълчаливо.

— На Люк друго сте казали.

— На Люк ли?

— Управителят на моята къща отсреща.

— Аз не говоря много с непознати, мистър Палермо.

— Това е добре. А с мен говорите, а?

— Вие сте човек с положение, видна личност. С вас мога да говоря. Вие ме видяхте вчера. Описали сте ме на полицията. Както ми

казаха, много точно.

— Аз съм наблюдателен — каза той равнодушно.

— Видели сте вчера оттам да излиза висока блондинка.

Той ме изгледа изпитателно.

— Не вчера. Беше преди два-три дни. На полицаите казах, че е било вчера. — Той щракна с дългите си мургави пръсти. — Полицаите, пфу!

— А забелязахте ли вчера някой непознат, мистър Палермо?

— Отзад също има вход, — каза той. — И от втория етаж има стълбище.

Погледна часовника на ръката си.

— Значи не сте — казах. — Тази сутрин вие сте разговаряли с Хенч.

Той вдигна очи и лениво ги разходи по лицето ми.

— Полицаите ли ви казаха?

— Казаха, че сте склонили Хенч да си признае. Казаха, че ви е приятел. Колко добър приятел, това, естествено, не знаеха.

— Значи Хенч си е признал, а? — Той се усмихна с внезапна, широка усмивка.

— Само че Хенч не е убиецът — отрязах аз.

— Не е ли?

— Не.

— Това е интересно. Продължавайте, мистър Марлоу.

— Неговото признание е празна работа. Накарали сте го да признае от някакви ваши съображения.

Той стана, отиде до вратата и извика:

— Тони!

После седна отново. В стаята влезе нисък набит италианец с вид на престъпник, погледна ме и седна на един стол с права облегалка до стената.

— Тони, този човек е мистър Марлоу. Ето, вземи визитната му картичка.

Тони отиде да вземе картичката и пак седна.

— Огледай го много добре. Няма да го забравиш, нали?

— Оставете това на мен, мистър Палермо — отговори Тони.

— Значи ви беше приятел, а? Добър приятел, а? — обърна се към мен Палермо.

— Да.

— Това е лошо. Да. Лошо. Ще ви кажа нещо. Приятелят си е приятел. Аз ви го казвам това. Но вие не го казвайте на никого. И на проклетите ченгета, нали?

— Няма.

— Значи, обещавате, мистър Марлоу? Не забравяйте, че обещахте. Няма да забравите, а?

— Няма да забравя.

— Тони също няма да ви забрави. Разбирате какво искам да кажа.

— Дадох ви дума. Каквото ми кажете, ще си остане между нас.

— Това е добре. Значи така. Моето семейство е много голямо. Много сестри и братя. Единият брат много лош. Почти колкото Тони.

Тони се ухили.

— Този брат живее много кротко. Отсреща. Трябва да изчезне. Добре, но полицаите оградиха всичко. Лошо. Задават много въпроси. Лошо за бизнеса, лошо за този лош брат. Разбирате, нали?

— Да, разбирам.

— Значи този Хенч нехранимайко, нещастник, пияница, без работа. Не плаща наем, но аз имам много пари. И му казвам: „Виж какво, Хенч, признай. Ти си болен човек, ще боледуваш две-три седмици. После за съда аз ще намеря добър адвокат. Ще отречеш признанието. Ще кажеш, че си бил пиян. Че проклетите полицаи са те притиснали. Съдията ще те освободи, ти ще се върнеш при мен и аз ще се погрижа за теб. Съгласен?“ Хенч казва съгласен, ще признае. Това е.

— А след две-три седмици лошият брат ще е далеч оттук — казах аз, — следите ще са заличени и полицията най-вероятно ще картотекира убийството на Филипс като неразгадано. Така ли е? — попитах аз.

— Да — усмихна се той отново. Широка, топла усмивка, като целувката на смъртта.

— Това обяснява случая Хенч, мистър Палермо, но не хвърля светлина върху убийството на моя приятел.

Той поклати глава и отново погледна часовника си. Аз станах. Тони също се надигна. Нямаше защо, но по-добре да е изправен, за всеки случай. По-бързо може да действа.

— Бедата с такива като вас е, че от нищо правите тайна — казах аз. — Преди да отхапете от хляба, казвате паролата. Ако отида в полицията и им разправа какво сте ми казали, ще ми се изсмеят в лицето. Пък и аз ще се смея заедно с тях.

— Тони не се смее много — каза Палермо.

— Светът е пълен с хора, които не се смеят много, мистър Палермо. Вие поне го знаете. Защото имате не малки заслуги за това.

— Такава ми е работата — каза той и сви рамене.

— Ще сдържа обещанието си, но в случай, че започнете да се съмнявате в това, не се опитвайте да ме пречукате. Защото съм доста добър в професията си и ако аз пречукам Тони, ще бъде изцяло за сметка на вашето погребално бюро. Без печалба.

Палермо се засмя.

— Това беше хубаво — развесели се той. — Едно погребение за сметка на бюро. О'кей.

Той стана и ми протегна ръка — хубава, силна, топла ръка.

Във фоайето на Белфънт билдинг, в единствения осветен асансьор, върху нагънатото сукно, седеше неподвижно същата реликва с воднистите очи и разиграваше ролята на забравения човек. Влязох в кабината и изкомандувах: „Шести“.

Асансьорът се разтресе и задумка нагоре. На шестия спря, аз слязох, старецът се подаде навън от кабината, за да плюе, и попита вяло:

— Кво става?

Извърнах се с цялото тяло като въртяща се кукла-манекен и го зяпнах. Той каза:

— Днес сте със сив костюм.

— Така е — казах, — вярно.

— Хубав е. И синият, с който бяхте вчера, ми харесва.

— Продължавай — подканих го. — Изплюй камъчето.

— Качихте се на осмия етаж. Два пъти. Втория път беше доста късно. Върнахте се от шестия. Малко след това нахлуха момчетата със сините униформи.

— Има ли от тях сега горе?

Той поклати глава. Лицето му беше като празен паркинг.

— Не съм им казал нищо. А сега е много късно вече. Ще ме изядат с парцалите.

— Защо? — попитах аз.

— Защо не им казах ли? Да вървят по дяволите. Вие разговаряхте с мен като с човек. Много малко хора правят това. Пък и знам, че нямате нищо общо с убийството.

— Не постъпих почтено с вас — казах. — Никак.

Извадих визитната картичка и му я подадох. Той порови и измъкна от джоба си чифт очила в метални рамки, закачи ги на носа си и намести картичката на около тридесет сантиметра от него. Бавно я прочете, като движеше устни, изгледа ме над очилата и ми я върна.

— По-добре си я задръжете. Да не би да я изпусна от разсеяност. Сигурно животът ви е страшно интересен.

— И да, и не. Как ви беше името?

— Гранди. Може да ми викате просто „татко“. Кой е убиецът?

— Не зная. Не забелязахте ли някой да се качва, или да слиза, някой, който няма нищо общо с тази къща или ви се е видял особен?

— Аз не съм много наблюдателен. Вас случайно ви забелязах.

— Висока блондинка например или висок слаб мъж с бакенбарди, на около тридесет и пет години?

— Не.

— Всеки ли, който се качва и слиза, се вози във вашия асансьор?

Той кимна с вехтата си глава.

— Освен ако не използват резервното пожарно стълбище. То излиза на задната улица, вратата е с резе. Инак могат да влязат само отгук, но отстрани на асансьора има стълби до втория етаж. А оттам лесно се стига до пожарната стълба. Това е положението.

Аз кимнах.

— Мистър Гранди, ще приемете ли пет долара, не като подкуп, а като знак на уважение от искрен приятел?

— Синко, ти ми дай петте долара и гледай с каква скорост ще изчезне Абрахам Линкън.

Подадох му ги, но преди това им хвърлих едно око. Действително на банкнотата беше изобразен Линкън.

Той я сгъна няколко пъти и я скъта дълбоко в джоба си.

— Много мило от ваша страна. Надявам се, че не мислите, че си я изпросих.

Поклатих отрицателно глава и тръгнах към коридора, като четях пак табелките по вратите: Доктор Е. Д. Бласкоуиц, лекар-хиропрактик; Долтън и Рийз, машинописни услуги; Л. Придвю, експерт-счетоводител; четири врати без табели; куриерска служба „Мое“; още две врати без табели; Х. Р. Тийгър, зъботехник. Намираше се два етажа под кабинета на Морнингстар, но стаите бяха различно разположени: Тийгър имаше само една входна врата и разстоянието между неговата и съседната беше по-голямо.

Дръжката не поддаде. Почуках. Никой не отвори. Почуках по-силно, но със същия резултат. Върнах се при асансьора. Беше все още

на шестия етаж. Татко Гранди ме гледаше как се приближавам, сякаш ме виждаше за пръв път.

— Знаеш ли нещо за Х. Р. Тийгър? — попитах го аз. Той се замисли.

— Тромав, възрастен, размъкнати дрехи, мръсни нокти като моите. Виж, сега, като стана дума, се сецам — днес не съм го виждал.

— Мислиш ли, че управителят ще ме пусне да вляза в стаите му, за да поогледам наоколо?

— Управителят е любопитен. Не бих ви препоръчал.

Той много бавно извърна глава и погледна към стената на асансьора. Над главата му, на голям металически пръстен, висеше ключ. По-точно шперц. Татко Гранди обърна пак главата си в нормално положение, стана от табуретката и каза:

— А сега трябва да отида до едно място.

И отиде. Когато вратата след него се затвори, аз взех ключа, върнах се пред вратата на Х. Р. Тийгър, отключих я и влязох.

Попаднах в малко тъмно антре, обзаведено крайно пестеливо. Два стола, висок пепелник, купен от магазин за намалени стоки, лампион от най-евтините, ниска боядисана дървена маса с нахвърляна стари списания. Вратата зад мен се затвори и в антрето стана съвсем тъмно, ако не се смята малкото светлина, която проникваше през матовото стъкло на вратата. Запалих — лампата и отидох до вътрешната врата, разположена в средата на стената, която разделяше стаята на две помещения. На нея пишеше: „Х. Р. Тийгър. Вход забранен.“ Не беше заключена.

Влязох в квадратен кабинет с два прозореца, гледащи на изток, без завеси и с много прашни первази. Имаше въртящ се стол, два стола с прави облегалки — и двата от обикновено боядисано дърво — и едно почти квадратно писалище. Върху него нямаше нищо, ако не се броят старата попивателна преса, евтиният комплект за писане и кръгъл стъклен пепелник, в който имаше пепел от пура. Чекмеджетата бяха пълни с прашни хартии, кламери, ластици, огризки от моливи, използвани попивателни, четири неунищожени марки от два цента, няколко бланки с адреса му, пликове и формуляри.

Теленото кошче за отпадъци беше пълно с боклуци. Изгубих почти десет минути, докато ги прегледам внимателно. Това, което научих, го знаех почти със сигурност и преди това: че Х. Р. Тийгър

нямаше голяма клиентела, че изпълняваше поръчките на няколко дребни зъболекари от небогатите квартали на града, зъболекари с бедни кабинети над някой магазин, които не притежават умения и уреди, за да вършат сами зъботехничната си работа, и затова предпочитат да изпращат поръчките си при себеподобни занаятчии вместо в големите, модерни лаборатории, които не биха им отпуснали кредит.

Но все пак намерих нещо. Домашният адрес на Тийгър на улица „Тобърмън“ 1354Б, написан на квитанцията за газта.

Изправих се, натъпках боклука обратно в кошчето и опитах дървената врата, на която пишеше „Лаборатория“. Бравата беше нова, макар „Йейл“, и шперцът не ставаше за нея. Нямаше какво повече да правя тук. Изгасих лампата в антрето и излязох.

Асансьорът пак беше долу. Извиках го със звънеца, а когато дойде, промъкнах се зад татко Гранди, като скришом закачих ключа над главата му. Ключът се удари и издрънча. Той се ухили.

— Изчезнал е — казах. — Сигурно снощи. Трябва да е носел доста неща със себе си. Бюрото му е изпразнено.

Татко Гранди кимна.

— Носеше два куфара. Макар че случайно забелязах това. Често ходи с куфар. Предполагам, че сам разнася поръчките си.

— Какви поръчки? — попитах аз, колкото да се намирам на приказки, докато асансьорът поеме надолу с ръмжене.

— Ами нескопосани ченета за стари нещастници като мен — отвърна татко Гранди.

— Едва ли би забелязал — казах аз, докато вратите се отваряха с мъка. — С твоето зрение много работи изпускаш.

Той се ухили:

— Какво е направил?

— Ще отида в дома му да разбере това. Мисля, че най-вероятно е предприел пътешествие в неизвестно направление.

— Нямам нищо против да се сменим — каза татко Гранди — дори и да е стигнал само до Сан Франциско и там да са го спипали, пак бих си сменил мястото с неговото.

Улица „Тобърмън“ беше широка и прашна, къщата — облицована в жълто и бяло, апартамент 13545 беше на най-горния етаж и гледаше на юг. Входната врата излизаше на покрита веранда, до нея, на друга, пишеше 1352Б. Вратите на долните апартаменти бяха разположени под прав ъгъл от двете страни на верандата. Натисках продължително звънеца дори след като ми стана ясно, че никой няма да ми отвори. В квартал като този винаги ще се намери опитно око, което да наднича през някой прозорец, за да види кой звъни в съседите.

И ето че вратата на 1354А се откряна и оттам ме погледна дребна жена с блеснал поглед. Тъмната ѝ коса беше измита, навита на ролки, и представляваше сложна конструкция от стърчащи фиби.

— Мисиз Тийгър ли търсите? — попита с креслив глас.

— Мистър или мисис.

— Заминаха снощи на почивка. Натовариха багажа и заминаха късно през нощта. Помолиха ме да се погрижа да спрат доставката на мляко и вестници. Нямаха време за нищо. Доста внезапно заминаха.

— Благодаря. Каква им е колата?

Сърцераздирателният диалог на любовна радиопиеса излетя от стаята зад гърба ѝ и ме хласна в лицето като мокър парцал. Жената с блесналия поглед попита:

— Вие приятел ли сте им?

Подозрението в очите ѝ беше явно, като лошата игра на актьорите по радиото.

— Няма значение — казах грубо. — Ние само си искаме парите. Има много начини да разберем каква е колата им.

Жената наклони глава, вслушвайки се в радиото.

— Това е Бюла Мей. Не иска да отиде на танци с доктор Майърс. Боях се, че така ще стане.

— О, по дяволите! — казах, върнах се при колата и я подкарах към Холивуд, към къщи.

Бюрото ми беше празно. Отключих вътрешната стая, разтворих прозорците и седнах.

Още един ден приближаваше към края си, въздухът беше тежък и морен, от булеварда се носеше шумният грохот на забързаните към домовете си коли, а Марлоу седеше в кабинета си, отпиваше от питието и сортиреше пощата. Четири реклами, две сметки за плащане, красива цветна картичка от хотел в Санта Роуза, където миналата година бях отседнал за четири дни, докато работех върху един случай, дълго, зле напечатано на машина писмо от някой си Пийбоди от Сосълито, чийто общ мъгляв смисъл беше, че образец от почерка на заподозрян индивид, ако бъде подложен на задълбочения анализ на Пийбоди, ще разкрие дълбоката душевна характеристика на въпросната личност, класифицирана едновременно по системите на Фройд и на Юнг.

Вътре имаше празен плик с адреса и марка. Докато се опитвах да сваля марката от плика и да хвърля писмото в кошчето, си представих автора му като трогателен стар нещастник с мазна кожа, черна филцова шапка и черна папионка, как се полюшва на стола на скрибуцаща веранда пред облепен с вестници прозорец, а от вратата зад него се носи миризма на кокали от шунка, готвени със зеле.

Въздъгнах, извадих обратно плика от кошчето, написах името и адреса на нов плик, завих в лист хартия банкнота от един долар и написах на листа: „Това е наистина последно“; подписах се, запечатах плика, залепих му марка и си налях още една чашка.

Напълних лулата, запалих я, седях и пуших. Никой не дойде, никой не се обади, нищо не се случи, никой не се интересуваше жив ли съм, умрял ли съм.

Грохотът на движението постепенно замря. Небето изгуби ослепителния си блясък. На запад сигурно беше вече поаленяло. Далеч през покривите на квартала светна подранил неонов надпис. Вентилаторът на кафенето долу в уличката бръмчеше приглушено. Някакъв камион зареди с гориво, обърна на заден ход и с ръмжене излезе на булеварда. Най-после телефонът иззвъня. Обадох се и гласът каза:

— Мистър Марлоу? Тук е мистър Шо, от апартаментите Бристъл.

— Да, мистър Шо, как сте?

— Много добре, благодаря, мистър Марлоу. Надявам се, че и вие сте добре. Тук има една млада дама, която желае да влезе в апартамента ви. Не зная защо.

— И аз не знам, мистър Шо. Не съм заръчвал подобно нещо. Каза ли си името?

— О, да. Казва се Дейвис. Мис Мърл Дейвис. Тя е, как да се изразя, на границата на хистерията.

— Пуснете я да влезе — казах бързо. — Ще дойда след десет минути. Тя е секретарка на мой клиент. Работата е изцяло служебна.

— Разбира се, разбира се. Аз, ъ-ъ-ъ, да остана ли с нея?

— Както намерите за добре — казах аз и затворих телефона.

Като минавах покрай отворената врата на тоалетната, зърнах в огледалото едно сковано, възбудено лице.

Докато отключи и отвори вратата, Шо вече се надигаше от канапето. Той беше едър мъж с очила и високо изпъкнало плешиво чело, което правеше ушите му да изглеждат, като че ли са се подхлъзнали надолу. На лицето му грееше усмивка на учтива глупост. Момичето седеше в креслото зад малката масичка. Не правеше нищо, просто седеше.

— А, ето го и мистър Марлоу — изчурулика Шо. — Да. Именно. Ние с мис Дейвис разговаряхме много приятно. Тъкмо й разправях, че прадедите ми са дошли от Англия. Тя, ъ-ъ-ъ, не ми каза откъде са дошли нейните.

Докато изговори всичко това, той измина половината разстояние до вратата.

— Много любезно от ваша страна, мистър Шо — казах аз.

— Моля ви, моля ви — изчурулика той. — А сега ще бягам. Вечерята ми сигурно...

— Много мило от ваша страна — повторих. — Благодаря ви. Той кимна и изчезна. Неестествената веселост на усмивката му като че остана да виси във въздуха, дори след като вратата щракна зад гърба му, като усмивката на Чешърската котка от „Алиса в страната на чудесата“.

— Здравей — казах й аз.

— Здравейте — отвърна тя.

Гласът ѝ беше съвсем спокоен, съвсем сериозен. Беше облечена в кафеникав летен костюм, с широкопола, ниско нахлупена сламена шапка с кафява кадифена панделка в съвсем същия цвят като обувките и кожените ивици по ръбовете на ленената ѝ чанта плик. Шапката беше нахлупена под твърде екстравагантен за нея ъгъл. Не беше сложила очилата си.

Ако не бе лицето ѝ, щеше да изглежда съвсем нормално. Преди всичко погледът ѝ беше налудничав. Облещени, очите ѝ бяха приковани в една точка. Речеше ли да ги отмести, движението им бе

тъй затруднено, че чувах скърцане. Устата ѝ беше здраво стисната в ъглите, но средата на горната ѝ устна постоянно бягаше нагоре и настрани, оголвайки зъбите, сякаш я дърпаха тънки невидими нишки. На моменти устната ѝ отскачаше тъй силно нагоре, че изглеждаше чак невероятно, и тогава цялата долна част на лицето ѝ се изкривяваше в спазми, а когато отминаваха, устните ѝ се затваряха плътно, а после всичко започваше отново. Освен това нещо ставаше и с врата ѝ, защото главата ѝ много бавно се извърташе наляво под ъгъл от около четиридесет и пет градуса. Там спираше, разтърсваше я тик и главата бавно се връщаше в нормалното си положение.

Комбинацията от тези две движения заедно с вдървеността на тялото, стиснатите в скута ръце и облещеният поглед можеха да нанесат тежък удар на нервите на всеки човек.

На бюрото ми имаше тенекиена кутия с тютюн за лула, а между бюрото и нейния стол се намираше масичката за шах и кутията с фигурите. Извадих лулата от джоба си и отидох да я напълня с тютюн от кутията. По този начин заставах от другата страна на масичката, точно срещу нея. Чантата ѝ лежеше на ръба на масичката, малко встрани от нея. Тя подскочи, като се приближих до бюрото, но после отново изпадна в първоначалното си състояние. Дори направи усилие да се усмихне.

Натъпках лулата, драснах клечка кибрит, запалих я и останах така с клечката в ръка, след като вече я бях духнал.

— Не си си сложила очилата — казах.

Тя проговори. Гласът ѝ беше спокоен, сдържан.

— О, аз ги нося само из къщи и когато чета. Те са в чантата ми.

— Сега си в къщи. Трябва да си ги сложиш. Протегнах несприлюдено ръка към чантата. Тя не помръдна.

Изобщо не погледна към ръцете ми. Очите ѝ бяха впити в лицето ми. Извърнах се леко, докато отварях чантата ѝ. Напипах калъфката с очилата и я плъзнах по масичката към нея.

— Сложи ги — казах.

— Ах, да, ще ги сложа. И май трябва да си сваля шапката...

— Да, свали я.

Тя сне шапката от главата си и я сложи на коленете си. После си спомни за очилата и забрави шапката. Тя падна на пода, когато посегна

да вземе очилата. Сложи ги. Това според мен значително оправи външния ѝ вид.

Докато вършеше това, аз извадих пистолета от чантата ѝ и го пъгнах в задния си джоб. Не мисля, че ме видя. Приличаше ми досущ на автоматичния 25-калибров колт с дръжка от орехово дърво, който бях видял предишния ден в чекмеджето на бюрото ѝ.

Седнах на канапето и казах:

— Тъй, сега какво ще правим? Гладна ли си?

— Бях в къщата на мистър Ваниър — каза тя.

— О!

— Той живее в Шърман Оукс. В края на Ескамило драйв. В самия край.

— Сигурно — казах, без да имам нищо предвид, и се опитах да пусна колелце дим, но не успях. Някакъв нерв на бузата ми се опитваше да се изпъне като струна. Това не ми хареса.

— Да — отрони тя със спокойния си глас, а горната ѝ устна отскачаше и се прибираше и главата ѝ се извърташе наляво и рязко се връщаше в нормалното си положение. — Там е много тихо. Мистър Ваниър живее в тази къща от три години. Преди това е живял на Холивудските хълмове, на улица „Дайъмънд“. Живеел с някакъв друг човек, но не се спогаждали много, така каза мистър Ваниър.

— Напълно го разбирам — казах аз. — От колко време познаваш мистър Ваниър?

— От осем години. Но не го познавам добре. От време на време му носех разни... пакети. Той обичаше аз да му ги нося.

Пак се опитах да духна колелце. Не стана.

— Разбира се — продължи тя, — никога не съм го харесвала. Страхувах се, че може... че може да опита...

— Но нали не се е опитал?

За първи път на лицето ѝ се изписа нормално човешко изражение на изненада.

— Не — отвърна. — Не се опита. Но беше по пижама.

— Живее си човекът живота. Въргаля се цял ден по пижама. Върви им на някои хора, а?

— Когато знаеш някои работи, хората ти плащат пари, за да ги забравиш — каза тя сериозно. — Мисиз Мърдок е толкова добра към мен, нали?

— Разбира се. Колко пари му занесе днес?

— Само петстотин долара. Мисиз Мърдок каза, че само толкова може да даде, а всъщност тя и толкова не може да си позволи. Каза, че трябва да се сложи край на това. Не може да продължава повече. Мистър Ваниър все обещава да престане, но не го прави.

— Такива са си.

— Така че само едно нещо можеше да се направи. Знаех го от години всъщност. За всичко съм виновна аз, а мисис Мърдок е тъй добра към мен. А нещата не можеха да станат по-лоши за мен, отколкото са, така ли е?

Вдигнах ръка и хубаво разтърках бузата си, за да успокоя нерва. Тя забрави, че не съм ѝ отговорил на въпроса, и продължи:

— И го направих. Той беше там, по пижама, до него — чашата му. Усмиваше ми се цинично. Дори не стана да ми отвори. Но на външната брава имаше ключ. Някой си беше забравил там ключа. Беше... беше... — гласът ѝ заседна в гърлото.

— Беше ключ на вратата — помогнах ѝ аз. — И значи си могла да влезеш.

— Да. — Тя кимна и почти се усмихна. — Всъщност никак не беше трудно. Дори не си спомням дали чух гърмежа. Но трябва да е имало гърмеж, разбира се, и то доста силен.

— Сигурно — казах аз.

— Отидох съвсем близо до него, за да съм сигурна, че ще го улуча.

— А мистър Ваниър какво направи?

— Нищо. Само дето ми се усмиваше цинично. Е, това е всичко. Не исках да се върна при мисис Мърдок и да ѝ създавам неприятности. Нито на Лесли.

Гласът ѝ премина в шепот, като произнесе името му, а през тялото ѝ премина тръпка.

— Затова дойдох тук — продължи тя. — И като не отговорихте на звънеца, намерих стаята на управителя и го помолих да ме пусне тук, да ви почакам. Уверена бях, че ще знаете какво трябва да се направи.

— А докосна ли нещо, докато беше в къщата на Ваниър? — попитах. — Можеш ли да си спомниш? Имам предвид — освен

външната врата. Може би просто си влязла през вратата и си излязла, без да се докоснеш до нещо?

Тя се замисли и главата ѝ престана да се върти.

— Да, спомням си. Загасих лампата, преди да си тръгна. Една такава лампа, дето свети нагоре, с големи крушки. Загасих я.

Аз кимнах и ѝ се усмихнах. Марлоу, целият една жизнерадостна усмивка.

— Кога стана това? Преди колко време?

— Точно преди да дойда тук. Дойдох с колата. Колата на мисис Мърдок, за която питахте вчера. Забравих да ви кажа, че тя не я взе, когато си отиде. Или може би ви казах? Да, сега си спомням, че ви казах.

— Значи така. Оттам дотук е най-малко половин час път. Тук си вече близо час. Значи трябва да е било около пет и половина, когато си излязла от къщата на Ваниър. И си загасила лампата.

— Точно така. — Тя кимна отново, много бодро. Доволна, че си спомня. — Загасих я.

— Искаш ли да пиеш нещо?

— Не — разтърси тя енергично глава. — Аз никога не пия.

— Имаш ли нещо против, ако аз си наляя една чаша?

— Не, естествено, защо да имам нещо против?

Станах и я изгледах изпитателно. Устната ѝ все така се повдигаше, главата ѝ още се въртеше, но ми се стори, че вече не тъй силно. Ритъмът замираще.

Не знаех докога да продължавам в този дух. Може би колкото повече говори, толкова по-добре. Никой не знае колко време е необходимо, за да се преодолее един шок.

— Къде живееш? — попитах аз.

— Ами че аз живея при мисис Мърдок, в Пасадина.

— Искам да кажа, откъде си, къде са родителите ти?

— Родителите ми живеят в Уичита. Но аз никога не ходя там. От време на време им пиша, но от години не съм ги виждала.

— С какво се занимава баща ти?

— Има лечебница за кучета и котки. Той е ветеринарен лекар. Надявам се, че няма да научат за това. Миналия път не разбраха, мисис Мърдок скри от всички.

— Може да не стане нужда да разбират — казах аз. — Ще отида да си наля една чаша.

Заобиколих стола ѝ, отидох в кухнята и си налях от силно, по-силно. Изпих го на един дъх, извадих пистолета от задния си джоб и проверих дали е спуснат предпазителя. Помирисах дулото и извадих пълнителя. В цевта имаше патрон, но пистолетът беше от онези, дето не стрелят, ако пълнителят е изваден. Надникнах в цевта. Гилзата вътре беше друг размер и се беше заклинила. Приличаше ми на тридесет и втори калибър. Гилзите в пълнителя бяха от калибъра на пистолета, по-малки. Сглобих отново пистолета и се върнах във всекидневната.

Не бях чул никакъв звук. Тя просто се бе свлякла на пода и лежеше пред стола, върху хубавата си шапка. Беше хладна като скумрия.

Изпънах я, свалих очилата и проверих да не си е глътнала езика. После пъгнах сгънатата носна кърпа в устата ѝ, за да не си прехапе езика, като дойде на себе си. Отидох до телефона и се обадох на Карл Мое.

— Тук е Фил Марлоу, докторе. Имате ли още пациенти, или вече свършихте?

— Свърших. Тъкмо излизах. Какво има?

— Обаждам се от къщи. Живея в апартаментите Бристъл, номер четиристотин и осем, ако сте забравили. Тук едно момиче припадна. Не ме е страх от припадъка, но се боя да не се побърка, като дойде на себе си.

— Не ѝ давайте алкохол — каза той. — Тръгвам веднага. Затворих телефона и коленичих до нея. Започнах да разтърквам слепоочията ѝ. Тя отвори очи. Устната ѝ започна да играе. Издърпах носната кърпа от устата ѝ. Тя ме погледна и каза:

— Ходих в къщата на мистър Ваниър. Той живее на Шърман Оукс. Аз...

— Ще имаш ли нещо против, ако те вдигна и те сложа да легнеш на канапето? Спомни ли си кой съм — Марлоу, големият глупак, който задава неприятни въпроси.

— Здравей — каза тя.

Аз я вдигнах. Тя се вдърви в ръцете ми, но не каза нищо. Положих я на канапето, оправих ѝ полата, пъгнах възглавница под

главата ѝ и вдигнах шапката ѝ от пода. Беше се сплескала като мекица. Оправих я колкото можах и я сложих върху бюрото.

Тя ме следеше с очи през цялото време.

— Извика ли полиция? — попита тихо.

— Не още — казах. — Бях много зает.

Тя се изненада. Не съм сигурен, но ми се стори, че и малко се засегна.

Отворих чантата ѝ и се обърнах с гръб към нея, за да пусна обратно пистолета. Докато правех това, хвърлих едно око и на останалото съдържание. Обикновените дреболии, една-две носни кърпи, червило, пудриера от сребро и червен емайл, няколко книжни кърпички, портмоне с монети и няколко банкноти, никакви цигари, никакъв кибрит, никакви билети за театър.

Отворих ципа на вътрешното отделение. Вътре беше шофьорската ѝ книжка и пачка пари, десет банкноти от петдесет долара. Разгледах ги. Нито една от банкнотите не беше чисто нова. Вътре в ластичето, което ги държеше, имаше пъхната бележка. Извадих я, разтворих я и я прочетох. Беше чисто написана на машина, с днешна дата. Най-обикновена разписка, която, ако бе подписана, щеше да удостоверява, че някой е получил 500 долара в брой.

Но, изглежда, никога вече нямаше да бъде подписана. Пъхнах парите и разписката в джоба си. Затворих чантата и хвърлих поглед към канапето. Тя гледаше в тавана и отново спазми кривяха лицето ѝ. Влязох в спалнята и извадих одеяло, за да я завия. После отидох в кухнята и си налях още една чашка.

Доктор Карл Мос беше едър, плещест мъж с къси мустачки, изпъкнали очи и със спокойствието на ледник. Сложи шапката и чантата си на един стол, отиде до момичето на канапето и го погледна хладнокръвно.

— Аз съм доктор Мое. Как се чувствувате?

Тя попита:

— Не сте ли от полицията?

Той се наведе, напипа пулса ѝ и започна да следи дишането ѝ.

— Къде ви боли, мис...

— Дейвис — каза аз. — Мърл Дейвис.

— Мис Дейвис.

— Никъде не ме боли — каза тя, като го гледаше втренчено. — Аз... аз даже не знам защо лежа тук. Мислех, че сте от полицията. Виждате ли, аз убих един човек.

— Нормален човешки инстинкт — каза той. — Аз съм убил десетки.

Той не се усмихна.

В този момент по лицето ѝ заиграха тикове.

— Няма защо да правите това — каза той меко. — Вярно, усещате тук-там леки нервни спазми, но само ги засилвате, като драматизирате нещата. Ако пожелаете, можете да ги контролирате.

— Мога ли? — прошепна тя.

— Ако поискате. Не е наложително. За мен това е без значение. Значи нищо не ви боли?

— Не — поклати глава тя.

Той я потупа по рамото и отиде в кухнята. Аз тръгнах подире му. Той се облегна на умивалника и ме изгледа спокойно.

— Каква е работата?

— Тя е секретарка на моя клиентка. Мисиз Мърдок от Пасадина. Клиентката ми е ужасна грубиянка. Преди около осем години някакъв мъж посегнал на Мърл. Не знам докъде са стигнали нещата. След това

— не искам да кажа веднага, но приблизително по същото време, същият мъж паднал от някакъв прозорец или е скочил. Оттогава момичето не може да понася мъж да се докосне до нея, дори и най-случайно.

— Аха.

Изпъкналите му очи продължиха да изучават лицето ми.

— Тя да не би да си мисли, че той е скочил от прозореца заради нея?

— Не зная. Мисиз Мърдок е вдовицата на този мъж. После тя се омъжила отново и вторият ѝ мъж също умрял. Мърл останала да живее при нея. Старата я държи изкъсо, както строгият родител — палавото си дете.

— Ясно. Регресия.

— Какво е това?

— Психически шок и несъзнателен опит да се върне обратно в детството. Ако мисис Мърдок ѝ се кара често, но не прекалено, това засилва тенденцията. Отъждествяване на детското подчинение със закрилата от детските години.

— Нужно ли е да навлизаме тъй надълбоко? — изръмжах аз.

Той ми се усмихна спокойно.

— Виж какво, приятелю, момичето очевидно е неврастеничка. Отчасти поради обстоятелствата, отчасти преднамерено. Искам да кажа, че на нея тази роля всъщност ѝ доставя удоволствие. Дори и да не го осъзнава. Впрочем това сега няма значение. Какви са тези приказки, че е убила човек?

— Някой си Ваниър, който живее на Шърман Оукс. Изглежда, че е професионален изнудвач. Мърл му е носила парите от време на време. Страхувала се е от него. Аз съм го виждал. Неприятен тип. Била е при него днес следобед и твърди, че го е застреляла.

— Защо?

— Казва, че не ѝ харесал циничният начин, по който я гледал.

— С какво го е застреляла?

— Имаше пистолет в чантата ѝ. Не ме питай защо го е носила. Не зная. Но ако го е застреляла, не е било с него. Куршумите в пистолета са друг калибър. В състоянието, в което е, с този пистолет не може да се стреля. Пък и изобщо не е стреляно с него.

— Това е прекалено сложно за мен. Аз съм един прост лекар. Какво да я правя?

— Освен това — продължих, без да обръщам внимание на въпроса му, — тя твърди, че лампата светела, а това е станало в пет и половина часа на един слънчев летен следобед. Той пък бил по пижама; от външната страна на ключалката на входната врата имало ключ и той не станал да и отвори. Просто седял и я гледал цинично.

Той кимна и възкликна:

— О! — пхна цигара в плътните си устни и запали. — Ако очакваш да дам отговор на въпроса дали тя действително мисли, че го е застреляла, не мога да направя това. От твоите думи разбирам, че човекът е бил застрелян. Така ли е?

— Братче, та аз не съм бил там. Но по всичко личи, че е така.

— Ако тя си мисли, че го е застреляла, и не разиграва театър (а пък ако знаеш само какви представления изнасят неврастениците!), това говори, че идеята не е нова за нея. Казваш, че носела пистолет. Значи и друг път е мислила за това. Може да има комплекс за вина. Може би подсъзнателно иска да бъде наказана, да изкупи някакво действително или въображаемо престъпление. Пак те питам — какво искаш да правя с нея? Не е болна и не е луда.

— Тя няма да се върне в Пасадина.

— О! — В погледа му светна любопитство. — Има ли семейство!

— Живеят в Уичита. Баща ѝ е ветеринарен лекар. Аз ще му се обадя, но тя ще трябва да остане тук тази нощ.

— Не знам. Има ли ти достатъчно доверие, за да остане през нощта?

— Дойде по собствено желание, а не просто на гости. Затова предполагам, че ми има доверие.

Той сви рамене и подръпна края на гъстия си черен мустак.

— Добре, ще ѝ дам нембутал и ще я сложим да си легне. А ти ще имаш възможността да се разхождаш из апартамента и да се бориш със съвестта си.

— Аз трябва да изляза — казах. — Трябва да отида там и да видя каква е работата. А тя не може да остане сама. И никакъв мъж, дори лекар, не ще може да я сложи да си легне. Намери ми по-добре медицинска сестра. Аз ще спя другаде.

— Фил Марлоу, старомодният рицар. Добре. Ще остана, докато дойде сестрата.

Той се върна във всекидневната и се обади да изпратят медицинска сестра. После позвъни на жена си. Докато говореше по телефона, Мърл седна на дивана и свенливо скръсти ръце в скута си.

— Не разбирам защо светеше лампата — продума тя. — В къщата никак не беше тъмно. Не беше за лампа.

— Как е първото име на баща ти? — попитах аз.

— Доктор Уилбър Дейвис. Защо?

— Искаш ли да хапнеш нещо?

Карл Мос, все още на телефона, каза, като ме гледаше:

— Утре ще се оправи. Тя вече се успокоява.

Той свърши разговора, затвори телефона, отиде при чантата си и се върна с две жълти капсулки в ръка, върху късче памук. Наля чаша вода, подаде ѝ капсулките и каза:

— Гълтни ги.

— Нали не съм болна? — попита тя, като вдигна поглед към него.

— Гълтай, детето ми, гълтай.

Тя ги взе, сложи ги в устата си, пое чашата с водата и ги изпи.

Нахлупих шапката си и излязох.

Вече слизах с асансьора, когато се сетих, че в чантата ѝ нямаше никакви ключове, затова излязох през партера и входа към авеню Бристъл. Не беше трудно да открия колата. Беше паркирана накриво, на около половин метър от тротоара. Сив „Форд Меркури“ с гюрук и номер 2X1111. Спомних си, че това беше номерът на колата на Линда Мърдок.

На таблото висяха ключовете. Влязох, запалих мотора, видях, че има много бензин и потеглих. Беше хубава, бърза малка кола. Полетях като птица по прохода Кауенга.

По „Ескамило драйв“ на разстояние само от четири преки имаше три големи завоя, кой знае защо. Беше много тясна улица, от една пресечка до друга имаше средно по пет къщи, а отстрани беше прихлупена от обрасли кафяви хълмове, по които в това време на годината не вирееше нищо друго освен градински чай и диви ябълки. При петата и последна пряка пътят правеше хубаво леко завойче наляво, захапваше основата на хълма и умираше без вопъл. В разстоянието между четвъртата и петата пресечка се бяха сместили три къщи — двете една срещу друга в началото на завоя, а третата в задънения му край. Именно тя беше къщата на Ваниър. В светлината на фаровете видях, че ключът бе все още в ключалката.

Беше тясна къща от английски тип, с висок покрив, оловни рамки на фасадните прозорци, гараж отстрани, пред който бе паркирано ремарке. Рано изгрялата луна меко светеше над полянката. Голям дъб растеше досами верандата. Сега в къщата нямаше светлини или поне не се виждаха от улицата.

Като се има предвид теренът, паленето на лампи във всекидневната през деня не беше неоправдано. Къщата сигурно беше доста мрачна, освен може би сутрин. Като закътано любовно гнездо тя имаше положителни черти, но като главна квартира на професионален изнудвач не бих ѝ поставил висока оценка. Внезапната смърт може да стигне човека навсякъде, но Ваниър прекалено бе улеснил пътя ѝ.

Завих в алеята за коли към къщата на Ваниър, дадох заден ход, за да се насоча с гръб към задънения край, после закарах колата до ъгъла и там паркирах. Върнах се по платното, защото нямаше тротоар. Входната врата беше от обковани с желязо дъбови летви, скосени в точките, където се съединяваха. Бравата беше обикновена, а не топка. От нея стърчеше плосък ключ. Натиснах звънеца и отекна далечен звън — като в празна къща посред нощ. Заобиколих дъба и насочих светлината на фенерчето към вратите на гаража. Вътре имаше кола. Върнах се, заобиколих къщата и погледнах към малкия двор без цветя,

ограден с ниска каменна стена. Имаше още три дъба, под единия се мъдреха маса и два железни стола. В дъното имаше приспособление за горене на боклук. Преди да се върна пред къщата, осветих с фенерчето вътрешността на ремаркетото. Вътре като че нямаше никой. Вратата му беше затворена.

Отворих входната врата, като оставих ключа в ключалката. Нямах намерение да правя никакви експерименти. Искях само да проверя каква е работата. Опипах за ключа на лампата, намерих го и го натиснах. Слаби лампи, две по две наредени по цялата дължина на стените, светнаха и тогава видях голямата лампа, за която говореше Мърл. Запалих я, после се върнах и загасих стенните светлини. Лампата представляваше порцеланов абажур с голяма крушка. Имаше три регулатора за силата на светлината. Превъртах копчето, докато я наместих на най-силното.

Стаята заемаше цялото пространство от фасадата до задната стена, където имаше врата, а вдясно — сводеста ниша. Малка трапезария заемаше част от помещението. Завесите, отделящи нишата, бяха дръпнати наполовина — зелени завеси от брокат, съвсем не нови. Камината се намираще в средата на лявата стена, а от двете ѝ страни се виждаха библиотечни рафтове. Два дивана бяха поставени под ъгъл в единия край на стаята и имаше още: едно позлатено, едно розово, едно кафяво и едно златистокафяво кресло с табуретка за крака.

На табуретката лежах жълти крачоли на пижама, голи глезени и крака, обути в тъмнозелени кожени чехли. Вдигнах поглед от краката — бавно, внимателно. Тъмнозелен халат на едри фигури, препасан с колан с пискюли. Под разтворения от колана нагоре халат се виждаше монограма върху джобчето на пижамата. В него — грижливо сгъната носна кърпа; подаваше се и крайче бельо. Жълт врат, главата извита встрани към огледалото на стената. Заобиколих и погледнах в огледалото. Изражението му действително беше цинично.

Лявата ръка лежеше между коляното и страничната облегалка на креслото, дясната висеше навън, краищата на пръстите докосваха килима. Докосваха се и до малък пистолет, около тридесет и два калибров, почти без дуло. Дясната страна на лицето бе подпряна на облегалката на стола, дясното рамо беше тъмнокафяво от кръвта, на десния ръкав също имаше кръв. Също и на стола. Много.

Не мисля, че главата се беше обърнала така по естествен начин. Някоя чувствителна душа не е могла да понесе гледката на дясната ѝ страна.

Повдигнах крак и леко бутнах табуретката няколко сантиметра встрани. Петите на чехлите се плъзнаха неохотно по жакардовата повърхност, а не се поместиха с нея. Човекът беше вцепенен като дърво. Затова посегнах да докосна глезена му. Ледът не е бил толкова студен.

На масичката до десния му лакът стоеше полуизпита чаша с изветряло питие, пепелник, пълен с фасове и пепел. Върху три от фасовете имаше следи от червило. Яркочервено червило. Каквото слагат блондинките. До друго кресло имаше втори пепелник, а в него — кибритени клечки и много пепел, но без фасове.

Във въздуха тежък парфюм безуспешно се бореше с миризмата на смърт. Но макар и победен, все още беше там.

Огледах останалата част на къщата, като палех и гасях лампите. Две спални, едната мебелирана в светло дърво, другата в червен клен. Светлата, изглежда, не се използваше. Хубава баня, облицована в бежови и тъмnochервени плочки, и кабинка за душ със стъклена преграда. Кухнята беше малка. Мивката — задръстена с бутилки. Много бутилки, много чаши, много отпечатъци от пръсти, много улики. Или пък никакви в зависимост от случая.

Върнах се във всекидневната и заставах по средата, опитвайки се да дишам с уста, като се чудех какво ще стане, когато съобщя и за този случай. Да съобщя за него и да си призная, че аз съм открил трупа на Морнингстар и съм избягал. Ще бъде лошо, много лошо. Марлоу — три убийства. Марлоу — затънал до колене в трупове. И неспособен да даде никакво разумно, логично, благоприятно за него обяснение. И това няма да е най-лошото. От момента, в който проговоря, преставам да бъда свободен детектив. Приключвам с всякакви задачи и разследвания независимо какви са те.

Карл Мос може донякъде да се съгласи да закриля Мърл под мантията на Ескулап. Но може и да реши, че за нея в крайна сметка ще е по-добре да облекчи душата си от всичко, каквото ѝ да е то.

Върнах се при жакардовия стол, стиснах зъби и хванах кичур коса, за да отместя главата от облегалката. Куршумът беше пробил слепоочието. Можеше да бъде и самоубийство. Но хора като Ваниър не

се самоубиват. Изнудвачът, дори изплашеният изнудвач, изпитва чувство за власт и обича това чувство.

Пуснах главата му и се наведох да избърша ръка о мъха на килима. При навеждането забелязах ъгъла на някаква картина под долната полица на масичката до Ваниър. Заобиколих и я взех с носната си кърпа.

Стъклото беше спукано. Беше паднала от стената. Виждаше се гвоздейчето. Можех да предположа как е паднала. Някой, който е стоял отдясно на Ваниър, който дори се е навеждал към него, човек, познат, на Ваниър, от когото той не се е страхувал, внезапно е извадил пистолет и го е застрелял в дясното слепоочие. А после, изплашен от кръвта или от рипването на оръжието в ръцете му, убиецът отскочил назад към стената и съборил картината. Тя паднала в ъгъла, оттам се плъзнала под масата. А убиецът е бил прекалено предпазлив или уплашен, за да я пипне.

Погледнах я. Малка, неинтересна картина. Мъж в старинен жакет и тесни панталони, с дантели на ръкавите и кръгла кадифена шапка с перо, надвесен през прозорец, явно вика някому долу. Това долу не се виждаше на картината. Беше цветна репродукция на нещо, поначало ненужно.

Огледах по-внимателно стаята. Имаше и други картини, два доста свестни акварела, няколко гравюри — тази година гравюрите не са много на мода или може би греша? Общо шест. Е, може пък човекът да е харесвал тази картина, защо не? Мъж, наведен през висок прозорец. Много отдавна.

Погледнах Ваниър. Той няма да ми помогне ни най-малко.

Досегът на мисълта бе тъй лек, че за малко да я пропусна и да я оставя да отлети. Като докосване на перо, дори по-лек. По-скоро докосване на снежинка. Висок прозорец, мъж, който се навежда, преди много време.

Всичко за миг застана на мястото си. Мисълта внезапно жегна мозъка ми. От висок прозорец преди много време — преди осем години — мъж, който се навежда — още напред, прекалено — полита — към смъртта. Един мъж на име Форас Брайт.

— Мистър Ваниър — промълвих аз донякъде с възхищение, — добре го изиграхте, няма що.

Обърнах картината. На гърба бяха изписани дати и парични суми. Дати от преди почти осем години, суми предимно от по 500 долара, няколко по 750, две по 1000. Имаше направен сбор с дребни цифри: 11 000. Ваниър не бе получил последната вноска. Бил е мъртъв, когато е пристигнала. Не бяха много пари за осем години. Клиентът на мистър Ваниър здравата се е пазарил.

Картоненият гръб беше прикрепен към картината със стоманени игли. Две от тях бяха паднали. Разхлабих го и даже малко го скъсах. Между него и картината имаше бял плик. Запечатан, ненадписан. Вътре намерих две квадратни снимки и един негатив. Снимките бяха едни и същи. Мъж, силно наведен навън през прозорец, с отворена уста, крещящ. Ръцете му, опрени на тухления перваз на прозореца. Зад рамото му се мяркаше лицето на жена. Слабоват, тъмнокос мъж. Лицето му не се виждаше много ясно, нито пък лицето на жената зад него. Надвесен от прозореца, той крещеше или викаше нещо.

Стоях така със снимката в ръка и я разглеждах. Доколкото можех да видя, тя нищо не значеше. А знаех, че трябва да значи нещо. Но не можех да разбера защо. Продължих да я разглеждам. И изведнъж осъзнах, че нещо не беше в ред. Нещо съвсем дребно, но фатално. Разположението на ръцете на мъжа — устремени към ръба на перваза. Ръцете не се държаха за нищо, не се допираха до нищо. Сухожилията на китките докосваха ръба на перваза, но дланите се опираха във въздуха.

Той не надничаше. Той падаше.

Напъхах всичко обратно в плика, сгънах картонения гръб и го мушнах в джоба си. Скрих рамката, стъклото и картината във вградения гардероб под пешкирите.

Всичко това продължи прекалено дълго време. Пред къщата спря кола. Чух стъпки по алеята. Скрих се зад завесата в нишата.

Вратата се отвори и после безшумно се затвори. Последва тишина, която увисна във въздуха сякаш топъл дъх в мразовит ден, а после дрезгав вик, който завърши във вой на отчаяние.

След това мъжки глас, изопнат от ярост, избълва:

— Не беше лошо, но не и достатъчно добре. Опитай пак.

Женският глас изплака:

— Боже мой, това е Луис! Мъртъв!

Мъжкият глас:

— Може би греша, но и този път ми звучи фалшиво.

— Боже мой, той е мъртъв, Алекс! Направи нещо, за бога, направи нещо!

— Да — отрязва твърдо гласът на Алекс Морни, — би трябвало да направя нещо. Би трябвало да те подреда да изглеждаш като него. С кръвта и всичко. Би трябвало да те направя мъртва, студена и отвратителна като него. Или не, не е необходимо. Ти вече си като него. Също тъй отвратителна. От осем месеца сме женени и ме мамиш с подобно жалко и продажно същество. Боже мой! Къде ми е бил умът, та съм се свързал с мръсница като тебе?

Той почти крещеше. Жената отново простена.

— Престани да разиграваш театър — каза Морни горчиво. — За какво мислиш, че съм те довел тук? Никого не можеш да излъжеш. Следя те от седмици. Ти беше снощи тук. И днес си идвала. Видяла си каквото има да се види. Твоето червило е по фасовете, тук е и чашата, от която си пила. Виждам те, седнала на облегалката на стола му, как го галиш по мазната коса и после му теглиш куршума, докато той още мърка. Защо?

— О, Алекс, мили, не говори такива ужасни неща!

— Играеш не по-зле от Лилиан Гиш — каза Морни. — А сега прескочи сцената с агонията, сладурче. Аз трябва да зная как да оправя тази работа. За какво мислиш, съм дошъл тук? Вече не давам и пет пари за теб. Пет пари, чуваш ли, сладурче, чуваш ли, моя малка,

ангелски руса убийце? Но аз държа на себе си, на репутацията си, на бизнеса си. Например избърса ли пистолета?

Тишина. После се чу удар. Жената изпищя. Беше оскърбена, безкрайно оскърбена. Оскърбена до дълбочината на душата си. Доста добре го изигра.

— Виж какво, ангелче — изръмжа Морни. — Не ми ги продавай на мен тези. Играл съм във филми. Познавам отдалеч лошата игра. Затова си я спести. Ще ми кажеш как е станало това, дори ако се наложи да те влача из стаята за косата. Хайде — изтри ли пистолета?

Изведнъж тя се разсмя. Неестествен смях, но ясен и звънък. Сетне смехът ѝ секна също тъй внезапно и тя каза:

— Да.

— А чашата, от която си пила?

— Да. — Този път гласът беше съвсем тих, съвсем студен.

— А сложи ли неговите отпечатъци на пистолета?

— Да.

Той се замисли в настъпилата тишина.

— Вероятно това няма да ги заблуди — произнесе той. — Почти е невъзможно да се поставят по убедителен начин отпечатъците на мъртъв човек върху пистолет. Но както и да е. Какво друго си изтрила?

— Н-нищо. О, Алекс, моля те, не бъди толкова коравосърдечен.

— Стига! Престани! Покажи ми как си го направила, къде си стояла, как си държала пистолета.

Тя не помръдна.

— Не мисли за отпечатъците! — каза Морни. — Аз ще сложа по-добри. Много по-добри.

Тя бавно мина покрай процепа между завесите и аз можах да я зърна. Беше облечена в светлозелен габардинен панталон, бежово яке с много тегели, ален тюрбан със златна змия. Лицето ѝ беше обляно в сълзи.

— Вдигни го! — изкрещя Морни. — Покажи ми!

Тя се наведе зад стола и се появи отново с пистолета в ръка и с оголени зъби. Видях как насочи пистолета към вратата в дъното на стаята. Морни не помръдна, не издаде нито звук. Ръката на блондинката се разтресе и пистолетът изпълни странен танц във въздуха. Устата ѝ започна да трепере и ръката ѝ се отпусна.

— Не мога да го направя — прошепна тя. — Би трябвало да те застрелям, а не мога.

Разтвори ръка и пистолетът тупна на пода.

Морни мина бързо край процепа между завесите, блъсна я настрани и бутна с крак пистолета на мястото му, където беше преди това.

— Не можеш да го направиш, а? — каза с пресипнал глас. — Не можеш да го направиш? А сега гледай!

Той извади с рязко движение една носна кърпа и се наведе да вземе отново пистолета. Дръпна затвора. Бръкна с дясната си ръка в джоба, извади патрон и започна да го върти между пръстите си, опипвайки метала, после пъкна патрона в пълнителя. Повтори движението четири пъти, щракна затвора и завъртя барабана, за да го нагласи на определена точка. Постави пистолета на пода и се изправи.

— Не можеше да ме застреляш — каза подигравателно, — защото в цевта имаше само една празна гилза. Сега е зареден. Един куршум е изстрелян. И твоите отпечатъци са върху пистолета.

Блондинката стоеше неподвижна и го гледаше с измъчен поглед.

— Забравих да ти кажа — продължи той тихо, — че аз избърсах пистолета. Искях да бъда сигурен, че твоите отпечатъци ще бъдат на него. Бях уверен, че са там, но исках да съм напълно сигурен. Разбираш ли ме?

Момичето попита тихо:

— Значи смяташ да ме предадеш на полицията?

Той беше с гръб към мен. Тъмни дрехи. Филцовата шапка — ниско нахлупена. Не можех да видя лицето му, но сякаш видях зловната усмивка, с която каза:

— Да, ангелче, смятам да те предам на полицията.

— Разбирам — каза тя и го погледна право в очите. По изрисуваното ѝ лице внезапно се появи изражение на мрачно достойнство.

— Ще те предам, ангелче — отрони той бавно, като отделяше думите една от друга, сякаш им се наслаждаваше. — Някои ще ме съжалят, други ще ми се смеят. Но това няма да на вреди ни най-малко на бизнеса ми. Ни най-малко. Това е една, от хубавите страни на работата ми. Малко скандал никак няма да ми навреди.

— Значи за тебе аз имам вече само стойността на реклама — каза тя. — Освен, разбира се, опасността, че ти самият можеше да бъдеш заподозрян.

— Точно така — каза той. — Точно така.

— А каква е била подбудата, за да го убия? — попита тя, все още спокойна, все още отпредила към него поглед, изпълнен с такова тежко презрение, че той дори не го усети.

— Не зная — каза той. — Не ме интересува. Вие сте замисляли нещо. Еди те е проследил до центъра на града, където си се срещнала с рус мъж в кафяв костюм. Дала си му нещо. Еди те оставил и проследил мъжа до някакво общежитие наблизо. Опитал се да го следи и след това, но му се сторило, че мъжът го усетил и се наложило да го остави. Не зная каква е била цялата работа. Но зная едно. В същото това общежитие вчера е бил застрелян млад мъж на име Филипс. Да знаеш нещо затова, мила?

— Не, нищо — отговори блондинката. — Не познавам никакъв Филипс и колкото и да ти се вижда странно, не съм застреляла никого ей тъй, заради една прищявка.

— Но си застреляла Ваниър, скъпа — каза Морни почти нежно.

— Ах, да — провлече тя — разбира се. Тъкмо се чудехме каква е била подбудата. Измисли ли някаква?

— Ще имаш възможност да я обсъдиш с полицията — отрязва той. — Да я наречем кавга между любовници. Наречи я както искаш.

— Възможно е — каза тя. — Като се напиеше, приличаше досущ на тебе. Може би това е била причината, за да го убия.

— Аха — промълви той и пое дълбоко въздух.

— Но беше къде по-хубав — продължи тя, — по-млад, с по-малко шкембе. Но със същата гнусна, самодоволна усмивка.

— Аха — отново промълви Морни, не успявайки да прикрие страданието си.

— Как ти се струва, ще мине ли като основателна подбуда за убийство? — запита тя меко.

Той направи крачка напред и замахна с юмрук. Улучи лицето ѝ от едната страна и тя се строполи на пода — с единия дълъг крак изпънат напред, с ръка на бузата и с ясносините очи, вторачени в него.

— Може би не трябваше да правиш това — каза тя. — Може би сега няма да се съглася на всичко.

— Ще се съгласиш и още как. Нямах избор. Ще се отървеш леко. Боже мой, знам, че така ще стане. С твоята външност. Няма как, ангелче, отпечатъците ти са на пистолета.

Тя се изправи бавно, с ръка все още на бузата. После се усмихна.

— Знаех, че е мъртъв — каза тя. — Ключът на бравата е мой. Съгласна съм да отида в полицията и да кажа, че съм го застреляла. Но да не си посмял да ме докосваш пак с гладката си бяла ръчичка, ако искаш да изиграя ролята си. Да, с желание ще отида в полицията. Там ще се чувствавам в по-голяма безопасност, отколкото с теб.

Морни се обърна и аз видях жестоката усмивка на побелялото му лице и потръпването на белега му. Мина край процепа между завесите. После чух да се отваря входната врата. Блондинката постоя неподвижно още един миг, хвърли поглед през рамо към трупа, потръпна леко и излезе от полезрението ми.

Вратата се затвори. Чуха се отдалечаващи се стъпки по алеята. Вратите на колата се отвориха и затвориха. Моторът запали и колата потегли.

31

Мина доста време, преди да изляза от скривалището си и да огледам отново стаята. Отидох до пистолета, вдигнах го, избърсах го много внимателно и пак го сложих на старото му място. Взех от пепелника на масата трите фаса, изцапани с червило, занесох ги в банята, хвърлих ги в тоалетната и пуснах водата. След това се огледах за втората чаша с нейните отпечатьци. Нямаше втора чаша. Занесох в кухнята тази, която беше пълна до половината с изветряло питие, изплакнах я и я изтрих с кърпата за чинии.

После дойде най-неприятната част. Коленичих на килима до неговия стол, вдигнах пистолета и посегнах да взема провесената му, втвърдена като камък ръка. Отпечатьците нямаше да са много качествени, но все пак щяха да бъдат някакви отпечатьци, и то не на Лоуис Морни. Дръжката на пистолета беше покрита с нарязана на квадратчета гума и едно парче се беше отчупило от лявата страна под винта. Там нямаше да останат отпечатьци. Един отпечатък от показалец от дясната страна на дулото, два на предпазителя, един от палеца — на плоската част отляво, зад патронника. Достатъчно.

Огледах за последен път помещението.

Намалих светлината на лампата на най-слабото. Но пак беше прекалено силна за мъртвото, жълто лице. Отворих входната врата, извадих ключа, избърсах го и го вкарах отново в ключалката. Затворих вратата, избърсах дръжката и отидох до колата.

Върнах се в Холивуд, заключих колата и тръгнах по алеята край другите паркирани коли, към входа на Бристъл.

Дрезгав шепот долетя от тъмнината откъм една кола. Шепнеше името ми. Дългото безизразно лице на Еди Пру се мярна зад волана близо до покрива на малкия „Пакард“. Беше сам. Облегнах се на вратата и го погледнах.

— Как са работите, ченге?

Хвърлих клечката кибрит и му духнах дим в лицето.

— Кой беше изтървал сметката за доставка на зъболекарски материали, дето ми я даде снощи? Ваниър или някой друг? — попитах аз.

— Ваниър.

— И какво според тебе трябваше да правя с нея? Да разгада тайните на живота на някой си Тийгър?

— Нямам слабост към глупаците — каза Еди Пру.

— Преди всичко какво е търсела в джоба му, та да я изтърве? — попитах аз. — И ако наистина той я е изпуснал, защо просто не си му я върнал? С други думи, след като виждаш, че съм глупак, защо не ми обясниш как става така, че една сметка за доставка на зъболекарски материали може да обезпокои някого до такава степен, та да потърси помощта на частен детектив? Особено човек като Алекс Морни, който не обича частните детективи?

— Морни е голяма глава — каза хладно Еди Пру.

— Знаем, той е човекът, за когото са измислили фразата „тъп като актьор“.

— Не прекалявай. Знаеш ли за какво се използват тези зъболекарски материали?

— Да, научих. Албастона го използват за изливане на калъпи за зъби и пломби. Той е много твърд, ситнозърнест и по него се отпечатват много ясно и най-дребните детайли. Другият материал, кристоболитът, се използва за изливането на восъка във восъчен калъп. Използува се, защото издържа на високи температури, без да се деформира. Става ли ти ясно за какво говоря?

— Предполагам, че ти е известно и как се правят златни инкрустации — каза Еди Пру. — Известно ти е, нали?

— Днес съм прекарал два часа в изучаването на въпроса. Сега съм, тъй да се каже, специалист. И какво от това?

Той помълча малко, после каза:

— Четеш ли вестници?

— От време на време.

— Тогава сигурно си прочел, че един старец на име Морнингстар е бил пречукан в Белфънт билдинг на Девета улица, само два етажа над кабинета на този Х. Р. Тийгър. Прочел си го, нали?

Не му отговорих. Той ме гледа още миг, после протегна ръка към таблото и натисна стартера. Моторът запали и той даде газ.

— Много глупаво постъпваш — прошепна тихо. — Много глупаво. Е, хайде, лека ти ноц.

Колата се откъсна от бордюра и потегли надолу към Франклин. Аз се усмихвах в пространството след нея, докато се изгуби от погледа ми.

Качих се у дома, отключих вратата и я открях няколко сантиметра, после леко почуках. Усетих движение в стаята. Вратата ми отвори яко момиче в бяла медицинска униформа с черна ивица на шапката.

— Аз съм Марлоу. Живея тук.

— Влезте, мистър Марлоу, доктор Мос ми разправи за вас. Затворих тихо и попитах шепнешком:

— Как е тя?

— Спи. Унасяше се още когато пристигнах. Аз съм мис Лимингтън. Не мога да ви кажа много за нея, освен че температурата ѝ е нормална и пулсът — доста ускорен, но вече се нормализира. Предполагам, че е на нервна основа.

— Намерила е убит човек — казах аз. — И това страшно я разстроило. Здраво ли спи, ще мога ли да си взема някои неща за хотела?

— Да, ако не вдигате шум. Сигурно няма да се събуди. Но дори да се събуди, няма значение.

Оставих малко пари на масата.

— В къщи има кафе, бекон, яйца, хляб, доматиен сок, портокали и алкохолни напитки — казах аз. — За всичко друго ще трябва да се обадите по телефона да ви донесат.

— Вече проучих запасите ви — каза тя с усмивка. — Имаме всичко необходимо за закуска. Тя ще остане ли тук?

— Зависи от доктор Мос. Предполагам, че ще си отиде веднага щом се почувствува добре. Но нейният дом е доста далеч, в Уичита.

— Аз, разбира се, съм само медицинска сестра — каза тя, — но ми се струва, че не страда от нищо, което един хубав сън да не може да излекува.

— Един хубав сън и промяна на средата — казах аз, но това не означаваше нищо за мис Лимингтън.

Прекоших коридора към спалнята и надникнах вътре. Бяха я облекли в една от моите пижами. Лежеше по гръб, а едната ѝ ръка

беше отвита. Ръкавът на пижамата бе навит нагоре. Малката ръка, която се подаваше от него, беше стисната в юмрук. Лицето ѝ изглеждаше измъчено и бледо, но съвсем спокойно. Порових в гардероба, извадих един куфар и го напълних с някои вещи. На излизане хвърлих още един поглед към Мърл. Тя отвори очи и ги впери право в тавана. После ги раздвижи колкото да ме забележи и в ъглите на устните ѝ се появи лека усмивка.

— Здравей.

Гласът ѝ беше слаб и изтощен, глас, който знаеше, че собственикът му е на легло, че над него бди медицинска сестра, и всичко останало.

— Здравей.

Приблжих леглото и ѝ отпратих една от лъскавите си усмивки.

— Аз съм добре — прошепна тя. — Нищо ми няма, нали?

— Разбира се.

— В твоето легло ли съм легнала?

— Няма значение, няма да те ухапе.

— Не ме е страх — каза тя. Ръката ѝ се плъзна към мен и легна с дланта нагоре, в очакване да бъде взета. Взех я. — От тебе не ме е страх. Никоя жена не може да се страхува от теб, нали?

— Като имам предвид кой го казва, предполагам, че трябва да е комплимент.

Очите ѝ се усмигнаха, после пак станаха сериозни.

— Аз те излъгах, не съм застреляла никого.

— Зная. Аз бях там. Забрави за това. Не мисли повече за него.

— Хората винаги ти казват да забравиш неприятните неща. Но те не се забравят. Искам да кажа, че е някак глупаво да ти говорят така.

— Добре — рекох аз и се престорих на засегнат. — Глупав съм. А сега какво ще кажеш за още малко сън?

Тя обърна глава, за да ме погледне право в очите. Седнах на ръба на леглото, като я държах за ръката.

— Полицията ще дойде ли?

— Не. Само не се разочаровай.

Тя се смръщи.

— Сигурно ме мислиш за голяма глупачка.

— Е... само малко.

Две сълзи бликнаха от очите ѝ и се търкулнаха бавно по бузите.

— Мисиз Мърдок знае ли къде съм?

— Още не. Сега отивам при нея и ще ѝ кажа.

— Трябва ли да ѝ кажеш... всичко?

— Да, защо не?

Тя извърна глава.

— Тя ще разбере — промълви тихо. — Тя знае за ужасното нещо, което направих преди осем години. Ужасното, страшното нещо.

— Разбира се. Нали за това е плащала на Ваниър през всичкото време.

— Боже мой — простена тя, извади другата си ръка изпод завивката и издърпа тази, която държах, за да ги вкопчи една в друга. — Не исках да научиш за това. Не исках. Никой не знаеше освен мисис Мърдок. И родителите ми не знаят. Не исках и ти да научаваш.

Влезе сестрата и ме погледна строго.

— Не мисля, че е редно да говори толкова, мистър Марлоу. Мисля, че сега трябва да си отидете.

— Чакайте, мис Лимингтън, аз познавам това момиче от два дни, а вие само от два часа. Този разговор е от полза за нея.

— Може да предизвика друг... ъ-ъ... пристъп — каза тя строго, като избягваше погледа ми.

— Е, ако ще има друг пристъп, не е ли по-добре да го получи сега, докато сте тук, и да приключи. Идете в кухнята и си налейте нещо за пиене.

— Никога не пия, когато съм на работа — отсече тя студено. — Освен това някой може да ме усети.

— Сега работите за мен. Всички мои служители са задължени да се напиват от време на време. А ако вечеряте добре, никой няма да ви усети.

Тя ми се усмихна бързо и излезе от стаята. Мърл слушаше разговора като весела интермедия към сериозна пиеса. По-скоро отегчена.

— Искам да ти разкажа всичко — рече задъхано. — Аз...

Пресегнах се и сложих голямата си ръка върху двете ѝ стиснати ръце.

— Недей. Знам всичко. Марлоу знае всичко — освен как да си изкарва хляба. Който никак не е евтин. Хайде, сега поспи, а утре ще те

закарам в Уичита, да видиш родителите си. Разноските плаща мисис Мърдок.

— Колко мило от нейна страна! — извика тя с ококорени, грейнали очи. — Винаги е била чудесна с мен.

Станах от леглото.

— Тя е чудесна жена — потвърдих, като ѝ се усмигнах. — Чудесна. Сега ще отида при нея и ще си поприказваме мило на чашка чай. А не заспиш ли веднага, няма да ти позволя да си признаеш никакви други убийства.

— Ти си ужасен — каза тя. — Не те обичам.

Обърна глава, пъкна ръце под завивките и затвори очи. Тръгнах към вратата. Преди да изляза, се обърнах рязко и я погледнах. Едното ѝ око беше отворено и ме следеше. Усмигнах ѝ се закачливо и то бързо се затвори.

Върнах се във всекидневната, подарих на мис Лимингтън каквото беше останало от усмивката ми и напуснах квартирата заедно с куфара.

Насочих колата към булевард Санта Моника. Заложната къща беше все още отворена. Старият евреин с черната шапчица се изненада, че съм в състояние толкова бързо да освободя залога си. Обясних му, че в Холивуд тъй стават работите.

Той извади плика от касата, отвори го, взе от мен парите и разписката и пусна в ръката ми лъскавата златна монета.

— Толкова е ценна, че ми е мъчно да се разделя с нея — призна си той. — Изработката, нали разбирате, изработката е превъзходна.

— И златото, от което е направена, сигурно струва поне двадесет долара — добавих аз.

Той сви рамене, усмигна се, аз пуснах монетата в джоба си и му пожелах лека нощ.

Лунната светлина се беше опънала като бял чаршаф върху зелената поляна пред къщата, само под хималайския кедър се бе притаила гъста тъмна сянка от черно кадифе. Светеха два прозореца на долния етаж и един на горния. Прекосих чакълената пътека и позвъних. Този път не погледнах към малкото боядисано негърче. Нито го погладих по главата. Шегата вече се беше изтъркала.

Вратата му отвори белокоса червенолика жена, която не бях виждал преди. Представих ѝ се:

— Аз съм Филип Марлоу. Бих искал да говоря с мисис Мърдок. Мисиз Елизабет Мърдок.

Тя ме погледна недоверчиво.

— Мисля, че си е легнала — каза. — Не мисля, че ще можете да я видите.

— Часът е само девет.

— Мисиз Мърдок си ляга рано.

Тя понечи да затвори вратата. Беше мила старица и никак не ми се искаше да подлагам крак на вратата. Затова само леко се облегнах върху нея.

— Става дума за мис Дейвис — казах аз. — Много е важно. Можете ли да ѝ предадете това?

— Ще проверя.

Отстъпих крачка назад и ѝ позволих да затвори вратата.

От някакво тъмно дърво недалеч долетя песента на присмехулник. Една кола профуча по улицата и гумите ѝ изскърцаха на завоя. Звънки пръски момичешки смях се разпиляха в тъмната улица, сякаш колата ги бе изсипала в бързината си.

След време вратата се отвори и жената каза:

— Можете да влезете.

Последвах я през големия празен вестибюл. Една-единствена лампа хвърляше слаба светлина, която едва достигаше до срещуположната страна. Въздухът в къщата бе твърде застоял, имаше

нужда от проветряване. От дъното на вестибюла се изкачихме по стълби с парапети от дърворезба и колона, която подпираше парапетите. Още един вестибюл на горната площадка и в края — отворена врата.

Жената ме въведе през вратата и я затвори след мен. Озовах се в голяма всекидневна с много драперии, тапети в синьо и сребристо, канапе, син килим и големи френски прозорци, които водеха към тераса. Терасата беше покрита. Мисиз Мърдок седеше в голямо кресло, а пред нея имаше маса за игра на карти. Беше облечена в пеньоар на баклавички и косата ѝ беше леко разрошена. Редеше пасианс. Държеше тестето в лявата ръка и преди да ме погледне, сложи една карта и извади втора. После каза:

— Е?

Приблжих се към масата и погледнах — пасиансът на Канфийлд.

— Мърл е при мен, у дома — казах. — Получи истеричен припадък.

Тя попита, без да вдигне очи:

— А какво по-точно е истеричен припадък, мистър Марлоу?

Премести една карта и после бързо още две.

— По-рано му викаха нервна криза — отговорих аз. — Улавяли ли сте се в хитруване при редене на пасианс?

— Не е интересно да се лъже — каза тя с пресипнал глас. — А още по-безинтересно е, като не се лъже. Какво става с Мърл? Никога не е закъснявала преди. Бях започнала да се безпокоя.

Придърпах една табуретка и седнах от другата страна на масата. Оказах се по-ниско от нея, затова станах, взех си по-добър стол и седнах на него.

— Няма нужда да се безпокоите за нея. Повиках лекар и медицинска сестра. Сега спи. Ходила е при Ваниър.

Тя остави тестето карти, положи големите си сиви ръце на ръба на масата и ме погледна безчувствено.

— Мистър Марлоу, нека си поговорим откровенно. По начало направих грешка, като ви наех. Причината беше, че не исках една малка използвачка като Линда да ме прави на глупачка, както бихте казали вие. Но щеше да е много по-добре, ако изобщо не бях вдигала

шум. Много по-лесно щях да преглътна загубата на монетата, отколкото вас. Дори и никога да не я получех обратно.

— Но нали си я получихте? — запитах аз. Тя кимна. Очите ѝ бяха вперени в мен.

— Да, получих я. Разказах ви по какъв начин.

— Но не повярвах.

— Нито пък аз — рече тя спокойно. — Глупавият ми син просто пое вината на Линда върху себе си. Постъпка, която смятам за детинска.

— Притежавате чудната способност да се ограждате с хора с подобно поведение — отбелязах.

Тя взе отново картите и сложи черна десетка върху червено вале — двете карти, които идваха на ред. После протегна ръка към тежката масичка отстрани, на която стоеше портото ѝ. Отпи, остави чашата и ме погледна спокойно и твърдо.

— Имам чувството, че се каните да бъдете нагъл, мистър Марлоу.

Поклатих глава.

— Не нагъл. Просто искрен. Аз ви свърших доста добра работа, мисис Мърдок. Вие действително си възвърнахте монетата. Предпазих ви от полицията, поне засега. Не съм направил много за развода, но открих Линда — синът ви е знаел през цялото време къде е тя — и не мисля, че ще имате неприятности с нея. Тя осъзнава, че е направила грешка, като се е омъжила за Лесли. Но все пак, ако смятате, че не съм оправдал парите, които...

Тя каза „хм“ и сложи още една карта. Извади асо каро най-отгоре.

— Асото пика е затрупано, дявол да го вземе. Няма да успее да го извадя навреме.

— Можете да го измъкнете скришом, когато не гледате натам — посъветвах я аз.

— Не е ли по-добре да продължите разказа си за Мърл? — каза тя много тихо. — И не злорадствайте прекалено, ако сте открили някоя друга семейна тайна, мистър Марлоу.

— За нищо не злорадствавам. Изпратили сте Мърл при Ваниър днес следобед с петстотин долара.

— И какво от това?

Тя си наля още порто и отпи, като ме фиксираше упорито над чашата.

— Кога поиска той парите?

— Вчера. Но чак днес можех да ги взема от банката. Какво е станало?

— Ваниър ви е изнудвал и е измъквал суми от вас в течение на близо осем години, така ли е? Заради нещо, което се е случило на 26 април 1933 година?

Паника се мярна дълбоко в очите ѝ, но много далече, много смътно, сякаш винаги се е криела там и само за миг надникна към мен.

— Мърл ми разказа някои работи — продължих аз. — Синът ви ми каза как е умрял баща му. Аз прерових днес архивите и вестниците. Злополука. На улицата, точно под кабинета му, станал нещастен случай и много хора надничали от прозорците. Той просто се е надвесил прекалено напред. Носела се мълва, че било самоубийство, защото бил разорен и бил застрахован за петдесет хиляди в полза на семейството си, но следователят бил добър човек и не обърнал внимание на слуховете.

— Е, и? — каза тя. Гласът ѝ беше хладен и остър, нито изкрякване, нито изпъшкване. Студен, твърд, напълно спокоен глас.

— Мърл е била секретарка на Хорас Брайт. Тя е странно момиче в някои отношения — прекалено плаха, неопитна, с манталитета на малко момиченце, обича да драматизира нещата, свързани със самата нея, има много старомодни схващания за мъжете, и така нататък. Предполагам, че един ден съпругът ви е изпаднал в настроение, закачил е момичето и го изплашил до смърт.

— Така ли? — Още един от лаконичните ѝ отговори, който ме ръгна като дулото на пистолет.

— Налегнали я черни мисли и се озлобила вътрешно. После идва удобният случай и тя си отмъщава. Когато той се надвесил от прозореца. Някъде да греша?

— Говорете направо, мистър Марлоу. Разбирам само когато ми се говори направо.

— Боже мой, как по-ясно да ви го кажа? Тя е блъснала шефа си от прозореца. Убила го, с две думи. И ѝ се разминало. С ваша помощ.

Тя погледна надолу към лявата си ръка, стиснала здраво картите. Кимна с глава. Брадичката ѝ помръдна съвсем леко — надолу-нагоре.

— Имал ли е Ваниър някакво доказателство? — попитах аз. — Или просто може би е видял какво е станало и е започнал да ви шантажира, а вие сте му давали от време на време пари, за да избегнете скандала и защото много сте привързана към Мърл?

Тя нареди още една карта, преди да ми отговори. Непоклатима като скала.

— Говореше за някаква снимка — каза тя. — Но не му повярвах. Не е възможно да е направил снимка. Защото, ако имаше такава, щеше да ми я покаже рано или късно.

— Да, и аз мисля така. Би било прекалено голяма случайност, дори ако заради произшествието долу на улицата е имал зареден апарат в ръце. Но разбирам защо не се е осмелил да ви я покаже. Вие сте корава жена в някои отношения. Може да се е страхувал, че ще го предадете там, където трябва. Искам да кажа, че с нечистата си съвест на мошеник сигурно така е разсъждавал. Колко сте му платили?

— Това не е ваша... — започна тя, но спря и сви масивните си рамене. Властна жена, силна, сурова, безмилостна и способна да се справи с всичко. Замисли се.

— Единадесет хиляди и сто долара, без петстотинте, които му изпратих днес следобед.

— Ясно. Това е било голям жест от ваша страна, мисис Мърдок, като се вземат предвид обстоятелствата.

Тя махна с ръка и отново сви рамене.

— Мъжът ми си беше виновен. Беше пияница. Отвратителен човек. Не мисля, че ѝ е сторил нещо, но както казахте, сигурно я е изплашил до смърт. Аз... аз не мога да я виня. Тя достатъчно се наказваше сама през всичките тези години.

— Тя трябваше лично да носи сумите на Ваниър, така ли?

— Това беше нейната представа за изкупление. Странно изкупление.

Кимнах.

— Мисля, че е типично за характера ѝ. По-късно вие сте сключили брак с Джаспър Мърдок, оставили сте Мърл да работи при вас и сте се грижили за нея. Знае ли някой друг за това?

— Никой. Само Ваниър. Той едва ли би казал другиму.

— Да, и аз така смятам. Е, сега вече всичко е свършило. Ваниър го няма.

Тя бавно повдигна очи и ме изгледа дълго и изпитателно. Сивата ѝ глава беше като скала на върха на голям хълм. Най-после остави картите и силно стисна ръба на масата. Кокалчетата ѝ побеляха.

— Мърл дошла у дома, докато ме нямало — казах аз. — Помолила управителя да я пусне да влезе. Той ми се обади по телефона да ме попита и аз казах да я пусне. Върнах се в къщи веднага. Каза ми, че застреляла Ваниър.

Дъхът ѝ в тишината на стаята беше като тих, припрян шепот.

— В чантата си носеше пистолет, един господ знае защо. Предполагам, за да се защитава от мъжете. Но някой, вероятно Лесли, го е обезвредил, като е напълнил патрон от друг калибър в цевта. Съобщи ми, че е убила Ваниър и припадна. Повиках един познат лекар. Отидох в къщата на Ваниър. На вратата имаше ключ. Той лежеше в един стол, отдавна мъртъв, студен, вкочанен. Мъртъв много отпреди Мърл да отиде при него. Тя не го е застреляла. Просто разиграваше драма, като ми каза, че го е убила. Лекарят го обясни по някакъв начин, но няма да ви досаждам, като ви го преразказвам. Предполагам, че разбирате.

— Да, мисля, че разбирам — каза тя. — И сега какво?

— Тя лежи в моя апартамент. При нея има медицинска сестра. Обадих се по телефона на баща ѝ. Той иска тя да се прибере при родителите си. Нямате нищо против, нали?

Тя само ме гледаше.

— Той не знае нищо — казах бързо. — Нито за това, нито за предишното. Сигурен съм. Просто иска тя да си се върне при тях. Реших аз да я закарам. Сега май аз отговарям за нея. Ще имам нужда от онези петстотин долара, дето Ваниър не ги получи, за разноските по пътя.

— И още колко? — попита тя грубо.

— Не говорете така. Вие знаете по-добре.

— Кой е убил Ваниър?

— Прилича на самоубийство. До дясната му ръка има пистолет. Раната в слепоочието е от упор. Морни и жена му дойдоха, докато бях там. Аз се скрих. Морни иска да прикачи убийството на жена си. Тя беше любовница на Ваниър. Тя пък сигурно си мисли, че мъжът ѝ го е направил или е накарал да го убият. Но се очертава като самоубийство.

Полицията трябва да е вече там. Не зная какви изводи ще си направят. Ние трябва просто да си седим тихо и да изчакаме да отmine.

— Хора като Ваниър — мрачно каза тя — не се самоубиват.

— Това е все едно да кажете, че момичета като Мърл не блъскат хора през прозорците. Човек никога не знае.

Гледахме се един друг с онази вътрешна враждебност, която се породи у нас от самото начало. След малко бутнах стола назад и отидох до френския прозорец. Дръпнах завесата и излязох на верандата. Нощта ме обгърна, мека и тиха. Бялата лунна светлина светеше хладна и ясна като правдата, за която мечтаем и която никога не откриваме.

Под лунните лъчи дърветата долу хвърляха тежки сенки. В средата на градината имаше нещо като втора градина. Блесна водата на езерце. До него градинска люлка. Някой лежеше в люлката и в момента, в който погледнах натам, светна огънчето на цигарата му.

Върнах се в стаята. Мисиз Мърдок отново редеше пасианса. Приблжих се до масата и погледнах.

— Значи асото пика е излязло — казах аз.

— Изхитрувах — каза тя, без да вдигне поглед.

— Искан да ви попитам нещо. Тази история с монетата е все още много тъмна, защото двете убийства губят смисъла си при положение, че сте я получили обратно. Това, което се питах, е дали Брашървият дублон има някакъв белег, по който експерт като стария Морнингстар например да може веднага да го отличи от другите?

Тя се замисли, неподвижна, без да ме погледне.

— Да. Трябва да има. Инициалите на производителя, Е. Б., са на лявото крило на орела. Казват, че обикновено те са върху дясното. Това е единственото, за което се сещам.

— Мисля, че ще бъде достатъчно. Вие наистина сте получили монетата обратно, нали? Искан да кажа, че не сте си го измислили само за да спра да си пъхам носа тук-там?

Тя ме стрелна нагоре с очи, после отново ги сведе:

— В момента е в касата. Ако намерите сина ми, той ще ви я покаже.

— Е, лека нощ тогава. Моля ви, наредете да опаковат дрехите на Мърл и да ги изпратят утре сутринта на моя адрес.

Главата ѝ рязко се вдигна нагоре, а в очите ѝ пламнаха огънчета.

— Много се разпореждате по този въпрос, млади човече.

— Наредете да ги опаковат — повторих аз. — И ги изпратете. Мърл повече не ви е необходима. Ваниър нали е мъртъв.

Очите ни се вкопчиха и се бориха в продължение на един безкраен миг. Странна скована усмивка раздвижи ъглите на устата ѝ. После тя наведе глава, взе с дясната ръка най-горната карта от тестето, което държеше в лявата, обърна я, погледна и я прибави към купчинката неизползувани карти до наредените, после обърна следващата карта безмълвно, спокойно, с ръка, непоклатима като каменен мост при лек ветреца.

Прекоших стаята и излязох; затворих внимателно вратата, минах през вестибюла, слязох по стълбите, после през долния вестибюл, през остъклената стая, през малката канцеларийка на Мърл и излязох в безрадостната, задушна, необитаема всекидневна, в която, щом влезех, започвах да се чувствавам като балсамиран труп.

Френският прозорец в дъното се отвори, Лесли Мърдок влезе в стаята и спря, вперил в мен очи.

Костюмът му беше измачкан, косата разрошена. Малките му червеникави мустачки обаче бяха все тъй нелепи както и преди. Сенките около очите му бяха като дупки. Дългото черно цигаре, което държеше в ръка, беше празно и той потупваше с него по лявата си длан, недоволен; не искаше да ме види, не искаше да разговаря с мен.

— Добър вечер — каза сковано. — Отиваш ли си?

— Още не. Искам да говоря с теб.

— Не мисля, че има за какво да си говорим. Омръзнало ми е да говоря.

— О, да, има за какво да си говорим. За един човек на име Ваниър.

— Ваниър? Много слабо го познавам. Виждал съм го и доколкото го познавам, не ми харесва.

— Познаваш го много по-добре, отколкото твърдиш.

Той влезе по-навътре в стаята и седна в един от непредразполагащите столове, наведе се напред, подпря брадичка на лявата си ръка и се загледа в пода.

— Е, добре — промълви уморено. — Казвай каквото има. Предчувствувам, че ще е нещо изключително умно. Безмилостен поток от логика и интуиция и други подобни глупости. Също като детективите в книгите.

— Естествено. Ще разгледам доказателствата едно по едно, ще ги свържа в стройна картина, ще вмъкна нещата, които съм открил, ще анализирам подбудите и характерите на хората и ще разкрия, че са съвсем различни от това, за което всички, или поне аз, са ги смятали до този златен миг и накрая съвсем неочаквано ще се нахвърля върху най-малко подозирания.

Той повдигна очи и почти се усмихна.

— Който при думите ти пребледнява като лист хартия, от устата му започва да излиза пяна и измъква пищов от дясното си ухо.

Седнах близо до него и извадих цигара.

— Точно така. Някой ден двамата ще поиграем на тази игра. Имаш ли пистолет?

— Не е в мен. Много добре знаеш, че имам.

— Беше ли в теб снощи, когато отиде при Ваниър? Той сви рамене и се озъби.

— О, няма съм ходил снощи при Ваниър?

— Така мисля. Умозаклучение. Ти пушиш „Бенсън енд Хеджис“. Пепелта на тази марка цигари е твърда и запазва формата си. В един от пепелниците в дома на Ваниър имаше такива сиви цилиндърчета колкото от две цигари. Но фасове нямаше. Защото ти пушиш с цигаре, а фасовете от цигаре са различни. Затова си ги прибрал. Как ти харесва?

— Не ми харесва.

Гласът му беше тих. Отново наведе очи.

— Това е един пример за дедукция. При това лош. Защото може да не е имало никакви фасове, но ако е имало и са били прибрани, това е може би, защото са били изцапани с червило. Определен цвят червило, което би могло да посочи поне каква е косата на пушачката. А жена ти има странния навик да изхвърля фасовете си в кошчетата за боклук.

— Не забърквай Линда — рече той студено.

— Майка ти все още мисли, че Линда е взела монетата и че историята, дето уж си я дал на Алекс Морни, е просто измислица, за да я прикриеш.

— Казах, не замесвай Линда.

Той започна да почуква зъбите си с черното цигаре и звукът беше остър и бърз, като от телеграфен ключ.

— Добре, да я оставим — казах, — само че аз не повярвах на историята поради друга причина. Ето тази.

Извадих монетата и я поднесох пред очите му.

Той я загледа напрегнато, със стиснати челюсти.

— Същата сутрин, докато ти разправяше историята си, тя беше на съхранение в една зложна къща на булевард Санта Моника. Изпрати ми я един начинаещ детектив на име Джордж Филипс. Простодушно момче, което допусна да се забърка в неприятна история, защото зле преценяваше хората и беше прекалено нетърпелив да се залови за някаква работа. Набито русо момче с кафяв костюм, тъмни

очила и доста живописна шапка. Караше „Понтиак“ с пясъчен цвят, почти нов. Може би си го видял да се навърта около бюрото ми вчера следобед. Следеше ме, а преди това може да е следял тебе.

Той изглеждаше искрено изненадан.

— Че за какво му е да ме следи?

Запалих цигара и хвърлих клечката в нефритения пепелник, който като че ли никога не бе използван.

— Казах, че може да те е следил. Не съм сигурен. Може просто да е наблюдавал тази къща. Той се залепи за мен пред вас, а не мисля, че ме е проследил дотук на идване.

Още държах монетата в ръка. Погледнах я, обърнах я с подхвърляне, огледах инициалите Е. Б., отпечатани на лявото крило, и я прибрах.

— Може би е наблюдавал къщата, защото е бил нает да продаде рядка монета на един стар нумизмат на име Морнингстар. А старият нумизмат по някакъв начин заподозрял откъде е, монетата и казал на Филипс или му е намекнал, че монетата е крадена. Впрочем той не е бил прав. Ако вашият Брашъров дублон в момента действително е горе, то тогава монетата, която Филипс е бил нает да продаде, не е била открадната. Тя просто е била фалшива.

Раменете му потрепераха леко, сякаш му стана студено. Иначе не помръдна, не си смени стойката.

— Страхувам се, че в края на краищата историята, която ще ти разправа, ще излезе твърде дълга — казах доста меко. — Съжалявам, но няма как. Историята не е красива, защото в нея има две убийства, а може би и три. На някой си Ваниър и на някой си Тийгър хрумнала идея. Тийгър е зъботехник, има кабинет в Белфънт билдинг, където е и старият Морнингстар. Идея та била да фалшифицират една рядка и ценна златна монета, не дотам уникална, че да не може да се появи на пазара, но достатъчно рядка, за да струва скъпо. Методът, който имали предвид; същият, който се използва от зъботехниците за направата на златни протези. Изисква същите материали, същите инструменти, същото умение. С други думи, да се възпроизведе даден модел от злато, като се използва матрица от твърд, фин, бял цимент, наречен албастон, после се изработва калъп от оригинала, като се излива восък в матрицата, който отпечатва и най-дребните подробности; сетне восъкът се влага, както се казва на професионален език, в друг вид

цимент, наречен кристоболит, който пък притежава свойството да издържа на много високи температури, без да се деформира. Остава се малко отворче от восъка в посока навън и се прикачва стоманена игла, която се издърпва, щом циментът се втвърди. След това отливката от кристоболит се изпича на огън, докато восъкът изтече през отворчето, и се получава кух калъп на оригиналния модел. Този калъп се затяга здраво в центрофуга и в него се влива разтопено злато с помощта на центробежната сила. После кристоболитът, все още горещ, се потапя в студена вода, където се разлага, и остава златната отливка със златната игла, стърчаща от мястото на отворчето. Иглата се маха, отливката се почиства с киселина и се излъсква и ето ти, както в този случай, новичка Брашърова монета, направена от чисто злато и досущ като оригинала. Схващаш ли идеята?

Той кимна и уморено прекара ръка през челото си.

— Необходимото умение в случая — продължих аз — е колкото на един зъботехник. Този процес не може да се използва за редовно отливане на монети, защото материалът и трудът ще струват по-скъпо от монетата. Но за златна монета, която е нумизматична рядкост, е много подходящ. Те точно това искали. Но нямали модел. И тук в играта влизаш ти. Ти наистина си взел монетата, но не си я дал на Морни. Взел си я, за да я дадеш на Ваниър. Така ли е?

Той беше забил очи в пода и мълчеше.

— Хайде де, кажи. Като се имат предвид обстоятелствата, не е чак толкова страшно. Предполагам, че ти е обещал пари, а ти си се нуждаел страшно, тъй като трябвало да изплащаш дълговете си от комар, а майка ти е стисната. Но Ваниър те е държал много по-здраво в ръцете си.

Той бързо вдигна поглед, лицето му силно пребледня, в очите му пробяга ужас.

— Откъде знаеш? — почти прошепна.

— Сам го открих. Една част ми разказаха, друга — сам открих, за останалото се досетих. Но към това ще се върнем по-късно. Значи Ваниър и приятелят му получават монетата и решават да опитат какво ще излезе. Искат да са сигурни, че стоката им ще издържи на щателната проверка на специалист по редките монети. Тогава на Ваниър му идва идеята да наемат някой наивник и да го накарат да се опита да продаде фалшивата монета на стария Морнингстар, при това

достатъчно евтино, та той да си помисли, че е открадната. За жертва си избрали Джордж Ансън Филипс благодарение на едно глупаво обявление, което той поместил във вестника. Мисля, че Лоуис Морни е била връзката на Ваниър с Филипс, поне в началото. Не смятам, че е била замесена във фалшификацията. Видели са я да предава на Филипс някакво малко пакетче. Това пакетче сигурно е съдържало монетата, която Филипс се е опитал да продаде. Но когато я показал на стария Морнингстар, ударил на камък. Старецът като специалист познава колекциите и редките монети. Вероятно е взел монетата за истинска (да се докаже обратното, са необходими лабораторни изследвания), но начинът, по които са отпечатани инициалите на производителя, е малко необичаен и това му подсказало, че монетата може да е от колекцията на семейство Мърдок. Обадил се у вас и се опитал да разузнае каква е работата. Това събудило подозрението на майка ти, тя открила липсата на монетата и заподозряла Линда, която ненавижда;, затова ме наема да върна монетата и да склоня Линда за развод без претенции за издръжка.

— Аз не искам развод — каза Мърдок разгорещено. — И през ум не ми е минавало такова нещо. Тя няма право...

Той млъкна, махна отчаяно с ръка и от гърлото му излезе нещо като хълцане.

— Това ми е известно. Та значи старият Морнингстар подплашил Филипс, който не е мошеник, а просто едно глупаво момче. Успял да измъкне от него телефонния му номер. Аз сам чух стария да му звъни на този номер — подслушах го, когато си мислеше, че съм си отишъл. Тъкмо му бях предложил да откупя обратно монетата за хиляда долара и Морнингстар прие предложението, като смяташе, че ще може да измъкне монетата от Филипс, да спечели малко пари и изобщо всичко най-розово. Междувременно Филипс наблюдавал вашата къща, вероятно за да се увери дали влизат и излизат оттук полицаи. Видял мене, видял колата ми, записал името ми от регистрационния картон и случайно се оказало, че знае кой съм.

Започнал да върви подире ми, защото не можел да се реши да ме помоли за помощ, докато го хванах натясно в един хотел в центъра и той смотолеве, че ме бил познавал от едно дело във Вентура, когато бил там помощник-шериф, и че се бил насадил в една ситуация, която хич не му харесвала, че го следял някакъв висок мъж със странно око.

Това е бил Еди Пру, телохранителят на Морни. Морни е знаел, че жена му е в интимни отношения с Ваниър и наредил да я следят. Пру я видял с Филипс близо до мястото, където той живее, Корт стрийт на Бънкър Хил, и го проследил, но после разбрал, че Джордж го е усетил. Пак Пру или някой от хората на Морни може да ме е видял, като съм отивал в апартамента на Филипс на Корт стрийт. Защото се опитаха да ме сплашат по телефона, а по-късно Пру ме покани да се срещна с Морни.

Хвърлих фаса в нефритения пепелник, погледнах към посърналото, нещастно лице на мъжа срещу мен и продължих. Не беше лесно, а от звука на собствения ми глас започна да ми се повдига.

— А сега да се върнем към теб. Когато Мърл ти каза, че майка ти е наела частен детектив, това пък изплашило тебе. Ти си решил, че е открита липсата на монетата и дойде при мен напушен, като се опитваше да изтръгнеш малко информация. Непринуден и саркастичен отначало, силно загрижен за жена си, но и много разтревожен. Не знаех какво си сметнал, че си научил от мен, но си влязъл във връзка с Ваниър. Налагало се да върнеш бързо монетата на майка си, при това с някакво обяснение. Срещнал си се някъде с Ваниър и той ти дал монетата. Възможно е да ти е пробутал фалшива. Типично би било за него да се опита да задържи оригинала. Ваниър усетил, че има опасност проектът му да пропадне, преди да е започнал да се реализира. Морнингстар се обади на майка ти и ето, че наемат мене. Значи Морнингстар е надушил нещо. Ваниър отишъл в апартамента на Филипс, като се промъкнал през задния вход, и разговарял с него, опитвайки се да разбере как стоят нещата. Филипс не му казал, че вече ми е изпратил фалшивото копие от монетата с адрес, изписан с печатни букви; по-късно в дома му откриха дневник, изписан по същия начин. Вадя това заключение от факта, че Ваниър не направи никакъв опит да си вземе от мен монетата. Не знам, естествено, какво му е казал Филипс, но предполагам да му е заявил, че цялата работа е престъпна фалшификация, че знае откъде произхожда монетата и че ще отиде да съобщи в полицията или на мисис Мърдок. Тогава Ваниър извадил пистолета, ударил го по главата, а после го застрелял. Претърсил и него, и апартамента, но не открил монетата. Сетне отишъл при Морнингстар. Фалшивата монета не била и у него, но Ваниър сигурно е мислил, че той я укрива. Халосал стареца по главата

с дулото на пистолета и претърсил касата, може да е намерил малко пари, може и нищо да не е намерил, но във всеки случай оставил след себе си впечатление за обир. После мистър Ваниър се върнал бързо у дома си, все още ядосан, че не е открил монетата, но доволен, че е свършил добра работа за деня. Две ловки, спретнати убийства. Оставаш само ти.

Мърдок ми хвърли бърз, напрегнат поглед, после очите му се върнаха върху черното цигаре, което още стискаше в ръка. Пъхна го в джобчето на ризата, изправи се внезапно, стисна силно ръце и пак седна. Извади носна кърпа и избърса лицето си.

— Защо пък аз? — попита с надебелял, продран глас.

— Защото знаеш прекалено много. Може да си знаел и за Филипс, а може и да не си, това зависи доколко си бил затънал в тази работа. Но за Морнингстар си знаел, А планът се провалил и Морнингстар е убит. Ваниър не може да седи спокоен и да се надява, че няма да научиш за Морнингстар. Той трябва да ти затвори устата, при това много, много плътно. Но за целта не е необходимо да те убив'а. Дори напротив, ако те убие, ще сбърка. Няма да държи вече майка ти в ръцете си. Тя е студена, безчувствена, алчна жена, но да направи нещо с тебе, би означавало да събуди у нея дивата котка. Тя не би се замислила над последиците.

Мърдок вдигна очи. Опита се да предаде с тях смайването си. Но успя само да изрази тъпота и страх.

— Какво... майка ми?...

— Не се преструвай! — казах аз. — До гуша ми дойде да ме лъжат в това семейство. Мърл дойде при мен тази вечер. И сега е у дома. Ходила е днес в къщата на Ваниър да му занесе пари. Пари за изнудване. Суми, които периодически са му били изплащани в продължение на осем години. Аз зная защо.

Той не помръдна. Ръцете в скута му се бяха схванали от напрежение. Очите му сякаш бяха изчезнали дълбоко в черепа. Бяха очи на обречен.

— Мърл намерила Ваниър мъртъв. Дойде при мен и каза, че тя го е убила. Нека не се задълбочаваме във въпроса защо смята, че трябва да поема върху себе си чужди убийства. Аз ходих там и видях, че е мъртъв от снощи. Беше вкочанен като восъчна кукла. На пода до дясната му ръка имаше пистолет. Пистолет, за който вече бях чувал,

пистолет, който е принадлежал на един човек на име Хенч, живеещ в апартамента срещу Филипс. Някой подменил пистолета, с който бил убит Филипс, и взел този на Хенч. Хенч и момичето му били пияни и вероятно са оставили вратата на апартамента отворена. Още не е доказано, че пистолетът е на Хенч, но ще се докаже. Ако оръжието е негово, а Ваниър се е самоубил, то това свързва Ваниър с убийството на Филипс. Лоуис Морни също го свързва с Филипс, но по друг начин. Ако Ваниър не се е самоубил (а такава е моето мнение), това все още не означава, че не е свързан с Филипс. А може и някой друг да е свързан с убийството на Филипс, някой, който е убил и Ваниър. Само че тази идея никак не ми попада поради ред причини.

Мърдок вдигна глава и попита: „Така ли?“, с внезапно звънък глас. На лицето му се появи нов израз, ясен и сияещ и същевременно глуповат. Израз на слаб човек, който се чувства горд.

— Мисля, че ти си убил Ваниър — казах. Той не помръдна, а ясният, сияещ израз си остана на лицето му. — Отишъл си снощи там — продължих аз. — Той те е повикал. Казал ти е, че се е натопил в неприятна история и че ако полицията се докопа до него, ще се погрижи да накисне и теб. Така ли ти каза?

— Да — промълви тихо Мърдок. — Точно така ми каза. Беше пиян и възбуден и се чувствуваше силен. Направо злорадствуваше. Каза, че ако попадне в газовата камера, аз ще бъда плътно до него. Но не каза само това.

— Не, не само това. Не му се отивало в газовата камера, пък и не виждал защо трябва да попада там, ако ти си държиш устата добре затворена. Затова изиграл най-големия си коз. Първото нещо, с което те е държал в ръцете си, онова, което те е заставило да му дадеш монетата, освен че ти е обещал и пари, е нещо относно Мърл и баща ти. Зная тази история. А майка ти ми разказа онова, за което аз самият не бях успял да се досетя. Това е било първото, с което те е държал, и то доста здраво. Но снощи му е трябвало нещо много по-силно. Казал ти е истината и е добавил, че има доказателства.

Той потрепера, но горделивият израз успя да се задържи на лицето му.

— Тогава извадих пистолета — прекъсна ме той с почти щастлив глас. — В края на краищата тя ми е майка.

— Това поне никой не може да ти отнеме.

Той стана, изправен, висок.

— Отидох до стола, в който седеше, и допях пистолета до главата му. Той имаше пистолет в джоба на халата си. Опита се да го извади, но не успя. Аз му го отнех. Прибрах моя пистолет в джоба си, допях другия до слепоочието му и казах, че ще го убия, ако не извади и не ми предаде доказателството си. Той започна да се поти и да пелтечи, че само се шегувал. Аз запънах ударника на пистолета, за да го изплаша още повече.

Лесли млъкна и протегна напред ръката си. Тя леко трепереше, но той я фиксира известно време втренчено и тя се успокои. Отпусна я и ме погледна в очите.

— Пистолетът трябва да е бил изпилен или пък с много лек спусък. Изгърмя. Аз отскочих към стената и съборих някаква картина. Стресна ме звукът от изстрела, но не загубих присъствие на духа. Избърсах пистолета и сложих отпечатъците на Ваниър, после го оставих на пода близо до ръката му. Той умря на място. Почти нямаше кръв, само в първия момент. Беше просто нещастен случай.

— Защо разваляш ефекта? — попитах почти подигравателно. — Защо да не е едно хубаво, чистичко, честно убийство?

— Казах ти как беше. Не мога да го докажа, разбира се. Но мисля, че, така или иначе, щях да го убия. Какво ще правим с полицията?

Станах и вдигнах рамене. Чувствувах се уморен, изчерпан, изтощен, с изсмукани жизнени сокове. Гърлото ми дращеше от продължителното говорене, а мозъкът ме болеше от усилието да подредя мислите си в главата.

— Не знам за полицията — казах аз. — Ние не сме в много дружески отношения, защото те смятат, че крия от тях някои неща. Кое то не е лъжа. Може да се доберат до теб. Ако не са те видели, ако не си оставил отпечатъци от пръсти, а и дори да си оставил, ако нямат други причини да те заподозрат, може изобщо да не се сетят за теб. Но ако разберат за монетата, тогава вече не знам. Ще зависи колко добре ще се представиш пред тях.

— Ако не беше майка ми — издума той, — все ми е едно. Винаги съм си бил без късмет.

— От друга страна — продължих аз, без да обръщам внимание на унижителното му самосъжаление, — ако спусъкът е бил много лек и

си намериш добър адвокат, като разправиш честно как е станало всичко, никой съдебен заседател няма да те осъди. Те не обичат изнудвачите.

— Това е много лошо — каза той, — защото не съм в състояние да се възползувам от подобна защита. Не знам нищо за шантажа. Ваниър ми показва как да спечеля малко пари, а аз страшно се нуждаех в момента.

— Ами! — казах аз. — Ако се наложи, ще използваш и номера с шантажа. Майка ти ще те накара. Когато стане въпрос за твоя живот или нейния, тя всичко ще каже.

— Това е ужасно, ужасно е, че го казваш.

— Имал си късмет с пистолета. Всички, които познавам, си поиграха с него — изтриваха отпечатъци и слагаха нови. Дори и аз сложих едни, за да не изоставам от модата. Когато ръката е вкочанена, е доста сложно. Но трябваше да го направя. Морни беше там и накара жена си да сложи своите отпечатъци. Той мисли, че тя е убила Ваниър, а тя вероятно мисли, че той го е убил.

Той само ме гледаше тъпо. Аз прехапах устната си. Почувствувах я твърда и студена като стъкло.

— Е, аз си тръгвам вече — казах.

— Искаш да кажеш, че няма да ми направиш нищо? — В гласа му отново се промъкнаха нотки на подозрение.

— Няма да те предам, ако това имаш предвид. Повече нищо не мога да ти обещавам. Ако ме замесят и мен, ще трябва да търся изход. Не става въпрос за етична постъпка. Просто не съм нито полицаи, нито доносчик, нито служител в съда. Казваш, че било нещастен случай. Добре, нека бъде нещастен случай. Не съм очевидец. Нямам никакво доказателство нито за едното, нито за другото. Работих за майка ти и ако това ѝ дава някакви права да иска от мен да си затварям устата, ще си я затварям. Тя не ми харесва, ти не ми харесваш, тази къща не ми харесва. И жена ти много не ми харесва. Но Мърл ми харесва. Тя е малко глупава и възприема болезнено нещата, но инак е мила. И знам как са се държали с нея в това проклето семейство през последните осем години. Зная също, че не е блъснала никого от никакъв прозорец. Това обяснява ли нещата?

Той забръщолени, но нищо членоразделно не излезе от устата му.

— Ще закарам Мърл при родителите й — продължих. — Помолих майка ти да изпрати сутринта дрехите й у дома. Ако тя случайно забрави, залисана в реденето на пасианси, ще те помоля ти да се погрижиш за тази работа.

Той кимна безмълвно. После каза със странно тънко гласче:

— Значи си отиваш — ей тъй, просто си отиваш? Аз дори... аз дори не ти благодарих. Един човек, когото едва познавам, поема рискове заради мен... Просто нямам думи.

— Ще си отида така, както винаги си отивам. С безгрижна усмивка и махване с ръка. И с дълбоката надежда, че повече никога няма да се срещнем. Лека нощ.

Обърнах му гръб и излязох през вратата. Затворих я с тихо, но твърдо щракване на ключалката. Хубаво, достойно излизане въпреки всички мръсотии. За последен път отидох и погладих изрисуваното негърче по главата, после прекосих поляната, минах край потъналите в лунна светлина храсти и хималайския кедър, излязох на улицата и оттам при колата.

Върнах се в Холивуд, купих си половинка хубаво уиски, регистрирах се в хотел „Плаца“, седнах на края на леглото, загледах се в краката си и надигнах направо от бутилката.

Като изпаднал алкохолик.

Когато погълнах достатъчно количество, та да ми се замая главата и да престана да мисля, съблякох се, легнах си и след известно време, но не много скоро, заспах.

Беше три часът следобед и до вратата на апартамента ми бяха наредени пет парчета багаж, едно до друго на килима. Там беше моят жълт кожен куфар, здравата одраскан от двете страни от блъскане из багажниците на разни коли. Имаше два елегантни самолетни куфара и двата с инициали Л. М. Имаше един стар куфар, имитация на моржова кожа, с инициалите М. Д. И една чанта от изкуствен материал, каквато може да се купи от всяко магазинче за долар и четиридесет и девет цента.

Доктор Карл Мос тъкмо си беше излязъл, ругаейки ме, защото беше закъснял за следобедната си среща с ипохондриците. Сладникавият мирис на женската му цигара беше отровил въздуха. Прехвърлях в ума си, или по-скоро това, което беше останало от ума ми, отговора му на моя въпрос, за колко време ще се съвземе Мърл.

— Зависи какво имаш предвид под съвземане — отговори той. — Тя винаги ще си бъде с изопнати нерви и заспали физически инстинкти. От нея би излязла чудесна монахиня. Религиозният блян с неговата ограниченост, изострена чувствителност и мрачна чистота би бил за нея едно освобождаване от всичко. Но както вървят нещата от нея най-вероятно ще излезе една от онези кисели девственици, дето седят зад малки бюра в обществени библиотеки и слагат дати по книгите.

— Е, чак пък толкова — казах аз, но той само ми се ухили с мъдрото си лице и излезе. — Пък и откъде знаеш, че са девственици? — подхвърлих на затворената врата, но каква ли полза?

Запалих цигара, отидох до прозореца и след малко тя се появи от вратата на спалнята, застана там и ме загледа с очи, около които тъмнееха кръгове, и с бледо, успокоено лице без грим, само с начервени устни.

— Сложи си малко руж на бузите — казах ѝ аз. — Приличаш на снежен човек.

Тя отиде и си сложи руж. Като се върна пак, погледна към багажа и каза тихо:

— Лесли ми даде назаем два от своите куфара.

Аз измънках: „Ъхъ“ и я огледах. Изглеждаше много добре. Беше обула чифт ръждиви панталони, елегантни обувки, шемизета в кафяво и бяло и бе вързала оранжево шалче. Не бе сложила очилата си. Големите ѝ ясни очи с цвят на кобалт бяха леко замъглени, но по-малко, отколкото очаквах. Беше си опънала още по-силно косата, но не можех да ѝ се бъркам.

— Ужасно ти досадих — каза тя. — Съжалявам много.

— Глупости. Аз говорих по телефона и с майка ти, и с баща ти. Страшно се радват. За осем години са те виждали само два пъти и вече са смятали, че са те изгубили.

— И аз се радвам, че ще ги видя — промълви тя, като гледаше надолу към килима. — Много мило от страна на мисис Мърдок, че ме пуска да си отида. Тя все не можеше да ме пусне за по-дълго.

Започна да движи неловко краката си, като че ли не знаеше къде да ги дene, както са в панталони, макар панталоните да си бяха нейни и сигурно и по-рано да се е изправяла пред същия проблем. Най-сетне стисна колене и сложи ръце върху тях.

— Ако имаме да си кажем нещо — започнах аз — или ако ти искаш да ми кажеш нещо, сега е моментът. Защото нямам намерение да прекосявам половината страна с нервна криза до себе си.

Тя захапа кокалчето на ръката си и ми хвърли един-два бързи погледа.

— Снощи... — започна, млъкна и се изчерви.

— Нека се върнем пак на въпроса — казах аз. — Снощи ти ми каза, че си убила Ваниър, а после, че не си го убивала. Аз зная, че не си. Така че въпросът е приключен.

Тя остави кокалчето си на мира, погледна ме твърдо, спокойно, уравновесено и ръцете върху коленете ѝ не бяха вече напрегнати.

— Ваниър е бил мъртъв много преди да отидеш там. Отишла си да му занесеш пари от мисис Мърдок.

— Не, от мен — каза тя. — Макар че самите пари, разбира се, бяха на мисис Мърдок. Дължа ѝ толкова, че никога не ще мога да ѝ се отплатя. Разбира се, тя ми плаща малка заплата, но това едва ли...

Аз я прекъснах грубо:

— Това, че ти плаща малка заплата, е типично за нея, и че ѝ дължиш повече, отколкото някога ще можеш да изплатиш, е също много вярно. Но това сега не е важно. Ваниър се е самоубил, защото са го хванали в изнудване. Това е известно със сигурност. А поведението ти снощи беше чисто театралничене. Получила си тежък нервен шок, като си видяла присмехулното мъртво лице в огледалото и този шок се е слял с друг един, от преди много време, а ти си драматизирала всичко по свой собствен извратен начин.

Тя ме погледна срамежливо и кимна с меднорусата си глава в знак на съгласие.

— И не си блъснала Хорас Брайт от никакъв прозорец — добавих аз.

Лицето ѝ трепна тогава и силно пребледня.

— Аз, аз...

Ръката ѝ се вдигна към устата и остана там, а ужасените ѝ очи ме гледаха над нея.

— Нямах да говоря за всичко това, ако доктор Мос не ми беше казал, че може и че най-добре още сега да си изясним нещата. Струва ми се, че си си вгълпила, че си убила Хорас Брайт. Имала си повода и удобния случай и за секунда може би и желанието да се възползуваш от тази възможност. Но не е в характера ти. В последния момент нещо би те спряло. Само че в този последен момент не си издържала и си припаднала. Той не е паднал сам, разбира се, но не си ти тази, която го е блъснала.

Замълчах за миг и наблюдавах как ръката ѝ се отпуска при другата и как двете се вплитат и се стискат една друга.

— Внушили са ти, че ти си го блъснала — продължих аз. — Много внимателно, съвсем умишлено и с хладна жестокост, която може да се открие само у някои жени, когато става въпрос за друга жена. На теб не би ти минало през ума да свържеш мисис Мърдок с понятието ревност, като я гледаш каква е сега, но ако търсиш подбуда, това е истинската. Тя е имала и по-добра, разбира се: петдесет хиляди долара застраховка за живот, последните трохи от едно прахосано богатство. Изпитва странна, дива любов към сина си, типична за жени като нея. Тя е студена, озлобена, безскрупулна и те е използвала без милост, без жалост като резерва в случай, че Ваниър някога се раздрънка. Ти си била просто една изкупителна жертва. Ако искаш да

се измъкнеш от този мъртъв, полусъзнателен живот, който водиш, трябва да разбереш и да повярваш онова, което ти казвам. Знаем, че не е лесно.

— Това е абсолютно невъзможно — промълви тихо тя, за гледана в носа ми. — Мисиз Мърдок винаги е била чудесна с мен. Вярно, че не си спомням много добре какво се случи тогава, но не бива да разправяш такива ужасни неща за хората.

Извадих белия плик, който бях намерил на гърба на картината на Ваниър. Две фотографии и един негатив. Заставах пред нея и сложих една от фотографиите в скута ѝ.

— Добре, погледни тогава. Снел го е Ваниър от отсрещния тротоар.

Тя погледна.

— Я! Та това е мистър Брайт! Снимката не е много добра. А това е мисис Мърдок — тогава беше мисис Брайт, точно зад него. Мистър Брайт изглежда ядосан.

Тя вдигна поглед към мен с някакво кротко любопитство.

— Ако тук изглежда ядосан — казах аз, — би трябвало да го видиш няколко мига след това, когато е летял надолу.

— Когато какво?

— Виж какво — казах аз, този път вече отчаян, — на снимката се вижда как мисис Елизабет Брайт Мърдок блъска първия си съпруг от прозореца на кабинета му. Той пада. Погледни как са разположени ръцете му. Той крещи от ужас. Тя е зад него и на лицето ѝ е изписана ярост или нещо подобно. Не разбираш ли? Това е именно доказателството, което Ваниър е имал през всичките тези години. Мърдокови никога не са видели снимката и никога всъщност не са вярвали в съществуването ѝ. Но тя съществува. Открих я снощи, по една случайност, не по-малка от случайността, когато е била направена снимката. Което е доста справедливо. Започваш ли да разбираш?

Тя погледна към снимката още веднъж и я остави настрана.

— Мисиз Мърдок винаги е била чудесна към мен — каза.

— Тя е направила от теб една изкупителна жертва — рекох с леко напрегнатия глас на театрален режисьор по време на несполучлива репетиция. — Тя е една умна, безкомпромисна, търпелива жена. Познава добре комплексите си. Тя дори би изхарчила долар, за да запази друг долар, нещо, което малцина биха направили.

За това ѝ свалям шапка. Бих искал да я цапардосам с шапката, след като я сваля, но ми пречи доброто възпитание.

— Да — каза тя. — Значи така.

И видях, че не беше чула и половината от онова, което и казах, а в онова, което беше достигнало до съзнанието ѝ, не беше повярвала.

— Не показвай това на мисис Мърдок. Ужасно ще я разстроиш.

Станах, взех снимката от ръката ѝ, скъсах я на парченца и я хвърлих в кошчето.

— Може би ще съжаляваш някога, че я скъсах — казах, без да споменавам, че имам още една снимка от негатива. — Може би някоя нощ, след три месеца, след три години, ще се събудиш и ще разбереш, че съм говорил истината. И може да ти се прииска да хвърлиш още едно око върху тази снимка. А може и да греша. Може да се разочароваш, че в крайна сметка не си убила никого. Няма значение и в двата случая. А сега ще слезем долу, ще се качим в моята кола и ще отидем в Уичита при родителите ти. Не мисля, че ще се върнеш при мисис Мърдок, а може и тук да греша. Но няма да говорим повече за това.

— Аз нямам никакви пари — каза тя.

— Мисиз Мърдок ти изпраща петстотин долара, в джоба ми са.

— Страшно мило от нейна страна.

— По дяволите — казах аз, отидох в кухнята и гаврътнах една чаша за из път. Но не ми помогна. Само събуди у мен желание да се покатеря по стената и да изгриза тавана.

Отсъствувах десет дена. Родителите на Мърл бяха завеяни, мили, търпеливи хора, които живееха в стара дървена къща на тиха, сенчеста улица. Плакаха, като им разправих от историята толкова, колкото сметнах, че трябва да знаят. Казаха, че се радват, че тя се е върнала у дома, че ще се грижат за нея и коряха много себе си, а аз им позволих да го правят.

Когато тръгнах, Мърл беше препасала една престилка и точеше баница. Дойде до вратата, като бършеше ръце в престилката, целуна ме по устата, заплака и изтича към къщата, като ме остави сам, докато не дойде майка ѝ с широка приветлива усмивка и ме изпрати.

Усетих нещо странно, като гледах как изчезва къщата, сякаш бях написал хубаво стихотворение, което съм изгубил и никога вече няма да си спомня.

Като се върнах, обадох се на лейтенант Брийз и отидох при него да го питам как напредва делото Филипс. Бяха го разгадали много добре, с необходимото за подобни случаи количество от ум и късмет. Морни и жена му в крайна сметка не се явили в полицията, но някой се обадил и казал, че чул изстрел в къщата на Ваниър и затворил бързо телефона. Експертът по отпечатъците не харесал много тези, които намерил върху пистолета, и затова изследвал ръката на Ваниър за барутен прах. След като го открили, решили, че в крайна сметка е самоубийство. После на някакъв полицаи на име Лаки от Централното криминално управление му хрумнало да поработи още малко върху пистолета и открил, че описанието му е било разпространено по всички участъци и че подобен пистолет се търсел във връзка с убийството на Филипс. Хенч го познал, а и открили половин отпечатък от палеца му върху спусъка, който не бил избърсан достатъчно добре.

С тези данни и с по-добра колекция от отпечатъците на Ваниър, отколкото аз можах да направя, претърсили още веднъж апартаментите

на Филипс и Хенч. Открили отпечатъците от лявата ръка на Ваниър върху вътрешната страна на леглото на Хенч и един от пръстите му върху клапанчето за водата в клозета в апартамента на Филипс. След това разпитали из квартала с фотографията на Ваниър в ръце и доказали, че е бил видян два пъти на алеята и поне три пъти в страничната уличка. Интересно нещо обаче, никой в къщата не го бил виждал или поне не искал да признае, че го е виждал.

Единственото, което им липсвало, бил мотивът за убийството. Но Тийгър услужливо им го дал, когато го пипнали в Солт Лейк Сити, опитвайки се да продаде един Брашър дублон на някакъв търговец, който го взел за оригинален, но откраднат. В стаята му в хотела открили още десетина подобни монети, едната от които била истинската. Той си признал всичко и показал един миниатюрен знак, с който белязал истинската монета. Не знаели откъде Ваниър е взел оригинала и така и не разбрали, макар вестниците да писали достатъчно, та да може собственикът ѝ да се яви, ако е била открадната. Но собственикът така и не се обадил. И полицията повече не се интересувала от Ваниър, веднъж убедена, че е бил убиец. Класирали случая като самоубийство, макар че хранили някои съмнения.

След време пуснали и Тийгър, защото сметнали, че не знае нищо за убийството и единственото обвинение срещу него било опит за измама. Златото било купено законно, фалшифицирането на остаряла монета от щата Ню Йорк не било престъпление според федералните закони. Престанали да се занимават с него.

Изобщо не били вярвали в признанието на Хенч. Брийз каза, че го бил използвал само за да упражни натиск върху мен в случай, че крия нещо от тях. Знаел, че няма да мълча, ако имам доказателства, че Хенч е невинен. Но той си пострада в крайна сметка. Разследвали го и открили, че заедно с някакъв италианец на име Гаetano Приско е извършил пет обира на магазини за спиртни напитки, при единия от които бил застрелян човек. Така и не разбрах дали Приско е роднина на Палермо, но пък и те не го хванаха.

— Какво ще кажеш? — попита Брийз, след като ми разказа всичко това.

— Два момента не са ясни — отговорих аз. — Защо е избягал Тийгър и защо Филипс е живеел на Корт стрийт под чуждо име?

— Тийгър избягал, защото човекът, дето кара асансьора, му казал, че старият Морнингстар е убит, и той се изплашил. Филипс живял под името Ансън, защото някаква кредитна компания го гонела заради колата, а той бил без пукнат долар и много отчаян. Това обяснява защо добродушен млад глупак като него се е забъркал в история, която отдалече мирише на гнило.

Кимнах и се съгласих, че сигурно е било така. Брийз ме изпрати до вратата. Сложи тежката си ръка върху рамото ми и ме стисна.

— Помниш ли случая Касиди, за който вдигна шум пред Спангълър и мен онази вечер у вас?

— Да.

— Тогава ти каза на Спангълър, че не е имало такъв случай. Имаше — но под друго име. Аз работих върху него.

Той свали ръка от рамото ми, отвори вратата и ми се ухили в лицето.

— Заради случая Касиди — продължи той, — заради въздействието му върху мен понякога съм по-мек с хора, които не заслужават това. Малко възнаграждение, което се изплаща на живи мъртъвци като мен и теб от мръсните милиони. Хайде, всичко най-добро.

Навън беше нощ. Върнах се у дома, облякох старите си домашни дрехи, наредих шахматните фигури, налях си чашка и изиграх една от партиите на Капабланка. Партия от петдесет и девет хода. Красив, студен, безмилостен шах, от чиято мълчалива неумолимост просто те побиват тръпки.

След като приключих партията, постоях заслушан в звуците на нощта, нахлуващи през отворения прозорец, и вдишвах нощта. Сетне отнесох чашата в кухнята, изплакнах я и я напълних с вода и лед; заставах пред мивката, вдигнах чашата и се погледнах в огледалото.

— Наздраве — за теб и Капабланка — рекох аз.

Издание:

Реймънд Чандлър. Дългото сбогуване. Високият прозорец
Романи

„Народна младеж“ — издателство на ЦК на ДКМС, София, 1985

Превод от английски: Жечка Георгиева, Радка Лавчиева

Редактор: Елена Матева

Художник: Николай Пекарев

Художествен редактор: Момчил Колчев

Технически редактор: Елена Млечевска

Коректор: Галя Луцова

Английска. Второ издание. Тематичен №23/95366/5637-292-85.

Дадена за набор м. август 1984 година. Подписана за печат м.
декември 1984 година.

Излязла от печат м. февруари 1985 година. Поръчка № 128.
Формат 60×90/16.

Печатни коли 28. Издателски коли 28. УИК 33,41. Цена 3,76 лева.

„Народна младеж“ — издателство на ЦК на ДКМС

Набор ДП „Димитър Благоев“. Печат ДП „Г. Димитров“, София
Ч–820

Raymond Chandler

The Long Goodbye

Ballantine Books, New York, 1972

The High Window

Ballantine Books, New York, 1973

© Превод Жечка Георгиева, Радка Лавчиева, 1985

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.